44.3.14

[illegible] 124
[illegible]

R.44
3/14

L M
+ 2
R 1

¶ Decimumſeptimum / an diuerſitas generis grammaticalis impediat ſimilem formam. i. an terminus maſculini generis ſit eiuſdem forme cū tſo vel cum terminis aliorum generum? Ad hoc reſpondetur affirmatiue.

¶ Decimumoctauū / an variatio pſonarū i nōibus ꝛ verbis impediat ſimilitudinem forme? Reſpondetur ꝙ non. Unde iſte ꝯñe ſunt eiuſdem forme / ſortes currit / ergo homo currit: ego curro / ergo homo currit: tu curris / ergo homo currit. Nolo tamen dicere aliquam earum eſſe formalem / quia nulla ē talis: ſed ꝙ inter ſe ſint eiuſdem forme: Et intelligo hoc ſi hoc ſolum mutetur. Nam iſte non erunt eiuſdē forme / homo currit: ergo animal currit / ego curro: ergo animal currit: quia li homo ſupponebat communiter: ꝛ li ego diſcrete. Et ſi ſint plures homines quorū quilibet dicat vere: ego curro: li ego ꝓ oib⁹ illis ſupponet ſed accipit equoce licet ꝓ quolibet ſeorſū ſtet diſcrete ꝛ vniuoce.

¶ Decimūnonū / an impediat ſimilitudinē forme ꝙ vna ꝓpoſitio ſit in mēte ꝛ alia ī voce vel ſcripto? Ad hoc reſpondetur ꝙ non immo dicitur ꝙ tīc non inconuenit ꝙ varietur genus ſuppoſitionis. Nā iſte due ꝓpoſitiones / homo eſt nomen: ꝛ amās ē participium ſi vna ſit [in] mente ꝛ alia in voce ſunt eiuſdem forme: ꝛ termini exiſtentes in mente ſupponunt perſonaliter pro vocibus cum eas ꝓprie ſignificent: ꝛ termini exiſtentes in voce vel in ſcripto ſtant materialiter. Et hoc dictum intelligo tā ꝺ mentali vltimata ꝙ̄ ꝺ non vltimata. Et hec in pſenti ſufficiat de ſimili forma dubitaſſe.

¶ Unum tamen hic ſumme notandum eſſe volo / ꝛ eſt: aliud eſſe conferre vnam ꝓpoſitionem cum altera ad cognoſcendam earum ſimilitudinem in forma: ꝛ aliud comparare plures ꝓpoſitiones ex vna parte pluribus aliis ex parte altera: vt accidit quando plures ꝓpoſitiones conſtituunt vnam oppoſitionē / aut cōuerſionem / aut ꝯñam: ꝛ hoc vt cognoſcatur / an oppoſitio ſeu ꝯña cōſtituta ex primis ꝓpoſitionibus ſit formalis necne. Aliud inꝙ̄ eſt. Nā ad pmū ſufficit inter duas ꝓpōnes reperiri cōditiões poſitas in p. tr. Ad ſecūdum autem requiritur eaſdem cōditiones reperiri inter quamlibet ꝓpoſitionem vnius ꝯñe ꝛ quālibet alterius: ꝛ inſuper quod tota cōſequentia ſit ſimilis forme cum tota conſequentia. Plus enim ad hoc ſecundum ꝙ̄ ad primum requiritur / vt patet in his aggregatis / omnis homo legit: ſortes eſt homo: ergo ſortes legit / omnis equus currit: fauellus ē leo: ergo petrus ambulat. Nam prima ꝓpoſitio aggregati ſecūdi eſt eiuſdem forme cum prima primi: ꝛ ſecūda ſecundi cum ſecūda primi: ꝛ tertia cum tertia: non tamen tota cōſequētia cum tota ꝯña. Nam alique ſinonimitates reperiuntur in tota prima ꝯña que non reperiuntur in ſecunda. Similiter iſte due copulatiue / leo eſt currens ꝛ equus eſt ambulans / ꝛ lepus eſt comedens ꝛ aquila eſt volans: nō ſunt eiuſdem forme / ſi li eſt in prima cathegorica prime copulatiue vniat ꝓ tota hora / ꝛ in ſecunda li eſt vniat pro mediate ei⁹: ꝛ in ſecunda faciat econtra: ſcilicet ꝙ li / ē prime ſue cathegorice vniat ꝓ medietate: ꝛ. 2. ē / ꝓ tota: ꝛ tū ꝗlibꝫ ps vnius eſt eiuſdē forme cū ꝗlibꝫ pte alterius: igit.

Sequitur textus.

PRima figura nouē habet modos. Primi quatuor modi cōcludunt directe: reliqui vero quinqꝫ concludunt indirecte. Directe concludere eſt maiorē extremitatem predicari de minori in cōcluſione. Indirecte concludere eſt minorē extremitatem predicari de maiori in concluſione. ¶ Nota duas regulas / quarum prima tantum conuenit prime figure quo ad ꝗtuor primos modos: ꝛ tertie quo ad omnes. Secunda etiam conuenit tantum prime figure quo ad eius quatuor primos modos: ꝛ ſecūde figure quoad omnes. Prima regula talis eſt / minore exiſtēte negatiua nihil ſequitur. Secūda regula eſt / maiore exiſtente particulari nihil ſequitur. Barbara primus modus / conſtat ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis: vniuerſalem affirmatiuam directe concludentibus: vt / oē animal ē ſubſtātia: oīs hō eſt animal: ergo oīs hō ē ſubſtantia. Celarent / ſecundus modus cōſtat ex maiore vniuerſali negatiua: ꝛ minore vniuerſali affirmatiua: vniuerſalem negatiuam directe concludentibus: vt / nullū animal eſt lapis: omnis homo eſt animal: ergo nullus hō eſt lapis. Darij / tertius modus conſtat ex maiori vniuerſali affirmatiua: ꝛ minori pticulari affirmatiu directe pticularē affirmatiuā cōcludētibus: vt / oē aīal eſt ſubſtātia / quidā hō eſt animal: ergo quidam hō eſt ſubſtantia. Ferio / quartus modus conſtat ex maiori vniuerſali negatiua ꝛ minori particulari affirmatiua: particularem negatiuam directe concludentibus: vt / nullum animal eſt lapis: quidam homo eſt animal / ergo quidam homo non eſt lapis.

Sequitur gloſa.

IN textu iſto .p. h. aſſignat modos prime figure / dicens eos eſſe nouem / quorum primi quatuor directe / reliqui vero indirecte cōcludūt. Pro quo ſciēdum. Primo / ꝙ quando dicitur in textu / directe concludere eſſe maiorem extremitatem pdicari de minori in concluſione: intelligitur totaliter vel partialiter. Exemplum primi / omnis leo rugit: album eſt leo: ergo album rugit. Secundi / cuiuſlibet angeli equus ē animal: gabriel eſt angelus: ergo gabrielis equus eſt animal: Proportionabiliter explanari debet quid ſit idirecte cōcludere ꝛ hoc etiam ex ante dictis elici poteſt. ¶ Amplius proponit duas regulas petrus hiſpanus neceſſarias / quarū prima deſeruit prime figure quoad ei⁹ quatuor modos: ꝛ tertie quoad omnes. Secunda vero deſeruit prime etiam quoad ei⁹ primos

AVDACES FORTVNA IVVAT PETRVS ALVAREZ

Expoſitio primi tractatus ſumularum ma
giſtri Petri hiſpani ordinis predicato
ruꝫ edita a fratre Auguſtino ſba
rroya Cordubenſi in ſacra
theologia preſentato
eiuſdem ordinis
profeſſore.

1533.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

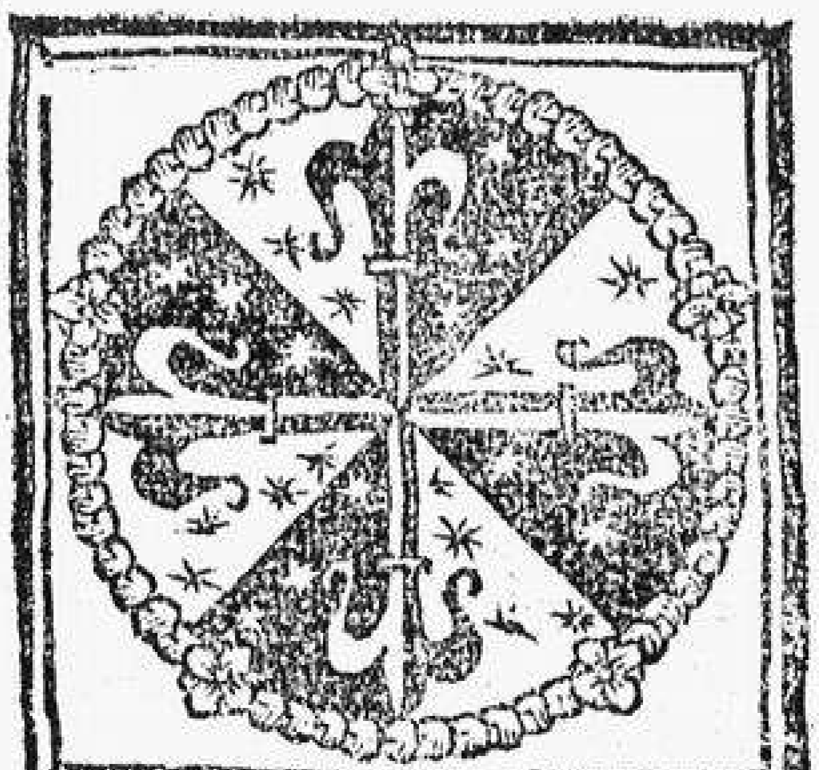

Juueni ⁊ perq̄z magnifico dn̄o dn̄o Joāni a Corduba eiuſdem eccleſie decano frater Auguſtinus ſbarroya ſalutem ⁊ felicitatem exoptat.

NOn minori laude eos celebrādos reor illuſtriſſime decane qui crebris a plauſib⁹ ⁊ mercuriali (vt aiunt) ſaliua bonarū artiū ſtudioſos fouēt ⁊ venerant̄: q̄z qui macie ⁊ aſſiduo labore litterariā arcem condēdā ⁊ propugnandā curarūt. Quo iure quantū tibi id hominū genus obnoxiū ſit nemo eſt q̄ nō videat. Que ratio ⁊ cauſa ⁊ ſi ſatis ſuperq̄z ſufficiēs erat vt has primitias nr̄i quondā laboris tibi conſecraremus: impulit tamē me vnice ad hanc rē maximus ille amor: quē erga p̄dicatorū ordinē ardenter te hr̄e cognoſcim⁹\ eūq̄z a tuis maiorib⁹ tanq̄z hereditario iure letabundus accepiſti: qui dū iſta volubili fruebātur luce totis neruis eū fouebant ⁊ adamabant. Ad hos dn̄i cane ꝓfeſſionis fratres in ſuis leuandis calamitatib⁹ haud fruſtrati cōfugiebāt. Hij non mageſtate ſuis imperijs digna: ſed comitate humili noſtratū quoſq̄z humaniſſime hoſpitabant̄: Nec minimū victigaliū aceruū in conſtruēdis ſarciendiſq̄z cenobijs tanq̄z hui⁹ ordinis vectigales magnifice parciebant̄: diē ꝓculdubio p̄didiſſe credentes ni aliquo munere eo die nos oneraſſent Auguſtum ⁊ Alexandrū imitātes qui infauſto lapillo notabāt lucē ſub qua preterita beneficia nouis officijs nō aluiſſet. Quorū triūphos\ labores\ facinora\ titulos\ ſanguiniſq̄z claritatē aliaq̄z id genus q̄z plurima nō iniuria pretereo. Sunt enī adeo magna excellētiq̄z relatu digna: vt plus īgenij\ memorie\ tēporis\ ⁊ ocij reqrāt: q̄z me habere recognoſcā. His igit̄ argumentis vt peſtilentē ingratitudinē pro mea virili vitē: quā homines exhorrēt animātia execrant̄: q̄ deniq̄z rerū opifici penas miſere ⁊ impēſe luit\ tibi vni (vt prefatus ſum) primos mei laborū floſculos libādos inſtitui: qui cū alis ꝓtegant̄ tuis vitiligatorū oppreſſis labijs tanq̄z vberrime plāte etiā ſub gelidi aquilonis imperio vbertim ⁊ ſuauiſſime adolebūt. Cape ergo hoc dialectices ꝑ breue cōpendiū nudū: inſane phice reſpōſis\ criſipeis technis liberū\ ſophiſmatū capciunculis nudū. In quorū enucleatiōe plura ingenia naufragiū fecere: q̄z mortales Sphingis ꝓblemata inferis citra pietatē (ſi fabulis credit̄) mandarūt. Sub quib⁹ frugis (ni fallor) parū\ laboris multū\ latet. Vnū tamē hic tacitū (nō glorie quā ſoli deo a quo eſt omne datū optimū ⁊ omne donū perfectū tribuo: ſed excuſationis gratia) nō preteribo ⁊ ſi cuiuis cōmentū appareat me quaſi citra lectionē alicuius codicis dialectici memoria aliquot q̄ antea legerāt ſuggerēte\ ꝑ breuē hanc opellam edidiſſe: atq̄z eam ſic excuſſorib⁹ tradidiſſe: tū ne multū remorarer in his cudēdis laboribus: tū maiorū meorū precepto inſtimulatus qui me inuitū hac infeſtiſſima mihi ſarcina onerarunt. Cernis ergo preſtantiſſime decane quot ⁊ quātis neceſſitatib⁹ nr̄a hec laboret editio: quam omnib⁹ ſolo tuo fauore liberā reddes. Quod ſi hoc vnū feceris intactā a maledicētiū vncis ⁊ credam ⁊ cognoſcā: mentēq̄z ad maiora protinus excitabis. Vale.

Frater Ludouicus caruajalus ordinis minorū candido lectori.

HOs cōmentarios in Petrū hiſpanum candide lector quos nup ex predicatorū ordine eruditiſſim⁹ Auguſtin⁹ ſbarroya edidit: eo libētius ꝑluſtrabis quo ipſorū auctoris dignitatē ꝓpri⁹ cōtemplet̄ is cui eas dotes chriſtus optim⁹ maxim⁹ impartit⁹ eſt: vt nō modo meā erga ſe beneuolētiā conciliarit: verū omniū quotquot Bethica nr̄a habet ſūmos, medios ⁊ infimos viros. Illos enī candore animi ad ſe trahit maieſtateq̄z doctrine: iſtos ſinceritate vite morūq̄z integritate: hos vero ſuauiſſima hac ſua cōſuetudine: qua vel ſaxa ipſa in ſui amorē ꝑtrahere liceret. Et q̄q̄z ſint multa que in hac paleſtra litteraria ab ipſo exiere. Hoc tamē op⁹ ſūma laude

proſequẽdũ duco in quo dialecticã tã exacte ꝑtractat: vt Ariſtotelẽ ipſum iã olim ſitu ꝛ ſqualloꝛe deliteſcẽtẽ ac moꝛtuũ: ab inferis videat̃ ad ſuperos reuocaſſe: et Petrũ quem ſuſcipit interpꝛetãdum: cũ antehac nõnullis mut⁹: et elinguis appareret eum tã foeliciter loquẽtẽ introducit: tãq; locupletẽ facit: vt mihi videat̃ mide manus hře qui omnia vertebat in aurũ. Nam aureo ſtilo expolit quicquid ille aſpere ac tenuiter ſcripſit: et ſi cõpendioſe breuiter tamẽ. Tricas vero illas ſophiſtarũ ſpernit: ꝛ ſolidam eruditionẽ nobis tribuit: quã peſſim⁹ Chriſti ꝛ philoſophie: ꝛ ab hereticoꝛũ moꝛſibus vendicare: ꝛ ad nectar theologicũ peruenire, quale ipſe vir theologiciſſim⁹ ex diui Thome defecatis fontibus nobis ſuauiſſime ꝓpinat. Unde ex hoc ſancti patris Dominici oꝛdine: ac diui Aquinatis collegio: dum dietĩ videmus tot tamq; illuſtres viros pꝛodire: quid aliud q̃ equum troianũ nobis antiſtes ille felicis recoꝛdationis reliquit: quo ilion hereticoꝛũ expugnemus: et troiam hanc tã pertinaciter eccleſie rebellantẽ tradere poſſimus incendio: vt vel ſic inimici crucis chriſti ad reſipiſcentiam ducantur.

Apoſtrophe ad auctoꝛem.

AGe igitur mi Auguſtine ꝛ his tuis foeliciſſimis conatib⁹ appone coloph[on]em: emitteq; librum multis iãdiu expetitũ. Erit enim ſuo auctoꝛi dignũ: vt aliq̃ que a te dimanarunt. Neq; moꝛeris maledicoꝛũ latratus: qui tũc triũphũ maximũ ſibi paraſſe arbitrant̃: cũ bene currentibus obſtrepunt. Que peſtis q̃q̃ genus humanũ iamdiu inuaſerit: erant tamen illis tempoꝛib⁹ nõ pauci qui veritati iunctis pedib⁹ patrocinabant̃: ne penitus fides collaberet̃. Nũc vero pꝛoh doloꝛ adeo languet eccleſie coꝛpus ob hereticiſſimos hos falſitatis auctoꝛes: vt vis reperias vnum aut alterũ qui veritatis altricẽ dialecticã tueatur: mille vero qui ſubſanẽt: irrideãt: exibilent: oblatrẽt: ogganiãt. Unde diſcrucioꝛ miſere intra me metipſum ac ſi liceret in lamẽtabiles voces cum hieremia pꝛorũperẽ: dum hereditatẽ nr̃am video verſam ad extraneos: ꝛ meretrices illas quas diuus Seuerinus boetius execrabatur intueoꝛ arcẽ eruditionis iuxta hominũ falſam exiſtimationẽ poſſidere: fuccatiſſimiſq; vocib⁹ omnes chriſtianos ad rebellionem ꝛ deteſtatã cõſpirationẽ pellicere: vt ab eccleſia ꝛ eius ꝓbatiſſimis auctoꝛibus deciſcãt. Tu ergo ſta: ꝛ diuendita tunica diſtrictoq; gladio bonis artibus iam pene terga vertentibus ſuccurre. Res enĩ quaſi ad triarios pꝛouoluta eſt: vt prouerbio habetur. Chriſtus igit̃ quẽ ſũmũ agonothetẽ elegiſti tibi adſit in quo nebulas erroꝛis valebis veritatis ſplendoꝛe diſpergere. Uale, et me vt facis ama. Ex gymnaſio noſtro franciſcano. a. 5. Kl's martias. 1533.

Frater Joãnes baptiſta ſbarroya ad germanũ ſuũ fratrem Auguſtinũ ſbarroya ſuper editione logice ſue carmen.

Ars hominũ fallax voluit caligine mentes:
  Cuncta ſub incerto certaq; nulla docet.
Lux erat hec olim veri dialectica doctrix;
  Sed modo gens monſtrum barbara fecit iners.
Ecce renaſcentem reniteſcere vidimus illam:
  Dum Auguſtine refers quod prius exul erat.
Sic vbi candeſcens magno exit ab equoꝛe phebus
  Atq; auroꝛa micans ex oꝛiente die.
Uera ſequi inſtituis: tũ falſa refellere et idem:
  Soluere tum nodos: nectere: tũq; ꝛ eos.
Quo ſe quiſq; tegat clypeo ſeu tela retundat
  Quã narrare queã planius ipſe doces.
Quippe reluctantem merito te pꝛodimus ipſi:
  Non inuita tamen docta minerua fuit.
Nũq; ſui ſimilis perduꝛans Coꝛduba mater
  Clara viris ſemper clarius ipſa nitet.
    Telos.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Hec ſunt errata aliquot que dum auctor opus ſuum curſim recognoſceret: reperire potuit.

Foli iiii.col.ii.li.xxxix. vbi negando.a. lege negãdo.b.
Fol iiii.col.iiii.linea.xxxii. vbi argumento lege argumentatio.
Fol.iiii.col.iiii.li.xli. vbi argumẽto lege argumẽtatio.
fol.v.colu.ii.linea xix. vbi nominẽ lege nomen.
folio.v col.ii.linea.xxiii. vbi iuuiſibile lege viſibile.
¶fol v.col.ii.linea.xi.a fine vbi naturatis lege notatis.
¶fol.v.col.iii.linea.xliiii. vbi diffinitio lege diffinito.
¶Fol.vi.col.pͥma.li.vi.a fine vbi diffinitũ lege diffiniũt.
¶Fol.vi.colu.iiii.linea.x.a fine vbi ex lege eſt.
¶Fol.vii.col.ii.linea.xxxiii. vbi ſinicat lege qualia.
¶Fol.vii.colu.ii.li.ii. a fine vbi contra lia lege contraria.
¶Fol.vii.colu.iiii.li.xi. vbi aggenerati lege aggregati.
[Fo]l.vii.col.iiii.linea.xii. vbi ſin categorematicus lege ſin categorematico.
fol.viii.col.prima linea .xxxvii. vbi nominẽ lege nomẽ.
fol.viii.colu.prima linea.vii. a fine vbi dĩ e lege dicere.
fol.ix.col.iii.linea. xxv. vbi an ſolũ lege an non ſolum.
fol.x.coluna.ii.linea.xxvii. vbi q̃ño lege quãdo.
Fol.xiiii.coluna.prima linea.xxii.a fine vbi.ſ. p̃dicatuꝫ lege.ſ.de predicato.
Folio.xv.colu.iiii.li.iiii. vbi li habẽtiam lege habentia.
Folio.xv.colu.iiii.li.xxxiii. vbi propter lege ꝑpoſitio.
Fol.xvi.col.ii.li.xv. vbi quas quilibet lege q̃ſi quilibet.
Fol.xvi.colu.ii.li.xxx. vbi cõgregatũ lege aggregatũ.
[Fol]io.xvi.colu.ii.li.xx.a fine vbi omnis lege hominis.
Fol.xvi.colu.iiii.li.xx. vbi iumediate lege mediate.
Fol.xviii.colu.ii.li.xxxii. vbi ſubiectum lege predicatũ.
Fol.xix.coluna. prima linea.xxix. vbi cutegorematice lege categorice.
Fol.xxv.col.prima linea prima vbi leonina lege equina.
Fol.xxvi.colu. iiii.linea. xxxv. vbi hu.lege huius.
folio.xxvii.coluna.ii. linea. viii. a fine vbi ly equs lege ly equum.
folio.xvii.coluna.ii. linea.iiii. a fine vbi li aliquis lege ly aliquem.
fol.xxviii.col.iii.linea.xi.a fine vbi edice lege radice.
Folio.v.coluna.ii.linea. xix. vbi pra ſe fer lege pre ſe fert.
folio.xxx.colu.iiii.linea.xxi. a fine vbi quilibet eſt lege quilibet equus eſt.
fol.xxxi.colu.iii.li.v. vbi non potur lege non ponitur.
Fol.xxxi.colu.iiii. linea vltima vbi ratio lege relatio.
Fol.xxxii.colu.prima linea.xl. vbi cõtingitur lege contingenter.
[Fo]li.xxxii.colu.iiii.li.xxxv. vbi iuq̃ lege illius rei q̃ eſt.
[Fo]lio.xxxii.colu.iiii.li.xv.a fine vbi de hoc lege ad hoc.

¶fo.xxxiii.co.ii.li.xviii.a fine vbi intelligit lege ĩtelligũ.
¶Folio.xxxvi.colu.ii.linea.xxx. vbi.vi.lege.vii.et ſequẽti linea vbi.vii.lege.vi.
¶folio.xxxvi.colu.iiii.linea.xix. vbi p̃ o ſitũ lege ꝑpoſitũ.
¶Folio.xxxviii.colu.iii.linea.vi.a fine vbi contrariis lege contradictoriis.
¶folio.xxxviii.colu.iii.linea.v.a fine vbi cõtra tertiam regulam lege ſecundam regulam.
¶Folio.xxxviii.coluna.iiii.linea.xx. vbi contradictorie lege contrarie.
¶Folio.xl.coluna.ii.linea.iii. vbi ſortis lege petri.
¶fo.xli.colu. prima li.xxxiii. vbi albedine lege albedinẽ.
¶fo.xliiii.colu.ii.linea.vii. vbi primũ lege primũ.
¶folio.xliiii.coluna.ii.linea.iii.a fine vbi totã lignũ lege totum lignum.
¶folio.xl.coluna.iii. linea.xxiiii. vbi dicitur non ſi homo eſt lege non ſi omnis homo eſt.
¶fo.xlvii.coluna.iiii.linea.xxiiii. vbi eius lege equus.
¶foli.xlviii.coluna. prima linea.xi.a fine vbi pluraliter lege poſſibiliter.
¶Fo.xlviii.coluna.iiii.linea.x.a fine vbi hominum lege hominem.
¶Folio.li.coluna.iii.linea.xlvii. vbi intellexerũt lege intellexerint.
¶Folio.li.colu.iii.li.xliii. vbi neothericorũ ex ge ly h
¶Folio.li.colu.iii.linea.li. vbi oppoſitionũ lege poſitionũ
¶folio.li.colu.iiii.linea.vii.a fine vbi negatũ lege negata.
¶folio.lii.coluna.iiii.li.xlv. vbi cõtingẽt lege cõtingẽter.
¶folio.liii.coluna.iiii.linea.xxiii. vbi ſunt lege ſue.
¶folio.xl.colu.iiii.linea.vii. vbi dicitur ſciat ita eſſe lege faciat ita eſſe ⁊ paulo poſt vbi dicitur ſequitur ly ſi lege ſequitur ly promito.
¶Folio.xliii. coluna prima linea .viii. vbi homo currat lege ſit albus.
¶Folio.xxxiiii.colu.iii.linea.xi.a fine vbi participent legẽ ſubcõtrariarũ adde aliquo modo quia nõ repugnat eis veritas.
¶folio.xxix.col.iiii.linea.xxxiiii. vbi negatiua eſt vera ⁊ affirmatiua falſa mutetur negatiua eſt falſa ⁊ affirmatiua vere.
¶folio.xlix.colu.iii.li. xxxix. vbi capi. xxii. adde cuius antecedens ⁊ ꝯñs ſunt propoſitiones falſe.
¶Folio.xxxiii.col. prima li.xl. vbi ꝑ argumẽto addatũ et.
¶Fol.xliiii.colu.iiii.linea. xxx. vbi patet hoc mutetũ p̃ter.
¶Fol.liii.in fine operis vbi ãno ſequentis lege ſequẽti.
¶Fo.xxxvi.colu.ii.li.xviii. vbi currit lege currat.

Finis tabule vitiorum.

¶ Hic eſt tractatus ſummularum magiſtri Petri hiſpani ordinis predicatorum: cum expoſitione fratris Auguſtini Eſbarroya eiuſdem ordinis.

Dialectica eſt ars artium ſci-
entia ſcientiarum ad omniū
methodorum principia viaꝫ
habēs. Sola enim dialectica
probabiliter diſputat de prin
cipijs omnium aliarum ſciē
tiarum. Et ideo in acquiſitione aliarum ſcien
tiarum dialectica debet eſſe prior. Dicitur .n.
dialectica a dya quod eſt duo: ⁊ logos quod ē
ſermo: vel lexis quod eſt ratio quaſi duorū ſer
mo: vel ratio .ſ. opponentis ⁊ reſpondentis in
diſputatione. Sed quia diſputatio non poteſt
haberi niſi mediante ſermone: nec ſermo niſi
mediante voce: nec vox niſi mediāte ſono (om
nis enim vox eſt ſonus) ideo a ſono tanꝙ a cō
muniori incboandum eſt.

¶ Sequitur gloſa.

Preſens liber ſicut ⁊ quilibet alius ar
tificioſe editus diuiditur in prohemi
um: ⁊ tractatum prohemio incipiente
ibi (dialectica eſt ars artiuꝫ. ⁊c.) trac
tatu ibi (ſonꝰ eſt ꝗcquid. ⁊c.) reddū
turꝗ auditores in eo beniuoli attenti
⁊ dociles vt in rethoricis philoſophus precipit: reddit
nāꝗ Petrꝰ Hiſpanus auditores beniuolos ſimul ⁊
attentos: oſtendendo logice excellentiam ⁊ bonitatē
⁊ difficultatem: ibi ars artium. ⁊c. vt in eo ꝙ bona ap
petatur: ⁊ in quantum difficilis ei attentionem prebe
amus: omne quippe bonum eſt appetibile vt beatus
inquit Dioniſius: ⁊ omne difficile intellectu attentio
nem requirit vt perfecte intelligatur dociles xᵒ red
dit inſinuans procedendi ordinē dicens a ſono tanꝙ
a cōmuniori inchoandum eſt pro cuius ampliori no
titia ſcito ꝙ prohemium ſecundum philoſophuꝫ eſt
principium orationis ſicut in poeſi prologꝰ: ⁊ in fiſtu
latione preludium: ⁊ ad mentem philoſophi exponit
ſic iſta diffinitio prohemium eſt principiū orationis
⁊c. ideſt prohemium eſt illud orationis pīcipium in
quo ſufficienter diſponitur animus audientis prout
orantis congruit fini dixi prout orantis. ⁊c. quia ſecun
dum philoſophuꝫ vbi ſupra oportet in prohemio au
ditorem fieri attentum vel contrarium .i. non attentū
vt pote quando aliquis non habet iuſtam cauſam.
¶ Conſiderandum preterea ꝙ in iſto textu multa tā
guntur que ſpecialiori indigent expoſitione: ea prop
ter diſcurrendo per ſingula elucidabuntur ⁊ enumerabuntur: ponitur .n. primo dialectice diffinitio dicēs di
citur dialectica eſt ars artium. ⁊c. ly dialectica eſt dif
finitum tota illa oratio ars artium ſcientia ſcientiarū
ad omnium methodorum principia viam habens eſt
diffinitio ly eſt: eſt copula coniungens diffinitionem
cum diffinito: ille due particule ars artium ſcientia
ſcientiarum ponuntur loco generis denotantꝗ geni
tiui illi excellentiam: omnis .n. genitiuus reflexus ſu
pra ſuum nominatiuum: vt inquit .d. c. in prologo can
tici canticorum excellentiam notat: vt rex regum: do
minus dominantium. Ad omnium methodorum pri
cipia viam habens ponitur loco differentie: ⁊ non ſu
mitur hic methodꝰ proprie: vt idem eſt quod breuis
via grece ſiquidem odos idem ē quod via ⁊ metha
trans .i. trans viam ſed tranſumptiue: vt īquit Alber
tus pro ſcientia ſcito ⁊ faciliter ducēte in cognitionē
perfectam ſui ſubiecti: ⁊ per hoc non eſt intelligendū
ꝙ logica demonſtratiue probet omnia principia alia
rum ſcientiarum cum ꝙ plurima principia ſint inde
monſtrabilia: vt pote per ſe nota quo ad ſe: ⁊ quo ad
nos omnes. Sed ideo dicitur habere viam ad princi
pia omnium methodorum .ſ. aliorum a ſe quia ex qui
buſdam propoſitionibus cōmunibus probabiliter in
fert vel probat aliarum ſcientiarum principia cū ſit
ſcientia cōmunis vel ideo dicitur habere viam. ⁊c. q2
in qualibet ſcientia docet formare argumentationes
nunc probabiles: nunc demonſtratiuas.
¶ Sed primus ſenſus proprior eſt ⁊ Petri Hiſpani
intentioni conformior ipſe ſiquidem ſtatiꝫ dicit ſola
enim dialectica probabiliter diſputat de pricipijs om
nium aliarum ſcientiaruꝫ ex quo dicto infert quodā
corollarium .ſ. ꝙ in acquiſitione aliarum ſcientiaruꝫ
dialectica debet eſſe prior: ⁊ non ſumitur hic dialecti
ca pro parte ſed pro tota logica.
¶ Secundo ponitur dialectice interpretatio pro cuiꝰ
euidētia nota quoſdā dicere ꝙ ſi ly dia ſcribatur per
y grecum tunc dialectica dicitur a dia quod eſt duo ⁊
⁊ logos quod eſt ſermo. ⁊c. vt dicitur in textu ſi vero
ſcribatur per .i. latinum tunc dicitur a dia quod eſt de
⁊ logos ſermo ⁊ ycos ſcientia quaſi ſcientia de ſermo
ne. Calepinus vero dicit ꝙ dia non ſignificat duo ſed
dias Iſidorus autem aſſerit ꝙ dicit a dialecticon quod
idem eſt quod ſermo alij dicunt ꝙ deducitur a diale
gome verbo greco quod idem eſt quod diſputo ſed
de hyſo parum eſt curandum q2 parui momenti ſunt.
¶ Tertio ponitur ordo procedēdi ibi: ſed quia diſpu
tatio non poteſt haberi niſi mediante voce. ⁊c. ⁊ loqui
tur doctor de diſputatione vocali: ⁊ nō de ſcripta qua
multotiens Auguſtinus ⁊ Hieronimus diſputauere
nec de mentali de qua conſtat vnumquemꝗ noſtrum
ſecū poſſe ſine voce diſputare nec ſimiliter eſt neceſ
ſe omnem vocalem diſputationeꝫ inter duos verſari
formaliter ſed dicitur quaſi duorum ſermo vel ratio
quia quādo aliquis ſecum vocaliter diſputat ſupplet
vicem duorum vel quia vt plurimum diſputatio īter
duos agitur vel poteſt dici ꝙ diſputatio proprie ſem
per eſt inter duos: ⁊ ſic ſumendo diſputationem pro
prie vnus ſolus non poteſt ſecum diſputare ſed bene
ratiocinari vt dicit .d. c. in principio fallatiarum.

Circa predicta queritur an logica ſit ſciencia vti
lis ⁊ neceſſaria: ⁊ probatur ꝙ non q2 ipſa eſt vna
ex .7. artibus liberalibus: ſed liberales artes non ſunt
vtiles igitur nec logica conſequentia eſt nota: ⁊ ante
cedens probo per apoſtolum dicētem videte ne quis
vos ſeducat per fallatiam ſecundum traditionē ho

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

minum: ſed traditꝰo hominum ſumitur pro ſciētiis naturaliter inuenta q̄les ſunt liberales artes igit. ⁊c.

¶ Preterea beatus Hieronimus dicit nonne vobis videtur in vanitate ſenſus ⁊ obſcuritate mentis ingredi illum qui diebus ac noctibus in dialectica arte torquetur. ⁊c. ⁊ habetur. 37. diſt. cap. nōne.

¶ Preterea beatus Ambroſius dicit in dialectica diſputatione omnem vim venenorum ſuorum Arriani conſtituunt igitur.

¶ Preterea Origenes per ranas ⁊ cynifes quibus ꝑcuſſi ſunt egiptij vanam dialectice garrulitatem ⁊ ſophiſtarum perplexa argumenta intelligit.

¶ Preterea Petrarcha dialecticam in multis locis dampnat dicit enim in dialectica ſeneſcere puerile eſt contra quendam medicum: ⁊ in epiſtolis familiaribꝰ dicit genus dialecticorum eſſe vituperandum.

¶ Preterea illa ſcientia nō eſt vtilis que docet fingere ⁊ alium decipere quod peccatum eſt ſed iſta ſcientia eſt huiuſmodi igitur maior eſt euidens minor ꝓbatur ex libro elenchorum: primo enim elenchorum habetur ꝙ opponens debet celare ⁊ multa interrogare a reſpondente: quia difficile eſt ad multa reſpōdere ⁊ ꝙ prouocet reſpondētem ad iram quia impedit ira animum ne poſſit cernere verum ⁊ ꝙ transferat ſe ad aliam materiam. ⁊c.

¶ Preterea Seneca in libro de liberalibus ſtudijs cuidam ſuo amico ait de liberalibus ſtudijs quid ſentiam ſcire deſideras nullum in bonis numero: ⁊ tādiu in eis immorandum eſſe iudico q̄diu nihil animus agere maius poteſt.

¶ Preterea dicitur eccleſiaſtici. 37. qui ſophiſtice loquitur odibilis eſt ſed logica docet loq̄ ſophiſtice igit.

¶ Sed contra beatus Hieronimus ait ſi quis grammaticam nouerit artem aut dialecticā vt recte loquēdi rationem habeat vt inter vera ⁊ falſa diiudicet nō improbamus ⁊ habetur diſt. 37. cap. ſi quis.

¶ Preterea ibidem legitur ꝙ Moyſes ⁊ Daniel omnibus ſcientijs egiptiorum ⁊ caldeorum eruditi fuerunt ſed credibile eſt ꝙ inter illas fuiſſent artes liberales legitur etiā ꝙ precepit dominus filijs iſrael vt ſpoliarent egiptios argento ⁊ auro moraliter inſtruens vt ſiue aurum ſapientie ſiue argentum eloquentie apud poetas inueniamus in vſum ſalutifere eruditionis vertamus in leuitico etiam primitias mellis. i. dulcedinem humane eloquentie domino iubemur offerre magi quoq̄ domino tria munera obtulerunt in quibus tres partes philoſophie nonnulli intelligi volunt.

¶ Preterea Beda dicit turbat acumen legentium ⁊ deficere cogit qui eos a legendis ſecularibꝰ libris omnino exiſtimat prohibendos in quibus ſi que inuentātur vtilia quaſi ſua ſumere licet.

¶ Pro huius q̄ enodatione duo fient primo probabitur in generali ſtudium artium non eſſe reprobatū nec inutile ſed neceſſarium neceſſitate finis. 2. probabitur idem ſpecialiter de logica pro quo primo ſciendum ꝙ ars ſumitur dupliciter vno modo generaliter alio modo ſpecialiter. Ars generaliter (prout diffinitur a Tullio) eſt collectio multorum preceptorū in vnum finem tendentium ⁊ poteſt ſic intelligi ars eſt habitus quidam aggeneratus ex pluribus actibus in vnum obiectum formale ordinatis ⁊ iſto modo continet ſub ſe. 5. habitus intellectuales intellectos per hanc dictionem ſipas nam. ſ. primum ſignificat ſapiētiam. i. intellectum. p. prudentiam. a. artem. ſ. ſcientiā quorum ſufficientia ſic habetur quia omnis habitus intellectualis aut eſt ſpeculatiuus aut praticus ſi primum hoc poteſt eſſe tripliciter vel dicit cognitionē principiorum ⁊ concluſionis ſimul ⁊ ſic eſt ſapientia que ſic poteſt diffiniri ſapientia eſt cognitio de primis cauſis ⁊ principijs complexis rerum vel ſic ſapientia eſt habitus principiorum ⁊ concluſionis ſimul reſolutiuus ipſius concluſionis in ſua principia vel dicit cognitionem principiorum tantum ⁊ ſic eſt intellectus qui ſic diffinitur intellectus eſt habitus principiorū indemonſtrabilium vel dicit cognitionem concluſionis tantum ⁊ ſic eſt ſcientia ⁊ diffinitur ſic ſcientia eſt habitus concluſionis per demonſtrationem acquiſitus ſi vero eſt praticus hoc poteſt eſſe dupliciter vel circa agibilia ⁊ ſic eſt prudentia que ſic diffinitur prudentiam eſt recta ratio rerum a nobis agibilium vel circa factibilia ⁊ ſic eſt ars que eodem pacto diffinit mutando ly agibilium in ly factibilium ⁊ ſumendo artem prout iſta vltima diffinitione diffinitur ſumit ſpecialiter ⁊ ſic patet ꝙ ſub arte generaliter capta cōtinetur ſub qua etiam continentur. 7. artes liberales cum ſint ſcientie.

¶ Sciendum. 2. ꝙ ars ſpecialiter dicitur ars mechanica que in. 7. artes diuiditur que per hos verſus habentur. ſ. lana: nemus: arma: leo: nauigatio: rus: medicina his ars fabrilis connumerari poteſt dicunturq̄ predicte artes mechanice a mechor mecharis quia faciunt intellectum mechari. i. a propria operatione alienari per factibilia enim intellectus hominū obtenebratur qui ad ſpeculationem ⁊ ſpiritualia intelligenda principaliter eſt creatus vel dicūtur a mechaneos quod eſt inuentio quia humanitus ſunt inuente.

¶ Sciendum. 3. ꝙ ars liberalis diuiditur cōſimiliter in. 7. que ſunt grāmatica: rectorica: logica: muſica: arithmetica: geometria: ⁊ aſtrologia quarū ſufficientia ſic habetur omnis ars liberalis eſt circa ſermonem vel quantitatem ſi primū hoc tripliciter vel circa ſermonem congruum vel incongruum: ⁊ ſic eſt grammatica vel circa ſermonem ornatum vel inornatū vel melius circa perſuaſiuum vel diſſuaſiuū ⁊ ſic eſt rethorica vel circa verum ⁊ falſum. Et ſic eſt logica vnde iſte tres artes dicuntur triuiales quaſi tribus vijs in vnum finem tendentes quia omnes tres ſermonem conſiderant ſi circa quantitatem hoc dupliciter vel circa continuam vel diſcretam ſi primū vel circa cōtinuam abſolute: ⁊ ſic eſt geometria vel circa ipſā contractam ad motum ⁊ ſic eſt aſtrologia ſi ſecundū vel circa diſcretam abſolute ⁊ ſic eſt arithmetica vel circa ipſam cōtractam ad ſonum ⁊ ſic eſt muſica ⁊ ſignificātur iſtis verſibus. ſ. gra. loquitur. dya. vera docet. re. verba colorat. mu. canit. ar. numerat. ge. ponderat. as. colit aſtra dicunturq̄ liberales multiplici ratione. Prima quia olim ſoli nobiles ⁊ liberi eas ſtudebant: ⁊ ſic Seneca de eis in libro de liberalibꝰ ſtudijs ait dicuntur libere quia homine libero digne vnde. ſ. Tho. (dum duodecim eſſet annorum) et in turri cōcluſus (vt habitum noſtri ordinis a ſe abijceret) perhibetur tractatum quendam fallaciarū ad nobiles ſcripſiſſe. 2. quia ſuos ſtudentes a curis mundanis liberāt vel eos ab ipſis liberos requirunt. 3. quia ordinantur ad opera anime que reſpectu corporis libera eſt mechanice vero ſeruiles non iniuria dici poſſunt quia ad opera per corpus ipſum exercenda inuente ſunt ⁊ ordinantur.

¶ Iſtis vtcunq̄ notatis ponitur concluſio que talis eſt

ſtudia. ⁊ liberaliũ artiũ licitum eſt que concluſio
probatur multipliciter primo exẽplo apoſtoli Pau
li qui aliqua philoſophorum dicta ⁊ poetarũ in dictis
ſuis inſeruit vt patet in prima ad Corinth. 15. ⁊ ad Ti
tum primo ⁊ actuum. 17. Preterea beatus Hieroni
mus ad magnum oratorem vrbis Rome ſcribens oſ
tendit ꝙ doctores ſcripture ſacre poſſunt allegare di
cta ſapientium hominum ⁊ philoſophoꝝ ⁊ hoc idẽ
probat ad Damaſum papam: ſcribens vbi inducit il
lud Deuterono. 17. de muliere captiua adamanda ⁊
in vxorem ducenda quod exponit de ſapientia philo
ſophorum.

¶ Preterea ratione ſic probatur licitum eſt ſtudere
in illis ſcientijs per quas perficitur intellectus ſed ꝑ
artes liberales perficitur igitur. ⁊c. a. eſt nota. b. pro
batur intellectus hominis perficitur per hoc ꝙ de po
tentia reducitur ad actum quod fit per veritatis cog
nitionem dicit enim Dioniſius bonus intellectus eſt
ſecundum rationem eſſe cuius perfectio in cognitio
ne veritatis cõſiſtit ſed per liberales artes veritates
ꝙ plurime cognoſcuntur igitur. ⁊c.

¶ Secundo probatur ꝙ huiuſmodi ſtudiũ multipli
citer ſit vtile primo ad ſubtiliationem ⁊ exercitatio
nem ingeniorum quod patet per Auguſtinum dicit
enim ꝙ tripliciter impeditur quis ab intelligẽtia ſa
crarum litterarum. ſ. aut per ignorantiam rerum aut
ſignorum: aut ambiguarum concluſionum ⁊ ideo in
hijs tribus oportet hominem adiuuari ſcientijs ſecu
laribus. ſ. in ſignis cognoſcendis in rebus intelligen
dis ⁊ in ambiguis diſſoluendis.

¶ Tertio tale ſtudium eſt vtile ⁊ neceſſarium ad ve
ritatis deffenſionem ⁊ falſitatis impugnationem vt
ex Auguſtino ſuper geneſim ad litterã colligi poteſt
vbi ait nouerunt infideles multi ⁊ impij plura de mo
tu celeſtium corporum de figura eorum de ponderi
bus elementorum. ⁊c. vnde cum ſcriptura ſecundum
ſuperficiem littere videtur interdum contraria il
lis que certa ratione videntur ⁊ probant qui eorum
non habet notitiam quomodo valebit eorum calũp
nias repellere aut ſcripturam exponere vnde etiam
Iſodorus quidam diſcunt non vt ſequantur ſed vt iu
dicent atq; conuincant quomodo ſi quiſpiã. ⁊c. ⁊ ha
betur. 37. ⁊ hoc quo ad primum.

¶ Ad ſecundum de veniendo probatur idem de logi
ca ſic illa ſcientia eſt vtilis ⁊ neceſſaria que docet ve
rum a falſo diſcernere qua aperta omnes aperiũtur
qua clauſa omnes clauduntur qua vſus eſt omnium
virtutum exemplar chriſtus ac eius feruentiſſimus
predicator Paulus. Sed logica eſt talis igitur. a. eſt
per ſe nota. b. probatur quo ad primam partem. ſ. ꝙ
doceat ſecernere. ⁊c. per Boetium dicentem poſt grã
maticam illam ſcientiam perdiſcendam eſſe quã ve
ri ⁊ falſi nouimus indagatricem ſolamq; ſcientiam.
⁊c. Secundum probatur auctoritate Auguſtini dicẽ
tis logica ars artium eſt ſcientiaq; ſcientiarum qua
aperta omnes aperiuntur qua clauſa omnes claudũ
tur cum qua omnes ſine qua nulla ⁊ alibi dialectica
diſſerendi potens potenterq; dubia diffiniens cũctas
ſcripturas euibrans ⁊ euiſcerans cum diuinitatem ẽ
tendit tanta mageſtatis luce repercuſſa pauidum ca
put tremefacta reflectit parte prima de cognitione
vere vite capitulo tertio: ⁊ beatus Iſidorus de ea di
cit tolle logicam ⁊ ablata eſt omnis ſciẽtia ⁊ ſi aliqđ
remanet eſt tanꝙ fabula vana: ꝙ autẽ ea ſit vſus chri
ſtus dicit Auguſtinus parte. 6. contra creſcentiũ grã
maticum libro pmo capitulo. 13. ⁊ de Paulo dicit ibi
dem capitulo. 14. Idẽ dicit de Paulo Origenes par
te. 3ª. folio. 187. littera. b. ⁊ parte. 4ª. folio. 7. ⁊. dicit dia
lecticam ſermo diuinus non ignorat: nec tamen prop
ter hoc in ea ponendus eſt terminus ſeu finis ſcien
di nec in ea oportet cõſeneſcere: nam vt dicit Petrar
cha de logica ac de reliquis liberalibus artibus ſicut
eas didiciſſe laudabile eſt ſic in eiſdem ſeneſcere pu
erile eſt via nempe ſunt ⁊ non terminus niſi erranti
bus ac vagis quibus nullus eſt vite portus nobiliorẽ
ſiquidem terminum non habenti terminus eſt quic
quid occurrerit hec ille.

NUnc reſtat reſpondere ad argumenta que con
tra determinationem ſunt obiecta pro quorum
ſolutione ſciendum eſt ſecundum. S. Tho. ⁊. 2ᵉ. qᵉ.
167. Et Ioannem de Turre Cremata in gloſa decre
ti ꝙ cum ſcientia ſit perfectio intellectus ⁊ virtus in
tellectualis vſus eius non vituperatur ſecundum ſe
ſed eius abvſus qui eſt multiplex primo videlicet cũ
turpibus ſcriptis ⁊ amatorijs ⁊ huiuſmodi inficitur
⁊ hoc reprehendit Hieronimus. d. 37. capitulo legãt.
Secundo cum aliquis in hijs ſcientijs propter ſe de
lectatur ⁊ non ordinat eas ad veram ſapientiam cum
tamen omnes philoſophi ad ſapientiam humanam
(hoc eſt methafiſicam) omnes ſciẽtias ordinari di
cant ſed potius earum delectatione decepti ſacram
negligunt ſcripturam dediti ſtudio ſecularium ſcien
tiarum ſicut ille filius prodigus qui relictis paternis
dapibus querit ventrem ſuum repleri de ſiliquis por
corum vt inquit Rabanus ⁊ propter hoc etiã refert
Hieronimus ſe diuino iuditio flagellatum qui ita ſe
ſcientijs ſecularibus dedicauerat ꝙ cum interdum
prophetas aſſumeret ſermo horreret incultꝰ de quo
eadem diſt. capitulo legimus.

¶ Tertio cum quis non ſolum eas diſcit ſed docet de
rogans eccleſiaſtice dignitati in ſe ipſo vnde Grego
rius reprehendit quendam epiſcopum qui pro lecti
one euangelij populo grammaticam proponebat.

¶ Ad primum igitur reſpondetur negãdo. a. ⁊ ad ꝓ
bationem dicitur ſicut. S. Tho. dicit vbi ſupra.

¶ Ad tertiũ argumẽtũ dicit ꝙ ſtudium philoſophie
⁊ liberalium artium ſecundum ſe licitum eſt ⁊ lauda
bile propter veritatem quam philoſophi (deo illis re
uelante) perceperunt vt dicitur ad Romanos primo
ſed quia quidam philoſophi abvtuntur eis ad fidei
impugnationem ideo Paulꝰ dicebat videte ne quis
vos seducat. ⁊c. Et proportionabiliter dicatur ad alia
argumenta illa enim que ſunt pro concluſiõe probãt
bonum earum vſum ⁊ illa que in contra improbant
ab vſum. Sed pro ſexti argumenti ampliori ſolutio
ne notandum ꝙ ille qui principaliter arguit vel diſpu
tat propter vanam gloriam ibi conſtituens finem vl
timum vel vt aliũ notabiliter confundat peccat mor
taliter. Conſtituere autem vltimum finem in aliqua
re eſt ita ad rem illam affici ꝙ pro illius conſequtio
ne homo pretergrederetur mandata dei ⁊ iſto mo
do omne peccatũ veniale ex genere poſſet effici mor
tale puta ſi ibi conſtituatur finis vltimus ſi vero ar
guentis intentio principalis ſit cognoſcere veritatẽ
vel acuere ingenium vel implere obedientiã ſui pre
lati vel regentis non ex hoc peccat dato ꝙ ĩter argu
endum motus vane glorie ſe offerãt ⁊ dato ſimiliter
ꝙ alius non valens ſoluere argumentum confunda
tur quia ſibi imputatur vt pote qui non ſufficienter
inſtructus nec diligens in videndis auctoribus pro

poſuerit coram omnibus ſuas cōcluſiones ſubſtentaturus ⁊ hec de .q.

¶ Queritur ſecundo vtrum ens rationis ſit ſubiectū in logica ⁊ probatur ꝙ non quia ſubiectuȝ logice (ſicut ⁊ alterius vniuſcuiuſcꝫ ſcientie) debet eſſe intelligibile a nobis ſed ens rationis non eſt a nobis intelligibile igitur mayor eſt nota minor probatur ens rationis non eſt obiectum noſtri intellectus nec ſub eo clauditur igitur non eſt a nobis intelligibile antecedens probatur auctoritate .D.S. dicentis ꝙ obiectuȝ noſtri intellectus eſt quiditas rei materialis ſed ens rationis non eſt q̄ditas rei materialis nec ſub ea clauditur igitur.

¶ Secundo ſic per ſubiectum attributionis logica debet differre ab alijs ſcientijs ſed per ens rationis nō differt ab alijs immo potius cum eis conuenit igitur mayor patebit in .c. queſtionis minor probatur quia tam grammatica ꝙ logica conſiderant ens rationis igitur.

¶ Tertio omne ſubiectum ſcientie habet aliquā paſſionem demonſtrabilem de illo ſed ens rationis talē paſſionem non habet igitur mayor eſt euidēs minor probatur quia vel illa paſſio eſt ens reale vel ratiōis non primum quia ens reale nō poteſt effluere ab ente rationis nec ſecundum quia omnis propria paſſio debet eſſe minoris entitatis ꝙ ſuum ſubiectum ſed nullum ens rationis eſt debilioris entitatis ꝙ aliud igitur ⁊c. Sed in contrariuȝ eſt .D.S. in .4. metha.

¶ In hac .q. 3. fient primo ponetur diffinitio ſubiecti attributionis ⁊ conditiones que ad illud requiruntur Secundo ponetur opinionum diuerſitas circa ipſius logice ſubiectum. Tertio ſatis fiet argumētis propoſitis. Pro euidētia primi cōſiderandum eſt ꝙ ſubiectum dicitur multis modis: dicitur ſiquidem primo ſubiectum homo ſubiectus alteri ⁊ ſic dicimus ꝙ ſeruus eſt ſubiectus domino ſuo. Secundo ſubiectū idē ſonat quod obiectum ⁊ ſic poſſumus dicere ꝙ color eſt ſubiectum viſus: obiectum autem eſt illud ens circa quod aliqua potētia vel habitus verſatur. Tertio dicitur illud quod ſupponitur alteri vt fundamentū parieti. Quarto dicitur illud cui accidens inheret ⁊ ſic dicimus ꝙ homo eſt ſubiectuȝ albedinis ⁊ anima ſcientie. Quinto dicitur ille terminꝰ vel res de qua vel de quo dicitur aliquid ⁊ ſic in hac propoſitiōe homo eſt animal ly homo eſt ſubiectum quo ⁊ res que eſt homo ſubiectum quod. Sexto dicitur illud quod habet propriam paſſionem ⁊ ſic homo dicitur ſubiectum riſibilitatis ⁊ licet in exemplo poſito coincidāt materialiter. Sextus ⁊ quartus non tamen formaliter ⁊ hoc patet quia non ſemper propria paſſio diſtinguitur vel eſt accidens diſtinctum a ſuo ſubiecto vt patet de ente ⁊ ſuis paſſionibus ⁊ de deo ⁊ ſua miſericordia ⁊c. Utrum autem omnes paſſiones entis differant ab ente ratione tantum vel nō altioris eſt negotij. Septimo dicitur ſubiectum omne inferius reſpectu ſui ſuperioris ⁊ ſic homo dicitur ſubiectum .i. pars ſubiectiua animalis ⁊ ſortes hominis. Octauo ſumitur ſubiectum pro ſubiecto attributiōis de quo in propoſito ⁊ diffinitur ſic.

¶ Subiectum attributionis eſt illud cuius notitia intenditur principaliter in ſcientia ſub cuius ratione formali omnia tradita in illa ſcientia conſiderantur ⁊ habent ordinem ⁊ diſtinctionem conditiones autē que ad ipſum requiruntur ſunt tres ſecundū .D.S. in prologo primi .q. prima .ar. 4. in .c. prima eſt principalitas hoc eſt ꝙ eius cognitio principaliter in ſcientia cōſideret. Secūda eſt vniuerſalitas hoc eſt ꝙ vniuerſa alia que in ſciētia cōſiderant reducant ad ipſū ꝗ̄ ꝓdicent in recto vel in obliq̄. Tertia eſt diſtinctio .i. ꝙ ꝑ ipſum formaliter ſumptū illa ſciētia diſtinguatur a q̄libet alia ꝓ q̄ vide Ant. archiepiſcopū in ꝓlogo pīmi. Octo modi ꝓdicti in hijs verſibus cōtinent .ſ. obiectū: verna: poſitū ſubiectum q̄d inheret: quod prius eſt copula: ꝓprij: logicaliter infraquo ſimul ars heret ſunt bis ſubiecta quaterna.

¶ Circa ſecūdū aduertēdū ꝙ .5. ſunt ꝓcipue opiniōes pīma eſt quorūdā ponētiū ꝓ ſubiecto logice cōceptuȝ formatū ꝑ actū intellectus nā cū operatio nr̄i intellectus ſit triplex vt dicit philoſophus .3. de anima .ſ. ſimplicium apprehenſio: compoſitio ⁊ diuiſio: diſcurſus ⁊ ratiocinatio: pīme operationi correſpondent liber predicabiliū porphirij ⁊ predicamentorum philoſophi. Secunde liber perihermenias .3. tota noua logica ⁊ huic opinioni videtur ſuffragari Guillermus Ocham. Secunda eſt opinio Auicenne dicentis ꝙ logica eſt de ſecundis intentionibus adiunctis primis. Tertia eſt ipſius magni Alberti magiſtri .D.S. aſſerentis ipſam argumentationē totius logice eſſe ſubiectum quia ad hanc tota logica tanꝙ ad finem ordinatur. Quarta eſt nominalium affirmantium ꝙ iſte terminus argumentatio materialiter ſumptus ſupponens alibi pro ſe perſonaliter eſt ſubiectum vt patet per Bartholum Caſtrēſi. in prologo predicamētorum .q. 1. ⁊ alios nominales nec propter hoc coincidunt cum ipſo doctiſſimo Alberto Magno nam nominales ipſi non ponunt pro ſubiecto rem que eſt argumento ſed illum terminum Albertus tamē Magnus ponit rem ipſam .ſ. argumentationem licet in cōmuni ſumptam ⁊ ſi ponat illum terminum ponit illum tanꝙ quo ⁊ ſimpliciter ſupponentem non materialiter. 5. eſt ſubtilis doctoris ſillogiſmum ponentis vt videre licet in .3. q. vniuerſalium. Iſtis opinionibus dimiſſis ⁊ ab earum impugnationibus breuitatis gratia ſuperſedens ponit cōcluſio pro opinione .D.S. que talis eſt ſubiectū logice non eſt conceptus nec argumento ſiue ſumatur in ſuppoſitione ſimplici ſiue materiali nec ſillogiſmus ſedens ratiōis hec cōcluſio quo ad oēs partes ꝑter vltimā ꝓbat a Petro nigro in ſuo clipeo thomiſtarū .3. q. 12. ⁊ a Petro Bruxellēſi in ſua logica vbi ſupra: ⁊ ſi velis concordare .D.S. cū Magno Alberto vide eūdē Petrū Bruxellēſi in ſimulis lectione pīma in reſpōſione pīmi argumēti quo ad vltimā partē ꝓbat aucto. D.S. in .4. metha. tex. 5. ⁊ in opuſculo de natura generis ⁊ in de natura verbi intellectꝰ idē aſſerit Paulꝰ Sōcinas in ſuis ꝓdicabi. ⁊ Dominicus de Flādria ad q̄rum omniū dicta vidēda (breuitatis cauſa lectorē remitto.)

¶ Ad tertiū deueniēdo reſpōdet ad pīmū argumētuȝ negādo minorē ⁊ ad eius ꝓbationeȝ diſtinguit antecedēs .ſ. ꝙ ens rōnis nō ſit obiectū nr̄i intellectꝰ vel in rōne motiui ⁊ ſic eſt verū q̄ꝛ pīmū q̄d mouet intellectū nr̄um eſt q̄ditas rei materialis ⁊ ſub tali obiecto intelligēdꝰ eſt .D.S. vel in rōne terminatiui ⁊ ſic negat q̄ꝛ tale obiectū eſt ens vt dicit clipeus thomiſtarū pīma .q.

¶ Ad ſcdm̄ negat minorē ꝓ cuiꝰ ampliori notitia ſciēdū eſt ꝙ vt dicit ꝓfundus thomiſta Herueus in tractatu ſuarū intētionū ens rōnis eſt duplex q̄dā q̄d conſequit naturas rerū nō ſimpliciter ſed poſito actu intelligēdi vt fundamēto oppoſite relatiōis ⁊ iſto mo-

do dicimꝰ ꝙ genꝰ ſpecies ⁊ differentia. ⁊c. ſunt entia rōnis. Alia ſunt entia rōnis q̄ cōſequent̄ naturas rerū nō ex natura ſua ſed ex bñplacito inſtituētis vt ꝙ iſta vox homo ſignificet rē q̄ eſt hō ⁊ illa vox leo rez q̄ eſt leo. ⁊c. ⁊ de iſtis entibus. 1. modo non eſt logica. Ampliꝰ entia rōnis ṗmo modo ſub diuidunt̄ nā q̄dā ſunt cōia oībus generibꝰ vel pluribꝰ vt genus ſpecies. ⁊c. ⁊ alia huiuſmodi q̄ habēt modū generalē quo poſſimꝰ ꝓcedere in alijs ſciētijs. Alia ſunt entia rationis q̄ ſunt appropīata determinato enti vt eſt differētia q̄ punctū vt eſt finis vnius partis linee differt a ſe ipſo vt eſt ṗncipiū alterꝰ ⁊ ſimile eſt de differētia rōnis q̄ eſt inter iuſtitiā ⁊ miſericordiā diuinā de ṗmis entibus rōnis eſt logica ⁊ nō de ſcđis ⁊ ſic eſt limitāda ⁊ intelligenda concluſio ſupra poſita iſtis notatis reſpōdr̄ ad ꝓbationē. b. ſ. ꝙ grāmatica ⁊ rethorica cōſiderēt ens rōnis vel ſub eadē rōne qua cōſiderat logica ⁊ ſic negatur vel ſub alia ⁊ ſic concedr̄ nam ens rationis de quo logica conſiderat eſt ens rationis habens modum generalem quo poſſimus procedere in alijs ſcientijs diffiniendo diuidendo arguendo. ⁊c.

¶ Pro ſolutione tertij argumēti notādū eſt ꝙ magiſter Petrus Niger in ſuo clipeo thomiſtarū aſſerit ꝙ ly ens rōnis nō eſt ſubiectū attributionis ꝓprie ſumēdo ſubiectū puta ꝓ ſubiecto habēte paſſionez dicibilē de illo ſed eſt ſubiectū p̄dicationis q̄ de omnibꝰ in logica cōſideratis p̄dicari poteſt ⁊ ſm̄ hāc opinionem reſpondr̄ ad argumentum diſtinguendo. a. vel ſumendo ſubiectum attributionis propriiſſime ⁊ ſic concedo ſumendo vero illud pro ſubiecto predicationis ⁊ ſic negatur.

¶ Sciendū p̄terea ꝙ Nicolaus Orbellus ſcotiſta aſſerit ꝙ ſicut in entibus realibus ſunt gradus ꝑfectionis ita in entibus rōnis ſic ꝙ vnū ens rōnis poteſt eſſe fundamētum alterꝰ vel aliquo modo p̄ſuppoſitū ab alio ⁊ ſic dr̄ ꝙ poteſt dari vnum ens rōnis minoris entitatis ꝙ aliud ⁊ ſecundum hāc opinionez reſpondr̄. 1º. ad argumētum conceſſa. a. negando. b. ⁊ ad eius improbationem dicitur ꝙ talis paſſio eſt ens rationis ⁊ ad huius improbationem negat̄. b. ⁊ ratio patet ex dictis.

¶ Tertio poſſet mea ſentētia reſpōderi negando maiorē improbationis minoris nā nō oīs ꝓpria paſſio ē minoris entitatis ꝙ ſuū ſubiectū nā multa ſunt ꝓꝑe paſſiones q̄ realiter cum ſuo ſubiecto idēptificant̄ vt patet de paſſionibus dei vt puta de miſ̄icordia benignitate. ⁊c. ⁊ de paſſionibus trāſcēdētalibꝰ vt ſupra dictū eſt. Et ſi q̄rat q̄ eſt illa ꝓpria paſſio entis rōn eꝓ vt ē ſubiectuz in logica vidr̄ mihi ꝙ ſit poſſe deſſeruire inſtrumentaliter in alijs ſcientiis acquirendis vel eſſe directiuum actuum rationis ⁊ hoc de preſenti. q.

¶ Circa huius libri titulū notandū eſt ꝙ tres cōditiones requirunt̄ ad hoc ꝙ aliqua orō ſit titulus prima ꝙ denominet librū. 2ª. ꝙ exṗmat aliquā vel aliquas cauſarū ſuarū. 3ª. ꝙ nō d̄ſtruat ſe ipſam: hoc eſt ꝙ ex hoc ꝙ ipſa eſt titulus nō ſequat̄ eā nō eſſe tituluz vnde aliqui dicūt ꝙ hec orō incipit liber ſine titulo: nō eſt titulus ex quibus poteſt conflari: diffinitio tituli que talis erit: titulus eſt denominatio libri ſecunduz aliquam vel aliquas cauſarum ſuarum ſe ipſam minime deſtruens.

Sequitur textus.

Sonus eſt quidquid ab auditu ꝓprie ⁊ per ſe percipit̄. Dico autē per ſe quia licet homo vel cāpana audiatur hoc non eſt niſi per ſonum ſuum. Sonorum alius vox alius non vox. Sonus vox eſt idez quod ipſa vox vnde vox eſt ſonus ab ore animalis prolatus naturalibus inſtrumētis formatus. Naturalia autem inſtrumenta quibus vox formatur ſunt nouem. ſ. guttur: lingua: palatum: quattuor dētes ⁊ duo labra ſimul. Sonꝰ non vox eſt qui generatur ex colliſione duorum corporum inanimatorum vt fragor arborū ſtrepitꝰ pedū.

Sequitur gloſa.

Pro huius textus euidentia ſciendum eſt ꝙ ſicut intelligibile eſt obiectum intellectus ſic ſenſibile eſt obiectum ſenſus ⁊ ſenſibile in cōmuni: nil aliud eſt (vt ipſum nominez pre ſe fert) ꝙ ens aptum natum ab aliquo ſenſu ſentiri ⁊ ſicut ſenſus exterior diuidr̄ in. 5. membra (nam de interiori non eſt preſentis ſpeculatiōis tractare) ita ſenſibile poteſt diuidi in. 5. membra. ſ. inuiſibile: audibile: tangibile. ⁊c. Item ſenſibile alia diuiſione pōt diuidi in ſenſibile per ſe ⁊ per accidens.

¶ Senſibile per ſe eſt illud quod per ſuam propriam ſpeciem ſenſum immutat vt quando video albū ſpecies albedinis īmutat viſum meum ſenſibile per accidens eſt illud quod ſentitur non per ſpeciem ꝓpriam ⁊ immediate ab illo cauſatam vt poſito ꝙ non videam Petrum audiam tamen illum loquentem dico ille qui loquitur Petrus eſt tūc ego ſenſi Petrū non per aliquam ſpeciem īmediate ab ipſius ſubſtātia cauſatam ſed quia ſpecies vocis eius fuit formata in auribus meis ⁊ quia ipſum audierā aliās ꝓpterea dicimꝰ ꝙ ſortes audr̄ de ꝑ accñs. i. de ꝑ alterū. Ampliꝰ ſenſibile ꝑ ſe diuidr̄ in ſenſibile cōmune ⁊ ſenſibile ꝓpriū ſenſibile ꝓpriū eſt illud qđ ab vno tātū ſenſu ſētiri poteſt ſenſibile cōmune eſt illud qđ a pluribꝰ ſenſibus ſentiri poteſt: ⁊ ſunt. 5. ſ. motus: quies: figura: numerus ⁊ magnitudo viſu ſiquidē ⁊ tactu ⁊ auditu poſſum iudicare aliquid moueri ⁊ ſufficit ꝙ a duobus ſenſibus ſentiri poſſit ad hoc ꝙ ſit ſenſibile cōmune plura alia ſenſibilia cōmunia poſſent poni p̄ter ea q̄ ponunt̄ a philoſopho in libris de aīa puta: diſtātia ꝓpīquitas: aſpitas lenitas: ſed iſta ⁊ alia huiuſmodi ad prima. 5. reduci poſſunt.

¶ Iſtis notatis dr̄ ꝙ diffinitio ſoni debet ſic intelligi: ſonus eſt quidquid. ⁊c. i. ſonꝰ eſt ens ſeu qualitas ſenſibilis ab auditu ꝓprie ⁊ ꝑ ſe: ly ens ſeu q̄litas ponit̄ loco generis ab auditu ponit̄ ad differentiā ſenſibiliū q̄ ab alio ſenſu ſentiri poſſunt ꝑ ſe ponit̄ ad differentiā ſenſibilium ꝑ accñs ꝓprie ad differētiā ſenſibilis communis.

¶ In. 2ª. parte textꝰ ponit̄ diuiſio ſoni quādo dr̄ ſonorū alius vox alius non vox diffiniuntur ꝗ mēbra diuidentia: ſonus nāq; vox diffinit ſic vox eſt ſonꝰ qui fit ab aīali ꝓferēdo cōcurrētibus inſtrumētis numera

uo:⁊ cõſiderãdum eſt: ꝙ. P. M. potius voluit enume
rare inſtrumẽta q̄ ſunt de ꝑfectione vocis: ꝙ illa q̄ p̄
ciſe ⁊ neceſſario requirunt ad eſſentiã vocis: nã edẽ
tati bene formãt voces ⁊ ſi imꝑfectas ⁊ dato ꝙ nõ nu
merauerit arteriã vocalẽ ⁊ aerẽ q̄ duo ad vocẽ requi
runt nõ eſt tñ hoc cõtra ipſum. q2 ipſe nõ dixit ꝙ iſta
tñ requirunt poſſet ſimiliter dici: ꝙ arteria vocalis
⁊ aer intelliguntur in gutture.

¶ Diffinitio ſoni nõ vocis exponit ſic. ſ. ſon⁹ nõ vox.
⁊c. i. ſon⁹ nõ vox eſt illa q̄litas q̄ gñatur ex colliſione
duorũ corporũ inanimatorũ formaliter vel q̄ ad mo
dũ oꝑandi vel cauſandi talẽ ſonũ vel ex vnius corpo
ris fractione: exẽplũ p̄mi qñ cauſat ſon⁹ lapidũ: illa
particula q̄ ad modũ operandi poteſt intelligi dupl'r
vno modo q̄ ad numerũ ⁊ ſic ſi vna virga curuet ⁊ ꝑ
cuciant extremitates inter ſe: cauſatur ſonus: tñ ibi
non ſunt for'r duo corpora: ſed põtia tñ q2 poteſt in
fringi in duas partes: tñ ibi ſunt duo corpora equiua
lẽter q̄tũ ad ſonũ cauſandũ: alio modo poteſt intelli
gi q̄ ad animationẽ ⁊ ſic ſonus cauſatus a manuũ cõ
fricatione fit a duobus corporibus inanimatꝭ quo ad
modũ cauſandi: q2 eque bene fieret ille ſonus a mani
bus cadaueris ſi ab aliquo cõfricarentur.

¶ Circa p̄dicta q̄rit: an diffinitio ſoni ſit bene aſſigna
ta ⁊ ꝓbat ꝙ nõ: q2 ipſa adiũcta ſuo diffinito mediã
te copula verbali cõſtituit vnã ꝓpoſitionẽ falſam igi
tur: aña patet: cõſtituit vnã ꝓpoſitionẽ affirmatiuam
in qua p̄dicat vl'e vl'r ſumptum habens plura ſuppo
ſita: igit ipſa eſt falſa cõſequẽtia tenet ꝑ philoſophũ
primo perhier. dicentem ꝙ oĩs ꝓpoſitio in q̄ p̄dicat
vl'e vl'r ſumptũ eſt falſa: aña ꝓbat q2 in textu dr̄ ſic ſo
nus ẽ q̄d q̄d ⁊c. mõ ly q̄d q̄d tñ vl'3 ſicut oẽ ens igit.
Sed in cõtrariũ eſt. P. M. auctoritas.

¶ Reſpõdeo dicẽdũ ꝙ diffinitio ſoni eſt bene aſſigna
ta: qđ poteſt ſic ꝓbari: oĩs diffinitio cui cõuenuit oẽs
conditiones bone diffinitionis eſt bona: ſed huic diffi
nitio cõuenũt tres cõditiones bone diffinitionis igi
tur. a. eſt euidẽs ex ſe. b. ꝓbat. Tres ſunt cõditiones q̄
cõmuniter aſſignant ad diffinitionis bonitatẽ requiſi
te ⁊ iſte tres ei cõueniũt igit. Cõditiões x̄o ſunt iſte.
Prima ꝙ diffinitio cõueniat omni cõtẽto ſub diffini
to: qđ cognoſcetur ſi poſſit verificari d̄ diffinito diſtri
buto: vt hic fit: oĩs hõ eſt aĩal rõnale. 2ª. ꝙ conueniat
ſoli diffinito. i. tñ illis de quibus diffinitum dr̄ ⁊ cog
noſcit hoc: ſi p̄dicat de diffinito cũ ſigno excluſiuo ⁊
in ꝓpoſitione excluſiua ⁊ nõ ſolũ de excluſo extremo
vt patet hic tñ hõ eſt aĩal rõnale. 3ª. ꝙ ſufficiẽter ex
plicet naturã diffiniti ⁊ hoc cognoſcemus: qñ ꝑ diffi
nitionẽ facil'r poſſunt ſolui oẽs dubitatiões ⁊ q̄ſtiões
circa diffinitũ exorte: ⁊ hoc vltimum ponit a philoſo
pho. 4º. phiſicorum textu. co. 31. ⁊ iſte conditiones p̄
cipue dant ⁊ intelligunt de diffinitione q̄d rei: q̄ oẽs
cõditiones poſſunt haberi ex diffinitionis diffinitiõe
q̄ talis eſt. Diffinitio eſt rei ꝓpoſite propria lucida ⁊
cõpẽdioſa explanatio ꝑ orõnem: alia q̄ in diffinitione
ſunt attẽdẽda reperies i philoſopho. 7. thopicorũ: ⁊. 3º.
metha. ⁊. 7. ethicorũ: vnde infert diffinitionẽ hoĩs a
Platone aſſignatã eſſe nullã q̄ talis erat. ſ. hõ ẽ aĩal
bipes in plume: quã ob rẽ nõ imerito a Diogene Ci
nico gallũ gallinaceũ implumẽ in mediã ꝓſiciẽte a
cademiã deriſus fuit. Ad argumentũ igit aduerſum
hoc obiectũ: reſpõdr̄ negãdo aña ⁊ ad eius ꝓbationẽ
reſpõdr̄ diſtiguẽdo ꝙ ibi p̄dicet vl'e. ⁊c. vel formal'r ⁊
ſic cõcedr̄ x̄tual'r ⁊ ſic negat nã ibi ly q̄d q̄d ponit lo
co ſigni particularis ⁊ tñ valet ſicut aliqđ ens ſenſi

bile vel ſicut q̄litas ſenſibilis: ponit vero diſtribu^c. ad
denotandum diffinitionem cum diffinito conuerti ⁊
ſic intelligẽda eſt diffinitio in ſenſu in quo fit ⁊ non i
ſenſu quem facit.

¶ Scđo queritur an diuiſio textus ſit bene aſſignata
⁊ probatur ꝙ non: quia aliquid continetur ſub vno
membrorum quod non continetur ſub diuiſo igitur:
antecedens probatur quia lapis continetur ſub vno
membrorum ⁊ tamen non ſub diuiſo igitur. Prima
pars antecedentis probatur quia ſignato lapide iſta
eſt vera hoc eſt non vox ⁊ iſta eſt falſa hoc eſt ſonus
igitur hr̄ propoſitum: in contrarium tamen eſt. P.
M. aucto.

¶ Reſpondeo dicendum ꝙ diuiſio ſoni eſt ſufficienter
aſſignata que concluſio poteſt probari ſicut ⁊ p̄cedẽs
per tres conditiones ad bonam diuiſionẽ requiſitas
⁊ ſunt iſte que ſequuntur. Prima eſt ꝙ membra di
uidentia ſint oppoſita: in illo penes quod fit diuiſio:
ita ꝙ ſi diuiſio d̄tur per diuerſas res membra ſint op
poſita realiter ita ꝙ ſit verum dicere hec res non eſt
illa: ſi vero diuiſio detur per diuerſas ratiões: ſufficit
membra eſſe diuerſa ſecundum rationem ⁊ hec doc
trina colligr̄ ex. D. S. prima parte. q. 5. ar. 6. Loquen
do de diuiſiõe qua bonum diuidr̄ i vtile: delectabile
⁊ honeſtum: nec requiritur ꝙ ſint duo membra pre
ciſe ⁊ illa propoſitio que tanq̄ maxima cõmuniter al
legatur ex Boetio. ſ. ꝙ omnis bona diuiſio debet eſſe
bimembris: non eſt neceſſaria: nec illud Boetius aſ
ſerit nam in libro diuiſionũ vbi illa videtur habere
fundamentum non dixit ipſe niſi ꝙ omnis bona diui
ſio nec debet eſſe in infinita membra: nec in pauciora
duobus ⁊ adhuc hoc dicit de diuiſione generis in ſpe
cies ⁊ non de qualibet diuiſione ⁊ ſic hr̄ ꝙ illa ſolu^o.
non eſt neceſſaria: qua gloſat illa propoſitio. ſ. ꝙ om
nis bona diuiſio debet eſſe bimẽbris formal'r vl'r redu
cibil'r: dato ꝙ ſit bona: ſed ſimpl'r poteſt negari maxi
ma. Poteſt autem omnis diuiſio ad bimembrem re
duci ſumendo vnum membrum affirmatũ ⁊ poſtea
ipſummet cum negatione pro. 2º. membro vt ſi dicã
coloratorum aliud album: aliud non album: ⁊ iterum
coloratorum non alborum aliud viride: aliud non vi
ride ⁊ ſic de aliis.

¶ Secunda conditio eſt: ꝙ diuiſum non excedat mẽ
bra diuidentia: hoc eſt ꝙ de nullo verificetur diuiſũ
quin de eodem verificetur aliquod membrũ vel diſ
iunctũ ex oĩbus mẽbris: qđ in idẽ redit ⁊ hoc in ſup
poſitione ꝑſonali vnde hec diuiſio eſt nulla. ſ. aĩaliũ
alia rationalia: alia irrationalia nã diuiſum x̄ificat de
ſorte ⁊ ſuo Brunello ⁊ non aliqđ mẽbrorũ.

¶ Dr̄ in ſuppoſitione ꝑſonali: q2 in ſimplici non opor
tet nã ſonus in tota ſua cõmunitate ꝓut diuidr̄ in ſo
nũ vocẽ ⁊ ſonũ nõ vocẽ eſt ſonus ⁊ tñ vt ſic: nec ẽ vox
nec nõ vox: nominales autẽ nõ ponẽtes ſuppoſitionẽ
ſimplicẽ dicerẽt: ꝙ ſi diu^o ſoni fiat vocal'r: tunc diuidr̄
ſonus qui eſt vox: nõ tñ ſonus vox: ꝓ quo vide Joan
nẽ maio. in terminis in diuiſione: qua diuidr̄ termi
nus in vocalẽ mẽtalẽ. ⁊c.

¶ Tertia cõditio eſt: ꝙ mẽbra nõ excedãt diuiſũ: hoc
eſt: ꝙ de nullo x̄ificet aliqđ mẽbrorũ quin de eodem
x̄ificet diuiſum: vnde male diuideret aĩal ſi diuidere
tur in hominẽ ⁊ brutũ ⁊ lapidẽ ⁊ iſte due vltime con
ditiones intelligẽde ſunt (p̄cipue ſcḋm nominales) con
ditional'r hoc eſt ſi diuiſum ⁊ mẽbra de aliquo dicun
tur: nã iſta diuiſio eſt bona ens ficticium diuiditur ꝑ
chimeram tragelaphum. ⁊c. Tamẽ chim^a. d̄ nullo

dicitur mediante copula ſimplici ſecundum nominales ⁊ ſic intelligendus eſt magiſter Petrus Bruxelleñ. in ſumulis circa hunc textum notabili. 4°. in illa particula. ſ. ſi vere de aliquo dicatur. ſ. vnū membroꝝ.

¶ Et iſte conditiones conſimiliter poſſunt haberi ex diuiſionis diffinitione. Que poteſt dari ſecundum nominales ⁊ ſecundum reales: ſecundum nominales ſic Diuiſio logica eſt aggregatum ex termino ſuperiori ⁊ terminis inferioribus oppoſitionem ſecūdum quā fit diuiſio inter ſe habentibus: ac ipſius ſuperioris ſignificatum compēdioſe declarātib⁹. Secundū reales ſic. Diuiſio eſt alicuius nature cōmunis per naturas minus cōmunes vel per ſingularia ſub ea contēta ſufficiens manifeſtatio. Prima particula ponitur propter iſtam animalium aliud homo: aliud brutuȝ.

¶ Secunda propter iſtam hominum alius Petrus: alius Joannes. ⁊c̄. Et ſi dicas ꝙ ſecunda particula nō erat neceſſaria: quia illa diuiſio. 1ª. datur per naturas minus cōmunes: dicitur ꝙ hoc eſt falſuȝ quia natura que eſt ſorteitas non eſt cōmunis: ⁊ propterea nō eſt minus cōis ꝙ̄ hūanitas. Et iſte cōdiciones intelligēde ſūt in omni diuiſione/ diuiſiōe toti⁹ integralis in ſuas partes excepta. Nam quādo dicitur domū diuiſi in tectū/ parietē/ ⁊ fundamentū clarū eſt diuiſum non verificari de aliquo mēbroꝝ/ nec excipio (vt aliqui ⁊ male) diuiſionem analogi: in ſua analogata. Nam prout dicunt iſta eſt bona diuiſio/ homo diuiditur in hominem viuum ⁊ hominem pictum tamen iſta eſt falſa ſcilicet homo pictus eſt homo/ quia ly homo a parte predicati ſtat pro famoſiori ſignificato iuxta illud Analogum per ſe ſumpum ⁊c̄.

¶ Hoc argumentū nulli⁹ eſt valoris nā per hoc non probatur ꝙ ly homo prout eſt diuiſum non verificetur de quolibet membro ſed ꝙ ly homo prout eſt idē conuertibiliter cum vno mēbro/ ⁊ ſic probatur ꝙ vnū membrum verificetur minime de alio ⁊ non ꝙ diuiſum vt diuiſum/ nō dicatur de ſuis membris nam ly homo prout eſt diuiſum illius diuiſionis tantum valet ſicut hoc diſiunctum homo viuus vel pictus.

¶ Ad argumentū in oppoſitū reſpondet negādo aīs ⁊ ad ꝓbationem negatur antecedēs pro p̊ma parte ⁊ ad ꝓbationē nego ſuppoſitū. ſ. ꝙ vnū mēbrū ſit preciſe ly nō vox ſȝ ē totū hoc ſon⁹ nō vox ſemꝑ enīȝ dȝ intelligi diuiſuȝ cum quolibet mēbroꝝ preſertim quando vnum membrum datꝛ per negationē prout in p̄ſenti.

¶ Queritꝛ. 4°. an in p̄dictis diffinitionib⁹ diffinita ſint res vel ſigna ⁊ idē pōt queri de diuiſionib⁹ ⁊ probatꝛ ꝙ ſigna qꝛ termini ſubiciūtur ⁊ p̄dicantꝛ igitꝛ diffiniūtur ⁊ diuiduntꝛ/ cōſequēcia eſt nota: qꝛ vtrobiqȝ eſt eq̄ ratio aīs ꝓbatur: qꝛ p̄hs dicit p̊mo prioꝝ termin⁹ eſt in quem reſoluitꝛ ꝓpoſitio vt in ſubiectū ⁊ p̄dicatuȝ.

¶ Secūdo termini ſupponūt ⁊ nō res ad extra igitꝛ predicātur ⁊ ſubiciuntꝛ ⁊ nō res/ cōſequēcia ptȝ qꝛ tā hoc ꝙ̄ illud eſt op⁹ rōnis ⁊ nō nature aīs ptȝ qꝛ ſuppoſitio eſt acceptio alicui⁹ termini ꝓ aliq̄ cui⁹ vice ⁊ loco ponitꝛ ſȝ vna res nō ponitꝛ ꝓ alia igitꝛ. Sed cōtra illud diffinitꝛ cui⁹ natura ꝑ diffinitionē declaratꝛ ſed natura rei ad extra declaratur ⁊ nō termini igitur.

¶ Secūdo ſic termini non ſubiciūtur nec predicātur igitꝛ nec definitur conſequētia patet qꝛ qñ aliq̄d diffinitur diffinitū ſubicitꝛ ⁊ diffinicio p̄dicatꝛ aīs ꝓbatꝛ. Dici. de. preſupponit eſſe. in. ſed vnus terminus nō eſt in alio ſed bene vna res in alia ad minus ſcḋm rationem igitur termini non predicantur.

¶ Tertio ſequeretꝛ ꝙ iſta ꝓpoſitio eēt falſa hiſpalis diſtat viginti duab⁹ leucis a Corduba qḋ eſt falſum cōſequētia patet qꝛ illi termini nō tm̄ diſtāt inter ſe.

¶ Reſpōdeo dicēdū ꝙ ad hāc q̄ōnē due ſunt opiniones reſpōdentiū. 1ª. eſt noīaliū dicentiū ꝙ duplex eſt diffinitū. ſ. ꝓpinquū/ ⁊ remotū diffinitum ꝓpinquū eſt ipſe termin⁹ vt dicēdo homo eſt aīal rōnale ly hō eſt diffinitū propinquū. Remotū vero eſt res ipſa ꝑ talē terminū ſignificata/ vt in exēplo p̄dicto diffinituȝ remotū eſt petr⁹ martin⁹ ⁊c̄. ⁊ nō hō in cōmuni qꝛ nominales non ponūt illas naturas cōes q̄s reales ponūt arbitrātes eos platonizare qḋ falſuȝ eſt vt liquidum eſt doctrinā realiū aſpicienti paſſiōe ſecluſa. Et eadē diſtinctiōe vtūtur qñ ab eis q̄ritꝛ an p̄dicētur res vel termini/ nā dicūt ꝙ termin⁹ eſt ſubiectum ꝓpinquuȝ ⁊ res ſubiectum remotū quā opinionē hic radicit⁹ nō diſcutio qꝛ in p̄dicabilib⁹ ſuā ꝓpriā hȝ ſedē/ vellē tamen vt naturas cōes explodētes legerēt illud dictum beati Anſelmi viri quidē feruētiſſimi ingenij ac charitatis feruore plurimū igniti q̄ in hāc ſnīam aduerſus noīales loquitꝛ. Cū oēs vt cautiſſime ad ſacre pagine q̄ōnes accedāt ſunt cōmonēdi illi vtiqȝ nr̄i tꝑis dialectici īmo dialectici heretici/ qui quidē nō niſi flatum vocis putāt vniuerſales eſſe ſubſtantias q̄ ꝑſus a ſpiritualiū queſtionū diſputatione ſunt exſufflādi ī eorū q̄ppe ratione q̄ ⁊ iudex ⁊ princeps dȝ eſſe eoruȝ q̄ ſunt in hoīe/ ſic eſt imaginationibus corporalium obuoluta vt ex eis ſe non poſſit euoluere nec ab ipſis ea q̄ ſola ⁊ pura ipſa cōtemplari dȝ valeat diſcernere. Nec ꝓdeſt effugere dicēdo beatū anſelmū ibi loq̄ de ſubātijs naturalib⁹. i. de celo ⁊ intelligētijs q̄ ſunt vniuerſalia in cauſando (vt quidā doctor aliquādo a doctrina. d. s. degenerās viſus eſt dicere) hoc enīȝ friuolum eſt ⁊ ex ꝟbis immediate poſitis claret ⁊ ex ſequētibus. Dicit em̄ ſtatim q̄ enim nō intelligit quomodo plures hoīes in ſpecie ſint vnus hō/ q̄l'r in illa altiſſima ⁊ ſacratiſſima natura cōprehēdet/ quō plures ꝑſone quaꝝ ſingula eſt ꝑfect⁹ de⁹: ſūt vn⁹ deniqȝ de⁹/ qꝛ qui nō pōt intelligere aliq̄d eſſe hoīem niſi indiuiduum nullaten⁹ intelliget hoīem niſi humanā ꝑſonam oīs enim indiuiduus hō ꝑſona eſt quō intelliget hoīem aſſumptū eſſe a verbo nō ꝑſonam. i. aliam naturā nō aliā ꝑſonā eſſe aſſumptā hec ille formalꝛ.

¶ Alia eſt opinio realiū ꝓ qua ſciēdum ꝙ duplex eſt diffinitū ſcilicet diffinituȝ quo ⁊ diffinitū quod diffinitum quod eſt illud cuius natura per diffinitionēȝ notificatur/ diffinituȝ quo eſt ille terminus quo mediāte natura rei notificatur.

¶ Hoc habito ponuntꝛ due cōcluſiones quaruȝ prima eſt/ in aliqua diffinitione diffinitum qḋ eſt terminus puta quando diffinitū quo ſupponit pro aliquo termino vt quādo diffinitꝛ nomē vel verbū/ ibi enīȝ tam diffinitum quo ꝙ̄ qḋ ſunt termini.

¶ Secunda in aliqua diffinitione diffinitū qḋ eſt natura cōis vt hic/ Hō eſt aīal rōnale ⁊ nullū ſingulare ſub hoīe cōtentum diffinitꝛ hic niſi inadequate idē dicendū eſt de ſubiecto ⁊ p̄dicato/ in hac em̄ ꝓpoſitione ſortes currit res q̄ eſt ſortes eſt ſubiectū ⁊ res q̄ eſt currēs q̄ eſt ipſe ſortes aliter ſignificatus eſt p̄dicatū dicit em̄ p̄hs quia nō poſſumus trahere res ad ſcholas vtimur nominibus pro rebus.

¶ Si igitur ipſa nomina ſubijciuntur ⁊ predicantur propter res longe melius ipſe res predicantur ⁊ ſubijciuntur. Et enim propter quod vnum quodqȝ tale ⁊ illud potius.

¶ Pro ſolutione tertij argumēti notāduȝ eſt ꝙ licet

res ſubijciãtur ⁊ predicẽtur non tamẽ ſupponũt niſi
vna res fuerit impoſita ad ſignificandũ aliam quia
tunc bene pōt pro alia ſupponere⁊ ratio huius eſt q2
ſupponere eſt pro alio accipi qđ cōīter non conuenit
rebus ſed terminis / at vero p̄dicari nil aliud eſt ꝙ
vnum alteri attribui qđ reb⁹ cōuenit/q̄n eñ dico hō
eſt animal nō eſt intẽtio mea dicere ꝙ ille terminus
hō ſit ille ter⁹ aīal ſ3 ꝙ res q̄ eſt hō ſit res q̄ eſt aīal.
¶ Ex quib⁹ omnib⁹ facile erit colligere ſolutiones ad
argumẽta ad vtrãq3 partẽ obiecta ⁊ ad plura alia q̄
obijci poſſunt illa eñ q̄ ꝓbãt ter⁹ p̄dicari cōceden-
da ſunt loquẽdo de p̄dicatione inſtrumẽtali ⁊ de pre-
dicato q̄/ illa x° q̄ res ſimiľr ſunt cōcedẽda loquen-
do de p̄dicato qđ ⁊ p̄dicatione p̄ncipali vnde infert
ꝙ quãtum ad hoc noīales a nobis parũ vel nihil dif-
ferunt ⁊ in multis alijs reb⁹ logicis. Sed queſtio nō
parue diſceptatōis inter nos ⁊ illos eſt an ſint ponẽda
vƀia p̄ter ter⁹ vł nō ſ3 de hoc al's forſan aliq̄d dicet.
¶ Circa p̄dicta dubitat p̄mo de vocib⁹ angelor quas
formãt in corporibus aſſumptis an ſint vere voces. 2°. de
cantu auium ⁊ gemitibus animalium. 3°. de tuſſi. 4°.
de edentatis an forment voces perfectas.
¶ Ad dubia r̄ndet de p̄mo dubio dicit ꝙ tales ſoni nō
ſunt voces ꝓprie ſed ſīmitudinarie · idē dicẽdũ eſt de
inſtrumẽtis muſicor. De hoc vide. d. s. p̄ma parte. q^e.
31^a. ar°. 3°. Et. 2°. de aīa lectiōe. 18^a. 5°. capł°. De. 2°. dr
ꝙ ſunt vere voces imꝑfecte tamẽ. De. 3°. dicũt aliqui
ꝙ tuſſis eſt vox Et ſi cōtra arguat q2 ſm ph3 in. 2°. de
aīa vox eſt repcuſſio aeris reſpirati ab anima ad arte-
riam vocalẽ cũ imaginatiōe ſignificãdi ſ3 tuſſis nō fit
cũ imaginatione ſignificãdi igit. Ad hoc dicũt ꝙ illa
ꝑticula vltīa nō ponit tanq̄ ps eſſencialis deffinitiōis
ſed ponit ad denotãdum finem vocis proprie ſed hoc
parue vtilitatis eſt propterea dic vt velis bene tamẽ
eſt verum ꝙ ſanct⁹. d. dicit in. 2°. de anima lec. 18^a. §.
penultimo ꝙ tuſſis non eſt vox. Ad 4^m. dicitur quod
edentati vere formant voces/imperfectas tamen.

Sequitur textus.

Uocum alia ſignificatiua: alia nō ſignificatiua. Uox ſignificatiua eſt illa que audi-
tui noſtro aliq̄d repreſentat vt homo hoīem. Uox nō
ſignificatiua eſt illa q̄ audi-
tui noſtro nihil repreſentat vt buf baf. Uocum ſignificatiuarum alia ſigñat naturaliter:
alia ad placitũ. Uox ſignificatiua naturaľr eſt illa que apud oēs idē repſentat: vt gemit⁹ infirmor: latratus canũ. Uox ſignificatiua ad placitũ eſt illa que ad volũtatē primi inſtituentis aliquid ſignificat vt hō hoīem: equs equm. Uocum ſignificatiuar ad placitum alia incōplexa: alia cōplexa: cōplexa vt oratio incomplexa vt nomen vel verbum.

Sequitur gloſa.

In preſenti textu ponitur tres diuiſiones vocis/p̄ma eſt hec vocũ alia ſignificatiua alia nō ſignificatiua. Et ſumitur
hic ſignificatiua vt dr a ſignificare ſtri-
cte ⁊ intelligit ſic definitio vocis ſigni-
ficatiue vox ſignificatiua eſt illa ⁊c.
¶ Id eſt eſt illa q̄ apta nata eſt repſentare in potētia
propinqua aliquid vel aliqua vel aliqualiter/aliud a
ſe/⁊ a ſibi ſimili/⁊ a ſuo ꝓlatore ⁊ a ſuis partibus/ niſi
ſi fuerit impoſita ad ſignificãdum aliq̄d illor. Diffi-
nitio vocis nō ſignificatiue oppoſito modoītelligat:
¶ Secunda diuiſio eſt vocum ſignificatiuarũ alia ſi-
gnificat naturaliter alia ad placitũ. Definitio vocis
ſignificãtis naturaliter ſic debet intelligi/ vox ſignifi-
catiua naturaľr eſt illa. ⁊c. id eſt illa q̄ quicquid vni
nata eſt repreſentare hoc cuilibet alteri poterit repre-
ſentare abſq3 volũtaria impoſitione/vt latratus canũ
gemitus infirmorũ. Et nō intelligit de iſto termino
gemit⁹ q̄ termin⁹ ad placitũ ſignificat ſeu repreſen-
tat ſed de re q̄ eſt gemit⁹. Definitio vocis ſignifican-
tis ad placitũ intelligit ſic/vox ſignificatiua ad placi-
tu3 eſt illa que apta nata eſt repreſentare illud quod
p⁹ inſtituẽs vł cōīs vſus ꝓdictionē ipſam vł ſibi ſimi-
lem voluit ſignificari/oēs iſte ꝑticule ſūt ex ſe lucide.
¶ Tertia diuiſio eſt vocũ ſignificatiuar ad placitum
alia cōplexa alia incōplexa q̄ mẽbra Petrus hiſpa-
nus tantũ exẽplariter declarat. Sed poſſunt ſic diffi-
niri. Uox cōplexa eſt illa q̄ ſignificat cōceptũ / cōple-
xum vel mediante conceptu complexo. Aduertendũ
tamen ꝙ dupliciter poteſt dici conceptus cōplexus/
vno modo in eſſendo. Alio modo in repreſentãdo in
eſſendo nullus conceptus eſt complexus ſ3 cōmune3
opinionem Thomiſtarum cum quilibet conceptus
ſit vna ſimplex qualitas: poteſt tamen bene eſſe com-
plexus in repreſentando.
¶ Uox incomplexa diffinitur ſic/vox incomplexa eſt
illa que ſignificat conceptum incomplexum ſeu me-
diante conceptu incomplexo. Exemplum primi ho-
mo eſt animal ſecundi homo leo/capra.
¶ Circa predicta queritur an ly currit in voce ſit vox
complexa ⁊ probatur ꝙ ſic ſubordinatur conceptui
complexo ergo eſt vox complexa/ conſequentia eſt
nota ⁊ antecedens probatur. Subordinatur huic con-
ceptui eſt currens. Et iſte conceptus eſt complexus
ergo. Preterea ſi nō eſſet terminus cōplexus ſeque-
retur ꝙ iſta propoſitio non poſſet conuerti ſcilicet
homo currit conſequens eſt falſum igitur ⁊c. Pre-
terea ſequeret ꝙ in predicta propoſitione non eſſet
predicatum neq3 copula igitur. Sed contra hoc eſt
Petrus hiſpanus in ſequenti textu de verbo ⁊ philo-
ſophus in primo perhiermenias ⁊ in ante predicamẽ-
tis textu ſic incipiente/eorum que dicuntur ⁊c. vbi p
exemplo dictionis incōplexe ponit verbũ adiectiuũ.
¶ Reſpondeo dicendu3 ꝙ tres ſunt opiniones circa
hanc queſtionem: quidam enim dicunt ꝙ nec eſt vox
complexa nec incomplexa: ſed ex voces quia virtua-
liter includit verbum ſubſtantiuum cum participio
ſui verbi ⁊ quia tale aggregatum eſt ineptum vn-
de ſicut hoc aggregatum / ⁊ homo / eſt termini
⁊ non terminus ita ly eſt currens nam ſicut ly ⁊
non poteſt vnire vnum terminum tantum ita nec ly
eſt vnum extremum preciſe. Alij dicunt ꝙ illud ver-
bum eſt terminus complexus ⁊ omnia alia ſimilia
imo ⁊ ly eſt quando eſt. 1^m. adiacens propter argu-
gumenta poſita ⁊ alias rationes ſu efficaciores. Et ad

pbʒ ⁊ pũ hiſpañ. dicāt/ ꝙ ipſi tm̄ definiere ꝟbuʒ ſub
ſtantiuũ: ⁊ hoc qñ eſt. 3m. adiacēs. Et ſi contra hoc ar
guat qꝛ ipſi exēplificauerũt de verbis incōplexis. Re
ſpondent ipſi ꝙ exēplorum non requirit veritas/ al
legantes pro ſe illud dictũ phi ſcilʒ exēpla ponimus
no vt ita ſint ſʒ vt adiſcētes ītelligāt/ q̄ auctoritas in
pręſenti extēditur ab illis ſicut pellis/ non enim phs
negauit ꝙ in exēplis non requirat ꝟitas exemplaris:
q̄s ei ōim̄ eē terminũ vocalē pōeret bene p exēplo ter
minũ mentalē vel ſcriptũ vel definiēs hoīeʒ pponeret
chimerā dictũ ꝙ phi intelligēdum venit de ꝟitate il
la/ q̄ ratione exēplarē non deſtruit vt ſi velim pbare
ꝙ circulus eſt figura a cuius cētro oēs linee ducte ad
circumferentiā ſũt equales ⁊ ponerē gratia exempli
circulũ in arena: depictũ ad imaginationē nō requi
reret ꝙ talis circulus ſit in rerũ natura ſed ſufficit
ꝙ ſi eēt: oēs eius linee ducte a centro ⁊c. Tamen ſi
loquēdo de circulo poſuiſſem pro exēplo triāgulũ q̄s
dubitaret me male exēplificaſſe/ ⁊ hoc p̄cipue obſer
uari dʒ quādo ponit exēplũ vt diſtinguam unũ mē
brum alicuius diuiſionis ab alio: put accidit in pro
poſito/ ſi enim ambo exēplaſſint termini cōplexi non
ſũt poſita exēpla omniuʒ membrorũ. Sed vnius tm̄
⁊ ſic ſolutio hec rediculoſa eſt in pręſenti.

¶ Alij ꝟo dicũt tale verbũ eſſe incōplexum ⁊ hoc te
nendum eſt cũ Petro hiſpano ⁊ pho/ ⁊ D. S. ⁊ beat
to Auguſtino in ſuo libro de principijs dialectice ca
pitulo. i. Dicit enim ſic ꝟba alia: ſũt ſimplicia: alia cō
iuncta: ſimplicia vt currit loquit ⁊c. Ad argumēta in
oppoſitum adducta reſpondetur dicēdo ad primũ ꝙ
antecedēs eſt falſum ⁊ ſi pbet qꝛ ly currit tantũ va
let ſicut ly eſt currens ⁊ ly eſt currens eſt vox com
plexa: igitur ad hoc. Reſpondetur diſtinguendo an
tecedens vel ꝙ ei equiualeat in conſequendo ⁊ ſic
conceditꝛ vel in ſignificādo ⁊ ſic negat. ad. 2m. dicit ꝙ
illa ppoſitio hō currit dʒ ſic cōuerti/ currit hō vel p
ſuā equiualētem ſcʒ currens eſt homo ⁊ hoc eſt me
lius qꝛ ꝟm Petrũ bruxelleñ. Semper rectus expli
citus eſt ſubiectũ vbicũqʒ ſit vnde Johannes mayor
ſibi cōtradicēs dixit ꝙ primo modo bene cōuertitur
⁊ poſtea dicit in quātitatibus/ ꝙ iſta ppoſitio eſt vni
uerſalis tm̄ Platonē videt homo/ ī qua debet ſume
re neceſſario ly hō pro ſubiecto ꝙ ⁊ in iſta currit hō/
ly hō erit ſubiectũ/ vnde ꝟʒ hoc cōcedendũ erit ꝙ ali
q̄ ppoſitio ī ppria forma ñ pōt ꝯuerti/ niſi pꝰ reſoluat
¶ Ad. 3m. dr ꝙ ly currit ꝟtualr ⁊ eminēter ē copula
⁊ p̄dicatũ qꝛ cōtinet ſignificatiōeʒ ꝺ ly eſt ⁊ ꝺ ly cur
rēs lʒ incōplexe/ ⁊ ſic ea rōne q̄ ſignificat curſum eſt
p̄dicatũ ea ꝟo q̄ ſignificat cōiunctionē curſus cũ ho
mine ē copla. Dubitat an ly buſſit vox ſignificatiua ⁊
pbatur ꝙ ſic qꝛ ſignificat naturalr ergo eſt ſignifica
tiua/ conſequētia tenet/ ſi diuiſio textus eſt bona naʒ
diuiſum debet de quolibet membrorum verificari.

¶ Ad hoc breuit dr ꝙ nō ⁊ ad pbationē diſtinguo añs
ſcʒ ꝙ ſignificet naturalr qꝛ vel intelligit ꝙ ſignificet
naturalr ſtricte ſumēdo ſignificare ⁊ ſic negat vel lar
ge ⁊ ſic conceditꝛ quia large ſignificare extēdit ſe ad
ſignificare naturalr cōiter/ ſʒ ſic nō ſumit in textu.

¶ Sequitur tertius.

Nomē eſt vox ſignificatiua ad placitũ
ſine tpe cuiꝰ nulla ps ſepata aliq̄d ſi
gnificat finita ⁊ recta. Vox in iſta de
finitiōe ponit loco generꝰ\ ⁊ ſignificatiua po\
nit ad differentiaʒ vocis nō ſignificatiue. Ad
placitũ ponit ad differētiā vocis ſignificatiue
naturalr ſine tpe ponit ad deferētiā ꝟbi qꝺ ſi
gnificat cũ tpe\ cuiꝰ nlla ps ſepata aliq̄d ſigni
ficat pōit ad defferētiā ōronũ cuiꝰ ptes ſepate
aliq̄d ſignificāt. Finita pōit ad diferētiā noīs
infiniti qꝺ nō eſt nomē ſcꝺʒ logicũ ſʒ nomē in
finitũ vt nō hō\ nō eqꝰ. Recta ponit ad diffe
rentiā noīum obliquoꝝ vt cathonis\ chatonī
q̄ nō ſũt noīa ſcꝺʒ logicũ ſʒ caſus noīuʒ vl no
mīa obliq̄ vñ ſolꝰ rectꝰ ſcꝺʒ logicũ dr eē nomē.

¶ Sequitur gloſa.

Tractaturꝰ. p. h. ꝺ. ppōne p̄mo eiꝰ ptes
materiales q̄ ſũt nomē ⁊ ꝟbũ ꝺfinit pº
nomē eo ꝙ reſpectu ꝟbi hʒ modũ ma
terie ⁊ ſifit qꝛ ſignat rē p modũ pma
nētꝭ ꝺnotāter pmanētꝭ ⁊ nō p ſe ſtātꝭ/
⁊ albũ ſignat albedinē p modũ pmanē
tis ñ tñ p modũ p ſe ſtātꝭ nā aliq̄d pt pmanere ⁊ nō
fluere dato ꝙ alti īhereat: vt pʒ ꝺ accidētibꝰ nō ſucceſ
ſiuis dic ꝙ nomē ē vox ⁊c. ī q̄ ꝺfinitiōe ponūt. 6. ꝺfa. ſ.
ponūt a pho pº phi. vbi hic dē expōit. d. e. Priº ſiq̄dē
pō. ē vox p modũ gnij. 2º. pōit pª diferētia. ſ. ſignifica
tiua ad diferētiā vocꝭ nō ſificatiue ſiue talꝭ vox ſit arti
culata vt biltrix/ vl nō/ vt ſibilꝰ p nichilo factꝰ ⁊ dr
vox articlata q̄ ſcribi pt nō articlata ꝟo: q̄ nō pt ſcri
bi. Tertio pōit. 2ª. dfa cũ dr ad placitũ: hoc eſt: ꝟʒ inſti
tutionē ītellectũ hñtꝭ put hʒ ītellectũ ⁊ p hoc differt
a gemitu īfirmoꝝ ⁊ rugitu leonũ: dato ꝙ tales res ſi
gnificent ab alijs vocibꝰ ad placitũ ſicut iſta vox: ru
gitꝰ: rugitꝰ ⁊c. ſignificat vocē leōis. Quarto pōit ſine
tpe p qꝺ nomē a ꝟbo diſtiguit: q̄lr aũt hoc ītelliga
tur dicet lec. ſeq̄nti. Quīto pōit alia dfa: p quā exclu
dit ōro. ſ. cuiꝰ nlla ps ſepata aliq̄d ſificat. Sexto pōi
tur. 5ª. dfia. ſ. finita ⁊ recta p quā excludit nomē infi
nitũ ⁊ obliqꝰ caſꝰ: nā recta tm̄ valʒ ibi: ſicut potēs red
dere ſuppoſitũ ꝟbo pſonali ⁊ finito vñ adiectiua adie
ctiue tētā nō ſũt noīa put in ppoſito: bñ tñ erūt ſi ſub
ſtātiuent: q̄d fit ī neutro gñe cōit: niſi ſint adiectiua
certe pfeſſiōis q̄ ēt ī maſclino gñe pñt ſubſtātiuari p
ut. d. e. dic. vt ſũt ly iuſtꝰ epe: ⁊ ſi l'a. Circa p̄dicta q̄rit
an ly nomē: qꝺ ꝺfinit: ſtet tm̄ p noīe vocali an p oī
noīe ⁊ pbat ꝙ p oī noīe: qꝛ q̄n aliq̄ꝺ cōe pōit ſine re
ſtringēte ſtat p oībus ſub tali cōi cōtētis: ſʒ ly nomē ē
cōe ad oīa noīa ⁊ ñ pōit cũ ꝛſtrigēte igit ⁊c. ſʒ ꝯ qꝛ ſi ly
nomē ſtaret pro q̄libet noīe definitio eſſet nlla: ſʒ hoc
nō ē ꝺʒ igit maior pʒ qꝛ tūc aliq̄d ꝯtineret ſub ꝺfinito
q̄d ñ ꝯtineret ſub ꝺfinitiōe q̄d ē ꝯ bonā ꝺfinitionē: vt
pʒ ex ꝺ dictꝭ ⁊ p. d. e. in pº phi. ī hac lec. ⁊ p pbʒ nā iſ
ꝺfenitio dr a pho tꝰ qꝛ ꝺminet ꝺfinitũ ⁊ oīa q̄ ſub illo
ꝯtinēt āplectit: añs ꝟo pbo qꝛ nomē mētale ē nomē
tñ ñ ē vox igit ⁊c. Rñſio dicēdũ ad hāc. q. ꝙ duplex ē
modꝰ rñdēdi q̄dā eī dicũt ꝙ ly nomē ex rigore ſtat
p oī noīe ⁊ p ꝯñs dicūt ꝙ ꝺfinitũ dʒ ſic gloſari nomē
ſ. vocale ē vox ⁊c. ⁊ iſti tenēt ly nomē ñ eē analogũ ad
mētale vocale ⁊c. ſʒ vniuocũ ⁊ hoc tʒ magr̄ Roderi
cus cueto. Alij dicũt ꝙ ꝺ rigore ſtat p vocali tm̄ aſſerē
tes ly nomē analogice dici ꝺ illis tribꝰ p illā regłaʒ
ſ. talia ſũt ſubiecta ⁊c. p q̄ ſciēdũ eſt ꝙ ꝺ analogis ſo
lēt poni due regule q̄ꝝ p̄ma ē analogũ p ſe ſūptũ ſtat
p famoſiori ſignificato ⁊ ꝺ regła hr ex. d. e. ī pº phi. le
ctiōe ꝺ ꝟbo. ꝗ. 7. q̄n aũt analogũ ſtet p ſe alibi dicleſ
¶ Scꝺa regła eſt hec ī analogꝭ talia ſũt ſubiecta q̄lia
pmitũt a ſuis p̄dicatꝭ\ boetiꝰ tñ nō ſic dicit vt ī tactatu

noſtro reſtrictionum patet. Sed cōmuniter ſic dicit
⁊ intelligit ſic ꝙ ſi in aliq̄ ꝓpoſitiōe ponit aliqd ana:
logum a parte ſubiecti ⁊ aliquod amologatū a parte
ꝑdicati tūc ſubiectū reſtringit ad ſtādū tm̄ pro ana:
logato illo qd a parte ꝑdicati ponit vt ſi dicat ſic om
nis homo eſt viuus ly homo tm̄ ſtat pro viuis.
¶ Sed quidā thomiſta dicit hāc regulā nō ſortiri ve
rum in oībus analogis ad minus in illis qui habent
modū anologie ſicut ly ens qui modus vocat a reue
rēdiſſimo cardinali cayetano analogia ꝓportionalita
tis: ⁊ eſt terti⁹ mod⁹ vide eū opuſculo de analogia no
minum ⁊ opuſculo de conceptu entis. Et hec eſt opti
ma exceptio aliās vt idē doctor dicit hec eēt vera om:
ne ens eſt creatura: omne ens eſt deus: omne ens eſt
ſubſtātia: omne ens eſt accidēs ⁊c. ⁊ d. s. dicit ꝙ analo
gata cadūt ſub vnica diſtributione. Et ſm̄ hanc regu
lam (tenēdo ly nomē eſſe analogū. 1° mō ⁊ nō 3°) dz
ꝙ diffinitū nō indiget gloſa: ſz ratione de ly vox ſtat
pro vocali ꝙ autē ly nomē ſit analogū ad ſua mēbra ī
que diuidit tenet magiſter Cōradus nr̄i ordinis
ſed hoc nō plurimū vtilitatis affert ſiue dicat ſic vl
ſic: ideo ad argumentū dicit ꝙ ſi prima opinio tenea
tur ꝙ gloſandum eſt diffinitum ſi vero ſecunda non
indiget gloſa vt dictum eſt.
¶ Secūdo querit an ſit aliqd nomē infinitū ⁊ proba:
tur ꝙ nō nullū nomē mētale eſt nomē infinitū ergo
nec vocale nec ſcriptū nec mixtū cōſequentia eſt nota
aīs vero ꝓbat q: vel illd ſignificaret naturalr ꝓprie
vel ad placitū ſed nec hoc nec illud igit ⁊c. 2°. notuz
eſt de primo ꝓbat q: vel tale nomē eſſet cōceptus ca:
thegorematicus vl ſincathegorematic⁹ ſz nullū iſtoꝝ
igit / ſz in contrariū eſt phs ⁊ d. s. in primo pihermē.
¶ Reſpōdeo dicēdū ꝙ nomē infinitū ab aliquib⁹ diſ
finitur ſic / nomē infinitum eſt cuius priuata eſt certa
qualitas remanēte ſubſtātia infinita ⁊ indetermina
ta hoc eſt dicere cui⁹ ſignificatū formale remouetur
remanēte termino indeterminate quo ad id pro quo
ſupponit / qualitas eñ noīs eſt ei⁹ ſignificatū formale
⁊ ſubſtātia eſt illud ꝑ quo ſupponere debet ſi ſuppo:
nit / q̄ diffinitio ⁊ ſi ſubſtētabilis ſit ad intentionē eaz
aſſignātis tamē in rigore non apparet ſufficiēs ꝑmo
q: aliquo modo diffinitū ingredit diffinitionem ſub
eodem nomine vel ad minus diffinit ignotū ꝑ eque
ignotū naz ponit in diffinitione ly ſubſtācia infinita.
¶ Secūdo q: non cōuenit omni contēto ſub diffinito
qd patet naz capio hoc aggregatū nō nō homo ⁊ ar:
guo ſic hoc aggregatū eſt nomē infinitū ⁊ ſibi nō cō:
petit diffinitio igitur mayor ꝓbat ⁊ capio hoc nomē
infinitū in mēte. ſ. nō hō vl intellect⁹ pōt ſibi addere
vnā aliā infinitātē negationē vel nō / nō eſt dicenduz.
ſecūdum quia nichil eſt impediens intellectū ne poſ
ſit hoc facere ſi primū ergo illa negatio aliquid infi:
nitat ⁊ nō aliud niſi illd aggregatū. ſ. nō homo igit ꝙ
autem ſibi diffinitio non cōueniat ptz q: nulla erat ibi
certa qualitas.
¶ Diffinit igit ſic. ſ. nomē īfinitū eſt aggregatū ex ter
mino cōplexo vel incōplexo ⁊ negatione nō priuati:
ue tēta ꝑciſe cadē te ꝯ talem terminū cum q̄ etiā effi:
cit pars extremi. Alij idē volētes dicere diffinūt ſic
nomen infinitū eſt aggregatū ex negatiōe infinitāte
⁊ termino infinitato ſed in hac diffinitiōe ſicut in pri
ma aliquo modo diffinitū diffinitionē ingreditur.
¶ Conſiderandum primo ꝙ eſt duplex opinio circa
nomen infinitū an. ſ. ſit ter̄s cōplex⁹ vl incōplex⁹ ali:
qui enim aſſerunt illud eſſe terminū cōplexuz ac ꝑ:
inde ſubordinari actui ⁊ notitie: ⁊ ſic dicunt tale no:
men mentale ſignare naturaliter proprie ⁊ cōplexe
dicuntq ꝑterea tale nomen de ſignatione partiali ſi:
gnare illud quod ſignatur per nomen infinitatum ⁊
de ſignatione totali quodlibet aliud ab illo quod ſi:
gnatur per terminum infinitatum ⁊ hoc habet a ne:
gatione nam quemadmodum negatio negans ponit
oppoſitum illius quod inuenit ita infinitans oppo:
ſitum termini quem infinitat ⁊ hoc nō virtute con:
ceptus cui nomen infinitatum ſubordinatur ſed ra:
tione conceptus aggenerati ex conceptu tali ⁊ actu
ſincategorematicus nā ſicut intellect⁹ concipit ho:
minem non eſſe equm non ratione alicuius extremi
nec ratione copule aut negationis preciſe dato quod
negatio illius ſit cauſa ſed ratione totius aggregati
ita per ly non homo intellectus intelligit equum nō
preciſe per ly non nec per ly homo ſed per totum ag
gregatum hec illi.
¶ At vero ſi contra hoc arguatur ſic. ſi iſta opinio
eſſet vera ſequeretur ꝙ Petrus hiſpanus ſuperflue
addidiſſet illam particulam ſcilicet finita conſequēs
non eſt dicendum igitur nec ⁊ antecedens conſequē
tia patet quia ſi nomen infinitum eſſet ter̄s comple:
xus ſatis excluderetur per illam particulam ſcilicet
cuius nulla pars ſeparata ⁊c.
¶ Ad hoc ipſi reſpondent negādo conſequentiā ⁊ ad
probationem negant aīs ⁊ dicūt ꝙ illud ponitur ad
maiorem expreſſionem quia aliquis poſſet dubitare
an nomen infinitum ſit nomen vt in ꝓpoſito vel non
⁊ ad hoc dubium remouendū ponit illa particula in
diffinitione. Sed cōtra hoc arguit q: iſto modo poſ:
ſem ſubſtinere ꝙ diffinitio in q̄ ponūt innumere par
ticule non neceſſarie eſſet bona q: dicerem ꝙ ponun
tur ob mayorem explanationem.
¶ Alij dicūt tale nomē eſſe incōplexuz ſubordinariq
conceptui incomplexo conotatiuo ſignanti aliquid ⁊
conotanti illud non eſſe hominez quam opinionem
amplectūtur mātuanus / paulus venetus ⁊ hentiſber.
Et hec opinio tenenda eſt ⁊ tenetur a doctore ſan:
cto primo perhier lectione de nomine. §. quinto.
Dicit eniz ꝙ pars nominis infiniti nō ſignat ſepara:
ta ſicut nec pars nominis compoſite figure dicit ta:
mē Petrus bruxelleñ. ꝙ bene poteſt aliquod nomē
infinitum eſſe complexum vtputa ſi intellectus velit
illud accipere in viduarum dictionum nec hoc eſt cō
tra doctorem ſanctum: hic tamen aduerte quod no:
minales ⁊ reales non ſimiliter loquuntur de ſignato
⁊ cōnotato termini conotatiui naz nominales dicūt
ly album ſignare ſubiectum ⁊ cōnotare albedinem
reales vero ediuerſo ſcilicet ſignare albedinem ⁊ cō
notare ſubiectum proportionabiliter dicendum eſt
de nomine infinito.
¶ Conſiderandum preterea quod circa nominuz in:
finitationem multiplex eſt opinio quidam enim di:
cunt qd ad hoc qd nomē aliqd infinitetur requirunt
tres condictiones quarum prima eſt quod ſit nomen
ſubſtantiuum vel ad minus ſubſtantiuatum qua
ꝓpter adiectiua adiectiue tenta nequeunt infinitari.
¶ Secunda quod ſignificet aliquid vel aliqua pro:
ter quod ſincathegoremata ſignatiue ſumpta nō poſ:
ſunt infinitari.
¶ Tertia quod ſint determinate ſignationis vnde
tranſcendencia non poſſunt infinitari. Sed aliq̄ ne:
gant primā ⁊ vltimam cōdictionem requiri dicūt eñ
⁊ bene ꝙ trāſcendentia poſſunt infinitari qd ꝓbatur

ab eis multipliciter p̄mo ſic q2 ſi hoc eſſet verum ſeq
ret ꝙ cõſequētia ab affirᵃ. ad negatiuã p̄dicato varia
to. ꝛc. nõ eſſet bona cõſequens eſt falſum igit. Maior
patet q2 iſta ꝓpoſitio oīs hõ eſt ens nullã negatiuaꝫ
poſſet inferre igit. Mīs patet q2 p̄dicatũ non põt infi
nitari: amplius ſeq̄ret ꝙ iſta ꝓpõ tm̄ ens eſt ens non
poſſet exponi cõſequēs eſt falſum igit. Cõſequētia pa
tet q2 in. 1ᵃ. exponēte debet infinitari ſubiectũ vel po
ni ly aliud ab q̄ valet tm̄ ſicut ly non infinitant. am
plius ſeq̄ret ꝙ iſta ꝓpoſitio aliq̄s hõ nõ eſt ens non
poſſet cõuerti ꝑ ꝯpoſitionē cõſequēs eſt falſum igit
Amplius q̄dq̄d cõtingit affirmari cõtingit ꝛ negari
in q̄cũq3 opatione intellectus ſed in p̄ma opatione
cõtingit affirmari ly ens ergo ꝛ negari ſed in prima
opatione non poteſt negari niſi a negatione infinitã
te igitur. ꝛc.

¶ Cõſimiliter põt ꝓbari de adiectiuo adiectiue tēto ſm
tenētes ꝙ tale adiectũ põt eſſe p̄dicatuꝫ rõne copula
tionis q̄ copulat ſubiectum ꝛ hoc tenet. D. S. in pri
mo. d. 3. Et. 4ᵒ. metha. lectione. 7. ex q̄bus oībus colli
gi põt reſpõſio ad q̄ſtionē ꝛ ſoluᵒ. ad argᵃ. q̄mõ autē
trãſcēdētia infinitent vide in ſin. cathe. P. M.

¶ Iã dubitat p̄mo an noīa cõpoſite figure ſint nomi
na. Ad dubium r̄ndet ꝙ ſic etiã ſtricte capiēdo nomē
ꝓ q̄ ſciēdũ ꝙ nomē põt ſumi. 4. vno mõ ꝓ omni illo
q̄ aliq̄ mõ põt eſſe ſubiectũ vel p̄dicatuꝫ in ꝓpõne ꝛ
iſto mõ oēs termini mundi poſſunt eſſe noīa ad mi
nus ſi ſumant materialiter. 2ᵒ. mõ ꝓ omni illo q̄ ſig
nificatiue ſumptũ (ſũpto ly ſignificare ꝓprie) põt eſ
ſe extremũ vel pars extremi alicuius ꝓpoſitiõis ꝛ iſto
mõ obliq̄ ſunt noīa. 3ᵒ. modo pro omni illo q̄ ſignifi
catiue ſumptũ põt eſſe totale extremũ ꝓpõnis ꝛ iſto
mõ noīa cõplexa ꝛ noīa infinita ſunt noīa. 4ᵒ. ꝓ om
ni illo q̄ ſignificatiue ſumptũ ꝛ exñs incõplexuꝫ ꝛ fi
nitũ põt eſſe totale extremũ ꝓpõnis reſpectu ṽbi per
ſonalis ꝛ iſto mõ ly hõ ꝛ ſimilia ſunt noīa ꝛ ſic ſumit
nominē in diſſinitione textus ꝛ iſto etiã mõ noīa cõpo
ſite figure ſunt noīa q2 ſunt termini incõplexi cõno
tatiui ſicut ly eq̄ferus ſupponit ꝓ eq̄ ꝛ ſignificat fero
citatē ꝛ ly pr̄ familias ſupponit ꝓ hoīe ꝛ denotat illũ
habere familiã ꝛ ſic de aliis itaq3 ergo partes talium
nominũ vt partes ſunt nihil ſignificãt licet videant
ſignificare ꝓut dicit phs p̄mo phi. ꝛ rõ huius eſt q2 ta
les partes vt partes ſunt nõ habēt cõceptus mentales
ſibi correſpõdētes q̄bus ſubordinent vt dicit. D. S.
in hac lectione p̄mo phi: vnde dato ꝙ tale nomē poſ
ſit diuidi in partes ſignificatiuas non tñ acceptas vt
partes illius noīs vnde imaginandũ eſt ꝙ cõpoſitio
noīs eſt ſicut mixtio naturalis nã ſicut in mixtione a
que ꝛ vini vtraq3 forma corrumpit ꝛ remanet vna. 3ᵃ.
ita in cõpoſitione deꝑdit ſignificatio vtriuſq3 partis
ꝛ remanet vna totius nominis quod non contingit in
orõne vbi omnes ſignificationes remanent.

¶ Alij vo ad hoc dubiũ reſpõdēt cũ diſtinctione dicē
tes ꝙ vel tale nomē ſubordinat cõceptui complexo ꝛ
ſic erit terminus cõplexus vel cõceptui incõplexo ꝛ ſic
erit terminus incõplexus ſed de hac cõditionali nullus
dubitabat ſed dubiũ erat cui ꝯceptui ſubordinaret q̄
ꝓpter dicat vt dictũ eſt credo tñ ꝙ iſti voluerunt dīe
illud q̄ de noīe infinito dictuꝫ eſt videlicet ꝙ põt in
tellectus aliq̄s accipe partes noīs cõpoſiti in vi duarũ
dictionũ ꝛ retinere ſignificationes partium ꝛ ſic erit
complexũ ꝛ hoc verũ eſt nec ē contra. D. S. nec phi
loſophum ideo acceptatur.

¶ Scd̄o dubitat an noīa obliq̄ ſit noīa. Et ꝓbat ꝙ ſic
poſſunt reddere ſuppoſituꝫ ṽbo ergo ſunt noīa aſs
patet q2 in iſtis ꝓpõnibus regis intereſt gubernare:
accidit mihi febrire illi t̄mini obliq̄ reddũt ſuppoſitũ
ṽbo igr̄. Ad hoc dubiũ reſpõdet negatiᵉ. ſumendo no
mē. 4ᵒ. mõ ꝛ rõ ē q2 nõ poſſunt reddere ſuppoſitum
ṽbo i ꝓpõne cuius copula ē ṽbũ ꝑſonale ꝛ finituꝫ. Rõ
aũt aſſignata a phõ p̄mo ꝑhier. ē q2 noīa obliq̄ diffe
rũt a rectis i hoc q2 nomē recti caſus cuꝫ ſolo ṽbo ꝑ
ſonali ſibi adiũcto ſignificat veruꝫ vel falſum vt ſi di
cã hõ ꝛ ſtatī adiũgã currit dicõ verũ vel falſuꝫ nõ tñ
ſic ē de ly hoīs ꝛ ſic patet ſoluᵒ. ad ꝓpoſitũ dubiũ.

Sequitur textus.

VErbum eſt vox ſignificatiua ad
placitũ cũ tēpore cuius nulla pars
ſeparata aliquid ſignificat finita
ꝛ recta. Cũ tēpore ponit ad diffe
rētiã noīs q̄ ſignificat ſine tēpore finita poni
tur ad differētiã ṽbi īfiniti vt nõ currit nõ la
borat q̄ nõ ſunt ṽba ſcd̄m logicũ ſed ṽba infi
nita. Recta ponit ad differētiã ṽborum obli
quorũ vt cucurrit currebat q̄ nõ ſunt ṽba ſe
cũdũ dialecticũ ſed ṽba obliqua. Unde ſoluꝫ
ṽbũ p̄ſentis tēporis īdicatiui modi ſcd̄m dia
lecticũ dr̄ eſſe ṽbũ. Reliqua ṽo ṽba eiuſdeꝫ
modi ꝛ aliorũ modorũ dicunt verba obliqua.
Alie ṽo particule ponunt hic eadē rõne qua
ponebant in diffinitiõe noīs. Et ſciēdũ ꝙ dia
lecticus tm̄ ponit duas partes orõnis. ſ. nomen
ꝛ ṽbũ alias autē appellat ſin cathegoreuma
ticas. i. cũ alijs ſignificatiuas.

Sequitur gloſa.

IN p̄ſēti textu. P. M. diffinit aliã ptē p̄ncipalẽ ꝓ
põnis. ſ. ṽbũ dicēs ṽbũ ē vox ſignificatiua. ꝛc. Cuius dif
finitiõis particule ex lectiõe p̄cedēti liq̄nt ſed ꝓ euidētia
illius particule. ſ. cũ tēpore ē aduertēdũ ꝙ nõ ē idē ſignifi
care cũ tēpore ꝛ ſigare tēpus nã aliquã dictionē ſigare
tēpus nil aliud ē ꝙ ipſam de ſuo p̄ncipali ſignificato ī
portare tēpus ꝛ iſto modo iſta noīa annus menſis: dies.
ꝛc. ſignificãt tēpus: ſed ſignificare cuꝫ tēpore eſt vltra
ſignificatũ p̄ncipale īportare aliquã vel aliq̄s differē
tias tēporis ꝛ ſic q̄ñ aliq̄ dictio ſignificat aliq̄d ſimr̄ ali
q̄lr̄ ꝛ vltra illud ſigat illud eſſe vel fuiſſe vel fore ī ta
li vel tali tēpore tũc talis dictio ſigat cũ tēpore. Et ſic
tã ṽbũ ꝙ participiũ ſigant cũ tēpore vt ly currit ꝛ ly
currēs q̄ vltra curſum importãt illũ fieri in tēpore p̄
ſenti. De opinione ṽo R̄mi. Cayeta. qua dicit in p̄mo
poſteriorum ꝙ nulla ꝓpõ de 3ᵒ. adiacēte ſignificat tē
pus dicetur in ſolutione vltimi dubitati qualiter in
telligēda ſit. Sciēdũ p̄terea ꝙ ſignificare cũ tp̄e ſtat
dupl'r vno mõ dēminate alio mõ idefinitate: ſigre cũ
tp̄e idefinitᵉ. ē ſigre p̄ſēs p̄teritũ vel futurũ ꝯfuſe hoc
ē tr̄ ꝙ ꝑ aliq̄ ſibi adiũctũ põt talis differētia tēporiſ
ī q̄libet tp̄e ītelligi ꝛ hoc mõ participiũ ſigat cuꝫ tp̄e
vt puta ly legens conſignificat tempus preſens ꝛ eandem

differẽtiã p̄ſentialitatis cõſignificat qñ dico ego ſum
legẽs ego ero legẽs: ego fui legẽs qꝛ vbiq; ſignificat
p̄ſentialitatẽ diuerſimode tñ quã in vna p̄ſentialitatẽ
futurã in alia p̄teritã ⁊c. Significare v̄bo cũ tempore
determinate eſt vltra ſignificatũ p̄ncipale importare
tẽpus nõ abſtrahile ꝑ aliqđ ſibi adiũctum ita ꝙ non
ſtat intellectũ cũ illa differẽtia cointelligere aliã que
cũ illa ſe cõpatiaꝛ ꝑ eadẽ mẽſura durationis ⁊ ſic in
hac ꝓpoſitione ego curro ly curro ĩportat tẽpus pre
ſens nã nõ poſſum cõcipere cũ illa p̄ſentialitate pre
ſenti prout ly curro eam importat aliquã p̄teritionez
ꝑ eadẽ mẽſura qđ tñ bene accidere poteſt in partici
pio nã cõgrue ⁊ intelligibiľr dico ego ero currens vbi
ꝑ eadẽ mẽſura intelligo futuritionez v̄bi ⁊ p̄ſentiali
tatẽ participij. Et ſic hꝛ notiſſima differentia ĩter ver
bum ⁊ participium.

¶ Alij vero aliã dãt diſtinctionẽ dicũt ſiquidẽ ꝙ ſig
nificare cũ tẽpore ſtat dupľr vno modo nominaliter
alio modo v̄baliter ſignificare cũ tẽpore v̄baliter eſt
vnire p̄dicatũ cũ ſubiecto cõnotãdo aliquã vel aliq̃s
differẽtias tẽporis. Significare v̄o cũ tẽpore noiaľr ẽ
cõnotare vel p̄ncipaliter ſignificare aliquã vel aliq̃s
differẽtias tẽporis nõ vniẽdo p̄dicatũ cum ſubiecto p̄
ma particula ponit ꝓpter participiũ. ⁊ ꝓpter ly dies
annus. ⁊c. quã diſtinctionẽ nõ reijcio: ⁊ ſi crediderim
taliter philoſophũ non intellexiſſe illã particulaz ali
as in ſua diffinitione nõ poſuiſſet illã particulã. ſ. ⁊ eſt
eorũ q̃ de altero p̄dicant nota cũ hoc includeret in il
la particula cũ tẽpore niſi velis dicere ꝙ poſita fuit
ob maiorẽ explanationẽ.

¶ Sed cõtra p̄mã ſolutionẽ poſſet valde apparenter
argui ſic qꝛ ſi illa eſſet v̄a ſeq̄ret ꝙ ly ſum eſt fui non
eſſet v̄bũ cõſequẽs eſt falſum igiꝛ ⁊ añs ſeq̃la ꝓbatur
ly ſum ſignificat cũ tẽpore in d̄terminate igitur: añs
patet qꝛ vltra ſignificatũ p̄ncipale importat tempus
abſtrahibile ꝑ aliqđ ſibi adiũctuz igiꝛ: añs patet qꝛ ſi
iſta oꝛo Petrus docuit me cõuertat ĩ paſſiuã poſſuz
d̄re ſic ego ſum doctus a Petro vel ego fui doctus a
Petro vt patet ꝑ oẽs grãmaticos ſed in p̄ma ly ſuz
diſtrahꝛ a ſuo tẽpore p̄ſenti igiꝛ. a. de ſe eſt euidens:
ſed minor probat p̄ma tñ valet ſicut. 2ª. ⁊ in. 2ª. ly fui
dicit p̄teritionẽ igiꝛ ⁊ in p̄ma ⁊ ſic hꝛ ꝓpoſitum.

¶ Pro huius argumẽti ſolutione ſciẽdũ eſt ꝙ in ſer
mone latino paſſiua vox eſt pauperior voce actiua nã
in iſta plurima v̄ba habent incõplexa vt ly docui in
p̄terito indicatiui ⁊ ly docuiſſem in p̄terito pluſq̃ ꝑ
fecto ſubiũctiui. ⁊c. Que in illa nõ reperiunt ſed cir
cũloquimur illa ꝑ ly ſum eſt fui ⁊ participiũ nã p̄te
ritũ ꝑfectũ nõ habet in paſſiua vnã vocẽ ideo ſi volo
d̄re Petrũ me docuiſſe ꝑ paſſiuã vocẽ incõplexaz di
co (vt argumentũ bene ꝓbat) ego ſum doctus a Pe
tro. Dico ergo ꝙ ly ſum: eſt: fui: qñ eſt p̄ſentis tẽpo
ris ⁊ qñ ponit ad circũ loquẽdũ vnũ v̄bũ paſſiuũ p̄te
riti tẽporis equiuoce ſumit ⁊ ꝑdit ſuã ſignificatio
nẽ: qđ tñ nõ fit in participio nã retẽta ſua ſignificatio
ne poteſt qđlibet v̄bũ ſibi adiũgi ⁊ ſic illa diſtractio
nõ eſt ibi ſicut in participio: ſed eſt q̃ſi noua impoſi
tio ad ſignificandũ differẽtiã p̄teriti tẽporis ob penu
riã vocabuloꝝ: nec intellectus tũc cõcipit p̄ſentiali
tatẽ ⁊ p̄teritionẽ ꝑ eadẽ mẽſura vt in participio pro
q̃ poteſt dici ꝙ in iſta ꝓpoſitione ego ſuz doct⁹ a Pe
tro intellect⁹ poteſt cõcipe hũc ſenſum. ſ. ego doceor
a Petro ⁊ hũc ego fui doctus a Petro ⁊ in p̄mo ſẽ
ſu dicit ly ſum p̄ſentialitatẽ ⁊ ĩ. 2º. p̄teritionẽ ⁊ ſic ſu
mit eq̄uoce. Utrũ autẽ p̄mus ſenſus ſit ſecũdũ rigo
rẽ grãmatice nil mea intereſt dũ tñ intelligat qđ di
cere volui.

¶ Dico p̄terea ꝙ poteſt teneri ꝙ illa verba ſunt icõ
plexa ſignificatione ſicut dictũ eſt de nominibus cõ
poſite figure dato ꝙ ſit difficile exp̄mere cõceptũ in
cõplexũ paſſiue vocis cui tale aggregatũ ſubordinat
quia nõ eſt inuẽta vox incõplexa ad illũ ſignificandũ
niſi ponat ly. a. ad ſignificandũ incõplexe tñ ſicut il
lud aggregatũ vel detur eius ſenſus per analogiam
ad vocẽ actiuã. Ad argumẽtũ igiꝛ reſpõdꝛ in forma
negãdo. a. ⁊ ad ꝓbationẽ negat añs ⁊ ad ꝓbationez di
ſtinguiꝛ añs vel ꝙ ſit diſtrahibile ad ſenſum diffiniti
onis date ⁊ ſic nego vel in alio ſenſu ⁊ ſic concedo vt
ex dictis manifeſtum eſt.

¶ Circa p̄dicta q̄ritur an verbum in ꝓpoſitione poſ
ſit infinitari ⁊ probatur ꝙ ſic quia hec propoſitio ſoꝛ
tes non currit poteſt habere duplicem ſenſum quoꝝ
primus eſt iſte: ſoꝛtes non eſt currens. ⁊ iſte: ſoꝛtes
eſt non currens ⁊ in. 2º. ly non ſumitur infinitãter:
⁊ ponitur in propoſitione igitur.

¶ Secundo philoſophus p̄mo perhier. dicit v̄bum
infinitum dici tam de eo qđ eſt q̃ de eo qđ nõ eſt ſed
verbum non dicitur de aliquo niſi ponatur in propo
ſitione igitur.

¶ Tertio negat o negãs ꝑ hoc differt ab infinitante
qꝛ trãſit vltra terminũ cui adiungꝛ ⁊ negatio infini
tãs ſolũ exercet ſuã vim in terminũ ſibi imediatum.
Sed ego ꝑ intellectum poſſum facere quando dico
ſoꝛ. non currit ꝙ ly non: non tranſeat vltra copulam
ergo tunc teneb̄ꝛ infinitanter. 4º. S. Tho. i p̄mo ſẽ.
d. 7. in expoſitione textus loquẽdo de hac ꝓpoſitione
beati Auguſtini. ſ. filius nõ genuit aliũ filiũ non quia
non potuit ſed quia nõ opoꝛtuit: dicit ꝙ ly nõ poteſt
teneri negatiue ⁊ quaſi p̄riuatiue vt non potuit ſit q̃
ſi term i⁹ p̄uatiuus ergo vtroq; modo poteſt teneri
illa negatio ⁊ vtroq; modo ponitur in ꝓpoſitiõe igiꝛ
⁊ infinitant ſed in cõtrariũ eſt ipſe met. D. S. in. 2. ꝑ
hier. ⁊ philoſophus ⁊ Boetius.

¶ Reſpõdeo dicẽdũ ꝙ ad huius. q. euidentiã opoꝛtet
prius determinare q̃ ⁊ quot ſint ſignificata v̄bi pro
q̃. Sciẽdũ ꝙ duplex eſt v̄bũ. ſ. adiectiuũ ⁊ ſubſtãtiuũ.
Adiectiuũ v̄bum eſt illud qđ p̄ter vnionẽ p̄dicati cũ
ſubiecto ſignificat principaľr aliqđ accñs vel ꝑ modũ
accñtis exẽplũ p̄mi ly curro. ⁊ de⁹ creat v̄bũ ſubſtãti
uũ eſt illud qđ vltra p̄dictã vnionẽ ĩportat p̄ ſe eſſe
eſſentie vel exñtie. Et põt dupľr ſumi vno mõ ꝓvt
eſt. 2. adiacẽs alio mõ ꝓvt eſt. 3. adiacẽs exẽplum p̄mi
hõ eſt: albedo eſt. 2. vt hõ eſt aĩal. Et ſi dicas ꝙ. D. S.
⁊ cõmẽtatoꝛ dicit ꝙ iſta ꝓpõ ſoꝛtes eſt: eſt d̄ accñta
li p̄dicato ⁊ ꝑ cõñs ly ẽ erit v̄bũ adiectiuum. Rñdꝛ ꝙ
ibi accidẽs ſumiꝛ ꝑ omni illo qđ nõ ẽ de ꝯceptu q̃di
tatiuo ſubͤ q̃ľr nõ ſumiꝛ in p̄fata diffinitione.

¶ Cõſiderãdũ p̄terea ꝙ v̄bũ adiectiuũ ⁊ ly ẽ qñ ẽ. 2.
adiacẽs includit ly ſum es fui ⁊ ſuũ participiuz q̃ cir
ca ly curro tñ valet ſicut ly ſum currẽs ly currã tñ
ſicut ly ero currẽs ly ſum tñ ſicut ſum ens vel exñs
ly eſt ſicut ly eſt exñs hoc tñ v̄tuaľr ⁊ eminẽter ⁊ nõ
in ſignificãdo ſed in ꝯſequẽdo alioquin eſſent verba
cõplexa cuius oppoſitum ꝓbatum eſt ſupra.

¶ Sciẽdũ vltra ꝙ ex. D. S. colligꝛ primo perhier.
verbum ĩportare. 4. primũ eſt eſſe qđ primo cadit ĩ
intellectus app̄hẽſione: ſc̄m: eſt vnio p̄dicati cuz ſub
iecto. 3. tẽpus. 4. actus participij ⁊ hoc. 4. qñ v̄bũ nõ ẽ
reſolutũ iſtis' ꝯnotat; dicit ꝙ q̃ſtio p̄ncipľr q̄rit an
v̄bũ infinitatũ q̃ ad ſignificationem q̃ ſignificat vni

oēm p̄dicati cū ſubiecto poſſit poni in ꝓpoſitione ⁊ i
iſto ſenſu reſpōdet ſm̄ mētē. D. S. negatiue ꝙ ꝓba
tur ꝓpoſitione elicita ex. D. S. in. 1. ꝑhier. §. 3. Sic om
nis negatio remouēs vnionē p̄dicati cū ſubiecto ſu
mit negant ſed oīs negatio addita vbo in ꝓpoſitio
ne ꝑ ea parte q̄ ſignificat vnionē remouet ipiam vni
onē ergo oīs talis negatio ſumit negant maior ex ſe
eſt euidens ⁊ minor ꝓbat oīs negatio remouet illud
ꝙ īmediate inuenit poſt ſe ⁊ ponit eius oppoſitum
ſed negatio q̄ (per te eſt infinitāo) inuenit vnionē i
mediate igit remouet illā ⁊ ponit eius oppoſitū ſed
eius oppoſitū eſt diuiſio igit eam ponit ⁊ ꝑ cōſeq̄ns
ſumit negat ⁊ nō infinitant.

¶ Si dicas maiorē eſſe falſā vt iacet ſed ꝙ oportet
dicere ſic oīs negatio remouēs vnionē p̄dicati cum
ſubiecto tranſiens vltra vnionē eſt negatio negās ⁊
tūc iſta exiſtēte vā nō habebis intētū. Cōtra hoc ſic
arguit dicēdo homo aīal nō eſt illa negatio nō trāſit
vltra ⁊ poteſt ſumi negant igit limitatio nulla: idē
patet ꝑ hāc ꝓpoſitionē ſortes Plato nō eſt q̄ equiua
let huic ſor. nō eſt Plato dicū ſm̄ philoſophū nō ref
fert p̄ponere vel poſtponere negationē termino diſ
creto ⁊ tamē in. 1. ſumit negant ergo ⁊ in p̄ma.

¶ Si forſam dicas ꝙ tu ꝑ intellectū cōcipis vel cōci
pere potes illā remotionē vnionis fieri infinitant ⁊
nō negant. Ad hoc dicit ꝙ nō eſt poſſibile ⁊ dato ſed
nō cōceſſo ꝙ foret poſſibile nulla eſſet differētia vita
tis vel falſitatis rōne talis negationis. Sed ſemꝑ ꝓ
poſitio in qua iſto modo ſumeretur negant inferret
aliā in qua ſumit infinitant ceteris non variatis.

¶ Si vo. 4o. intelligat in alio ſenſu. ſ. an vbū infinita
tū q̄ ad ſignificationē qua ſignificat actū ſui partici
pij poſſit poni in ꝓpoſitione. Reſpondet cū magiſtro
Petro Hiſpano affirmatiue. Et ꝓbat hoc auctorita
te philoſophi formātis in p̄mo poſterio. Hūc ſillogiſ
mū in. 3. p̄me figure. ſ. omne ꝙ nō ſcintillat eſt prope
planete nō ſcintillāt ergo planete ſunt ꝓpe in quo ne
ceſſario illa negatio in minori debet ſumi infinitant a
lias in p̄ma figura minor eſſet negatiua quo ad eius q̄t
tuor modos ꝙ eſt incōueniēs. Sc̄do ſeq̄ret ꝙ nō eſ
ſet idē mediū in. a. ⁊ in. b. nā in. a. totale mediū eſt to
tū illud ens nō ſcintillās ⁊ in. b. tantū ly ſcintillās. Et
ſic patet ꝙ. D. S. ⁊ Boetius nō repugnāt dicto Pe
tri Hiſpani nec ecōtra. Ex quibꝰ oībꝰ faciliter poteſt
fieri ſolutio ad argumēta. Vltra hec poteſt etiā dici
ad ſecūdū argumētū ꝙ auctoritas philoſophi intel
ligitur i ſenſu diuiſo ⁊ nō in cōpoſito ita ꝙ ſenſus ſit
ꝙ vbum quod extra ꝓpoſitionē eſt infinitū: poſitū in
ꝓpoſitione dicit tā de eo ꝙ eſt q̄ de eo ꝙ non eſt ⁊
cū hoc efficit vbū negatū.

¶ Circa ea q̄ dicta ſunt in hac. q. duplex inſurgit dubi
um p̄mū eſt quomodo ſit verū ꝙ ly eſt primo ſignifi
cat actū eſſendi videt enim hoc eſſe falſum alias ſeq̄
ret ꝙ dicēdo ſortes eſt ens vel exiſtens eſſet nugato
ria vel inepta ꝓpoſitio cū ly eſt ſignificet eſſe ⁊ p̄dica
tū ſimiliter.

¶ Ad hoc poſſet aliq̄s dicere ꝙ ly eſſe ſumit dupliciter
vno modo ꝓut ſignificat actū eſſendi alio modo ꝓut
ſignificat cōpoſitionē ꝓpoſitionis vt dicit. D. S. p̄ma
parte. q. 3. ar. 4. Ad. 1. ⁊ ſic quādo ipſe. D. S. dicit ꝙ
ly eſt ſignificat eſſe intelligit. 2. modo ⁊ nō p̄mo. Sed
hoc nō poteſt ſtare nā ipſe dicit in p̄fato libro p̄mo ꝑ
hier. lectiōe de vbo. §. vltimo q̄ſi in fine ꝙ ideo philo
ſophꝰ dixit ꝙ ly eſt cōſignificat cōpoſitionē q2 nō eā
p̄ncipaliter ſignificat ſed ex cōſequēti ſignificat enim
illud ꝙ p̄mo cadit i intellectu ꝙ eſt eſſe vel ens: ideo
poſſet aliter dici ꝙ illud dictū. D. S. intelligit q̄n ly eſt
eſt. 1. adiacēs ⁊ nō q̄n eſt. 3. ꝙ patet ꝑ ipſum. D. S. in
loco īmediate allegato dicētē hec vba formaliter ly eſt
ſimpliciter dictū ſignificat actū eſſe ⁊ intelligit ſimpliciter dic
tū. i. ſine p̄dicato materiali expliciter nā ly eſt duz ē ꝙ q̄n po
nit vbū adiectiuū vel ly ē de. 3. adiacente p̄ncipaliter ipor
tat actꝰ p̄ncipij. Et hec ſolutio vr̄ mihi euacuare du
biū hoc niſi vba ſequētia. D. S. obſtarent dicit enī ꝙ
q̄n volumꝰ ſignificare quācūq3 formā vel actū alicui
ſubiecto ineſſe ſignificamꝰ illud ꝑ hoc vbū eſt: tūc ſub ſū
mo. ſ3 q̄n volumꝰ ſignificare aliquā formā vel actū i eē
ſubiecto: vt cōiter hoc facimus per ꝓpoſitionē de. 3. ad
iacēte igit in tali ꝓpoſitione ſignificat eſſe.

¶ Preterea poteſt dici. 3. ꝙ verū ē ꝙ ſēꝑ ly ē ſignifi
cat eſſe ſed eē ē duplex. ſ. eēntie ⁊ exiſtie ⁊ q̄n p̄dicatū
ē eēntiale ſubiecto ly ē iportat eē eēntie q̄n vo ē accñs ac
cidētaliter ſubiecto ꝯueniēs iportat eē exiſtie ⁊ ſimiliter q̄n di
cimꝰ hō ē exñs. Poteſt tādē. 4. dici ꝙ ly ē ſemꝑ im
portet eē q̄liſcūq3 ly eē ſumat ſ3 nō ſemꝑ intellectꝰ ac
cipit illud vbū ꝓut ſignificat tale eē queadmodū ly hō
ſemꝑ h̄et duplex ſignificatū. ſ. p̄mariū ⁊ ſecūdariū ve
rūtn̄ nō ſemꝑ intellectꝰ accipit illud ꝓ vtroq3 ſed i ſup
poſitiōe ſimplici ꝓ p̄mo ⁊ i pſonali ꝓ. 2. Et hec. 3. ſolu
tio tāgit a. D. S. 1. ꝑhier. lect. 2. §. p̄mo vbi dicit ꝙ q̄n
dr̄ hō ē albꝰ nō ē itētio loquētis vt aſſerat ſortē eſſe i
rerū natura ſed vt attribuat ei albedinem mediante
hoc verbo eſt.

¶ Sc̄do dubitat an vbū poſſit abſolui a tp̄e ⁊ videt ꝙ
nō q2 de rōne vbi ē ꝙ ſignificet cū tp̄e igr̄ ſi ab illo
abſoluit: abſoluit a nā vbi igit nō remanet vbū igit
vbum vt vbum non poteſt abſolui a tempore.

¶ Pro huius dubij ſolutiōe aduertēdum eſt ꝙ de tē
poris abſolutiōe duplex opinio iuenit: nominales enī
eā cōmuniter negāt ac ꝑ cōſequens dicūt hāc ꝓpoſitio
nē hō ē aīal ⁊ cōſimiles vbi ē p̄dicatio eēntialis eſſe
cōtingētes ⁊ ſi aliq̄n dicat a philoſopho vel alijs doc
toribꝰ tales ꝓpoſitiōes eē neceſſarias hoc itelligēdū
fore aſſerūt i ſēſu cōditiōali nā ideo dicūt hāc eſſe ve
rā hoibꝰ nō exiſtētibꝰ hō ē aīal q2 verū ē dicere ſi hō ē: hō
ē aīal ſed hoc nō poteſt ſtare ſm̄ mētē phi ſic enī ſci
entia nō erit de neceſſitate cōſequētie ſed cōſequētie
verū ētn̄ ꝙ aliq̄ eorū vitate coacti cōcedūt iā abſolu
tionē eo modo q̄ reales ⁊ ꝓ iſta materia videat An
thonꝰ Coronel p̄mo poſteriorū cap. 4 dubio p̄mo.

¶ Alia ē opinio realiū ⁊ iſti ſunt bipartiti q̄dā enī di
cūt vbū abſolui a tp̄e nil aliud eſſe q̄ iportare omne
tēpꝰ ſub diſiūctiōe ⁊ ſic ſenſus huiꝰ ꝓpoſitiōis hō eſt
aīal erit iſte hō ē vel fuit vel erit vel poteſt eē vel imagi
nat eē aīal ⁊ hoc ē verū ſm̄ aliq̄s i ꝓpōnibꝰ q̄rum ex
trema ſupponūt ꝓ re ipſi vt chimera ē chimera i alijs au
tē dicūt ꝙ ſolū iportant. 4. differētie p̄me ⁊ nō illa de
imaginario tp̄e. Alij dicūt vbū abſolui eē idē ꝙ ver
bū nullū tēpꝰ iportare ſed tātū dicere vnionē p̄dicati
cū ſubiecto ⁊ hoc. 2. apparet meliꝰ ideo ſm̄ hāc opinionē
reſpōdet ad argumentū cōceſſo āte negādo ſeq̄llā ⁊ rō eſt
q2 q̄n abſoluit vbū a tp̄e bene cōnotat q̄tuz ē de ſe tē
pꝰ tn̄ intellectꝰ nō accipit vnionē p̄dicati cū ſubiecto ꝓ il
lo tēpore nā vt ſupius dictū ē nō ſemꝑ terminꝰ acci
pit ꝓ oī illo ꝙ ſignificat. Et hoc p̄ſertī ē verū ſumē
do tēpꝰ ꝓpe. Pro q̄ ſciēdū ꝙ dupliciter pōt ſumi tēpꝰ
vno mō large ⁊ ſic tēpꝰ accipit ꝓ q̄cūq3 duratiōe ſiue
ſit eternitas: ſiue euiternitas: ſiue tēpus diſcretum vel
continuum alio modo accipitur proprie ⁊ ſic idem ē
ꝙ tempus phiſicū ꝙ diffinit ſic a philoſopho. q2

philicorum.f.tempus eſt mẽſura mot⁹ ſm prius ⁊ po
ſteri⁹ verũtamẽ ex dictis inſurg.t aliud dubium q̃z ſi
p̃dicta eſſent vera ſeq̃ret verbũ abſolutũ a tẽpore nõ
eſſe verb.i.cũ nõ ſig̃ret cũ tẽpore determinate conſe
quẽs eſt falſum ig̃it ⁊ antecedens. Ad hoc poteſt bre
uiter reſpõderi q̃ v̾bũ duplici differẽtia differt a no
mine ⁊ participio q̃rum p̃ma eſt ſignificare cũ tẽpo
re determinate. Sc̃da q̃z ſemp̃ eſt eorũ q̃ de altero p̃
dicant nota nũc dicit̃ q̃ verbũ abſolutũ a tẽpore dif
fert a noĩe ⁊ participio tantũ p̃ ſecundã differẽtiam
nõ abſolutũ vero p̃ ambas. Et ſi cõtra hoc arguas di
cens Petrũ Hiſpa. in ſua diffinitione nõ poſuiſſe il
lã particulã.ſ.⁊ eſt eorũ q̃ de altero p̃dicant̃ nota ſed
philoſophus tantũ. Ad hoc dicitur q̃ intelligit ſub
illa particula cũ tẽpore nulla enim dictio ſignãt cum
tẽpore eo modo q̃ verbũ quin vniat p̃dicatũ cũ ſubie
cto. Sc̃o dicit̃ q̃ falſum eſt verbũ abſolutũ nõ ſigni
ficare cũ tẽpore determinate licet p̃ tali tẽpore ab in
tellectu nõ intelligat̃ vnionẽ fieri vnde cõcedo q̃ om
ne verbũ ſemp̃ ſignificat cũ tẽpore ſed nõ ſemp̃ intel
lectus verificat p̃poſitionẽ p̃ illo tẽpore vt ſi dicã ho
mo currit ibi ly homo de materiali ſignificat quẽli
bet hominem nõ tamẽ eſt neceſſe q̃ verificet̃ p̃ q̃li
bet hoĩe.

¶ Tertio dubitat̃ an ſolũ verbũ p̃ſentis tẽporis poſ
ſit a tẽpore abſolui ⁊ videt̃ q̃ ſic nã ratio quare verbũ
p̃ſentis tẽporis abſoluit̃ eſt q̃z ponit̃ in p̃dicatione eſ
ſentiali ſed ſimiliter verbũ p̃teriti ⁊ futuri poſſũt po
ni in eſſentiali p̃dicatione vt patet dicẽdo homo fuit
aĩal: homo erit aĩal ig̃it verbum p̃teriti ⁊ futuri poſ
ſunt a tempore abſolui.

¶ Ad hoc dubiũ eſt duplex modus reſpõdẽdi quidã
nãq̃ reſpõdẽt affirmatiue ⁊ fundant̃ in ratione p̃dic
ta ⁊ in intellectus libertate. Alij vero tenẽt partẽ ne
gatiuã ⁊ fundant̃ in cõmuni modo cõcipiẽdi ſoluunt
q̃ p̃poſitũ argumẽtũ dicẽtes q̃ abſolutio a tempore
nõ ſolũ fit quia verbũ ponit̃ in p̃dicatione eſſentiali
ſed cũ hoc q̃z ponit̃ in p̃poſitione q̃ poteſt eſſe p̃miſ
ſa vel cõcluſio demõſtrationis ⁊ demõſtratio ſimpli
citer fit ex p̃poſitionib⁹ de p̃ſenti. Et ſi dicas q̃ in the
ologia fiunt demõſtrationes ex p̃poſitionibus de p̃te
rito dicit̃ q̃ in talibus nõ eſt neceſſe verbũ abſolui a
tẽpore q̃z vt ſunt de p̃terito ſunt vere ⁊ neceſſarie ha
rum opinionũ q̃libet valet ſuſtẽtari.

¶ Quarto dubitat̃ p̃ quibus differẽtijs durationũ po
teſt vnire ly ſum es fui. Ad hoc dicit̃ q̃ p̃ qualibet in
differẽter vt patet exẽplariter nã dicẽdo de⁹ eſt vnit
p̃ eternitatẽ: in iſta angelus eſt p̃ euo: angelus fuit ĩ
telligẽs plura p̃ tẽpore diſcreto: motus eſt p̃ tẽpore
phiſico: generatio eſt p̃ inſtanti: annus milleſimus
eſt p̃ mille annis quot vero modus accipiat̃ tempus
vide in ſancto Bonauentura.1.ſenten.d.1.q.4.ar.pri
mo in c.

¶ Quarto dubitatur quomodo ſit verũ q̃ verbũ ſem
per ſignificet cũ tẽpore cũ tamẽ. D. S. dicat p̃mo per
hier.lectione.1.§.p̃mo quãdo dicit̃ homo ẽ albus nõ
eſt intẽtio loquẽtis dicere ſortẽ eſſe in rerum natura
ſed attribuere ei albedinẽ mediante hoc v̾bo eſt. Et
cardinalis Cayetanus in p̃mo poſteriorũ dicit q̃ nul
la p̃poſitio de.3.adiacẽte de ſe ſignificat tẽp⁹. Ad hoc
eſt duplex ſolutio p̃ma q̃. D. S. ⁊ cardinalis loquunt̃ d̾
ſignificatione vel intẽtione p̃ncipali nõ tamen de mi
nus p̃ncipali.i.eſt q̃ tales p̃poſitiones de.3.adiacẽte
vt ſic nõ ex neceſſitate verificant̃ p̃ tẽpore aliq̃ q̃z in
tellectus poteſt facere vt talis differẽtia quã verbuz
importat nõ deſſeruiat in tali verificatione vt dictuz
eſt hoc patet: nã alias verbũ nõ poſſet abſolui a tẽpo
re: ⁊ ſi in p̃dicationibus accidẽtalibus ſit ſemp̃ verifi
catio p̃ aliqua differẽtia tẽporis illud eſt ex cõmuni
intelligẽtia ⁊ vniuerſali modo concipiendi.

Sequitur textus.

ORatio eſt vox ſignificatiua
ad placituz cuius partes ſe
parate aliquid ſignificãt cu
ius partes ſeparate aliquid
ſignificãt hoc totũ ponitur
ad differẽtiaz noĩs ⁊ verbi
quorũ partes ſeparate nihil ſignificãt alie v̾o
particule ponunt̃ hic eadẽ rõne qua ĩ diffini
tiõe noĩs ⁊ v̾bi ponebant̃. ¶ Orationũ alia p̃
fecta alia ĩp̃fecta: p̃fecta eſt illa q̃ p̃fectuz ſen
ſum g̃nat in aĩo auditoris: vt hõ currit ĩp̃fec
ta eſt illa q̃ ĩp̃fectũ ſenſum g̃nat in aĩo audito
ris vt hõ albus. ¶ Orationũ p̃fectarũ alia in
dicatiua vt hõ currit: alia ĩp̃atiua vt Petre
fac ignẽ: alia optatiua vt vtinaz eſſem bonus
clericus: alia cõiũctiua vt ſi veneris ad me da
bo tibi equũ: alia dep̃catiua vt miſerere mĩ dn̄s
harũ aũt orationũ ſola ĩdicatiua dicit̃ eẽ p̃põ.

Sequitur gloſa.

ISti p̃ſenti textu. P. H. ponit diffinitionẽ
orõnis cui⁹ ĩtellect⁹ ſatis patet ex diffi
nitionib⁹ noĩs ⁊ v̾bi ſupra poſitis ⁊ expo
ſitis. Ponit̃ p̃terea diuiſio eiuſdẽ in orõ
nẽ p̃fectã ⁊ ĩp̃fectã mẽbraq̃ diuidentia
diffiniunt̃. Orõ p̃fecta diffinit̃ ſic. Orõ
p̃fecta eſt illa q̃ p̃fectũ ſenſũ g̃nat.⁊c.i.q̃ nata eſt g̃na
re ĩſtrumẽtaliter orõnẽ mẽtalẽ cui nõ deeſt ſuppoſita
nec appoſitũ ita q̃ ĩ p̃ſenti nõ accipit̃ ſentẽtia p̃fecta
vt ſẽſ⁹ p̃fect⁹ p̃ notitia q̃ hĩta ſedat̃ ⁊ queſcit aĩus au
ditoris q̃z iſta orõ quis eſt in aula eſt orõ p̃fecta ĩ ĩp
ſa audita anim⁹ auditoris non quieſcit. Orõ v̾o ĩmp̃
fecta oppoſito modo diffinit̃: ſub inde ponit̃ orõnis
ſubdiuiſio q̃ talis eſt orõnũ p̃fectarũ alia indicatiua:
alia imp̃atiua: alia optatiua: alia coniunctiua.i.ſubiun
ctiua: alia dep̃catiua ⁊ addit. D. S. primo per hier.
Uocatiuam vt o bone Petre. Dep̃catiuã v̾o ſub
optatiua dicit cõtineri. Indicatiua orõ eſt illa cui⁹ p̃n
cipale verbũ eſt indicatiui modi vt Petrus currit ⁊
cõſimiliter dicẽdũ eſt de alijs ĩterrogatiua vero ⁊ du
bitatiua ⁊ ſi q̃ alie ſunt ad has poſſunt reduci.

¶ Circa p̃dicta q̃rit̃ an orõ mẽtalis ſit ſimplex q̃litas
⁊ p̃bat̃ q̃ ſic oĩs forma exñs ĩ aĩa ẽ ſimplex ſed orõ ẽ
forma exñs ĩ aĩa igit̃ minor ẽ nota mayor p̃bat̃: oĩs for
ma vl' accñs exñs ĩ corpore eſt ſimplex g̃ ⁊ oĩs forma
exñs ĩ aĩa: p̃ſequentia tenet a minori ad maius ⁊ añs
eſt verum igitur ⁊ conſequens.

¶ Sed contra ſi oratio mentalis eſſet ſimplex quali
tas ſequeretur q̃ omnis conceptus vel terminus mẽ

talis eſſet incomplexus ꝯſequens eſt falſū igit̄ ⁊ aña.
¶ Reſpōdeo dicēdum ꝙ preſens q̄ſtio potius eſt me
thafiſica q̄ꝫ logica cum querat de entitate oratiōis mē
talis an.ſ.ſit ſimplex vel compoſita nunc tractare de
rerum entitatibus pertinet ad methafiſicum verum
quia iam cōmuniter ventilatur non ſolum in logica
ſed etiam ı̄ ſūmulis ideo opere precium duxi eam q̄ꝫ
breuiter potuero tranſcurrere duo igitur fient p̄mo
recitabuntur opiniones ad.q. reſpondentium. 2°. di
cetur quid de preſenti.q. ſentiant thomiſte: opiniōes
ſunt.5.prima diſtinguit titulum queſtionis nam ſi in
telligatur de orationibus angelorū dicitur ꝙ eſt ſim
plex qualitas ſi vero de noſtris dicitur ꝙ eſt qualitas
compoſita que opinio quo ad primam partem ſuppo
nit falſum.ſ.ꝙ in angelis ſint orationes nam ſecūdū
d.t.prima parte.q^e.55.ar°. 2°.in.c. ⁊ Egidiū romanū
in.q^e.de cognitione angelorum angeli nō componūt
neqꝫ diuidunt ſed omnia intelligunt intelligendo q̄
ditatem rei ⁊ ſic ſi non habent propoſitiones nec ora
tiones cum minus indigeāt illis. Alia eſt opinio hē
tiſberi dicentis ꝙ quando ſinonomum predicatur
de ſinonomo conceptus ſubiecti ⁊ predicati non diſti
guntur bene tamen conceptus cop'e diſtiguitur ab
vtroqꝫ addit tamen ꝙ quando propoſitio eſt negati
ua conceptus cop'e ⁊ negationis non diſtinguntur
ſed non apparet ratio quare magis conceptus cop'e
poſſit idemptificari cum conceptu negationis q̄ꝫ cuꝫ
conceptu alicuius extremi. Alia eſt Anthonij Coro
nel in prima parte ſui roſarij aſſerentis ꝙ omnis ora
tio vel propoſitio mentalis eſt qualitas compoſita ſic
tamen ꝙ ſubiecto in voce correſpondet vnus concep
tus in mente ⁊ cop'e ⁊ p̄dicato ſimul vnus alius ſed
conſimiliter videt̄ mihi non' poſſe hoc magis fieri
q̄ꝫ oppoſitum.ſ.ꝙ ſubiecto ⁊ copule correſpōdeat vni
cus conceptus ⁊ predicato alius ad minus in propoſi
tionibus de.3°.adiacente.

¶ Alia eſt opinio Gregorij Ariminenſ.in prologo pri
mi ſenten.q^e.prima.ar°.3°.affirmantis omnem ora
tionem mentalem cuiuſcunqꝫ generis ſit eſſe qualita
tem ſimplicem ⁊ nullo pacto ex pluribus conceptib⁹
compoſitam. Alia eſt quam cōmuniter nominales ſe
quuntur que huic eſt totaliter aduerſa dicunt enim
ꝙ omnis oratio mentalis componitur ex plurib⁹ par
tialib⁹ notitijs ſeu conceptibus ⁊ hoc quo ad primū.
¶ Ad ſecūdū vero deueniendo dicit̄ ꝙ thomiſte ſunt
bipartiti quidam enim aſſerunt vltimam opinioneꝫ
eſſe de mente.d.t. Alij vero hoc idem affirmant de an
te penultima ⁊ hij ſecundi ponunt talem concluſionē
omnis oratio mentalis eſt ſimplex qualitas in eſſen
do licet ſit multiplex in repreſentando quam conclu
ſionem probant auctoritate.d.t.p̄ma parte.q^e.58.ar°.
2°.vbi ait ꝙ aliquando plura ſumuntur vt vnuꝫ ⁊ ſic
ſimul vnica operatione cognoſcuntur tam per ſenſū
q̄ꝫ per intellectum ⁊ ſic etiam ītellectus noſter ſim'r
intelligit ſubiectū ⁊ predicatum vni⁹ ꝓpoſitiōis.2°.
ſic q2 ſi nō ſeq̄ret ꝙ duo accidentia ſolo nūero diffe
rētia eſſent ı̄ eodē ſubiecto q̄d eſt impſe ſecundū.d.
t.⁊ philoſophū ꝯſequētia patet de hac mētali hō eſt
hō cui⁹ ſubiectū ⁊ p̄dicatū ſolū differūt numero ⁊ hec
opinio habet̄ exp̄ſſe ab accerrimo thomiſta Petro
Bruxellēſ.in p̄mo phier.q^e.p̄ma.ar°.5°.vbi affert ⁊
aliąs rōnes vide p̄ hac.q. ſimilit̄ R^m Cayeta.p̄ma
2^e.⁊ R^mū archiepiſcopū ı̄ plogo p̄mi ſentē.q^e.3^a.no
tabili.4°.⁊ Paulū Sōcina.6.metha.q^e.6.⁊.7.q^e.15.
vbi tenet ꝙ eadē notitia ſit directa ⁊ reflexa ex q̄b⁹ ap

paret ꝙ ꝓpoſitio mētal' ſm̄ ipſū ſit ſimplex q̄litas vē
rūtñ rōnes q̄ allate ſūt ꝓ roboratiōe iſti⁹ ꝯcluſionis
ſoluunt̄ a tenētib⁹ ꝯcluſionē oppoſitā.
¶ Dicit enī ad p̄mā ꝙ in ipſa eſt fallacia ꝯſequētis
nā arguit̄ a ſup̄iori ad ı̄feri⁹ affirmatiue nā ex p̄fata
auctoritate.d.t.nō hēt niſi ꝙ oīa q̄ nr̄ ītellect⁹ ītelli
git ītelligit vt vnū ſꝫ ex hoc īferre ꝙ vt vnū ſimplicit̄
eſt arguere a ſup̄iori ad īferi⁹ vt dictū eſt: poteſt enī
eē vnū ītelligibile cōpoſitū tñ ex plurib⁹ partib⁹. Sꝫ
ꝯ hoc poſſet replicari ſic dato ꝙ illa ꝯſequentia ſim
plicit̄ nō valeat valet tñ ſuppoſito hoc p̄ncipio.ſ.ꝙ a
liq̄d vel aliq̄ ītelligi vt vnū eſt ītelligi ꝑ vnicā ſpeciē
nā ſic arguit̄ a ꝯuertibilib⁹ ꝙ autē ſub hoc ſēſu ꝯ̄be
at admitti patet q2 eſt.d.t.p̄ma parte.q^e.85.ar°.4°.
c.dicit enī ſic r̄ſideo dicēdū ꝙ intellect⁹ quidē poteſt
intelligere multa ꝑ modū vni⁹ nō tñ multa ꝑ modū
multorū dico autē ꝑ modū vni⁹ vel multoꝝ ꝑ vnam
vel plures ſpē. ītelligibiles hec ille formalit̄: ideꝫ di
cit eadē parte.q^e.58.ar°.2°. Ad.2^m.argumētū reſpō
dēt negādo ꝯſequētiā nā vt dīt ꝙ in hac ꝓpoſitione
mētali homo eſt homo ſubiectū ⁊ p̄dicatū differunt
ſpē ⁊ ꝓbāt q2 p̄dicata tenent̄ formalit̄ ⁊ ſubiecta ma
terialiter ſed hoc nō videt̄ ꝙ neceſſario īferat diſtic
tionē ſpecificā ⁊ dato ꝙ īferret reſtabat argumētū ꝯ̄
hac ꝓpoſitione.ſ. oīs hō ⁊ hō ſunt aīalia in q̄ vtraqꝫ
pars ſubiecti tenet̄ materialit̄.
Et ideo videt̄ mihi ꝙ aliq̄s poſſit dicere ꝙ q̄ñ ı̄ vna
ꝓpoſitione vocali ponunt̄ plures termini ſinonomi
tūc oēs illi ſubordinant̄ vni mētali non tñ illi q̄ non
ſunt ſinonomi ⁊ hoc p̄ſuadet ſic nā quādo ꝓfero plu
ries iſ hō dicēdo hō hō hō ſine copula ⁊ ꝯiūctione
aliq̄ ſubordinant vnico ꝯceptui vt notum eſt ergo ⁊
quādo vniūtur ꝯſequētia patet q2 nō retinent maio
rē diuerſitatē quādo vniunt̄ q̄ꝫ quādo nō aggregant̄
aliq̄ modo ſecꝰ tñ eſt de iſ hō ⁊ iſ equꝰ q̄litercūqꝫ ſu
mant ⁊ ſic poteſt dici ꝙ ītellect⁹ vtit̄ vnica ſpē vi
duarū quēadmodū ſm̄ R^m.Cayeta.poteſt vti plurī
b⁹ vice vni⁹. Nominales vero aliter reſpōdent ad hoc
argumētū aiūt enī verū eſſe duo accidentia ſolo nu
mero differētia nō poſſe eſſe in eodeꝫ ſubiecto niſi fa
ciāt vnū ⁊ q2 illi duo ꝯcept⁹ faciūt vnū ideo nulluꝫ
ſequit̄ incōueniēs ſed ꝯ̄ hoc arguit̄ ſi hoc eſſet veꝝ
ſeq̄ret ꝙ ītēſior eſſet nc t.q̄ cognoſco hominē eſſe
hominē illa q̄ cognoſco hominē eſſe q̄ꝫ videt̄ falſuꝫ
amplı⁹ quādo dicis ꝙ faciūt vnū vel ītelligis vnū nu
mero vel vnū ſpē. Si.2^m.hoc nihil eſt q2 oīa accidē
tia mūdi ſolū numero differētia faciūt vnū ſiue ſint ī
eodē ſubiecto ſiue in plurib⁹ ſi vnū numero ergo iaꝫ
nō differūt numero ergo īplicas in tuo dicto: naꝫ ſen
ſus erit duo accidētia ſolū numero differētia poſſunt
eſſe in eodē ſubiecto ſi faciūt vnū numero: nec eſt inſ
tātia de materia ⁊ forma q̄ differūt numero ⁊ tñ con
ſtituūt vnū numero puta totū cōpoſitū: nā materia ⁊
forma habēt ſe ſicut act⁹ ⁊ potētia modo illa duo ac
cidētia ſunt actu ⁊ nō poteſt ſignari ratio q̄re vnum
habeat poti⁹ rationē potētie q̄ꝫ aliud ergo vtrūqꝫ ha
bet rōnē act⁹ ſed ex duob⁹ exiſtib⁹ actu non pōt fieri.
tertium per philoſophum igitur.⁊c.
¶ Alij vero thomiſte.ſ.tenētes vltimā opinionē eſſe de
mēte.D.T.ponunt talē ꝯcluſionē oīs orō mentalis
ꝓpoſitionalis cōponitur ex ſubiecto ⁊ predicato ⁊ co
pula tanqꝫ ex pluribus partialibus ꝯceptib⁹ q̄ ꝯclu
ſio ꝓbat̄ ab eis p̄mo q̄ ad ei⁹ veritatē in ſe ⁊ hoc ſic: oīs
hō eſt in īfimo gradu intelligendi ſecūdū ſuā ſpeciē
ergo ı̄ ſua ītellectione hēt ſpēs intelligibiles infimo

modo repreſentātes ſed infimus modus repreſentā
di eſt ſic repreſentare vnam rem ꝙ non aliam ergo
ſpecies humane ſic repreſentant rem ſignificatum
per ſubiectum ꝙ non ſignificāt rem repreſentatam
per predicatum ⁊ ſic alia eſt ſpecies ſubiecti ⁊ alia p̄
dicati ⁊ ſic propoſitio ex pluribus componetur cōcep
tibus: antecedens huius probationis ⁊ conſequentia
prime euidentia ſunt: prima vero ſubſumpta probat
quia ſpecies intelligibiles ī hoc ſunt perfectiores q̄
plura ſub ſimplicitate repreſentant.

¶ Secundo ſic ſi oratio mentalis non eſſet compoſita
ex pluribus conceptibus tunc idem eſſet naturalis ſi
militudo rei neceſſarie ⁊ impꝛis cōſequens eſt falſuꝫ
ergo ⁊ antecedens falſitas conſequentis probatur q̄
tunc idem conceptus eſſet verus ⁊ falſus quod ſic p̄
batur conceptus rep̄ſentans impꝛe neceſſario eſt fal
ſus ⁊ conceptus repreſentās neceſſarium neceſſario
eſt verus ergo ſi idem eſſet conceptus repreſentans
neceſſarium ⁊ impꝛe idem conceptus eſſet verus ⁊
falſus quod eſt impꝛe: pro quo vide. d. e. primo ſen. d.
2ª. q^e. prima. ar^o. 3°.

¶ Secundo probant eandem concluſionē eſſe de mē
te. d. e. ex pluribus eius auctoritatibus quarum prima
ponitur prima parte. q^e. 14. ar^o. 14. vbi ponitur rō p̄
mo adducta. 2ª. habet ibideꝫ. q^e. 13. ar^o. 12. expꝛeſſe eñ
dicit ibi in omni propoſitione inueniri pluralitatem
ſubiecti ⁊ predicati ſecundum rationem ad minus: ⁊
ibi ratio ſumitur pro conceptione vt patet in eadem.
q^e. ar^o. 4. patet etiā hoc idem per ipſum in diſputat
de v͛itate. q^e. 1ª. ar^o. [illegible]^o. vbi ſic ait ad hoc ꝙ i her etiaꝫ
vnius ad alterum cognoſcat intellect⁹ noſter compo
nit alteram ſpeciem cum altera: ⁊ vnit eam quodam
modo ⁊ ſic in ſe ipſo enūtiabilia format hec ille ecce
quomodo ponit pluralitatem ſpecierum iſta conclu
ſio cum ſuis rationibus ⁊ ſolutionibus antepoſiti e po
nitur a quodam perꝙ docto thomiſta affert ſimili
ter aliam auctoritatē ex primo perhier. lectione. 4ª
§. 1°. vbi dicit ꝙ pars nominis compoſite figure nō
ſignificat partem cōceptionis compoſite a qua impo
nitur ad ſignificandum ſed oratio ſignat ipſam ↄcep
tionem compoſitam ⁊ aliam fortiorem poſſet adduce
re ex eodeꝫ p̄mo lectione. 3ª. §. 1°. vbi dicit ꝙ veritas
vel falſitas non inuenitur in ītellectu niſi per hoc ꝙ
intellectus comparat vnum ſimplicem conceptum
alteri.

¶ Sed meo iuditio omnes iſte ratiōes poſſent ſolui
a tenentibus primam opinionem ⁊ pro prime ratio
nis ſolutiōe. Notādū ē ꝙ homo eſt in infimo gradu
intelligendi prout dicit. d. e. loco vbi ſupra quod intel
ligi oportet quo ad triplicem ītellectus operationē
quarum due ponuntur a philoſopho tertio de anima
dicit ergo ꝙ hō in p̄ma op̄atione intellect⁹ q̄ eſt ſim
plicium app̄henſio habet infimum modū intelligendi
quia per vnam ſpeciem non intelligit niſi vnam qui
ditatem: infimus gradus ī. 2ª. operatione eſt ītellige
re componendo ⁊ diuidēdo ⁊ infimus gradus in. 3ª.
eſt intelligere diſcurrendo ⁊ ſūmo ly infimus vt ex
ponitur negatiue ne verba patiantur calumniam nā
ī. 1ª. operationē non eſt niſi vnus gradus intelligē
di ⁊ ſimiliter dico de. 3ª. iſtis habitis reſpondetur ad
argumentum in forma diſtinguendo antecedens. ſ.
ꝙ homo habeat infimum gradum intelligendi vel q̄
ad primam operationem intellectus preciſe ⁊ ſic ne
gatur vel quo ad omnes tres ⁊ ſic concedo ergo in
ſuo modo intelligendi habet ſpecies infimo modo
repreſentantes concedo cum eadem diſtinctione ſed
infimus modus repreſentandi eſt repreſentare vnaꝫ
rem ⁊ non aliam diſtinguo vel in ſpecie que d̄ſeruit
prime operationi intellectus ⁊ ſic concedo vel in il
la que deſeruit. 2^e. vel. 3^e. ⁊ ſic nego ſed ſufficit ꝙ ſit
vna ſpecies repreſentans plura per modum compo
ſitionis vel diuiſionis vel diſcurſus qui modus non
inuenitur in angelis nec in deo ſed in homine ⁊ per
conſequens eſt infimus in natura intellectuali. Am
plius poteſt dici ꝙ argumentum hoc ſi haberet vim
non concluderet niſi ꝙ quando homo intelligit ha
bet plures ſpecies intelligibiles quo dato non habe
retur ad huc propoſitum nam propoſitio vel oratio
mentalis de qua in propoſito loquimur non eſt ipſe
ſpecies intelligibiles ſed verbum productum ab in
tellectu informato ſpecie vel ſpeciebus intelligibili
bus ⁊ poſſet aliquis dicere ꝙ intellectus taliter īfor
matus poſſet producere verbum quod ſit ſimplex q̄
litas repreſentatiua virtualiter ⁊ eminēter omniuꝫ
illorum que per plures ſpecies repreſentantur.

¶ Ad. 2^m. reſpondetur dupliciter primo negādo ſup
poſitum. ſ. ꝙ impꝛis rei poſſimus formare verbum
cum omne illud de quo homo poteſt formare verbū
ſit poſſibile iuxta illud euangelij non erit impoſſibi
le apud deum omne verbum.

¶ Secundo reſpondetur ad intentionem argumenti
(dato per impoſſibile ꝙ poſſimus formare verbum
rei īpoſſibilis) diſtinguendo conſequens prime con
ſequentie. ſ. ꝙ idem eſſet conceptus rei impoſſibilis
⁊ neceſſarie vel adequate ⁊ ſic negatur vel inadequa
te: ⁊ ſic conceditur ac per inde non eſt inconueniens
ſi vnus conceptus prout repreſentatiuus vnius rei ſit
verus ⁊ prout alterius ſit falſus vt patet de mentali
cui hec copulatiua ſubordinatur. ſ. ſortes currit ⁊ ſor
tes non currit.

¶ Ad omnes autem auctoritates. d. e. breuiter dicen
dum eſt ꝙ ſunt intelligende de complexione ⁊ com
poſitione in repreſentando ⁊ nō in eſſendo: ⁊ ſi dicas
ꝙ. d. e. aliquotiēs dicit ꝙ intellectus componit vnuꝫ
conceptum cum altero: dicitur ꝙ hoc debet intelligi
quo ad principium intellectionis non quo ad termi
num volo dicere ꝙ primo intellectus format verbuꝫ
hominis poſtea verbum albedinis ⁊ volēs intellige
re hominem eſſe album comparat vnum alteri ⁊ tūc
corrumpuntur ambo ⁊ remanet vnum numero con
tinens virtualiter ambo precedētia ⁊ hoc patet quia
cuiuſlibet actiōis eſt vnicus terminus entitatiue ſed
intellectio qua intellectus intelligit vnam propoſiti
onem eſt vnica operatio ergo habet vnicuꝫ terminū
⁊ talis terminus eſt verbū igitur. Et hoc idem dicit
reuerendiſſimus magiſter ordinis frater Franciſc⁹
Ferrarienſis primo libro contra gentes capitulo. 55.
dicit enim ſic cum intellectus noſter intelligit plura
differentia puta hominem ⁊ equum ītelligendo homi
nem non eſſe equum ex ſpecie hominis qua intellexit
naturam hominis ⁊ ex ſpecie equi qua ītellexit natu
ram equi format in ſe ſpeciem quandam repreſenta
tiuam differentie hominis ⁊ equi hec ille formaliter.

¶ Si vero queratur que harum oppinionum eſt ve
ra poſſet dici ꝙ neutra in toto ſed quelibet habet nō
nihil veritatis ⁊ aliquid falſitatis nam poterit ſubſti
neri ꝙ aliqua oratio eſt ſimplex qualitas ⁊ aliqua nō
⁊ ſi arguatur ꝙ non videt potior ratio de vna q̄ de
alia diceretur ad hoc ꝙ falſum eſt immo eſt aſſigna
bilis ratio ⁊ eſt hec quia. ſ. quando ītellectus habet

plures ſpecies ſubordinatas vt puta quando vna eſt ratio conoſcendi aliam vel continet illam aliquo modo ⁊ tunc intellectus poteſt habere plures ſpecies ⁊ intelligere per illas quia ſe habent vt vnum ⁊ vna vt materia ⁊ alia vt forma. Et conſimiliter diceretur de verbis vel conceptibus. Aliquando vero ſpecies ſunt diſparate vel impertinentes ⁊ ſimiliter verba ⁊ tunc non poſſunt deſeruire ſecunde operationi intellect9. Niſi ex eis fiat vnum entitatiue licet remaneat multiplex in repreſentando: ⁊ ratio eſt quia quando verba vel ſpecies ſic ſunt ſpecies diſparate non poſſunt accipi vt vnum ⁊ hoc vltimum teneo ⁊ eſt de mente Reuerendiſſimi cardinalis Cayetani.

¶ Ad argumentum primum dicitur: ſicut reſpondet Soncin: vbi ſupra loquendo de ſciencia: ꝙ ſufficit quamlibet ſpecie ʒ eſſe ſimpliciorem qualitate corporali: non tamen aggregatum ex pluribus ſpeciebus quando ſunt ſubordinate: ⁊ conſimiliter dicatur de verbo: ad aliud in oppoſitum negatur conſequentia ⁊ ratio eſt quia dato ꝙ teneatur ꝙ omnis oratio mētalis ſit q̄litas ſimplex in eſſendo tñ p̄t dici ꝙ eſt multiplex in repreſentando: ⁊ in hac queſtione loquutus ſuʒ de oratione ⁊ propoſitione mentali indefferenter quia quantum ad preſens queſitum nihil referebat.

¶ Contra textum arguitur ſic primo: hoc aggregatū buf eſt buf: eſt oratio ⁊ tamen partes eius nichil ſignificaint: igitur: definitio nulla maior patet eſt propoſitio ergo eſt oratio: ab inferiori ad ſuum ſuperius: antecedens probatur ſignificat verum vel falſum ꝑ modum compoſitionis igitur eſt propoſitio: minor vero probatur. Solum eius vna pars ſignificat puta ly eſt ergo partes non ſignificant.

Ad argumentum eſt multiplex modus reſpondendi quidam enim diſtinguunt maiorē: ſcilicet ꝙ ſit oratio vel ſtricte ⁊ ſi negatur ⁊ ſic definitur in textu: vel large ⁊ ſic cōceditur ⁊ ſic non definitur a Petro hiſpano. Conſimiliter dicunt idem aggregatum eſſe propoſitionem large non ſtricte.

¶ Alij vero negant minorem ⁊ dicunt ꝙ ad hoc quod ſit oratio vel propoſitio ſufficit ꝙ vna pars ſignificet proprie gloſantq́ ſic definitionem Petri hiſpani ſcilicet oratio eſt vox ſignificatiua cuius pars vel partes aliquid ſignificant.

¶ Alij autem dicunt tale aggregatum eſſe orationeʒ ſtricte ⁊ propoſitionem ⁊ quod totum aggregatuʒ ſignificat ad placitum illud quod partes ſignificabāt naturaliter communiter ⁊ ſic predicta propoſitio buf eſt buf ſignificat ad placitum iſtam vocem buf ⁊ exiſtentiam ⁊ ſimiliter poteſt dici: ꝙ ly buf poſitum in ſubiecto ex eo q̄ꝺ ponitur in tali aggregato virtualiter imponitur ad ſignificandum ly buf poſitum in predicato ⁊ econtra harum ſolutionuʒ accipe quam malueris.

¶ Secundo arguitur ly curro / lego / ⁊ ſimilia ſunt orationes ⁊ tamen partes eius ſeparate nil ſignificāt igitur pro iſtius argumenti ſolutione eſt notanduʒ ꝙ beatus Auguſtinus in principio ſue dialectice tenet ꝙ verba adiectiua prime ⁊ ſecunde perſone non ſunt verba ſed orationes/ nam quando ego dico curro/ ſtatim intelligitur ego curro ⁊ ſimiliter. Quando dico curris intelligitur / tu curris. Similiter dicit ꝙ verba adiectiua excepte actiōis etiam in tertia perſona ſunt orationes vt pluit ſerenat: ⁊c. Reliqua vero verba non ſunt oratiōes ſed verba incomplexa/ ex quibus patet ſolutio argumentorum: nam ſi ly curro vel curris/ ſumatur prout in eis ſubintelligit̄ ego ⁊ tu/ dicitur ꝙ ſunt orationes de bonitate intellectus. Si vero ſumantur in rigore ⁊ non modo predicto non ſunt orationes.

¶ Tertio arguitur ſic non cuiuſlibet orationis partes ſunt ſeparate: ergo male dicitur in definitione cuius partes ſeparate ⁊c.

¶ Ad hoc dicitur ꝙ illa particula intelligitur conditionaliter hoc: eſt/ ſi partes ſeparentur: nam partes orationis ſic ſe habent ꝙ ſi a toto ſeparentur aliquid ſignificant/ q̄ꝺ non habent partes nominis vt partes nominis ſunt/ etiam ſi ſit nomen compoſite figure ſm philoſophum ⁊ de hoc dictum eſt ſuperius.

¶ Secundo dicitur ꝙ ly ſeparate tantum valet ſicut ly ſeparatim ita ꝙ ſenſus ſit cuius partes ſeparatim aliquid ſignificant hoc eſt cuius quelibet pars habet ſignificatum diſtinctum a ſignificato alterius partis ad minus in numero vt ſi dicam homo eſt homo ⁊ ob hoc philoſophus vſus eſt hoc aduerbio ſeparatiʒ ⁊ non dixit ſeparate: ſed intentio vtriuſq́ eadem eſt.

Sequitur textus.

PRopoſitio eſt oratio verum vel falſum ſignificans indicando.

Sequitur gloſa.

COnſequenter poſt orationis definitionem: Petrus hiſpanus definit propoſitionem: dicens propoſitio eſt oratio. ⁊c. Textus iſte ſic exponitur/ ly propoſitio eſt definitum / ly oratio verum vel falſum ſignificans indicando eſt definitio/ ly eſt: eſt copula coniungens definitionem cum definito. Definitum non exponit̄ quia definitio exponit ipſum/ ly: eſt: de ſe patet.

¶ Pro intellectu autem definitionis notanduʒ eſt ꝙ ſignificare verum vel falſum: ſtat dupliciter/ vno modo in actu ſignato altero modo in actu exercito primo modo ſignificare verum vel falſum eſt ſignificare verum vel falſum nominaliter. Et ſic hoc nomen verus: vera: verum: ſignificat veruʒ. Et hoc nomen falſus: falſa: falſum: ſignificat falſuʒ. Significare verum vel falſum in actu exercitu: eſt ſignificare ita eſſe ſicut eſt vel ita non eſſe ſicut non eſt/ vel ita eſſe ſicut non eſt vel ita non eſſe ſicut eſt. Primum diſiunctum ponitur propter prepoſitiones veras. Secundū diſiunctum propter falſas. Prima pars primi diſiuncti ponitur proter omnes propoſitiōes affirmatiuas veras. Secūda pars propter negatiuas veras/ prima pars ſecundi diſiuncti: ponitur propter propoſitiones affirmatiuas falſas. Secūda pars propter negatiuas falſas pro his vide expoſitionem Reuerendiſſimi cardinalis prima parte. q^e. 16. ar^o. 1°. Secunda particula in definitione declaranda eſt ly indicando: ⁊ exponitur ſic. Indicando id eſt mediante copula vel copulis indicatiui modi/ dicitur copula propter cathegoricas/ dicitur vel copulis ꝓpter hypotheticas. Exemplum primi: vt homo eſt animal/ ſecundi equs currit ⁊ leo rugit. His notatis: definitio venit ſic intelligenda propoſitio eſt oratio verum vel falſum ſignificās in actu exercito indicando: id eſt mediante copula

vel copulis indicatiui modi formaliter vel equiualē
ter. dicitur formaliter quando in propria forma ha
bet quod dictum eſt / vt homo currit. Dicitur equi
ualenter / quando equiualet in ſignificando vni habē
ti in propria forma quod dictum eſt / vt ſi ly. a. impo
neretur ad ſignificandum tantum ſicut homo currit:
vnde ad hoc ꝙ formaliter ⁊ ꝓprie ſit ꝓpoſitio ſufficit
ꝙ in propria forma: vel equiualenter ſit oratio verum
vel falſum ſignificans indicando.

¶ Queritur primo: an ſigna quibus aliquid ſignifica
mus mutis vel ipſi nobis ſint propoſitiones ⁊ probā
tur ꝙ ſic. ¶ Talia ſigna ſunt orationes ſignificātes ve
rum vel falſum formaliter: vel equiualēter: igitur ſunt
propoſitiones / conſequentia patet a diffinitione ad
diffinitum / antecedens probatur: quia ſi faciat aliquis
ſignum muto: quo ipſe intelligat ſibi dici an velit bi
bere: vel comedere ipſe inclinat caput / per illud ſi
gnum ſignificans hoc / volo comedere ⁊ hoc eſt ve
rum vel falſum igitur.

¶ Sed contra omnis propoſitio eſt mentalis voca
lis vel ſcripta / ſed illa ſigna ſub nullo iſtorum mem
brorum continentur / igitur non ſunt propoſitiones.

¶ Pro ſolutione notandū ꝙ ſicut dicit ſanctus Tho
mas ſuper periermenias / ſi homo eſſet animal ſolita
rium: ſufficerent ſibi conceptus anime: quibus rebus
conformaretur: vt earum noticiam apud ſe haberet:
ſed quia homo naturaliter eſt animal politicum ⁊ ſo
ciale neceſſe fuit vt conceptus vnius innoteſcerēt aliis
⁊ hoc fit principaliter vocibus ⁊ ſcripturis quia faci
lius: ⁊ magis expedite ꝑdictis ſignis aliquid aliis ſi
gnificamus. Unde beatus Auguſtinus in libro de do
ctrina chriſtiana inquit verba inter homines obtinue
runt principatum ſignificandi: ⁊ quia non omnes ho
mines habent inſtrumenta ad voces ſignificatiuas
formandas neceſſe fuit: illos aliquibus aliis ſignis vti:
que ſigna cum eque bene (ſicut voces: ⁊ ſcripture)
ſint ſignificatiue conceptuum: ꝓpoſitiones ⁊ ſunt ⁊
dici debent.

¶ Notandum preterea: quod duplex eſt ꝓpoſitio: que
dam conſueta quedam inconſueta: conſueta eſt (vt ip
ſum nomen pre ſe fert) qua homines communiter
vtuntur: ⁊ iſta diuiditur in mentalem: vocalem: ⁊
ſcriptam / alia inconſueta que oppoſito modo diffini
ri debet.

¶ Tunc dicitur de ſignis mutorum / ea eſſe propoſi
tiones inconſuetas / e ad in diſtinctione. Solue argu
mentum in oppoſitum. Ex his habes ſolutiones ad
argumenta: que ponuntur a nominalibus de circulo
vel ramo ante tabernam / de pileo pendente ante fo
res artificis que omnia vel ſunt propoſitiones in
conſuete vel tantum de bonitate intelligentis ⁊ non
eo ꝙ illa ſignificent propoſitionaliter de ſe ⁊ ꝙ ſint ali
quo modo propoſitiones: patet per doctorem ſanctum
in. 3°. diſt: n. 38. q^e. 1^a. ar° p° . ad. 2^m quia dicit ꝙ con
tingit mentiri ſignis ⁊ factis ⁊c. ⁊ hoc idē dicit bea
tus Auguſtinus ⁊ omnes theologi. Sed mentiri nō
poteſt niſi mediantibus propoſitionibus falſum ſigni
ficantibus igitur.

¶ Queritur ſecundo an ſola oratio indicatiui modi
ſit propoſitio. Et probatur ꝙ non quia iſta oratio vti
nam eſſem bonus clericus ſimiliter ⁊ iſta. Si homo
curreret / homo moueretur. Sunt propoſitiones ⁊ nō
ſunt indicatiui modi: igitur / minor de ſe patet: ⁊ ma
ior probatur / quia ſunt orationes verum vel falſum
ſignificantes.

¶ Sed contra eſt philoſophus in libro periherme.
⁊ Petrus hiſpanus in textu. ¶ Pro ſolutione notādo.
ꝙ propoſitio poteſt ſumi dupliciter vno modo, large
alio modo ſtricte / propoſitio large eſt oratio verum
vel falſum ſignificans / ſiue hoc ſit de rigore ſermonis
ſiue de bonitate intellelligentis quia cum audio illā:
ſcilicet vtinam eſſem bonus clericus. Simul vel pre
ſuppoſitiue intelligo iſtam voluntas mea eſt vt ſim
bonus clericus quia qui dicit illud preſupponit talem
voluntatem ſe habere / ſi autem ſumatur illa oratio
in rigore vocis non eſſet propoſitio quod probatur.
Sic: quia idem eſt iudicium quantum ad hoc de ora
tione deprecatiua ⁊ optatiua. Sed deprecatiua nō eſt
propoſitio: ergo nec optatiua / maior patet: quia ſicut
in illa optatiua intelligitur illa oratio: ſcʒ voluntas
mea eſt: vt ſim bonus clericus ita in iſta deprecatiua
miſerere mei deus intelligitur iſta oratio: ſcʒ volun
tas mea eſt: vt deus miſereatur mei minor probatur
per philoſophum primo periherme. dicentem / de
precatiua quidem oratio eſt: ſed neqʒ vera neqꝫ falſa
immo ſcḋm tralationem argiropili ponit exemplū
de optatiua ⁊ ſic dicitur ad queſtionem ꝙ ſola oratio
indicatiui modi eſt oratio ſtricte / non autem large ⁊
ſic illa oratio ſi homo curreret: homo moueretur eſt
propoſitio. ſcʒ large: his habitis facilis eſt ſolutio ar
gumentorum.

¶ Alii dicunt quod illa oratio: ſcʒ ſi homo curreret
homo moueretur: ſignificat tantum ſicut illa ſi ho
mo currit: homo mouetur: ⁊ tunc illa oratio eſſet pro
poſitio ſtricte.

¶ Tertio queritur an deus glorioſus ſit: propoſitio ⁊
probatur quod ſic argumento nominalium. Deus ad
extra ſignificet tantum ſicut quelibet propoſitio, er
go eſt propoſitio. Antecedens patet. Eſt aſſenſus
cuiuſlibet propoſitionis vere: ⁊ diſſenſus cuiuſlibet
propoſitionis falſe: ⁊ non eſſet aſſenſus vel diſſenſus
niſi apprehenderet quamlibet propoſitionē / ergo quā
libet apprehendit: ⁊ per conſequens ſignificat tantum
ſicut quelibet propoſitio / maior probatur: eſt ſcientia
omnium ſcibiliū: ⁊ diſſentit cuilibet propoſitioni fal
ſe: ergo eſt aſſenſus cuiuſlibet propoſitionis vere: ⁊
diſſenſus cuiuſlibet falſe: antecedēs ex fide liquidū eſt.

¶ Sed cōtra deus ad extra nō eſt oratio: ergo non eſt
propoſitio: conſequentia patet a ſuperiori ad ſuū infe
rius negatiue / antecedens probatur non habet par
tes ſeparatas aliquid ſignificantes igitur antecedēs
patet eſt ſubſtantia indiuiſibilis: ⁊ ſimpliciſſima vt
patet per theologos omnes: ⁊ ex fide igitur.

¶ Pro iſtius queſtionis ſolutione duo fient. Primo
ponetur opinio nominalium cum ſolutione argumē
ti ante oppoſitum: ⁊ improbabitur. Secundo ponet
tur Thomiſtarum opinio: ⁊ reſpondebitur ad argu
mentum ante oppoſitum ſm hanc opinionem.

¶ Pro primi expeditione ſcito nominales vi predi
cti argumenti ponere hanc concluſionem: deus eſt
propoſitio increata.

¶ Soluūtqꝫ argumentum factum ⁊ ſimilia cū diſtin
ctione: quia vel intelligitur conſequēs de propoſitio
ne increata: ⁊ ſic eſt verū vel de creata: ⁊ ſic eſt falſū.

¶ Et ſi contra hoc replicetur ſic / cōtra. Si deus eſſet
propoſitio increata quia ſignificat tantum ſicut queli
bet propoſitio ergo pari ratione erit propoſitio vera
⁊ falſa poſſibilis ⁊ impoſſibilis: ⁊c. conſequens eſt fal
ſum: ergo ⁊ antecedens: conſequētia patet / quia ſigni
ficat tm̄ ſicut vna ꝓpo vera: ⁊ ſicut vna falſa ⁊c.

¶ Ad hoc argumentū reſpondēt ipſi dupliciter pri
mo concedendo totum: ſcʒ antecedēs / conſequentiā:

⁊ conſequens. Alio modo negando conſequentiam/ pro illa parte qua infertur: ꝙ ſit ꝓpoſitio falſa/ aut impoſſibilis: ⁊ ratiõe negationis vt ipſi dicũt/ eſt qꝛ ille terminus falſa importat deformitatem. Secus vero eſt de alio termino. Et dicunt ꝙ Thomiſte vix valent reſpondere ad iſta argumenta.

¶ Sed ꝙ irrationabilis ſit iſta opinio: ſic arguendo manifeſtat: vel ille terminus ꝓpoſitio dictus de deo: ⁊ creata ꝓpoſitione dicit pure equiuoce vel analogice vel vniuoce vel metaphorice. Si primũ dicitur ꝙ labor eſt in equiuocatione ⁊ diſputatio ꝺ nomine male deo impoſito/ qꝛ pari ratione imponam deo quodcunqꝫ nomen voluero: ⁊ dicam nomen illud quando dicitur de deo aliud ſignificare ꝙ quando de creaturis dicitur: ⁊ ſic dicam ꝙ deus eſt paries ⁊ celum ⁊ quicquid aliud voluero. ¶ Sed hoc quam riſu dignũ ſic lectori patet. Uel ꝑdicat analogice ⁊ hoc nõ. Quia que dicunt de deo/ ⁊ creaturis analogice ſunt nomina ꝑfectionis/ vt bonus ſapiens: ⁊c. Sꝫ ꝓpoſitio eſt nomen imꝑfectionis: igit maior patet ꝑ theologos: ⁊ in .s.t.pᵃ pte.q.13. ⁊ ĩ multis locis aliis minor ꝓbatur. Quia hoc nomẽ ꝓpoſitio ex ſua impoſitione ſignificat ſignum verum vel falſum ſignificans per modum cõpoſitionis: ⁊ diuiſionis: que compoſitio ⁊ diuiſio reperitur in humano intellectu: eo ꝙ teneat infimũ gradum inter intelligentes ſubſtantias: vt ꝓbat .s.t. pᵃ pte.q.85.arᵒ.5.in C.

¶ Nec poteſt dici: ꝙ dicat pure vniuoce: quia hoc eſt impoſſibile de iſto ⁊ de quolibet alio nomine dicto de deo ⁊ creturis: vt ꝓbat .s.t.pᵃ pte.q.13.arᵒ.5. ⁊ pᵐo ſententiaꝝ/ diſt.35.q.1.arᵒ.4ᵒ. Nec methaphorice quia nomina q̃ methaphorice dicunt ſub analogis vel equiuocis cõprehenduntur.

¶ Manifeſtat ſecundo falſitas iſtius opinionis ex eis que ex illa ſequuntur: ⁊ ex ſolutiõe illius replice/ qua dicũt/ ꝙ lꝫ iſta cõſequentia ſit bona: ſcꝫ deus ad extra ſignificat tm̃ ſicut quelibet ꝓpoſitio ꝙ eſt ꝓpoſitio/ iſta tamen eſt nulla .ſ. ſignificat tantum ſicut vna propoſitio falſa: ergo eſt ꝓpoſitio falſa. Et ratio illorum eſt. Quia ly ꝓpoſitio falſa importat deformitatẽ ⁊ nõ ly ꝓpoſitio vera. Sed nullitas iſtius ſolutionis de ſe patet. Nunꝙ enĩ aliquis vere logicus dixit: ꝙ ad hoc ꝙ aliqua cõſequentia ſit bona: oporteat conſequẽs nõ importare deformitatẽ. Nam pari ratione ſuſtentarẽ ego quodlibet falſum. Et ad omnem conſequentiam bonã mihi factam reſponderẽ negãdo cõſequentiã: dicerem namqꝫ in qualibet conſequẽtia oportere conſequens non eſſe falſum: nec deformẽ veritatiſꝫ cõformẽ. Si forte dicãt cõſequẽtiã eſſe bonã/ ſed cõſequẽs ꝓpter ſcãdalũ nõ eſſe cõcedendũ. Et nunꝙd cõſciẽtie illorũ nõ ſentiũt ſe eſſe cõfuſas: dum mẽtaliter concedunt: quod vocaliter negant.

¶ Quod autem alia ſolutio: qua concedũt deum eſſe ꝓpoſitionem falſam: ſit irreuerenter data ⁊ ꝑiculoſa: patebit in ꝓbatione alterius opinionis.

¶ Pro .1ᵃ. opinioe põit iſta ꝯcluſio. Deꝰ glorioſus nec eſt: nec dꝫ dici ppᵒ. Iſta ꝯcluſio ꝓbat ſic. Omne q̃d ẽ vl' dꝫ dici ppᵒ ſignificat verũ vl' falſũ ꝑ modũ cõpoſitiõis vl' diuiſiõis: ſꝫ deꝰ ad ex̃ nõ ſignificat verũ vl' falſũ ꝑ modũ cõpoſitiõis vl' diuiſiõis: ꝙ deꝰ ad ex̃ nec eſt/ nec dici dꝫ ppᵒ/ ſilogiſmꝰ eſt in baroco: igit cõſequẽtia bõa. Cõ maior ſit vera ꝓbat: qꝛ intelligo eã ſic/ omne q̃d eſt vl' dꝫ dici ppᵒ nõ equoce/ neqꝫ abutẽdo vocabulis/ ⁊ ipſi ſic intelligũt: vt arguat vt .ẽ. maior ſic intellecta pꝫ: ꝑ pbꝫ pᵒ ꝑhier. ꝙ in ſola cõpoſitione vel diuiſiõe repit veritas vel falſitas: ⁊ ꝑ Petrũ hiſpanum defenientẽ ꝓpoſitionẽ ꝑ orõnẽ indicatiui modi: ſi tu aſſignas aliã rõnẽ ſeu: definitionẽ ꝓpoſitiõis/ iam eſt equiuocatio in terᵒ cũ rõnes ſint diuerſe/ minor autẽ ꝓbat ſic/ q̃cq̃d deus repſentat repſentat incõplexe ⁊ ſimpliciſſime/ ergo nõ ꝑ modũ cõpoſitiõis vl' diuiſionis ꝯña ꝺ ſe ẽ nota ⁊ ꝑ locũ ab oppoſitis: añs ꝓbat ſic.

¶ Deus ſic repſentat ſibiipſi ⁊ cuilibꝫ beato quãtũ eſt ex pte ſua: ſicut ipe intelligit/ ſed intelligit incõplexe ⁊ ſimpliciſſime ꝙ incõplexe ⁊ ſimpliciſſime repreſentat: maior a nullo theologo negabit minor ſimilr patet: nã dicere oppoſitũ eſſet imꝑfectionẽ in deo ponere. Probat .s.t.pᵃ pte.qᶜ.14.arᵒ 14. ⁊ pᵐo ſentẽ.diſt. 38.q.1.arᵒ.3. ⁊ confirmat auctoritate Dioniſij .7. capi. De diuinis nominibus/ dicentis ꝙ deꝰ congoſcit materialia immaterialiter ⁊ multa vnite: igit hr̃ intẽtũ.

¶ Secũdo põt iſta cõcluſio ꝓbari: ꝑ argumentũ in oppoſitũ ſic. Deus glorioſus nõ eſt, cõꝯ: igit nõ eſt ꝓpoſitio/ cõſequẽtia tenet a ſuꝑiori negatiue diſtributo: ad ſuum inferius añs pꝫ/ qꝛ eſt ſubſtãcia ſimpliciſſima ⁊ ꝑ conſequẽs non habet plures ptes ⁊c. igit andecedẽs verũ. Si forſan dicas (vt ipſi nominales dicunt) ꝙ ad orationẽ increatã nõ requirit eam hr̃e ptes: ſed ſufficere vt ſignificet tantum: ſicut vna oratio.

¶ Contra quãdo dicis ſatis eſſe eam ſignificare tm̃ ſicut vna oratio: vel ibi ly oratio ſumitur pro creata oratione an pro increata. Si pᵐum: contra vl' ergo ſignificat tãtum: ⁊ eodem modo vel tantũ ſed diuerſo modo. Si primum hoc eſt falſum: quia ſequeretur deum glorioſũ ſignificare complexe/ quod ſupra eſt improbatum. Si ſcḋm hoc non ſufficit: quia ſequeretur ꝙ ly hominis eſſet terminus rectus: quia ſignificat tantũ ſicut ly homo ⁊ ſolum differt in modo ſignificandi/ quia vnus terminus ſignificat per modũ cuius: aliꝰ vero per modum quod. Similiter poſſet argui ꝙ ly reſibile eſſet terminus ſpecificus: quia tantum ſignificat ſicut ly homo: ⁊ hoc ſcḋm intellige in via eorum. Sed iſta ſunt falſa igitur.

¶ Si vero dicas ꝙ ly oratio ſumitur ibi pro oratione increata: eſt petitio principij in ſolutione (que eque bene contingit ſicut in probatione) eſſet enim ſenſus talis reſponſionis: ꝙ ad hoc ꝙ deus ſit oratio increata ſufficit ꝙ ſignificet tantum ſicut vna oratio increata/ ⁊ ſic ſolutio eſt nulla ⁊ ex hoc habetur ſolutio argumenti ante oppoſitum. Sed reſpondebitur ad illud in forma.

¶ Tertio poteſt probari concluſio hec ꝑ argumentũ factum inter reprobandũ pᵐam opinionem de predicatione: ſcilicet an ſit equiuoca: analoga vel vniuoca: vel methaphorica.

¶ Quarto arguit ſpecialiter cõtra illam reſpõſionem qua cõcedunt deum eſſe ꝓpoſitionẽ falſam/ ⁊ impoſſibilem: ⁊c. qꝛ ſpecialiter male ſonat ⁊ arguit ſic. Omnis ꝓpoſitio falſa q̃tum eſt de ſe eſt apta nata cauſare aſſenſum falſum: vt ſic. Sed deus cum ſit ſumma veritas nõ eſt aptus nec põt cauſare aſſenſum falſum in eo quod falſum (vt verba ſumenda ſunt) hoc dico qꝛ bene poteſt eum cauſare quo ad entitatẽ poſitiuam igitur: deus nõ eſt dicẽdus ꝓpoſitio falſa/ maior ꝓbatur\ oĩs ꝓpoſitio falſa q̃tum eſt de ſe ſignificat rem taliter ſe habere: qualiter non ſe habet igit apta nata eſt cauſare falſam exiſtimationem: ⁊ ꝑ cõſequẽs aſſenſum falſum ergo maior vera/ minor patet nam alias ſequeret deum poſſe decipere quod audire aures ꝑhorreſcunt. Sed quid de iſta minori ad illos q̃

ꝯcedãt cõſequentiã. Et qḋ abſurdiꝰ eſt: deũ poſſe mẽtiri lꝫ improprie: vt pꝫ ꝑ illoꝝ quendã reſpõdentẽ ad argᵐ q̃dã ꝯ ꝑdicatiõe Jone ad Niniuitas: ⁊ expoſitione q̃dã logice pauli veneti. Que ꝑ q̃ verba ingominioſa: ⁊ ſi valde rõnabiltr dctã ſolẽt legentiũ aĩos ꝑturbare: pono cuſtodiã ori meo: cũ hic cõſiſtat peccator aduerſus eũ: q̃ dixit mea eſt vltio: ⁊ ego retribuã eis ĩ tpe. Ad argumẽtũ illiꝰ nõ reſpõdeo: eẽt eĩ limites pñtis inſtituti trãſcẽdere. Sꝫ ſi q̃s velit videre ſolutõez: videat ſ. t. ſa ſe. q. 172. ar. 6. ad 2ᵐ. ⁊ pro illa. q. ſ. an enũtiatio falſa vt falſa: ſit a deo videat btũs bõavẽtura. 2º. d. 37. q. vlti. vbi tꝫ ꝙ nõ. Uide ſĩr Grego. ꝯ arimino: pº ſentẽ. d. 42. et. 43. et. 44. q. 1ª. Uide et Egidiũ romanum pº. diſt. 38. q. 4. ⁊ btm̃ Augu. vbi. ſ. ⁊ Platonem 2º. lib. ꝯ re pu. cir. fi. vbi dicit ſic: q̃ re ⁊ ſimplex oĩo deꝰ ⁊ verax dictꝭ ac factꝭ: neq̧ mutat ipe: neq̧ alios decipit: neq̧ ꝑ viſiões: neq̧ ꝑ ſermões: neq̧ ꝑ ſigna: neq̧ nob dormiẽtibꝰ. neq̧ vigilãtibꝰ: hec ille formalr. Uide ſĩr dioniſiũ ciſtercieñ. in pº. ⁊ ſi ꝯ ꝑdicta arguat: quia Exechielis. 14. dr. Et ꝓpheta cũ errauerit: ⁊ locutus fuerit vbũ ego. dñs decepi eũ. Si ḡ deꝰ pt decipe: poterit cauſare aſſenſum falſuꝫ: gloſa tu auctoritatẽ: decepi. i. decipi ꝑmiſi. ¶ Nũc reſtat rñdere ad argᵐ (thomiſtꝭ vtiq̄ dicũt inſolubile) Cũ igĩt ſic arguĩt. Deꝰ ad ex̃ ſigñat tm̃: ſicut q̃libet ꝓpº: ḡ ẽ ꝓpoſitio: nego cõſequẽtiã. Et ſi ꝓbes: qꝛ ꝯ equalẽtibꝰ ĩ ſignificãdo idẽ eſt iudiciũ. Sed deꝰ ⁊ q̃libꝫ ꝓpoſitio equalẽt in ſignificando igĩt: de vtriſq̧ ẽ idẽ iudiciũ. Ad hoc rñdet: conceſſa maiore negãdo minorẽ. Et ſi ꝓbes: qꝛ ſigñat tm̃ ſicut q̃libet ꝓpoſitio ḡ equiualet illi in ſignificando.

¶ Ad iſtã ꝓbationẽ: nego ꝯñam. Et rõ eſt: qꝛ nõ ponis totã deſinitionẽ equalentiũ in ſigñdo. Nã equalẽtia in ſigñdo ſũt illa: q̃ ſignificãt idẽ eodẽ modo adeq̃te. Et tũc nego ꝙ deꝰ ſignificet tm̃ ⁊ eodẽ mõ ſicut q̃libꝫ ꝓpoſitio. Deꝰ eĩ ſignificatꝰ ĩcõplexe. ꝓpº aũt ꝯplexe ſigñat. Ut ly hõ nõ eſt ꝯ ſinitio: dato ꝙ ſignificet tm̃: ſicut ly aĩal rõnale: quia vnum complexe aliud vero incõplexe ſignificat. Et ſic reſpõdebis breuius ad argumentuꝫ. Deus ad extra ſignificat tm̃ ſicut vna ꝓpoſitio/ ḡ eſt ꝓpº diſtinguo añs vel tm̃ ⁊ eodeꝫ modo ⁊ ſic nego illud ⁊ cõcedo ꝯñam: qꝛ in iſto ſenſu infert illud conſequens vl̃ tm̃. Sꝫ diuerſo modo ⁊ ſic nego cõſequentiã vt negata eſt: qꝛ in iſto ſenſu nõ infert cõſequens.

¶ Plura eẽnt hic dicẽda: puta q̃d ſit obiectuꝫ ſciẽtie dei: an. ſ. ꝑter eſſentiã ſuã ſit aliud vl̃ nõ: ſꝫ nõ eſt pñtis. q. quã ꝯ nõ poſuiſſꝫ: niſi a noĩalibꝰ: paſſiꝫ vẽtilaret.

¶ Querit quarto. An vitas diſtinguat a ꝓpoſitione vera. Et probat ꝙ nõ. Quia ſi diſtingueret: ſequeret ꝙ eſſet dabilis aliqua creatura: quã deꝰ nõ poſſet creare: conſequẽs eſt hereticũ: igĩt añs falſum. Sequella ꝓbat: non põt creare vitatẽ huius ꝓpoſitionis. ſ. deꝰ nihil creat: ⁊ eiꝰ vitas põt eſſe in reꝝ natura: ergo dabilis eſt aliqua creatura quã deus nõ põt creare: maior probat: det oppoſitũ ⁊ ponat ꝙ deus in iſto inſtãti creet vitatẽ illiꝰ: tũc illa eſt falſa: ergo deus nõ creauit veritatẽ illius: añs ꝓbatur: illa ſignificat ꝙ deus nihil creat: ⁊ hoc eſt falſum ꝑ caſum: qꝛ poſitũ eſt deũ illius veritatẽ creare: ergo ipſa eſt falſa ⁊ hꝫ ꝓpoſitũ.

¶ Sed contra: qꝛ ſi non diſtingueret: ſequeret ꝙ nulla propoſitio que ſemel fuit vera poſſit eſſe falſa: conſequẽs eſt abſurdũ: igĩt ⁊ antecedẽs. Sequella ꝓbat: qꝛ da oppoſituꝫ. Et ponamꝰ ꝙ aliqua ꝓpoſitio q̃ heri fuit vera ipſamet hodie ſit falſa. Tunc ſic hodie eſt ipſa ꝓpoſitio q̃ heri erat: ⁊ non eſt eius vitas igitur veritas: ⁊ ꝓpoſitio vera diſtinguũtur: cõſequẽtia pꝫ: qꝛ quãdo aliquid corrũpit: corrumpit omne qḋ eſt idẽ cum illo. ¶ In hac. q. duo fient: primo ponet opinio nominaliuꝫ: ⁊ impugnabitur. Secundo ponet realiũ oppinio ⁊ ꝓbabitur: ⁊ fiet ſatis argumentis noĩaliuꝫ.

¶ Ad primũ igĩt euidentiã notato. Nominales ad propoſitam. q. cõiter reſpõdere ꝑ talẽ concluſioneꝫ. Oĩs ꝓpoſitio vera eſt ſua veritas ⁊ omnis falſa eſt ſua falſitas. Dixi cõiter naꝫ Petrꝰ de aliaco Cardinalis Cameracenſi. aſſerit hoc tm̃ de mentali: Sed argumẽta que fient: eque bene cõcludent ꝯ ipſuꝫ ſicut ꝯ alios.

¶ Ea ꝓpter: cõtra iſtam concluſionẽ arguit ſic achille realium (vt ipſi derriſorie dicũt). Omnia illa diſtinguntur realiter: quoꝝ vnũ manet altero nõ manente. Sed veritas ⁊ ꝓpoſitio vera ſic ſe habẽt: ꝙ vnũ manet altero non manẽte: igitur diſtinguuntur realiter: minor patet. Et capio iſtam propoſitionẽ ſcriptam. ſ. ſortes currit. Sorte currente: illa eſt vera: ipſo quieſcente: illa eſt falſa ⁊ manet propoſitio ipſa: igitur minor vera conſequentia autẽ cum maiore ex ſe patet.

¶ Ad hoc argumentũ reſpondẽt ipſi nominales negando maiorẽ: nam illa eſt impoſſibilis. Implicat enĩ ꝙ veritas ⁊ ꝓpoſitio vera ſint in rerũ natura ⁊ quod vnum illorum nõ maneat. Et hoc requirit ad veritatem illius maioris. ¶ Si vero capiat illa maior loco iſtius negatiue. ſcꝫ. Omnia illa non ſunt eadẽ: que ſic ſe habẽt ꝙ vnum manet altero non manẽte: concedo illam: quia eſt neceſſaria: ⁊ nego minoreꝫ quia implicat contradictioneꝫ. Nam ad veritatẽ illius requirit ꝙ propoſitio ⁊ veritas ſint: ⁊ qḋ vnum illorum nõ ſit.

¶ Aliqui aliĳ nominales ponũt ampliationẽ in ly maneo: ⁊ ita dicunt: ꝙ in illo caſu iſta eſt vera. ſ. veritas manet: qꝛ ſenſus eſt: illud qḋ eſt vel fuit veritas manet. Et iſte ſenſus eſt verus. Sed ꝓpter hoc argumẽtum dicunt aliĳ non eſt neceſſe ponere ampliationem in ly maneo. Nam abſq̧ tali ampliatione argumentũ eſt ſolutum: hec omnia nominales ipſi.

¶ Sed certe mirandũ eſt de hoĩbus iſtꝭ: qui alios ſe ſe ꝙ ſubtiliſſimos gloriantur: quo modo non valeant percipere ſenſum: quem reales in ſua ratione pretendunt. Et argumentũ per ſe fert. Ideo dicitur: ꝙ argumentũ illud ſic habet intelligi. ſ. omnia illa que modo ſic ſe habẽt: ꝙ vnum poteſt manere: altero non manente: diſtinguunt realiter. Sed iſta ꝓpoſitio ſortes currit (ſorte currẽte) ⁊ ſua vitas ſunt illa: que modo ſic ſe habẽt: ꝙ vnũ põt manere altero non mente: ergo iſta propoſitio ⁊ ſua veritas diſtinguunt realiter. Nunc aptiſſime liquet maiorẽ illã minime ĩplicare. Sed eſſe ve. iſſimꝫ. Et qui eam negaret indigeret intellectu. Et eam velle ꝓbare erit velle ꝓbare manifeſtuꝫ per immanifeſtũ qḋ ꝯm pħm. eſt hominis nõ valentis iudicare quid ſit notũ per ſe ⁊ quid non. Et per iſtam maiorẽ probat btũs Augu. 6º. de trinitate cap. 4. vtutes anime diſtingui ab ipſa anima. Et philoſophus pmo phiſicoꝝ materiã a priuatione diſtingui. Minor autẽ patet poſito ꝙ hodie ſortes currat ⁊ cras non igitur ⁊c.

¶ Exprobant nos ꝑterea nominales ſic dicentes. Et vt reales non confidant in iſto ſuo achille. ¶ Arguit ſic contra illos: probando ꝙ eorũ achilles adeo bene militat contra eos ſicut contra nos. Naꝫ ſimiliter arguẽdo ſequeretur ꝙ ſortes diſtingueret a ſorte albo: conſequens eſt impoſſibile igitur ⁊ opinio. Sequella probatur. omnia illa nõ ſunt eadẽ quorũ vnuꝫ manet: altero non manente. Sed ſortes ⁊ ſortes albus ſic ſe habent: ꝙ vnũ manet: altero non manente: ḡ ſortes ⁊

ſortes albus diſtinguntur realiter: minor probatur: volo ꝙ ſortes fiat niger tūc ſortes manet ⁊ non ſortes albus: igitur minor vera. Dent igitur ſolutionē huic argumento ⁊ illa deſeruiet ſuo achilli. Et ſic clare conſtat ꝙ argumētuȝ nō ē achilles ſȝ enſis aiacis hec illi.
¶ Sed ad iſtā exprobationē reſpondetur: primo ꝙ ille achilles non ſumit in ſenſu quē ipi pretēdunt. Sed in ſenſu pfato: ⁊ in quo ſumptus eſt a pho probāte/ ꝙ materia ⁊ priuatio differūt eo ꝙ manet materia eadem numero: ⁊ non eadē numero priuatio.
¶ Secūdo dicit ꝙ illud qđ ꝓ ſimili adducūt non eſt ſimile. Nam nos non dicimus ꝙ propoſitio vera ⁊ verum in concreto diſtinguantur. Sed vitas in abſtracto ⁊ propoſitio vera. Et conſimiliter concedimꝰ ꝙ albedo ⁊ ſortes albus differūt realiter lȝ ſortes ⁊ ſortes albus ſint idem. Et in prefato argumento potius innitimur ſano intellectui ꝙ ſermonis rigori. Nec ſolo illo conuincimur achille vt patet ex aliis rationibus adductis ⁊ ex ꝙplurimis que poſſent adduci.
¶ Contra eandē concluſionē arguitur ſic: iſta concluſio eſt contra beatū Auguſtinū primo libro ſoliloquiorū magnorū: igitur nō eſt tenēda: aňs ꝓbatur. Nam ibi beatꝰ Auguſtinus dicit ſic: vt aliud eſt caſtitas: aliud caſtuȝ: ita credo aliud eſſe veritatē ⁊ aliud qđ verū dicitur: igitur habetur intentū. Nec valet dicere ꝙ ibi beatꝰ Auguſtinus loquitur de vitate increata ⁊ de vero creato: vt patet opuſculū perſpicietī: q2 hoc nulli dubiū erat. Et licet ratio: quā ibi inducit beatus Auguſtinꝰ interrogantē ipſum videatur ptendere vel velle ꝓbare ꝙ veritas ſit eterna: tamen reſponſio Auguſtini reſpondentis ipſi rationi percuntanti: de veritate creata intelligēda eſt: vt dixi. Tertio arguitur ſic ꝑ phm primo perhiermenias dicentē. Quod veritas ⁊ falſitas eſt circa compoſitionē ⁊ diuiſionē. Et ꝑ compoſitionem vel diuiſionē intelligit ꝓpoſitionē affirmatiuā ⁊ negatiuam: ſed nihil eſt: vel verſatur circa ſeipſum: igitur veritas vel falſitas non eſt ipſa ꝓpoſitio. Ad hoc argumentū reſpondēt ipſi dicentes: ꝙ illa ꝓpoſitio trāſitiua ſumitur loco vnius intranſitiue. ſ. huiue: veritas vel falſitas eſt ipſa cōpoſitio vel diuiſio. Sed contra hoc arguo dupliciter. Primo q2: pari facilitate: dicerem ego: qđ qñ phs dicit. 6°. methaſi. ꝙ verꝫ ⁊ falſum ſunt in intellectu: bonū vel malū in rebus: ꝙ ſenſus eſt: ꝙ verū vel falſum ſunt ipſa potētia intellectiua. Et bonū vel malū ipſe res qđ nullus dicit. Secūdo q2 veritas ⁊ falſitas ſunt circa compoſitionē ⁊ diuiſionē: tanꝙ ſignificata cōpoſitiōis vel diuiſiōis: ſed nih l ſignificat ſeipȝ ſtricte ſumēdo ſignificare: igitur vitas ñ ē ipſa ꝓpoͦ.
¶ Arguitur quarto ſic. Si iſta poſitio eſſet vera: ſequeretur Quod ꝓpoſitio: que modo eſt falſa: nunꝙ poſſet incipere eſſe vera: conſequens eſt falſum igitur/ antecedens probo: ⁊ capio iſtā propoſitionē ſortes currit: ⁊ arguo ſic. Si aliqua falſa poſſet incipere eſſe vera pari ratione eſſet predicta propoſitio: ſed illa non: igitur nulla: minor probatur: vel inciperet eſſe vera: per acquiſitioneȝ alicuius noue rei vel deperditionis eiuſdem vel per aliquid aliud: non primū: nec ſecundum: quia ſic habetur intentum: cum illa noua res ſit veritas vel falſitas. Si vero neges pro tertia parte. Et dicas ꝙ per aliquid aliud. Da illud. Ad hoc dicūt ipſi. ꝙ propoſitio fit vera vel falſa per taliter vel taliter ſe habere: dicuntꝗ preterea ꝙ ly veritas ſupponit pro ipſa propoſitione: cōnotando ipſam taliter ſe habere. Similiter dicunt de ly falſitas.
¶ Sed contra iſtam reſponſionem arguitur: quia arbitrantur in hoc magnum ſe habere refugium. Uel ly aliqualiter ſe habere eſt aliquid vel penitus nihil ⁊ ſummo ly nihil vt negat ratione negationis incluſe: omne ens in toto ſuo ampliſſimo ambitu. Si ſecūdum: quare ergo illa ꝓpoſitio eſt modo vera ⁊ antea erat falſa: cum omnino nunc nihil habeat: quod antea non habuerit. Si primum habeo intentum.
¶ Preterea quero a te: pro quo ſupponit ſubiectum huius propoſitionis: ſcilicet aliqualiter ſe habere eſt cōnotatum huius termini veritas: quia vel ſupponit pro ipſa propoſitione. Et hoc non poteſt eſſe per te: q2 tunc quando dicis: ꝙ ly veritas ſupponit pro propoſitione: ⁊ connotat ipſam taliter ſe habere: ſenſus eſſet: quod ſupponit pro propoſitione ⁊ connotat propoſitionem: quod nihil eſt dicere: vt perſpicuum eſt de ſe. Uel ſupponit pro nihilo. Et hoc eſt abſurdius vel pro alio a propoſitione. Et hoc non poteſt conuenientius aſſignari ꝙ veritas: igitur habetur intentum.
¶ Preterea male aſſeris illum terminuȝ veritas cōnotatiuum: cum ſit terminus abſolutus. Nec mirum equidem ſm philoſophum primo phiſicorum vno inconuenienti dato plura contingunt. Aliis ꝙplurimis argumentis iſta concluſio valebat impugnari. Sed breuitatis gratia miſſa facio illa: ⁊ hoc đ primo.
¶ Pro ſecundi expeditione notato: thomiſtas tenere veritatem propoſitionis a qualibet propoſitione vera diſtingui: ⁊ hanc opinionem tenet beatus Anſelmus in ſuo dialogo đ veritate. Ubi ait magiſter: vide ergo an ipſa oratio vel eius ſignificatio ſit veritas: aut aliquid eorum: que ſunt in enūtiationis definitiōe ſit qđ queris. Reſpondet diſcipulus: ꝙ nō: magiſter q̄re: diſciplꝰ: q2 ſi hoc eſſet: ſemper eſſet vera: quoniā eadem manet omnia que ſunt in enuntiationis definitione. Et cum eſt quod enuntiat ⁊ cum non eſt quod enuntiat. Et ratio eſt q2. Eadem enim eſt oratio ⁊ ſignificatio ⁊ cetera. ¶ Concludit tandem ꝙ rectitudo ſola mente perceptibilis ſit veritas que rectitudo eſt relatio rationis. Difficultas tamen eſt inter thomiſtas. An veritas iſta ſit ens abſolutum vel reſpectiuum. Capreolus quidem thomiſta inſignis videtur tenere eam eſſe accidens abſolutum: vel ad minus abſolutū cum reſpectu rationis: vide illum in primo diſtin. 19. q. 3. cōcluſione. 1. et. 3. Alii tenent eam eſſe accidēs relatiuum (ſumo accidens large) pro quo vide opuſculum quod nominatur ſumma totius logice in capitulo de propoſitione quo ſuppoſito iterum eſt difficultas. An ſit relatio realis: vel rationis. Sed omnia iſta exacte diſcutere eſt ſummularum limites tranſcendere: quo circa breuiter dic cum Reuerēdiſſimo archiepiſcopo hiſpalenſi in primo: diſtin. 19. q. in notabilibus ꝙ veritas proprie ⁊ formaliter eſt conformitas vel adequatio cognitionis vel conceptus enūtiatiui de eo quod intelligitur ad eſſe ipſius extra animam. inquantum cognoſcitur per intellectum affirmatiue eſſe quod eſt vel negatiue non eſſe quod non eſt. Si vis definire falſitatem define eodem pacto: mutando ly conformitas in ly deformitas ⁊ ly adequatio in ly inadequatio. ¶ Uidebis preterea Herueum in ſuo tractatu de intentionibus. Et Clipeum thomiſtarum. q. 14. ꝑdicamentorum. Et Guillermum cui cognomen hentiſber in tractatu ſuo de veritate ⁊ falſitate. Et Holkot in ſecundo ſententiaꝝ. Dominicūꝗ flandrenſem. 6. methaphiſice. q. 13. arͦ. 3. ⁊ Paulum ſoncinatē in methaphiſica. Et reuerendiſſimū Cardinalem ſancti Sixti prima parte: qōne. 16. arͦ. 1ͦ. et. 2.

art. 3º. Sed hic obiter notabis: quendam perdoctum thomiſtam arbitratum fore de mente prefati Reuerendiſſimi cardinalis eſſe quod non detur aliquod ens: quod nullibi ſit ſubiectiue.

¶ Immo aſſerit ꝙ in hoc impugnat Scotum. Sed tamen videtur in oppoſitum eſſe de mente eius. Naꝫ ipſe doctor in de ente ⁊ eſſentia capitulo. 4. Gloſando textum ſic incipientem relinquitur igitur: ⁊c.

¶ In q̄ōne ibi mota: an vniuerſalia ſint extra animaꝫ actu. Ponit iſta verba formaliter: ſcilicet ⁊ debes ſcire ad euidentiā terminorū: ꝙ ſicut albū accipitur dupliciter: ſcilicet formalr̄ ⁊ ſubiectiue: ita vniuerſale accipitur dupliciter: ſcilicet formaliter: ⁊ ſubiectiue/ ſubiectiue eīn accipi non poteſt: eo ꝙ vniuerſalitas in nullo eſt ſubiectiue: cum ſit ens rationis hec ille.

¶ Ex quibus verbis perſpicuum fit: quid ipſe teneat de natura entis rationis videbis etiaꝫ ſanctum Thomam prima pte vbi ſupra. Et in q̄ōne de veritate. Hec dixerim vt tenentes veritatem eſſe ens rationis meminerint etiam concedere: quod veritas formaliter nullibi eſt ſubiectiue: ſed in intellectu obiectiue: veritas inquam propoſitionalis.

¶ His habitis reſtat reſpondere ad argumenta illorum. Et ad primum contra hanc concluſionem obiectum reſpondetur: negando ſequellam: ⁊ ad probationem diſtinguo maiorem: que fuit iſta. Deus non poteſt creare veritatem huius propoſitionis: ſcilicet deꝰ nihil creat.

¶ Quia vel nihil diſtribuit ratione negationis incluſe accommode vel abſolute. Si primum: nego illam: quia tunc ſenſus talis propoſitionis eſt deus nihil creat aliud a veritate ipſius ꝓpoſitionis. Et quia hoc poteſt eſſe verum in aliquo caſu: concedo minorem. Si autem diſtribuat abſolute. Dicitur ꝙ illa propoſitio nullo pacto poteſt eſſe vera: nam illam eſſe veraꝫ implicat contradictionem. Nam bene valet. Illa propoſitio eſt vera: ergo deꝰ nihil creat (Et pono ꝙ iſtud ſit primum inſtans in quo eſt vera: vt clarius appareat ſolutio). Iterum illa propoſitio eſt vera: ergo veritas eius eſt: vltra: veritas eius eſt: ergo creatur a deo: ergo deꝰ aliquid creat: ergo de primo ad vltimū: habebo ꝙ deus aliquid creat: ⁊ ꝙ deus nihil creat: q̄ ſunt due contradictorie propoſitiones. Tunc reſpondetur ad formam argumenti: diſtinguendo iterum maiorem: quia quando dicis deus non poteſt creare veritatem illius vel ly: non: negat potentiam ex parte dei. Et tunc nego illaꝫ vel negat rationem factibilis: ex parte rei fiende. Et ſic concedo illaꝫ. Quia tunc ſenſus eſt: quod talis veritas non ſit factibilis nec creabilis de ſe quia ibi implicatur contradictio. Que diſtinctio ponitᷣ a doctore ſancto in primo: diſtinctione 43. q. 2. arº. 3. eodem modo dicitur deum non poſſe creare hominem irrationalem: quia ſi eſt homo: ergo rationalis: ſi irrationalis: ergo non eſt homo: ergo eſt homo: ⁊ non eſt homo: quod implicat. Et ſic homo irrationalis nec habet rationem entis preciſe: nec nō entis: ſed vtriuſq;. Et ſic ſenſus talis propoſitionis eſt deus non poteſt facere hominem irrationalem: non ex defectu diuine potentie que infinita eſt: ſed ex defectu rei: que rationem factibilis minime habet: ⁊ eodem modo intelligo deum non poſſe cauſare aſſenſum falſum: vt ſic. Et ſic patet ſolutio argumenti: ad eorum intentionem: ad eorum intentionem inquam: nam ſolutiōes alie huic argumento ſufficerent.

¶ Primo enim poſſet dici: argumentum eque bene militare contra eos: ſicut contra nos: vt ipſimet fateātur. Sed vt contra nos iam ſolutum eſt.

¶ Aliqui vero ipſorum nituntur illud aliter ſoluere: ſed adeo frigide: vt potius: deriſionem. Solutio mereatur ꝙ reprobationem. ¶ Secundo poſſet dici: ꝙ valde improprie vtuntur terminis quippe cum nullum accidens proprie dicatur creari: ſed bene cōcreari. Nam creatio proprie eſt ſuppoſiti ſubſiſtentis per ſe. Vt omnes dicunt.

¶ Arguitur ſecundo ſic: ſupponendo vnum principiū in hac via: ſcilicet ꝙ fundamentum ⁊ terminus alicuius reſpectus natura debent p̄cedere ipſum reſpectū quo ſuppoſito. Arguitᷣ ſic: iſta ꝓpoſitio ſcilicet hec eſt vera (que demonſtrat ſeipſam) eſt vera: veritate non diſtincta ab ipſa ꝓpoſitione: igitur ꝯcluſio falſa. Antecedens probo fundamentum ipſius veritatis eſt illa propoſitio ⁊ terminus eſt hanc eſſe veram: ſed non eſt prius natura hāc eſſe verā: ꝙ eius veritas ſit: cum hanc eſſe veram: nil aliud ſit quam ipſam habere veritatem: igitur habetur intētum. Idem argumentuꝫ poteſt formari de iſta: hec eſt falſa: ad probandum falſitatem a propoſitione falſa minime diſtingui.

¶ Ad hoc argumentum reſpondetur multipliciter. Primo non admittendo ſuppoſitum tanꝙ vniuerſaliter verum. Nam creature ad deum eſt relatio: cuiꝰ fundamentum relationem ipſam non precedit: de termino autem relationis dicitur: ꝙ ſi arguens intelligat de intrinſeco. Simpliciter eſt falſum: immo ſimul natura eſt cuꝫ relatione: quia talis terminus eſt correlatiue. Si vero loquatur de extrinſeco. Similiter non eſt vniuerſaliter verum.

¶ Dicitur ſecundo: ꝙ quicquid ſit de relatione reali (de qua nil ad propoſitum) tamen fundamentum illud eſt falſum in relatione rationis qualis eſt veritas vt patuit. in. C. q.

¶ Dicitur tertio: ꝙ preſupponit aliud falſum: ſcilicet ꝙ relationes rationis habeant fundamentum in re: que ab illa relatione denominetur. Sed ſolum ineſſe obiectiuo in quo: eſſe eſt ⁊ ipſa relatio ratiōis vt ꝙ/ optime notat Reuerendiſſimꝰ in primo. diſtinctione. 30. queſtione prima: notabili primo.

¶ Dicitur quarto eſſe impoſſibile aliquam propoſitionem demonſtrare ſeipſaꝫ. Et ratio eſt: quia omnis actus demonſtrandi preſupponit rem demonſtrandā: ergo ly iſte cum demonſtret totam propoſitionē preſupponit totam propoſitionem: ergo illa propoſitio eſt anteꝙ ſit. Et ſi dicas: ꝙ intellectus poteſt ſe reflectere ſupra ſuum actum demonſtrādi. Verū eſt per aliū actum reflexum: ⁊ non per illum primum directum.

¶ Arguitur tertio ſic verū vel falſum eſt paſſio ꝓpoſitionis: ⁊ inter paſſionem ⁊ eius ſubiectum non eſt diſtinctio realis: ſed formalis: igitᷣ cōcluſio falſa ⁊ ꝯ cōſequens veritas non diſtinguitᷣ a ꝓpoſitione vera.

¶ Ad hoc argumentū ſꝫ. Viam thomiſtarū clara eſt ſolutio. Negāda nāq; eſt minor: q2 falſa: loquēdo in creaturis: de paſſione nō trāſcendentali: vt poteris videre in. d. s. prima parte. q. 77. arº. 1º. Nichilominꝰ reſpondetur ad argumentū ſm principia Scotiſtaꝝ: primo ſtando in rigore cōſequentie: nego illam. Nam ex illo antecedēte nō infertᷣ (vt liquet) niſi ꝙ verum vel falſum in concreto diſtinguuntᷣ formaliter ⁊ non realiter. Et ſic nō probatᷣ: ꝙ ly veritas vel falſitas: qđ eſt intentū. ¶ Secundo poſſet dici: ꝙ illud eſt verum de paſſione: que eſt ens reale: nō de illa: que eſt ens rationis. ¶ Tertio dicitᷣ: ꝙ nō eſt verū in via Scotiſtaꝝ

nem propriam paſſionem diſtingui a ſuo ſubiecto ſolum formaliter: quia hoc non eſt verum: quando paſſio eſt diſiuncta: vt par vel impar in numero cõtinuũ vel diſcretũ in q̃titate. Sed verũ eſt de paſſione conuertibili cum ſpecie ſpecialiſſima: quia talis diſtinguitur a ſuo ſubiecto ex natura rei ⁊ formaliter ⁊ nõ realiter. ¶ Et ſi tibi placuerit videre iſta vide Franciſcum de Mayrones: ⁊ Anthonium trombeta in quarto methafiſice: queſtione quarta: articulo ſecũdo: ⁊ ibidem Scotum: queſtione ſecunda.

¶ Dubitatur primo an propoſitio plures ſit propoſitio. Reſpondetur breuiter: quod in ordine ad omnia ſua ſignificata non eſt propoſitio. Sed in ordine ad vnum tantum: vt patet de hac oratione/ canis currit: que ſi ſumatur vt tantum valet: ſicut ly canis latrabilis currit eſt propoſitio: ſi vero in ordine ad omnia ſignificat eſt propoſitiones.

¶ Secundo dubitar an pars propoſitionis ſit propoſitio. Reſpondetur quod pars propoſitionis que extra totum ſignificat verum vel falſum eſt propoſitio. Reliqua vero non / vt ſi dicam: ego video equũ: qui eſt currens: ly ego video equm eſt propoſitio: que tamen eſt pars totius aggregati.

¶ Sequitur textus.

PRopoſitionum autem: alia categorica: alia hypothetica. Categorica eſt illa: que habet ſubiectum ⁊ predicatum: ⁊ copulam tanquam principales partes ſui: vt homo currit. In hac enim propoſitione homo eſt ſubiectum: currit vero predicatum. Et quod coniungit vnum cum altero eſt copula: vt patet reſoluendo homo currit: id eſt homo eſt currens. Ibi homo eſt ſubiectum. Et currens predicatum: ⁊ illud verbum eſt: dicitur eſſe copula. Quia copulat vnum cum altero. Et dicitur categorica a categorizo: categorizas: cathegorizare: quod eſt idem. Sicut predico: predicas. Unde dicitur categorica: id eſt predicatiua. Subiectum eſt illud: de quo aliud dicitur: ſcilicet predicatuꝫ. Predicatum eſt: quod dicitur de altero: ſcꝫ de ſubiecto.

¶ Sequitur gloſa.

POſita ⁊ dilucidata propoſitionis definitione. Petrus Hiſpanus ponit eius diuiſionem: dicens propoſitionum autem: ⁊c. Et relinquens hypotheticam poſterius definiendam / definit categoricam ſic: propoſitio categorica eſt illa: que habet ſubiectum ⁊ predicatuꝫ ⁊ copulam tanquam partes principalis ſui: ly illa ponitur loco generis: refertq̃ propoſitionem in communi. Reſiduum ponitur loco differentie: ad differentiam ſcilicet: hypothetice: que habet plures categoricas tanquam partes principales ſui. Et intellige formaliter vel equiualenter. Formaliter vt homo currit: equiualenter vt ſi ly .a. imponatur ad ſignificandum tantum ſicut Petrus currit. ¶ Documentum Petri hiſpani poſitum in textu: quo docet reſoluere propoſitiones non hebentes explicite predicatum copulam vel ſubiectum. Satis patet in textu / quodlibet enim verbum adiectiuum poteſt reſolui in ſum: es: fui: ⁊ in participium talis verbi adiectiui. Similiter ly: ſum: es: fui: quando eſt ſecundum adiacens poteſt reſolui in ipſum et ⁊ ſuum participium/ exemplum primi: Petrus legit id eſt petrus eſt legens. Secundi Joannes eſt: id eſt Joannes eſt ens ſeu exiſtens.

¶ Ponitur preterea in textu definitio ſubiecti: que ſic intelligitur ſubiectum eſt illud: ⁊c. id eſt ſubiectũ eſt ille terminus: cui denotatur aliquid conuenire vel non conuenire. ¶ Predicati definitio intelligitur ſic predicatum eſt quod dicitur: ⁊c. id eſt predicatum eſt ille terminus qui denotatur conuenire alicui vel non conuenire. ¶ Prime partes iſtarum definitionũ ponuntur propter propoſitiones affirmatiuas.

¶ Secunde vero propter negatiuas: vt in hac propoſitione homo eſt currens: ly homo eſt ſubiectum: quia illi denotatur curſum conuenire ly currens vero predicatum. Quia denotatur illi termino homo cõuenire. Proportionabiliter exemplifica in hac negatiua: homo non eſt animal. In qua ly homo eſt ſubiectum ly vero animal predicatum.

¶ Circa diuiſionem poſitã in textu. Queritur primo que propoſitio ſit iſta: ſcilicet latro eſt homo qui benefacit. Et probatur quod ſit categorica: habet ſubiectum ⁊ predicatum: ⁊ copulam: tanquam partes principales ſui igitur eſt categorica. Antecedens patet ly latro eſt ſubiectum: ly eſt: eſt copula: totum illud homo qui benefacit: eſt predicatum: igitur eſt propoſitio categorica. Sed contra probatur q̄ ſit hypothetica. Equiualet vni hypothetice: igitur eſt hypothetica. Antecedens probatur equiualet huic latro eſt hõ ⁊ ille benefacit: ⁊ hec eſt hypothetica igit̃: ⁊c.

¶ Pro huius argumenti ſolutione pono duas regulas circa iſtud relatiuum: qui: que: quod: quarum prima eſt hec. Quando qui: que: quod: ponitur in aliqua propoſitione habente duas copulas. Si precedat vtrancq̃ copulam facit propoſitionem ſimpliciter categoricã/ vt iſta eſt categorica: ſcilicet ſortes q̄ eſt animal eſt albus: cuius ſubiectum eſt totum illud ſortes: qui eſt animal.

¶ Secunda regula habens tres partes: eſt iſta: quando: qui: que: quod: ponitur inter duas copulas verbales. Si referat terminum poſitum ante priorem copulam: facit ſemper hypotheticam: vt patet in hac propoſitione (de qua arguebatur) ſcilicet latro eſt homo: qui benefacit. Si ſenſus ſit latro eſt homo: qui latro benefacit. Eſt hypotheca. Si vero ly: qui referat terminum poſitum poſt priorem copulam. Hoc poteſt eſſe dupliciter. Quia tunc vel ly qui tenetur relatiue et reſtrictiue. Et tunc facit categoricam: ⁊ ſenſus illius eſt latro eſt homo: non quiuis homo: ſed tantum ille: qui benefacit/ ⁊ eſt falſa ⁊ categorica. ¶ Uel tenetur ſolum relatiue: ita q̄ non reſtringat vel q̄ referat ſimpliciter: quod idem eſt: ⁊ tunc eſt ſenſus latro eſt homo. Qui homo benefacit. Ita q̄ prima verificetur pro vno homine: ⁊ ſecunda pro alio. Et

ſic tantum valet ſicut iſta latro eſt homo: ⁊ homo bene facit: ⁊ ſic eſt hypothetica ⁊ vera. His habitis: facilis eſt reſponſio ad argumēta. Quia in ſenſu: in quo eſt categorica: non equiualet hypotetice: niſi in conſequendo. Et quando eſt hypothetica: predicatum non eſt totum illud homo qui bene facit. Sed predicatum prime categorice eſt ly homo: ⁊ ly qui bene facit: eſt alia categorica a prima. ¶ Et hanc diſtinctionem notabis pro primo ſentētiarū diſtinctione. iiij. pro illis propoſitionibus deus genuit deū: qui eſt pater vel qui non eſt pater: ⁊ pro multis locis ſacre pagine.

¶ Dicitur enim tertio regum capl'o. xi. loquendo de Salomone edificante tēpla idolis vxorum ſuarum. Sic fecit ſalomon vxoribus ſuis vniuerſis alienigenis: que adolebant thura. Que auctoritas pōt dupliciter intelligi: vno modo: vniuerſis vxoribus non abſolute: ſed illis tantum: que adolebant thura. Et iſto modo excluditur filia pharaonis. ¶ Alio modo vniuerſis abſolute: que vniuerſe alienigene adolebant thura.

¶ Secundo queritur circa eandē partē textus. Que propoſitio ſit iſta: ſcilicet. Sortes ⁊ Plato eſt animal. Sumpto ly ⁊ diuiſiue. Et probat̄ ꝙ ſit categorica: habet ſubiectum ⁊ predicatum ⁊ copulam: ⁊c. igit̄ antecedens probo. Subiectū eſt illud copulatū ly: eſt: eſt copula: ly animal predicatum igitur. ¶ Sed econtra probatur ꝙ ſit hypothetica equiualet vni hypothetice: igitur eſt hypothetica: antecedens probo: equiualet copulatiue ad quam reducitur: igitur equiualet hypothetice. Quod reducat̄ ad copulatiuam: per ſe eſt notum: cum ly ⁊ ſumatur diuiſiue igitur.

¶ Pro ſolutione ſcito: ꝙ circa hoc argumentum eſt multiplex modus dicēdi. Quidam dicūt talē propoſitionem eſſe categoricam: ⁊ concedūt argumentū ante oppoſitū. Sed contra hanc ſolutionē arguit̄ ſic. Si hoc eſſet verū: ſequeret̄ illam ꝓpoſitionem eſſe falſam. Sed hoc eſt cōtra omnes logicos igitur dictum nullum. Sequella probat̄: eſt vna affirmatiua de ſubiecto non ſupponente: igitur eſt falſa: antecedens probo: de nullo eſt verū dicere hoc eſt ſortes ⁊ plato: igitur nō ſupponit ſubiectum. ¶ Ad hāc replicam: ſunt qui dicant ly ⁊ debere mutari in ly: vel ita vt dicamus ſic hoc eſt ſortes vel plato. Sed cōtra hanc ſolutionē ſic arguméto. Sequeret̄ ſubiectū huius: ſcʒ ſortes ⁊ chimera currit: ſupponere / ſed hoc eſt falſum ergo ſolutio nulla: minor patet qꝛ ſm omnes copulatum cuius vna pars nō ſupponit totū nō ſupponit: ſed illa pars: ſcʒ chimera non ſupponit: igitur cōſequētia probatur qꝛ mutādo ly ⁊ in ly: vel: ſic dicēdo hoc eſt ſortes vel chimera: ſorte demonſtrato: illa eſt vera igitur ſubiectū ſupponit. Ea ꝓpter aliter dicendū eſt quantum ad ſolutionē replice tenendo illā eſſe categoricā. Et reſpondet̄ ad illā replicā negādo cōſequentiā: ſcʒ quā dicis ſubiectū eius nō ſupponit: igit̄ eſt falſa. Nam talium propoſitionū veritas: ⁊ ſuarū contradictoriarū menſurāda venit ꝑ reductionē ad hypotheticas. Et iſta reducet̄ ad copulatiuā ⁊ ſua cōtradictoria ad diſiunctiuā. Et ad maximā. Dicitur ꝙ vna illiꝰ exceptio eſt: niſi talis ꝓpoſitio fuerit exponibilis. Et iſta ⁊ ſimiles ſunt aliquo modo exponibiles: ſcʒ ꝑ reductionem ad hypotheticas.

¶ Alij dicūt talē ꝓpoſitionē: ⁊ cōſimiles de ſubiecto copulato: ⁊ ſimiliter ꝓpoſitiones de copula copulata nullo modo eſſe categoricas: ſʒ hypotheticas: licet bene concedāt ꝓpoſitionē de copulato ꝑdicato poſſe eſſe categoricā: vt eſt iſta: hō eſt ſortes ⁊ plato. Sed primā opinionē ꝓbabiliter tenēt ferme oēs logici / lʒ ſcda ſit ſubtilior: qꝛ tales ꝓpoſitiones potius ſunt hypothetice abreuiate ꝙ categorice.

¶ Ad argumentū in oppoſitū reſpondet̄: ſm hāc opinionem diſtinguēdo añs: vel ꝙ equiualeat vni hypothetice in cōſequendo: ⁊ ſic cōcedit̄ ⁊ negat̄ ꝯña vel ꝙ equiualeat hypothetice in ſignificādo ⁊ ſic negat̄ añs.

¶ Poſt hec: circa ꝑdicta dubitat̄ / que ꝓpoſitio ſit iſta ſcʒ animaliū aliud eſt rōnale: aliud irrationale.

¶ Reſpondetur diſtinguēdo: qꝛ vel illa ꝓpoſitio capitur in iſto ſenſu: ſcʒ de numero animaliū aliud eſt rationale. Et de numero animaliū aliud eſt irrationale. Et ſic eſt hypothetica: ⁊ tūc prima illa ꝓpoſitio: que capitur in iſto ſenſu: habet equiualēter plures categoricas coniunctas per ly ⁊. Uel capit̄ in iſto ſenſu: ſcʒ oē aīal eſt rōnale vel irrationale: ⁊ tūc eſt categorica.

¶ Scdo dubitat̄: q̄ ꝓpoſitio ſit iſta tm̄ hō eſt aīal. Reſpōdetur ꝙ eſt categorica: lʒ in conſequendo equiualeat hypothetice. Idē dic de qualibet categorica exponibili per hypotheticam.

¶ Hic noīales multiplicāt argumēta: ponēdo ꝙ in aliq̄ ꝓpoſitiōe ſcripta ſubiectū ⁊ ꝑdicatū ſcribant̄ ex eodem atramēto numero. Uel ꝙ vnus terminus ponat̄ in duobus locis ⁊ in vno ſit ſubiectū ⁊ in alio predicatū. Sed oīa iſta argumēta vl' potiꝰ pueriles ineptias (dimiſſis queſtionibus theologicis ⁊ phiſicis) diſtinguendo diſſolues. Nam in primo caſu ſubiectū ⁊ predicatum ſunt idem terminus materialiter: non tamē formalr̄. In 2° caſu vnꝰ tꝰ nūero ſuplet vicē duorum.

¶ Sed vt ꝓpoſitionis noticia perfectiue habeatur: ponentur aliquę diuiſiones: quarum prima eſt.

¶ Propoſitionū categoricarū: alie de cōſueto modo loquēdi: vel vtēdi: alia de incōſueto: ꝓpoſitio de cōſueto modo loquēdi vel vtēdi eſt illa: in qua nec ꝑdicatū: nec pars ꝑdicati ꝑcedit copulā: vt eſt iſta hō eſt animal.

¶ Propoſitio de modo loquēdi vel vtēdi incōſueto eſt illa: in qua predicatū vel pars ꝑdicati ꝑcedit copulā: exemplū primi: hō animal eſt: ſecūdi caput eſſe hō habet. Similiter ſi dicas equum videt homo: capiēdo ly homo pro ſubiecto: dicitur loquendi ꝓpter vocales: vtendi vero propter ſcriptas ⁊ mentales.

¶ Contra preaſſignatas definitiones poſſet argui: probando ꝙ in voce nulla ſit iſta diſtinctio ſic. In mente non poteſt aſſignari iſta diſtinctio: igitur nec in voce: conſequentia patet: quia propoſitio vocalis dependet a mentali / antecedens probo: quia in mēte nullus eſt ordo: Ad hoc breuiter dicitur ꝙ licet in mente nō ſit ordo localis: bene eſt tamen ordo concipiendi.

¶ Contra: volo ꝙ aliquis ſimul ⁊ ſemel concipiat ſubiectum vnius propoſitionis: quia poſſibile eſt: vt dicit ſanctus Thomas: prima parte: queſtione. lviij. Tunc intellectus non concipit ordinate igitur. Ad hanc replicam diſtinguo: ꝙ tunc intellectus non concipiat ordinate: accipiendo ordinem concipiendi pro eo quod eſt concipere: primo vnum terminum: ⁊ poſtea alium concedo: ꝙ tunc non eſt talis ordo. Si vero accipiatur ordo concipiendi pro eo quod eſt concipere non confuſe: ⁊ ſic nego. Et quod ego poſſim concipere taliter extrema illius propoſitionis. Patet quia alias non poſſem formare illam vocalem de inconſueto. Quod ſi dicas potes formare: quia ab alio audiſti: tunc ego queram de primo proferente illam ⁊ habebo intentum: ⁊ pro hoc vide aliud argumētū cōtra illam diuiſionē. ſ. Propoſitiones participant eē vtroqꝫ ter°: alie participāt ordīe eodē: alie ordine ecōuerſo

¶ Propoſitio categorica iterum diuiditur in propoſitionem de. eſt: ſecundo adiacente. Et in propoſitionē de eſt: tertio adiacente. ¶ Propoſitio de eſt tertio adiacente eſt propoſitio habens predicatum materiale vel partem eius explicite. Exemplum primi homo eſt animal ſcḋ: homo videt leonem.

¶ Propoſitio de eſt. Secundo adiacente eſt propoſitio non habens predicatum materiale: nec partem eius explicite. Exemplum vt homo eſt: homo currit. Notabis tamen pro illa: ſcilicet homo eſt / quod in copula illius includitur ly ens vel exiſtens: alias non eſſet propoſitio. Sed ineptum aggregatum quale eſt hoc / homo ⁊.

¶ Contra iſtas definitiones arguitur: ly eſt: in omni propoſitione ponit̃ in ſecundo loco: ergo omnis propoſitio eſt de ſecundo adiacente ⁊ nulla de tertio: antecedens patet / ad minus in omni propoſitiõe de cõſueto modo loquendi.

¶ Ad argumentum negatur conſequentia: admiſſo antecedente: vt probatur: quia argumentum preſupponit falſum: non enim dicitur propoſitio de tertio adiacente eo ꝙ ly eſt ponatur ſitualiter in tertio loco. Sed formaliter: quia ſe habet vt forma: ⁊ extrema vt materia ⁊ materia ſemper eſt prior natura forma.

¶ Preterea propoſitionum categoricarum alia de ineſſe: alia non de ineſſe.

¶ Propoſitio de ineſſe eſt propoſitio cuius copula nõ determinatur aliqua determinatione: ⁊ ſic iſta eſt de ineſſe in preſenti: ſcilicet homo cucurrit.

¶ Propoſitio non de ineſſe eſt propoſitio cuius copula determinatur aliqua determinatione: ⁊ ſic iſta eſt non de ineſſe in preſentiarum: ſcilicet ſortes forte currit / licet non ſit modalis.

¶ Cõtra. Si ſecũda dɇfinitio eſſet bona: ſequeret̃ ꝙ nulla propoſitio eſſet de ineſſe. Conſequens eſt falſum: igitur: conſequentiã probo q2 ſi aliqua eſſet par iure eſſet iſta. Adam fuit omnis homo. Sed iſta non igitur nulla / minor probatur quia ibi in copula includit̃ ly aliquo tempore ⁊ ſic copula determinatur ſenſus enim eſt: adam in aliquo tempore fuit omnis homo.

¶ Ad hoc argumentũ reſpondet̃ negando maiorem. Et ad ꝓbationẽ cõcedit̃ maior ⁊ negat̃ minor ⁊ ad ꝓbationem: cõceſſo antecedẽte: negat̃ cõſequẽtia q2 definitio intelligit̃ ſic: ꝓpoſitio nõ de ineſſe eſt propoſitio cuius copula non determinatur explicite aliqua determinatõe: ⁊ eodẽ pacto ĩtelligẽda venit pͣ dɇfinitio.

¶ Alteri⁹ ꝓpoſitio categorica diuidit̃ in ꝓpoſitionẽ de actu ſignato ⁊ in propoſitionem de actu exercito.

¶ Propoſitio de actu ſignato eſt ꝓpoſitio cuius copula eſt terminus ſecũde intẽtionis vel ly eſt ⁊ p̃dicatũ participiũ ſecũde intẽtiõis / ponit̃ pͥma pars ꝓpt̃ iſtam ⁊ ſimiles: ſcȝ animal p̃dicat̃ de hoĩe. Secũda pars propter eandẽ: reſoluẽdo copulã in ſum: es: fui ⁊ ſuũ participiũ dicendo animal eſt predicatum de homine.

¶ Propoſitio de actu exercito eſt propoſitio: cuius copula eſt terminus prime intẽtionis: vel ly eſt: dum tamen predicatũ non ſit ꝑticipiũ ſecũde intẽtionis / prima pars ponit̃ ꝓpter iſtam ⁊ ſimiles: homo currit.

¶ Secũda ꝓpter iſtam hõ eſt t⁹ cõis: in qua lȝ p̃dicatum ſit t⁹ ſcḋe intẽtionis: tamẽ nõ eſt nomẽ v̾bale: ſeu participiũ. ¶ Propoſitio categorica adhuc diuit̃ in ꝓpoſitionẽ ſimpl̾r primã: ⁊ ĩ ꝓpoſitionẽ nõ ſimpl̾r primam. Propoſitio ſimpl̾r pͣ eſt ꝓpoſitio cõſtituta preciſe ex noĩe ⁊ v̾bo p̃ſentis indicatiui modi. Ut eſt q̃libet iſtarũ. Sortes ambulat. Sortes eſt aĩal. Propoſitio non ſimpl̾r pͣ oppoſito modo deſiniat̃. Circa reſolutionẽ ſeu modũ reſoluẽdi ꝓpoſitiones dubitat̃: q̃ pacto iſte debeãt reſolui. ſ. Nõ eſt veri⁹ ꝯdicere: ꝙ toti ꝓpoſitioni negationẽ ꝓponere. Nõ eſt ita ſicut iſta ꝓpoſitio ſignificat. Pueri ꝓficiũt magrõ legẽte. Dies eſt q̃ſi ſol lucet. Melius eſt legere: ꝙ comedere. Regis intereſt gubernare. Penitet ſortem pc̃ti. R̃ndet̃ ꝙ pͣ reſoluit̃ in iſtã: nulla eſt v̾ior ꝯdictio illa. Que ſit ꝓponẽdo negationẽ. Scḋa ĩ iſtã / iſta ꝓpoſitio nõ ſignificat ita eſſe ſicut eſt. Tertia in iſtã (ſi ſumat̃ ĩ ſenſu categorico) pueri ſũt ꝓficiẽtes: dũ magiſter legit: vel q2 magiſter legit: vel ſi magiſter legit. Et ſic p̃dicatũ eſt totũ illud: ꝓficiẽtes dũ magiſter legit. Quarta ĩ iſtã. Dies ẽ exiſtẽs eo tp̃e q̃ ſol lucet. Quinta in iſtã melior eſt lectio: ꝙ comeſtio. 6ͣ. in iſtã gubernatio eſt in re regis. 7ͣ. in iſtã penitẽtia pc̃ti ẽ ſorte ẽ ꝫ. d. e. pͦ. phi. lect. 8 noĩe.

¶ Circa definitiones ſubiecti ⁊ p̃dicati notãdũ: ꝙ ibi ſumit̃ t⁹ ꝓ tͦ cõplexo: vl incõplexo vl ꝓ tͦ recto vl̾ aggregato ex recto: ⁊ obliq̃: nõ tñ ꝓ obliq̃ ſolo. Si teneat̃ ſignificatiue q2 obliq⁹ ſol⁹ nõ põt eẽ extremũ totale ꝓpoſitõis. Notãdũ p̃terea duplex eẽ p̃dicatũ. ſ. formale ⁊ eſt copula. Materiale ⁊ eſt illud q̃d definitũ eſt.

¶ Item eſt duplex ſubiectũ: ſubiectũ. ſ. enũtiationis. Et eſt illud q̃d definitũ eſt. Et diſtributionis ⁊ eſt terminus diſtributus ante copulã. Siue ſit terminus rectus: ſeu obliquus. Exemplũ primi omnis homo currit: ibi ly homo ⁊ eſt ſubiectum enũtiationis ⁊ diſtributionis. Licet diuerſis rationibus. Secũdi omnem equum videt Plato: ibi ly plato eſt ſubiectum. Et ly equum eſt pars predicati reſpectu ſubiecti enuntiationis: ⁊ eſt ſubiectum diſtributionis. In iſto tractatu cõſiderat̃ ſubiectũ enũtiationis: ⁊ in. 4ͦ diſtributiõis.

Sequitur textus.

Propoſitionum categoricarum. Alia particularis: alia indefinita ⁊ alia ſingl̾aris. Propoſitio vniuerſalis eſt illa in qua ſubijcit̃ termin⁹ cõis ſigno vniuerſali determinat⁹: vt oĩs hõ currit. Termin⁹ cõis ẽ: q̃ apt⁹ eſt p̃dicari ꝺ plib⁹: vt hõ ꝺ ſorte: ⁊ ꝺ platone. Signa vl̾ia ſunt hec: oĩs \ null⁹: q̃libet neuter: ⁊ ſil̾ia. Propoſitio ꝑticularis eſt illa: in q̃ ſubijcit̃ t⁹ cõis ſigno ꝑticulari determinat⁹: vt q̃dã hõ currit. Signa ꝑticularia ſunt hec: q̃dã: alter: aliq̃s ⁊ ſil̾ia. Propoſitio ĩdefinita eſt illa in qua ſubijcit̃ terminus cõmunis ſine ſigno: vt homo currit. Propoſitio ſingularis eſt illa: in qua ſubijcitur terminus diſcretus vel terminus cõmunis cum pronomine demonſtratiuo primitiue ſpeciei vt ſortes currit: vel ille homo currit. Terminus ſingularis eſt qui aptus natus eſt predicari de vno ſolo vt ſortes de ſeipſo.

Sequitur gloſa.

Poſita definitione propoſitionis categorice: ad eiuſdem diuiſionē Petrus Hiſpanus accedit dicens. Propoſitionū categoricarum: ꝛc. ⁊ intelligitur iſta diuiſio ſic. Omnis propoſitio categorica eſt vniuerſalis vel particularis vel indefinita vel ſingularis: que diuiſio eſt ſubiecti in accidentia: quia fit penes quantitatem ipſiꝰ ꝓpoſitionis: que diuiſio: quo ad .3ª. pª mēbra ponit a pħo primo priorum caplo primo.

¶ Pro cuius diuiſionis ampliori notitia prenotandum eſt quid ſit quantitas. Et quid ſit aliquod ſignū determinare ſubiectum alicuius propoſitionis. Et quid ſit ſignum quantificans.

¶ Quantitas propoſitionis ſic definitur. Quantitas eſt quedā proprietas propoſitionis categorice. Sibi conueniens ratione ſubiecti enūtiationis totalis: qđ ad plura vniuerſaliter particulariter / indefinite vel ad vnum ſingulariter ſe extendit.

¶ Signum determinare ſubiectum alicuius propoſitionis eſt facere: ꝙ intellectus accipiat ſignificatum illius ſubiecti aliter quam acciperet ſine tali ſigno: quantum eſt ex parte ipſius ſigni. Ut in hac propoſitione omnis homo currit: ly omnis determinat ly homo: quia poſito ly omnis intellectus concipit vel intelligit hominem diſtributiue: quem conciperet determinate: ſi ly omnis non poneretur ibi. Dicitur quantum eſt ex parte ſigni: quia dicendo aliquis homo currit: ⁊ homo currit. Subiectum eodem modo accipit. Hoc tñ fieſt de per accidēs: qꝛ ſi diceremꝰ aliqs hō eſt ſpēs: ⁊ hō ē ſpēs: ſubiecta nō tenerent eodē mō.

¶ Signum quantificans eſt ſignum: quod non efficitur pars extremi aptum natum reddere propoſitionē quantam: ſcilicet vniuerſalem: particularem ꝛc.

¶ Dicitur ꝙ non efficitur pars extremi propter negationem infinitantem ⁊ propter alia ſigna: que pari forma efficiuntur partes extremorum: vt ly omnes collectiue: ꝛc. ⁊ per idem excluduntur termini ſingulares. Nam dicendo homo currit propoſitio eſt indefinita. Si vero dicam homo ſortes currit: efficitur propoſitio ſingularis: tamen ly ſortes efficitur pars ſubiecti: ideo nil contra nos.

¶ Uel definiatur ſic: ſignum quantificans eſt ſignum ſincategorematicum variatiuum quantitatis ratione ſui reſpectu termini communis loco ſubiecti communiter poſiti.

¶ Dicitur ſincategorematicum ad excludendum ly ſortes in hac: homo ſortes currit: Dicitur ratione ſui vt excludanter ſigna materialitatis: quia iſta propoſitio eſt ſingularis: ſortes currit ⁊ iſta indefinita ly ſortes currit. Hoc tamen fit eo quod variatur genus ſuppoſitionis. Dicitur reſpectu termini communis / vt excludatur ly non infinitanter ſumptum. Nam variat reſpectu ſingularis: vt ſi dicam / ſortes currit / eſt ſingularis / ſi vero dicam non ſortes currit eſt indefinita. ¶ Dicitur loco ſubiecti communiter poſiti: quia tenetur hanc eſſe vniuerſalem. Tantum Platonem videt homo: in qua ly homo eſt ſubiectum ⁊ diſtribuitur / tamē ſubiectum non ponitur vbi communiter ſolet poni: ea propter ly tantum minime eſt ſignum quantificans.

¶ His prenotatis definitio propoſitionis vniuerſalis ſic intelligitur / propoſitio vniuerſalis eſt propoſitio categorematica: in qua ſubiicitur terminus communis diſtributus ſm ſe totum categorematice vel ſm omnes ſuas partes diſtribuibiles a ſigno vel ſignis vniuerſalibus. Signa vniuerſalia ſunt ſigna habentiam vim diſtribuendi: vt omnis nullus: ꝛc.

¶ Dicitur in definitione propoſitio categorica: quia hypothetica non eſt quanta ſm ſe: licet bene ſm ſuas partes / dicitur in qua ſubiicitur terminꝰ communis ad differentiam propoſitionis ſingularis: quando eiꝰ ſubiectum eſt terminus diſcretus. Dicitur ſigno vel ſignis vniuerſalibus ad differentiam propoſitionis particularis: ⁊ indefinite ⁊ ſingularis: quando in ea ſubiicitur terminus communis cum pronomine demonſtratiuo. ¶ Dicitur preterea terminus communis diſtributus ſm ſe totum categorematice propter iſtam omnis homo currit: ⁊ iſtam ⁊ ſimiles quilibet equus hominis currit: in qua nec ly equs nec ly hominis proprie diſtribuitur. Sed totum aggregatum categorimatice: quia ſumitur vnice: ⁊ idem dices de iſta omnis homo vel equs currit. Si ly omnis diſtribuat totum diſiunctum.

¶ Dicitur vel ſm omnes ſuas partes diſtribuibiles ꝓpter tales cuiuſlibet hominis quilibet equs currit. Sortis quilibet equs currit. Omnis homo ⁊ omnis equs currit. Omnis homo: ⁊ ſortes currit: non tamen iſte. Hominis quilibet equus currit: nec iſta. Omnis homo ⁊ eque currit: nec iſta. Omnis homo vel omnis equs currit: qꝛ ly vel eſt particularitas: ideo ſi debeat fieri vniuerſalis oportet ly vel verti in vniuerſalitatem: ſcilicet mutando in ly ⁊ vel negando illud ſic. Omnis homo non vel equus currit. Quid ſit terminus communis in terminis videre licet.

¶ Definitio propoſitionis particularis ſic intelligitur propoſitio particularis eſt propter categorica: in qua ſubiicitur terminus communis determinatus ſm ſe totum categorematice vel ſm oēs ſuas partes determinabiles a ſigno vel ſignis particularibus.

¶ Signa particularia ſunt ſigna habentia vim mutādi ſuppoſitionem ſimplicem in perſonalem: que non diſtribuunt: nec ſingularizant terminos. Qualia ſunt iſta: aliquis: quidam: quilibet ſm grammaticos probantes hoc ex Hieronymo Leuitici. 13. dicente. Adducetur ad Aaron vel ad vnum quenlibet filiorū eius: quod grece ſcribitur ſeu ad vnum filiorum ipſius. ¶ Idem poſſet probari per tranſlatorem philoſophi 2°. thopicorum: qui dixerit vnum quodlibet: quodā modo multa dixit: ſenſus eſt qui dixerit vnum aliquod: ⁊ dixi per tranſlatorem: quia philoſophus nō ſcripſit latine.

¶ Sed pro pͥmo notabis: quā plurimos aſſerere tranſlationē biblie qua cōiter nūc vtimur nō eſſe Hieronymi: ideo argumentū ꝑſupponit falſum. Sed quicquid ſit de hoc dicit: ꝙ ly quilibet equiuoce ſumit a grammaticis: ⁊ logicis: ab illis enim ſumit vice ſigni particularis: ⁊ ab iſtis vice ſigni vniuerſalis. Uideatur ſi placet Laurētius ille de lingua latina bene meritus: ſed in dialectica minime peritus: quod pace illius dictum ſit: videatur in ſuo priº libro ſue logice caplo. 2°.

¶ Definitio propoſitionis particularis intelligatur proportionabiliter ad aliam / vnde patet has eſſe particulares aliquis homo currit: aliquis equs hominis currit: alicuiꝰ hoīs aliqs equs currit: ſortis aliqs eqꝰ currit / aliquis homo vel aliquis equs currit: ⁊ ſic de ſimilibus poteris exemplificare: ⁊ licet ly vel non ſit ſignum particulare eſt tamen particularitas.

¶ Definitio propoſitionis indefinite. Sic intelligi-

tur: propoſitio indefinita eſt propoſitio categorica: in qua ſubijcit terminus communis non determinatus ſm ſe totum categorematice neqꝫ ſm omnes ſuas partes determinabiles ſigno vel ſignis quantificantibus. Et ſic omnes iſte ſunt indefinite: ſcilicet homo currit / hominis equs currit: hominis aliquis equs currit: ⁊ ſic de alijs.

¶ Definitio propoſitionis ſingularis ſic intelligitur/ propoſitio ſingularis eſt propoſitio categorica: in qua ſubijcitur terminus diſcretus vel terminus communis cum pronomine demonſtratiuo primitiue ſpeciei vel relatiuum ſubſtantie idemptitatis referens antecedens diſcretuꝫ / exemplum primi: Guillermus currit / Petrus ⁊ Martinus currit: quia terminus diſcretus hic accipitur pro termino diſcreto complexo vel incomplexo: ſecundi vt iſte homo currit. Dicitur primitiue: quia ſi fuerit deriuatiue ſecus erit. Quia ad minus ex parte pronominis non habebit ꝙ faciat ſingularem: vt patet hic meus bucephalus currit: que eſt ſingularis. Tamen hoc non habet a ly meus: ſed a termino diſcreto: quod patet: quia iſta non eſt ſingularis meus equs currit: ſed indefinita ſm aliquos: licet bene poſſit ſubſtineri eam eſſe particularem: quia ly meus ⁊ ly tuus ſemper denotant terminum accipi perſonaliter.

¶ Dicitur vel relatiuuꝫ ſubſtantie ꝛc. Quia ſecunda pars iſtius diſiunctiue: ſcilicet ſortes currit vel ille eſt albus eſt ſingularis. Nam ly ille ſupponit diſcrete cum referat antecens diſcretum.

¶ Circa predictas definitiones notato: quod quando in eis dicitur: quod ſubiectum diſtribuatur vel particularizetur vel ſingularizetur: ſufficit ꝙ fiat hoc explicite vel implicite. De primo exempla ſunt ſupra poſita. Pro ſecundo erunt iſta nihil currit: que huic equiualet nullum ens currit: vel non ens currit. Aliquid mouetur: que equiualet huic aliquod ens mouetur.

¶ Scito preterea ꝙ qñ dicit in definitionibus a ſigno vel ſignis intelligitur a ſigno vel ab equiualenti ſigno ad minus in conſequendo: vt hoc totum non nullus tantum valet ſicut quidam in conſequendo.

¶ Unde notabis valde: quod ad hoc quod aliqua propoſitio ſit particularis non ſufficit ꝙ equiualeat vni particulari in conſequendo. Nam ſic iſta eſſet particularis homo currit: equiualet enim iſti quidã homo currit: que eſt particularis in conſequendo: quod tamen eſt falſum. Sufficit igitur equiualentia ſignorum in conſequendo inter ſe: non tamen propoſitionum inter ſe.

¶ His igitur pre intellectis: tandem quaſi epilogando omnia dicta: ponitur quedam regula generalis: qua faciliter poſſit dignoſci cuiuſlibet propoſitionis mundi quantitas que talis eſt.

¶ Omne ſubiectum propoſitionis: aut eſt terminus ſingularis: aut terminus communis cum pronomine demoſtratiuo primitiue ſpeciei: aut relatiuum ſubſtantie idemptitatis refererens antecedens diſcretum: aut nullum iſtorum.

¶ Si tria prima: tunc talis propoſitio eſt ſingularis ⁊ breuiter omnibus modis quibus fit ſuppoſitio diſcreta: poteſt fieri propoſitio ſingularis: vnde omnes iſte ſunt ſingulares: Petrus currit / Joannes ⁊ Ferdinandus currunt / ſortis brunellus currit / hominis brunellus currit: cuiuſlibet hominis famellus eſt albus. Non autem iſta Petrus vel Martinus currit/ que poteſt effici ſingularis dicendo iſte Petrus vel Martinus currit demonſtrando vnum illorum: ⁊ ſingularizando totum: ita ꝙ ſenſus ſit iſtud ens quod eſt Petrus vel martinus currit: poteſt effici ſimiliter vniuerſalis dicendo omne Petrus vel Martinꝰ currit: vt ſenſus ſit omne ens quod eſt Petrus vel Martinus currit: ⁊ magis congrue ponitur ſignum in neutro genere quam in maſculino quando tale ſignum cadit ſupra totum aggregatum.

¶ Si vero nullum trium predictorum ſit ⁊ ſubiectuꝫ ſit terminus communis: tunc aut tale ſubiectum eſt terminus complexus: aut incomplexus. Si ſecundũ: ſi tale ſubiectum diſtribuitur complete ſeu incomplete: eſt propoſitio vniuerſalis: vt ſunt iſte: omnis homo currit: vterqꝫ homo currit: quas: quilibet homo currit: ꝛc.

¶ Si particularizatur: eſt particularis: vt quidam homo currit. Si nullum cadit ſupra ipſum ſignũ quantificans eſt indefinita: vt homo currit. Si ſubiectum eſt complexum: aut eſt aggregatum / quod ſemper ſumitur vnice vt eſt adiectiuum cum ſuo ſubſtantiuo: idẽ dic de implicatione poſita in ſubiecto: ⁊ tũc ſeruari debet quod dictum eſt de ſubiecto incomplexo: aut poteſt ſumi vnice: ⁊ non vnice. Et tunc ſi ſumatur vnice etiam eſt idem iudicium ſicut de extremo ſimplici. Sumitur enim tale aggregatum loco termini ſimplicis ⁊ per conſequens reſpiciendum eſt ad totum aggregatum categorematice ⁊ non ad partes ad quantitatem iudicandam.

¶ Si autem ſumatur tale congregatum non vnice vel eſt aggregatum ex recto ⁊ obliquo vel copulatũ vel diſiunctum vel condictionatum. Si tria prima. Ad hoc quod ſit vniuerſalis oportet omnes partes diſtribuibiles aut vſizabiles diſtribui ⁊ vniuerſalizari. Dicitur diſtribuibiles propter partes categorematicas. Dicitur vniuerſalizabiles propter ſincategorematicas: ideo iſta non eſt vniuerſalis omnis homo vel omnis equs currit: quia ly vel eſt vniuerſalizabile negando illud: vel mutando in ly ⁊ quod tamen non fit. Proportionabiliter dic de particularizatione ad hoc ꝙ ſit particularis. Ad hoc autem ꝙ ſit indefinita: ſufficit ꝙ nullum ſignum ponatur vel quod nullum ſignum cadat ſupra totum ſubiectum categorematice / nec aliqua ſigna eiuſdeꝫ ſpeciei ſupra omnes partes: ⁊ ſic omnes iſte ſunt indefinite / omnis equs eſt animal: hominis aliquis equs eſt animal / alicuius hominis quilibet equs eſt animal / ⁊ licet de iſtis duabus vltimis videatur abſonum dicere eas eſſe indefinitas neceſſario eſt dicendum ad ſaluandum iſto modo ꝙ non ſit neceſſe ponere mixtam quantitatem.

¶ Si autem fuerit condictionatum oportet quod totum categorematice diſtribuatur: ad hoc ꝙ ſit vniuerſalis ⁊ ꝙ totum particularizetur: ad hoc ꝙ ſit particularis: ⁊ quod nullum ſignum cadat: ad hoc quod ſit indefinita.

¶ Unde iſta eſt indefinita omnis homo ſi eſt omnis homo eſt riſibilis: poſito quod ly omnis primuꝫ nõ cadat niſi ſupra primaꝫ partem.

¶ Hec regula generalis poſita eſt vt nõ ſit neceſſe ponere miſtã quãtitatẽ. Si vero aliquis perhorreſcat cõcedere iſtã indefinitã: alicuius hoĩs qlibet equs currit / ⁊ ſimiles. Ille tenetur incidere in vnã partẽ iſtiꝰ diſiũctiue. Uel eſt dãda mixta quãtitas vel ꝙ quantitas eſt attẽpenda a pncipaliori pte ſubiecti: ꝗ in agg

pre͞datꝫ ex recto ⁊ obliq̄ erit rect⁹: in copulatis ⁊ diſiū
ctis ⁊c. erit pro libito: quis tenus: ꝑut dicim⁹: ꝙ in hac
ꝓpoſitione homo eſt vel homo non eſt ⁊ leo currit ly
vel ⁊ ly ⁊ pōt eſſe copula ꝑncipalis ſm intentionē ꝓfe
rentis. ¶ Uel poteſt dici ꝙ debet ꝓpoſitio nominari
a nobiliori q̄ntitate. Et ſic vl'itas erit inter oēs nobi
lior: deinde ꝑticularitas ⁊ ſic conſequēter. Et ſic iſta
erit vniuerſalis quidā homo ⁊ oīs equs currit ⁊ iſta
ꝑticularis equs ⁊ quidā homo currit. Cōſimiliter di
catur de aliis. ¶ Quidā dicūt: ꝙ penes priorē partem
ſubiecti eſt attendēda q̄ntitas. Sed ob hoc non exclu
ditur mixta quātitas. Sumēdo quantitatē ꝑut deſer
uit arti ſilogiſtice: prout ipſi ſumūt: hoc patet. Nam
iſta eſt ſingularis ſm eos. ſ. iſtius hoīs quilibet equs
currit. Sed ꝙ ſit vniuerſalis ꝓbo. Poteſt eſſe maior
in dari igitur eſt vniuerſalis. Antecedens patet nam
iſte ſillogiſmus eſt in dari: iſtius hominis quilibet
equus currit: brunellus eſt iſtius hoīs equus: ergo bru
nellus currit. Nec valet dicere ꝙ eſt expoſitorius: q2
eius mediū eſt termin⁹ cōis. Amplius ꝓbat ꝙ ſit vni
uerſalis ſm mentē phī dicētis in libris priorū vniuer
ſalem quidē dico: q̄ omni aut nulli ineſſe ſignificat:
ſed talis eſt p̄fata ꝓpoſitio igit. Accipe ergo ex diſiun
ctiua illa: quam partē malueris.

¶ Ad argumentum 2o: quod aliqui faciūt ꝯ predicta
ſcilicet in acceptione nō vnica ꝑtes ſumunt pluribus
acceptionibus: igit nō debet attēdi quātitas penes to
tum. Reſpondet diſtinguēdo: de ly totū vel ſumendo
illud cathegorematice: ⁊ ſic cōcedo: ſumēdo vero ſin
categorematice: ⁊ ſic nego.

¶ Nunc dubitat primo circa illud qđ dictū eſt in ex
poſitione definitionis vniuerſalis: ſcꝫ ꝙ hypothetica
non eſt quāta ſꝫ ſeſꝫ bene ſm ꝑtes. Et eſt ratio dubii
q2. d. s. dicit ꝙ qñ aliquod accidens nō pōt cōuenire
toti niſi ratiōe partis ſufficit denoīare totū Sed quan
titas (vt dictū eſt) nō poteſt cōuenire hypothetice ni
ſi ratione partis igitur poteſt denominare totū ⁊ ſic
tota erit quanta.

¶ Ad hoc reſpondet: ꝙ maxima eſt vera: qñ tale acci
dens taliter cōuenit parti ꝙ nulli toti pōt cōpetere:
ſicut ſimitas q̄ nulli toti homini pōt cōpetere: ſed ſi
ſit in naſo ſufficit denominare hominem ſimū: tamē
albedo dētis ethiopis lꝫ nō poſſit cōpetere toti nō ſuf
ficit denominare totū: q2 dari pōt aliqs totus homo
albus: ſic eſt in propoſito: nam quātitas pōt cōuenire
alicui toti perfecto in ſpecie: ſcꝫ cathegorice ꝓpoſitio
ni: ideo licet conueniat parti hypothetice non ſufficit
illam denominare quantam.

¶ Secūdo dubitat q̄re q̄ntitas potius attēdit ex ꝑte
ſubiecti ꝙ p̄dicati. Rñdet ꝙ accidēs qđ ꝑmo iſequit
materiā ē q̄ntitas ī phiſicis reb⁹ ⁊ q2 ſub^m in ꝓpōne
habet ſe vt materia: p̄dicatū 2o vt forma: iō iſta ꝓprie
tas q̄ inſeq̄tur ſub^m ſ2 q̄ntitas: ⁊ affirmatio ⁊ nega
tio: q̄ ſeq̄tur copulā ſ2 q̄litas. Et ſi arguas ꝯ: q2 ſ2 ꝙ
eſt duplex p̄dicatū. ſ. formale ⁊ materiale igit aliquod
p̄dicatū hꝫ ſe vt materia. Ad argumētuꝫ rñdet diſtin
guendo aſis vel cōparando p̄dicatū ad ſub^m ⁊ ſic ne
go: q2 omne p̄dicatū iſto modo ſe hꝫ vt forma ⁊ ſub
iectum vt materia: vel cōparando vnū p̄dicatum al
teri ⁊ ſic concedo: nam nō eſt incōueniens ꝙ vna for
ma ſe habeat vt materia reſpectu vlterioris forme:
ſicut anima eſt forma corporis ⁊ reſpectu ſciētie ſe ha
bet vt materia vtrunqꝫ tamen predicatum reſpectu
ſubiecti dicitur forma.

¶ Tertio dubitat cui⁹ q̄titatis ſit iſta. ſ. cuiuſlibꝫ hoīs
brunellus currit. Si dicas vt ſupradictum eſt de illa
cuiuſlibet hoīs fauell⁹ eſt alb⁹ eam eſſe ſingularē / cō
tra oēs ꝑtes ſubiecti diſtribuibiles diſtribuunt igit
eſt vl'is: aſis ē liq̄dū: ꝯña ꝑꝫ a definitiōe ad definitū.

¶ Rñdet admittēdo ſolutionē datā ⁊ ad arg^m in op
poſitū negat ꝯñā: q2 nō pōis totā definitionē: dēfinitio
ei dic ꝓp^o vl'is ē categorica ī q̄ ſubiicit tēs cōe: modo
nego tibi ꝙ ſubiectū p̄dicte ꝓpoſitionis ſit tēs cōis
ſed ſingularis: qñ eñ eſt aggregatū ex recto ⁊ obl. q̄
⁊ rect⁹ ē t⁹ ſingularis totuꝫ aggregatū ē t⁹ ſingularis.
ad minus in ſupponendo.

¶ Quarto dubitat de iſta hoc vl'e eſt ſpēs hūana: de
moſtrata nā hūana exñte obiectiue in intellectu: ꝙ
ſit ſingularis ꝑꝫ p definitionē: ꝙ nō: ꝓbat ſic: ſub^m ē
pluribus eſt ꝟificabile igit. Ad hoc cōceſſo p^o arg^o
q2 verū cōcludit. Reſpōdet ad ſecunduꝫ diſtinguēdo
aſis vl' ē pl'ib⁹ ſuppoſitis immediate īportatis p hūc ter
minū vl'e: q̄ ſunt hoc vl'e ⁊ hoc vl'e ⁊ ſic nego: vel de
pluribus hominibus ſingularibus que ſunt eius ſup
poſita aliquo modo ⁊ immediate ⁊ ſic concedo: ⁊ hoc
non impedit quin ſit ſingularis.

¶ Quinto dubitat de iſta: iſte hō currit: p ly iſte de
monſtrādo equū: ꝙ ſit ſingularis liq̄t ex definitiōe:
ꝙ nō: ꝓbat ſic. Si eſſet ſingularis ſubiectū ſingulariza
retur pro equo: ſꝫ hoc nō igit nō eſt ſingularis.

¶ Maior eſt de ſe nota: minor ꝓbatur: nullus termi
nus ſingularizat: niſi pro illo qđ ſignificat. Sed ly hō
nō ſigñat equū: ergo nō pōt ſingularizari pro illo.

¶ Ad hoc reſpōdet: cōcedēdo ꝑmū arg^m: q2 ꝯcludit
ꝟum. ſ. ꝙ eſt ſinglaris. Ad 2^m: cōceſſa maiore: negat mi
nor ⁊ ad ꝓbationē ꝯcedo maiorē. ſ. null⁹ t⁹ ⁊c. ⁊ ad mi
norē diſtinguo: ꝙ ly hō nō ſignificet equū vel ſimpl'r ⁊
abſolute ⁊ ſic cōcedo: ex ſuppoſitione ⁊ ex vi demon
ſtrationis nego. Nam qñ tu: demonſtrato equo: dicis
iſte hō: q̄ſi de nouo imponis illū terminū homo ad ſi
gnificandū equū. Alio modo poſſet reſpōderi nō ad
mittēdo congruitatē ꝓpoſitionis. Et admittēdo. Alii
aliter dicūt: ſed mihi videt dicendū qđ dictuꝫ eſt. Ex
hoc habet ꝙ aliq̄ eſt ſingularis q̄ nulli⁹ eſt vniuerſa
lis. Ut patet de p̄dicta ꝓpoſitione q2 nec eſt iſti⁹ oīs
homo currit. Nec iſtius oīs equs currit: nō ꝑme: q2
ſub^m illius nō ſupponit p equo/ nō 2^e: q2 nō hñt iſta
⁊ illa eūdē t^m p ſubiecto: ſi tñ ly hō imponeret de no
uo ad ſignificandū equos: prima eſſet ſua vniuerſalis:
tamen en rebus vt nunc: nulla valet aſſignari.

¶ Sexto dubitat ē iſta. Homo eſt ſpēs: p cui⁹ ſolutiōe
nota duplicē eſſe ꝓpōneꝫ ſingl'reꝫ (ꝑut ī pñti ſufficit)
quedā ei ē q̄ ad modū tñ ⁊ eſt illa q̄ ſeruat cōdictōes
ꝓpoſitiōis ſingl'aris q̄ ad aſcenſum ⁊ diſcēſuꝫ ⁊ cōtradi
ctionē ⁊ tñ ei⁹ ſubiectū ē aliqđ cōe: alia eſt ſingularis
quo ad rē ⁊ modū vt ſortes eſt. His habitis ſ2 ꝙ pre
dicta propoſitio eſt ſingularis: primo modo: ſed non
ſecundo. Sed ſimpliciter eſt indefinita.

7°. Dubitat ē iſta hoc imaginabile ē hec chimera ꝙ
ſit ſingl'aris ꝑꝫ p definitiōeꝫ: ꝙ nō: ꝓbat: ſic (ſuppon̄ēdo
ꝙ ly hoc demonſtret chimerā in imaginatione) eius
ſubiecto nō repugnat ꝟificari de pluribus: igit nō eſt
ſingl'aris. Ad hoc rñdet q̄dā doctor ꝙ ei⁹ ſubiecto: ꝑut
ibi ſumit: repugnat ꝟificari de pl'ibus: ſꝫ contra hoc
ſic arguo. ly hoc imaginabile: ꝑut ibi ſumit: hꝫ āplia
tionē intrinſecā: igit de q̄cūqꝫ p̄dicet p̄dicabit cum il
la. Et p cōſequēs poterit de pluribus ꝟe p̄dicari: qđ
patet quia ſic iſta eſt vera ſortes eſt hoc imaginabi
le. Quia ſenſus eſt ſortes eſt vl' fuit vel erit vl' pōt eē
vel imaginat eſſe hoc imaginabile: qđ eſt verum ſm

e diter loquenteſ: ſm ꝙ ꝓcedit argumentū. Similiter
poteris probare iſtam: plato eſt hoc imaginabile.
¶ Ad iſtud argumētū: vtcunqꝫ difficile: videt mihi du-
pliciter poſſe reſponderi vt euacuetur vtraqꝫ reſpon-
ſione argumenti: ⁊ replica. Primo enī diſtinguendo
antecedēs .ſ. ꝙ poſſit verificari de pluribus: vel de plu
ribus: ⁊ ꝓ pluribꝰ ſuppoſitis termini verificādi: ⁊ ſic ne
go añs: ⁊ cōcedo cōſequentiā: vel de pluribus: ſed nō
pro pluribus ſuppoſitis talis termini verificandi: ⁊ ſic
concedo añs: ⁊ nego conſequentiā. Quia ꝓmum re-
quiritur ad hoc ꝙ aliquis terminus ſit cōis. Nā qñ
ego dico ſortes eſt homo: plato eſt homo: ly homo nō
verificat de ſorte ⁊ platone ꝓ eodē ſuppoſito. Sed ꝓ
diuerſis. Cuius oppoſitū inuenit in iſtis plato eſt hoc
imaginabile. Sortes eſt hoc imaginabile. Dato ꝙ te
neant vere. Quod aliqui ꝓbant vt ſupra dictū eſt. Si
autem aliqs diceret: ꝙ quādo ponit ꝓ nomē vt ibi: il
le terminꝰ imaginabile: nō ampliat. Poſſet ſibi ꝓba
ri oppoſitū. Quia iſte eſt bonus deſcēſus. Chimera ē
imaginabilis: ergo chimera eſt hoc imaginabile: vel
chimera eſt hoc imaginabile: ⁊c. ergo ſeruat eādē am
pliatio in deſcēdētibꝰ ⁊ deſcēſa ⁊ ꝑ ꝯñs habet intētū.
¶ Alio modo poſſet rñderi negādo añs .ſ. ꝙ nō ſibi re
pugnet verificari de pluribꝰ. Et ad ꝓbationē nego ꝙ il
le ſint ve: plato eſt hoc imaginabile. Sortes eſt hoc
imaginabile. Et ad ꝓbationē nego ꝙ ſic debeat expli
cari ampliatio. Sed ſic plato eſt vel fuit: vel erit: vel
pōt eſſe: vel imaginat: hac imaginatiōe: eſſe hoc ima-
ginabile: demoſtrata imaginatione illa: qua imagina
batur: hanc chimerā eſſe hoc imaginabile. Et cū im-
poſſibile ſit aliquē imaginari hāc chimeram eſſe hoc
imaginabile. Et platonē eſſe hoc imaginabile. Et ſortē
eſſe hoc imaginabile: vna ⁊ eadem numero imagina-
tione: cuilibet eorū adequata: ideo impoſſibile eſt ta-
lem terminū: vt ſic: verificari de pluribus/ ratio autē: q̄
iſtam ſcḋaꝫ ſolutionē poſuerim/ eſt hec. Nā ſicut qñ
dico chimera eſt imaginabilis ly imaginabilis āpliat
vſqꝫ ad imaginabilia: quacunqꝫ imaginatione. Ita ly
hoc imaginabile ampliabit vſqꝫ ad imaginabilia hac
imaginatione. Hic obiit notato. Doctorē quendā nega
re iſtam. Sortes imaginarie eſt plato. Et ſi concedat
hanc ſortes imaginantur plato. Quia in iſta ſecūda
totale ꝑdicatum eſt imaginatū plato: ⁊ nō in prima.
¶ Notabis ſecūdo .s. t. in .4°. diſt. 49. q^{e}. 1. ar^{o}. 3. q̄la.
ſecūda ad .4^{m}. Dicere iſta verba formalr/ nō poteſt
eſtimari ꝙ albedo ſit nigredo: ꝗuis poſſit eſtimari
ꝙ id quod eſt album ſit nigrum: hec ille.
¶ Dubitat de ꝗtitate ſcḋe pti. iſtiꝰ copulatiue .ſ. om
ne aīal eſt: ⁊ ꝓmmet eſt albū. Reſpōdet ꝙ vniuerſal
ſed ꝯ nō ſubijcit in ea terminꝰ cōis ſigno vniuerſali
determinatur: igit nō eſt vniuerſalis. Ad hoc reſpon
detur diſtinguendo añs: vel formaliter ⁊ ſic concedi
tur: vel equiualenter: ⁊ ſic negatur.
¶ Nono dubitatur de ꝗntitate iſtius vterqꝫ hō cur-
rit. Et ꝙ ſit vniuerſalis patet ꝑ defīnitionē vniuerſalis
ꝙ non: ꝓbat: equiualet huic aliquorū duoꝝ hoīꝫ qui
libet hō currit: ⁊ iſta non eſt vniuerſalis vt ex ꝓcedē-
tibus haberi pōt: igit. Reſpōdet eam eſſe vniuerſalē:
⁊ ad argumentū in oppoſitū huiꝰ reſpōdet diſtinguē
do vel ꝙ equiualeat illi in ſignificādo: ⁊ ſic negat vel
in conſequendo: ⁊ ſic concedit ⁊ negat conſequentia.
¶ Decimo dubitat. Circa ꝑdicta an iſta ſigna quanti
ficantia ſint partes extremorum. Ad dubium reſpon
detur: ꝑ tres regulas ſequentes quarū prima eſt.
¶ Prima omne ſignū poſitū poſt copulā efficit pars
extremi: vt hic ſortes eſt oīs hō: totale ꝑdicatuꝫ eſt ly
omnis homo ⁊ ſic ꝫ cōit ꝑdicatū eius nō diſtribuit.
¶ Scḋa oē ſignū poſitū int ꝑtes extremi acceptionis
vnice efficit ꝑs extremi ⁊ ſic totale ſub^{m} hꝰ ꝓpōnis
q̄libꝫ eqꝰ cuiuſlibet hoīs currit eſt ly eqꝰ cuiuſlibet
hois ⁊ h oīs hō vł oīs eqꝰ currit. Si diſiūctum ſuma
tur vnice: ⁊ ꝓmum ſignū cadat ſupra totale diſiūctū:
ſubiectū eſt totū hoc. hō vł oīs eqꝰ ⁊ ſic de ſilibus.
3^{a}. Nullū ſignū poſitū ī capite ſeu ꝓncipio totiꝰ ꝓpoſi
tiōis categorice: ꝑter ly omnes collectiue ſumptum ⁊
ly nō infinitāter ⁊ ly tm̄ qñ facit categoricā de excluſo
extremo: efficit ꝑs extremi: vt h oīs hō eſt aīal ly hō
ꝓciſe eſt ſub^{m}. Aliq̄ ab iſta regula excipiūt ſigna ꝑti-
cularia ⁊ ſingularia. Sꝫ opp̄m videt eſſe de mēte Pe-
tri hiſpani. Nam dicit ꝓpoſitio ꝑticularis eſt illa in
qua ſubijcit tꝰ cōis ſigno ꝑticulari determinatꝰ. Si ḡ
vt tu dicis ſigna ꝑticularia efficerent ꝑtes extremorū
nō deberet ſic dicere: ſꝫ ſic ꝓpoſitio ꝑticularis ē illa:
cuius ſub^{m} eſt aggregatū ex t^{o} cōi ⁊ ſigno ꝑticulari.
¶ Si dicas: ꝙ quando Petrus hiſpanus dixit ſubij-
citur intellexit partialiter: id eſt tanꝗ pars ſubiecti/
contra in definitione propoſitionis vniuerſalis po-
ſuit illud verbum ſubijcitur: ⁊ tamen non intellexit
ꝙ terminus communis in vniuerſali eſſet partiale
extremum. Sed totale: igitur eodem modo debet ſu
mi in alijs definitionibus.
¶ Circa predicta notabis: ꝙ ly aliquis poteſt duplici-
ter ſumi vno modo loco termini ſingularis: vt quan-
do ly aliquis homo ponitur pro ſorte vel alio ſingu-
lari homine ⁊ tunc talis terminus erit ſingularis ad
minus ex ſuppoſitione/ alio modo ſumit vt dictū eſt.
¶ Similiter notabis: ly quidam apud grammaticos
ſignum ſingulare dicit: quia (vt dicunt certum quen-
dam repreſentat) ſed hoc nihil eſt quia de pluribus
poteſt quis eſſe certus.
¶ Preterea notabis: ly aliquid aliquando ſumi ſub-
ſubſtantiue ⁊ tunc eſt tranſcendens: aliquando vero
adiectiue ⁊ tunc eſt ſignum particulare.
¶ Preterea ly ille aliquando tenetur demonſtratiu/
ad ſenſum vel ad intellectum: ad ſenſum: vt quando
dicimus ille homo eſt quem vidimus alia die. Ad in
tellectum/ vt poeta ille meas errare boues vt cernis
⁊ ipſum: ⁊c. Aliquando relatiue vt petrus currit ⁊ ille
mouetur. Primo modo facit ſemper propoſitionem
ſingularem ſecundo modo non: niſi antecedens fue-
rit terminus diſcretus
¶ Preterea ly: hic: hec: hoc: aliquando facit de-
monſtrationem perſonalem: et tunc verificatur pro
eadem re numero: que demonſtratur quando dici-
mus: hic: homo: eſt cōſanguineus meus: aliquo ho-
mine demoſtrato.
¶ Aliquando facit demoſtrationem ſimplicem ⁊ tūc
verificatur non pro eadem re numero: ſed pro alia
ſimili: ⁊ tunc ponitur pro talis: vt quando dicimus
hec herba creſcit in horto meo: ſenſus eſt talis her-
ba: vt hec eſt: ⁊c. Sic debet ſumi ly hi in auctori-
tate beati Gregorij aducta a doctore ſancto quolibeto
3°. ar^{o}. 15. auctoritas eſt hec. Si primuꝫ parentē nulla
putredo peccati corrūperet: nequaꝗ ex ſe filios gehē
ne generaret. Sed hi qui nūc per redētorem ſaluādi
ſunt. Soli ab eo electi naſcerent ly hi demonſtrat ſim
pliciter: habet hoc dictū .S. Gregorij in .4°. moralium
ſuper illum textum. Nunc dormiens ſilerem ⁊c. Ali-
quando ſumitur ꝓ quidā: vt ſimul iſtarū hi ꝓficiunt:
hi deficiūt. Aliq̄ñ ē articulꝰ: vt dicūt grāmatici maſ-

ſculinum nomen eſt quod declinatur cum hic ⁊c. Aliquando eſt aduerbium: vt hic eſt Anthonius.

¶ Notabis hanc eſſe diſtinguendam ſm aliquos mei aſini intereſt currere: quia ſi ly mei / ſit Genitiuus huius pronominis: meus: mea: meum: eſt indefinita: vel eſt genitiuus huius pnominis: ego ⁊ hoc adhuc dupliciter: vel eſt adiectiuum illius termini aſini: ⁊ tunc eſt ſingularis: vel eſt dictio recta ab illo termino aſini ⁊ tunc eſt indefenita: pmo modo facit iſtum ſenſum meus aſinus eſt: cuius intereſt currere: ſecūdo modo iſtum mea qui ſunt aſinus intereſt currere. 3°. modo Aſinus mei: id eſt aſinus poſſeſſus a me eſt: cuius intereſt currere. Sed vltimus ſenſus improprie adaptatur illi ꝓpoſitioni. Nam genitiuus huius pronominis ego: ſignificat paſſionem non actionem: ⁊ ſecundus ſenſus ſimiliter nō eſt ita proprius ſicut primus immo ſm rectam grammaticā in vltimis duobus ſenſibus non eſt oratio congrua.

¶ Sequitur textus.

Item propoſitionum categoricarum alia eſt affirmatiua \ alia negatiua. Affirmatiua eſt illa: in qua predicatum affirmatur de ſubiecto vt hō currit. Negatiua eſt illa: in qua predicatum negatur de ſubiecto: vt homo non currit. Diuiſa propoſitione tripliciter ſciendum eſt: ꝙ triplex eſt queſitiuum: per quod querimus de ipſa propoſitione ſcꝫ: que qualis ⁊ quanta \ que \ querit de ſubſtātia propoſitionis: ideo ad queſtionem factam per \ que \ reſpondendū eſt categorica: vel ypothetica: qualis querit de qualitate propoſitionis: ideo ad queſtionem factam per \ qualis. Reſpondendum eſt affirmatiua vel negatiua. Quanta querit de quātitate: ideo ad queſtionem factam per quanta reſpōdendum eſt vniuerſalis vel particularis vel indefinita vel ſingularis. Unde verſus. Que ca. vel hyp. qualis \ ne vel af. v. quanta. par. in ſin.

¶ Sequitur gloſa.

Poſita diuiſione ꝓpoſitionis categorice penes quātitatē: cōſequenter Petrus hiſpanus ponit eiuſdem diuiſionem penes qualitatem eſſentialem: dicens. Itē propoſitionum categoricarum.

¶ Definitio ꝓpoſitionis affirmatiue venit ſic intelligenda / ꝓpoſitio affirmatiua eſt ꝓpoſitio categorica: in qua totale pdicatū enūtiaꝛ de totali ſubiecto mediante totali copula vel pncipaliori pte copule affirmata: vt iſta eſt affirmatiua homo eſt animal. Et iſta homo q nō eſt albus eſt animal: qꝛ ly: eſt. 3m. eſt copula pncipalis: ⁊ iſta ſortes eſt vel non eſt animal: qꝛ ly: eſt: vel manet affirmatū: quod eſt pncipalior pars. Immo ſolum ly vel: qꝛ quantū ad nobilitatē ſicut ſe habet ly: vel qñ coniūgit inter ꝓpoſitiones. Sic quādo coniungit inter terminos. Sed pmo modo eſt nobilior pars hypothetice igiꝛ ſcdo modo erit nobilior pars termini complexi: ⁊ ſic ab affirmatione vel negatione coniunctionis vnientis copulas partiales propoſitionis categorice poterit ſumi affirmatio: vel negatio totius categorice propoſitionis.

¶ Definitio ꝓpoſitionis categorice negatiue. Sic ꝓportionabiliter ad primam intelligaꝛ / ꝓpoſitio negatiua eſt propoſitio categorica: in qua totale pdicatum enuntiaꝛ de ſubiecto mediāte totali copula vel pncipaliori pte copule negata: vt iſta eſt negatiua equs nō currit: ⁊ iſta ſortes qui eſt animal nō eſt legens ⁊ iſta Petrus eſt nō: vel eſt ſtudēs: ⁊ iſta leo animal nō eſt.

¶ At vero pro horum enodatione ampliori. Scito ꝙ triplex eſt negatio: ſcilicet negans / infinitans / ⁊ priuans / que ſic definiunꝛ.

¶ Negatio negās eſt illa q facit terminos qs inuenit poſt ſe ſupponere aliter quā antea ſm exigētiam contradictionis: redditqꝫ ꝓpoſitionem negatiuam: ⁊ nō efficitur pars extremi vt ly non ſumpto neganter in hac ꝓpoſitione non homo eſt animal.

¶ Infinitans eſt illa que efficitur pars extremi cum termino: cui adiungiꝛ: ⁊ nō mutat qualitatē ꝓpoſitionis: diſtribuitqꝫ terminos ſibi immediatos pciſe: vt in pfata ꝓpoſitione ly nō ſumpto infinitāter. Nec ſequiꝛ ex hoc vnā ⁊ eandē ꝓpoſitionē eſſe affirmatiuā: ⁊ negatiuā formaliter ſꝫ beue maliter. Nec poteſt tibi dari ſignū euidēs: q poſſis diſnoſcere: quō ſumaꝛ ly non: qꝛ vtroqꝫ mō potuerit ſumi: niſi tibi a ꝓponēte fuerit notificatū: lꝫ qꝫ licitū tibi erit ab ipſo hoc querere.

¶ Priuans eſt illa: q negat habitū ſiue formā: ⁊ relinquit ſubiectū aptū natū ad illā habendā: vt nō vidēs ſumptū loco illius termini cecus ⁊ nō iuſtus loco ly iniuſtus: ⁊ iſto mō nō vidēs ⁊ nō iuſtus nō pñt dici de lapide: q lꝫ nō hēat viſum: nec iuſtitiā nō tñ habet potētiā ad illā: ⁊ iſta negatio vt cōiter ſignificaꝛ p ly. in. qꝛ ponit in cōpoſitiōe vt cius eſt inimicus incōtinens.

¶ Preterera notabis: negationē negantē hꝛ tria officia. ſ. negare: diſtribuere ⁊ impedire: vt in iſta ꝓpoſitione nō ōis hō eſt aīal: negat copulā: diſtribuit pdicatū ⁊ impedit diſtributionē ſubiecti. Et lꝫ hoc ſit faciliter ſuſtētabile: ſimiliter poſſet ſubſtētari negationē vnicum tm hꝛe officiū. ſ. negare: vt negare ſit oppoſitum ponere illius in qd agit. Eſt eñi negatio vt pter fertꝫ malignantis nature q cqd poſt ſe inuenit deſtruēs ⁊ eius oppoſitū ponēs ⁊ illud erit ſuū ſignificare ſeu negare vt qdā dicūt. Ex q inferꝛ negationē ſemp negare: ſemp eñi pōit oppoſitū. Si eñi inuenit ꝓpoſitionē affirmatiuā reddit ipſam negatiuā ⁊ ecōtra ⁊ ſi inuenit terōs nō diſtributos diſtribuit illos ⁊ econtra.

¶ Circa pmā ptē textus qrꝛ an iſta ſit diuiſio gñis in ſpecies ⁊ pbaꝛ ꝙ nō: qꝛ ppo affirmatiua ⁊ negatiua nō ſunt ſpēs ꝓpoſitiōis igiꝛ iſta nō eſt diuiſio gñis ī ſpecies / aſſe ꝓbo: inter ea q ſunt ſpēs alicuius gñis nulla eſt nobilitas aut prioritas: ſed inter ꝓpoſitionem affirmatiuam ⁊ negatiuam eſt nobilitas aut prioritas igitur / maior ex ſe: ⁊ per omnes logicos patet alias diuiſio generis in ſpecies non eſſet diuiſio vniuoci ſed equiuoci vel analogi / minor vero probatur ex ſancto Thoma: primo perhiermenias / vbi dicit affirmatiuam eſſe priorem negatiua: intellectu: voce ⁊ re ſignificata. Intellectu: nam prius intellectus componit quā diuidat: diuiſio nam ꝙ naturaliter eſt poſterior compoſitionē. Nam nō eſt diuiſio niſi cōpo

ctorum: ſicut non eſt corruptio niſi generatorum/ voce eſt prior: quia eſt ſimplicior. Nã negatiua addit ſupra affirmatiuam negationẽ: re ſignificata quia prius eſt eſſe ꝙ nõ eſſe: ſicut habitus p̃uatione: nũc affirmatiua ſignificat eſſe negatiua nõ eſſe igiꝰ minor vera:

¶ Sed contra omnia illa que differunt ſm formas eſſentiales: ſi conueniunt genere differũt ſpecie. Sed ꝓpoſitio affirmatiua ⁊ negatiua ſunt huiuſmõi. Ergo differunt ſpecie maior de ſe patet minor probatur: qꝛ affirmatio ⁊ negatio penes copulam que eſt forma eſſentialis ꝓpoſitionis: ſumiꝰ tũc vltra differunt ſpecie: ergo ſunt ſpecies cum non ſint indiuidua: ⁊ non alterius generis niſi propoſitionis categorice quod genus eſt hic diuiſum: igitur ⁊c.

¶ Pro reſponſione nota: ꝙ quidã doctor antiquus Alexander nuncupatus ductus ratione ante oppoſitum facta: quam eliciebat ex verbis philoſophi vbi ſupra: aſſerebat ſupra poſitam diuiſionem non eſſe generis in ſpecies: quin potius multiplicis/ in ſua ſignificata. S. vero doctor locõ pallegato: dicit eã eſſe generis in ſpecies: ⁊ hoc tenendum eſt: tum ꝓpter ſancti doctoris auctoritatem: tum propter rationem in oppoſitum: ⁊ alias que poſſunt adduci.

¶ Ad argumentum ante oppoſitum reſpondet doctor ſanctus valde notabiliter dicens: ꝙ vnum diuidentiũ aliquod commune poteſt eſſe p̃us aut nobilius altero dupliciter: vno modo ſm ꝓprias naturas diuidentiũ: alio modo ſm participationem rationis illius communis quod in ea diuiditur. Primum non tollit vniuocationem generis: vt manifeſtum eſt in numeris: in quibus binarius ſm rationem ꝓpriam prior eſt ternario: ſed tamen equaliter participat rõnẽ generis ſui: ſcilicet numeri. Nam eque bene binarius eſt multitudo menſurata per vnum: ſicut ternarius: ⁊ econtra. Sed ſecundum impedit vniuocationem generis: ⁊ ꝓpter hoc ens nõ poteſt eſſe genus ſubſtantie ⁊ accidentis: quia in ipſa ratione entis ſubſtantia que eſt ens per ſe: p̃oritatem habet reſpectu accidentis: quod eſt ens in alio. Sic ergo affirmatio eſt prior negatione ſm ꝓpriam rationem. Tamen ipſa negatio equaliter participat rationem ꝓpoſitionis. His notatis facile eſt reſpõdere in forma ad argumẽta.

¶ Queritur ſecundo an aliqua ꝓpoſitio ſit mixte qualitatis ⁊ ꝓbatur ꝙ ſic: quia iſta ꝓpoſitio/ quolibet eſt vel non eſt: eſt mixte qualitatis igitur: antecedens ꝓbatur. Non eſt potior ratio: ꝙ ſit affirmatiua ꝙ̃ negatiua igitur eſt vtrunqꝫ antecedens patet: quia ſicut ly eſt p̃mum affirmatur: ita ſecundum negatur: igitur habetur intentum.

¶ Sed contra: eſt p̃mum p̃ncipiũ: igiꝰ eſt ꝓpoſitio affirmatiua. Cõſequentia ꝓbatur: quia p̃mum p̃ncipiũ poteſt eſſe maior in barbara: ſed nulla maior in barbara eſt ꝓpoſitio negatiua ergo p̃mum p̃ncipiũ non eſt ꝓpoſitio negatiua maior ⁊ minor liquent ⁊ conſequentia eſt inferior quarte figure igitur ⁊c.

¶ Pro queſtiõis ſolutione notato: aliquos doctores ponere ꝓpoſitiones aliquas mixte qualitatis ꝓpter argumentum ante oppoſitum: quod nullius momenti eſt. Nam in apto eſt in illa ꝓpoſitione de qua arguebatur p̃ncipaliorem ptem copule minime negari que eſt ly/ eſt vel. Ea ꝓpter alij licet non admittant mixtam qualitatem ꝓpter illam ꝓpoſitionem: admittunt tamen ꝓpter iſtam ſortes eſt vel non poſſibiliter eſt: vbi copula habet duas ptes affirmatas ⁊ duas negatas. Et ſic nõ erit aſſignabilis ratio: quare illa magis ſit affirmatiua ꝙ̃ negatiua. Sed hoc argumentum ſimiliter non concludit duplicem enim patitur reſponſionem. Primo poteſt dici ꝙ vel iſta ꝓpoſitio conſideratur ſꝫ ꝙ eſt categorica: aut ſecundũ ꝙ eſt modalis. Si p̃mum: dicitur eam eſſe affirmatiuam: quia due ptes quarum nulla eſt modus affirmãtur vel ſm ꝙ eſt modalis: ⁊ ſic dicitur: eam eſſe negatiuam quia modus negatur. Secundo poteſt dici: ꝙ ly vel in copula diſiuncta: ⁊ ly ⁊ in copula copulata ſunt partes p̃ncipaliores alijs: quia ratione earum alie partes cõiungunt: ⁊ ſic aggregatũ hoc. ſ. ẽ: vꝫ preponderat illi: ſcꝫ poſſibiliter eſt. Et propterea eſt affirmatiua ⁊ ſic qñcunqꝫ copula habuerit plures partes ſemper inuenietur vna: que ſe habeat tanꝙ̃ forma reſpectu aliarũ a cuius affirmatione vel negationẽ tota propoſitio dicatur affirmatiua vel negatiua.

¶ Tenentes autem iſtam opinionem ob auctoritatẽ Petri hiſpani: ⁊ philoſophi dicunt diuiſum huius diuiſionis eſſe totum hoc propoſitio ſimplicis/ qualitatis: ſed dictũ hoc: licet ſaluet hanc diuiſionem eſſe bonam: non tamen ſaluat p̃fatos auctores ſufficiẽter diuiſiſſe: cũ propoſitionem in cõmuni nõ diuiſerint.

¶ Quam obrem hac opinione dimiſſa ponitur concluſio hec nulla eſt danda propoſitio mixte qualitatis que concluſio probatur.

¶ Quando tu ponis hanc concluſionem aliqua propoſitio eſt affirmatiua ⁊ negatiua. Simul vel ſumis illos terminos. ſcꝫ affirmatiua ⁊ negatiua vniuoce cum philoſopho ⁊ Petro hiſpano vel non. Si primum contra: tua cõluſio eſt vna ꝓpoſitio affirmatiua: cuius predicatum non ſupponit: ergo eſt falſa: ꝙ ſubiectum non ſupponat ꝓbo de nullo eſt verum dicere hoc eſt propoſitio affirmatiua ⁊ negatiua ſimul ergo non ſupponit: antecedens ꝓbatur: predicatum implicat contradictionem ergo illud de nullo verificaꝰ: Antecedens patet: ponendo loco illius termini affirmatiua diffinitionem datã: ⁊ ſimiliter loco illius termini negatiua tunc demõſtrata quacunqꝫ propoſitione: iſta ꝓpoſitio eſt falſa: ſcꝫ hoc eſt ꝓpoſitio in qua predicatũ totale enunciaꝰ de ſubiecto totali mediãte totali copula vel p̃ncipaliori parte copule affirmata: ⁊ ꝓpoſitio in qua predicatum totale enũtiatur de ſubiecto mediante copula totali vel principaliori parte copule negata.

¶ Si forſan dicas te nõ ſumere illos terminos vniuoce ſed equiuoce/ nolo tecũ diſputare de nomine. Si autem velis aliter fugere argumẽtum dicendo: te vti illis terminis vniuoce: non tamen velle admittere diffinitiones prout ſunt expoſite. Contra ille definitiones ſunt admittende que tollunt pluralitatem: vbi non eſt neceſſaria ⁊ ipſis admiſſis ſaluantur dicta doctorꝫ: ſꝫ iſte definitiões ſunt huiuſmõi igiꝰ ſunt admittẽde.

¶ Preterea quando dicis ꝙ aliqua eſt propoſitio affirmatiua ⁊ negatiua vel ſumis ly: ⁊ diuiſiue vel complexiue. Si primum hoc eſt falſum: vt patet reducendo illam propoſitionem ad vnam copulatiuã ex parte predicati. Si ſecundum ſequeretur hanc eſſe mixte qualitatis: ſcꝫ nullus homo eſt animal/ ꝙ eſt impoſſibile: alias nulla eſſet ꝓpoſitio pure negatiua. Sequella ꝓbatur: hec ꝓpoſitio nullus homo eſt animal eſt ipſamet ⁊ ſua pars ⁊ ipſamet eſt negatiua ⁊ ſua pars. ſ. homo eſt animal eſt affirmatiua: ergo hec ꝓpoſitio eſt affirmatiua ⁊ negatiua/ maior ⁊ minor ab aduerſarijs conceditur: ⁊ conſequentia eſt bona igitur ⁊c.

¶ Queritur tertio qualis ſit iſta non nullus homo

Non currit ⁊ videtur ꝙ ſit negatiua: ibi eſt vna nega:
tio non impedita reſpectu copule. Ergo negat illaꝫ
⁊ per conſequens eſt negatiua. Sed contra: aliqua
impeditur: ⁊ non eſt maior ratio de prima q̃ de ſecū:
da q̃ de tertia. Ergo quelibet impeditur. Ultra queli:
bet impeditur ergo nulla negat copulam: nulla ne:
gat copulam ergo eſt affirmatiua: maior prime con:
ſequentie conceditur ab omnibus minor probatur
quia ſi tu dicis ꝙ prime due impediuntur: ⁊ non ter
tia non poteris aſſignare rationem quare prime due
magis q̃ ſecunda ⁊ tertia.

¶ Pro queſtionis euidētia ponitur quedam regula
generalis que talis eſt: quando in aliqua propoſitione
ponuntur plures negationes totales neganter ſum
pte: exercētes ſuam vim circa copulaꝫ totalē vel prin
cipalē. Si tales negatiōes fuerit pares reddit ppōeꝫ
affirmatiuam. Si vero impares negatiuā: iſta regla
innitit naturali ⁊ cōi mō cōcipiēdi: ⁊ auctoritati oīm
logicoꝝ: quare appoſuerit illas limitationes facili
mum eſt videre. Primā enim ponitur propter quo:
rundam argumenta: que nullius vtilitatis vel valorꝭ
ſunt. Primo enim probant hanc eſſe affirmatiuam
homo non eſt animal: quia cadunt ſupra copulam
due negatiōes: videlicet ipſa tota ⁊ ſua pars que ſunt
due negationes quod probant de ipſa tota liquidum
eſt de parte probatur: quia ſignata tota illa negatiōe
in ſcriptura dempta minima particula que tam par:
ua ſit vt dato ꝙ omnino remoueretur illud ꝙ rema:
net habeat formam negationis illa maxima pars eſt
negatio: igitur cadunt due negationes. Sed vt dictū
eſt oportet ꝙ ſint totales. Poſſet ſimiliter dici ꝙ illa
pars magna non eſt negatio formaliter ⁊ actualiter
ſed bene materialiter ⁊ in potentia. Nam ad hoc ꝙ
aliqua dictio ſit negatio oportet intellectum ea vti:
⁊ vel ſibi ſimili.

¶ Dicitur neganter ſumpte propter negationes ſum
ptas infinitanter. Dicitur exercentes ſuam vim. ⁊c.
Quia iſta eſt negatiua ſortes non eſt vel non eſt ani:
mal: poſito ꝙ prima negatio ſicut habet ex ſua natura
cadat in totum ſequens quia ſic non eſt negatio in il:
la propoſitione: ꝙ ſit negatiua: patet quia ſua contra
dictoria eſt affirmatiua: vt ſupra dictum eſt. Sed ꝙ
ſecunda negatio non cadit ſupra totam copulam cate
gorematice: nec ſupra partem principalem non eſt
contra regulam.

¶ Propter eandem cauſam iſta ſimiliter eſt affirma
tiua ſortes qui non eſt albus eſt animal.

¶ Notabis preterea pro ſolutione argumenti ſup:
poſito naturali ⁊ communi modo concipiendi ꝙ cir:
ca impedimentum illarum negotionum aliquid eſt
neceſſarium et aliquid liberum. Eſt quidem neceſſa
rium vt duas illarum intellectus intelligat impedi:
tas ⁊ reliquam non: eſt autem liberuꝫ ꝙ ille due ſint
prime due: ⁊ tertia non / vel ꝙ prima ſit non impe:
dita: ⁊ relique due impedantur: ⁊ loquor vt dictum
eſt de neceſſario ex ſuppoſitione.

¶ Iſtis notatis reſpondet ad argumentum in oppo:
ſitum concedendo primam partem antecedētis ⁊ ne:
gando ſecundam ⁊ quando petis rationem dico ꝙ
ratio quare due impediantur: ⁊ non omnes tres eſt
communis: ⁊ naturalis modus concipiendi (vt plu:
ries dictum eſt) ⁊ patet per experientiam: ratio vero
quare prime due dempta tertia vel dempta prima re:
lique due. Eſt determinatio intellectus: ⁊ volunta
tis que ad hoc ſufficit: ⁊ ſic patet ꝙ intellectus libe:
re poteſt concipere iſtas duas: vel illas duas impedi
tas non tamen omnes tres eo modo quo dictum eſt.
Habes ex his non eſſe neceſſarium fugere ad artem
obligatoriam. Nam aliquis intellectus intelligit im:
pedimentum illarum negationuꝫ quē fugit ars obli:
gatoria. Et ſi aliquis inſurgat querens quare volun:
tas vel intellectus ſic ſe habuerunt: ⁊ non aliter aſſu:
mendo iſtas negationes / dic ſibi hanc q̄ōnem perti
nere ad libros de anima: ⁊ ad phiſicos.

¶ Circa predicta dubitatur primo qualis ſit iſta ni
hil ⁊ nemo portant lignum. Reſpondetur per diſtin
ctionem: quia vel ambe negationes in illis terminis
incluſe tenentur infinitanter: vel ambe neganter vel
vna infinitanter ⁊ alia neganter. Si prima duo eſt af
firmatiua. Si tertium eſt negatiua quecunqꝫ ſit illa
negatio ſiue prima ſiue ſecunda: ⁊ iuxta eandem di:
ſtinctionem poteris reſpondere de quantitate.

¶ Secundo dubitatur an ſi ſortes haberet vnam pro:
poſitionem categoricam ante cuius copulaꝫ poneren
tur infinite negatiōes propoſitio eſſet affirmatiua vel
negatiua.

¶ Ad hoc reſpondetur ꝙ licet poſſet dici talem pro:
poſitionem eſſe incongruam: ⁊ ineptam: ⁊ per conſe
quens nullatenus eſſe propoſitionem / admiſſa tamē
eius congruitate aliqui dicunt eam eſſe affirmatiuā
vel negatiuam non tamen affirmatiuam determina
te ſeu determinate negatiuam. Alij dicunt eam eſſe
affirmatiuam: quia infinite negationes impediunt eꝫ
infinite negant. Sed hoc nihil eſt: nam quemadmo
dum ibi ſunt infiniti binarij ita etiam ſunt infiniti ter
narij: ⁊ ſic ſunt infinite negationes impedientes alias
infinitas que impediebant tuas infinitas: ⁊ adhuc
hic non eſt ſtatus: quia in quolibet infinito ſunt infi
niti binarij ⁊ infiniti ternarij: ⁊ ſic ſine termino. Ali
ter igitur dicitur ſcḋm alios: ⁊ melius: diſtinguendo
quia vel ille intellectus concipit omnes negationes
illas impeditas: ⁊ ſic eſt affirmatiua vel concipit om
nes impeditas preter vnam: ⁊ ſic eſt negatiua ⁊ nota
me dixiſſe vnam: ⁊ non primam vel vltimam nam
vbi infinitum ponitur primum ⁊ vltimum remouet.

¶ Tertio dubitatur / qualis ſit iſta ſortes non vult ſtu
dere. Reſpondetur diſtinguendo quia vel ly nōvult
eſt tertia perſona iſtius verbi: nolo: non: vis non
vult: ⁊ ſic dicitur eam eſſe affirmatiuam: quia ille
due dictiones ſumuntur vice vnius verbi affirmati:
ui: quia hoc verbum nolo in ſecunda perſona: ⁊ in
tertia non habet vnam dictionem ſicut in prima:
⁊ iſta propoſitio nolo ſcribere non equiualet in rigo
re huic non volo ſcribere ſed huic volo non ſcribere
inter quas multum intereſt: Nam prima nullū actū
voluntatis preſupponit. Sed ſecunda ſcilicet multo:
tiens vnum pro alio ponatur vel ly non vult eſt ag:
gregatum ex negatione negante: ⁊ tertia perſona hu
ius verbi: volo: vis ita ꝙ ſummatur illud aggregatū
in vi duarum dictionum: ⁊ tunc dicitur eam eſſe nega
tiuam ex quo patet ꝙ ſorte dormiente in primo ſenſu
propoſitio eſt falſa. Sed in ſecundo vera: ⁊ circa hoc
videbis. D. S. inp°. d. 46. 4. ad 2m.

¶ Reſiduum textus ex ſe perſpicuum eſt. Uerſus ta:
mē ſic poſſūt intelligi / que ca. vel hyp. i. ad queſtio:
nem factaꝫ per ly que reſpondendum eſt categorice
vel hypothetica qualis ne vel af. i. ad queſtionē fa:
ctam per ly qualis reſpōdendū eſt negatiua: vel af
firmatiua. v. quanta. p. in. ſin. hoc eſt ad q̄ōneꝫ factam
per ly quanta reſpōdendū eſt vniuerſalis particularis

indefinita vel ſingularis. Si autem velimus querere de alijs proprietatibus propoſitionum poſſumus in terrogare per hoc ſignum vtrum vel per ly an vel aliud ſimile dicendo ſic. Utrū iſta propoſitio homo eſt animal ſit vera vel falſa. Utrum poſſibilis vel im poſſibilis. An neceſſaria vel contingēs: ꝛ quia p iſta ſigna non interrogamus abſolute niſi addendo illud de quo dubitamus vt in exemplis poſitis patet idcir co Petrus hiſpanus predicta ſigna ſuperioribus ne quaꝗ̄ annumerauit.

¶ Sequitur textus.

ITem propoſitionum catego ricarum \ quedam participāt vtroqꝫ termino vt homo eſt animal: homo nō eſt animal. Alie participant vno tantū vt homo currit: homo diſpu tat. Alie vero nullo: vt plato diſputat eq̄ꝰ mo uetur. Item propoſitionum vtroqꝫ termino participantium. Alie participant ſcd̄um eun dem ordinem: vt homo currit: homo non cur rit. Alie vero ordine econuerſo vt homo eſt animal: animal eſt homo.

Sequitur gloſa.

PRo euidētia p̄me ptis huiꝰ textꝰ: nota ꝙ diuiſum huiꝰ diuiſionis eſt: ly quarū propoſitionū categoricarū ꝙ pꝫ ter in telligit diuiſio ſic. Oēs due ꝓpoſitiōes categorematice aut ꝑticipāt vtroqꝫ ter mino. Aut altero tm̄. Aut nullo termi no ꝑticipāt. Et vt meliꝰ textꝰ hic itelligat̄ ponent̄ mē brorum definitiones dato ꝙ Petrus hiſpanus exem plariter procedat.

¶ Definitio primi membri.

¶ Propoſitiōes ꝑticipātes vtroqꝫ tᵒ. Sūt ꝓpoſitiōes ſic ſe hn̄tes. ꝙ q̄libet extremū vniꝰ ē oīno ſinonimū cū aliq̄ extremo alteriꝰ: vt ſūt iſte ꝓpōnes hō currit: oīs hō nō currit ꝛ iſte hō ē aīal ꝛ aīal fuit hō ex quo infert̄ terminū hic accipi pro totali ſubiecto vel p̄e dicato ꝛ nō pro copula.

¶ Infert̄ 2ᵒ ꝙ iſte nō ꝑticipāt vtroqꝫ tᵒ: hō eſt hō ꝛ hō currit. dato ꝙ vniꝰ q̄cūqꝫ extremū ſit ſinonimū cum aliq̄ extremo alterius. Nam ad hoc ꝙ illa definitio cō ueniat alicui: opꝫ ꝙ de q̄cūqꝫ eſt verū dicere ꝙ eſt ex tremū vniꝰ. Sit verū dicere ꝙ ſit ſinonimū cū aliquo extremo alteriꝰ ꝛ eſt ſic ī hac ꝓpoſitiōe omne indiui duū alicuiꝰ ſpeciei ē hō. Que falſa eſt ꝛ ſi ī aduertēti apparet vere propter ſimilitudinē quā habet cū hac alicuiꝰ ſpeciei omne indiuiduū eſt hō: que vera eſt.

¶ Definitio ſecundi membri.

¶ Propoſitiōes tm̄ altero tᵒ ꝑticipātes ſunt ꝓpōnes ſic ſe habētes ꝙ vnū extremū ꝛ nō q̄dlibet ē oīno ſino nimū cū aliq̄ extremo alteriꝰ / vt ſunt iſte ſortes cur rit: brunellus currit.

¶ Definitio tertij membri.

¶ Propōſitiones nullo tᵒ ꝑticipātes ſunt ꝓpōnes ſic ſe habētes. ꝙ nullū extremū vniꝰ ē oīno ſinonimū cū aliq̄ extremo alterius: vt ſūt iſte leo currit: eqꝰ ābulat.

¶ Pro ſecunde partis textꝰ euidentia. Definiunt ſic propoſitiōes vtroqꝫ termino ꝑticipātes ordine eodē ſcilicet: ſunt ꝓpoſitiōes ſic ſe habētes: ꝙ ſubiectū vniꝰ eſt oīo ſinonimū cū ſubiecto alteriꝰ ꝛ predicatū eiuſ dem cū p̄dicato alteriꝰ vt ſunt iſte: quilibet hō currit: aliquis homo non currit.

¶ Propoſitiōes participātes vtroqꝫ termino ordine ecōuerſo ſūt ꝓpōnes ſic ſe hn̄tes: ꝙ ſubm̄ vniꝰ ē oīno ſinonimū cū p̄dicato alterius ꝛ predicatū eiuſdem cū ſubiecto alterius vt ſunt iſte homo eſt currēs / ꝛ cur rens eſt homo.

¶ Circa p̄dicta dubitat̄. An iſte ꝓpoſitiōes ſint vtroqꝫ tᵒ ꝑticipātes. ſ. marcꝰ currit / tulliꝰ currit. Ad hoc re ſpondet̄ ꝙ nō ſimpl̄r: ſꝫ bene ſm̄ q̄d. ſcꝫ q̄ ad ſignifica tionē eſſentialē tm̄ ꝛ hoc ex parte ſubiecti. Nam pre dicata ſunt omnino ſinonima.

¶ Secundo. Dubitat̄: de iſtis homo eſt pictus: hō eſt aīal. Et reſpōdet̄ ꝙ nullo tᵒ ꝑticipant. Ex ꝑte p̄dicati notū eſt. Ex ꝑte ſubiecti patet q: ly hō in p̄ma diſtra hitur q̄tum ad ſignificatum: q: accipitur ſub cōceptu quo mediante ſignificat homines pictos ꝛ hoc tenē do illam regulam talia ſunt ſubiecta. ꝛc.

¶ Tertio. Dubitat̄ de iſtis / hō eſt ſpecies: nullꝰ hō eſt ſpēs ꝛ reſpondet̄ ſatis ꝓbabiliter: ꝙ vtroqꝫ termino participāt: ex ꝑte p̄dicati notū eſt: ex ꝑte ſubiecti pa tet q: ly hō in vtraqꝫ habet duplex ſignificatū vltima tum: primariū ſcꝫ ꝛ ſecundariū. ſꝫ quoad ſuppoſitio nem in vna denotatur predicatū cōuenire ſubiecto p primario. Et in alia pro ſecūdario modo ſinonimitas non reſpicit ſuppoſitionē: ſed ſignificationē. Nec con tra hoc militat: q2 dictū eſt in dubio immediate pre cedenti: vt perſpicienti attente patet.

¶ Dubitat̄. Quarto de iſtis. ſortes oīs homo eſt ꝛ ſor tes eſt omnis homo. Reſpondet̄ ꝙ ex parte predicati non participāt. Nam in prima totale predicatū eſt ly homo tantum ꝛ in ſecunda ly omnis homo.

¶ Quinto. Dubitatur de iſtis ſortes eſt homo albus ꝛ ſortes eſt albus homo. Et reſpondetur ꝙ ſic / quia licet mutetur ordo ſitualis non tamen ordo forma lis: hic conſideratus: qui reſpicitur ꝛ eſt inter ſubie ctum ꝛ predicatū vnius ꝛ alterius. Ordo tamen ſi tualis bene poteſt eſſe inter partes vniꝰ extremi. Ad minus quando talis variatio non ſufficit ad varian dum veritatem: vel falſitatem propoſitionis vt eſt in p̄ehabitis propoſitionibus. Iſtas tamē teneo nō par ticipare in ſubiecto: hominis equus non currit ꝛ equus hominis non currit: propter cauſam aſſignatam.

¶ Sexto ꝛ vltimo. Dubitatur: an in mente reperiā tur propoſitiones vtroqꝫ termino participantes or dine eodem ꝛ ſimiliter ordine econuerſo. Et vide tur. Quod nō: quia in mente nullus eſt ordo igitur / antecedens patet: quia ſubiectum ſcilicet intellectus vel anima eſt indiuiſibile. Ad hoc communiter reſ pondetur: ꝙ licet non ſit ordo ſitualis vel localis eſt tamen ordo cōcipiendi. Eo quod primo intelligi mus vnam rem ꝛ poſtremo aliam. Cōtra volo quod ſortes ſimul aduertat circa iſtam propoſitionem ho mo eſt animal: ita quod non primo intelligat ſubie ctum ꝛ poſtea predicatum. Immo per ſanctum Tho mam / p̄ma parte q̄ſt intellectꝰ intelligit aliquā propo ſitionem ſimul intelligit extrema illius: tunc non eſt ibi ordo ſitualis nec ordo concipiendi igitur habe tur propoſitum.

¶

¶ Ad hanc replicam: admiſſo caſu: diſtinguo anteceꝺens (ſicut ſupradictum eſt) vel accipiendo ordinem concipiendi pro hoc quod eſt vnum intelligi prius ⁊ poſtea aliud concedo antecedens vel accipiendo ordinem concipiendi pro hoc ꝙ eſt intelligere propoſitionem non confuſe: hoc eſt ꝙ intellectus concipiat illū terminū homo tanq̃ cui denotatur aliquid conuenire ⁊ ly animal tanq̃ quod denotatur alteri conuenire ⁊ ſic nego ⁊ iſto modo ſoluitur hic.

ℭ Sequitur textus.

Item propoſitionū vtroq; termino participantium ſcḋm eundem ordinem. Alie ſunt contrarie. Alie ſubcontrarie \ alie contradictorie. Alie ſubalterne.

ℭ Sequitur gloſa.

Ulteaq̃ oppoſitionum hoc mare magnū (Ubi reptilia ſophiſmata quorū non eſt numerus. Ubi relatiuorum copulatorum: diſiunctorū: ⁊ conditionatorum: horriferi vēti. Ubi obliquorū procelloſi turbines reperiuntur) ingrediar. Quedam conſulto: quaſi in tranquillo portu: preparanda prelibandaq; cenſeo.

¶ Primum erit dicere: quid ad ſimilitudinē forme requiratur. Secundum. definire quid ſit acceptio vnica: quid non vnica. Tertium. explanare quando vnꝰ terminus ſit vel dicatur eſſe in ordinem ad alium. Quartum. aſſignare quaſdam regulas acceſus ⁊ diſcenſus in propoſitionibus ⁊ preſertim in oppoſitis. Quintum. enodare quando ſuppoſitio confuſa determinate equiualeat ⁊ econtra ⁊ quando diſtributiua determinate ⁊ confuſe.

¶ Pro pmi expeditionē. Scitō quattuor eſſe cōditiones que a logicis cōmuniter aſſignant: ad hoc ꝙ alique propoſitiones ſint eiuſdē forme. Prima eſt: ꝙ ſint ſimilis quātitatis. Id eſt ꝙ termini illarū propoſitionum q̃ debent eſſe eiuſdē forme teneant eodē modo q̃ ad ſuppoſitionē: ampliationē / reſtrictionē ⁊ appellationē. Ideo iſte non ſunt eiuſdē forme hō currit / oīs hō currit defectu primi. Nec iſte. hō eſt animal ⁊ hō ē currēs. Quia i pma ly: eſt: abſoluit a tpe ⁊ nō in ſcḋa. Et ſic deficit ſcḋz. Nec iſte. aliq̇s hō ē albꝰ / hō eſt albꝰ. Quia i pma ly: aliq̇s reſtringit p maſculis ꝯ fe. Nec iſte. cognoſco veniētē: veniētē cognoſco ꝯfectu q̇rti. Scḋa ꝙ ſint ſiſis q̇litatis. Que conditio intelligit tā ex parte copl'e iplicatiōis: q̃ ex pte copule pncipalis. Quare iſte nō ſunt eiuſdē forme: Petrꝰ q̇ eſt ē albꝰ petrꝰ q̇ nō ē: eſt albꝰ. Nec iſte hō currit: hō nō currit.

¶ Tertia. ꝙ ſeruet ſiſitudo coplax tā pncipaliū ꝙ minꝰ pncipaliū: q̇ ad modū ⁊ tps ⁊ q̇ ad determinationes ipſax. Ideo iſte nō ſunt eiuſdē forme: petrꝰ diſputat: pꝰ diſputauit. Et ſi dicas tā ibi deficit āpliatio: dicā ſic: pꝰ q̇ ē diſputauit. Et tm̄ pono ly q̇ ē vt reſtringat ⁊ nō vt efficiat p ſubiectiuꝰ pone ly. a. ad idē denotandū. Nec iſte. ſortes pꝰ eſt / ſortes neceſſario eſt ⁊ ſic de ſiſibus. ¶ Quarta. ꝙ in eis ſeruet ſiſis ſitus terminorū. Per ſiſē ſitū intelligēdo. Quattuor q̃ ſunt. q̇tiens: ordo numerꝰ: ⁊ ſinonimitas. Per q̇tiens intelligitur. Nō q̇tiēs vnꝰ terminꝰ repit in vna totiēs ipe vꝉ aliꝰ loco ſui repiat in alia. Ideo iſte nō ſunt eiuſdē forme hō eſt hō / hō eſt animal. Quia in pma ly hō repit bis ⁊ i ſcḋa nec ly hō nec aliꝰ terminꝰ repit bis. Per ordinē intelligit. Nō ſi in vna ppoſitione pars diſtributa ſubiecti pcedit in alia pcedere ꝺbet. Quare iſte nō ſunt eiuſdē forme oīs hō ⁊ leo currūt. a. eqꝰ ⁊ omnis capra ābulāt ⁊ ꝙ ſi in vna ppoſitione copulatiua prima pars fuerit affirmatiua: in alia prima pars erit affirmatiua ⁊ ſi negatiua debz eſſe negatiua. Et ſi vꝉis erit vꝉis. Quā ob cauſam ceſare ⁊ cameſtres nō ſūt eiuſdē forme nec diſamis nec datiſi. in ſilogiſmis.

¶ Per numerū intelligit. Quod tot termini tā categorematici q̃ ſincategorematici ſint i vna ſicut i alia. Et ſit eadē correſpōdentia categorematis ad categorema ⁊ ſincategorematis ad ſincategorema. Et quod ſincategoremata ſint ſimilis nature. Ideo iſte nō ſunt eiuſdē forme / brunellꝰ eſt homo ⁊ brunellꝰ eſt hominis. Nec iſte. tm̄ hoīs eqꝰ eſt currēs / ⁊ tm̄ hoīs eqꝰ ē currēs. Si in pma ly tm̄ excludat a toto ⁊ i ſcḋa pte.

¶ Per ſinonimitatē intelligit. Nō termini ſinonimi vniꝰ debēt eſſe eodē modo ſinonimi in alia. Ita ꝙ ſi in vna fuerint ſinonimi tm̄ ſignificatione eſſentiali: in alia ſint ſinonimi quo ad eſſentialē tm̄. Et ſi eſſentiali ⁊ accidētali: eſſentiali ⁊ accidētali. Ideo iſte non ſunt eiuſdē forme hō eſt hō ⁊ hō eſt hominis.

¶ Iſte ſunt cōditiones ad ſimilē formā req̇ſite: que a doctoribus dyalecticis aſſignantur. Sed mihi videtur / ꝙ ly numerus ſupflue ponat: nam primū ⁊ ſecundum q̇d p ly numerꝰ intelligit. Intelligit in ly quotiēs. Nā ꝙ iſte nō ſint eiuſdē forme leo ē hō leo ē hominis eo fit q: in ſecūda repit implicite ly ens quia predicatū totale eſt ly ens hoīs ⁊ nō in pma cuiꝰ totale predicatū eſt pciſe ly hō. Et tertiū in ſinonymitate poſſet includi. Dicēdo ꝙ ſincategorema vnius ppoſitionis dz eſſe ſemp ſinonimū cū ſincategoremate alterius ppoſitionis. Si tn̄ volueris iſtā cōditionē remanere ad maiorem explanationem: remaneat feliciter.

¶ Et eſt ſumme notandū: ꝙ ad ſiſem formā ⁊ ad ſimilē acceptionē terminorū req̇rit idētitas ſpecifica ſincategorematū. Itaq; ſi i vna ponit: oīs i alia ponat ōīs. Idē dico de aduerbijs includētibꝰ talia ſincategoremata: vt ly neceſſario ⁊c. De alijs videt mihi: ꝙ nō oporteat. Et ſic ly velociter erit eiuſdē forme cū ly fortiter. Idē dico de q̇cūq; termino includente ſincategorema aliquod variās xitatē vꝉ falſitatē ppoſitiōis. Unde ſi ponatur ꝙ ly. a. valeat incomplexe tātū ſicut ly omnis hō nō eſt eiuſdē forme cū alio nō icludēte tale ſignū. Notādū pterea ſm aliq̇s: ꝙ terminꝰ cōplexꝰ ſumptꝰ vnice: bene eſt eiuſdem forme cum termino incomplexo: non tamen ſi ſumatur non vnice.

¶ His hītis. Quia ad hoc ꝙ aliq̃ ppoſitiōes pfectiſſime opponant nō ſufficit eas īter ſe opponi de forma ſolū. ſz etiā de forma acceptiōis terminorū. Ideo ponent cōditiōes ad ſiſē acceptionē terminorū req̇ſite. Unde dz ꝙ ad hoc ꝙ aliq̃ ppoſitiōes: vꝉ cōſequētie ſint eiuſdē acceptiōis terminorū req̇runt oēs cōditiōes ſupra poſite: ⁊ ēt pta ſinonimitate extriſeca ⁊ ly q̇tiēs in q̇ntū ly q̇tiēs includit ēt ſinonimitatē eādē. Nō iſte ſunt eiuſdē acceptiōis terminorū hō ē hō / hō ē aīal. Et ſi q̇rat q̇d ē ſinonimitas extriſeca. Reſpōdet q̇dā expertꝰ logicꝰ. Nō ſinonimitas extriſeca eſt illa: q̇ eſt variāda ſm cōſiderationem ſubiecte materie. Et intrinſeca eſt illa: q̇ nō eſt varianda ſm conſiderationem ſubiecte materie.

¶ Sed iſte diffinitiones apparent confuſe aliquo modo. Ideo aſſigno alias. Unde dico, quod ſinonimitas intrinſeca eſt ſinonimitas: que eſſentialiter requiritur ad conſtituendam propoſitionem oppoſitionem / conuerſionem: vel conſequentiam ſillogiſticam vel quamcunque aliam inſtandam. Et ſic (prout dictum eſt) iſte propoſitiones homo eſt homo: homo eſt animal. Sunt eiuſdem forme acceptionis terminorum. Dato quod varietur ſinonimitas in ſecunda que erat inter ſubiectum et predicatum prime. Quia a tali ſinonimitate non dependet forma ſeu eſſentia propoſitionis categorice. Et per conſequens non eſt eſſentialiter requiſita. Sed ſolum de eſſentia illius eſt quod habeat ſubiectum et predicatum et copulam. Unde in propoſitione categorica ſimplici: nulla eſt ſinonimitas intrinſeca: quia nulla eſt de eſſentia propoſitionis vt ſic dicitur categorica quia aliter eſt de hypothetica. Quod ſi ſtatim inſurgas: ergo iſte ſunt eiuſdem acceptionis: ſcilicet homo eſt animal: homo albus eſt animal. Quia ſimiliter non eſt de eſſentia categorice quod eius ſubiectum ſit complexum vel non. Reſpondetur negando conſequentiam. Quia aliunde habent iſte quod non ſint eiuſdem acceptionis terminorum ſcilicet quia non ſeruant alias condictiones ad ſimilem acceptionem requiſitas. Et conſimiliter iſte contradictorie ſcilicet omnis equus eſt animal / aliquis equus non eſt animal. Sunt eiuſdem acceptionis terminorum cum iſtis / omnis leo eſt leo: aliquis leo non eſt leo. Ubi aperte vides: illas primas aliquam ſinonimitatem ſeruare et aliquam non. Seruant enim ſinonimitatem ſubiecti vnius cum ſubiecto alterius: et predicati eiuſdem cum predicato alterius. Non tamen ſeruant ſinonimitatem vnius cum ſuo predicato et ſubiecti alterius etiam cum ſuo predicato quod tamen faciunt ſecunde. Et horum ratio eſt. Quia prima ſinonimitas eſt de eſſentia oppoſitionis. Cum de eſſentia oppoſitionis ſit quod propoſitiones oppoſite participent vtroque termino. Cuius participationis ratio conſiſtit in ſinonimitate predicta Ut patet per ſuperius aſſignatam definitionem oppoſitionum vtroque termino participantium. Ideo talis ſinonimitas ſeruatur in ipſis. ¶ Secunda vero ſinonimitas non eſt de eſſentia oppoſitionis quod patet. Eo quod prime ſint perfecte oppoſite: careantque illa ſecunda ſinonimitate. Quam ob rem non iniuria prima notata eſt intrinſeca: ſecunda vero extrinſeca. Que oppoſito modo definienda eſt ſic. ſcilicet ſinonimitas extrinſeca eſt ſinonimitas: que non eſſentialiter requiritur etc.

¶ Et quod iſte vltime definitiones ſint clariores et magis complete / patet vel ex hoc. Quia cum primis definitionibus ſtabat aliquem non eſſe certum / an ſecunda ſinonimitas predicta non deberet variari ſecundum conſiderationem ſubiecte materie et non cum iſtis vltimis. Et ſi omnes idem precedant. Exemplum autem in ſillogiſmis non pono in preſentiarum: quia proprium vendicant ſibi locum: et hec de primo.

¶ Ad ſecundum deueniendo: quod eſt definire acceptionem vnicam et non vnicam. Notandum eſt: earundem acceptionum noticiam valde neceſſariam eſſe in oppoſitionibus. Et vt melius earum natura perſpiciatur definio eam ſic.

¶ Acceptio vnica eſt intellectus conceptio: qua concipit aliquem terminum complexum. Sibi toti categorematice attribuens vnicam ſuppoſitionem diſtinctam a ſuppoſitionibus partium: aliaſque proprietates dictam ſuppoſitionem conſequentes: quantum eſt de ſe: vt ſuppleat talis terminus vicem termini incomplexi: quo ad predictas proprietates.

¶ In hac definitione ly intellectus conceptio ponitur loco generis: qua concipit terminum complexum: ponitur ad differentiam illius conceptionis: qua concipit terminum incomplexum: quia illa non eſt acceptio vnica / vt opponitur non vnice: de qua hic loquimur. Reſiduum ponitur ad differentiam acceptionis non vnice.

¶ Dicitur quantum eſt de ſe. Nam ſi tale aggregatum vel aliqua pars non ſupponat. Satis eſt: quod taliter accipiantur ab intellectu quod ſi totum et partes ſupponerent acciperentur ab intellectu: vt dictum eſt / vt patet de iſto aggregato equus chimere currit.

¶ Datur quod predicta diffinitio per omnes cauſas: nam ibi ponitur intellectus / qui eſt cauſa efficiens / ponitur acceptio que eſt cauſa formalis. Similiter ſuppoſitio et alie proprietates poſſunt dici cauſe formales.

¶ Sed melius dicentur proprie paſſiones: quam cauſe formales: cum nulla res plures tales cauſas habere poſſit. Ponitur terminus complexus: qui eſt cauſa materialis. Ponitur totum illud vt ſuppleat vicem etc. vt cauſa finalis notificetur.

¶ Acceptio non vnica eſt intellectus conceptio: qua concipit aliquem terminum complexum: cui toti categorematice nullo modo attribuit vnicam ſuppoſitionem diſtinctam a ſuppoſitionibus etc. Sed bene cuilibet parti attribuit ſuam ſuppoſitionem: quantum eſt de ſe. Huius definitionis intellectus ex prime declaratione liquet. Et ſic iſtud aggregatum. Hominis equus currit. Sumitur non vnice: cuius quelibet pars ſupponit determinate. Et licet toti aggregato ſupponat: non tamen vnica ſuppoſitione. Sed duabus.

¶ Ex quibus definitionibus infertur. Primo / quod ad hoc quod aliquod aggregatum ſumatur vnice. Sufficit totum aggregatum categorematice habere ſuppoſitionem numero diſtinctam a ſuppoſitionibus partium. Et non quod neceſſario ſit diſtincta ſpecie. Ut patet de iſto diſiuncto. Homo vel equus currit: quo ſumpto vnice et totum et quelibet pars ſupponit determinate. Idemque accidit in iſto aggregato equus hominis currit.

¶ Infertur. Secundo. quod termino ſumpto vnice debetur vnicus aſcenſus et deſcenſus ſub toto diſtinctus ab aſcenſu et deſcenſu partium. Si tamen ſub partibus liceat deſcendere. De quo poſtea.

¶ Infertur. Tertio. quod ſi in aliquo aggregato vnice ſumpto deſcendatur ſub partibus deſcenſibus ſibi debitis et non ſub toto vel prius quam ſub toto: deſtruetur de per ſe natura acceptionis vnice. Quod plerique minime aduertentes confundenteſque preclara ingenia: notabilem partem ipſius logice ſubuertunt.

¶ Infertur. Quarto. quod non eſt idem acceptio vnica vel non vnica et determinatio accepta vnice vel non vnice. Nam copulatum et diſiunctum valent ſumi vnice vel non vnice. Non tamen eſt neceſſe: quod vna pars copulati ſeu diſiuncti ſit determinatio alterius. Quod tamen requiritur in quacunque determinatione: ſumpto ly determinatio pro toto aggregato. Unde duo primi termini ſunt ſuperiores ad reliquos duos.

¶ Quinto. Infertur quod non bene eſt definita determinatio vnica ab aliquibus ſic. Determinatio vnica eſt quando primo deſcendimus ſub toto quam ſub partibus. Similiter nec ab illis qui dicunt: quod tunc eſt vnica: quando determinatio et determinabile mutuo ſe reſtringunt. Quia quantum ad hoc quod eſt ſumi vnice vel non vnice: bene conuenit: copulata et diſiuncta. Cum aggregatis ex recto et obliquo: nam pars copulati non reſtringit aliam: et tamen ſumitur vel poteſt ſumi vnice: quid ergo eſt.

Illud ſumi vnice in copulatis? Clarum eſt ꝙ non eſt mutua reſtrictio: ergo dicendum eſt quod eſt dictum.

¶ Notabis tamen pro quarti corollarij notitia ꝙ determinatio eſt dictio apta nata reddere aliam aliqualem qualis antea non erat quantum eſt de ſe. Ut dicendo hominis equus currit: ly hominis eſt determinatio. Quia ante aduentum illius termini hominis ly equus ſtabat pro omnibus equis mundi. Nunc autem ſtat pro equis ab hominibꝰ poſſeſſis ly autem hominis ſtat pro quolibet homine mundi.

¶ Dicitur quantum eſt de ſe: quia ſi per caſum nunc non ſint aliqui equi qui non poſſideantur ab homine pro tot ſtat in iſta hominis equus currit ſicut in iſta equus currit: hoc tamen eſt per accedens ⁊ non quantum eſt ex parte determinatiōis. vt pꝫ variādo caſuꝫ.

¶ Determinabile eſt dictio apta nata reddi ab alia aliqualis: qualis antea non erat quantum eſt de ſe. Ut patet in exemplo ſupra dicto. Ubi ly equus eſt determinabile. Et ſi in his definitionibus videatur eſſe circulus: oportet meminiſſe definita eſſe relatiua.

¶ Notabis preterea: multiplicem eſſe determinationem. Alia namqꝫ eſt aggregatum ex recto ⁊ obliquo. Ut hominis equus ⁊ in preſenti ſumo ly determinatio pro toto aggregato. Nam proprie loquendo ly hominis ſolum eſt determinatio ⁊ ly equus determinabile. Et ſic a parte denominatur totum. Et ſic volo intelligi vbicunqꝫ totum aggregatum determinationem nominauero. Alia eſt aggregatum ex aliquo termino ⁊ implicatione. Ut hoc aggregatuꝫ homo qui eſt albus. Alia ex ſubſtantiuo ⁊ adiectiuo. Ut homo albus. Alia ex duobus ſubſtantiuis per appoſitionem. Ut animal homo. De condictionatis eſt dubium an ſint determinationes: ⁊ videtur ꝙ non. De copulatis ⁊ diſiunctis dic ꝙ vna pars principalis illorum non determinat aliam. Quare dixerim vna pars principalis: ex iſto exēplo homo albꝰ ⁊ equꝰ niger currit: liquet.

¶ His prenotatis. Scito primuꝫ aggregatum ſcilicet ex recto ⁊ obliquo poſſe ad libitū ſumi ſcilicet vnice vel non vnice: vt ex definitionibus acceptionum faciliter poteſt elici. Tamen ne in qualibet diſputatione neceſſe ſit interrogare arguentem: quo pacto capiat illud tale aggregatum. Poſitum fuit inter logicos hoc ſignum ſcilicet ꝙ quando obliquus precedit ſumatur non vnice: quando vero ſequitur vnice. Et non ꝙ preceſſio vel ſubſequtio ſit in cauſa ꝙ tale aggregatum ſumatur ſic vel ſic. Nam hoc eſſet dialecticam in deriſum ponere. ¶ Cauſa igitur eſt: vt in definitionibus denotatur: quia intellectus vult ſumere iſtud aggregatum equus hominis tanquam vnicū terminum: immo ponit illud loco vnius termini incomplexi conotatiui. Ob vocabulorum penuriam. Nam quia iſte terminus album ſignificat albedinem ⁊ cōnotat ſubiectum. Si volo dicere ꝙ aliquod ens habens albedinem currat: dico album currit. Ut vero quia nullum eſt nomen impoſitum ad ſignificanduꝫ equum connotando ipſum ab homine poſſideri vel econtra ſcilicet ad ſignificanduꝫ hominem cōnotando ꝙ habeat equum: neceſſarium eſt mihi ponere plures terminos ſupplentes vicem vnius: ipſum circumloquentes. Et tunc tale aggregatum terminorū dicitur ſumi vnice: id eſt vnius termini vice. Et iſta acceptio vnica perfectiſſime inuenitur in terminis compoſite figure: quales ſunt iſti pater familias res publica/equiferus: ⁊c. Si teneantur eſſe nomina cōplexa. Et ex hoc apparet quam vera ſint illa corollaria ſcilicet ſecundum ⁊ tertium ex definitionibus acceptionum elicita. Nunqꝫ enim aliquis dixit: ꝙ quādo dico omne album currit: debeam deſcendere ſub ſignificato illius termini ⁊ poſtea ſub connotato vel econtra. Si ergo quando dico omne ens habens albedinem currit. Sumo illud aggregatum loco illiꝰ termini albuꝫ: quare debeo deſcendere ſub partibus: quin deſtruatur talis acceptio ſcilicet vnica? Similiter quando dico omnis pater familias tenetur regere domuꝫ: non teneor primo deſcendere ſub ly pater ⁊ poſtea ſub ly familias: ergo nec quando dico pater habens familiam vel pater familie: non teneor deſcēdere ſub partibus: ſed ſub toto. Et ſi aliquando deſcēdendo: non detur antecedens verum ⁊ conſequens falſum: hoc erit de per accidens ⁊ non de per ſe.

¶ Aliquando vero volo ſumere aliquod aggregatuꝫ in vi duorum terminorum. Et tunc tale aggregatum dicitur ſumi non vnice id eſt non vnius termini vice: ſed plurium. ¶ Aliqui dicunt iſtas acceptiones eſſe imaginationes ⁊ inter antiquos minime repertas ea propter illis nequaqꝫ eſſe vtendum. Sed ad hoc dicitur quod ſm philoſophum neceſſe eſt intelligentem phantaſmata ſpeculari. Ideo oportet prius imaginari quam intelligere.

¶ Ad aliud quod dicitur. Quod tales acceptiones nō reperiuntur in antiquis doctoribus. Et propterea reijciende? Quero ab hoc dicentibus. Ubi dicit Ambroſius. Quod ſubiecta tenētur materialiter predicata vero formaliter? Et ſimiliter: Ubi dicit Hieronimꝰ. Quod terminus diuiditur in concretum ⁊ abſtractum? Et ſic de alijs quamplurimis poſſem querere.

¶ Et non propter hoc iſta reijciuntur: ergo nec illa reijcienda veniunt. Sed de his hactenus. Ad alia aggregata deueniendo dicitur: quod quando implicatio conſtituit aliam categoricam a categorica ſui antecedentis: tunc non ſumitur vnice alias ſemper accipitur vnice. Reliqua vero duo aggregata ſemper ſumuntur vnice. Ut hic homo albus currit: animal homo currit. Et ſic de ſimilibus.

¶ Circa predicta mouetur vna queſtio vtcunqꝫ ſubtilis. Et eſt. An ſic dicendo: quilibet equus hominis quilibet equus ipſiuſmet eſt. Illud aggregatum equus ipſiuſmet: relatiuo illo referente ly hominis. Sit determinatio vnica vel non vnica. Et videtur quod ſit vnica per ſignum datum. Nam vt dictum eſt: quandocunqꝫ obliquus ſequitur eſt vnica. Sed hic ſequitur igitur. Sed contra: ſub illo toto aggregato non poſſumus deſcendere vnico deſcenſu: nec poteſt ſupponere vnica ſuppoſitione: ſalua natura ſeu proprietate ipſius relatiui: igitur non ſumitur vnice: conſequentia tenet a definitione ad definitum negatiue.

¶ Pro huius queſtionis enodatione. Scito. Pleroſqꝫ eruditos logicos admittere ⁊ tenere ly ipſiuſmet accipi vnice cum ly equus a parte predicati: ac perinde ad propoſitam queſtionem reſpondere affirmatiue. Quo inconuenienti dato: ponunt exemptionem quandam illi regule contradictoriarum: qua dicitur quod determinatio accepta vnice debet manere eodem modo in ambabus contradictorijs quo ad diſtribui vel non diſtribui. Dicunt nāqꝫ ipſi hoc veritatem ſortiri: niſi determinatio ſit antecedens relatiui reciproci vel ipſum relatiuum. Primam partem ponunt propter ly hominis in ſubiecto predicte propoſitionis poſiti. Secundam ponunt propter ly ipſiuſmet a parte predicati.

Diſſeruntq; preterea ſub ly hoīs eſſe deſcendendum.
¶ Sed hoc non debet eſſe mirum. Equidem ſm phi-
loſophum: vno inconuenienti dato: plura contingere ne-
ceſſe eſt. Quam obrem videtur mihi aliter eſſe dicen
dum. Pro quo pono cõcluſiones quarum prima eſt.
Nullum relatiuum reciprocum (Salua ſua natura)
poteſt ſumi vnice (proprie ſumendo acceptionez vni-
cam) cum aliquo termino. Niſi talis terminus fuerit
ſuum antecedens ſibi immediate coniunctum.
¶ Iſta cõcluſio ꝓbatur ſic. In iſta ꝓpoſitione quilibet
equus hominis quilibet equus ipſius met eſt ly ipſius
met: nõ põt ſumi vnice cum ly eque: ⁊ non eſt maior
ratio de illo relatiuo ꝙ̃ de quolibet alio reciproco: igit
concluſio vera. Minor de ſe patet. Maior vero ſic pro
batur. Si id quod magis videtur ineſſe nõ ineſt: neq;
id qđ minus. Sed magis videbat ꝙ ly ipſius met vni
ce ſumat cum ly hominis a parte ſubiecti: ꝙ̃ cum ly
equus a parte predicati: ſed cũ ly hominis non ſumit
vnice: ergo nec cum ly eque. Deſtructio conſequẽtis
ex ſe liquet. Quia ly hominis: ⁊ ly ipſius met ſunt ter
mini diſtãtes per copulã ⁊ per ly eque a parte ꝑdica
ti. Et nullꝰ hucuſq; dixit hoc: ꝙ q̃ñ aliq̃ termini ſe ha
bent ſicut ſubſtantiuũ ⁊ adiectiuũ. Seu quãdo ſunt
rectus ⁊ obliquus: quorũ vnꝰ ponit a parte ſubiecti: al
ter vero a parte ꝑdicati: poſſint ſumi vnice: igitur nõ
poteſt ſumi vnice cum illo.
¶ Iam vero maior probat ſic (maxima dimiſſa ab om
nibus cõceſſa:) quia magis videtur ꝙ ly ipſius met
ſumatur vnice cũ illo termino cũ quo ⁊ a quo habet
eandem ſuppoſitionẽ: aſcenſum ⁊ deſcenſum: ꝙ̃ cum
illo a quo nullũ iſtorum habet: ſed a ly hominis ha-
bet hoc ⁊ nullo pacto a ly eque: igit minor vera. ergo
⁊ concluſio.
¶ Scđa ꝯ° eſt. Qđ illa regła ꝙ acceptio vnica dz ma
nere eodẽ modo ẽ gñaliſſima in oībꝰ oppoſitionibus
⁊ quod nullam patitur inſtantiam.
¶ Que cõcluſio probat. Si illa regula aliquam pate-
retur inſtantiã: maxime eſſet in predicta ꝓpoſitione:
de qua in queſtione dictũ eſt: vel quando eſt implica
tio: vt alij poſtea impugnãdi dicũt: ſed ꝙ prima exce
ptio non ſit inſtantia ꝓbatum eſt: ⁊ de ſecũda probabi
tur infra: igitur regula generaliſſima eſt.
¶ Reſtat nunc reſpondere ad argumentum ante op-
poſitum. Cũ ergo ſic arguit: q̃ndocũq; obliquus ſequit
eſt acceptio vnica: diſtinguo iſtam maiorem: niſi ali-
unde impediatur concedo: vt clare patet ex dictis.
¶ Si vero impediat nego. Et ſic fit in ꝓpoſito vt pa-
tuit in ꝓbatione ꝑme cõcluſionis. ¶ Dicitur preterea
(vt dictũ eſt) ꝙ illud ſignũ nõ eſt neceſſarium: taliter
ꝙ ſi intellectus velit nõ poſſit ſumere vnice aggrega
tum aliq̃d in quo obliquus ꝑcedit. Et ecõtra nõ vnice
in quo obliquus ſequit. Et notabis: illud ſignuz intelli
gitũ de recto ⁊ obliquo categorematico: ꝙ̃ ſincatego
rematico. Quia per illud ſignũ iſta eſt vnica quilibet
hominis equus currit: ⁊ iſta cuiuſlibet equus hominis
currit non vnica.
¶ Pro tertij reſeratiõe ſciendũ ꝑmo: ꝙ q̃ndo ꝓpoſi-
tio eſt ex ſimplicibꝰ extremis: tũc quolibet extremuz
dicit eſſe in ordine ad aliud. Idẽ dic: quãdo ꝓpoſitio
habet extrema cõplexa vel vnũ tm̃ extremũ comple-
xum. Si tale complexũ ſit acceptio vnica. Exempluz
primi omnis homo eſt animal. Secundi quilibet eqꝰ
hominis: quilibet equus angeli eſt. Tertij quilibet eqꝰ
hominis eſt equus. Et tũc nõ eſt reſpiciendũ ad partes
extremi: ſed ad totũ categorematice.

¶ Si aũt determinatio fuerit nõ vnica. Tũc determi-
natio nõ eſt in ordine ad ſuũ đterminabile: nec ecõtra
Licet bene quodlibet illoruz ſit in ordine ad aliud ex-
tremum: ⁊ ad eius partẽ / ⁊ hoc ſm cõem opinionem:
licet Gaſpar lax teneat oppoſitũ: vt infra dicet in quo-
dam argumento. Exemplum primi vt ſic dicendo cu
iuſlibet hominis equus eſt angeli animal: ly hominis
non diſtribuit in ordine ad ly eque: nec ly eque cõfun
ditur in ordine ad ly hominis: lz bene vtrũq; reſpiciat
partes ſingulas predicati. Et quelibet pars predicati
ſingulas partes ſubiecti.
¶ Si vero fuerint plures determinationes ⁊ plura
determinabilia. Tũc determinatio ⁊ determinabile
vnius partis eſt in ordine ad determinabile: ⁊ deter-
minationem alterius partis eiuſdem extremi: ⁊ econ
tra. Exemplũ horũ eſt hic / cuiuſlibet hominis equus ⁊
cuiuſlibet angeli leo ſunt animalia. Ly angeli ⁊ ly leo
ſunt in ordine ad ly equus ⁊ ly hominis / ⁊ ecõra. Si
autem tale cõplexum fuerit copulatum vel diſiũctuz
ſumptum nõ vnice (nam de ſumptis vnice data eſt re
gula) tũc quilibet pars vnꝰ extremi eſt in ordine ad
aliam eiuſdem ⁊ alterius extremi. Hic exempla ſunt
facilia. Verum ſi tale cõplexũ fuerit conditionatum:
partes eiuſdem inter ſe minime ordinentur.
¶ Habebis inſuper iſtam regulam generalẽ. Qđ ter
minus pertinẽs ad vnum extremũ eſt in ordine ad
terminum pertinentem ad aliud extremum. Dixi
pertinens ⁊ non exiſtens. Quia dicendo equum qui
libet homo videt: ly equum pertinet ad predicatum.
¶ Etſi ponatur in principio ⁊ a parte ſubiecti: quia
illa propoſitio equiualet huic quilibet homo. b. equum
videt. Ignorantia ſiquidem vel inaduertentia huiꝰ
ꝙ̃ plurimos ceſpitare fecit.
¶ Et hec omnia ſumme notabis. Habebis ⁊ aliam
que talis eſt: nec terminus includens relatiuum: nec
ipſum relatiuum eſt in ordine ad ſuum antecedens.
Nec econtra: antecedens in ordine ad relatiuum.
Nec ad terminum includentem ipſum: precipue quã
do ponitur in propoſitione mere categorica: hoc eſt
que non immediate debeat reduci ad copulatiuam
vel diſiunctiuam.
¶ Etſi dicamus: omnis homo ⁊ ipſemet non ſunt
alia. Si vero dicamus ipſemet vel ipſemet omnis ho-
mo eſt: ſumpto ly vel diuiſiue: põt reduci: ſm ali-
quos. Similiter exemplum primi erit hoc: omnis ho
mo ⁊ alius homo non ſunt homines: vide Enzinas in
quarto libro in confirmatione quarti argumẽti con-
tra celarẽ. Et cueto in compendio relatiuorum.
¶ Pro quarti autem elucidatione notandum: ꝙ̃ plu
rimum referre inchoare deſcenſum vel aſcenſum ab
vno termino vel ab alio in aliqua propoſitione.
Nam ſolum hoc erit in cauſa: ꝙ propoſitio vera pro-
betur falſa ⁊ econtra. Ut in hac propoſitione videre
re licet. Quemlibet equum ſuum quilibet homo vi-
det: poſito caſu: quod quilibet homo habeat vnum
equum ⁊ nullus homo videat equum alterius homi-
nis. ¶ Si enim deſcendatur primo ſub ly equum ſuuz.
Sic dicendo iſtum equum ſuum quilibet homo videt
⁊ iſtum equum ſuum quilibet homo videt ⁊ ſic de ſin-
gulis equis ab hominibus poſſeſſis poſita conſtantia.
¶ Omnes deſcendentes ſunt falſe: quia in qualibet
earuz denotatur quod idẽ numero equus demonſtra
tus poſſideatur a quolibet homine ⁊ a quolibet videa
tur: quod falſum eſt.
¶ Verũ ſi inchoet deſcẽſus a ly homo: ſic dicẽdo: queſ

libet equum ſuum: iſte homo videt ⁊ ſic de ſingulis
omnes deſcendẽtes ſunt vere: vt liquet caſuz intuẽti
¶ Sit igitur prima regula talis. A quocũq termino
inchoatur deſcenſus manifeſtatiuus veritatis: vel fal
ſitatis in vna oppoſitarum: ab eodem inchoetur in re
liqua. Dicitur notanter manifeſtatiuus: ⁊c. Quia ſi
deſcenſus vel aſcenſus talis non ſit/ hoc non oportet.
Quod propter deſcenſum diſiunctum dictum ſit: qui
potius veritatẽ obnubilat: ꝙ declarat: ideoq lz in iſta
propoſitione omnis homo eſt animal: licituz ſit deſcẽ
dere ſub predicato: non propterea oportet ꝙ in ſua
contradictoria: que eſt iſta: aliquis homo non eſt
animal: inchoetur deſcenſus a ly animal.
¶ Secũda. A termino ſtante determinate inchoan-
dus eſt deſcẽſus prius ꝙ a termino diſtributo: niſi ter
minus ſtans determinate fuerit determinabile ⁊ de-
terminatio termin⁹ diſtributus acceptionis nõ vnice.
Quia tunc inchoari debet deſcenſus a termino diſtri
buto. Quia determinatio eſt ianua in tali acceptione
vel via ad ſuum determinabile. Ut hic cuiuſlibet ho-
minis. b. equs currit: inchoandus eſt deſcenſus a ly
hominis. In iſta vero: homo non eſt animal inchoa
ri debet deſcenſus a ly homo. Nec curandum eſt de
deſcenſu ſub ly animal: addito relatiuo idemptitatis:
quia magis veritatẽ obfuſcat ꝙ apperiat: vt de diſiun
cto deſcenſu dictum eſt.
¶ Tertia. Nõ licet deſcendere ſub determinabili acce
ptionis non vnice: quin prius deſcendatur ſub deter
minatione: quia ianua illius eſt ⁊ ab illa dependet
(vt dictum eſt) niſi determinatio fuerit relatiuum re
ciprocum vel ipſum includens. Quia tunc inchoari
debet deſcenſus ab antecedente talis relatiui: ſiue
fuerit determinabile talis determinationis ſiue non:
Ut hic: quemlibet equum ſuum quilibet homo eſt vi-
dens: inchoari debet deſcenſus a ly homo: qui termi-
nus non eſt determinabile illius determinationis (vt
aliqui ⁊ male dicunt:) ſed eſt antecedens relatiui. Et
ly videns eſt illius determinationis determinabile.
¶ Adde etiam aliam exceptionem notandam. Et eſt
Niſi determinatio ſuppoſuerit confuſe tantum in ali-
qua cõtradictoriarum: vt hic. a. hominis equs nõ currit:
Quo pacto iſta exceptio veniat intelligẽda: argumẽ
tis in poſterum ponendis elucidabitur:
¶ Obiter tamen dico ſic in ſũma. Quando determi-
natio ſupponit confuſe tantum vel ſuum determina-
bile ſimiliter ſupponit cõfuſe tm̃. Et tunc deſcenden-
dum eſt ſub termino exiſtente in alio extremo ſuppo
nente diſtributiue. Si talis fuerit: nam alias confuſa
prima equiualebit determinate.
¶ Si vero determinabile ſupponat determinate ab il
lo inchoabitur deſcenſus. Si vero determinabile di-
ſtribuitur: tunc vel a parte alterius extremi eſt ali-
quis terminus diſtributus vel non. Si primum/ a ta-
li termino diſtributo in alio extremo inchoabitur deſ
cenſus. Ut tollatur confuſa determinationis.
¶ Si ſecundum: inchoabitur a determinatione: quia
talis confuſa reputabitur determinata. Exempla ho-
rum accipe in iſtis propoſitionibus: ſcilicet. a. homi-
nis. a. equs non eſt animal. a. hominis equs non eſt
animal. a. hominis quilibet equs non eſt animal: a.
hominis quilibet equs eſt animal.
¶ In quarum prima inchoabitur deſcenſus a ly ani-
mal: in ſecunda a ly equs: in tertia a ly animal: in
quarta a ly hominis. In iſta autem. a. hominis equs
omne animal eſt: poſſumus indifferenter deſcendere
ſub ly hominis ⁊ ſub ly eque: quia in affirmatiuis ta-
lis confuſa determinationis equiualet determinate
non autem in negatiuis vt patet intelligẽti.
¶ Nec contradicitur ſecũde regule hic. Primo: quia
ibi dicitur: ſi determinatio eſt terminus diſtributus.
Secundo: quia ibi dicitur: ꝙ a determinatione eſt in-
cohandus deſcenſus prius quam a determinabili. Et
non prius ꝙ ab aliquo alio termino. Tertio: quia il-
lud intelligitur: niſi aliquis error cõmittatur qui ta-
men contingeret hic: ſcilicet. a. hominis equus non
eſt animal: ſi deſcenſus inchoaretur a ly animal: reſpe
ctu ſiquidem determinabilis argueretur a pluribus
determinatis ad vnam in aſcenſu ⁊ in deſcenſu ab
vna ad plures. Et quando dicitur ꝙ determinatio eſt
ianua: intelligitur precipue reſpectu determinabilis.
Et ſic omnia conſonant.
¶ Quarta Sub determinatione accepta vnica (Su-
mendo determinationem proprie) hoc eſt pro parte
(nunꝙ eſt deſcendenduz (ad minus per ſe) ⁊ natura
acceptionis vnice remanente vt hic: quilibet equs ho
minis currit; nec ſub ly hominis preciſe: nec ſub ly
equs tantum eſt deſcendendum. Sed ſub toto aggre
gato categorematice: vt cuilibet naturam acceptio-
nis vnice callenti perſpicuum eſt.
¶ Quinta. Non tollatur confuſa: niſi prius tollatur
diſtributiua in ordine ad quam eſt. Quapropter deſ
cenſus hic nihil valet cuiuſlibet hominis equs non
eſt animal: ergo iſtius hominis eque non eſt animal:
⁊ ſic de ſingulis: ſuppoſita cõſtantia: quia antecedens
dabitur verum ⁊ conſequens falſum: ſed oportet ſic
dicere: ergo iſtius hominis. a. equs non eſt animal.
¶ Sexta: Eſt de bene eſſe ⁊ nõ de neceſſitate. Et eſt ta
lis in deſcendendo ſemper ſeruetur ordo quẽ termini
habẽt in ipſa propoſitione. Ita ꝙ primo deſcendatur
ſub primo: ſecundo ſub ſecundo: ⁊ ſic conſequenter:
niſi aliunde obſtat aliquid. Nam in hac propoſitione
a: homo non eſt animal inchoari debet deſcenſus a ly
animal: vt confuſa remoueatur.
¶ Nũc vo. Pro quinti ⁊ vltimi enodatione ponuntur
regule quarum prima hec eſt. Omnis confuſa ſuppo
ſitio termini a quo primo inchoãda eſt probatio: equi
ualet determinate: vt in iſta propoſitione. a. hominis
quilibet equs angeli quilibet equs eſt: cõfuſa illi⁹ ter
mini hominis equiualet determinate. q2 ab illo termi
no inchoari debet p̃mo deſcẽſus: q2 a determinabili-
bus inchoari non põt: cum a ſuis determinationibus
dependeant: ⁊ ambe determinationes ſupponant con
fuſe tantum. Ideo vt ordinate deſcendamus: primam
determinate equiualere neceſſe eſt ſm communio-
rem oppinionem.
¶ Ex quo patet ꝙ ſi fuerit aliqua confuſa reſpectu di-
ſtributionis: ⁊ prius ſit incipienda probatio a tali con
fuſa: tunc illa cõfuſa equiualebit determinate reſpe-
ctu talis diſtributionis. Ut iſte equiualẽt: ſcilicet. a.
homo omne videns ſe eſt: homo omne videns ſe eſt:
ſi ly homo ſit antecedens illius relatiui.
¶ Secũda. Cõfuſe determinatiõis reſpectu ſui deter-
minabilis equiualet determinate. Et ſic iſte ꝓpoſitio-
nes equiualẽt. a. hoĩs q̃libet equs currit/ hoĩs q̃libet
equs currit: ſm cõem opinionẽ. Oppoſitũ tñ hui⁹ te-
net Lax vt dictũ eſt. Huic adde determinatã ſuppoſi
tionem termini vltimo probabilis equiualere con-
fuſe. Quare ſic dicendo cuiuſlibet hominis. b. equs
cuiuſlibet angeli. b. animal eſt: ly animal ſuponit equi-
ualenter confuſe.

¶ Tertia ſuppoſitio cōfuſa tm̄ reſpectu termini non
diſtributi: aut reſpectu termini diſtributi immobili-
ter: equiualet determinate. Diſtributionem immobi-
lem voco in propoſito termini diſtributum ſub quo
non licet deſcendere copulatiue. Exemplum primi. a.
homo eſt animal/ ſecundi. a. homo contingēter non
eſt animal. a. homo differt ab animali. Quod tamen
intelligo dummodo talis confuſa non proueniat a
ſpeciali ſigno confuſionis. Quia iſte non equiualent:
immediate poſt hoc erit inſtans: inſtans erit imme-
diate poſt hoc. Similiter. Nec iſte incipit calor eſſe
in hoc ſubiecto: calor incipit eſſe in hoc ſubiecto: ſup-
ponendo cum noīalibus calorem acquiri ſucceſſiue:
etiam quo ad primum gradum: quod falſum eſt in
via ſancti thome.

¶ Quarta. Si in aliqua propoſitione ponitur aliquis
terminus communis non diſtributus: ſiue talis termi-
nus ſupponat confuſe: ſeu determinate. Si talis ter-
minus non poſſit habere plura ſuppoſita: tunc talis
ſuppoſitio termini non diſtributi equiualet diſtribu-
tiue: ⁊ econuerſo: ſcilicet diſtributa non diſtributiue.

¶ Exemplū primi: albū quod eſt omnis homo currit.
Secundi. a. album quod eſt omnis homo currit.
Tertij omne album quod eſt omnis homo currit.
Omnes iſte tres propoſitiones inter ſe equiualent.
Idem dico de confuſa: q̄ eſt in ordine ad diſtributiuam
non potentem habere niſi vnicum ſuppoſitū ad hoc
quod ſit vera: vt patet hic omnis homo qui eſt om-
nis homo eſt animal. Ubi ly animal equiualenter
ſtat determinate.

¶ Idem dic quando aliqua determinatio totalis ſtat
confuſe: ⁊ determinabile diſcrete: vt hic. a. angeli bru-
nellus non eſt animal. Dicitur totalis: nā iſte non
equiualent: cuiuſlibet angeli ⁊ angeli brunellus om-
ne animal eſt: cuiuſlibet angeli: ⁊. b. angeli brunellus
omne animal eſt. Nam caſu quo tantum ſint duo an-
geli poſſidentes copulatim brunellum: qui ſolus ſit
animal. Una eſt vera: ſcilicet illa in qua ſtat confuſe/
ly angeli: ⁊ alia falſa: vt patet per deſcendentes. Nam
facto deſcenſu ſub termino ſtāte determinate: poſtea
quando ſub termino ſtante diſtributiue deſcenda-
tur ad eundem angelum: erit illa deſcendens falſa.

¶ Ex hac regula infertur ꝙ ſi in aliqua propoſitione
ponatur aliquis terminus: ⁊ propoſitio non poſſit ve-
rificari illo termino habente plura ſuppoſita: illius
termini ſuppoſitio diſtributiua: nō diſtributiue equi-
ualet: ⁊ econtra. Ut iſte equiualent. Omnes ſtuden-
tes ſunt viginti. Omnes oēs ſtudētes ſunt viginti: ſu-
mendo in prima ly omnes collectiue: ⁊ in ſecunda pri-
mum omnes diſtributiue: ⁊ ſecundum collectiue.

¶ Et intelliguntur predicte regule de equiualētia in
conſequēdo: non in ſignificando.

¶ His vtcunqꝫ prelibatis: textus expoſitionē aggredi
oportet. Pro cuius intellectione. Notandū ꝙ cū dici-
tur. Item ꝓpoſitionum vtroqꝫ termino participan-
tium: ⁊c. huius diuiſionis diuiſum eſt totum hoc: vel
debet ſumi totum hoc: ſcꝫ due ꝓpoſitiones vtroqꝫ ter-
mino participātes ſm eundē ordinē oppoſite aliquo
quattuor modorū dicendorum. Et diuiſio eſt hec. Alie
ſunt cōtrarie. Alie ſubcontrarie. Alie contradictorie.
Alie ſubalterne. Uerū anteꝙ quodlibet membrum in
particulari declarat̄ eſt notandū. Q̄ ꝓpoſitiones di-
cuntur oppoſite ab oppoſitione. Ideo dicendū: ꝙ du-
plex eſt oppoſitio quedā enim eſt realis. Ueluti repu-
gnantia que eſt inter calidū ⁊ frigidū. Alia eſt logica
⁊ hec eſt duplex quedaꝫ eſt hypothetica: alia catego-
rica: de prima in hypotheticis dicet̄. Categorica iterū
eſt triplex quedaꝫ eſt ſm legem tm̄. Alia ſm legem ⁊
modum enuntiādi ſimul. Alia ſm modum enuntian-
di tantū. Et poſui iſta tria mēbra ꝓpter euadēdas ſo-
phiſticas importunitates ꝙ plurimas: dato ꝙ nō me
fugiat conditiones ob legē obſeruandā poſitas eſſe.

¶ Sed ex quo poſite ſunt ſufficienter: prout facultas
humani potuit ingenij: nō iniuria pōt addi. Tertium
membrū: vt feci. Et hoc dico: qꝛ difficillimū reputo/ ne
dicam impoſſibile) aliquod purū humanū ingenium:
in ſuis naturalibus dimiſſum. Sic aliquas cōtrarias
vel ſubcōtrarias vt alias oppoſitiones dimittā) cōdi-
ctionibus circūdare: quin poſſint dari alique illas ſer-
uantes conditiones: qbus repugnet veritas ⁊ falſitas
de forma acceptiōis terminoꝝ. Que lex pertinet ad
contradictorias. Niſi aſſignet̄ pro cōdictione: ꝙ ſer-
uent ſuā legē. Ut quidā fecit in oppoſitione ſubalter-
na. Sed illa poſita: ſtultū eſſet alias ſuꝑaddere. Bene
tñ verū eſt. Quod nulle ꝓpoſitiones habētes cōditio-
nes ꝯtrariū poterūt dari ſimul vere: qd̄ eſt ꝑma pars
ſue legis. Et ꝓpterea hec cōſequētia: inferiꝰ ſepiꝰ fa-
ciēda eſt bona. ſ. iſtis ꝓpoſitionibꝰ cōueniunt conditio-
nes ꝯtrarioꝝ ⁊ tñ pñt dari ābe vere: igit̄ cōditiones nulle
tādē dico ꝺ ſubcōtrarijs: q̄ ad hoc: qd̄ ē nō poſſe dari am-
bas falſas. Et ſic nō dat̄ locꝰ ꝓpter iſtos vł ignorātibꝰ:
vt poſſint effugere difficultates circa oppoſitiōes cō-
tingētes. Ut ꝑſpicienti diligēter pꝫ. Exēplū autē huiꝰ
qd̄ dixi: pꝫ ī iſtis oīs hō ē ⁊ nō eſt aīal: nullꝰ hō ē vel
nō eſt aīal. Que hñt cōditiōes ꝯtrariarū: ⁊ tñ ſeruāt le-
gē ꝯdictarioꝝ. Et ſi dicat̄ hō eſt vel nō eſt aīal: hō nō
eſt vel nō eſt aīal. Seruāt eandē legē: ⁊ ſunt ſubcōtra-
rie de modo enuntiandi.

¶ Ideo multis dimiſſis: q̄ ſꝫ a qbuſdā ſolēt dici: eo ꝙ
ſint indemoſtrabilia: ⁊ ad nomen cōſiſtentia. Definit̄
ſic oppoſitio ſꝫ legē tm̄. ſ. eſt repugnātia duaꝝ catego-
ricarū in veritate tm̄ vel falſitate tm̄ vel in vtroqꝫ vł
ſic ſe habentiū ꝙ vna infert aliā ⁊ nō ecōtra: q̄ partici-
pantes in extremis: aliqua conditione ad oppoſitionē
ſm modū enūtiandi reqſita: carent.

¶ Dixiqꝫ participātes ī extremis. Quia dicere ꝙ iſte
ſunt ꝯdictorie de lege: ſcꝫ hō poſſibiliter eſt hō: ⁊ eqꝰ
impoſſibilit̄ ē eqꝰ. Neſcio qd̄ cōmodi afferat. Ideo vi-
det̄ mihi qd̄ dixi eē rōnabiliꝰ: lꝫ neutrū ſit demoſtra-
bile. Et pōt iterū talis oppᵒ diuidi. Nam quidā eſt de
materia tm̄. Alia de forma. Alia de forma acceptiōis
terminoꝝ. Et pono exēplū ī lege ꝯdictoriarū: qꝛ hoc ē
parue vtilitatis ⁊ magne curioſitatis. Dico ḡ ꝙ ſi aliq-
bus ꝓpoſitiōibꝰ repugnat vitas ⁊ falſitas tm̄ de mate-
ria: ꝯdicūt ī illa mā tm̄. Si ꝺ forma tm̄: erūt ꝯdictorie
de forma. Si de forma acceptiōis terꝰoꝝ: cōſiter talr
cōtradicunt. Semper intelligendo de lege.

¶ Exēplū pꝰmi hō ē aīal: hō nō ē aīal: q̄ nō pñt dari vē
vł falſe ī illis terīs. Tñ iſte hō currit: hō nō currit ſūt
eiuſdē forme. Et ābe ſunt vē: nō abſoluēdo ly ē a tēpo-
re ī primis: alias ſcꝫ e nō eſſent eiuſdē forme cū illis.
Et abſoluēdo a tpe accipe iſtas. Subª eſt hō: ſubª non
eſt hō: q̄ ſunt vere. Exēplū ſcꝺi hō eſt hō: hō nō eſt hō:
quibus repugnat vitas ⁊ falſitas de forma. Tamē ille
due: ſubª eſt hō: ſubſtātia nō eſt hō: ſunt eiuſdē acce-
ptionis: nō tñ eiuſdē forme: cū nō ſeruet̄ ſinonimitas
extrinſeca. Et tamen ſunt ambe vere. Exemplum ter-
tij: homo eſt ⁊ nō eſt animal: homo eſt vel nō eſt ani-
mal. De his non plura. Cum in alijs libris ſi videre
re velis reperies plurima.

¶ Oppoſitio ſm modum enunciandi tantum eſt repugnantia duarum categoricarum vtroqꝫ termino participantium ordine eodem in qualitate tantum: vel quantitate tantum vel in vtroqꝫ: que lege carent oppoſitarum. Sic quod contrarie non ſeruent ſuam legem: nec ſubcontrarie ſuam: ⁊c.

¶ Unde patet: iſtas eſſe contradictorias de modo enunciandi tantum. ſcilicet omnis propoſitio vniuerſalis affirmatiua eſt falſa. Aliqua propoſitio vniuerſalis affirmatiua non eſt falſa: quibus repugnat veritas ⁊ non eſt falſitas. Nam caſu ꝙ ille tantum ſint in mundo ambe ſunt falſe. Et hoc: ſuppoſita communi oppinione de reflexiuis: quare hoc dixerim ſuo loco videbitur.

¶ Oppoſitio ſm modum ⁊ legem eſt repugnantia duarum categoricarum vtroqꝫ termino participantium ordine eodem ſm diuerſam qualitatem tantum vel quantitatem tantum vel ſm vtrunqꝫ in veritate ſolum vel falſitate ſolum vel in vtroqꝫ vel in hoc: ꝙ vna infert aliã non tamen ecõtra ſeruatis ſeruãdis.

¶ Ex qua definitione notabis: ꝙ ad hoc ꝙ alique propoſitiones ſint oppoſite vtroqꝫ modo: oportet illas habere duplicem repugnantiam. Prima erit in modo enunciandi quod denotatur per primam partem definitionis. Et dicitur ſm diuerſam qualitatem tantum: propter contrarias ⁊ ſubcontrarias: dicitur ſm quantitatem tantum: propter ſubalternas. Dicitur ſm vtrunqꝫ propter contradictorias. Alia eſt repugnantia ſm ſignificationem: que denotatur per ſecundam partem definitionis. Et dicitur in veritate tantum: propter contrarias: in falſitate tantum: propter ſubcontrarias. In vtroqꝫ propter contradictorias vel in hoc ꝙ vna infert aliam ⁊ non econtra: propter ſubalternas.

¶ Oppoſitione igitur ſic diuiſa. Et membris omnibus definitis: operepreciũ videtur fore aliquas generales aſſignare conditiones ad vnam quamqꝫ oppoſitionem neceſſario requiſitas quarum prima eſt.

¶ Quod omnes propoſitiones oppoſite participent vtroqꝫ extremo ordine eodem. Hoc eſt: ꝙ extrema ſit ſinonima quo ad partes omnes extremorum: tam categorematicas ꝙ̃ ſincategorematicas: ſincategorematicas inquã variantes veritatem: vel falſitatem propoſitionum. Quod ſi fuerit tale ſincategorema: quod veritatem vel falſitatem non variet: hoc non requiritur. ¶ Unde illud ſincategorema dicitur non variare veritatem vel falſitatem propoſitionis: quod ſic ſe habet: ꝙ poſito in propoſitione ſiue fiat pars extremi: ſiue non: nõ poterit variari veritas vel falſitas. Ut ly quidam. dicendo ſic quidam homo eſt animal: que propoſitio ſemper eſt vera: ſiue ly quidam ſit pars extremi (vt aliqui dicunt ſiue non (vt alij tenẽt) quod nõ contingit in ly omnis. Nam ſic dicendo: omnis homo eſt animal. Si ly omnis non ſit pars extremi: eſt vera propoſitio: ſi autem fiat: eſt falſa. Quia ſenſus eſſet. Aliquid quod eſt omnis homo eſt animal. Quare iſte bene opponuntur: ſcilicet homo eſt aliquod animal: nullus homo eſt animal. Dicitur eodem ordine. Nam ſi non ſeruetur idem ordo: poterunt eſſe oppoſite de lege: non tamen de modo enunciandi. Quod patet. Quia licet iſte due homo eſt animal: ⁊ nullum animal eſt homo (nõ abſoluendo ly eſt a tẽpore) repugnent inter ſe: nõ tamẽ ſunt contradictorie. Quia iſte ſunt eiuſdem acceptionis terminorum cum illis ſcilicet homo eſt animal: ⁊ nullum currens eſt homo: que ſunt vere. Si nullus homo currat. Niſi velimus dicere: ꝙ in contradictorijs debet ſeruari ſinonimitas intrinſeca: illa eadem que in conuerſionibus: quod non videtur rationabile. Et ſic oportet gloſare dictum magiſtri Bruxellẽſ. dicentis: ꝙ ordo non requiritur niſi pro iuuenibꝰ: ſcilicet ad hoc ꝙ opponant de lege.

¶ Secunda eſt ꝙ participent in copulis. Hoc eſt ꝙ habeãt copulas ſinonimas: quod intelligitur: tam de copulis principalibus: ꝙ̃ de minus principalibus. Quare iſte non opponuntur. Sortes fuit currens: ſortes non eſt currens. Nec iſte omnis homo qui currit eſt homo: ⁊ omnis homo qui cucurrit non eſt homo. Modos autem copularum non oportet eſſe ſinonimos. Si ſint modales: quia iſte bene opponuntur: ſortes poſſibiliter currit: ſortes impoſſibiliter currit.

¶ Ideo excipiuntur illi quattuor modi qui faciunt modales: alias requiritur ꝙ ſint idem modi: ⁊ ſinonimi in oppoſitis. Unde iſte non opponuntur ſortes forte currit: ſortes non velociter currit.

¶ Tertia eſt ꝙ ſint oppoſite qualitatis. Que regula intelligitur exceptis copulis implicationis: que debent eſſe eiuſdem qualitatis. Et non ſumitur hic qualitas propoſitionis affirmatiue vel negatiue: ita ſtricte vt in qualitatibus: alias iſte non eſſent oppoſite: ſcilicet. Sortes eſt vel nõ eſt animal. Sortes non eſt ⁊ eſt animal. Poſito ꝙ negatio in ſcḋa propoſitione non cadat: niſi preciſe in primam copulam. Intelligitur: ergo oppoſita qualitas in preſenti: ſub iſto ſenſu: ſcilicet ꝙ copula verbalis totalis vel partialis (que non eſt implicatio) affirmata in vna: negetur in alia: ⁊ econtra. Intelligitur ſimiliter hec regula quo ad tres p̊ınas ſpecies oppoſitionis: ſcilicet quo ad contrarias / ſubcontrarias / ⁊ contradictorias. Unde iſte non ſunt contrarie oĩs homo eſt aĩal: ⁊ nullus homo non eſt animal. Nec iſte contradictorie. Sortes qui eſt animal currit. Sortes qui non eſt aĩal non currit.

¶ Quarta eſt ꝙ termini teneantur omnino vniuoce: ⁊ ſint oĩno ſinonimi. Hoc eſt quod ſignificẽt idem ſub eodem conceptu vltimato: ⁊ non vltimato. Ideo iſte non contradicunt (vt in propoſito) ſcilicet tulliꝰ currit: Marcꝰ nõ currit. Nec iſte ego ſum Petrꝰ. ego nõ ſum petrꝰ. Si pª pferat a petro: ſecũda a Joãne. Nec iſte: ſortes eſt vltra pontem. Sortes non eſt vltra põtem. Quia ambe ſunt vere. Si vna proferatur a platone exiſtente ex altera parte pontis. Alia a Socrate exiſtente ex altera parte. Quia in ly vltra eſt equiuocatio: ratione relatiui incluſi: vt patet dicẽdo ſic. Sortes eſt ex alia parte pontis. Sortes non eſt ex alia parte pontis. Si tamen ly vltra teneret vniuoce eſſent contradictorie. Quemadmodum optime dixit magiſter Bruxellẽſ. quando dixit ꝙ iſte ſunt contradictorie: quantumcunqꝫ comparentur ad diuerſa ſcilicet ſortes currit: ſortes non currit.

¶ Et ratio eſt: quia iſte propoſitiones habent ſignificata contradictoria. Et per meam comparationem illa ſignificata non mutantur: ergo non deſinunt eſſe contradictorie. Bene tamen verum eſt: ꝙ ille qui facit illam diuerſam comparationem: non habet propoſitiones mentales contradictorias. Nec iſte vocales: ſeu ſcripte: ſcilicet ſortes currit: ſortes non currit Subordinantur illis mentalibus: quas format ille qui comparat ad diuerſa. Sed illis mentalibus ſubordinantur iſte vocales ſeu ſcripte: ſcilicet ſortes currit in vno loco: ⁊ non currit in alio. Que aperte non ſunt contradictorie.

Si dicas: volo ꝙ ſortes habeat iſtas mentales ſcilicet ſortes currit: ſortes non currit: ⁊ reflectendo intellectum ſuper eas comparet ad diuerſa. Ad hoc: idem dico quod de vocalibus: ꝙ ille mentales per illam diuerſam comparationem non mutantur in ſuis ſignificatis: ideo ſemper remanent contradictorie.

¶ Quinta eſt ꝙ non varietur genus ſuppoſitionis) Tria autem ſunt genera ſuppoſitionum: que ſi varientur impediunt oppoſitionem: ſcilicet ſuppoſitio materialis: ſimplex: perſonalis.

¶ Ideo iſte non opponuntur: ſcilicet ly homo eſt animal: nullus homo eſt animal. Nec iſte homo eſt ſpecies: nullus homo eſt ſpecies. Et ratio huius eſt: quia alias non ſtarent pro eodē. Unde ſi variato genere: termini teneantur pro eodem: poſſunt opponi ad minus de lege. Ut patet de iſtis: homo eſt nomen in voce: ⁊ de iſta homo non eſt nomen in mente que prime contradicit: vel ſubcōtrariatur: quia ly homo ſupponendo in mēte perſonaliter: ſupponit pro illo: pro quo ly homo in voce ſupponit materialiter. Quia illa vox imp. oprie ſignificat ſeipſam: ⁊ ſimilitudo illiuſmet vocis in mente proprie ſignificat illam vocē: cum ſit eius naturalis ſimilitudo.

¶ Sexta. Quod termini non teneantur magis ample: vel reſtricte: nec aliter appellent in vna ꝙ in alia.

¶ Defectu primi iſte non opponuntur: ſcilicet ſortes eſt homo: ſortes non eſt homo: ſi ly eſt in vna abſoluatur a tempore: ⁊ non in alia.

¶ Defectu ſecundi iſte non contrariantur omnis homo eſt/nullus homo eſt. Niſi ly nullus abſoluatur a genere ſicut fit in textu contrariarum.

¶ Defectu tertij iſte non contradicunt ſortes non percuſſit papam: ſortes papam percuſſit. Et hoc quod dictum eſt de appellatione: intelligitur precipue in appellatione non prouenientē a ſigno: vel ſignis cōſtituentibus ipſam oppoſitionem. Nam tunc non inconuenit appellationem variari. Ideoꝗ iſte ſunt contradictorie: ſcilicet ſortes neceſſario: eſt animal: ſortes poſſibiliter non eſt animal: quia illi modi conſtituunt oppoſitionem.

¶ Tamen ly neceſſario appellat neceſſitatem ⁊ non alius modus. Similiter iſte contradicunt ſortes eſt ⁊ fuit animal: ſortes non eſt: vel non fuit animal: ſuppoſito ꝙ prima negatio tantum neget primam copulā. Et tamen ille coniunctiones diuerſimode appellant.

¶ Septima eſt quod acceptio vnica debet manere eodem modo: quo ad omnes eius partes: ad minus quo ad diſtribui: vel non diſtribui. Dixi acceptio ⁊ nō determinatio: vt ſe extēdat ad copulata ⁊ diſiūcta ⁊ cōditionata: ⁊ ad aggregatum ex recto ⁊ obliquo ⁊c.

¶ Ideo iſte non opponuntur quilibet equs hominis currit: equs cuiuſlibet hominis non currit. Dato etiā ꝙ ly cuiuſlibet non efficeretur pars extremi. Nec in prima ly quilibet diſtribuit ly equs nec ly hominis. Sed totum categorematice diſtribuitur. Sicut in iſto diſiuncto omnis homo: vel equs currit: illo ſigno omnis cadente ſupra totum. Nec quantum ad hoc plus habet primum aggregatum ꝙ illud diſiunctum.

¶ Et ſi doctores hucuſꝗ dixerunt communiter ꝙ ly equs in prima diſtribuitur: hoc fuit: quia quo ad veritatem vel falſitatem: non referebat quod diſtribueretur vel non. ¶ Et precipue ſeruando ſenſum proprium: quem ipſi pretendunt ⁊ ſeruant. Et propterea alij dixerunt quod ad diſtributionem recti ſequebatur diſtributio obliqui. Quia ſm rei veritatem non magis diſtribuitur vna pars quam alia. ¶ Dico ergo ꝙ optime penetrādo quiditatem acceptionis vnice: nulla pars diſtribuitur. Sed totum categorematice ⁊ ſic tota acceptio vnica ſincategorematice debet ſtare eodem modo ⁊ tota categorematice diuerſimode.

Dicitur quo ad diſtribui vel non diſtribui: quia ſi in vna terminus ſuppoſuerit determinate ⁊ in alia confuſe tantum: hoc non refert. Ut patet in primis contradictorijs: quia in prima ſtat confuſe: ⁊ in ſecunda determinate (vt multi dicunt) Sed mihi videtur qđ ſicut nec partes diſtribuuntur: ita nec confunduntur. Sed omnes ſupponunt determinate: ſicut in hoc diſiuncto: omnis homo vel equs currit. Tam ly homo: ꝙ ly equs ſupponunt determinate: quia illud ſignum non cadit ſupra partes illas. Et ratio: qua ducor ad hoc aſſerendum eſt: quia ſi in iſta quilibet equs hominis currit ly quilibet cadendo ſupra totum confunderet ly hominis: potius ⁊ fortiori ratione: dicendo ſic: non quilibet equs hominis currit: ly non caderet ſupra ly hominis diſtribuendo illud: cum non ſit maioris vis ly quilibet in confundendo. Quam ly non in diſtribuendo. Sed per omnes ly non / non cadit ſupra partes acceptionis vnice: ergo nec ly quilibet. Non tamen propterea male additur in conditione quo ad diſtribui vel non diſtribui: quia ſi non habet verum in illis vt iacent habebit in iſtis equs hominis non currit: quilibet equs. a. hominis currit.

Niſi dicas quod confuſa illa equiualet determinate.

¶ Aduertendum tamen eſt hic: ꝙ plurimos doctores ab iſta regula excipere antecedens relatiui reciproci ⁊ ipſum relatiuum (vt ſupra dictum eſt) Ita ꝙ dicit ꝙ quādo determinatio eſt antecedēs relatiui vel ipſum relatiuum: non debet manere eodem modo.

¶ Ideoꝗ ſm ipſos: iſte non ſunt contradictorie ſcilicet quilibet equs hominis quilibet equs ipſius met eſt ⁊ aliquis equs hominis equs ipſius met non eſt. Sed oportet ly hominis in vna diſtribui. Inſuper ab eadem regula excipiunt alij determinationem vnicā: quando eſt implicatio. Dicunt enim has non contradicere: ſcilicet ſortes q eſt animal currit: ſortes qui eſt animal non currit: oportet enim per ipſos ly animal in vna diſtribui. Mihi vero aliter videtur. Unde dico ꝙ in prima exceptione preſupponunt falſum: ſcilicet ꝙ in illis propoſitionibꝰ aſſumptis ly ipſius met ſit determinatio vnica: vt ex ſupradictis patet. Et de antecedēte. ſ. de ly hominis dicitur ꝙ ſub illo nō licet deſcendere: ⁊ quod debet manere eodem modo in ambabus. Et ſi permittatur deſcenſus: dico ꝙ non debet manere eodem modo: quia iam fit acceptio non vnica. Modo acceptio non vnica non debet eodē modo manere.

¶ Sed hic eſt dubium non ſilentio inuoluendum: ⁊ eſt qualiter relatiuum reciprocum debeat ſupponere in oppoſitis: cum non ſit acceptio vnica niſi cum adiungitur immediate ſuo antecedenti. Nam ſi dicatur ꝙ debet ſupponere eodem modo.

¶ Contra ergo iſte non ſunt contradictorie: ſcilicet omnis homo videt ſe. Homo non videt ſe. Ubi ly ſe diuerſimode ſupponit: ſicut ſuum antecedens: quod eſt ly homo. Si dicas ꝙ diuerſo modo.

¶ Contra: ergo iſte non ſunt contradictorie: ſcilicet quilibet equs hoīs q̄libet equs ipſiꝰ met eſt: equs hominis equs ipſius met non eſt quia oportet ꝙ relatiuum in vna diſtribuatur: ⁊ hoc nō poteſt fieri niſi diſtribuatur etiam ſuum antecedens: ⁊ ſic reddibit op

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

pinio improbata. ¶ Ad hoc dubiũ rñdet cũ diſtinctione: q vel tale relatiuum ponitur in eadem categorica cum ſuo antecedente vel antecedens eſt extra categoricam vbi eſt relatiuum. Si primum: relatiuum debet ſtare ſicut ſuum antecedẽs. Hoc eſt: ſi antecedẽs ſtat eodem modo: relatiuum debet eodem modo ſtare. Si diuerſimode ſtare debet diuerſimode. Unde iſte contradicunt. Omnis homo eſt ipſemet: homo non eſt ipſemet. Ubi relatiuum ſtat diuerſimode: et iſte: quilibet equs hominis quilibet equs ipſiusmet eſt: aliquis equs hominis aliquis equs ipſius met nõ eſt. Ratio huius eſt hec. Quia quando antecedentia ſunt intra categoricas: vbi ſunt relatiua: talia antecedentia regulantur per conditiones contradictoriarum. Et ex conſequenti relatiua: que ſua antecedentia ſequuntur. Si vero ſcḋm accidat: ſcilicet ꝙ antecedens ſit extra categoricam vbi ponitur relatiuum. Tũc relatiuũ illḋ dꝫ ſtare diuerſimode. Hoc eſt: ſi ĩ vna relatiuũ nõ diſtribuit: in alia dꝫ diſtribui ⁊ ecõtra: ⁊ ratio eſt: quia tunc antecedentia non regulabuntur per regulas oppoſitarum. Unde iſte ſecunde partes iſtarũ copulatiuarum non contradicunt: ſcilicet aliquis equs eſt: ⁊ omnis homo videt ipſũ: aliquis equs eſt: ⁊ aliquis homo non videt ipſum. Nam caſu: ꝙ ſint duo equi quorum vnus videatur ab omni homine: alter vero a nullo videatur: ambe ſunt vere. Ut patet deſcẽdendo ſub ly equs. Nam affirmatiua redditur vera pro equo viſo: ⁊ negatiua pro nõ viſo. Sed oportet dicere in vna earum omnis equs eſt. Et hoc debet intelligi de relatiuo reciproco: ⁊ non de alijs. Et ſicut dictum eſt de contradictorijs: proportionabiliter dicatur de alijs oppoſitis ſcḋm ſuas conditiones. ¶ De alia vero exceptione dicetur inferius in quodam argᵒ.

¶ Sequitur textus.

Contrarie ſunt vniuerſalis affirmatiua: ⁊ vniuerſalis negatiua: eiuſdẽ ſubiecti: ⁊ eiuſdem predicati: vt omnis homo currit: nullus homo currit.

¶ Sequitur gloſa.

Definitio textus ſic intelligitur. Cõtrarie ſunt propoſitiones categorice vniuerſales oppoſite qualitatis vtroqꝫ termino participantes: ordine eodem: quibus repugnat veritas: ⁊ nõ falſitas: gratia acceptionis terminorum ſeruatis conditionibus. Quales ſunt propoſitiones textus abſoluendo ly nullus a genere.

¶ Dixi propoſitiones categorice: ⁊ non due. Quia vna propoſitio poteſt habere ꝙ plurimas contrarias: etiã inter ſe non equiualentes. Ut iſta nullum animal eſt homo. Habet iſtam omne animal eſt homo. Et iſtam omne animal omnis homo eſt. Et iſtam omne animal eſt .b. homo. Exemplũ de nõ equiualentibus inter ſe accipe in iſta: ſcilicet nullus homo eſt animal. Que habet iſtam: omnis homo eſt animal: que eſt vera. Et iſtã omnis homo omne animal eſt: q̃ eſt falſa.

¶ Dixi vniuerſales: non tam ſtricte ſumendo propoſitionem vniuerſalem vt in quantitatibus. Sed vocatur vniuerſalis in propoſito propoſitio habens aliquã vniuerſalitatem categorematicam vel ſincategorematicam: que non ſit pars extremi. Quia iſta non habet contrariam: ſcilicet brunellus cuiuſlibet hominis currit. Iſta tamẽ ſic: ſcilicet cuiuſlibet hoĩs brunellꝰ currit.

¶ Pro cuius ⁊ dicendorum ampliori notitia. Notabis duplicẽ eſſe vniuerſalitatẽ ſcilicet categorematicã ⁊ ſincategorematicam.

¶ Uniuerſalitas categorematica eſt terminus communis diſtributus: vt dicendo omnis chimera eſt.

¶ Uniuerſalitas ſincategorematica eſt terminus ſincategorematicus: ratione cuius denotatur ad veritatẽ propoſitionis requiri verificationem fieri pro pluribus ſuppoſitis: vel partialibus propoſitionibus copulatiue formaliter vel equiualenter in conſequendo. Siue illa ſuppoſita ſint temporis importati per copulam: ſiue ſint ſuppoſita importata per extremum propoſitionis. Exemplum primi ly neceſſario. Impoſſibiliter ⁊ ſimilia. Secundi ly tm̃ ⁊ alia ſigna exponibilia: quando exponuntur copulatiue. Tertij vt ly et.

¶ Particularitas categorematica eſt terminus communis non diſtributus: vt aliqua chimera eſt. Quia ly chimera tenetur particulariter: licet nõ ſupponat. Et ibi ly omnis chimera eſt: in exemplo poſito ſupra tenetur diſtributiue.

¶ Particularitas ſincategorematica eſt terminus ſincategorematicus: ratione cuius denotatur ad veritatem propoſitionis nõ requiri verificationẽ fieri pro pluribus ſuppoſitis: ⁊c. vt ſupra: exemplum primi: Aliquando: poſſibiliter: ſecundi vt non tantum. Et ſigna exponibilia: quando diſiunctiue exponuntur. Tertium vt ly vel. Alia ſigna ſunt mixta: vt ly contingẽter. Quod ſiue affirmetur: ſiue negetur: ſemper includit vniuerſalitatem ⁊ particularitatem.

¶ His habitis ponuntur conditiones contrariarum. Quarum prima eſt: ꝙ in eis ſint plures vniuerſalitates ꝙ particularitates. Si ſit aliqua particularitas.

¶ Defectu cuius iſte nõ contrariantur: omnis homo eſt animal: homo non eſt animal: ſed contradicunt.

¶ Sed bene iſte omnis homo eſt ſortes: nullus homo eſt ſortes. In quibus nulla particularitas ponitur: quia ly ſortes non eſt terminus communis.

¶ Secunda ꝙ quelibet particularitas vnius ſit vniuerſalitas alterius: licet non econtra. Quia vniuerſalitas edificat contrarietatem. ¶ Ideo iſte non contrariantur homo homo eſt. homo nullus homo eſt.

¶ Tertia ꝙ ſi terminus aliquis diſtribuitur in vna in ordine ad terminum ſtantem confuſe tantum: in alia talis terminus diſtributus non debet ſupponere confuſe: ſed diſtributiue vel determinate. Ideo iſte minime contrariantur: ſcilicet cuiuſlibet hominis quilibet equs eſt animal: cuiuſlibet hominis equs nõ eſt animal. Quia in prima ly equs diſtribuitur in ordine ad ly animal ſtans confuſe: ⁊ in ſecunda ſtet cõfuſe tantum. Sed contraria prime eſt quelibet: ſtorũ ſcilicet cuiuſlibet hominis .b. equs non eſt animal. Et cuiuſlibet hominis quilibet equs non eſt animal.

¶ Sed hic aduertenda ſunt duo. Primum eſt ꝙ ſi velimus tenere iſtas contrariari de modo enunciandi: ſcilicet omnis homo eſt .b. animal: ⁊ homo non eſt animal. Debemus tollere primam conditionem ⁊ huic tertie addere aliquid vltra. Et dicere ſic: ꝙ terminus diſtributus in vna in ordine ad terminum ſtantem cõfuſe diſtribuatur in alia vel ſtet determinate.

¶ Dum tamen maneat in ambabus vnus ⁊ idem terminus diſtribute. Et dummodo illa in qua ſtat confuſe non contradicat illi in qua ſtat determinate: propter primā ille contrariantur: ſcilicet cuiuſlibet hominis quilibet equus eſt animal/⁊ cuiuſlibet hominis quilibet equus non eſt animal. Et propter ſecundum iſte omnis homo eſt. b. animal ⁊ homo non eſt animal. Non tamē iſte omnis homo eſt animal ⁊ homo non eſt animal. Quia prima vbi ly animal ſtat confuſe contradicit alteri. Si vero velimus tenere illas cōtrariari tantū de lege: nō oportet variare ꝓdictiones.

¶ Secundum eſt. Quod tenendo vt tenet Lax ꝙ determinatio eſt in ordine ad ſuum determinabile. Iſte conditiones non ſunt neceſſarie ad oppoſitionē contrariam: in iſto ſenſu: ꝙ nulle propoſitiones oppoſite poſſunt ſeruare legem contrariarum niſi ſeruent iſtas conditiones.

¶ Hoc patet. Quia iſtis propoſitionibꝰ: ſcilicet cuiuſlibet hominis equus non eſt currens: ⁊. a. hominis quilibet equo quolibet currens eſt repugnat veritas ⁊ non falſitas de forma acceptionis terminorum. Et ꝙ poſſunt dari ambe falſe patet poſito caſu: ꝙ quilibet homo habeat preciſe vnum equum currentem ⁊ nihil aliud ſit currens in mundo: de negatiua tunc notum eſt/ de affirmatiua patet per deſcenſum. Nam deſcendendum eſt primo ſub recto anteꝗ̄ ſub determinatione cum illa cōfuſa reſpectu ſui determinabilis etiam ſtet confuſe tantum: ⁊ non equiualet determinate. ¶ Secundū autē tenētes oppoſitum: quod cōmuniter tenetur: in predicto caſu affirmatiua eſt vera: vt patet deſcendo primo ſub predicato. Secundo ſub ly hominis. Tertio ſub ly equus. Et tamē iſtis defecit tertia conditio ſm primam oppinionem ſcilicet Gaſpardi: nam ly hominis in prima diſtribuitur in ordine ad ly equus ſtans confuſe ⁊ in ſcḋa ſtat cōfuſe.

¶ Nunc contra prefatas conditiones: vt magis ꝑſpicue ſtant: aliquibus argumentis inſiſto communibus ſed vtilibus. Et primo ſic. Iſtis propoſitionibus conueniunt conditiones: ſcilicet vterꝙ homo currit: neuter homo currit. Et tamen dabuntur ambe vere: igitur conditiones nulle. Prima pars antecedentis videt̄ nota. Et ſecūda: probatur poſito caſu: ꝙ ſint quatuor homines quorum duo currant: ⁊ duo non: ambe ſunt vere: igitur: antecedens patet deſcēdēdo ſub ſubiectis earum.

¶ Ad argumentum reſpondetur negando primam partem antecedentis: defecit enim eis ſecunda conditio. Quia ly vterꝙ diſtribuit incomplete ⁊ includit particularitatem quandam: que exprimitur in deſcēdendo. Deſcenditur ſiquidem copulatiue ſub diſiunctione. Et illa met particularitas manet in ly neuter. Quia omnino eodem modo diſtribuunt ambo: preter hoc: quod vnum eſt affirmatiuum ⁊ aliud negatiuum. Contra hanc ſolutionem replicatur ſic. Si iſta ſolutio eſſet bona: ſequeretur ꝙ ſi ly homo in vna earum diſtribueretur complete eſſent contrarie: conſequens eſt falſum: ergo ſolutio nulla mayor de ſe patet: minor iam probatur dicendo ſic omnis homo currit ⁊ neuter homo currit diſtribuitur ly homo in vna Et poſſunt dari ambe vere: igitur ⁊c. Prima pars antecedentis eſt nota ⁊ ſecūda probatur poſito ꝙ ſolus ſit vnus homo in mundo currens. Affirmatiua eſt vera vt notum eſt ⁊ negatiua: quia eſt vna negatiua de ſubiecto non ſupponente: quia ly vterꝙ ⁊ neuter faciunt terminum quem diſtribuunt ſtare pro binario ſuorum ſuppoſitorum: igitur ⁊c. ¶ Ad hanc replicam reſpondetur: negando. a. illa enim conſequentia eſt nulla: ſcilicet ſi in vna earum ſubiectū diſtribuatur complete ſunt contrarie: quia antecedens poteſt dari verum ⁊ conſequens falſum: vt probatum eſt. Ideo tam prima conditionalis ꝙ̄ ſecunda eſt falſe. Bene tamen concederem iſtam conſequentiam: ergo ſi ſubiectum negatiue diſtribuatur complete: erunt contrarie ad minus de lege: quia videtur mihi: que dū non poſſunt eſſe vt iacent de modo enuntiandi. Cum ſubiecta non teneant̄ eque reſtricte. Et ad hoc ꝙ poſſent contrariari perfecte poſſemꝰ dicere ſic. Omnis vterꝙ homo currit: poſito ꝙ ly omnis diſtribuat particularitatem quam ly vterꝙ includit.

¶ Secundo arguitur ſic. Iſtis conueniunt conditiones contrariarū: ſcilicet quilibet equus fuit cuiuſlibet hominis quilibet equus/ nullus equus fuit cuiuſlibet hominis quilibet equus. Et tamen dabuntur ambe vere: igitur conditiones nulle.

¶ Prima pars antecedentis eſt nota. Secunda probatur: ſupponendo ꝙ illa ſigna vniuerſalia poſita in predicato non efficiantur partes extremorum. Et ſit caſus: ꝙ ſolus fauellus ſit ⁊ fuerit equus poſſeſſus a ſorte ⁊ platone ſucceſſiue: ⁊ nunꝗ̄ ſimul: nec ſint nec fuerint alij homines nec equi. Tunc veritas negatiue eſt nota. Quia ſua cōtradictoria eſt falſa: que eſt iſta Equus fuit cuiuſlibet hominis quilibet equus: vt patet deſcendendo ſub ly equus. Et poſtea ſub tempore vel inſtanti incluſo in copula: etiam ſtante determinate: quod eſt determinatio ipſius copule. Nam illa propoſitio equiualet huic ſcilicet equus in obliquo tempore vel inſtanti fuit cuiuſlibet hominis quilibet equus.

¶ Quod autem affirmatiua ſit vera: patet aſcendendo ad ly hominis ſuppoonens diſtributiue ſic: quilibet equus fuit iſtius hominis quilibet equus: ⁊ quilibet equus fuit iſtius hominis quilibet equus ergo quilibet equus fuit cuiuſlibet: ⁊c. Antecedens eſt pro qualibet parte verum: ſuppoſita conſtantia: igitur ⁊ conſequens. ¶ Ad hoc argumentum reſpondetur (tenendo oppinionem ꝙ iſta eſt vera Adam fuit omnis homo) illas contrariari.

¶ Pro quo notabis: ꝙ communiter propoſitiones in ſuis copulis includunt quaſdam determinationes: vt patuit inter arguendum. Et ſm cōmuniter loquentes talis determinatio copule eſt etiam determinatio ſubiecti ⁊ predicati licet diuerſimode quia reſpectu ſubiecti eſt vnica reſpectu vero predicati eſt non vnica.

¶ Sed tu dic: ꝙ ſolum eſt determinatio predicati ⁊ non vnica. Et aliqualiter ſignum huius eſt: quia terminus ſequens copulam ſtat ſm exigentiam copule ⁊ ſue determinationis. Non tamen ſic ſemper eſt de precedente. Et patet nam dicendo ſic: homo fuit currens ly: currens ſolum ſtat pro currente: quod fuit currens. Tamen ly homo ſtat pro homine qui eſt vel fuit. Et ſi velis accipere illam determinationem: vt etiam determinet ſubiectum: dicitur ꝙ tunc non eſt proprie determinatio copule: niſi velimus ꝙ vnus terminus ſupleat vicem duorum (admiſſo tamen hoc: ⁊ ꝙ ſub determinatione vnica liceat deſcendere: licet neutrum concedam: ne videamur dificultatem fugere) Conceditur veritas negatiue ⁊ veritas affirmatiue negatur. Et ad probationem negatur aſſenſus ſub illo obliquo hominis. Quia prius debet fieri deſcenſus ſub ly tempore importato per copulam. Et licet iſt

te obliquus ſupponat cõfuſe tantum: tamẽ illa confuſa
equiualet determinate reſpectu illius termini homi
nis equs: quia eſt determinabile determinatiõis illiꝰ
ſcilicet in aliquo tempore vel inſtanti. Sicut dictum
eſt ſupra: de iſta. e. hominis quilibet equs eſt animal:
ꝙ confuſa illius termini hominis reſpectu ſui deter-
minabilis equiualet determinate. Et ſic deſcenden-
do ſub terminis illius propoſitionis affirmatiue ſuo
ordine primo: ſcilicet ſub ly equs: ſecundo ſub ly in
aliquo tẽpore: tertio ſub ly hominis: ⁊ ſic cõſequenter
patebit manifeſte eius falſitas. Et defectus: qui in
tali deſcenſu cõmittebatur: erat: quia arguebatur a
pluribus determinatis ad vnam reſpectu multitudi
nis latenter. Cum equiualenter ly tempore ſtet deter
minate reſpectu illius termini hominis: vt dictũ eſt.
¶ Notabis tamen hic. Quod licet illa determinatio
copule reſtringat predicatum: non tamen eſt intelli
gendum: ꝙ reſtringat pro homine poſſidente fauellũ
in illo inſtanti vel tempore: ſed pro homine qui fuit
in illo inſtanti. Et ſimiliter ly equs pro equo qui fuit
in illo inſtanti.
¶ Quod ſi importune velis ꝙ primo modo reſtringat.
Tunc dicit: ꝙ negatiua eſt falſa ⁊ affirmatiua vera.
Quod poteris probare per ſuas contradictorias. Si
vero aliquis velit ꝙ extrema nullo modo reſtringan
tur ab illa determinatione ⁊ ꝙ ſolum illa determina
tio determinet copulam. Dicitur tunc: ꝙ non ſunt cõ
trarie: quia ly hominis diſtribuitur in affirmatiua in
ordine ad ly tempore incluſum in copula ſtans confu
ſe tantum: ⁊ in negatiua ſtat confuſe ⁊ diſ[tributiue]: vt ſua contra
dictoria manifeſtat. Et hoc eſt cõtra ſcḋam cõditionẽ.
¶ Et ſi adhuc contra primam ſolutionem velis proba
re veritatez affirmatiue: dicendo. Bene ſequitur: qui
libet equs cuiuſlibet hominis quilibet equs fuit: ergo
quilibet equs fuit cuiuſlibet hominis quilibet equs.
Et antecedens eſt verum: igitur ⁊ conſequens.
Ad hoc reſpondetur negando conſequentiam. Et ra
tio eſt quia arguitur. a. confuſa ad determinataz ⁊c.
Quia in antecedente ly hominis equs precedit copu
lam: ⁊ per conſequens non determinatur a determi
natione copule. Sicut in conſequente: in quo ſequi
tur copulam.
¶ Et hoc argumentum pro multis ſimilibus notare
curabis. Si vero velimus tenere opinionez Gaſparis
lax: dicitur ꝙ non ſunt contrarie. Et ratio eſt illa met
que dicta eſt: q̃n do extrema nullo modo reſtringunt.
¶ Tertio arguitur ſic. Iſte ſunt cõtrarie: ſcilicet quaſi
quilibet homo currit: quaſi quilibet homo non cur
rit. Et tamen ſibi non conueniunt conditiones: igitur
non ſunt bene aſſignate.
¶ Prima pars antecedentis probatur: quia eis con
uenit definitio poſita in textu: igitur: ſecunda pars
probatur: quia ly quaſi quilibet diſtribuit incomplete
ergo aliquam particularitatez includit: ⁊ manet affir
matum in ambabus: igitur ſecunda conditio deficit
eis. Et per conſequens habetur propoſitum.
¶ Pro huius argumenti ſolutione. Notãdum eſt/ ꝙ
ly quaſi quilibet diſtribuit pro numero excedente me
dietatem. Ita ꝙ ſi. 10. homines ſunt in mundo: et. 7.
vel. 8. currerent illa eſſet vera: ſcilicet quaſi quilibet
homo currit. Et ſub termino a tali ſigno diſtributo:
(alijs modis dicẽdi dimiſſis) Dico: ꝙ eſt deſcenden
dum per vnam copulatiuam: cui anteponitur ly quaſi
cadens ſupra totam illam copulatiuam categorema
tice: ad cuius copulatiue veritatem requiritur ꝙ que

libet pars ſit vera: dempta vna: vel demptis paucior[i]
bus: quecũꝙ ſint ille. Ut patet ſic dicendo/ quaſi quili
bet homo currit: ⁊ iſti homines ſunt oẽs homines: er
go quaſi iſte homo currit: ⁊ iſte homo currit: ⁊ iſte
homo currit: ⁊ ſic de ſingulis. Hijs habitis lucidũ eſſe
poterit illas ambas propoſitiones minime poſſe ſi[m]
ſimul veras. Quia impoſſibile eſt ꝙ idem predicatũ
affirmetur de maiori parte alicuius numeri: ⁊ de ma
iori etiam negetur. Sed bene poſſunt dari am[bo] falſe:
vt puta: ponendo ꝙ quinꝙ illorum hominũ currant ⁊
v. quieſcãt. In iſto ſiquidẽ caſu: per deſcenſum predi
cto modo faciendum: patet ambas eſſe falſas. Nec va
let dicere ꝙ ſi preciſe ſint duo homines: quorum vnꝰ
currat: altero quieſcente: ille poterunt eſſe vere. Ma
nifeſtum eſt enim: ꝙ quilibet illorum eſt medietas
numeri ⁊ nullus excedit medietatem. Ea propter di
cendum erit eas eſſe contrarias de lege ⁊ non de mo
do enuntiandi perfecte. Et ſic argumentum non
concludit.
¶ Quarto arguitur ſic. Iſtis conueniunt cõditiones
ſcilicet omne animal eſt coloratum: nullum animal
eſt coloratum. Et tamen dabuntur ambe vere: igitur
cõditiones nulle. Antecedẽs pro prima parte liquet:
diſcurrendo per omnes conditiones. Secunda iam
probatur: ſupponendo: ꝙ ly omne diſtribuat pro ge
neribus ſingulorum. Et ſit caſus: ꝙ de qualibet ſpe
cie animalis aliquod animal ſit coloratum ⁊ aliquod
non. In iſto caſu ambe ſunt vere: igitur antecedẽs pa
tet: deſcendendo ad omnes ſpecies copulatiue. Et ad
ſpecierum indiuidua diſiunctiue.
¶ Pro huius argumenti ſolutione. Notandum: ꝙ il
lud ſignum omne poteſt dupliciter diſtribuere. Uno
modo pro ſingulis generum. Et ſic diſtribuit comple
te: ⁊ per conſequens deſcendendum eſt ſub termino
a tali ſigno taliter diſtributo: copulatiue: quo ad om
nia ſuppoſita: pro quibus talis terminus diſtributus
ſupponit. Et iſto modo: ad veritatem iſtius omne ani
mal eſt coloratum: requiritur ꝙ omne ſuppoſitum
animalis quod eſt in mundo: ſit coloratum.
¶ Alio modo diſtribuit pro generibus ſingulorum.
Et tunc vt ipſum nomen preſefert diſtribuit incõ
plete. Et tunc non eſt deſcendendum ad omnia ſup-
poſita copulatiue.
¶ Attamen dificultas eſt. Quo pacto ſit deſcendendũ
ſub tali termino. Quidam enim aſſerũt per termi
nos ſpecificos determinate acceptos ⁊ copulatiue de-
ſcendendum eſſe. Ut ſi dicamus ſic/ omne animal fuit
in archa Noe: ergo homo fuit in archa noe. Et leo
fuit in archa noe. Et bos fuit in archa noe: ⁊c. Sed
iſte deſcenſus non eſt formalis: quia inſtabitur. Si
loco illius termini homo: ponas ly chimera in conſe
quente. Sic dicendo: omne animal fuit in archa noe:
ergo chimera fuit in archa noe: ⁊c. Angelus fuit in
archa noe: et cetera: tūc conſequens eſt falſum. Et ſu
mo eſſe in archa noe circumſcriptiue: qualiter angelꝰ
non potuit eſſe.
¶ Alij dicunt ſub tali termino diſcendum eſſe copu
latiue de ſpecie in ſpeciem ⁊ ad indiuidua ſpecierũ
diſiũctiue. Sic omne animal fuit in archa noe. Et iſta
ſunt vniuerſa animalia. Et omnes ſpecies anima
lium ergo de iſta ſpecie animalis: ſignata humana:
hoc animal fuit in archa noe: vel hoc animal fuit in
archa noe. Et ſic de alijs iſtius ſpeciei. Et de iſta ſpe
cie aĩalis: ſignata leonina: hoc animal fuit in archa
noe vel hoc animal fuit in archa noe: ⁊ ſic de ſingulis

illius ſpeciei. Et de iſta ſpecie animalis: leonina ſignata: hoc animal fuit in archa noe vel hoc animal fuit in archa noe: ⁊ ſic de ſingulis ſpeciebus animalium ⁊ de ſingulis indiuiduis ſpecierum. Et quomodocunq̃ deſcendatur non refert in propoſito.

¶ Et in iſto ſenſu doctores ſaluant veritates multarum propoſitionũ. Quales ſunt iſte. In omnem terram exiuit ſonus eorum. Deus vult omnes homines ſaluos fieri. Decimatis mentã ⁊ rutam ⁊ omne olus. Qui habet vnam virtutem habet oẽs. Pro prima vide dominum Silueſtrum prierianum contra Martinum luterum dicentem ſe vidiſſe Rome in quodã aceruo quedam fragmenta vaſorum delatorum ab inſulis fortunatis habentia ſignum crucis ⁊ nomen domini Ieſu.

¶ Pro ſecunda vide doctorem ſanctum prima parte queſtione. 19. articulo. 6. ad primum: ⁊ primo ſenten. diſtin. 46. q. pª. articulo pº. Pro tertia beatum Auguſtinum in enchiridio. Pro quarta Altiſiodoreñ. Et quia iſta non ſunt preſentis inſtituti ideo pertrãſeo.

¶ Iſtis igitur prenotatis. Reſpondetur ad argumentum negando primam partem antecedentis. Deficit enim eis ſecunda conditio. Sicut illis de quibus in primo argumento agebatur: Sufficit tamen in iſtis vt vna vel ſubiectum vnius complete diſtribuatur: quecunq̃ ſit illa: affirmatiua vel negatiua.

¶ Proportionabiliter poteris ſoluere argumentum tibi poſſibile fieri de iſtis propoſitionibus. Quantũlibet animal currit: quãtũlibet animal nõ currit. Et de iſtis: quotlibet homines ſunt in aula: quotlibet homines nõ ſunt in aula. Et de iſtis q̃liſlibet homo currit: qualiſlibet homo nõ currit. Et de iſtis qualiſlibet homo quantumlibet animal eſt: qualiſlibet homo quantumlibet animal non eſt. Nam in primis diſtributio fit pro ſpeciebus quantitatis continue. In ſecundis pro ſpeciebus quantitatis diſcrete. In tertijs pro ſpeciebus qualitatis: In quartis eſt mixtio. ¶ Et ſicut ſenſus illius propoſitionis. Omne animal eſt coloratum. (In qua ly omne diſtribuit pro ſpeciebus ſubſtantie) eſt iſte. De qualibet ſpecie animalis aliquod animal eſt coloratum. Ita ſenſus illius propoſitionis. Quantũlibet animal currit eſt iſte. De qualibet ſpecie quantitatis continue aliquod animal quantificatum currit. Et iſtius: quotlibet homines ſunt in aula eſt iſte. De qualibet ſpecie numeri ſeu quantitatis diſcrete aliqui homines ſunt in aula. Et iſtius qualiſlibet homo currit eſt iſte. De qualibet ſpecie qualitatis aliquis homo qualificatus currit. Et ſigna particularia: que in contradictorijs iſtarum debent poni contradictorio modo particularizant. Et ſenſus contradictorios faciunt: vt liquidum eſt.

¶ Notabis tamen hic viribus totis. Quod iſta ſigna aliquando efficiuntur partes extremorũ ſcilicet quando aliq̃s ſignum preponitur illis. Ut ſi dicatur ſic. Quilibet qualiſlibet homo currit. Et tunc dandus venit ſenſus per acceptionem vnicam: ſic ſcilicet quilibet homo habens de qualibet ſpecie qualitatis aliquã qualitatem currit. Et tunc requiritur ꝙ de qualibet ſpecie qualitatis aliqua qualitas ſit in vno determinato homine: ad hoc ꝙ tale ſubiectum ſupponat. Et vt lucidius intelligat ponatur caſus quod precise ſint duo homines: quorum vnus tantum habeat albedinẽ ⁊ alius tantum nigredinem ⁊ currant: ⁊ non ſint alie qualitates in mundo. In iſto caſu predicte propoſitionis ſubiectum non ſupponit: vt ex dictis patet. Si vero dicatur: qualiſlibet homo currit: eſt vera. Et exponenda per acceptionem non vnicam. Sic. de qualibet ſpecie coloris aliquis homo qualificatus currit. Et ꝙ ſit vera patet per deſcenſum ad ſpecies / coloꝝ primo ⁊ poſtea ad homines. Similiter poteris dicere de alijs ſignis incompletis.

¶ Habebis preterea ex dictis intellectum illius non minus elegantis: ꝙ difficilis ſophiſmatis magiſtri Petri hiſpani ſcilicet quodlibet: qualelibet de quolibet tali ſcit ipſum eſſe tale quale ipſum eſt. Quod eſt verum: poſito: ꝙ ſint ſex homines. Quorum tres ſciant logicam / grammaticam / ⁊ rethoricam. Et ſciant ſe habere eas. Alij vero tres ſic ſe habeant ꝙ quilibet ſciat vnam tantum. Et neſcat ſe habere illam. Nec ſciat aliquid de alijs primis tribus. Et primi tres ſciant de ſe ⁊ de iſtis. Et non ſint plures homines. Nec plures qualitates in mundo. Quod ſit vera patet: deſcendendo ad illos tres primos. Quia tm̃ pro illis ſupponit. Quia ly ens incluſum in ly qualelibet reſtringitur ab illo adiectiuo qualelibet. Sed de hijs non plura pro nunc. Uide ſi lubet Petrum hiſpanum in diſtributionibus capitulo de ſignis diſtributiuis accidentium.

¶ Quinto. Arguitur ſic. Iſte contrariantur omnes apoſtoli dei ſunt. xij. et omnes apoſtoli dei non ſunt duodecim. Et tamen non poſſunt dari Ambe falſe nec in ſe: nec in ſimili acceptione terminorum: igitur. Et capio ly omnes vtrobiq̃ collectiue. Conſequentia eſt nota. Et antecedens probatur pro prima parte. Quia opponuntur ⁊ non contradictorie. Cum vbiq̃ maneat eadem particularitas. Nec ſubcontrarie: quia non poſſunt eſſe ſimul vere. Nec ſub alterne: quia diuerſe qualitatis igitur contrarie.

¶ Ad argumentum dicitur: quod propoſitiones predicte ſunt cõtradictorie de lege ⁊ ſubcontrarie de modo enunciandi. Licet alij dicant ſimpliciter eas eſſe cõtradictorias. Cum omnibus ſibi ſimilibus. Immo ponunt pro regula. Quod ad contradicẽdum in propoſitionibus in quibus ſubiectum vnius ſupponit confuſe tantum collectiue. Oportet ſubiectum alterius eodem modo ſupponere. Quia tali ſubiecto repugnat de pluribus verificari ſimul ⁊ diuiſiue: licet bene ſucceſſiue. Et patet in propoſito. Quia de alijs. xij. fuit verificata iſta propoſitio. Omnes apoſtoli dei ſunt duodecim: quando Iudas erat apoſtolus. Et de alijs quãdo beatus Mathias. Quia variatio vniuerſitatis variat numerũ. Et licet non ſemper ſpecifice: bene tñ indiuidualiter. Et ideo habentes iſtam opinionem dicere poſſunt ſimiliter. Quod iſte non ſunt cõtrarie ſcilicet quilibet homo qui eſt omnis homo currit ⁊ nullus homo qui eſt omnis homo currit. Hoc patet. Quia ſubiectum iſtarum propoſitionum non poteſt pro pluribus ſimul ⁊ ſemel verificari. Et hoc concedunt alij tenentes. Quod nulle ſunt propoſitiones quibus conueniant omnes conditiones alicuius oppoſitionis: quin etiam ſibi conueniat lex tali correſpondens oppoſitioni. Et ſic dicunt quod propoſitionibus predictis nunc immediate deficit quod non ſunt vniuerſales: ſed ſingulares virtualiter: ratione dicta. Et conſimiliter dicãt de iſtis: omnes oẽs apoſtoli dei ſunt duodecim: nulli omnes apoſtoli dei ſunt duodecim. Sed dato: ꝙ ſic reſpondendo: poſſint ſaluare (licet non multum rationabiliter) ſuam opinionem in predictis propoſitionibus non tamen habebunt quid reſpondeãt ad iſtas propoſitiones ſcilicet omnis ho

mo eſt vel non eſt animal: omnis homo non eſt vel non eſt animal. Prima negatione cadente in totum ſequens. Quia ſubiectum illarum non eſt aliquo modo terminus ſingularis. Cum illi non repugnet verificari ſimul ⁊ ſemel de pluribus ⁊ diuiſiue. Et tamen ſeruant legem contradictoriarum: etiam in ſimili acceptione terminorum. Ideo facilius dicitur. Omnes propoſitiones: preter illas primas de quibus arguitur eſſe contradictorias de lege ⁊ contrarias de modo enunciandi.

¶ Nota tamen: ꝙ ſi in vna fuerit ſignum collectiuũ ⁊ non in alia. Tales propoſitiones non poterunt eſſe oppoſite: ad minus de modo enunciandi. Quia nõ habent tales idem ſubiectum: poterunt tamen eſſe de lege. Suppoſito ꝙ ſufficiat participatio in parte extremi: alias nullo modo erunt oppoſite.

¶ Sexto arguitur ſic. Iſte contrariantur ſcilicet omnis homo contingẽter currit ⁊ omnis homo contingẽter non currit. Et tamen ſunt ambe vere. Ut patet per exponẽtes igitur ⁊c. Maior probatur. Quia nulla conditio videtur eis deficere. Et patet diſcurrendo per omnes conditiones.

¶ Ad argumentum breuiter dicitur (dimiſſa opinione cuiuſdam doctoris tenentis eas eſſe contrarias ⁊ veras). Quod eis deficit ſecunda condictio. Nam ly contingẽter: ſiue affirmetur: ſiue negetur: ſemper includit aliquam particularitatem ⁊ vniuerſalitatem: licet non eandem. Ut patet per ſuas exponentes. Unde dicitur: quod ad hoc ꝙ ſint contrarie oportet ꝙ ſemper ly contingẽter affirmetur in vna ⁊ in alia negetur. Et nullo modo affirmetur vel negetur in ambabus. Et idem dico requiri ad ſubcontrarias ⁊ contradictorias propoſitiones.

Sequitur textus.

Subcontrarie ſunt particularis affirmatiua: ⁊ particularis negatiua eiuſdẽ ſubiecti ⁊ eiuſdem predicati. Ut quidam homo currit: quidam homo non currit.

Sequitur gloſa.

Iſta deſinitio textus ſic intelligitur ſcilicet ſubcontrarie ſunt propoſitiones cathegorice particulares oppoſite qualitatis et vtroꝗ termino participantes ordine eodem: quibus repugnat falſitas ⁊ non veritas: gratia acceptionis terminorũ. Iſtius deſinitionis particule ex intellectu precedẽtis deſinitionis patent.

¶ Conditiones vero ad ſubcontrarias requiſite oppoſito modo ſe habent ad conditiones contrariarũ. Nam contrarietas ⁊ ſubcontrarietas ſunt duo extrema: inter que mediat contradictio. Et ideo ſicut pluralitas vniuerſalitatum edificat contrarietatem: ita multitudo particularitatum edificat ſubcontrarietatem: ſit igitur prima conditio iſta ſcilicet.

¶ Quod ſint plures particularitates ꝙ vniuerſalitates in ambabus propoſitionibus ſubcontrarijs. Ideo iſte non ſunt ſubcontrarie: Petrus eſt homo/ petrus non eſt homo. In illis enim tantum eſt vna particularitas: ⁊ vna vniuerſalitas: ſed ſunt contradictorie.

¶ Secunda. Quod quelibet vniuerſalitas in vna ſit particularitas in alia. Non tamen econtra. Non enim inconuenit eandem particularitatem manere in ambabus. Ideo iſte non ſubcontrariantur. Semper homo eſt currens: ſemper homo non eſt currens. Quia ly ſemper vtrobiꝗ eſt vniuerſalitas.

¶ Tertia. Quod ſi aliquis terminus in vna earum diſtribuatur in ordine ad terminum ſtantem determinate. Talis terminus qui diſtributiue ſupponebat non debet in alia ſtare determinate vel diſtributiue: ſed confuſe ſi ille qui in vna ſtabat determinate: in alia diſtribuatur. Defectu cuius iſte non ſubcontrariantur ſcilicet hominis quilibet equus eſt. b. animal/ hominis eque nõ eſt animal. Nam poſito quod quilibet homo habeat duos equos: ambe ſunt falſe. Sed ſubcontraria prime eſt iſta hominis. a. equus non eſt animal. Et ſubcontraria negatiue erit hec hominis quilibet equus eſt animal. Dicitur ſi terminus ſtans determinate in vna ⁊c. Quia ſi non in alia diſtribuatur. Hoc non oportet. Ut patet de iſtis. homo eſt animal/ homo non eſt animal. In negatiua ſic. videm ly animal diſtribuitur in ordine ad terminum ſtantem determinate. Sed quia ly homo in alia nõ diſtribuitur: non inconuenit.

¶ Circa primam conditionem poteſt fieri difficultas de iſtis propoſitionibus ſcilicet. omnis homo eſt animal. a. homo non eſt animal. Quemadmodum circa contrarias dicebatur de iſtis. omnis homo eſt. b. animal: homo non eſt animal. Ideo ſi vis tenere illas eſſe ſubcontrarias de lege tantum. Quod melius mihi videtur: conditiones ſunt bene poſite. Et nulla debet tolli. Sin autem: Sed teneas illas ſubcontrariari de modo enunciandi. Debeo tollere primam conditionem. Et tertie ſuperaddere aliquid vltra. Et dicere ſic. ꝙ ſi in aliqua aliquis terminus diſtribuitur in ordine ad terminum ſtantem determinate ⁊c. Dummodo maneat eadem particularitas in ambabus vel ſi illa: in qua terminus ſtat confuſe tantum non contradicit illi in qua ſtat determinate. Prima pars ponitur propter iſtas hominis quilibet equus eſt. b. animal. hominis. a. equus non eſt animal. Que ſunt ſubcontrarie. Quia manet ly hominis quod eſt particularitas in ambabus. Nam ſi in vna earum diſtribueretur: eſſent contradictorie. Secũda pars ponitur propter iſtas omnis homo eſt. b. animal. a. homo non eſt animal: que ſunt contradictorie.

¶ His habitis. Contra preaſſignatas conditiones arguitur aliquibus argumentis. Et primo ſic. Iſte conueniunt conditiones ſubcontrariarum ſcilicet alter homo currit/ alter homo non currit (capiendo ly alter vt particularizet incomplete.) Et tamen ſunt ambe falſe in aliquo caſu: igitur conditiones nulle. Prima pars antecedentis patet: diſcurrendo per ſingulas conditiones. Secunda probatur in caſu ꝙ ſint quattuor homines: quorum duo currant ⁊ alij duo quieſcant: ambe ſunt falſe: igitur. Antecedens probatur: ſue contradictorie ſunt vere: igitur ipſe ſunt falſe. Antecedens patet. Quia in caſu predicto iſte ſunt vere vterꝗ homo currit: ⁊ vterꝗ homo nõ currit. Et ſunt ſue contradictorie: igitur ⁊c.

¶ Pro argumenti ſolutione notandum: ꝙ ly alter quando particularizat incomplete ſe habet oppo: ſi

modo ad ly vterqꝫ: quo ad aſcenſum ⁊ deſcenſum. Nam ſub termino diſtributo a ly vterqꝫ deſcēdendē dum eſt copulatiue ſub diſiunctione. Ita ꝙ ly vel ſit copula principalis. Et de hoc ſupradictū eſt. Sub termino autē determinato a ly alter deſcēdendum eſt diſiunctiue ſub copulatione. Ita ꝙ copula principalis ſit ly et. Sic ꝙ inter partes binarij ponatur ly vel ⁊ de binario in binarium procedendo ponatur ly ⁊. Ut ſic dicēdo. alter homo eſt animal: ergo iſte homo eſt animal vel iſte homo eſt animal: ⁊ iſte homo eſt animal vel iſte homo eſt animal ⁊c. Ita ꝙ iſta propoſitio. alter homo currit faciat iſtum ſenſum. Duorum libet duorum hominum aliquis homo currit. Et iſta vterqꝫ homo currit iſtum. Aliquorum duorum hominum quilibet homo currit. Et notabis hic. Quod deſcendendo ſub terminis a talibus ſignis determinatis. Non ſufficit vno ſolo modo combinare ſingularia talium terminorum. Alias: caſu quo eſſent quatuor homines: ſufficeret conſtituere duos binarios: quod falſum eſt. Jmmo ex quattuor hominibus poſſunt conſtitui ſex binarij diuerſimode combinando. Ut patet pſpicienti. Et vltra. Nota quid requiratur ad veritatem diſiūctiue conſtitute ex copulatiuis. Et ad veritatem copulatiue conſtitute ex pluribus diſiunctiuis.

¶ Tunc reſpondetur ad argumentum. Negando primam partem antecedentis. Nam deficit eis ſecunda conditio: vt per deſcenſum videre licet. Nam talia ſigna includunt ly et: quod eſt vniuerſalitas ⁊ manet vtrobiqꝫ eodem modo.

¶ Contra ſolutionem replicatur. Quia ſi eſſet vera: ſequeretur ꝙ ſi ly homo in vna earum particularizaretur complete: eſſent ſubcontrarie: conſequens eſt falſum igitur ⁊ antecedens/ conſequentia eſt lucida ⁊ minor probatur. Nam dicendo ſic: aliquis homo non currit: alter homo currit: ſit quod dixi. Et tamen ſunt ambe falſe igitur. Prima pars eſt nota. Secunda probatur in caſu: ꝙ ſolus vnus homo ſit in mundo currens. Nam ꝙ negatiua ſit falſa ex ſe patet. De affirmatiua probatur. Quia eius ſubiectum non ſupponit. Antecedens patet: quia eius ſubiectuꝫ ſtat pro aliquorum hominum aliquo homine: igitur ⁊c.

¶ Ad hanc replicam reſpondetur negando ſequellā. Eadem ratione: qua negata fuit alia conſimilis huic in contrarijs. Bene tamen concederem iſtam conſequentiam: ergo ſi ſubiectum affirmatiue particularizaretur complete eſſent ſubcontrarie ⁊ hoc de lege. Et oppoſito modo eſt dicendum ad hoc ꝙ ſue contradictorie ſint contrarie inter ſe: Ut dictum eſt in primo argumento contrariarum.

¶ Secundo arguitur ſic. Iſtis conueniunt conditiones ſcilicet aliquod animal eſt coloratum: aliquod animal non eſt coloratum. Et tamen dabuntur ambe falſe igitur. Prima pars antecedētis patet: quia nulla conditio eis deeſt. Secunda probatur: ſumptis illis ſignis incomplete. Et ponendo caſum: ꝙ de qualibet ſpecie animalis aliquod animal habeat colorem ⁊ aliquod non. Et quod in iſto caſu ambe ſint falſe patet per deſcendentes. Et ſimiliter quia ſue contradictorie ſunt vere. iſte ſcilicet omne animal eſt coloratum: omne animal non eſt coloratum. Et ꝙ ſint ſue contradictorie patet: quia carent alijs.

¶ Pro iſtius argumenti ſolutione. Notato: ꝙ ſicut datur aliquod ſignum diſtribuens pro ſpeciebus ſubſtantiē incomplete ſcilicet ly omne in iſta propoſitione omne animal eſt coloratum. Ita poteſt ſumi ly aliquod vt particularizet oppoſito modo ad ly omne. Et tunc ſub termino determinato a ly aliquis deſcēdendum eſt de ſpecie in ſpeciem diſiunctiue ⁊ inter indiuidua ſpecierum copulatiue. Sic: aliquod animal eſt coloratum: ergo de iſta ſpecie animalis ſignata humana: hoc animal eſt coloratum ⁊ hoc animal eſt coloratum vel de iſta ſpecie animalis: leonina ſignata: hoc animal eſt coloratum ⁊ hoc animal eſt coloratum ⁊ ſic de ſingulis ⁊c. Aliter ſic. aliquod animal eſt coloratuꝫ: ergo omnis homo eſt coloratus vel omnis leo eſt coloratus vel omnis bos ⁊c. ſuppoſita conſtantia.

¶ Tunc reſpondetur ad argumentuꝫ. Negando primam partem antecedentis. Nam eis deficit ſecunda conditio: vt patuit inter deſcendendum. Nam talia ſigna includunt ly ⁊: quod eſt vniuerſalitas ⁊ manet vtrobiqꝫ eodē mō: ſed ſi volueris habere ſubcōtrariā vnius illarum particulariza ſubiectum alterius complete. Et hoc poteris facere indiferenter in affirmatiua vel negatiua.

¶ Sed contra: particularizando ſubiectum negatiue complete: rebus vt nunc: ambe ſunt falſe: igitur ſolutio nulla. Antecedens patet de affirmatiua (quia de negatiua notum eſt.) Quia bene valet aliquod animal eſt coloratum: ergo aliquod coloratum aliquod animal eſt. ⁊ conſequens eſt falſum igitur ⁊ antecedens: quod bene ſequatur patet: quia eſt cōuerſio ſimplex: igitur bene ſequitur: quod autez conſequens ſit falſum patet: deſcendendo primo ſub ly coloratuꝫ ſic/ aliquod coloratum aliquod animal eſt: ergo hoc coloratum aliquod animal eſt vel hoc coloratum aliquod animal eſt. Et omnes iſte ſunt falſe: igitur. Quod ſint falſe probo. Deſcendentes earum ſub predicato ſunt falſe: igitur. Antecedens probo: quia iſte ſunt falſe hoc coloratum omnis homo eſt vel hoc coloratum omnis leo eſt ⁊ ſic de alijs. Et iſte ſunt deſcendentes vnius deſcendentis: igitur vnius deſcendentis deſcēdentes ſunt falſe. Et eadem eſt ratio de vna ⁊ de omnibus: igitur omnes ſunt falſe. Et pono ꝙ nulla ſit fenix in mundo. Ne forte dicas ꝙ illa demoſtrata: vna deſcendens ſub ſubiecto ſcilicet ſub ly coloratum eſt vera. ¶ Ad hanc replicam reſpondetur. Negando antecedens. Et ad probationem nego ꝙ affirmatiua ſit falſa. Et ad ꝓbationē nego cōſequentiā. Et ad probationem nego antecedens ſcilicet ꝙ ſit conuerſio ſimplex. Arguitur ſiquidem a confuſa ad determinatam reſpectu multitudinis virtualiter ⁊ latenter. Nam talia ſigna: ⁊ ſi particularia: includunt tamen vniuerſalitatem: ac perinde confundunt terminos ſibi mediatos. Quod notato pro ſimilibus conſequentijs.

¶ Ex hac ſolutione habetur. Quod omnes iſte non ſunt ſubcontrarie ſcilicet. Aliquantum animal currit. Aliquantum animal non currit. Aliquot homines currunt. Aliquot homines non currunt. Aliqualis homo eſt animal. Aliqualis homo nō eſt animal. Capiendo illa ſigna incomplete.

¶ 3º. Arguit ſic. Iſte ſunt ſubcōtrarie ſcilicet aliquis homo omnem lapidem videns currit: aliquis homo omnem lapidem videns non currit. Et tamen dabuntur ambe falſe: igitur. Prima pars antecedentis patet: quia nulla conditio eis deeſt. Secunda probatur: poſito caſu: ꝙ ſolus ſortes ſit in mundo: qui videat aliquem lapidem ⁊ aliquem non. Ambe ſunt falſe: igitur. Antecedens probatur: deſcendendo ſub ly lapidez ...

vtraqꝫ propoſitio copulatiue. Nam affirmatiua habe bit vnam deſcendentem falſam. Puta illam in qua demonſtratur lapis non viſus. Et negatiua aliam: illam ſcilicet: in qua demonſtratur lapis viſus: igitur ambe ſunt falſe ⁊ ſic habetur propoſitum.

¶ Pro ſolutione argumenti. Notandum: ꝙ difficultas eſt. An illa acceptio ſit vnica vel non vnica. Que difficultas licet dependeat a noſtri intellectus libertate (vt ſupra dictum eſt) tamen videtur mihi (quicquid alij dicant) quod eſt acceptio vnica. Quia ille obliquus ſcilicet lapidem ponitur inter ſuſtantiuum ⁊ adiectiuum. Et per cõſequens inter partes acceptionis vnice. Dictum eſt enim ſupra ꝙ ſemper adiectiuum cum ſuo ſubſtantiuo ſumitur vnice. Et tenendo hoc ac conſequenter reſpondendo. Dicitur ꝙ ſecunda pars antecedentis eſt falſa. Et quando probas per deſcenſum: nego quod liceat deſcendere. Quia eſt acceptio vnica. Si autem velimus admittere quod ille oblicus ſit acceptio nõ vnica: negãda eſt prima pars antecedentis. Deficit enim eis ſecũda conditio. Nam ly lapidem vtrobiqꝫ eſt vniuerſalitas. Ideo debes remouere illud ſignum vniuerſale ab vna earum.

¶ Contra hanc ſolutionem arguitur ſic. Habita iſta ſolutione. Adhuc ſunt falſe: igitur ſolutio nulla. Antecedens pbo. Et dico ſic: aliquis homo oẽꝫ lapidẽ videns currit: aliquis homo lapidem videns non currit: in caſu ꝙ ſortes ſolus ſit in mundo currens ⁊ videat omnes lapides mundi. In iſto caſu negatiua eſt falſa vt notum eſt. Et affirmatiue falſitas probat. Illa determinatio non ſupponit: ergo totũ ſubiectũ non ſupponit. Et per conſequens erit affirmatiua de ſubiecto non ſupponente ⁊ ſic erit falſa. Antecedens probo: de nullo verum eſt dicere hoc eſt omnis lapis: in caſu predicto: igitur. Quod autem bene verificet patet: quia obliquus debet verificari per ſuum rectum igitur ⁊c.

¶ Ad hanc replicam reſpondetur. negando antecedens. Et ad probationem admitto quod ille quas aſſumis ſint ſubcontrarie. Et nego ꝙ ſint ambe falſe in illo caſu. Et ad probationem: conceſſa falſitate negatiue: nego affirmatiuam eſſe falſam. Et ad probationeꝫ nego antecedens. Et ad antecedentis probationeꝫ nego ꝙ bene verifices. Non ex eo quod ponis ly lapidẽ in recto. Sed quia ponis illud ſignum vniuerſale ꝙ non eſt pars extremi. Ideo male verificas. Sed dicẽdum eſt ſic: hoc eſt lapis. Et ſimiliter. Si velimus verificare totum ſubiectum: oportet ſic dicere hoc eſt lapidem videns.

¶ Quarto ſic arguitur. Iſte ſunt ſubcontrarie ſcilicet aliqui homines currunt: aliqui homines non currũt. Et tamẽ probantur ambe falſe: igitur ⁊c. Prima pars antecedentis eſt nota. Secũda probatur. Volo quod ſint duo homines in mundo: quorum vnus currat ⁊ alter non. In iſto caſu ſunt ambe falſe: igitur antecedens probatur. Affirmatiua eſt falſa (vt liquet.) Negatiuam probo. Non habet in caſu illo: niſi iſtam deſcentem ſcilicet iſti homines non currunt: illis duob⁹ demonſtratis. Et iſta eſt falſa: igitur. a. ex caſu patet. b. probatur. Reducitur ad vnam copulatiuam falſam: igitur eſt falſa. Antecedens probo. Reducitur ad iſtã iſte homo non currit ⁊ iſte homo non currit. Et iſta copulatiua eſt falſa: igitur. Et quod ſit falſa patet. Quia vna eius pars eſt falſa: puta illa in qua demonſtratur homo currens igitur. Quod autem poſſit reduci patet: quia plurale nil aliud eſt ꝙ ſingulare geminatum. Vt patet: ⁊ habetur ex ſancto Thoma in quarto ſententiarum dicente. Quia dicere baptizo vos idem eſt: ac ſi dicatur: baptizo te ⁊ te.

¶ Ad argumentum reſpondetur. Concedendo primam partem antecedentis ⁊ negando ſecundam. Et ad probationem: admiſſo caſu. Nego quod negatiua ſit falſa. Et ad probationem. Nego antecedens ſcilicet ꝙ ſua deſcendens ſit falſa. Et ad probationem conceſſa. a. negatur. b. Et quando probas illam per reductionem ad copulatiuam. Nego ꝙ debeat reduci. Et ratio eſt. Quia quando ly ⁊ ſumitur cõplexiue non debet reduci ad copulatiuam. Siue ponatur explicite. Vt hic Petrus ⁊ Martinus trahunt nauim. Siue implicite. Vt in predicta ꝓpoſitiõe. Et hoc modo ſumitur communiter ly ⁊ incluſum in termino pluralis numeri. Et ad probationem: quando dicis ꝙ plurale nil aliud eſt ꝙ ſingulare geminatuꝫ: Dicitur ꝙ verum eſt: quo ad ſuppoſita illius extremi in ſe: vbi ponitur plurale. Non tamen quo ad ſuppoſita vnius extremi reſpectu alterius ⁊ diuiſim: Niſi tale. et. ſumeretur diuiſiue. Et ſic dico ꝙ illa propoſitio debet reduci ad iſtam: iſte homo ⁊ iſte homo non currunt. Sumendo ly. et. complexiue. Et idem dicendũ eſt de ſibi ſimilibus.

¶ Sequitur textus.

Contradictorie ſunt vniuerſalis affirmatiua ⁊ particularis negatiua: vel vniuerſalis negatiua ⁊ particularis affirmatiua eiuſdem ſubiecti ⁊ eiuſdem predicati. Vt omnis homo currit. Quidam homo non currit. Nullus hõ currit. Quidã homo currit.

¶ Sequitur gloſa.

Ad huius definitionis intellectionem. Primo notanduꝫ eſt. Quod communiter ſolet dici duplicem eſſe cõtradictionẽ. Quorum vna reperitur in terminis ſingularibus: que vocatur ꝯdictio ſm rem. Et poteſt ſic definiri. ¶ Contradictio ſm rem eſt repugnantia duarum propoſitionum ſingularium vt in quantitatibus: in veritate ⁊ falſitate: de forma acceptionis terminorum: ſeruatis ſeruandis. Secundum quam definitionem ille propoſitiones que preciſe componuntur ex terminis ſingularibus ſunt perfectiſſime contradictorie prefato modo. Vt ſunt iſte ⁊ alie ſimiles ſortes eſt plato/ ſortes non eſt plato. Minus autem perfecte eſſent iſte, ſortes eſt homo- ſortes non eſt homo. Immo tenendo iſtas eſſe ſimpliciter contrarias/ ſortes omnis homo eſt/ ſortes nullus homo eſt. Non video: quare ille ſecunde non ſint etiam ſimpliciter cõtradictorie. Secus autem: ſi teneremus illas tantum de lege contrariari. Sed de nominibus parum eſt curandum: cum eas eſſe contradictorias liquido cõſtet.

¶ Alia eſt contradictio ſm rem ⁊ modum. Que re

peritur in terminis cõmuniſſimis de qua cõmuniter exponit magiſtri petri diffinitio: q̃ exponitur ſic. Cõtradictorie ſunt due propoſitiones categorice: quarũ vna eſt vniuerſalis ⁊ alia particularis: oppoſite qualitatis: vtroq; termino participantes ordine eodẽ: quibus repugnat veritas ⁊ falſitas de forma acceptionis terminorũ ſeruatis ſeruandis. Ut omnis homo eſt animal: homo non eſt animal.

¶ Conditiones ad hanc oppoſitionem requiſite ſunt quinq;: quarum prima eſt hec.

¶ q̄ ſit equalitas vniuerſalitatũ ⁊ particularitatum in ambab⁹ oppoſitis. Ita q̄ vniuerſalitas vni⁹ ſit particularitas alterius et econtra. Ideo iſte non contradicunt. ſ. hominis equ⁹ nõ eſt animal: ⁊ cuiuſlibet hominis equ⁹ omne animal eſt. Ex qua cõditione patet omnẽ vlitatem in vna debere verti in particularitatem in alia ⁊ econtra: alias nõ eſſet equalitas predicta. Et intelligitur p̄dicta conditio extra copulata cõplexiue capta ⁊ diſiuncta ſimiliter ſũpta. vt ex dicẽdis patebit.

¶ 2ª. q̄ terminus ſupponens in vna diſtributiue in ordine ad terminũ ſtantẽ confuſe tantũ: in alia debet ſupponere determinate. Quia ſi in alia ſupponeret confuſe tantũ: darentur due cõtradictorie vere. Ut patet de iſtis omnis homo eſt animal. a. homo nõ eſt animal. In p̃ma deſcẽdendo ſub ly hõ/ ⁊ in 2ª ſub ly animal.

¶ 3ª q̄ terminus diſtribut⁹ in vna in ordine ad terminum ſtantẽ determinate in ſua contradictoria debet ſupponere confuſe tantũ: q2 ſi in ſua cõtradictoria ſupponeret determinate darent̃ due contradictorie falſe. Ut patet de iſtis omnis homo eſt. b. aĩal/ homo non ẽ animal: deſcendẽdo in prima ſub ly animal ⁊ in ſecunda ſub ly homo: quia illi duo termini ſupponunt determinate. Nec hoc eſt contra illam regulã primã deſcẽſuum: vbi dicit̃ A quocũq; termino. ⁊c. Tũ q2 iſte nõ ſunt contradictorie nec cõtrarie: niſi de lege ſm vnã opinionem. Tum q2 ſecũda regula eſt exceptio p̃me. Tũ quia intelligitur niſi aliquis error cõmittatur.

¶ 4ª q̄ terminus diſtribuens in vna in ordine ad duos: quorum vnus ſupponit cõfuſe tm̃ ⁊ alter determinate/ in alia debet ſupponere mixtĩ. ſ. determinate et confuſe. Ita q̄ ſi in prima p̄cedit determinata: in alia precedat confuſa. Et ſi in prima confuſa/ in alia determinata. Exemplũ p̃mi hominis. a. equ⁹ nõ eſt animal: cuiuſlibʒ hominis quilibʒ equ⁹ ẽ. c. animal. Secũdi. ſ. hominis equ⁹ nõ eſt animal/ cuiuſlibet hominis q̃libʒ equ⁹ eſt eſt. d. animal. Si autẽ fuerit diſtribut⁹ in ordine ad tres: quorum vnus ſupponit cõfuſe ⁊ alij duo determinate in alia ſtabit etiam mixtim. ſ. vna determinata ⁊ duplici cõfuſa. Exemplũ. a. homo ⁊ leo ⁊ capra nõ ſunt animalia/ omnis homo ⁊ omnis leo ⁊ oĩs capra ſunt. f. animalia. Et ſic poterunt variari ⁊ multiplicari in infinitũ. Et poteris ponere ſignum q̃ tibi placuerit: q2 iſta ſigna ſunt inſtrumẽta intellect⁹: ſeruato ſemper hoc: q̄ preceſſio ⁊ ſubſequtio confuſarum ⁊ determinatarũ e diuerſo ſe habeãt in vna ⁊ in alia.

¶ 5ª q̄ ſi in aliqua contradictoriarum aliquis termin⁹ ſupponit confuſe tantũ poſt ſpeciale ſignum confuſionis: in alia debet ſupponere diſtributiue: diſtributione oppoſita illi confuſe tantũ. Et ſimiliter ſi in vna poſt idem ſpeciale ſignum ſupponat determinate: in alia debet diſtribui diſtributione oppoſita illi determinate.

¶ Suppoſitionem diſtributiuã oppoſitam confuſe tm̃ voco illam que ſic ſe habet. q̄ remoto ſigno diſtribuente: manet confuſa tantũ. Ut hic/ nõ petr⁹ ⁊ martin⁹ eſt animal: ſumpto ly ⁊ diuiſiue: ly animal ſupponit iſto modo diſtributiue: quia remota negatione: ly animal ſupponit confuſe tantũ. Exemplũ ſecundi non petr⁹ ⁊ martinus eſt. b. animal/ ly animal diſtribuit̃ diſtributione oppoſita determinate: quia remota negatione ly animal ſtat determinate.

¶ Signũ ſpeciale confuſionis diffinit̃ ab aliquibus ſic eſt ſignũ taliter cõfundẽs terminũ: q̄ omni diſtributiue ſecluſa: talis confuſa non reputabitur determinata qualia ſunt hec/ bis/ ter. et alia huiuſmodi aduerbia numeralia/ Incipit/ Deſinit/ Requiritur/ Neceſſe. Et ſimilia que omnia confundunt terminos imobiliter.

¶ Circa 4am conditionem querit̃/ An iſta ſuppoſitio mixta: quã plerique expoſam habent ſit neceſſario ponenda: ita q̄ ſine illa contradictio non poſſit ſaluari. Et p̃batur q̄ non.

¶ Primo quia oppoſitio cõtraria ⁊ ſubcontraria ſaluantur ſine illa: igitur ⁊ contradictoria: conſequentia videtur bona: quia non apparet potior ratio in illis q̃ in iſta.

¶ Preterea omnis ꝓpoſitio in qua debet ꝑ te poni mixta: poteſt habere cõtradictoriam ꝓponẽdo illi negationem. Iuxta illud non eſt verius cõntradicere q̃ toti ꝓpoſitioni negationem preponere vel prepoſitam demere: igitur habet̃ propoſitum.

¶ Sed in cõtrariũ eſt cõmunis opinio neotericorũ.

¶ Ad hanc. q. reſpondetur per hanc concluſionẽ. Suppoſitio mixta eſt neceſſario ponenda in oppoſitione cõtradictoria. Quã cõcluſionẽ nec põerem nec tenerem niſi rationes: quibus illam probauero me cogerent/ q̃ videntur mihi eſſe demõſtrationes in hac mã quarũ.

¶ Prima eſt ad impoſſibile ducẽs. Et eſt talis ſi non eſſet ponenda talis ſuppoſitio ſequeretur aliquam eẽ dabilem propoſitionem: que non poſſet habere cõtradictoriam: conſequẽs eſt contra philoſophum primo periermenias lectio. S. D. ⁊. I. primo. igitur: ſeq̃lla ꝓbatur. Et capio iſtam ꝓpoſitionẽ equum quilibet homo eſt videns: in qua ly homo diſtribuitur in ordine ad ly equum ſtans determinate: ⁊ in ordine ad ly videns ſtans confuſe tantũ. Et peto a te contradictoriã illius. ¶ Si dicas falſum eſſe ly equũ ſupponere determinate ſed q̄ confuſe ſupponit: quia licet ſic vocaliter precedat: tamen virtualiter ſequitur ſignum vniuerſale affirmatiuum. ¶ Contra hoc eſſet verum: ſi ſolũ elegantie gratia poneretur ⁊ non conſulto: vt non confundatur modo ſolum ponitur vt ſtet determinate.

¶ Si dicas hoc non poſſe fieri: quia nullus antiquorũ hoc poſuit. Contra quia locus ab auctoritate negatiue non valet. ¶ Secũdo ſeq̃retur ex hoc: q̄ propter ſequendos antiquos ego non debeo exprimere conceptus meos: quos poſſum formare quod eſt contra rationem cum nomina ſignificent ad placitum ⁊ contra philoſophum: qui in predicamento relationis dedit facultatem fingendi vocabula: conſequentia probat̃ ſic/ Ego volo manifeſtare alicui: q̄ aliquis equ⁹ a quolibʒ homine poſſideatur. Et hoc per copulas de preſenti. Et per vocem actiuã/ quare ergo hoc non faciã dicendo ſic/ equũ quilibet homo eſt videns: ſupponendo q̄ ly equs non confundatur: ſicut de rigore non confundit. ¶ Si dicas adhuc me non probaſſe conſeq̃ntiã: quia poſſum dicere ſic/ quilibet homo eſt aliquẽ equũ videns. Contra: totum illud aliquem equũ ex rigore confunditur. Et ſi tu vis q̄ ly aliquis impediat illam confuſionem: quare ego non potero hoc agere per intellectũ ꝓ hoc q̄ ly equũ p̄cedit ſignũ illud vniuerſale p̄ſertim quia nomina ⁊ verba trãſpoſita idẽ ſignificãt

ſeruetis ꝓpꝛietatibus logicis. ſic eſt hic igit̄. Et dato ꝙ
non admittatur hoc vltimū: habeo ꝓpoſitū. Si vt di-
cis: ly aliquem impediat illam confuſam. Hoc igitur
habito: reuertamur vnde digreſſi ſumus. ¶ Peto igit̄
a te cōtradictoꝛiam illius. ſ. aliquē equum quilibet ho
mo eſt vidēs. Si dicas eius contradictoꝛiā eſſe iſtā. ſ.
non equū quilibet homo eſt vidēs. ¶ Tunc arguitur
ſic: et quero: an iſta poſſit habere aliquā equiualentē:
tranſponēdo negatiōem ſic: quēlibet equū homo nō
eſt vidēs: vel alio modo: dū tamē negatio non prece-
dat ly homo. Si dicas ꝙ non. Cōtra vel tu intelligis
ſenſum illius ꝓpoſitionis vel non. Si non: quomodo
iudicas illā non habere equiualentē. Si ſic: da mihi tu
ſenſum illi⁹: ⁊ ego tibi reddam equiualentē. Et ꝑ con
ſequēs probabo te male negaſſe illā equiualēte carere.

¶ Preterea quero abs te quomodo ſupponit ly ho-
mo in illa negatiua: vbi prepoſuiſti negationē. Quia
vel ſupponit determinate vel confuſe tantū / De aliis
enim ſuppoſitionib⁹ ſtultum eſſet interrogare / Si di-
cas ꝙ determinate: dabunt̄ ambe falſe. Si confuſe: am
be vere: vt poſtea ꝓbabit̄: igitur debes dicere ꝙ ſup-
ponit mixtim: ad minus implicite. Sed illud quod ē
implicitū non nocet ſi exprimatur (vt iuriſperiti di-
cunt) igitur. ⁊c.

¶ Si vero concedas illam negatiuā habere equiualen-
tē vt illā affirmatiuā ↄ̄dictoꝛiā non ꝑponendo negatio
nem. Tunc quero an cōtradictoꝛia illius. ſ. equū qui-
libet homo eſt videns: ſit iſta quēlibet equū homo
non eſt vidēs vel iſta / quēlibet equū. b. homo non eſt
videns. Si concedas illam habere primā: contra am
be ſunt vere in caſu ꝙ ſint duo homines: quorum qui
libet habeat vnum equum ⁊ quilibet videat equum pro
prium ⁊ alienum ⁊ non ſint alii equi: nec homines in
mundo. Et hoc vt facilioꝛ ſit intellectus. Veritas pri
me patet deſcendendo ſub omnibus terminis ſuo oꝛ-
dine. Veritas ſecūde ſimiliter patet deſcendendo ſub
ly equū ſic / quēlibet equū. ⁊c. ergo iſtum equū. a. homo
non eſt videns. Et poſtea ſub ly videns: vltimo ſub ly
homo. Si des ſecundam cōtra: quia in caſu predicto
mutato hoc: ꝙ quilibꝫ homo ꝓ̄ciſe videat ſuum equū:
ambe ſunt falſe vt patet deſcendēdo in prima ſub ly
equū. Et in ſecūda ſub ly homo ſtāte determinate. Nā
ſi in ſecunda incipias a ly equum: argumentaretur ab
vna determinata ad plures. Ubi opoꝛtet meminiſſe
ly equū nō eſſe determinationē illius termini homo.
ac ꝑ conſequens ſtare in oꝛdine ad illud. Et ſic conclu
ditur principale ꝓpoſitum. ſ. ꝙ mixta eſt ponenda im
plicite vel explicite / Et patuit per rationem dictam.

¶ Secundo ꝓbatur eadē concluſio ſic / contradictio
ſecundū philoſophum p° perier. lectō. S. T. 9. §. 3°.
eſt affirmatio ⁊ negatio eiuſdem de eodem ad idē ſm̄
idem. ⁊c. Sed hoc non ſeruaret̄: niſi poneretur mi-
xta: igitur eſt neceſſario ponēda. a. eſt nota. b. ꝓbatur.
Et capio predictam propoſitōem. ſ. equū quilibꝫ ho
mo eſt videns. Et arguo ſic ly homo diſtributus in affir
matiua eodē modo ſe habens in ſe. ſ. diſtributiue: reſ
picit illos duos terminos. ſ. equum ⁊ ly videns diuerſi-
mode ſe habentes ad ly homo: ergo in negatiua: cū il-
li duo termini ſe debeant habere eodē modo. ſ. diſtri-
butiue: reſpicient illum terminum homo ſe habentē
ad illos diuerſimode / Sed non pōt ſe habere ad illos
diuerſimode niſi ſupponat mixtim: igitur ↄcluſio obti
net veritatem. Iſte rationes videntur mihi potioꝛes:
ideo ſolas illas adduxi. Si aliquis dicat has rationes
non eſſe demonſtrationes quia ex dictis ꝑſtat aliqā nega
ri. Reſpōdeo ſibi me nō appellare demonſtrationē /
rationem cōcludentē: ꝗ̄ ſi ſic: nāꝗ̄ modo nulla eſſet de
monſtratio in mūdo / Sed voco demōſtrationē ratio
nem cōuincētem intellectum. Iuxta illud phi mira-
bile dictum in poſterioꝛibus libro p̄mo lectō. S. D. 19.
§. p̄mo. Etenim ſic: vt ſemꝑ aduerſus externam oꝛo-
nem ꝑ inficiationem obſtetur. At non ſemꝑ aduer-
ſus eam q̄ eſt in mente vbi. S. Tho. nil adeo verum
quin poſſit voce negari.

¶ At vero poſtꝙ̄ hec ſcripſerā inueni quoſdā dicētes
ꝙ admiſſis fictionibus de ly. a. ⁊ b. neceſſe eſt ponere
mixtam: q̄ litere (vt ipſi dicunt) nondū a viginti annis
hoc officiū habent. Secundo dicūt: ꝙ non eſt neceſſe
ponere mixtam ꝓpter iſtas equū quilibet homo ha
bet: quēlibet equū homo non habet. Et rō eſt: quia ve
iacent ſunt contradictoꝛie: ⁊ negatiua falſa: caſu quo
omnes homines poſſideāt eūdem equū. Et ꝙ ſit falſa
ſic probant: bene valet: quēlibet equū homo nō habet:
ergo quilibet equ⁹ ab hoīe nō habet̄: ab actiua ad paſ-
ſiuā: ↄ̄ńs eſt manifeſte falſum: igitur ⁊ aſ̄ńs / Circa pri-
mū dictū videt̄ mihi inuentionē illarū literarū non
eſſe reiiciendā eo ꝙ nondū a viginti annis habuerit̄
oꝛtū. Multe quippe veritates in dies reperiuntur: cum
quotidie proficiāt humana ingenia. Unde thales ille
milleſius ſapientiā tēpoꝛi attribuit. Nec tamē ob hoc
veritates nouit̄ reꝑte reiiciūt̄: igit̄ nec litere ille rei-
ci debēt. Amplius vt dictū eſt in. c. q. phs ꝑmittit fictio-
nem vocabuloꝛum igitur ⁊ literarū / ſi neceſſe fuerit.

¶ Ad. 2^m. dictum reſpondeo dupl'r / Primo ſm̄ opi-
nionem cōmunē ⁊ ſic nego ꝙ nō ſit neceſſe ibi ponere
mixtam. Et ad probationem nego falſitatē negatiue.
Et ad ꝓbationē nego ↄ̄ńam. Arguitur enim virtualr
a confuſa tantū ad determinatam reſpectu multitu-
dinis. Et ratio eſt: q2 ly homo in antecedente ſtat con
fuſe: ⁊ nullo modo equiualet determinate. In conſe-
quente vero ſtat equiualent̄ determinate reſpectu il-
lius termini habetur: quia eſt eius determinabile. vt
ex ſupradictis ſatis patet.

¶ 2°. reſpondetur ſm̄ opinionem arguētiū tenentiū /
Nullū ſignū ↄfundere terminū niſi in oꝛdine ad ſe vel
in oꝛdine ad terminū quē diſtribuit. Et tūc diſtinguo ꝙ
non ſit neceſſe ibi ponere mixtam vel explicite ⁊ ſic cō
cedo vel implicite ⁊ ſic nego. Hoc autem ſic probo. q2
ſm̄ eos iſta eſt contradictoꝛia prime. ſ. quēlibet equum
homo non habet: Sed per illā regulā / Nullū ſignum
confundit. ⁊c. ly homo ſtat cōfuſe reſpectu illius ter-
mini equū ⁊ determinate in oꝛdine ad ly habēs: igit̄
ſtat mixtim. Conſequētia patet: q2 ob nullam aliam
cauſam ab aliis ponitur ly. c. niſi vt faciat illū terminū
ſtare diuerſimode in oꝛdine ad diuerſos terminos / q̄
prefati doctoꝛes faciūt remoto ly. c. Et ſi ſic volunt ſu-
am concluſionem intelligi: ⁊ vera eſt ⁊ noſtre non ad-
uerſatur. Sin autem nec ei poſſunt aſſentire nec rō
concludit vt patet ex ſolutione data. Iſtis igitur ha-
bitis reſtat ad argumenta reſpondere.

¶ Ad primū ergo cum ſic arguit̄ oppoſitio contraria
⁊ ſubcōtraria ſaluātur ſine mixta: ergo. ⁊c. cōceſſo an-
tecedente: negat̄ ↄ̄ńa. Et rō negationis eſt: q2 quilibet
termin⁹ q̄ in cōtrariis videt̄ debere ſupponere mixti
poteſt ſupponere diſtributiue vel determinate: ad hoc
ꝙ ſeruēt ſuā legē ipe cōtrarie: q2 hoc adiuuabit vel edi
ficabit falſitatē / Proportionabil'r q̄libet terminus q̄ in
ſubcōtrariis ſtat vel videtur debere ſtare mixtim. pōt
ſupponere ↄfuſe tm̄. Et ſi in aliq̄ cōtraria vl' ſubcōtra-
ria ē neceſſario ponēda mixta: hoc nō erit ꝑ reſpectuꝫ

ad aliã cõtrariam vel ſubcõtrariã:ſed reſpectu cõtra-
dictorie. Ut patet ĩ iſta vniuerſali cuiuſlibet hominis
quilibet equs eſt. c. animal: q ſi compareretur huic hoīs
a. equs non eſt animal neceſſario dʒ habere illã mix
tam. Secus aũt ſi compareretur ſue contrarie propor-
tiõabiliter in ſubcõtrarijs exemplificare poteris.

¶ Ad ſecundã reſpondet cõcedendo antecedẽs et ne-
gando ɔ̃ſeq̃ntiam. Et ratio eſt: q2 illa negatio facit illũ ter
minũ q̃ debebat ſuppõere mixtĩ ppř ly. c. vt ly. d. ſuppo
nere implicite mixtĩ ſine illis ſignis/quia ſemꝑ nega-
tio quicquid inuenit poſt ſe deſtruit et eius oppoſitum
ponit ſecundũ exigentiam contradictiõis. Et cũ contra
dictio exigat illum terminũ ſupponere mixtim (vt in
corpore probatum eſt) ſequitur q faciat illum ſic ſup-
ponere.

¶ Contra preaſſignatas conditiones aliquibus ar-
gumentis inſiſto. et primo ſic. Iſte ſunt contradictorie
omnis homo eſt animal: et aliquis homo nõ ē animal.
Et tamen dabunť ambe vere: igitur. Si dicas q ſubie-
cta non tenentur eque reſtricte: contra pono q ly ali-
quis abſoluatur a genere vel dico ſic homo non ē ani-
mal. Adhuc ambe ſunt vere: igitur ſolutio nulla: an-
tecedens probo: deſcendendo in prima ſub ly hõ et in
ſecunda ſub ly animal: patet deſcendentes ambarum
eſſe veras igitur. etc.

¶ Ad hanc replicam negatur aña. Et ad probationem
negať q in negatiua liceat primo deſcendere ſub ly
animal: retentũ ponẽdo relatiuũ identitatis: quia talis deſ-
cenſus: nec vťr eſt ſufficiens: nec clarificat deſcenſũ.
vt patet: ponendo caſum q ſint infiniti homines: in
quo caſu illa negatiua habet omnes deſcendentes ve
ras: qđ patet quia ſi aliqua eſſet falſa eſſet vltimus deſcẽ
dens: ſed talis non eſt dabilis: quia infinitum caret
vltimo: igitur omnes deſcẽdẽtes ſunt vere. Et tamẽ
ipſa eſt falſa: ergo deſcenſus nullus.

¶ Secundo arguitur ſic. Iſte ſunt contradictorie. ſ. q̃
libet equs hominis. quilibet equs ipſiuſmet eſt: aliq̃s
equs hominis aliq̃s equs ipſiuſmet nõ eſt. Et tamen
dabunť ambe vere: igiť: pˢma pars antecedẽtis patet: q2
nulla conditio eis deeſt. Secunda iam pbať. Et po-
no caſum q ſint tres homines/ſortes plato et Cice-
ro. Et cicero poſſideat duos equos: quorũ vnum com
muniter ſorti et alterum platoni copulatiũ et copulatiue.
In iſto caſu ambe ſunt vere: igitur antecedẽs patet:
deſcendendo in ambabus primo ſub ly equs: ſecundo
ſub ly hominis. etc. affirmatiua enim habet ſub ly ho-
minis duas deſcendẽtes veras: illas. ſ. in quibꝰ demõ
ſtrãtur ſortes et plato: et negatiua habet vnam veram
ſub ly hominis ſimiliter: illam. ſ. in qua demõſtratur
cicero et deſcendendum eſt diſiunctiue in ambabus
ſub ly hominis igitur. etc. Et ſemper nota: q deſcẽdẽ
do ſub ly hominis: deſcẽditur ſimul ſub ly ipſiuſmet.

¶ Pro argumenti ſolutione quãtum attinet ad ca-
ſum notabis. q aliquid poſſideri a pluribus copu-
latim ſolum: eſt aliquid poſſideri ab aliquibus tali-
ter: q ſit omnium in cõmuni et nullius in particula-
ri. Ut ſit inter religioſos. Et hoc modo poteſt exponi
apoſtolus quando dixit nihil habentes. ſ. proprium et
omnia poſſidentes. ſ. in cõmuni. Et iſto modo ſi duo
homines poſſideant brunellum. Iſta copulatiua eſt
falſa. ſ. brunellus eſt iſtius hominis et brunellus ē iſtiꝰ
hominis. Iſta tamen categorica erit vera. ſ. brunellus
eſt iſtius et iſtius hoīs: ſumpto ly et complexiue.

¶ Aliquid poſſideri copulatim et copulatiue eſt poſſi-
deri ab aliquibus taliter: q ſit omniũ in cõmuni et cu-
iuſlibet in particulari. Et iſto modo in caſu predicto tã
copulatiua: q categorica predicta eſt vera. Un autẽ
iſto modo aliquid poſſideri a pluribus ſit poſſibile
dicit. D. Tho. in ſecundo politicorũ lectione ſecunda. q
primo q non quia implicat. Sed hoc non refert q̃tũ
attinet ad ſũmulitas. Nec ibi eſt vis argumenti.

¶ Notabis preterea (vt ſupra tactum eſt) q plurimos reſ
pondere ad hoc argumentũ negando primã partem
antecedentis: cõceſſa ſecunda. Et eorũ ratio eſt: q2 ma-
net eadẽ particularitas in ambabus. ſ. ly hominis/ q
ſi inſurgas dicẽs: cõtra eſt determinatio accepta vnica
ergo debet eodẽ pacto manere ergo ſolutio nulla: Ad
hoc conceſſo antecedẽte: negãt conſequẽtiam: dicẽtes
regulam illã hře inſtantiam in cõſimilibus ꝓpoſitio-
nibus ſed ꝯdictoria prime eſt iſta aliquis eque cuiuſli
bet hominis aliq̃s equs ipſiuſmet nõ eſt. Si dicas cõ
tra non ſunt eiuſdem ſubiecti/ nec ly hominis teneť
eque reſtricte: igitur. etc. Dicunt ad hoc q ly cuiuſlibʒ
non efficitur pars extremi: nec facit q teneať magis
ample vel reſtricte: et hoc per libertatem intellectus.

¶ Preterea ſi dicas: ex hoc ſequitur. q illa cõmunis
regula. ſ. non eſt verius cõtradicere. etc. non eſt vera:
ſed hoc eſt falſum: igitur. etc. ſequella probatur: q2 di-
cendo ſic: non quilibet equs hominis quilibet eqꝰ ip-
ſiuſmet eſt non datur cõtradictoria prime propoſitio-
nis argumenti: antecedẽs probo: quia vel illa negatio
diſtribuit ly hominis vel non. Si ſecundũ habeo ꝓpo
ſitũ. Si primũ: ergo iſte non contradicunt eque homi
nis currit et non equs hominis currit. Et probo: q2 ac-
ceptio vnica non ſtat eodẽ modo. Et tamen eſt extra
relatiuũ reciprocum igiť. etc. Ad hãc replicam reſpõ
dẽt ipſi dicentes: q huic replice dupliciter põt reſpõ
deri. Primo concedẽdo illã regulam cõmunem non
eſſe vniuerſaliter verã. 2ᵒ. q negatio aliquãdo diſtri
buit acceptionẽ vnicam aliquando non.

¶ Sed his dimiſſis que q̃ irrationabilia ſint vnuſq̃ſq̃
per ſe poterit videre: et ex predictis impugnare. Reſ
pondetur ad argumentũ concedẽdo primã partẽ an-
tecedẽtis et negando ſecũdam. Et ad eiꝰ probationem
nego deſcenſum: q2 ſumitur vnice ly hominis: dato q
ly ipſiuſmet ſumatur nõ vnice vt ſupra dictum eſt.

¶ Si dicas forſan: ego volo ex intellectus libertate q
ſub illo obliquo poſſimus deſcendere et facere diffi-
cultatem in deſcendendo. ¶ Reſpõdeo tibi ex eadem in-
tellectus libertate: q tunc non eſt acceptio vnica. Et
tunc nulla eſt difficultas in deſcendendo. Et ſic conce-
do tibi q non eſt inconueniens deſcendere. Nec tũc
ſunt contradictorie propter defectum aſſignatum. ſ.
quia manet eadem particularitas in ambabus: quod
eſt inconueniens in acceptione non vnica: qualis per
caſum eſt iſta. Et ſic habeo illam regulam de acceptio
ne vnica vniuerſaliſſimam.

¶ Et ſi dicas: quomodo ergo in predictis propoſitioni-
bus quãdo ly hominis ſumiť vnice: cognoſcetur veri-
tas vel falſitas earum. Reſpondeť q per ſuppoſitionẽ
extremorum vel ponẽdo loco relatiui ſuũ antecedẽs.
Et dico q in iſtis ꝓpoſitionibꝰ debet poni ſic. ſ. quilibʒ
equs hominis quilibet equs hominis eſt. Et eodẽ pa
cto in negatiua. Et ſic negatiua eſt vera in caſu poſito
et affirmatiua falſa. Ut liquet reſpicienti extremorũ
ſuppoſitionem.

¶ Tertio ſic arguitur. Iſte ſunt contradictorie. ſ. qui-
libet equs cuiuſlibet hominis currit: aliq̃s equs homi
nis non currit. Et tamẽ dabuntur ambe falſe: igitur. a.
pʒ: quia nulla conditio deeſt. b. probatur ponẽdo caſũ

ꝙ nullus equꝰ ſit cōmunis: ſed omnes equi qui ſunt ſint
proprij hominum ⁊ currant: ſit tamen plato carens equo
in iſto caſu: ꝙ affirmatiua ſit falſa ꝓbatur ſic. Eſt vna
affirmatiua d̄ ſubiecto non ſupponente: igitur antece
dēs ꝓbo: determinatio non ſupponit: ergo totum ag-
gregatum non ſupponit: ⁊ aggregatū eſt ſubiectum:
igitur: antecedēs probo: quia de nullo verū eſt dicere
hoc ē quilibet homo ⁊ ſic debet verificari: igitur pri-
ma pars antecedētis ē nota. 2ª. probatur: qꝛ ly quilibꝫ
efficitur pars extremi in illa affirmatiua: de negatiua
patet per deſcenſum ſub ſubiecto.

¶ Ad argumenta reſpondet negando minorē: deficit
enim eis. 7ª. conditio generalis. ſ. ꝙ acceptio vnica d̄
bet manere eodē modo in ambabus. Sed cōtra diſtri
buendo ly hominis in negatiua: adhuc nō ſunt cōtra
dictorie. igitur ſolutio nulla / antecedēs patet: poſito ꝙ
tm̄ ſit vnꝰ equꝰ in mundo poſſeſſus ab omnibꝰ homi
nibus copulatiue. Tunc negatiua ē falſa: vt patet: ⁊ falſi
tas affirmatiue hꝫ per ꝓbationē ſupra poſitā / igit. ⁊c.

¶ Pro huius replice ſolutione notāđ pleroſqꝫ dicere
ly quilibet in genitiuo caſu ſingularis numeri poſſe
ſumi collectiue ⁊ diſtributiue. Sꝫ ꝑmū videt̄ mihi val
de improprie illi termino cōuenire. ſ. ꝙ poſſit ſumi col
lectiue: illo tamē admiſſo. Dicit ꝙ ille obliqꝰ d̄bet veri
ficari ꝑ rectum in pluralis numeri ſic: iſti ſunt omnes ho
mines: ratio ē: quia illa propoſitio ſumitur loco huiꝰ
aliquis equus omnium hominū nō currit: ⁊ poſuit ly oēs
⁊ non quilibet qꝛ non pōt teneri ly quilibet collectiue
ſecundum aliquos niſi in genitiuo ſingularis numeri.
Si vero ſumat diſtributiue: cōceſſa. 1ª. negatur. 2ª. Et
ad ꝓbationem: nego antecedēs. Et ad ꝓbationē: nego
ꝙ ſic debeat verificari. Sed oportet remoueri ly qui
libet. Et quādo probas oppoſitum: quia ly cuiuſlibet
efficitur pars extremi: igit debet remanere: diſtinguo
āntecedēs: ſcilicꝫ ꝙ efficiatur pars extremi totalis ⁊ ſic
concedo. Et ſic quādo totale extremum volueris veri
ficare d̄bes illud ſignū ponere ſic decēdendo: hoc ē equꝰ
cuiuſlibꝫ hominis. Vel ꝙ efficiatur pars extremi par
tialis. ſ. determinationis: ſeu determinabilis. Et ſic ne
go. Et ſic ſi volueris verificare determinationem de
bes ſic deſcēdere hoc eſt homo.

¶ Ex qua ſolutione infertur / ꝙ aliquid poteſt eē pars
alicuius totiꝰ ⁊ nullius partis ſit pars. Vt patet etiam
in hac ꝓpoſitione ſortes q̄ non eſt animal eſt albꝰ. In
q̄ ly non ē pars extremi totalis. ſ. ſubiecti: quia ponitur
ratione acceptionis vnice. Et tamen nec eſt pars
illius termini ſortes. Nec illius termini qui: nec illius
eſt: nec illius animal. Et iſto modo reſpondendo: nul-
la patieris anguſtias: inquirendo an illa ꝯña ſit bona
ſemper ⁊ ſit vniuerſalis. Determinatio non ſupponit
ergo totū aggregatū non ſupponit. Nam dicere illam
ꝯñam eſſe bonam: ſolū pcedo de totali determinatione.
Dico de totali: nam ſic dicēdo / equus non chimere cur
rit: ly chimere non ſupponit: bene tamē tota determi
natio. Ex eadem radice ſolues hanc ꝯñam. ſ. equus cu
iuſlibet hominis currit: ergo equus alicuius entis qđ
eſt quilibet homo currit eſſe nullam. Arguitur enim
a ly cuiuſlibet non effecto parte illius termini homo
ad ipſum effectum.

¶ Contra / remota diſtributiōe a ly hominis in vtraqꝫ
propoſitione determinatio manet eodem modo: ⁊ non
ſunt cōtradictorie: igitur ſolutio nulla / antecedēs pro
batur iuxta caſum primum: tunc affirmatiua eſt vera: vt pa
tet deſcendendo ſub ſubiecto ꝙ ſimiliter negatiua ſit
vera probatur ſic. Bene valet hominis equus non cur
rit: ergo equus hominis non currit ⁊ antecedens eſt ve
rum: ergo ⁊ conſequens. ꝙ antecedens ſit verum
patet / deſcendendo ſub ly hominis ad hominem non
habentē equum / ꝙ autem conſequentia ſit bona patet
quia arguitur a conuertibilibus.

¶ Ad hanc replicam reſpōdetur negando antecedēs.
Et ad probationem conceſſa veritate affirmatiue ne-
gatur veritas negatiue. Et ad probationē negatur cō-
ſequentia. Et ad conſequēt. e ꝓbationem diſtinguo ꝙ
arguatur a cōuertibilibus: vel a conuertibilibus affir-
matiue ⁊ negatiue: ⁊ ſic nego vel affirmatiue ſolum:
⁊ ſic concedo ⁊ nego conſequētiam: quia tue propoſi-
tiones ſunt negatiue.

¶ Contra. bene valet expoſitorie / equus platonis non
currit ⁊ plato eſt homo. ergo equus hominis nō cur-
rit ⁊ antecedēs eſt verum ergo ⁊ cōſequens ⁊ conſe-
quens eſt contradictoria igitur. ⁊c.

¶ Item ad idē bene valet / equus platonis nō currit /
ergo equus hominis nō currit / Ab inferiori ad ſuum
ſuperius negatiue: ⁊ abſqꝫ diſtributione ſuperioris. Ad
primū horum dicit / ꝙ argumentum nil valet: quia ex
parte illius termini homo arguitur a non reſtricto
ad reſtrictum.

¶ Manifeſte ſiquidem ly homo ſtat pro quolibet homine
mundi: ⁊ in conſequēte ꝓ homine habēte equum. Si
militer variatur reſtrictio ex parte de ly equus. Nam
cuius in. 1ª. non ſupponit ⁊ in cōſequente ſupponit.
Ad. 2m. ſimiliter negatur ꝯña quia arguitur a termi
no non ſupponente ad terminū ſupponentē: propter
variationem reſtrictionis eiuſdem in caſu predicto.

¶ 4º. arguitur ſic. Iſte ſunt contradictorie. ſ. a. homi-
nis quilibet equus eſt albus: cuiuſlibet hominis. b. equꝰ
non eſt albus. Et tamē dabuntur ambe vere vel falſe
igitur. ⁊c. maior eſt nota d̄ ſe. minor probatur. Primo
ꝙ dētur ſimul vere ⁊ primo affirmatiuā ꝓbo ſic. Bene
valet / hominis quilibet equus eſt albus. g. a. hominis
quilibet equus eſt albꝰ a determinata ad confuſam et
ꝯña eſt verā ergo ⁊ ꝯña primū antecedēs eſt verum ⁊
conſequens ſibi equiualet igitur / Prima pars antece
dentis eſt nota. Et 2ª patet ex dictis.

Veritas negatiue patet: inchoando deſcenſum a ly
equus ſtāte determinate. Nam ſignato equo ſortis erit
vera. Et patet deſcendendo poſtea ſub ly hominis.
Nam ſignato ſorte erit vera: in caſu ſtatim ponen
do. Et ſignato platone ſimiliter. Quia negatiua d̄ ſu
biecto non ſupponente: igitur. ¶ Quod autem ſint fal
ſe probo. Et caſus ſit ſemper ꝙ ſint plato ⁊ ſortes pre-
ciſe homines. Et plato habeat vnū equum album: ⁊ ſor-
tes vnum nigrū tantū. Tunc affirmatiua eſt falſa: in-
choando deſcēſum a ly equus. Nam demōſtrato equo
ſortis erit vna deſcēdēs falſa. ¶ Et ſic tota falſa / ꝙ autē
negatiua ſit falſa patet: deſcendēdo ſub ly hominis co
pulatiue. Nam demōſtrato platone habebit vnā falſā.

¶. Propter iſtius argumenti ſolutione notabis: ꝙ va
lida eſt altercatio inter aliquos doctores (vt ſupra ta
ctum eſt.) Circa hoc. ſ. an ſuppoſitio determinationis
reſpiciat ſuum determinabile. Aliqui enim audent te
nere affirmatiuā partem / alij negatiuam alij videntur
ſibi ipſis ꝯdicere. Primi dicerēt prefatas ꝓpoſitiones
eſſe cōtradictorias ⁊ ꝙ prima eſt falſa ⁊ q̄ eſt inchoā
dus deſcenſus a ly equus ⁊ in 2ª ſimiliter. Nam alias
infringeretur prima regula deſcenſus: in principio
oppoſitarum poſita: Et hoc eſt probabile ſicut ⁊ oppo-
ſitum. Et iſto modo negatiua ē vera: ⁊ nūꝙ dabuntur
propter hāc oppinionē due ꝯtradictorie ſꝫ vel falſe.

Nec perinde nullum argumentum neceſſario concludens contra hoc poteſt afferri. Sed quia ſecūda opinio eſt cōmunior. Et ſcḋm illam ſunt ꝙ plurime regule ſuperius aſſignate. Ideo iſtā ſecundā opinionem acceptando. Reſpondetur ad argumentū concedēdo maiorē ⁊ negādo minorē. Et in caſu poſito admitto veritatē affirmatiue: cū ſuis ꝓbationibus. Et ad negatiue probationē nego deſcēſum. Et ratio eſt. Quia non incipis ab eodem termino. In affirmatiua enim inchoandus eſt deſcenſus a determinatione: licet ſupponat confuſe: qꝛ reputat̄ determinata. Et per conſequens in ſecunda a ly hominis debes incipere: ꝙ pacto inuenit̄ falſa illa deſcendens: in qua demonſtras Platonem. Et ad probationē: quia probas eas ambas falſas. Nego deſcenſum in prima ſub ly equs. Nam non ab illo debes incipere. Sed a ly hominis: ratione dicta.

¶ Aliqui hic ſolent dicere. ꝙ ly equs ſupponit pluries determinate: quia in qualibet deſcendente ſub ly hominis ſupponit determinate. Sed mihi videtur melius dicendum eſſe. ꝙ ſupponit reſpectu ſue determinationis confuſe ſemel. Quia terminus ſtans determinate cum aliquo termino diſtributo a quo prius inchoat̄ deſcenſus ꝙ a ſtante determinate equiualenter ſtat confuſe. Ut videre licet in hac propoſitione. Omnis homo eſt . b. animal. Si enim primo deſcendatur ſub ly homo: non addendo relatiuum identitatis. illa propoſitio equiualeret / huic omnis homo eſt animal. Sic in propoſito: quia illa determinata illius termini equs / nō eſt in ordine ad ſuam determinationem. Ideo reſpectu illius equiualet confuſe. Secus autem reſpectu predicati. Ideo ꝙ non fruſtra ponitur ly . b. Nec in ſua contradictoria debet poni mixta. Quia non eſt in ordine ad determinationē. Ut pluries dictum eſt. De iſtis ſuppoſitionum innumeris mixtionibus. Que ab aliquibus ponuntur dicetur quod neceſſarium apparuerit in paruis. ſuprema cauſa fauente.

¶ Quinto arguitur ſic. Iſte contradicunt equm ſuū quilibet homo eſt videns: quenlibet equm ſuum homo non eſt videns. Et tamē dabuntur ambe vere: igitur ⁊c. Maior patet: quia eis nulla deeſt conditio. Minor. Iam probatur: in caſu ꝙ ſint duo homines: quorum quilibet habeat vnum equm quem videat. Et nullus videat equm alterius. In iſto caſu deſcendēdo in prima ſub ly homo ⁊ in ſecunda ſub ly equm ſic / iſtum equm ſuum homo non eſt videns ⁊ iſtum equm ſuū homo non eſt videns / ambe iſte deſcendētes ſunt vere: igitur. Quod ambe ſint vere probo / de prima: quia non eſt potior ratio de vna quam de alia. Et demonſtro in prima deſcendente brunellum. Et deſcendendo ſub ly homo: demoſtro hominem non poſſidentem brunellum ⁊ illa erit vera / quia negatiua de ſubiecto non ſupponēte: igit̄. ¶ Si dicas me nō poſſe demonſtrare alium hominem a poſſidente brunellum: quia ly homo reſtringit̄. Cōtra ly hō nō eſt determinabile illiꝰ determinatiōis: igit̄ nō reſtringit̄ ab illa.

¶ Ad hoc argumentum. Cōceſſa maiore / negat̄ minor. Et ad ꝓbationē dicit̄ ꝙ variat̄ deſcēſus. Sed cōtra conceſſa eſt . maior: ⁊ illa eſt falſa: igit̄ male reſponſum eſt. Antecedens ꝓb: illis ꝓpoſitionibus deficit. Quarta conditio: igitur. Antecedēs ꝓbo / ly homo in prima diſtribuit̄ in ordine ad ly equū ſtans determinate ⁊ in ordine ad ly vidēs ſtās cōfuſe tm̄: igit̄ in ſecunda debꝫ ſtare mixtī ⁊ nō ſtat: igit̄ ⁊c. Q. ſi cōcedēs / dicas ſuam cōtradictoriā eſſe iſtā quemlibet equm ſuū c. homo non eſt vidēs. ¶ Contra: iſte ſunt ambe vere / vt patet ꝑ probationē ſupra poſitā: igit̄ ⁊c. Amplius hic neceſſario infringi ꝓma regula deſcēſus ⁊ ſimiliter. Tertia: igit̄ ⁊c. Quia in iſta negatiua nō poſſumꝰ deſcēdere ſub ly homo: cū ſupponat mixtim / donec tollatur diſtributiua in ordine ad quā ſtabat cōfuſe. Et talis cōfuſa reperit̄ in ly equm: igitur ſolutio nulla.

¶ Pro iſtius replice ſolutione: opꝫ meminiſſe octaue regule ⁊ additionis. Et repetitur hic clarius ſic.

¶ Omnis confuſe termini a qua prius debet inchoari deſcēſus ꝙ ab aliquā diſtributiua. equalet determinate reſpectu illiꝰ diſtributiue. Et ꝑ oppoſitū. Omnis determinata a qua nō priꝰ debet inchoari deſcēſus quā ab aliqua diſtributiua reſpectu talis diſtributiue equalet cōfuſe. Ut dictū eſt de iſta ꝓpoſitione / cuiuſlibet hominis . b. eqꝰ nō eſt albꝰ. Ubi ly eqꝰ virtualiter ſtat cōfuſe reſpectu determinationis. Nec hic ſumo vnū terminū eſſe in reſpectu ſeu in ordine ad aliū / eo modo quo ſupra. Ubi dictū eſt qd ſit vnū terminū eſſe in ordine ad aliū. Sed large / pro qcunqꝫ reſpectu vniꝰ termini ad aliū. Et iſto modo nō eſt contradictio dicere ꝙ aliqua determinatio eſt in ordine ad ſuum determinabile: ⁊ ꝙ nō eſt in ordine ad illud. Quia primū intelligit̄ large ⁊ ſcḋm ſtricte. Sicut ſumit̄ in conditionibus oppoſitionū: qñ dicit̄. Si vnus terminus diſtribuitur in ordine ad terminū ſtantē determinate vel aliquot huiuſmodi.

¶ Hoc notato. Dicitur ad argumentum. ꝙ prime propoſitiones optime cōtradicūt: ⁊ ꝙ nō eſt neceſſe ponere mixtā in aliqua earū. Et ratio dicta eſt ſcilicet qꝛ determinata illiꝰ primi termini ſcilicet ly equm equalet cōfuſe. Cū ab illa nō ſit inchoandus deſcenſus. Et in negatiua ſimiliter vt ſeruet ꝓma regula.

¶ 6°. Arguit̄ ſic. Iſte ꝓpōnes . a. hoīs eqꝰ qlibet eqꝰ eſt ⁊ cuiuſlibet hoīs qlibet eqꝰ: eqꝰ nō eſt / ſunt ꝯtradictorie ⁊ nō ſibi cōueniūt oēs conditiones: igitur conditiones nulle. Prima pars antecedētis patet qꝛ ita poſſibile eſt, eas vel alias eiuſdē acceptionis terminorum cum illis falſificari: igitur. Secunda pars probatur qꝛ eis deeſt quarta conditio. Ut notum eſt.

¶ Ad hoc argumētum reſpondet: ꝙ ſunt cōtradictorie. Et negatur ſecūda pars antecedētis. Et ad probationem negatur antecedēs. Et ratio eſt. Quia illa cōfuſa in talibus affirmatiuis equiualet determinate: Non autem in negatiuis. Et ideo iſte non ſunt contradictorie ſcilicet . a. hominis equs non eſt animal ⁊ cuiuſlibet hominis quilibet equs eſt animal. Ut patet deſcēdendo in prima ſub ly equs primo / per ſecundā regulā. Et poſtea ſub ly animal. Et vltimo ſub ly hominis. Et in ſecunda primo ſub ly hominis per tertiam regulam. In iſtis vero hominis . a. equs quilibet equs eſt ⁊ cuiuſlibet hominis qlibet eqꝰ . c. eqꝰ nō eſt. Neceſſario eſt ponēda mixta / vt ponit̄. Alias caſu ꝙ ſolus ſortes eſſet ⁊ duo equi ſui tantū. Ambe eſſent vere. ſi predicatum ſtaret confuſe tantū. Et ambe falſe ſi determinate / in caſu quo ſint duo homines: quorū quilibet preciſe habeat vnum equm.

¶ Septimo. Sic arguit̄ ſic. Iſte ſūt ꝯdictorie. ſ. oē vidēs ſe eſt . b. hō ⁊ aliqd vidēs ſe nō eſt homo. Et tamen eis deficit. Tertia conditio: igitur ⁊c. Et volo ꝙ ly ſe vtrobiqꝫ referat ly homo poſitum in predicato. Quod ſunt ꝯtradictorie. Probo dupliciter. Primo ſic repugnat eis veritas ⁊ falſitas de forma acceptiōis ſororū: igit̄. Secūdo prima ꝓpoſitio equalet huic qlibet vidēs

q̄ eſt homo ⁊ huic contradicit iſta negatiua: ergo ⁊ prime ꝙ prima equiualeat huic probo. Quia confuſa huiꝰ equiualet determinate igiꝛ. Antecedēs patet ex dictis. Quia a ly homo īchoari debet deſcēſus. Et merito quidem / quia non eſt alius a quo inchoari liceat. Quia non a ly videns. Nam cum ſit determinabile acceptionis non vnice: depēdet a ſua determinatiōe: que eſt ly ſe. Et ly ſe dependet a ly homo: igitur a ly homo inchoari debet: igitur cōfuſa illiꝰ termini equiualet determinate.

¶ Pro iſtius argumenti ſolutione. Notabis aliquos dicere predictas propoſitiones minime eſſe contradictorias / propter defectum aſſignatum inter arguendum. Sed cōtradictoria prime ſm̄ eos erit iſta .a. aliquod videns ſe non eſt homo. Dicuntqꝫ: licitum eſſe inchoare deſcenſum a ly videns. Quibus admiſſis facile eſt. Eas ambas dare falſas. Puta: caſu ꝙ ſoli ſint ſortes ⁊ plato. Quorum quilibet videat ſeipſum. De falſitate negatiue in iſto caſu notū eſt. Et falſitas Affirmatiue probaꝛ. Bene valet quolibet videns ſe eſt .b. homo: ergo hoc videns ſe eſt homo. Sorte demonſtrato ⁊ hoc videns ſe eſt idem homo: Platone demonſtrato. Tunc clarū eſt ſecūdam eſſe falſam. Sed mihi videtur aliter eſſe dicendum ſcilicet ꝙ ille ſunt contradictorie. Et ꝙ non licet inchoare deſcēſum ab illo determinabili: ratione dicta. Sed a ly homo. Et ad argumentum nego ꝙ eis tertia conditio deficat. Quod ſi probes. Quia ly videns ſe in ſecunda ſtat determinate. Et per tertiam regulam debet ſtare confuſe. Reſpondetur: diſtinguendo antecedens vel ꝙ ſtet determinate formaliter ⁊ nō confuſe equiualēter. Et ſic nego / vel formaliter / equiualenter tamen confuſe. Et ſic concedo. Nam ſicut in iſta quilibet videns ſe eſt homo / ly homo vel confuſa illius equiualet determinate. Ita in iſta / aliquod videns ſe non eſt homo determinata ſubiecti equiualet cōfuſe.

¶ Octauo. Arguitur ſic. Iſte contradicunt quilibet homo qui eſt albus currit: aliquis homo qui eſt albꝰ non currit. Et tamen dabuntur ambe vere ⁊ falſe: igitur ⁊c. Prima pars antecedentis patet diſcurrendo per omnes conditiones. Secunda iam probatur. Et primo ꝙ ſint vere. Et pono caſum. Quod aliqui homines ſint albi ⁊ aliqui nigri. Et ꝙ ſoli albi currant. Veritas affirmatiue eſt nota. Negatiue autem veritas / probatur ſic. Reducitur ad vnam diſiunctiuam veram: igitur eſt vera. Antecedens probo. Iſta diſiunctiua eſt vera / homo nō currit vel ille eſt albus ⁊ reducitur ad iſtam igitur ⁊c. Si forſan dicas: ꝙ quando copula principalis ꝓpoſitionis eſt negata: copula implicationis in reductione debet diuerſimode ſe habere. Ideoqꝫ predicta propoſitio debet reſolui in iſtam homo non currit vel ille non eſt albus. Contra adhuc illa diſiunctiua eſt vera: igitur habetur ꝓpoſitū.

¶ Quod autem ambe ſunt falſe probatur ſic. Affirmatiua reducitur ad vnam copulatiuam falſam: igiꝛ eſt falſa. Antecedens probo. Quia reducitur ad iſtā: omnis homo currit ⁊ ille eſt albus. Cuiꝰ prima pars eſt falſa: igitur ⁊c. Quod negatiua ſit falſa patet / deſcendēdo ſub ly homo qui eſt albus ſic / aliquis homo qui eſt albus non currit: ergo iſte homo qui eſt albus non currit ⁊c. Et ꝙ iſta ſit falſa ſicut ⁊ quelibet alia / probo. Quia reducitur ad iſtam diſiunctiuam falſā ſcilicet iſte homo non currit vel ille non eſt albus. Cuius quelibet pars eſt falſa. Et ſic reducantur alie deſcendentes.

¶ Ad argumētum reſpondeꝛ cōcedendo antecedēs. Et ad ꝓbationes ambas ſimul dicitur. Quod primo deſcēdendū eſt ſubiectis amborum anteqꝫ reducanꝛ. Pro cuius reductione notabis duas regulas in materia relatiuorum poſitas: ⁊ inde elicies ſolutionem.

¶ Nono. Arguitur ſic. Iſte contradicunt vtriuſqꝫ hominis vterqꝫ equus non eſt animal ⁊ alterius hominis alter equus eſt animal: ſumpto ly alter vt opponitur ad ly vterqꝫ: ⁊ tamen dabuntur ambe falſe: igitur. Et pono caſum ꝙ tātum ſint duo homines quorum quilibet habeat vnum equum / tunc prima eſt falſa vt patet deſcendēdo primo ſub ly hominis ⁊ poſtea ſub ly equus ⁊c. Secunda ſimiliter probatur deſcendendo ſub ly hominis ſic. alterius hominis alter equus ⁊c. Igitur iſtius hominis alter equus eſt animal vel iſtiꝰ hominis alter equus ⁊c. Et iſte due ſunt falſe ⁊ nō habet plures deſcendētes igitur. Quod autem ſint falſe ſic probatur. Sunt affirmatiue de ſubiectis nō ſupponentibus: igitur / antecedēs probo: de nullo illorū equorum eſt verum dicere hoc eſt iſtius hominis alter equus: igitur ſubiectum non ſupponit. antecedens probo: ſenſus illius propoſitionis eſt iſte hoc eſt iſtiꝰ hominis aliquorum equorum aliquis equus ⁊ hoc eſt falſum per caſum quia nullus homo poſſidet duos equos igitur ⁊c.

¶ Ad. Argumentum reſpondetur negando predictas ꝓpoſitiones contradicere. Nam in ſecūda debet poni mixta ſic: alteriꝰ hominis alter equus eſt .c. animal. Nec debet fieri deſcenſus. Et dicebatur. Sed ſic / vtriuſqꝫ hominis vterqꝫ equus non eſt animal: igitur iſtius hominis .a. vterqꝫ equus non eſt animal ⁊c. Non tamē poteſt fieri deſcenſus ſub ly equus. Quia non ſupponit. Si vero ponaꝛ caſus. Quod quilibet homo habeat duos equos. Tunc negatiua eſt vera ⁊ affirmatiue falſa. Similiter dices has cōtradicere ſcilicet vterqꝫ homo non eſt animal ⁊ alter homo eſt animal. Sed contra / ambe ſunt vere in caſu: igitur dictum falſum. Antecedens probo: poſito ꝙ ſint tantum tres homines tunc affirmatiua eſt vera. Et de ſe patet. Et veritas negatiue probatur deſcendendo primo ſub predicato. Sic / vterqꝫ homo nō eſt hoc animal ⁊ vterqꝫ homo non eſt hoc animal. Et poſtea ſub ſubiecto.

¶ Ad hoc reſpōdeꝛ. Negādo deſcēſum ſub ꝑdicato quia deſcendendū eſt eo ordine quo termini ſunt poſiti. Nam aliter deſcendēdo arguiꝛ [illegible] ab vna determinata ad plures ex [illegible] ly vterqꝫ a parte ſubiecti.

¶ Deciꝰ. Arguiꝛ ſic. Iſte ꝯdicūt ad equitādū requiriꝛ eqꝰ ⁊ nō ad equitādū requiriꝛ eqꝰ: Tamē dabūꝛ ābe vere: igiꝛ. ꝓbaꝛ. Affirmatiua de ſe patꝫ. Et negatiua ꝓbaꝛ. Bene valet: nullꝰ eqꝰ ad equitādū requiriꝛ ergo nō ad equitādū requiriꝛ eqꝰ / ꝯña ē bōa. Et aña ē vera: ergo ⁊ ꝯña. Quod aña ſit vera ꝓbo ꝑ deſcēſum. Bene valet: iſte eqꝰ ad equitandū nō requiriꝛ ⁊ iſte eqꝰ ad equitandū nō requiriꝛ ⁊ ſic de ſingulis: igiꝛ nullus equus ⁊c. Et aña eſt verū igiꝛ ⁊ cōſequens. Nō antecedēs ſit verū ꝓbo ꝑ vnā deſcendētem: quia nō eſt potior ratio de vna quam de quolibet alia. Iſta eſt vera iſte eqꝰ ad equitandū nō requiriꝛ. Brunello demōſtrato. Nō probaꝛ ſic. Omne illud ſine quo pōt fieri equitatio nō requiriꝛ ad equitandū. Sed iſte eqꝰ eſt eiuſmodi ſine quo poteſt fieri equitatio: igiꝛ iſte eqꝰ nō requiriꝛ ad equitandū.

¶ Si forte neges ꝯñam ꝑmā: dicēdo ibi argui a diſtributiua diſtributiōe oppoſita determinate ad oppoſitā cōfuſe. ¶ Cōtra / ex oppoſito ꝯñtis ſequiꝛ oppoſitū antecedentis: ergo cōſequētia illa erat bōa. Antecedēs ꝓbo. Bñ valꝫ: ad equitādū requiriꝛ eqꝰ: ergo eqꝰ ad equitandū requiriꝛ.

Quod bene valeat patet. Quia nunq̄ dabitur antecedens verum et consequens falſum. Quod probo: quia ſi aliquando dari poſſit: nunc poſſet dari. Cum ille propoſitiones non dicant exiſtentiam. Sed nunc non poteſt: igitur nunq̄. Minorem probo. Quia nunc conſequens eſt verū. Quod probo. Bene valet/ brunellus requiritur ad equitandum: ergo equus requiritur ad equitandum. Et antecedens eſt verum: ergo et conſequens. Quod antecedens ſit verum/ patet: deſcendēdo ſub ly equitatione incluſo in ly equitandum. Senſus enim eius eſt. Brunellus ad equitandum aliqua equitatione requiritur. Quia demonſtrata equitatione facta mediante brunello. Illa eſt vera. Nam illa equitatio: que fit brunello: non poteſt fieri favello. Quod probant nominales dicentes equitationem eſſe ipſum met equum equitatum. Et ſic poſſent concedere: q̄ equus ſit equo. Quia equitatio ſit equo.

¶ Ad hoc argumentum. Eſt duplex modus dicendi. Primus dicit duo. Primum eſt quod propoſitio in qua ponitur ly requiritur equivalet aliquo modo cōditionali. Senſus enim iſtius propoſitionis requiritur ad equitandum eque eſt iſte. Si equitatio ſit equo ſit. Quod eſt verū. Dato q̄ nullus equus ſit in mūdo.

¶ Secundum eſt q̄ ſub terminis precedentibus ly requiritur deſcendendum eſt/ anteq̄ exponatur per predictam conditionalem. Ideo iſta eſt vera ad equitandum requiritur brunellus. Quia ly equitandum ſupponit determinate. Et poſſumus deſcendere ſicut ſupra deſcendebatur. Sed iſta eſt falſa requiritur ad equitandum brunellus. Quia debet reduci immediate ad hanc falſam. Si equitatio ſit brunello ſit. Unde ſequitur omnem talem propoſitionem aut eſſe neceſſariam aut impoſſibilem. ¶ Quibus notatis reſpondetur: predictas propoſitiones eſſe contradictorias: negando minorem. Et quando probas illā. Quia prima eſt vera concedo. Et ad probationem ſecunde concedo conſequentiam. Et nego q̄ antecedens ſit verum ſcilicet iſtud nullus equus ad equitandum requiritur. Immo eſt falſum. Quia ſua contradictoria eſt vera ſcilicet iſta aliquis equus ad equitādum requiritur. Ut patet deſcendendo: ut dictum eſt. Dicunt q̄ taliter opinantes terminum ſupponentem confuſe poſt tale ſignum minime probari debere per ſuppoſitionem extremorum. Sed per reductionem predictam. ¶ Alius eſt modus dicendi ſecundum quem cōceditur maior et negatur minor. Et ad probationem negatur cōſequentia. Et defectus aſſignatus inter arguendum acceptatur. Et ad eius improbationem negatur q̄ ly equitandum includat ly equitationem et per conſequens non permittitur ille deſcenſus. Et ſic argumentum non concludit. Nec reſpondendo primo modo ſuperfluit. Quinta conditio. Nam iſte nō contradicunt requiritur ad equitandum equus et nullus equus requiritur ad equitandum propter dicte cōditionis defectum.

¶ Undecimo arguitur ſic. Iſte ſunt cōtradictorie ſcilicet omnis homo qui eſt animal currit: aliquis homo qui eſt animal non currit. Et tamen dabūtur ambe vere: igitur definitio nulla. Primam partem antecedentis probo/ poſito q̄ ſit ſolus ſortes homo cum aliis brutis animalibus: que cum ſorte currant. In quo caſu veritas affirmative eſt nota. Veritas autē negative probat: deſcendēdo ſub ſubiecto ſic: iſte homo qui eſt animal non currit: que eſt vera. Et nō habet plures deſcendentes: igitur. Antecedens probo/ deſcendendo in illa deſcendente ſub ly animal ad aliquod animal brutum ſic. Iſte homo qui eſt hoc animal non currit per ly hoc animal: equo demonſtrato Illa eſt vera: igitur. Antecedens patet. Quia eſt negativa de ſubiecto non ſupponente.

¶ Pro huius argumenti ſolutione. Nota aliquos tenere predictas propoſitiones non contradicere. Dicunt enim nullum terminum debere manere eodem modo in contradictoriis. Etiam ſi ſit acceptio unica. Sed hii: ex ſuperius dictis poſſunt expugnari. Nam deſtruunt acceptionem unicam. Alii dicūt: q̄ quando acceptio unica eſt implicatio: ut in predictis propoſitionibus. Et precipue: tenendo q̄ predicatum implicationis non reſtringitur: non debet manere eodem modo. Et ſic cōtradictoria prime ꝓpoſitionis erit iſta aliquis homo qui omne animal eſt non currit. Admittunt q̄ deſcenſum ſub quolibet termino mundi. Sed contra utrunq̄ arguitur ſic. Et primo q̄ illa non contradicat prime ſic. Ambe ſunt vere: igitur non contradicunt. Antecedens probo. Quia de nullo verum eſt dicere/ hoc eſt homo qui omne animal eſt. Et ſic ſubiectum non ſupponit. Et per conſequens eſt negativa de ſubiecto non ſupponente: ac per inde vera.

¶ Sed ꝯ hoc forte dices q̄ in verificatione nō debet manere ly omne: quia non efficitur pars extremi ſm opinionem predictam. Sed debes ſic verificare hoc eſt homo qui eſt animal. ¶ Contra ly omne ex rigore intellectionis efficitur pars totius ſubiecti: licet non efficiatur pars partis ipſius. Nam bene verum eſt q̄ non efficitur unum extremum cum ly qui. Nec cum ly animal tn̄ ſit unum cum illo toto aggregato ſcilicet homo qui eſt animal. Quia de illo toto dicit̄ predicatum. Sed ego verifico totum ſubiectū illud. Et non partem eius: igitur bene verifico: ponendo ly omne. ¶ Confirmatur q̄ hoc per regulam communem ſcilicet omne ſignū poſitū inter partes extremi acceptionis unice efficitur ꝛc.

¶ Cōtra aliud qđ ibi dicit̄ ſcilicet q̄ ſub q̄libet t̄ro liceat deſcēdere arguit̄ ſic. Primo auctoritate. D. S. p^a pte q. 31 ar^o. 3. ad. 3^m. Ubi dicit q̄ dictio excluſiua immobilitat t^m cui adiūgit̄: ut nō poſſit fieri deſcēſ^9 ſub cōꝑ aliq̄ ſuppoſitoꝝ. Nō eni ſequit̄. Sol^9 hō eſt animal rōnale. g̃ ſol^9 ſortes: igit̄ aliq̄s t^9 ſupponit īmobilit̄. Scđo rōne ſic. Nō poſſum^9 deſcendere ſub ly aīal in ꝓpoſitionib^9 p̄dictis: igit̄ dictū falſum. Aīs ꝓbo. Nō poſſum^9 deſcēdere: deſcēſu de q̄ loq̄mur in preſenti et quo cōiter utimur. Ex quo taliter deſcendendo: non ſeruatur ſenſus propoſitionis deſcenſe: ſed deſcendendo ſub ly animal in predictis ꝓpoſitionib^9: eo modo quo opinio predicta dicit: nō ſeruatur ſenſus deſcēſe: igitur ꝛc. Maior de ſe patet minor. Iam probatur. Veritas ultimata propoſitiōis: ubi eſt implicatio: preſupponit veritatem implicationis: ergo non debet implicatio verificari cum tota propoſitione. Sicut tu neceſſe habes facere/ ſi permittis deſcenſum (ut facis) dicendo ſic homo qui eſt animal currit: ergo homo q̄ eſt hoc animal currit et homo qui eſt hoc animal currit. Antecedens probatur dupliciter. Primo elicitive ex verbis Doctoris. S. in tertio diſtinctione. 7^a. q̄m qe. 2^a. ar^o 3°: et 1°. et. 3^a pte. q. 16. ar^o. 7°. et. 8°. Ubi dicit/ hanc eſſe falſam. Deus factus eſt homo: ſi ly fact^9 determinet ſubiectū. Quia preſupponit factionē circa deū et ly fact^9 equalet implicatiōi. Nam ſenſus eſt de^9 qui eſt fact^9: ē hō. Ubi p̄ſupponi debet veritas illius implicationis ad cognoſcendam ꝟitatē toti^9 ꝓpōnis.

¶ Secundo ratione probatur ſic. Termini poſiti in implicatione non ſupponunt in ordine ad omnes terminos totius propoſitionis: igitur male deſcenditur: formando in qualibet deſcendente totam propoſitionem. Ut dicatur ſic/homo qui eſt animal currit: ergo homo qui eſt hoc animal currit: vel homo qui eſt hoc animal currit ⁊c. igitur habetur intentum. Antecedēs probo. Quia alias non poterit aſſignari ratio apparens. Quare quādo dico: cuiuſlibet hominis equus eſt animal ly animal ſupponat confuſe tantum. Et quando dico equus cuiuſlibet hominis eſt animal vel equus entis quod eſt quilibet homo eſt animal: ly animal ſupponat determinate. Niſi quia nec ly hominis in prima nec ly homo in ſecunda diſtribuitur in ordine ad predicatum. Et hoc probatur ſic. Quia ſi tu in qualibet deſcendente ſub aliquo termino implicationis ponis predicatum principale propoſitionis. Iā deſcendis in ordine ad totam propoſitionem ⁊ non in ordine ad ſolam implicationem. Et hoc eſt manifeſtum. Quia facio quolibet ſuppoſitum implicationis ſummi diſiunctiue vel copulatiue in ordine ad totā propoſitionem. Dixi notanter deſcenſu de quo loquimur in preſenti: ⁊ quo communiter vtimur. Nam videtur mihi. Quod ſi in iſta propoſitione/ſortes qui eſt animal eſt homo deſcenderetur ſic ſortes qui eſt animal eſt homo: ergo ſortes qui eſt hoc animal vel ſortes qui eſt hoc animal vel ſortes qui eſt hoc animal eſt homo. Bene deſcenderetur. Quia iam ſoluꝫ deſcenditur in ordine ad implicationeꝫ. Sed iſto modo implicatio adhuc debet manere eodem modo in contradictoriis. Alias darentur due contradictorie vere. Cuius exemplum in propoſitionibus propoſitis patere poteſt.

¶ Ob has igitur rationes ⁊ alias que adduci poſſunt. Aſſero illam regulam generaliſſimam eſſe ſcilicet quod acceptio vnica debet manere eodem modo in ambabus oppoſitis. Et quod nullam omnino patitur inſtantiam. Et licet deſcenſus a me aſſignatus de per accidens ſit bonus: melius tamen eſt non deſcendere. Ut dictum eſt in regulis.

¶ His tandem prenotatis. Reſpondetur ad argumentum negando ambas eſſe veras. Et ad probationeꝫ: nego deſcenſum ⁊ modum deſcendendi. Quia deſcēditur ſub termino implicationis in ordine ad totam propoſitionem. Et ſic argumentum non concludit. Nec regula habet exceptionem.

¶ 12°. Arguit ſic. Iſte ꝯdicūt ſcilicet quilibet equus hominis quilibet equus eſt: non quilibet equus hominis quilibet equus eſt: ly hominis ſe tenente ex parte predicati. Et tamen dabuntur ambe vere: igitur maior eſt euidens. Quia non eſt verius contradicere ⁊c. Minor probatur. Et pono caſuꝫ ꝙ ſint duo homines: quorum quilibet habeat preciſe vnum equum. Et nullus ſit equus non poſſeſſus ab homine. Quod in iſto caſu affirmatiua ſit vera: patet deſcendendo ſub terminis omnibus: eo ordine: quo ſunt poſiti. Quod autem negatiua ſimiliter habeat veritatem/probo ſic. Bene valet non hominis quilibet equus quilibet equus eſt: ergo non quilibet equus hominis quilibet equus eſt. Et antecedens eſt verum: igitur ⁊ conſequens. Quod conſequentia ſit bona patet. Quia verba ⁊ nomina tranſpoſita ſm philoſophum primo periermenias idem ſignificant. Ueritas antecedentis probatur/contradictoria illius eſt falſa: igitur ipſum eſt verum. Antecedēs patet. Quia iſta eſt falſa hominis quilibet equus quilibet equus eſt. Quod autem iſta ſit falſa patet per deſcenſum ſub ly hominis.

¶ Pro huius argumenti ſolutione notato: aliquos tenere propoſitionem illam affirmatiuam eſſe falſam in caſu predicto. Aſſeruntqꝫ. Non eſſe deſcendenduꝫ: vt predictum eſt inter arguendum: ſed ſic/quilibet equus hominis quilibet equus eſt: ergo iſte equus .a. hominis quilibet equus eſt. Et poſtea ſub ly equus a parte predicati. Et vltimo ſub ly hominis. Et per cōſequēs debent concedere ly hominis reſpicere ſuum determinabile. Ut patet intuenti illorum deſcenſum.

¶ Sed ꝯ hoc arguit. Si hoc dictum eſſet verū: ſequeretur ꝙ arguendo a determinata ad confuſam conſequentia non valeret: conſequens eſt contra communem opinionem: igitur ⁊c. Conſequentia probatur: Quia iſta conſequentia eſt nulla: iſte equus hominis quilibet equus eſt: ergo iſte equus .a. hominis quilibet equus eſt. Et arguitur .a. confuſa ad determinatā igitur. Hoc argumentum non eſt demonſtratio contra illos. Quia ipſi libentiſſime cōcedent conſequentiam. Et nil ad ſe de opinione oppoſita. Quia ipſi tenent ꝙ confuſa determinationis etiam reſpectu ſui determinabilis: habet ſuam vim. Uerum quia non ſequutus ſum hanc opinionem. Aliter reſpondetur ad argumentum (ſicut reſpondent alii.) Unde dicitur: ꝙ affirmatiua eſt vera ⁊ negatiua falſa. Et ad probationem veritatis negatiue: negatur conſequentia. Et ratio eſt: quia in illa conſequentia latenter arguitur .a. confuſa ad determinatam reſpectu multitudinis. Nam in antecedente ly equus poſituꝫ a parte predicati ſupponit cōfuſe tantum: cum remota negatione: diſtribuatur in ordine ad terminum ſtantem determinate. Et in conſequente ly equus ſupponit determinate: cum remota negatione: diſtribuatur in ordine ad ly hominis ſtans confuſe tantum.

¶ Et nota ꝙ in illa conſequentia. Non ſolum tranſponitur ly hominis. Sed etiam totale extremum.

¶ Sed contra. conceſſum eſt negatiuam eſſe falſam: ⁊ affirmatiua eſt falſa igitur ⁊c. b. probatur. Bene valet: quilibet equus hominis quilibet equus eſt: ergo .a. hominis quilibet equus quilibet eſt: conſequens eſt falſum: ergo ⁊ antecedens. Quod conſequens ſit falſum: patet deſcendendo ſub ly equus a parte ſubiecti. Et ꝙ ſub illo debeat deſcendi probatur. Quia ſub determinatione non poteſt fieri deſcenſus: cum ſupponat confuſe tantum.

¶ Ad hanc replicā reſpondetur: negando minoreꝫ. Et ad probationem: conceſſa conſequentia: negatur ꝙ cōſequens ſit falſum. Et ad probationem: negatur deſcenſus ſub determinabili: ſed primo oportet deſcendere ſub predicato. Ut ex regulis ſupra poſitis liquet.

¶ Alia ꝙ plurima argumēta hic poſſent formari: que in aliis habentur libris: ſed non propoſui omnia dicibilia dicere: ſed magis vtilia ⁊ neceſſaria. Ideo ad alios ſcriptores lectores remittēs: a reliqꝫs vale facio.

Sequitur tertius.

Subalterne ſunt vniuerſalis affirmatiua ⁊ particularis affirmatiua. Uel vniuerſalis negatiua ⁊ particularis negatiua eiuſdem ſubiecti ⁊ eiuſdem predica-

ti. Ut quilibet homo currit: quidā homo currit: null⁹ homo currit: quidā homo nō currit.

¶ Sequitur gloſa.

Iſta definitio ſic intelligitur. Subalterne ſunt propoſitiones categorice: eiuſdē qualitatis ⁊ diuerſe quantitatis: vtroqꝫ termino participantes ordine eodem: quarum ſubalternans infert de forma acceptionis terminorū ſubalternatā: non tamen ecōtra: ſeruatis ſeruandis vt iſte ſunt ſubalterne. Omnis homo eſt animal. Aliquis homo eſt animal. Nullus homo eſt animal. Aliquis homo non eſt animal.

¶ Conditiones ad hanc oppoſitionem (que potius cōſequētia nō mutua: ꝙ oppoſitio dicēda) ē: ſūt q̄tuor.

¶ Quarum prima eſt: ꝙ aliqua vniuerſalitas ſubalternantis formalis vel virtualis ſit particularitas in ſubalternata. Exemplum primi iſte ſunt ſubalterne/ omnis homo eſt animal: aliquis homo eſt animal.

¶ Exemplum ſecundi iſte etiam ſemper homo fuit riſibilis: aliquando homo fuit riſibilis.

¶ Secunda. Quod q̄libet particularitas ſubalternātis ſit particularitas ſubalternate. Ideo iſte non ſunt ſubalterne. Omnis homo eſt animal: ⁊ homo omne animal eſt: quibus prima conditio conuenit. Et ponitur iſta ſecunda conditio: ne arguatur a non diſtributo ad diſtributum.

¶ Tertia. Quod ſi in ſubalternante terminus aliquis diſtribuitur in ordine ad terminum ſtantem cōfuſe tantum. Si in alia manet illa diſtributio: etiam debet manere illa confuſa. Et hoc ne arguatur. a. cōfuſa ad determinatā reſpectu multitudinis. Ideoqꝫ non valet cuiuſlibet hominis equs non eſt equs: ergo hominis equs non eſt equs. Nam caſu quo quilibet homo habeat duos equos: antecedēs eſt verum ⁊ cōſequens falſum/ vt ex ſe perſpicuum eſt.

¶ Quarta. Quod ſi in aliqua ſubalternante ſuppoſuerit aliquis terminus diſtributiue immobiliter: in ordine ad alium terminum diſtributum mobiliter: terminus diſtributus immobiliter non debet ſupponere determinate mobiliter: in ordine ad eundē terminum diſtributum mobiliter.

¶ Diſtributionem immobilem intelligo in preſenti illam: ſub qua non licet immediate deſcendere. Mobilem vero ſub qua licet.

¶ Inſuper dico omnes defectus bonitatem conſequentie impedientes: oppoſitionem hanc impedire.

¶ Unde ſequitur. Has minime eſſe ſubalternas ſcilicet. a. hominis quilibet equs: quilibet equs eſt: ⁊. a. hominis equs quilibet equs eſt. Nam prima eſt vera ⁊ ſecūda falſa in caſu ꝙ tantum ſint duo homines: quorum quilibet habeat vnū equm. Quod prima ſit vera patet: deſcendendo primo ſub predicato ⁊ poſtea ſub ly hominis ⁊ poſtea ſub determinabili. Falſitas altertius eſt nota: deſcendendo primo ſub ly equs in ſubiecto ſtāte determinate. Uel ſub ly hominis: quia illa confuſa equiualet determinate. Ut dictum eſt in ſexto argumento contradictoriarum. Sub predicato autem non licet inchoare deſcenſum: arguitur nāqꝫ ab vna determinata ad plures. Quod eſt incōueniēs vt dictum eſt in paruis. Oportet ergo ꝙ vel tollatur diſtributiua predicati: vel ꝙ ly equs in ſubiecto ſupponat confuſe tantū. Unde iſta erit ſua ſubalternata ſcilicet hominis equs eſt equs: vel iſta. a. hominis a. equs quilibet equs eſt.

¶ Circa iſtam quartam conditionem aduerte. Illam non fore neceſſariā in negatiuis ſicut in affirmatiuis. Contra predicta arguitur primo ſic. Iſte ſunt ſubalterne ſcilicet omnis homo eſt. b. animal omnis homo eſt animal. Et tamen ſibi non conueniunt conditiones: igitur. Prima pars antecedentis probatur. Quia prima infert ſecundam de forma acceptionis terminorum ⁊ non econtra. Secunda pars antecedētis ex ſe eſt euidens.

¶ Ad argumentum breuiter reſpōdetur: diſtinguendo primam partem antecedentis vel ꝙ ſint ſubalterne de lege tantum. Et ſic concedo vel de lege ⁊ modo enuntiandi ſimul. Et ſic nego illud.

¶ Secundo. Arguitur ſic. Iſtis propoſitionibus omnis homo eſt ipſemet: aliquis homo eſt ipſemet/ conueniunt conditiones: Et tamen non ſunt ſubalterne: igitur conditiones nulle. Maior eſt nota. Sed minor probatur. Quia vna infert aliam ⁊ econtra de forma acceptionis terminorum: quod eſt contra definitionem igitur ⁊c.

¶ Ad argumentum reſpondetur diſtinguendo maiorem vel. Q̄ non ſint ſubalterne de lege. Et ſic concedo vel de modo enuntiandi. Et ſic nego. Et ratio huius eſt. Quia illa particularis de forma acceptionis terminorum equiualet vniuerſali ⁊ per cōſequēs potius ſunt eedem propoſitiones virtualiter ꝙ ſubalterne. Et nota hic illud quod ſuperius notatū eſt ſcilicet. Quod licet iſta conſequentia non valeat. Iſtis propoſitionibus conueniunt conditiones ſubalternarum vel aliarum oppoſitarum. Et tamen non ſibi cōuenit lex quo ad vtranqꝫ partem legis: ergo conditiones ſunt male poſite. Tamē iſta eſt bona. Iſtis cōueniunt conditiones talis vel talis oppoſitionis. Et tamen nulla pars legis eis conuenit: igitur conditiones nulle.

¶ Tertio. Arguitur ſic. Iſte non ſunt ſubalterne: Uterqꝫ homo non currit: aliquis homo non currit. Et tamen eis conueniunt conditiones: igitur conditiones nulle. Maior eſt nota. Quia vniuerſalis eſt vera ⁊ particularis falſa in caſu ꝙ vn⁹ ſolus homo currens ſit in mundo. In quo caſu clara eſt falſitas particularis. Ueritas autem vniuerſalis patet. Quia eſt negatiua de ſubiecto non ſupponente Minor patet. Quia nulla conditio eis videtur deficere.

¶ Ad argumentum reſpondetur negando minorem. Deficit enim eis vna conditio generalis. Subiecta enim non tenentur in eis eque reſtricte. In prima ſiquidem tenetur ly homo pro homine hominum ⁊ in ſecunda pro homine abſolute. ¶ Contra ſi ſolutio eſſet bona ſequeretur ꝙ iſta eſſet ſua ſubalternata ſcilicet alter homo non currit: conſequens eſt falſum: igitur ⁊ ſolutio. Conſequentia eſt clara: Quia iam eis nulla deeſt conditio. Sed minor probatur. Prima nō infert: ſecundā: igitur nō ſubalternant. Antecedens probo/ in caſu ꝙ ſint quattuor homines: quorum duo currant ⁊ duo non. Prima eſt vera ⁊ ſecunda falſa: igitur/ antecedens probatur clare per deſcenſum quo ad vniuerſalē. Et quo ad particularē: ſumpta ſua contradictoria vera: que eſt iſta vterqꝫ homo currit.

¶ Ad hanc replicam negatur maior. Et ad probatiō

nem dicitur. Quod eis deficit ſecunda conditio. Naz
aliqua particularitas eſt in ſubalternante: ſeu vniuer
ſali: ꝙ non eſt particularitas in particulari. Ut patet
de ly vel incluſo virtualiter in ſubiecto vniuerſalis:
quod ponitur inter binarium ⁊ binarium. Et non po
tur in alia. Quia in alia ponitur ly et. Si vero petas
ſubalternataz prime. Datur tibi iſta. a. aliquis homo
non currit. Ut ponat ly. a. ſolum ad reſtringendū ſub
iectum illius ſicut ſubiectum prime.

¶ Quarto. Arguitur. Iſtis conueniunt conditiones
ſcilicet cuiuſlibet hominis ꝗlibet equs eſt. b. animal:
hominis ꝗlibet equs eſt. b. animal. Et tamen vniuer-
ſalis eſt vera ⁊ particularis falſa: igitur. Quod vni-
uerſalis ſit vera: patet in caſu ꝙ preciſe ſit vnus ho-
mo habēs duos equos. In ꝗ caſu ſua cōtradictoria eſt
falſa: quia eſt iſta. a. hominis equs non eſt animal. In
qua inchoandus eſt deſcenſus a ly equs. Ut pluries
dictum eſt debere fieri in conſimilibus propoſitioni-
bus. Quod autem negatiua ſit falſa: patet deſcendē-
do. Primo ſub ly hominis: ſecūdo ſub predicato ⁊c.

¶ Ad hoc argumentū negatur. Maior. Deficit enim
eis tertia conditio. Quia ly animal ſupponit confuſe
in ordine ad terminum ſtantem diſtributiue manen
tem in ſecunda. Et reſpectu eiuſdem in ſecunda ſup-
ponit determinate. Si vero loco de ly. b. poneres ly.
c. bene eſſent ſubalterne. Quia licet argueretur a cō-
fuſa ad determinatam. Non tamen manet diſtributio
illa in ordine ad quam ſtabat confuſe. Sed in ordine
ad quam ſtabat determinate.

¶ Sequitur textus.

Propoſitionum triplex eſt
materia: ſcilicet naturalis\
contingens ⁊ remota. Na-
turalis eſt illa in qua predi-
catum eſt de eſſentia ſubie-
cti: vel proprium eius. Ut
homo eſt animal: homo eſt riſibilis. Contin-
gens eſt illa in qua predicatum poteſt adeſſe
⁊ ab eſſe ſubiecto preter ſubiecti corruptionē.
Ut homo eſt albus: homo nō eſt albus. Re-
mota eſt illa in qua predicatum nō poteſt cō-
uenire ſubiecto. Ut homo eſt aſinus.

Sequitur gloſa.

Tractaturus Petrus hiſpanus de
legibus oppoſitonum. Primo di-
uidit materiam dicens. Propoſi-
tionum triplex eſt materia ⁊c.
Noticia ſiquidem materie ad le-
ges cognoſcendas conducit. Eo
enim quo propoſitiones oppoſite
ſunt in tali vel tali materia: talē vel
talem repugnantiaz in veritate vel falſitate ſortiunt.
¶ Pro cuius materie ampliori noticia. Scito nomi-
nales ſic deſinire materiam. ſcilicet materia eſt extre
ma propoſitionum aliquam habitudinem inter ſe ha-
bentia. Et ſic ſm ipſos nil aliud eſt materia ꝙ ſubie-
ctum ⁊ predicatum propoſitionis. Ex quo infertur ꝙ
quando dicitur iſta propoſitio eſt in tali materia ly in
valet ly ex. Et ſic ſenſus eſt/ iſta propopoſitio compo-
nitur ex tali materia.

¶ Attamē: iſta diffinitione dimiſſa. Diffinitur ſic. Ma-
teria eſt habitudo predicati ad ſubiectum. Que diffi-
nitio elicitur ex verbis. D. S. primo perhiermenias:
lectione. xij.. §. primo. Et intelligitur ſic. Materia lo
gicaliter ſumpta eſt relatio rationis conſurgens ex
comparatione intellectus comparantis predicatum
alicuius propoſitionis ad eius ſubiectum ſub habitu-
dine copule ſimpliciter ſimplicis. ¶ Dicitur logicali-
ter ſumpta. Quia hic non ſumit materia naturaliter
de qua philoſophus in libris phiſicorum.

¶ Ly relatio ratiōis ponitur loco generis. Reſiduum
ponitur loco differentie. Ad differentiam ſcilicet re-
lationis rationis ꝗ eſt inter antecedens ⁊ conſequēs
(Que vocatur conſequentia.) Et aliarum conſimi-
lium relationum. Dicitur ſub habitudine copule ⁊c.
Ad denotandum: ꝙ ſi velimus cognoſcere vel iudica-
re in qua materia ſit aliqua propoſitio. Non debem⁹
reſpicere copulam cum modificatione quam habet.
Alias iſta eſſet in materia remota. Homo impoſſibi-
liter eſt animal. Et iſta hoc impoſſibiliter eſt equs
in naturali. Quod nullus vere logicus vnꝗ̄ dixit.

¶ His premiſſis diuiſio textus ſic intelligitur. Pro-
poſitionum triplex eſt materia ⁊c. Id eſt materia in
tota ſua cōmunitate diuidit in naturalem/ contingen
tem ⁊ remotam. Nec refert dicere propoſitionum
triplex eſt materia vel materia propoſitionum eſt tri
plex. Sicut nec dicere/ diuiditur animal vel animal di
uiditur. Cum ly animal ſupponat ſimpliciter vtro-
biqꝫ. Et ſimiliter ly materia. Quia ly triplex nō ſo-
lum dicit ibi numerum. Sed diuiſionem. Modo om-
ne diuiſum reſpectu ſuorum membrorum ſupponit
ſimpliciter. Nec hoc dico. Ut cōtradicam doctiſſimo
Petro bruxelleñ. Sed quia mihi ſic apparet: ratione
dicta. Dictum autem ſuum habet verum. Si ſuma-
tur ly triplex vt ſolum dicit numerum.

¶ Pro euidentia diffinitionum membrorum preno-
tandū eſt. Quod ſicut dicit. D. S. in pͥmo perhierme-
nias: lectio. xiij. §. primo. Omne predicatum compa-
ratum ſuo ſubiecto vel per ſe ineſt illi vel per ſe illi
repugnat vel medio modo ſe habet. Hoc eſt ꝙ nec
per ſe illi ineſt nec per ſe repugnat. Si primum pro-
poſitio eſt in materia naturali. Si ſcḋm eſt in re-
mota vel impoſſibili. Si tertium in contingenti. Et
hoc idem alij dicunt alijs verbis ſic. Omne predicatū
comparatum ſubiecto ſuo vel conuenit illi eſſentiali-
ter. Ita ꝙ illud ſubiectum nullo modo valet intelli-
gi abſqꝫ predicato vel accidentaliter: Et hoc dupliciter
ter vel intranſmutabiliter vel tranſmutabiliter. Vel
omnino repugnat ei. Ita ꝙ predicatum deſtruat ra-
tionem ſubiecti. Primus modus. Et primus ſecundi
conſtituunt materiam naturalem. Secundus ſecū-
di contingentem. Tertius remotam.

¶ Hoc habito. Addendo tres particulas diffinitioni
materie in communi: habebis diffinitiones membro-
rum. Quando ergo ſic dicitur in textu materia na
turalis eſt illa in qua ⁊c. Intelligitur diffinitio ſic.
Materia naturalis eſt relatio rationis ⁊c. Ita ꝙ ta
le predicatum conueniat eſſentialiter ſubiecto vel ac
cidentaliter intranſmutabiliter. ¶ Diffinitio materie
contingentis intelligitur ſic. Materia contingens eſt
ratio rationis ⁊c. Ita ꝙ predicatū conueniat ſubiecto

accidentaliter tranſmutabiliter. ¶ Diffinitio materie
remote ſic intelligit. Materia remota eſt relatio ra-
tionis &c. Ita q̄ p̄dicatio repugnāter dicat de ſubiecto.
Exemplum primi homo eſt animal & homo eſt reſibi-
lis. Secundi homo eſt currens. Tertij homo eſt eq̄.
Et ſic de aliis.
¶ Circa p̄dicta querit. In qua materia ſit iſta Deus
eſt homo. Et videtur q̄ in contingenti. Nam predi-
catum poteſt vere affirmari & negari de ſubiecto ſup-
ponente pro eodem: igitur. Anteced̄ns probo. Quia
illa propoſitio nunc eſt vera. Ut patet per beatum
Joannem primo capitulo. Et verbum caro factū eſt.
Ubi intelligitur caro: id eſt homo. Et ſi deus de ſua
potentia abſoluta dimittat naturam humanam quā
habet (quod poſſet facere: ſi vellet) iſta ſimiliter eſt
vera deus non eſt homo: igitur antecedens verum.
¶ Sed contra. Videtur quod ſit in materia naturali.
Quia ideo iſta eſt in materia naturali. Petrus eſt
homo. Quia in Petro invenitur perfecte natura hu-
mana. Sed in chriſto / perfectiſſime natura humana
reperit: igitur iſta eſt in materia naturali deus eſt ho-
mo. ¶ Sed contra utrunq̄ probatur q̄ ſit in mate-
ria remota. Extrema illius propoſitionis importan-
t naturas maxime diſtantes: igitur eſt in materia re-
mota. Antecedens patet. Quia predicatum impor-
tat naturam humanam & ſubiectum divinam: Que
in infinitum diſtant. Sed conſequentia probatur: q̄
non alia ratione iſta eſt in remota materia ſcilicet ho-
mo eſt equus.
¶ In hac q̄ōne duo fient. Primo ponetur opinio no-
minalium. Et reijcietur tanq̄ non vera. Secundo po-
netur Thomiſtarum opinio. Et probabit. Pro pri-
mi expeditione. Scito nominales dicere predictam
propoſitionem eſſe in materia contingenti. Quod pa-
tet per magiſtrum Gabrielem in 3° ſententiaꝝ. diſtin.
vij. q̄ōne unica dubitato tertio. Et licet hoc ipſe non
dicat formaliter. Elicitur tamē ex eius verbis neceſſa-
rio. Dicit enim q̄ iſta predicatio Deus eſt homo eſt
accidentalis. Et non intranſmutabilis. Ut patet per
ipſum dicentem q̄ ita deus contingit eſt homo ſi-
cut ſortes cōtingēter eſt albus. Que predicatio tranſ-
mutabilis eſt: ergo illa ſimiliter deus eſt homo erit
tranſmutabilis. Sed predicatio accidentalis trāſmu-
tabilis conſtituit materiam contingētem: igitur pre-
dicta propoſitio eſt in contingenti materia. Simili-
ter dicit in fine p̄allegate q̄ōnis. Quod iſta predica-
tio deus eſt homo non eſt predicatio per ſe: ſed per ac-
cidens. Sed iſta opinio falſa eſt. Cuius falſitas ex ve-
ritate alterius opinionis apparebit.
¶ Unde pro alia opinione ponitur talis concluſio ſcz.
Iſta propoſitio Deus eſt homo eſt in materia natu-
rali ex parte ſuppoſiti. Que concluſio probatur ratio-
nibus. S. D. in 3°. diſtin. vij. q̄ōne. i. ar°. i. et. 3ª. parte
q̄ōnis. xvi. ar°. p̄mo. Dicit enim ſic in ſcripto loco pre-
allegato in ſolutione quinti argumēti. Cum dicitur
Deus eſt homo / Deus ſupponit pſonam filij. Et ſigni-
ficat divinitatē. Propoſitio autem non verificatur ra-
tione ſignificati. Sed ratione ſuppoſiti. Et cum hoc
ſuppoſitū ſit ſubſiſtēs in humana natura: hoc nomē
homo p ſe p̄dicat de ipſo. Unde ſm̄ quod vera eſt: eſt
p̄dicatio per ſe. Sicut iſta Petrus eſt homo. Et hoc
eſt ſingulare in iſta materia. Quia nunq̄ alibi inveni-
tur / q̄ ſit ſuppoſitum unū eſſentialiter in duabus na-
turis. Et ideo non poteſt dici q̄ ſit per accidens. Si-
cut iſta album eſt homo. Id enim quod eſt p ſe ſup-
poſitū hominis / non eſt p ſignificationis huius no-
minis album. Album enim ſolum qualitatem ſignifi-
cat. Cū nomen ſignifi. et unum. Ex albedine autem
& ſubiecto non fit unum ſimpliciter. Unde hoc nomē
album copulat ſuū ſubiectum: quaſi extrinſecū. Deꝰ
autem importat ſuppoſitū divine nature. Quod etiā
idem eſt humane. Nō quaſi extrinſecū: ſed ſicut clau-
ſum in ſignificatione huius nominis homo. Et ideo
hec non eſt p accidēs: Deus eſt homo. Sed habet ali-
quid ſimile cū illis: q̄ ſunt p accidens: In q̄tum predi-
catum non ineſt ſubiecto ratione forme importate p
ſubiectū. Hec. D. S. formaliter. Et valde mirabiliter.
Que verba expoſitione minime indigēt. Niſi tantū
ibi. Quod quando dicit. S. D. q̄ propoſitio non veri-
ficatur ratione ſignificati: Intelligendū eſt ratione ſi-
gnificati formalis. Quia ratione ſignificati materia-
lis bene verificat. Quia ſignificatū materiale eſt ip-
ſum ſuppoſitū: q̄d terminꝰ importat. Ex q̄bus verbis
Doct. S. habes quattuor concluſiones vel quattuor
corollaria.
¶ Prima concluſio eſt talis. Propoſitio nō verificat
ratiōe ſignificati formalis: ſed materialis. Hoc eſt / ra-
tione ſuppoſiti. Et vult dicere doctor ſanctꝰ. Q̄ predi-
catū non denotat convenire ſubiecto pro formali:
ſed pro materiali.
¶ Secunda. Iſta propoſitio Deus eſt homo eſt in
materia naturali / et de per ſe ex parte ſuppoſiti. Et p
conſequens iſta. Homo eſt deꝰ. Quia non eſt potior
ratio de una q̄ de alia.
¶ Tertia. Iſte modus exiſtendi in materia naturali
ex parte ſuppoſiti: quo iſta propoſitio Deus eſt homo
exiſtit: non eſt reperibilis extra propoſitum.
¶ Quarta. Iſte propoſitiones Chriſtus Jeſus eſt ho-
mo / Chriſtus Jeſus eſt Deus. Sunt in materia natu-
rali. Non ſolum ex parte ſuppoſiti. Sicut due prime.
Sed etiam ex parte ſignificati formalis. Cuius ratio
eſt. Quia hoc nomē Chriſtus Jeſus / ſignificat de for-
mali duas naturas in chriſto. Et ſic ſubiectū predica-
tum propoſitionū non poteſt intelligi ſine predicato.
Quod non fit in primis duabꝰ. Quarum ſubiectum
importat de formali unam naturam tantū. Licet co-
puletaliā. Suppoſita unione hipoſtatica. At ſuppōit.
¶ His notatis reſpondetur ad argumenta. Et q̄dem
ad argumentū concludens prefatam propoſitionem
eſſe in materia naturali. Reſpondet concedendo con-
ſequens. Quia pro nobis eſt. ¶ Ad aliud vero probās
eam eſſe in materia contingenti. Reſpondetur di-
ſtinguendo antecedens ſcilicet q̄ predicatum poſſit
adeſſe & abeſſe. Vel de potentia dei abſoluta & ſic con-
cedo vel de ordinaria & ſic negatur. Et hoc ſufficit
ad hoc q̄ talis propoſitio ſit in materia naturali ſm̄
aliquos.
¶ Sed ut magis argumentum evacuetur. Reſponde-
tur negādo conſequentiā. Quam ſi probaveris. Ex eo
q̄ arguitur a definitione ad definitum. Dicitur quod
illa definitio materie contingentis intelligit ſic ſcili-
cet. Materia contingens eſt illa: in qua predicatū po-
teſt adeſſe & abeſſe &c. Cum hoc / q̄ forma importata
in recto p aliq̄d extremū non trahatur ad idem eſſe
quod habet ſuppoſitū forme importate per aliud ex-
tremum. Quēadmodum fit in predicta propoſitione.
Nam nature humane in chriſto communicat eſſe di-
vini ſuppoſiti. Et p hanc ſolutionem poteris reſpon-
dere alicui tibi probanti: q̄ corpus ſit accidens reſpe-
ctu anime rationalis. Quia ſm̄ Porphirium in pre-

ſenſibilibus. Accidens eſt qđ adeſt ⁊ abeſt ⁊c. Sed corpus adeſt ⁊ abeſt anime humane. Ut patet de mortalis nunciis dieiudicii reſurrecturis. Et de nobis viuis qui morimur: igitur corpus eſt accidens ⁊ non ſubſtantia.

¶ Ad hoc reſpondet ꝙ conſimiliter intelligenda venit diffinitio accidentis ſic. ſ. accidens eſt qđ adeſt ⁊ abeſt ⁊c. dũ tamẽ non trahat ad idẽ eſſe: qđ hẽt illud cui aduenit. Modo ſi corpus aduenit aĩe rationali: aĩa cõicat ſibi ſuũ eſſe exiſtie: ⁊ hoc etiam dicit. d. G. vbi ſupra.

¶ Ad. 3m. argumentũ reſpõdet diſtinguẽdo/ ꝙ illud aũs ſi ſignificet diſtinctas naturas vel diſtãtes diſtantia nature. Hoc eſt ꝙ vna natura nõ ſit alia ⁊ ſic cõcedit vel diſtãtes diſtãtia ſuppoſitali. Hoc eſt/ ꝙ ſint indiſtinctis ſuppoſitis ⁊ ſic negatur: q2 (vt dictũ eſt) perſona xpi eſt vnum ſuppoſitum in duabus naturis.

¶ Ex quo etiã habet ꝙ ſi xp̃s de ſua potentia abſoluta aſſumeret naturã leoninã: nõ dimittendo humanam: iſta eſſet in materia naturali hõ eſt leo ex pte ſuppoſiti.

¶ Infertur 2o (qđ iam ex dictis liqt) ꝙ iſta ꝓpoſitio ſortes eſt currẽs non eſt in materia naturali ex parte ſuppoſiti: dato ꝙ ſubiectũ ⁊ p̃dicatũ ĩportẽt idẽ ſuppoſitũ: q2 curſus nõ vnit ſorti vniõe hipoſtatica ſeu pſonali. Nec etiã ⁊ curſu ſorte cõſtituit vnum de ꝑ ſe: ſed per accidẽs. Oppoſitũ autẽ horũ reperitur in xp̃o.

¶ Dixi in expoſitione materie cõtingentis: cũ hoc ꝙ forma importata in recto ⁊c. q2 iſta ꝓpoſitio/ anima ẽ informãs corpus eſt in materia cõtingẽti. Nec hoc repugnat dictis. Ut patet pſpicienti diligẽter. p iſta materia videſi placet cardinalẽ. ſ. ſicut. in. 3o. p. q. 10. ar. po.

¶ 2o queritur in qua materia ſit iſta/ Hõ albus eſt aĩal: ꝓbatur ꝙ ſit in materia naturali: predicatũ eſt ð eſſentia ſubiecti: igitur/ ꝯña tenet a parte diffinitionis diſtincte a. l. ipſiuz diffiniti. Añs p3/ q2 impoſſibile eſt hominem albũ intelligi: quin intelligat animal: igit ⁊c. Sed cõtra: videt ꝙ ſit in contingẽti ſic/ Eſt propoſitio contingẽs: ergo eſt in materia cõtingẽti ꝯña apparet bona ⁊ ãtecedẽs ꝓbat/ q2 modo illa ẽ vera ⁊ ſi nullus homo ſit albus eſt falſa: igitur eſt contingens.

¶ Pro huius. q. ſolutione duo ſiẽt. Primo reſpõdebit ad. q. ſecundũ nominalium opinionem/ Secundo ſecundum viam thomiſtarum.

¶ Pro primi expeditione. Notandũ nominales non ſolũ aſſerere illã ꝓpoſitionẽ eſſe contingentem: Sed etiã: iſtã hõ eſt animal: q2 dicunt eam eſſe verã hoibus exiſtentibus: ⁊ illis deficientibus eſſe falſã. Sed hoc cõdẽnatum fuit pariſius. Et ſimon de lendenaria retractauit ſe publice in pariſienſi vniuerſitate: quia hoc in quibuſdam ſuis dictis aſſeuerauerat. Licet aliqui nominales dicãt: excõmunicationem ſup hoc latã iã non habere vim: eo ꝙ paſſim nõales predictã ꝓpoſitionẽ contingentẽ aſſirmẽt q2 (vt dicitur) cõſuetudo eſt lex nõ ſcripta: verũtñ cõſuetudo mala nõ eſt lex ſed corruptela ad minus in his q̃ ſunt contra ius diuinũ ⁊ naturale: ꝙ ſi dicas hoc eẽ p eis q2 excõmunicatio illa erat ð iure poſitiuo. Reſpõdeo: ꝙ quicqđ ſit ð neothericis primi tamẽ cõtra facientes excõmunicabãt de facto. Et intelligo de ſubiectis conſtitutionibus pariſienſibus. Nam etiam ſolet dici ꝙ cõſtitutiones pariſius facte non tranſeũt ſecanã.

¶ Alij vero videntes ꝙ philoſophus erat in ſe opinionis: ſicut ⁊ primi pariſienſes dixerunt nobiſcũ illã ꝓpoſitionẽ eſſe neceſſariã. Si ly eſt abſoluat a tẽpore vel termini ampliẽt. Ut coronel in poſterioribus. Et tamen tenent cõcedere ꝙ ſit in materia naturali ꝓpter argumentũ factũ. Nec iſta repugnant. Nã non eſt idẽ ꝓpoſitionẽ eſſe in materia cõtingenti ⁊ eſſe ꝓpoſitionẽ contingẽtẽ. Etiã ſecũdũ reales. Nec ꝓpoſitionẽ eſſe neceſſariã: ⁊ eſſe in materia neceſſaria vel naturali: qđ idẽ eſt. Nã iſta ꝓpoſitio ſortes cõtingenter currit eſt ꝓpoſitio neceſſaria. et in materia contingẽti. Sic etiã dicunt nõales/ ꝙ iſta ꝓpoſitio hõ eſt aĩal eſt in materia naturali ⁊ eſt ꝓpoſitio ꝯtingens.

¶ Pro ſecundi enodatione ſciẽdũ ꝙ omnes thomiſte tenentur aſſerere. Hanc ꝓpoſitionem. ſ. homo albus eſt animal eſſe in materia naturali p quo videat capolus 3. d. 21. contra cõcluſionẽ ſecundã ⁊ ſocinã. 5. metha. q. 5. ⁊ durandus. 3. d. 21. q. prima. Et reuerẽdiſſimus in p̃mo diſt. 4. q. 1. notabili p̃mo ⁊ cardi. in primo poſte. capto 10. ⁊ capo. 13. ⁊ petrus bruxellis in poſterioribus. Quia omnis ꝓpoſitio de p ſe ſecũdũ. d. ſ. eſt in materia nãli: vt patet primo perier. loco allegato ſuperius. Et iſta ẽ de perſe vt patet p eundẽ. d. ſ. 3o. d. 7. q. 2. ar. p̃mo. Et clarius. d. 10. q. p̃ma. ar. 2. columna. 3. Ubi dicit iſta verba formaliter. ſ. ꝙ in propoſitionibus de perſe aliter eſt ex parte ſubiecti ⁊ aliter ex parte predicati. Quia ex parte ſubiecti ſufficit ꝙ ſecundũ vnũ tñ eorum: q̃ in ſubiecto cõtinet predicatũs perſe ſubiecto conueniat. Ex parte autem predicati oppoſitũ ꝙ quicqđ eſt in p̃dicato p ſe conueniat ſubiecto. Unde hec non ẽ per ſe homo ẽ animal albũ. Hec autẽ ẽ p ſe homo albus ẽ aĩal: que verba in hac materia ſunt ſumme notãda. Et ſic cum illa ꝓpoſitio ſit ð per ſe albus homo ẽ aĩal cõcluſio eſt (vt dictũ eſt) ꝙ ſit in materia naturali. Sed cõtra. Nam videt ſecũdũ hoc/ ꝙ iſta ſit p ſe ſimiliter homo albus eſt albus. Et ſimiliter iſta: corpus albũ ẽ album. Et tamẽ. d. ſ. in libro primo ð aĩa dicit ꝙ albedo non eſt de eſſentia corporis albi. Ad dubiũ dicit ꝙ verum eſt illas eſſe de p ſe. Et ad dictũ. d. ſ. dicit ꝙ eſt intelligendũ in ſenſu diuiſo. Ita ꝙ ſenſus ſit/ ꝙ albedo non eſt de eſſentia illius in q̃ eſt corpus album. Nõ tamen in ſenſu cõpoſito: in quo ipſemet dicit cum pho: ꝙ albedo ẽ de eſſentia hominis albi. Et põt aliter intelligi. ſ. ꝙ non ſit de eius eſſentia: q2 illud aggregatũ non habet eſſentiã. cũ ſit ens p accidẽs. Uide reſpõſ. 3 vbi ſ.

¶ Sed hinc ſtatim emergit difficultas q̃ talis ẽ. Si verum ẽ ꝙ dicta ꝓpoſitio ẽ de p ſe ⁊ in materia naturali: igitur erit neceſſaria/ cõſequẽs ẽ falſum: igitur ⁊ antecedẽs. Cõſequẽtia patet p phm primo poſteriorum: q2 omne de p ſe ẽ neceſſariũ. Et p ſanctũ Tho. p̃mo perhiermenias dicentẽ ꝙ oẽs ꝓpoſitiões affirmatiue in materia neceſſaria ⁊ ſeu naturali determinate ſunt vere ſemp ꝙ aũt ꝯñs ſit falſum patet: q2 rebus vt nunc illa ẽ vera. Si vero nullus homo ſit albus: illa eſt falſa. Et ꝙ in iſti caſu ſit falſa ꝓbatur per. S. Tho. in. 3o. diſ. 7. q. 2. arti. p̃mo. Ubi dicit ꝙ omnis determinatio debet verificari de determinato: de hoc ꝙ ꝓpoſitio: vbi talis determinatio ponitur: ſit vera. Sed in caſu poſito iſta ẽ falſa homo ẽ albus igitur.

¶ Amplius in opuſculo de vſuris capito vndecimo dicit hãc eſſe falſam Homo volans ẽ animal. Quare ꝓpoſitio neceſſaria p falſam implicationẽ reddit falſa. Sed ad hoc vltimũ cõmuniter dicit. Illud eſſe verum: q2 ſi implicatio ẽ impoſſibilis. Nõ tamẽ ſi eſt poſſibilis hec nihil eſt. quare d. ſ. vtr illã intelligit. Ut expedictis locis dici põt. Quam obrẽ inter thomiſtas non parua eſt controuerſia circa iſtius ꝓpoſitionis neceſſitatẽ et cõtingentiã: quibuſdã dicẽtibus ⁊ eam eſſe neceſſariã quibuſdã cõtingentẽ/ verũtamẽ p doctorũ cõcordia ⁊ materie elucidatione ponitur regula quedam generalis que talis eſt.

¶ Omnis propoſitio in materia naturali exiſtens: cuius extrema ſunt ſimplicia eſt neceſſaria: quia ſecundum thomiſtarum oppinionem: ⁊ cõmunem modũ naturalem intelligẽdi: in talibus copula abſoluitur a tempore. Si vero ambo extrema ſint complexa. Idem dicendũ eſt Dum tamẽ nullũ illorũ includat tẽpus determinatum vt ſtatim dicet. Et ſic iſta eſt neceſſaria/ homo albus eſt animal coloratum. Si vero tantũ vnũ extremum ſit complexũ. Diſtinguendũ eſt: quia tunc vel vna pars complexi diſtrahit aliam. Ita ꝙ faciat illã ſtare pro tempore determinato ⁊ tunc talis ꝓpoſitio eſt contingẽs. Ut patet de iſta: homo qui nunc eſt/ eſt animal: ⁊ de iſta: homo qui fuit eſt animal. abſurdum ẽ enim dicere ꝙ ſi ille ꝓpoſitiones eſſẽt in intellectu alicuius angeli anteꝙ deus crearet mundum: ꝙ eſſent vere. Quod tamen requiritur ad hoc ꝙ ſint neceſſarie. Si vero ambe partes poſſunt abſtrahi a tempore quocunqꝫ: tunc vel in tali ꝓpoſitione copula abſoluitur vel non. Si primũ eſt neceſſaria ⁊ ſi hoc fiat in iſta homo albus eſt animal dicitur eam eſſe neceſſariã: ⁊ tunc illa determinatio verificanda eſt cũ ly poſſibilr ſic. ſ. homo albꝰ ẽ animal: ⁊ homo poſſibilr ẽ albus. Si vero talis copula nõ abſoluat. Talis ꝓpoſitio erit contingẽs. Ut patet in predicta ꝓpoſitione: ſi ly eſt dicat exiſtentiam. Nec inconuenit aliquã ꝓpoſitionem cõtingentẽ eſſe in materia naturali. vt ẽ dictũ ẽ. Et patet de illa. homo ꝗ nunc eſt/ eſt animal. Et ſimilr non inconuenit ꝙ aliqua neceſſaria ſit in contingẽti. Ut patet de iſta. Homo poſſibiliter eſt currens ⁊ ꝙ ſit neceſſaria patet qꝛ ꝗlitercũqꝫ ſignificat taliter neceſſe eſt eſſe. Et aliqua neceſſaria eſt in materia remota. Ut patet de iſta homo impoſſr eſt equꝰ: ⁊ aliqua in pluribus in materia naturali: vtpꝫ ẽ iſta hõ ipſr ẽ aĩal.

¶ Iſtis notatis reſpondetur ad argumẽta i capite. q. poſita: concedendo primũ. Ad 2[m] negatur ꝯña: cuius ratio patet ex dictis. Ad alia argumenta facta in corpore. q. dicitur ꝙ ſi copula abſoluatur a tempore ẽ neceſſaria. Ut dictum eſt. Et ad argumenta contra hoc obiecta. Reſpondet ad primũ concedẽdo ꝯñam. Et ad mitiuntur auctoritates ꝓ argumento negatur falſitas conſequentis. Et ad ꝓbationem dicitur ꝙ ſi ly eſt abſoluatur a tempore: debet verificari cũ ly poſſibiliter vt dictum eſt. Si vero non abſoluatur: non debet poni. Et ſic dictũ. d. ſ. ſemper eſt verum. ¶ Circa illam autem auctoritatem ꝗ dicitur ꝙ iſta eſt falſa. Homo volans ẽ animal. dicitur ꝙ non eſt ad propoſitũ. Non enim ibi dicit. d. ſ. ꝙ iſta ꝓpoſitio homo volans ẽ animal ſit in materia naturali vel de per ſe: ſumpta illa determinatione prout repugnat nature humane. Sed eſt in materia remota: ſicut iſta homo irrationalis eſt animal. Dixi prout repugnat. ⁊c̃. quia modo non ẽ difficultas an ſit factibile ꝙ homo naturaliter haberet alas. Et ſic dictum. ſ. d. debet intelligi in ſenſu diuiſo ⁊ non in compoſito. Ita ꝙ ſenſus ſit: ꝙ vna propoſitio: ꝗ nunc eſt in materia naturali poteſt reddi falſa propter falſam implicationem: ipſa non remanente in materia naturali: ſi implicatio ſit impoſſibilis. Et iſto modo reſpondendo apparet concordia inter doctores.

¶ Circa predicta dubitatur: i qua materia ſit iſta/ animal eſt homo: ⁊ iſta/ Omne animal eſt homo: ⁊ iſta/ Sortes eſt homo vel equꝰ: ⁊ iſta Non homo eſt non equꝰ: ⁊ iſta/ Homo vel equꝰ ẽ equs vel leo: ⁊ iſta/ Homo eſt mortuus: ⁊ iſta/ Nix eſt nigra: ⁊ iſta/ Chimera eſt chimera: ⁊ iſta/ Sortes non eſt iuuenis.

¶ Ad dubium reſpondetur ſic/ De prima dicit ꝙ eſt in materia naturali: ⁊ licet predicatum non ſit de eſſẽtia ſubiecti quo ad totum ſubiecti ambitũ. eſt tamen de eſſentia aliquorũ ſuppoſitorũ ſubiecti ⁊ hoc ſufficit. Et ſi contra hoc arguas: ꝙ predicatũ põt adeſſe ⁊ abeſſe ſubiecto. ſ. vere affirmari ⁊ negari: igitur non ẽ in naturali: ſed in contingẽti. Ad hoc reſpondet diſtinguendo antecedens vel pro eodem ⁊ de eodẽ ſuppoſito numero ⁊ ſic negatur vel pro diuerſis ⁊ ſic conceditꝰ ⁊ negat cõſequẽtia: quia primũ requirit ⁊ ſecundũ nõ ſufficit: ⁊ per idẽ ſoluitur argumentũ: quo probat de iſta. a. homo non eſt animal: ꝙ non ſit in naturali.

¶ De 2[a] teneo ꝙ ſit in naturali qꝛ extrema eius ſic ſe habent ꝙ vnum eſt de eſſentia alterius: quo ad aliqua eius ſuppoſita. Nec extrema accipiẽda ſunt cum ſuis diſpoſitionibus: preſertim ſi tales diſpoſitiones proueniant a ſignis non effectis partibus extremorũ. Alias non videt quare iſta ſit in materia naturali homo cõtingẽter eſt animal. Nec iſta nullus homo eſt animal cum ly contingẽter appellet contingẽtiã ſupra predicatum. Et ly nullus diſtribuat negatiue ipm predicatum ⁊ ſubiectũ. Similiter poteſt argui de iſta homo impoſſibiliter eſt currens ꝙ non ſit in contingenti.

¶ De 3[a] dicitur ſimiliter: ꝙ eſt in naturali qꝛ totale p̃dicatum cathegorematice eſt de eſſentia ſubiecti: licet illius vna pars non ſit de eius eſſentia.

¶ De 4[a] dicitur idem qꝛ aliquod ſuppoſitũ p̃dicati eſt de eſſentia alicuius ſuppoſiti ſubiecti: quod patet quia ſubiectũ ⁊ predicatum ſupponunt pro lapide ⁊ leone ⁊ multis alijs.

¶ De. 5[a]. dicitur idem ꝓpter id quod dictum eſt in 3[a].

¶ De. 6. dicit reuerẽdiſſimꝰ cayethanus: ꝙ eo modo ꝗ eſt vera/ eſt in materia naturali. i. quãdo verificatur ꝓ homine qui fuit ⁊ modo non eſt. Eo vero modo ꝗ eſt falſa eſt in materia remota: quia tunc ſubiectũ accipit pro homĩe viuo. Et ſic predicatum rẽpugnat ſubiecto. Alij dicunt eam eſſe in materia cõtingenti. Sed prima ſolutio videtur ſubtilior ſub phiſica conſideratione: ꝙ 2[a] que reſpicit affirmationem vel negationem logicaliter ſed vtraqꝫ poteſt ſubſtineri.

¶ De. 7[a]. dicitur ꝙ ſi ly nigra denominet niuẽ extrinſece quod poſſet fieri ſi nix poneret in atramento. Tũc eſt in contingenti. Si vero denominet intrinſece. i. ꝙ ex ſua natura debeat ſibi nigredo: eſt in remota.

¶ De. 8[a]. dicitur: ꝙ eſt in materia naturali ⁊ licet p̃dicatum non ſit de eſſencia ſubiecti (proprie ſumẽdo eſſẽtiam) eſt tamen de eſſentia improprie. i. eo modo quo entibus rationis conuenit eſſentiam habere: quia ſubiectum non poteſt intelligi abſqꝫ predicato.

¶ De. 9[a]. dicitur: ꝙ eſt in contingenti: ſed contra hoc arguo ꝙ non: qꝛ predicatum non poteſt vere affirmari ⁊ negari de ſubiecto: igitur. ⁊c̃. ⁊ antecedens probat ponendo ꝙ ſortes nunc ſit ſenex: in quo caſu iſta ẽ vera ſortes nõ eſt iuuenis. Iſta autem ſortes eſt iuuenis non amplius erit vera: igitur. ⁊c̃.

¶ Ad hoc reſpondetur diſtinguẽdo añs: quia vel ly poteſt dicit potẽtiã naturalem: ſic cõcedit: quia tunc eſt ſenſus ꝙ predicatũ non põt in preſenti: nec poterit in futurum affirmari de ſubiecto vel ly poteſt dicit potẽtiam logicã: qualẽ diffinitio dicit: ⁊ ſic nego antecedẽs quia tũc eſt ſenſus ꝙ predicatũ nec poteſt nec potuit nec poterit affirmari de ſubiecto. Et hoc falſum eſt: quia in preterito tempore: quãdo ſortes erat iuuenis potuit affirmari ⁊ hoc ſufficit.

¶ 2[o] dubitat: an ſemp conuertens ⁊ cõuerſa vlis ⁊ particularis ⁊ oẽs ꝓpoſitiones oppoſite ſint in eadẽ mã

¶ Ad hoc dubiū reſpondent nominales affirmatiue quia omnes predicte ꝓpoſitiones componunt ex eiſdem extremis ⁊ ꝑ cōſequēs ex eadē materia quia per eos materia eſt extrema propoſitionis. vt dictum eſt. ¶ Secundū vo reales dicendū: ꝙ nō ſemꝑ ꝯuertens ⁊ conuerſa ſunt in eadem materia. vt patet in omnibus propoſitionibus q̄ ſunt in materia naturali: eo ꝙ predicatū eſt de eſſentia alicuius partis ſubiecti preciſe. Nam iſta eſt in materia naturali / homo albus eſt aīal ⁊ iſta in contingenti / animal eſt homo albus: abſoluendo in conſequente ly eſt a tempore. Si hoc fiat etiam in antecedente: alias argueretur ab amplo ad nō amplum ⁊ antecedēs eſſet neceſſarium ⁊ conſequens cōtingens: ſed ſumendo eodē modo copulam in antecedente ⁊ conſequēte conſequentia erit bona.

¶ De vniuerſali vero ⁊ particulari ⁊ aliis oppoſitis dī ꝙ ſi teneatur opinio dicens ꝙ oportet aſpicere ad diſpoſitiones extremorum: non ſemper ſunt in eadem materia. Nam ſm̄ tenētes hoc iſta eſt in remota / omne animal eſt homo: ⁊ iſta in naturali aliquod animal ē homo. Si vero teneatur alia oppinio quam ſequt⁹ ſū ſemper: ſunt in eadem materia.

¶ 3º dubitatur in qua materia eſt iſta / Coruus eſt niger: quia videtur ꝙ non ſit in naturali: quia predicatū non eſt de eſſentia ſubiecti vt patet / nec propriū eius ad minus q̄rto modo. quia multa alia a coruo ſunt nigra: nec videtur ꝙ ſit in contingenti: q: predicatum non pōt adeſſe vel abeſſe ſubiecto. ⁊c.

Ad hoc dubium reſpondetur dupliciter. Primo concedendo ꝙ non ſit in naturali materia. Et ad probationem ꝙ non ſit in contingēti negatur antecedēs / dicit enim Albertus magnus ꝙ ſi ſumantur oua corui ⁊ iungant pinguedine catti ſimul cū argento viuo naſcentur corui albi. Et cornucopia refert ſe vidiſſe coruum album. Et ego audiui a quodam fide digno: nr̄is temporibus quēdam coruum album romam fuiſſe delatū. Verum eſt tamen ꝙ illa albedo non erat perfecta: prout ille dicebat.

¶ 2º. dicitur admiſſo ꝙ nigredo realiter a coruo nequeat ſeparari: ꝙ propterea non ſit in contingenti: et ad probationem diſtinguo antecedens. ſ. ꝙ predicatū non poſſit adeſſe ⁊ abeſſe ſubiecto preter ſubiecti corruptionem: q: vel intelligitur de corruptione reali et ſic tranſeat: quia hoc non requirit: vel de corruptione intellectuali: ⁊ ſic nego / poſſum enim ego intelligere coruum album abſq; eo ꝙ deſtruatur natura coruina ſm̄ intellectum. Que diſtinctio pōt haberi ex beato auguſtino libro vndecimo de trinitate capitulo decimo ſic dicente / Quis enī vidit cignū nigrum? quaſi dicat nullus. Quia viſio terminatur ad rem vt realiter eſt. Sequitur. Et ꝓpterea nullus meminit. ſ. cigni nigri. Dicit vltra. Cogitare tamē quis non poteſt? Quaſi dicat quilibet pōt. Cuius ꝓbatio ſubdit. Facile eſt enim illam figuram quam videndo cognouimus nigro colore pfundere. ſ. intellectu. Et confirmatur auctoritate porphirij dicentis in predicabilib⁹ ſe poſſe itelligere ethiopem candore nitentem.

¶ Sed ſtatim ē replica Quia ex hoc ſequitur: ꝙ iſta ꝓpoſitio homo eſt riſibilis eſſet in materia contingēti: quod eſt falſum: conſequentia probatur: quia poſſū intelligere hominē in prima operatione intellectus abſq; eo ꝙ intelligatur riſibile: quod patet quia riſibile non ponitur in diffinitione hominis.

¶ Ad hanc replicam negat cōſequētia: quia ſolutio intelligitur in ſecunda opatiōe intellect⁹. Pro cui⁹ ampliori notitia ponam hic ſolutionem cuiuſdā argumenti ſimilis huic: quā ponit. D. S. ī de potētia. q. de materia de ſpiritualibus creaturis ar. vltimo ad argumentū ſeptimum. dicit enim ſic: dicēdum ꝙ duplex eſt operatio intellectus: ſicut dicitur in. 3º. de anima. Una qua intelligit quod q̄d eſt: ⁊ tali operatione intellectus poteſt intelligere eſſentiam rei ſine proprio ⁊ ſine accidente: cum neutrum eorum ingrediat rei eſſētiam. Alia eſt operatio intellectus componentis. Et ſic poteſt ſubſtantia intelligi ſine predicato accidētali. Etiam ſi ſm̄ rem ſit inſeparabile: ſicut poteſt intelligi coruum eſſe album. Non enim ibi eſt repugnantia intellectuum: cum oppoſitum predicati non dependeat ex principijs ſubiecti ſeu ſpeciei coruine q̄ ſignificat nomine in ſubiecto poſito. Hac vero operatione non pōt intelligi ꝙ homo non ſit riſibilis vel ꝙ triangulus non habeat tres angulos equales duobus rectis. Hic enim eſt repugnātia intellectuū: quia predicatū dependet ex natura ſubiecti / verum in ſuis predicabilibus dicit ꝙ iſta eſt in naturali materia / iſte coru⁹ eſt niger q: licet predicatū nō fluat ex principijs ſpēi fluit tamen ex principijs indiuidui. Vide ſimiliter cetera in reuerēdiſſimū ī ſuis pdicabili⁹ ⁊ ī poſter.

¶ Dubitatur. 4º. an propoſitio ſit in materia vel materia in ꝓpoſitione. Reſpondetur breuiter ꝙ ꝓpoſitio poteſt ſumi dupliciter vno modo pro materiali ⁊ ſic ꝓpoſitio ſupponit pro ipſis terminis ex quibus cōficit ꝓpoſitio ipſa. Secūdo formaliter ⁊ hoc dupliciter vno modo ꝓ habitudine ſubiecti ad predicatū: ⁊ iſta eſt materia propoſitionis. Alio modo pro modo enunciandi. ſ. vniuerſaliter: particulariter: affirmatiue: ⁊ negatiue. Tūc dicitur ꝙ ſi ꝓpoſitio ſumatur materialiter materia ē in ꝓpoſitione quia habitudo ſubiecti ad predicatū eſt ī ipſis terminis. Si vero ſumatur ꝓpoſitio. 3º. modo. ſ. pro modo ipſo enunciādi: ꝓpoſitio eſt in materia q: ex eo ꝙ ꝓpoſitio eſt in tali vel tali materia. poſſumus vere affirmare vel negare: proferre vniuerſaliter vł particulariter. ⁊c. Sed cōtra q: ſequeret iſto modo ꝙ materia eſſet forma quod videtur inconueniēs. Reſpondetur diſtinguēdo ſic: reſpectu vnius ⁊ eiuſdem nego: reſpectu diuerſorum concedo. Nam anima reſpectu corporis eſt forma ⁊ reſpectu ſcientie eſt materia. Et ob hoc dixit magiſter burlei primo notabili in hac lectione verbis vltimis non eſt inconueniens ꝙ vna forma ſit materia alterius.

¶ Dubitat. 5º. in qua materia ſit iſta / Homo ſit albus. Reſpōdet ꝙ in contingenti: ſed cōtra. D. T. dicit in 4º. diſ. vndecima. q. pª. ar. 2º. q̄ſtiūcula. 1ª. in. c. ꝙ eſt de per ſe. Iſta vero per accidēs. ſ. nigrum fit album. Ad hoc reſpondet ꝙ illud dictum. d. ſ. eſt verū in phiſice loquendo non logice. Nam non eſt ſenſus ꝙ illa ꝓpoſitio ſit neceſſaria vel in materia naturali: ſed ſumit ibi de per ſe prout conuenit generationibus ⁊ alterationibus put conſiderant a naturali philoſopho.

Sequitur tertius.

Lex ſine natura ꝯtrariorū tale eſt ꝙ ſi vna ē vera reliqua eſt falſa ⁊ non econuerſo poſſūt enim ambe ſimul eſſe falſe in contingenti materia. Ut oīs homo eſt albus: null⁹ hō eſt

alb⁹. In naturali vero materia ⁊ remota ſemp vna eſt vera ⁊ reliqua falſa\ Ut omnis hõ eſt animal\ nullus homo eſt animal\ Omnis homo eſt aſinus\ nullus homo eſt aſinus. Et in materia contingenti de accidente inſeparabili: Ut omnis coruus eſt niger: nullus coruus eſt niger\ Sed ille que ſunt de accidente ſeparabili poſſũt ambe eſſe falſe. Ut omnis homo eſt albus: nullus homo eſt albus. ¶ Lex ſiue natura ſubcontrariarũ talis eſt. ꝙ ſi vna eſt falſa reliqua eſt vera\ et non econtra: poſſunt enĩ ſimul eſſe vere in contingenti materia. Ut quidam homo eſt albus\ quidã homo non eſt albus. Unde lex ſubcontrariarum cõtrario modo ſe habet legi cõtrariarũ. ¶ Lex ſiue natura cõtradictoriarũ talis eſt. ꝙ ſi vna eſt vera reliq̃ eſt falſa: ⁊ ecõuerſo: in nulla enĩ materia pñt ſimul eſſe vere: aut ſimul falſe. Ut omnis homo eſt animal: quidã hõ nõ eſt animal. ¶ Lex ſiue natura ſubalternarũ talis eſt. ꝙ ſi vniuerſalis eſt vera particularis eſt vera ⁊ non ecõuerſo: poteſt enim particularis eſſe vera: ſua vniuerſali exiſtente falſa. Ut omnis homo eſt albus: quidã homo eſt albus\ Si vero particularis ſit falſa: vlis erit falſa ⁊ nõ econuerſo.

¶ Sequitur gloſa.

Infinita ⁊ diuiſa materia ppoſitonum: Petr⁹ hiſpan⁹ ad determinandũ de legibus acced. dicens. Lex ſiue natura contrariarum. ⁊c. Pro cuius textus euidẽtia. Sciẽdũ ꝙ lex ſumitur dupliciter. Uno modo proprie ⁊ ſic ſumitur a legũ peritis. Et diffinitur a. S. Tho. pª 2ᵉ. q. 90. ar. pᵒ. no. Sic lex eſt regula ⁊ mẽſura actuũ agendorũ vel operandorũ. Et iſto modo nõ ſumitur in pposito. Alio modo ſumitur trãſumptiue ⁊ ſimilitudinarie pro quadam proprietate ppoſitionibus oppoſitis conueniente. Et iſto modo diffinitur ſic. Lex eſt repugnantia duarũ ppoſitionum aliquo modo in extremis participantiũ: in veritate tantũ vel falſitate tãtũ: vel in vtroq; vel in hoc ꝙ vna infertaliã nõ tñ ecõtra. ¶ Hoc notato ſciendũ eſt ꝙ lex contrariarũ conſiſtit in tribus punctis. Quorũ primũ eſt ꝙ contrariis tantũ repugnat veritas in q̃cunq; materia/ Hoc eſt ꝙ nullo pacto valeant dari vere bene tamẽ falſe vel vna vera ⁊ reliqua falſa. Et hoc 2ᵐ non eſt de eſſentia illarũ ſed accidit illis.

¶ 2ᵐ. eſt/ ꝙ in materia contingẽti de accidente ſeparabili poſſunt ambe eſſe falſe. Ut omnis homo eſt albus: nullus homo eſt albus.

¶ 3ᵐ. eſt/ ꝙ in materia naturali ⁊ in contingenti de accidente inſeparabili ⁊ in remota: ſemper ſi vna eſt vera reliqua eſt falſa. Exemplũ primi omnis homo ẽ animal: nullus homo eſt animal. Secũdi omnis coru⁹ eſt niger: nullus coruus eſt niger. ¶ Ex hoc habes ꝙ ſm mentẽ petri hiſpani. Iſta ppoſitio coruus eſt niger ẽ in materia contingẽti. vt dictum eſt/ aliud tamẽ tertium aliq̃s ponatur inſtãtias in fine lectõis ponẽdas.

¶ Lex ſubcontrariarũ conſiſtit in aliis tribus punctis contrario modo ſe habẽtibus ad tria pũcta cõtrariarum. Quorũ primũ eſt ꝙ ſubcontrariis tantum repugnat falſitas in quacũq; materia. Hoc eſt ꝙ nunq̃ poſſint dari ambe falſe. bene tamen vere vł vna vera ⁊ reliqua falſa: ⁊ primũ eſt ꝙ neceſſario requiritur ad ſubcõtrarias reliqua vero ad bene eſſe.

¶ Secundum eſt ꝙ in materia contingẽte de accidente ſeparabili poſſunt dari ambe vere.

¶ Tertium eſt. ꝙ in naturali ⁊ contingenti de accidẽte inſeparabili ⁊ in remota: ſemper ſi vna eſt vera reliqua eſt falſa: exempla habes in textu.

¶ Lex contradictoriarũ conſiſtit in duobus punctis. Primũ eſt ꝙ cõtradictoriis repugnat veritas ⁊ falſitas in quacũq; materia extra reflexiuas.

¶ Secundũ eſt ꝙ in reflexiuis poſſũt dari ſimul falſe ſm cõmuniorẽ opinionem. Exemplum patet in iſtis hec eſt falſa/ hec non eſt falſa. ſubiecto prime ipſam eandẽ demonſtrãte. et ſubiecto ſecũde ſimiliter demõſtrante ipſam primã. Dixi ſm cõmuniorẽ opinionem. Quia non parue ambiguitatis eſt: an ſit dabilis propoſitio reflexiua: poteſt enĩ teneri pars negatiua: cuius rõ aliqualiter tacta eſt in. q. an veritas diſtinguatur a ppoſitione vera: in ſolutione argumenti quo arguebatur de iſta ppoſitione hec eſt vera. Ex quibus patet ꝙ oppoſitio cõtradictoria in rõne oppoſitionis eſt pfectior omnibus aliis intenſiue ⁊ extenſiue/ Intẽſiue quidem quia in quacũq; materia habet perfectã repugnantiã. Extenſiue vero: quia nulla eſt ppoſitio que non poſſit habere contradictoriam. Quippe cũ quicqd contingit affirmari contingat ⁊ negari ſm phm in primo periher. Bene tamẽ eſt aliqua q̃ nõ põt habere contrariã vt eſt illa propoſitio in qua nullus terminus diſtribuitur ⁊ aliqua que non põt habere ſubcontrariam. vt eſt illa in qua omnes termini niſi diſtribuuntur.

¶ Oppoſitio ſubalterna (vt dictum eſt ſupra) poti⁹ eſt cõña non mutua q̃ oppoſitio. Et per cõſequẽs minima oppoſitionum. Ac perinde lex eius conſiſtit in lege ſeu natura bone cõſequẽtie. Et cõſiſtit in quattuor pũctis. Quorum primum eſt.

¶ ꝙ ſi vniuerſalis eſt vera particularis erit vera. Quia in bona cõſequẽtia ſi antecedẽs eſt verũ: conſequẽs debet eſſe verum. Et in ſubalternis vniuerſalis eſt antecedens ⁊ particularis conſequens.

¶ 2ᵐ ad veritatem particularis non requirit veritas vlis. Quia in bona cõſequẽtia ex falſis põt ſeq̃ verũ.

¶ Tertium eſt ꝙ ſi vniuerſalis eſt falſa non oportet particularem eſſe falſam rõne predicta.

¶ 4ᵐ eſt ꝙ ſi particularis eſt falſa oportet vniuerſalem eſſe falſã: vt patet ex dictis. Exẽpla habes ĩ textu.

¶ Iſtis prelibatis reſtat ponere inſtantias in quibus non eſt neceſſe ꝙ 2ᵐ ⁊ 3ᵐ punctũ contrariarũ ⁊ ſubcontrariarum habeat veritatem. Pro quo ſciendũ ꝙ cõmuniter ſolet poni hec regula. ¶ Omnis propoſitio affirmatiua cuius extrema ſupponunt pro eodem eſt vera. Et omnis negatiua cuius extrema ſupponũt pro eodẽ eſt falſa. Et omnis negatiua cuius extrema ſupponunt/ pro diuerſis eſt vera. Et omnis affirmatiua falſa pro qua regula vide. S. Tho. pª pte. q. 13. ar. 12. Et quia iſta regula eſt cõmunior ponent inſtãtie

Pro ex quibus intellectis facile erit eas ad preſentem applicare materiam/ quapropter ponit regula ſic.

¶ Omnis propoſitio affirmatiua: nõ exponibilis: non modalis. Cuius copula non determinat: cui⁹ copula eſt ſimplex cui⁹ nõ diſtribuunt ambo extrema/ cuius predicatum non ſupponit determinate in ordine ad diſtributionem/ In qua nulla eſt determinatio. Sig⸗ne dicaſſiue non dicitur Non reflexiua/ Non de predicatione indirecta vbi nulla eſt ampliatio. Si ſubiectum ⁊ predicatũ ſupponãt pro eodẽ eſt vera/ dicit nõ exponibilis/ quia iſta eſt falſa tantũ homo eſt animal/ dicitur nõ modalis ꝓpter iſtã homo contingẽt eſt animal/ Dicitur 3^{m} propter iſtã omnis homo omne animal eſt. Dicit 4^{m} ꝓpter iſtã omnis homo eſt .b. aĩal/ Dicit 5^{m} ꝓpter iſtã cuiuſlibet hominis equs eſt aĩal que rebus vt nũc eſt falſa/ Dicit 6^{m} ꝓpter iſtã/ hec ẽ falſa q̃ demonſtrat ſeipſam/ Dicit 7^{m} ꝓpter iſtã omne animal eſt homo/ Dicit 8^{m} ꝓpter iſtã/ ſortes animal fuit in caſu quo inſtãs pñs ſit primũ inſtãs eſſe ſortis/ Dicit 10^{m} propter iſtam homo eſt equ⁹.

¶ Iſta regula ſic poſita/ faciliter (vt dictum eſt) poterit vnuſquiſq; intelligere quomodo regule ſeu leges magiſtri petri veritatẽ obtineant ⁊ quomodo nõ.

¶ Animaduertẽdũ tamẽ eſt ꝙ ex iſta regula non ſequitur: ꝙ omnis ꝓpoſitio in qua eſt aliq̃ inſtancia predictarum ſit falſa/ Nam nõ dicimus omnis ⁊ ſola ꝓpoſitio affirmatiua. ⁊c. ſed omnis tantũ: ſicut non ſequitur/ Omne ens ꝙ eſt rationale eſt animal: igit ens ꝙ eſt irrationale non ẽ animal. Et ſimile vide in .D. S. ĩ 4° diſ. 15. q. 4. ar. 7. q̃ſtiuncula 3^{a} ad 3^{m}.

¶ Vltimo circa hunc textũ ſciendũ eſt ad cognoſcendum a priori quã legẽ participent cõtradictorie: q̃bus aliqua conditio de aſſignatis in oppoſitionibus deeſt/ ꝙ ſuppoſitio diſtributiua in ordine ad aliã diſtributiuam edificat falſitatẽ. Vt omnis homo oĩe animal ẽ. Et ſimiliter ſuppoſitio diſtributiua in ordine ad determinatã. Vt omnis homo ẽ .b. animal.

¶ Suppoſitio vero diſtributiua in ordine ad cõfuſam tãtũ vel determinata in ordine ad nõ diſtributiuam edificat veritatẽ. Et nõ intelligo ꝙ diſtributiua in ordine ad aliã diſtributiuã ſemꝑ conſtituat ꝓpoſitionẽ falſam. Nam iſta ẽ vera/ omnis ſol omnis ſol ẽ. Sed ꝙ cõmuniter hoc fit. Et ſic de aliis intelligendũ eſt. Ex q̃bus ſequit ꝙ omnes ꝓpoſitiones q̃ non cõtradicunt: eo ꝙ termin⁹ q̃ in vna debet ſtare confuſe tantũ: ſtat determinate: participant legẽ contrariarũ quales ſũt iſte omnis homo ẽ .b. animal: aliquis homo nõ ẽ animal. Et ille q̃ non cõtradicunt: eo ꝙ termin⁹ qui debebat ſtare determinate: ſtat cõfuſe: participant legem ſubcontrariarum: q̃les ſunt iſte. omnis homo ẽ animal .a. homo non ẽ animal. Proportionabilr dic de contrariis ⁊ ſubcontrariis: quia ꝓpoſitiones q̃ non cõtrariãtur eo ꝙ terminus qui debebat in vna ſupponere determinate vel diſtributiue: ſupponit cõfuſe: participãt legẽ ſubcõtrariarũ: quales ſunt iſte cuiuſlibet hominis equ⁹ nõ ẽ animal/ cuiuſlibet hominis equ⁹ ẽ aĩal. Nam caſu ꝙ quilibet homo habeat duos equos: ambe ſunt vere. Idẽ dic: ſi alique ꝓpoſitiones nõ ſunt contradictorie. eo ꝙ manet eadẽ particularitas in ambab⁹: quales ſunt iſte. Hominis equus ẽ currẽs/ hominis q̃libet equ⁹ nõ ẽ currẽs. Nam in caſu ꝙ ſint duo hoĩes quorũ vnus habeat plures equos currentes ⁊ ali⁹ plures quieſcẽtes vel nullũ equi habeat: ambe ſunt vere. Oppoſito modo dic de ſubcõtrariis. Ex quibus oĩbus poſſunt haberi conditiones omniũ oppoſitionũ. Re

quilibet poterit eas fabricare. Si forſan illarũ obliquus fuerit. Dum tamẽ habeat leges in memoria.

¶ Aduerte tamen ꝙ illud qḋ dictũ eſt .ſ. ꝙ diſtributiua in ordine ad determinatã edificat falſitatẽ. Et ĩ ordine ad cõfuſam veritatẽ. ⁊c. habet verum ſm opinionem tenẽtem ꝙ determinatio non ẽ in ordine ad ſuũ determinabile. Nec econtra. Nam ſm aliam oppinionem: aliquãdo cõtingit oppoſitũ. Dicendo enim ſic. a hominis quilibet equs currit in caſu ꝙ ſortis omnes equi currãt. Et aliorũ hominũ quieſcãt. Illa ꝓpoſitio eſt falſa: deſcẽdẽdo primo ſub ly equ⁹: prout dicit lax. et aliqui alii: tenendo autẽ ꝙ illa confuſa equiualet determinate (ſicut dicunt tenentes ꝙ determinatio non eſt ĩ ordine ad ſuũ determinabile) eſt vera. Vt pꝫ intuẽti.

¶ Sequitur textus.

Item propoſitionum vtroq; termino participantiũ ordine econuerſo triplex eſt cõuerſio .ſ. ſimplex ꝑ accidens ⁊ ꝑ contrapoſitionẽ. Conuerſio ſimplex eſt: quando fit de ſubiecto predicatum ⁊ de predicato ſubiectum: manente eadem qualitate ⁊ quantitate: ⁊ hoc modo conuertitur vniuerſalis negatiua in ſeipſam ⁊ particularis affirmatiua in ſeipſã. Vt nullus homo eſt lapis: nullus lapis eſt homo. Quidam homo eſt animal: quodam animal eſt homo.

¶ Sequitur gloſa.

Pro huius textus euidẽtia in q̃ diuiſio conuerſionis tangit. Sciẽdũ ꝙ conuerſio in tota ſua cõmunitate diffinitur ſic. Conuerſio eſt ꝯña tenens de forma acceptionis terminorũ: in qua arguit ab vna propoſitione categorica ad aliã eiuſdem qualitatis: q̃ vtroq; termino participant ordine econuerſo vel ab vna ad aliã: in q̃ extrema ſunt termini contradictorii terminis alterius ordine tranſpoſito. Iſta vltima pars ponitur ad includendam conuerſionẽ per ꝯpoſitionẽ. Ly que vtroq; termino participant ordine econuerſo: ponitur ꝓpter ſimplicem. et de ꝑ accidẽs. Ly cõſequẽtia tenẽs de forma acceptionis terminorũ: ponitur loco generis. Reſiduum vero loco differẽtie. ¶ Quid autem requiratur ad ſimilem acceptionem terminorũ dictũ eſt ſupra. Tantũ hic notãdũ eſt ꝙ ſinonimitas intriſeca in iſtis conuerſionibus eſt ſinonimitas q̃ eſt inter ſubiectum vnius ⁊ predicatum alterius. Et inter predicatũ eiuſdem ⁊ ſubiectũ alterius. Vnde iſta conſequẽtia tenet de forma acceptionis terminorum. aliquis homo eſt animal: ergo aliquod animal eſt homo. Et ꝙ iſta ſinonimitas in iſta materia ſit intriſeca: patet quia remota tali ſinonimitate non remanebit conuerſio.

¶ Hoc habito diuiſio textus ſic intelligitur: propoſitionum vtroq; termino participanciũ. ⁊c. id eſt inter omnes duas propoſitiones vtroq; extremo totali ſeu ꝑ

tiali: dum tamen pars extremi in qua non participãt ſit negatio infinitãs: eſt vna trium cõuerſionum. ſ. ſimplex vel per accidẽs vel ꝑ cõtrapoſitionẽ. ¶ Ex quo infertur ꝙ ꝓpoſitiones inter quas eſt ꝯuerſio per cõtrapoſitionẽ non participãt perfecte vtroq; extremo. vt patet de iſtis. aliquis hõ nõ eſt animal: ergo aliquod nõ animal nõ eſt non homo. Ideo gloſanda eſt diffinitio Petri hiſpani vt dictum eſt.

¶ Iſta diffinitione ĩtellecta facillimũ erit diffinire q̃dlibz membrũ. Si enĩ predicte diffinitiõi: vbi dicit (eiuſdem qualitatis) addatur ⁊ quantitatis: remota particula: q̃ ponitur pro conuerſione per contrapoſitionez: habebitur diffinitio conuerſionis ſimplicis. Et ſic q̃ñ Petrus hiſpanus dicit conuerſio ſimplex eſt quando fit. ⁊c. Senſus eſt conuerſio ſimplex eſt conſequẽtia tenens de forma acceptionis terminorum: in qua arguit̃ ab vna categorica ad aliam: eiuſdem qualitatis ⁊ quãtitatis: que vtroq; termino participãt ordine ecõuerſo. Diciturq; iſta cõuerſio ſimplex: quia nulla in ea fit mutatio preter extremorum mutationem: manente eadẽ qualitate ⁊ quantitate: quod intelligitur de identitate ſpecifica. Non enim requiritur ꝙ in conuerſa ⁊ conuertente maneat eadem quantitas numero. Alia autẽ mẽbra in poſterũ diffinienda relinquo.

¶ Ad conuerſionem quancũq; requiruntur. 5. conditiones: q̃ ex diffinitione poſſunt haberi: quarum prima ẽ ꝙ conuerſio ſit conſequentia tenẽs de forma acceptionis terminorum. ¶ 2ª. ꝙ ſint due propoſitiones. ¶ 3ª. ꝙ ſint categorice. ¶ 4ª. ꝙ de totali ſubiecto fiat totale predicatum. niſi pars predicati fuerit ſignũ tale: q; ipſo effecto parte extremi vel non effecto: non variatur falſitas vel veritas propoſitionis niſi in conuerſione per contrapoſitionem. Exemplum primi hec eſt bona conuerſio ſimplex. aliquis homo eſt animal: ergo animal ẽ aliq̃s hõ. ¶ 5ª. eſt generalis. Et eſt ꝙ ſeruent̃ omnes proprietates logice que bonitatem conſequẽtie impediunt.

¶ Pro ãpliori noticia cõuerſionis ſimplicis. notãdũ ẽ ꝙ quando in diffinitione eius Petrus hiſpanus dicit ꝙ in conuerſione ſimplici debet manere eadem qualitas ⁊ quantitas ly quantitas poteſt ſumi dupliciter. Uno modo vt ſumebatur in conditionibus ad ſimilẽ formam requiſitis. Et tunc eadem eſt quantitas quando ſeruatur ſimilis ſuppoſitio ampliatio. ⁊c. Et in iſto ſenſu omnia genera propoſitionum poſſunt conuerti ſimpliciter ⁊ non tantũ duo illa de quibus loquit̃ Petrus hiſpanus. que ſunt propoſitio particularis affirmatiua ⁊ vniuerſalis negatiua ⁊ adhuc de ſimplicibꝰ extremis. Hoc patet quia iſta particularis negatiua/ homo non eſt animal conuertitur in iſtam. omne animal. b. homo non eſt. Et iſta vlis affirmatiua ois hõ eſt animal in iſtã. a. aĩal omnis hõ eſt. De aliis duobus generibus patet in textu. Ueruntamen iſtum ſenſum non pretendit Petrꝰ hiſpanus/ alias non poſuiſſet tãtum. 2º. genera hac conuerſione conuertibilia. ¶ Alio vero modo põt ſumi ly quantitas: put in quãtitatibꝰ. Et iſto modo videtur loqui. P. H. Et intelligit ſuum dictum in propoſitionibus de ſimplicibus extremis ex de modo loquẽdi conſueto ⁊ de predicatione directa ⁊ in aliis huiuſmodi. Iſto ſiquidẽ. 2º. modo iſta nõ põt conuerti ſimpliciter. ſ. nullus homo eſt ſortes ⁊ tamẽ eſt vlis negatiua. Idem dic de iſta omnis hõ animal non ẽ: ⁊ iſta omnis hõ omne aĩal eſt põt conuerti ſimplicit̃ iſto. 2º. modo. Et ſic dic de ſimilibꝰ aliis: nec propterea ſequit̃ Petrũ hiſpa. male dixiſſe. Ipſe enĩ (vt dictum eſt) loquebat̃ de propoſitionibus directis. ⁊c. Et nota ꝙ iſto etiã. 2º. modo propoſitio particularis indefinita ⁊ ſingularis quo ad quantitatem non differũt. Sed reputant̃ eiuſdem quantitatis. Et ſic hic erit conuerſio ſimplex homo eſt ſortes/ ḡ ſortes eſt homo/ quia licet ãñs ſit ꝓpoſitio ſingularis. Reputatur tamẽ particularis vel indefinita in propoſito: ⁊ hoc dicunt aliqui Petrũ hiſpanũ voluiſſe innuere quando dixit. ꝙ eadẽ eſt conuerſio particularis indeffinite ⁊ ſingularis. Sed hic ſenſus nõ habetur neceſſario ex illis verbis. Senſus enim illorũ eſt: ꝙ quacunq; conuerſione conuertitur particularis conuertit̃ ⁊ indeffinita ⁊ ſingularis q̃ ſenſus ꝙ plurimũ diſtat ab alio.

¶ Contra hec arguit̃ primo. non valet album fuit nigrum: ergo nigrũ fuit albũ ⁊ tamen eſt conuerſio ſimplex: igitur diffinitio nulla maior ꝓbat̃ q: caſu ꝙ ſortes ſolus ſit ⁊ fuerit ⁊ in iſto inſtanti preſenti ſit albꝰ ⁊ nũ ꝙ antea bene tamen fuerit niger: ãñs eſt veruz ⁊ conſequẽs falſum. Et ꝙ antecedẽs ſit verũ ꝓbo ſic. bene valet. hoc fuit nigrum: ſigneto ſorte: ⁊ hoc eſt vel fuit album: ergo albũ fuit nigrũ: falſitas autez ꝯñtis patet ex caſu maior iam probat̃: fit de ſubiecto ꝑdicatum ⁊ econtra ⁊ ſeruatur eadem qualitas ⁊ quãtitas igit̃.

¶ Ad hoc argumentũ reſpondet: conceſſa maiore negando minorẽ. Et ad probationẽ diſtinguo antecedẽs vel ꝙ fiat de ſubiecto predicatũ ⁊ econtra cũ aliis conditionibus. Et ſic nego vel ſine illis ⁊ ſic concedo. modo in hoc argumẽto non ſeruatur appellatio. in ꝑma enim preteritio importata per copulaz cadebat ſupra ly nigrum ⁊ in ſecunda ſeu in conſequẽte cadit ſupra ly albũ. Ideo ſic debet cõuerti: album fuit nigrũ. ergo nigrum quod fuit nigrum eſt vel fuit albuz. Et ſimiliter arguebatur ex parte de ly album ab amplo ad nõ amplũ affirmatiue.

¶ Sed contra conuertendo iſto modo non fit de totali predicato totale ſubiectum ⁊ econtra: igitur conuerſio eſt nulla: antecedens eſt euidens ex ſe. Et conſequentia tenet ex predictis.

¶ Ad hanc replicam dicitur ꝙ duplex eſt conuerſio. ſ. propria ⁊ impropria. Et ſi loquaris de propria: verũ eſt quod dicis ⁊ tali conuerſione predicta propoſitio non poteſt conuerti vel ſi loquaris ꝺ impropria. Et ſic dicit̃ ꝙ hoc non requiritur/ preſertim quando illud quod additur ponitur ob logicas proprietates ſeruandas.

¶ Proportionabiliter dicatur de iſta. albũ erit nigrũ: que conuertitur in iſtam. nigrum quod erit nigrum eſt vel erit album. Et iſta album eſt vel fuit nigrum. In iſtam nigrum quod eſt vel fuit nigrum eſt vel fuit album: ⁊ ſic de ſimilibus.

¶ 2º. ſic arguitur. Iſta ẽ vlis negatiua. ſ. nullus homo falſe eſt animal: ⁊ non põt conuerti ſimplr: igitur ⁊c. maior ex ſe patet: minor probatur. Si poſſet conuerti conuerteretur in iſtam. nullum animal falſe ẽ homo/ ſed hoc non igitur: maior eſt euidens ⁊ minor probat̃: quia antecedens eſt verum ⁊ conſequens falſum. Et ꝙ antecedens ſit verum patet quia ſuuz contradictorium eſt falſum. ſ. aliquis homo falſe eſt animal. Sed ꝙ cõſequẽs ſit falſum patet quia eius contradictoriũ eſt verũ. ſ. aliq̃d aĩal falſe eſt hõ. Et ãñs probo: bene valet: brunellus falſe eſt hõ: ⁊ brunellus eſt aliq̃d aĩal ḡ aliq̃d aĩal falſe ẽ hõ maior ꝓbat̃ brunellꝰ nõ vere ẽ hõ: ḡ brunellus falſe ẽ hõ. prima ꝯña tenet expoſitoris. ⁊ ſecũda a ꝯuertibilibꝰ/ falſum. n. ⁊ nõ verũ ꝯuertũt̃.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

¶ Ad hoc argumentum reſpõdent quidã, concedẽdo ꝙ bene conuertat̃ ⁊ ad probationem negant ꝙ ↄ̃ñs ſit falſum. ⁊ ad probationẽ negant veritatem ſui contradictorij. Et ad ꝓbationẽ negant maiorem ſillogiſmi. Et ad ꝓbationem diſtingunt de ly non vere: quia vel illa negatio ſumit̃ infinitant̃: ⁊ ſic concedunt ꝙ cõuertatur cum ly falſe ⁊ ſicut vna eſt falſa ita ⁊ reliq̃. Itaq3 dicunt ꝙ iſta eſt falſa brunellus non vere eſt hõ: ſumpto ly non infinitant̃ vel ly non capitur negant̃. et ſic ab eis cõceditur veritas illius: negãt tamẽ ꝙ arguat̃ a cõuertibilibus. Et ſic ipſi ſoluunt argumentũ.

¶ Si vero hic querat̃ quare ly nõ vere ſumpto ly nõ infinitant̃ conuertitur cũ ly falſe ⁊ non quãdo ſumit̃ negant̃? Ad hoc dico ꝙ predicti oppinantes non dãt rationem. Credo tamẽ ꝙ ſit iſta q2 ly non q̃ñ ſumitur infinitanter aliquid ponit. vt quando dico non homo currit ly non ponit equũ leonem ⁊c. quando vero ſumitur negant̃ nil omnino ponit: ⁊ tũc ſenſus predicte ꝓpoſitionis erit iſte: nullus homo currit. Nunc ly falſe ponit aliquid poſitiuum: ad minus ſ̃m intellectum: quia verũ ⁊ falſum ſunt termini contrarij ĩmediati. vt dicit. D. angelicus p̃ma parte. q. 17ª. arti. 4º. vbi reprobat dicentes verum opponi falſo ſicut affirmatio negationi. Et ſ̃m hoc q2 brunellus nullo modo poſitiuo eſt homo: ideo negatur ab eis predicta propoſitio: ſumpto ly non infinitanter: ⁊ conceditur ſi ſumatur neganter.

¶ Sed contra hãc ſolutionẽ poſſet argui: ꝓbãdo ſem ꝑ ꝙ non bene conuertat̃ (dato ꝙ in aliquo alio bene dixerint. Et arguitur ſic. bene valet brunellũ eſſe hominẽ ẽ falſum: ergo brunellus falſe eſt homo a modali compoſita ad diuiſam: nullo errore cõmiſſo: ⁊ añs eſt verum igitur ↄ̃ñs. ꝙ antecedẽs ſit verũ patet ex ſe. Alias iſta eſſet vera brunellũ eſſe hominẽ eſt verum. Tũc vltra brunellus falſe eſt hõ ⁊ brunellus eſt aliq̃d animal: igitur. ⁊c. Et ſic reddit argumenti totũ pondꝰ ⁊ non videt̃ quod diſcrimen ipſi poſſent mihi dare inter illam ⁊ iſtam. ſortẽ currere eſt poſſibile: ergo ſortes poſſibilit̃ currit. Niſi dicat̃ ꝙ in p̃ma ↄ̃ña ẽ equocatio ex parte illius termini verum. Nam in antecedẽte ſtat pro veritate propoſitionis ⁊ in conſequẽte ꝑ veritate entis. Sed ſimiliter in ſecũda ly poſſibile dicit in antecedente poſſibilitatẽ ꝓpoſitionis ⁊ in conſequẽte ly poſſibiliter poſſibilitatem entis.

¶ Alij vero dicunt ꝙ non bene conuertitur: quia mutatur appellatio ſed ſic debet conuerti, nullus hõ falſe eſt animal: ergo nullũ animal quod falſe eſt aĩal eſt homo. Et iſta ſolutio eſt melior ⁊ debet acceptari prima reiecta.

¶ Dubitatur primo quomodo conuertet̃ iſta nullũ. a. eſt predicatum poſito ꝙ ly. a. ſemper ſit ſubiectum et nũq̃ predicatum. Reſpondet̃ ꝙ ſic: nullum predicatũ eſt. b. poſito ꝙ ly. b. ſit ſinonimũ illi termino. a.

¶ Contra: tũc capiam iſtã nullũ. a. ſ̃m ſe: nec ſecũdũ ſuum ſinonimũ eſt predicatum. Et conſimiliter ponã caſum ꝙ nec ly. a. nec aliquod ſibi ſinonimum ſit predicatũ. ¶ Ad hoc dicitur ꝙ admiſſo caſu: illa ꝓpoſitio non eſt conuertibilis. Quia caſus implicat ⁊ eſt reflexiua. Et hec vltima ſolutio videtur mihi danda primo dubio: quia ly. b. non eſt omnino ſinonimum cum ly. a. Et ſicut non bene iſta propoſitio marcus eſt currens, conuertit̃ in iſtam. currens eſt tullius. Ita nec illa in aliam: ⁊ proporcionabiliter dicatur de iſta. nullum. a. ẽ equus: poſito ꝙ ly. a. in ſubiecto ſignificet homines ⁊ in predicato equos: que in voce vel in ſcripto ⁊ in mẽte non vltimate non poteſt conuerti bene tamen ſ̃m conceptum vltimatum.

¶ Dubitatur ſecundo qualiter conuertãtur iſte due: nullus homo fuit bis pariſiꝰ: ad equitãdum requiritur equus.

¶ Ad dubium dicitur ꝙ prima cõuertitur in iſtã. nullum ens quod bis fuit pariſius eſt vel fuit homo. De ſecunda dicitur, ꝙ ſi ly equus ſit ſubiectum: ſicut in rigore eſt: cum ſit rectus explicitus reddens ſuppoſitũ verbo. Conuertitur in iſtam: ad equitandum requiſitum eſt equus. Et ſi velimus hanc vltimam cõuertere conuertetur in primam. ſ. in iſtam ad equitandu3 requiritur equꝰ. Et quando dicit magiſter bruxellñ. ꝙ quando ꝓpoſitio cõuertenda non habuerit explicite ſubiectum ⁊ predicatum. prius debet reſolui ⁊ poſtea conuerti. Non eſt intelligendum ꝙ ſemper prius tempore habeatur ſubiectum ⁊ predicatum explicite anteq̃ reſoluatur. Nam aliquando ſimul tempore reſoluitur ⁊ conuertitur. vt in propoſitionibus ĩmediate dictis patet. Sufficit ergo ꝙ reſolutio precedat natura non tempore. Et ſic non poteſt argui ꝙ contradicat ſibi ipſi.

¶ Dubitatur tertio: quo modo conuertitur iſta. Rex promitit equũ platoni. Ad dubium dicitur ꝙ ſic: promitens equũ platoni eſt rex. ¶ Sed contra prima falſa ⁊ ſecunda vera: igitur non eſt conuerſio ſimplex, Cũ debeat eſſe mutua conſequentia. cõſequens probo: poſito ꝙ rex dicat platoni ego promito tibi equũ. Tũc ſic. bene valet. Rex promitit equũ platoni: ergo equꝰ promititur a rege platoni: conſequens falſum ergo ⁊ antecedens: ꝙ bene ſequatur patet: quia arguitur ab actiua ad paſſiuam. falſitas autem conſequentis ꝓbatur per ſuam contradictoriã: que eſt iſta. nullus equꝰ promititur a rege platoni: que vera eſt. vt patet per deſcẽſum. Et ſimiliter iſta: equꝰ promititur a rege platoni per deſcenſum poteſt manifeſtari falſa: quocũq3 enim equo ſignato: iſta eſt falſa iſte equꝰ promititur a rege platoni, alias ſi daret alium equũ ab illo demonſtrato non ſatiſfaceret platoni, quod falſum eſt: quia ꝓmiſſio facta fuit in confuſe ⁊ non determinate.

¶ Ad argumentũ contra reſponſionem factum negatur: ꝙ prima ſit falſa. Et ad probationem negatur ꝙ illa ſit ſua paſſiua: ſed iſta a rege promititur equꝰ platoni in qua vnum extremũ eſt a rege promiſſum platoni.

¶ Sed contra. predicta propoſitio eſt falſa: ſicut ⁊ alia que repudiatur: igitur ſolutio nulla. antecedens probo quia ipſa eſt vna affirmatiua de ſubiecto non ſupponente: igitur: ⁊ antecedens probo: quocũq3 equo demõſtrato. Iſta eſt falſa: hoc eſt promiſſum a rege platoni vt patet ex caſu: igitur habetur propoſitũ.

¶ Ad hanc replicam dicit quida3 ꝙ difficile eſt ſubſtẽtare predictam ſolutionem. Niſi dicatur ꝙ ille actiue nullam correſpondet paſſiua: ſicut nec huic ly omnis ſignificat aliqualiter. Sed cõtra, ergo ſequitur ꝙ iſta propoſitio eſt falſa. Requiritur ad equitandum equꝰ: quod eſt contra omnes logicos: ⁊ conſequentia ꝓbatur: quia vnum extremum eſt totum hoc requiſitum ad equitandum: quod aggregatum de nullo equo poteſt verificari. Et per conſequens nõ ſupponit igit̃. ⁊c.

¶ Propt̃ hanc igit̃ replicã ⁊ p̃cipue q2 teneo nullam poſſe dari actiuã cui: ꝓprietatibus logicis ſeruatis: nõ poſſit correſpõdere paſſiua, dicit̃ ꝙ illa paſſiua ẽ bene aſſignata. ſ. a rege ꝓmitit̃ equꝰ platoni. Et ad argu

mētū cōtra hoc: negatur ꝙ ly a rege pmiſſum platoni nō ſupponat. Et ad pbationē: qñ dicis ꝙ illud totū aggregatū de nullo eſt verificabile. Diſtinguo: vel ad ſēſum: ⁊ ſic concedo: vel ad intellectū ⁊ ſic nego. Nullus enī equꝰ particularis debet ſignari ſed ſpecies equina fundamētaliter: prout abſtrait ab vnitate formali ⁊ a particularitate q̄ eſt modꝰ diſtinctꝰ ab illis duobꝰ. ſ. a natura cōſiderata in particulari ⁊ ab ipſa conſiderata cū ſuo formali: pro q̄ vide. D. S. in opuſculo .3°. de ente ⁊ eſſentia. Et hoc dico qꝛ pmiſſio non cadit ſupra formale ſpeciei: nec ſupra aggregatū ex formali ⁊ mālī. ſed ſupra fundamentū ſpeciei qđ reperitur in q̄libet eq̄ ſingulari. ⁊ pterea implet pmiſſū quēuis equū dādo.

¶ Alii dicūt ꝙ in pdicto caſu iſta ē vera. ſ. equꝰ pmiſſus a rege platoni. Et ſic iſta quēlibet equū rex pmittit platoni. Nec tñ neceſſe ē ꝙ quēlibet equū det ad implendū pmiſſa: ſed ſufficit ꝙ det vnū: qꝛ pmiſſio fuit facta ſub illo termino equꝰ ſine reſtrictione aliq̄. Et vtrūqꝫ eſt ſubſtētabile. Iſta tñ eſſet falſa. Rex pmittit oēm equū platoni ppter appellationē. Dixi ꝙ ſemp actiue rñdet paſſiua: pprietatibus logicis ſuatis: qꝛ ſi non ſeruent nō oportet: īmo aliqñ non pñt ſeruari vt patet hic quēlibꝫ equū hō nō videt: ḡ oīs equꝰ ab hoīe non videt: que conſequentia nulla eſt vt dictuꝫ fuit in contradictoriis.

¶ De illa vero ly oīs ſignificat aliq̄d'r dicit ꝙ hēt iſtā paſſiuā. ſignificat aliq̄d'r p ly oīs: ⁊ argumētū qđ ipſi faciūt ad pbandū ꝙ iſta ppoſitio eſt falſa: qꝛ de nullo ē verū dicere. hoc ē ſignificatū aliq̄d'r p ly oīs: pōt fieri ꝯ illos de pdicato iſtiꝰ ly oīs ē ſignificans aliq̄d'r: vbi ly aliq̄d'r ſupplet vicē noīs ⁊ nō eſt determinatio copule. Nā nō ē ſenſus ꝙ ly oīs aliq̄ modo ſignificet ⁊ nō ſimpliciter. ſed ſenſus ē ꝙ ly oīs ſignificat quādā diſpoſitionē ſubiecti vel predicati. Tunc quero ab eis p q̄ ſupponit ly aliq̄d'r quod eſt pars predicati? Nā in illa propoſitione totale pdicatū eſt ſignificās aliq̄d'r. ſi dixerint ꝙ pro nullo: ergo eſt falſa. qđ eſt cōtra omnes: ſi p aliq̄ pro illo eodem ſupponit ſubiectum illiꝰ paſſiue date.

¶ Alii dicerent ꝙ tales ppoſitiones non debēt cognoſci quo ad veritatē vel falſitatem p ſuppoſitionē extremoꝝ: ſed melius eſt dicere vt dictū eſt.

¶ Et ſi aliquis inſurgat cōtra hoc dictuꝫ ꝙ oīs actiua habet paſſiuā dicens illud eſſe contra. S. Tho. 4°. ſē. diſ. 38. q. 1ª. ar. 3°. q̄ſtiuncula pª ad. 1m. vbi dicit ꝙ nō oīs actiua conuertit in paſſiuam: niſi grāmatice loquēdo. vnde ſm. D. S. Iſta conſequētia nō eſt neceſſaria. ſ. petrus ſcādalizat ioānem: ergo ioānes ſcandalizatur a petro. Nam poſito ꝙ petrus furetur coram ioanne iuſto vt ⁊ ipſe furet: ⁊ petrus nō conſentiat: nec inclinetur ad furandum. antecedens eſt verum ⁊ conſequēs falſum: vt habet ex. D. S. vbi ſupra.

¶ Ad hoc reſpondet ꝙ illud dictum. D. S. eſt veriſſimū eo modo q̄. S. Tho. itellexit. Et ſm ꝙ illis terminis vtuntur theologi ⁊ ratio quare illa conſequentia non valet ſm theologos eſt qꝛ cōmittitur equiuocatio quia ab eis ſumitur iſte terminus ſcandalizare p eo quod eſt prebere occaſionē ruine ⁊ iſte terminus ſcandalizari p eo quod eſt acceptare occaſionem peccati ⁊ peccare. Et ſic ſicut non valet iſta conſequētia petrꝰ prebet occaſionem ruine ioāni ergo acceptat ioannes illam ⁊ peccat. Ita nec cōſequētia predicta ⁊ ī iſto ſenſu currit probatio. D. S. in. 4°.

¶ Si vero ſenſus iſtius propoſitionis ioānes ſcandalizatur eſſet iſte. ioāni prebet occaſio ruine: clarum eſt ꝙ ſequit. Et tunc eſt vniuocatio inter illaꝫ actiuam et paſſiuam. vt patet: nam tūc illa pña. ſ. petrus ſcandalizat ⁊c. eſſet iſte petrus prebet occaſionē ruine ioanni: ergo prebetur ioāni occaſio ruine a petro. Et ſicut iſta eſt bona: ita ⁊ illa. Et ſic patet dictū angelici. D. eſſe veriſſimū: ⁊ noſtro nō aduerſari: nec mirū q̄niam oīne verum vero cōſonat. Dubitatur. 4. qualiter cōuertit iſta. In domo platonis eſt ⁊ fuit ſortes. Ad hoc dicitur ꝙ conuertitur in iſtā/ ſortes qui eſt ⁊ fuit ſortes/ ī domo platonis eſt vel fuit: ⁊ nō conuertit in iſtam: ſortes qui eſt ⁊ fuit ſortes eſt vel fuit in domo platonis. Nā caſu ꝙ ſortes fuerit in. a. domo q̄ fuit platonis. Non tamē pro tempore quo fuit platonis. antecedēs eſt verum ⁊ conſequens falſum. ⁊ ratio eſt: quia mutatur acceptio non vnica in vnicam. Ac per conſequens appellatio.

¶ Dubitat. 5°. de iſtis cōtra nullū hominē eſt arguēdū nullo homine currēte eq̄ currit. Nullus hō eſt hō qui currit. Lapis eſt in muro/ Tedet aīam meā vite mee. Aliquod aīal eſt coloratuꝫ: illo ſigno particularizante in complete/ petrus ⁊ equꝰ eſt animal.

¶ Ad dubiū reſpondet ꝙ prima cōuertitur in iſtā nullum enē cōtra hoīem arguendū. 2ª. in iſtā currētia dū nullus hō currit: ſunt equi: ſi illud ſignū nullus nō cadat in ly equi: nec in ly currunt: ſi autē cadat conuertetur in iſtā. Nulla currētia dū homo currit ſunt equi ſumpta illa propoſitione in ſenſu categorico. 3ª. ī iſtā. Nullus hō qui non currit ē homo. 4ª. in iſtā. Exiſtēs in muro ē lapis. 5ª. in iſtā. Habēne tediū vite mee eſt anima mea. nā antecedēs facit iſtū ſenſum. aīam mea eſt hñs tediū vite mee. 6ª. in iſtā. a. aīal petrus ⁊ equꝰ ē. 7ª. in iſtā. a. coloratū aliquod animal ē. De multis aliis ſi poſſent formari dubitationes: ſed explicatis extremis: ſi ſint implicita: ſeruatis ſeruandis faciliter poterunt conuerti.

¶ Sequitur textus.

Conuerſio p accidens eſt facere de ſubiecto predicatum ⁊ de predicato ſubiectū: manente eadem qualitate: ſed mutata quantitate. Et hoc modo conuertit ppoſitio affirmatiua in particularē affirmatiuā. Et vlis negatiua in particularem negatiuam. Ut omnis homo eſt animal: ergo quodā animal eſt homo. Nullus homo eſt lapis: ergo quidam lapis non eſt homo.

¶ Sequitur gloſa.

In preſenti textu tāgitur diffinitio conuerſionis p accidēs: q̄ cōformit ad diffinitionem conuerſionis ſimplicis intelligēda venit/ quādo ſic dicit. Conuerſio p accidens eſt facere ⁊c. Senſus eſt conuerſio p accidēs eſt pñs tenens ꝯ formā acceptionis terminoꝝ: in qua arguit ab vna categorica ad aliā eiuſdē qualitatis ⁊ diuerſe

qāntitatis:q̄ vtroq̧ termino particip āt ordine econ uerſo. Ut oīs homo ē currēs: ergo q̄dam currēs ē hō. Conuertūturq̧ hac ↄuerſione duo gēnra ꝓpoſitionū. (vt. P. H. dicit in textu.) ſ. vlis affirmatiua ⁊ vlis ne gatiua. Poteſtq̧ hic quantitas ſumi dupr̄. Uno mo do pro ſuppoſitione. Ita q̄ ad hoc q̄ ſit conuerſio per accn̄s ſufficiat ſuppoſitionē variari. Et iſto modo oīa genera ꝓpoſitionū pn̄t hac conuerſione conuerti. De duob⁹ generibus patet in textu. De partculari negati ua patet hic. Homo nō eſt animal: ergo aīal hō non ē De pticulari affirmatiua hic, hō oē aīal ē: ǧ aīal ē hō

¶ Alio modo ſumit̄ quātitas: vt in quātitatib⁹. Et iſto modo loq̄ videt̄. P. H. in p̄ſenti. Intelligiturq̧ dictū ſuū in ꝓpoſitionibus de extremis ſimplicib⁹ ⁊ de mo do loquēdi conſueto ⁊ quādo vtrūq̧ extremū eſt ter minus communis.

¶ Et notādū eſt q̄ iſta conuerſio dicit̄ p accidēs: quia non conuertit̄ ꝓpoſitio ſm̄ ſe ⁊ primo. ſed ſm̄ partem ſuam: nā iſta conuerſio tenet virtualiter de primo ad vltimū ſic: q̄ bene valet. omnis homo ē aīal: ergo ali quis homo ē aīal: p legē ſubalternarū. Tunc vltra. ali quis homo eſt aīal, ergo aliquod aīal ē homo p ↄuer ſionē ſimplicē, ergo de primo ad vltimū. oīs homo ē aīal, ergo aliquod aīal eſt hō. Et ſimr̄ dicendū eſt ǧ negatiua: excepto q̄ in negatiua primo fit conuerſio ſimplex ⁊ vltimo arguit̄ p legē ſubalternarū, ſic. Be ne valet. nullus homo ē lapis: ergo nullus lapis ē hō. p conuerſionē ſimplicē. Tunc vltra nullus lapis ē hō: ergo q̄dā lapis non ē homo p legem ſubalternerū: ǧ de primo ad vltimū nullus homo eſt lapis: ergo qui dam lapis non eſt homo.

¶ Contra predicta arguit̄: non ſequit̄ oīs hō eſt pict⁹: ergo pictū eſt hō. Et tamen eſt conuerſio per accidēs: igit̄ maiorē ꝓbo q̄ añs ē verū: ſ. ꝓpoſita illa regula. ſ. talia ſunt ſubiecta. ⁊c̄. q̄ ſenſus eſt. omnis hō pictus eſt pict⁹. ⁊ ↄn̄s falſum: vt patet per aliā regulā. ſ. omne analogū p ſe ſumptū ſtat p famoſiori ſignificato: ſed ſic fit hic. igitur. ⁊c̄.

¶ Ad argumentū reſpōdet̄ ↄceſſa maiore negando minorē: quia termini tenent̄ equiuoce. Nā ly homo ī antecedente tenetur pro pictis ⁊ in conſequente pro viuis, ſed debet ſic conuerti. ſ. pictū eſt hō pictus.

¶ Dubitat̄ de iſtis quo pacto ↄuertant̄. ſ. Nullus hō eſt ſpecies. nullus hō eſt mulier. nullum nomē eſt hō Omnis homo pter ſortē ē legēs. nullus ſenex erit pu er petrus ⁊ martinus eſt animal.

¶ Ad dubiū dicit̄ q̄ prima conuertit̄ in iſtā. Aliq̄ ſpēs non eſt aliq̄s hō ponitur q̄ ly aliq̄s in predicato: vt fa ciat ly hō ſupponere pſonaliter. 2ª in iſtā. Aliqua mu lier nō eſt aliq̄s hō: vt ly hō vtrobiq̧ conſimiliter re ſtringat̄. 3ª in iſtā. Aliquis hō non eſt nomē: vt ly hō ſtet pſonalr̄ ⁊ hoc ſi velimus tenere q̄ termini poſiti ī predicato nō poſſunt ſupponere materialr̄: ſi alterius ſuppoſitionis ſint capaces. Si autē velimus tenere op poſitū: non erit neceſſe ponere ly aliquis: q̄ tūc vtro biq̧ debz ſtare materialiter. 4ª. in iſtā. Aliquod legēs eſt hō preter ſortē: ſi teneatur ↄgrua ſin aūt in iſtam aliquod legēs eſt hō nō ſortes. 5ª. ī iſtā puer qui erit: puer non eſt vel erit ſenex ⁊ non in iſtā. puer non erit ſenex. Nam caſu q̄ ſint nūc multi ſenes q̄ etiam dura būt in futurū: inter quos ſit vnus puer in p̄ſenti q̄ am plius non erit puer pmanſurus tamē vſq̧ ad caniciē ⁊ nullus alius hō naſcat̄. Añs eſt verū ⁊ ↄn̄s falſum: vt patet īuenti. 6ª. in iſtā. Aliquod aīal eſt petr⁹ vel mar tinus: q̄ dato q̄ illa ꝓpoſitio ſit ſingularis rōne tamē illius vniuerſalitatis ſin cathegoreumatice: pōt variā ri quantitas ⁊ proportionabiliter dicendū eſt de alijs.

¶ Sequitur textus.

Conuerſio p ↄtrapoſitionem eſt facere de ſubiecto predica tū ⁊ de predicato ſubiectum: manēte eadē qualitate ⁊ quan titate. Sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos ⁊ hoc modo ↄuertitur vniuerſalis affirmatiua in vniuerſalē affirmatiuā ⁊ particularis nega tiua in ſeipſam. Ut omnis hō eſt animal: ergo oē nō animal eſt nō hō: quidā hō non eſt la pis: ergo quidā non lapis non eſt non homo. Unde verſus ſimpliciter feci conuertitur eua per acci. Aſt. o. p ↄtra ſic fit ↄuerſio tota. Aſſe rit. a. negat. e. ſunt vlr ambe: aſſerit. i. negat. o. ſunt particulariter ambo. Et ſciendū eſt: q̄ ſi gnū poſitum in ſubiecto ꝓpoſitionis q̄ debet ↄuerti debet poni ſupra totū predicatū ⁊ totū reduci ad ſubiectū ī ↄuertēte. Preterea eadē eſt ↄuerſio ꝓpoſitionis particularis indefi nite ⁊ ſingularis.

¶ Sequitur gloſa.

In iſto textu tangit̄ diffinitio con uerſionis p contrapoſitionē: q̄ ſic eſt intelligēda. Couerſio p contra poſitionē ē facere. ⁊c̄. i. Couerſio p contrapoſitionē eſt ↄn̄a tenens de forma acceptionis terminorum: in qua arguit̄ ab vna categorica ad aliā eiuſdē qualitatis ⁊ q̄ntitatis: q̄rū extrema ſunt termini ↄdictorij ordine trāſpoſito.

¶ Intellect⁹ huius diffinitionis ex ſupradictis habe ri pōt. Uocaturq̧ iſta conuerſio p ↄpoſitionē: q̄ fit p terminos ↄdictorios. Ut patet hic: hō non eſt animal ǧ quodā non aīal nō eſt nō hō: ⁊ hac ↄuerſione ↄuer tunt duo genera ꝓpoſitionū q̄ ponit. P. H. in textu.

¶ Circa iſtū textū q̄rit̄: an iſta ↄuerſio ſit ↄn̄a formal ⁊ ꝓbatur q̄ non: q̄ iſta eſt ↄuerſio p ↄtrapoſitionē. ſ. omnis hō eſt aīal: ǧ omne nō aīal eſt nō hō. Et tamen in ſimili non ſequit̄. omnis leo eſt ens: ǧ omne nō ens eſt non leo. Et ſumo ly ens: vt ſe extēdit ad ens reale ⁊ ens rōnis. q̄ vero nō ſequat̄ pz q̄ añs eſt verū ⁊ ↄn̄s falſum. vt ex ſe pz. Itē non valet in ſimili. omnis hō ē intelligibilis: ǧ omne non intelligibile eſt non homo: igitur habetur propoſitum.

¶ Sed ↄ. iſta ↄn̄a eſt formalis. ſ. oīs hō eſt aīal ⁊ non aīal ē: ǧ omē nō aīal ē nō hō. Et arguit̄ hac ↄuerſione: igit̄ cū non ſit potior ratio de iſta q̄ de aliq oēs erūt formales: igitur ↄuerſio predicta eſt formalis.

¶ Pro hui⁹ q̄ſtionis ſolutione notandū: q̄ circa hoc multiplex eſt oppinio q̄daz enī reales dicūt p̄dictam ↄuerſionē eſſe ↄn̄am formalē: q̄dā vero noīales dicūt eam eſſe mālem. Alij inter hos mediātes aliq̄ñ talem ↄuerſionē eſſe mālem ⁊ aliq̄ñ formalē. ſed hijs oppi nibus dimiſſis ponit̄ ↄcluſio generalis q̄ talis eſt.

¶ Omnis cōuerſio per contrapoſitionē ē conſequētia
tenēs de forma acceptionis terminoꝝ:ſi in affirmati-
uis ponat̄ conſtātia ſubiecti cōuertentis ⁊ in negatiuis
ſubiecti conuerſe/Alias nō oportet talē ꝯñam eſſe for
malem. quin potiꝰ nō eſt cōuerſio:ad minus exponen-
do diffinitionē cōuerſionis in cōmuni.vt ſupra expoſi
ta eſt. Ibi enim ponebat ꝯña tenens ꝺ forma acceptio
nis terminorum loco generis.

¶ Iſta concluſio ꝓbatur:ſuppoſitis tribus fundamen
tis:quoꝝ primū eſt:ꝙ ꝯña de primo ad vltimū eſt bo-
na.vt bene valet/petrꝰ ē/ꝗ hō eſt/hō eſt/ꝗ aīal eſt/aīal
eſt/ꝗ ſubſtātia eſt/ſubſtātia eſt/ꝗ ens eſt:igit̄ de pīmo
ad vltimū/petrꝰ ē/ergo ens eſt. Et taliter predicta cō
ſequētia eſt bona:ꝙ ſi ꝯñe inter medie fuerīt materia
les ⁊ ipſa erit materialis:ſi vero formales ⁊ ipſa for-
malis erit.¶ Secūdū eſt ꝙ arguēdo ab affirmatiua ad
negatiuā ⁊ econtra:predicato variato penes finitū in
infinitū:poſita debite conſtantia:eſt ꝯña formalis, vt
formaliter ſequit̄:petrꝰ nō eſt currēs ⁊ petrꝰ eſt/ꝗ pe
trus eſt nō currēs.Et ſimiliter bene valet petrꝰ ē albꝰ:
ergo petrꝰ non ē non albꝰ.Et ſcito ꝙ quādo arguitur
ab affirmatiua ad negatiuā nō eſt opus conſtantia:q̄
ꝓpoſitio affirmatiua ad ſuā veritatē requirit conſiſtē
tiā ſeu ſuppoſitionē ſubiecti/exceptis inſtantiis/ Sed
bene requiritur conſtātia quādo argui̇t a negatiua ad
affirmatiuā:q̄ negatiua ꝑ nō ſuppoſitionē extremorū
verificatur.Et hic ſume notabis q̄liter ponatur cōſtā
tia:q̄ ſi bene callueris qualit̄ debeat poni:omnia argu
mēta tibi ꝓpoſita circa iſtā materiā facilit̄ diſſolues.
3ᵐ.eſt ꝙ conuerſio ſimplex eſt bona ⁊ formalis conſe-
quentia:vt ex dictis patet.

¶ Tunc probo cōcluſionē ⁊ primo in propoſitione af-
firmatiua ſic:bene valet.omnis hō eſt animal/ ergo oīs
ho.no non eſt nō aīal ab affirmatiua.⁊c. Tunc vltra.
omnis hō nō eſt non animal ergo omne nō aīal/non
eſt homo/ꝑ cōuerſionē ſimplicē:q̄ eſt vlis negatiua:
vltra.omne nō animal nō eſt hō ⁊ nō animal eſt: ergo
omne nō aīal eſt nō homo/a negatiua ad affirmatiuā
cū conſtantia:ergo de primo ad vltimū/omnis homo
eſt animal ⁊ nō animal eſt:ꝗ omne nō aīal ē non hō.
¶ 2ª negatiua ꝓbatur ſic.bene valet.Leo nō eſt currēs
⁊ leo eſt/ergo leo eſt nō currēs a negatiua.⁊c.cū con-
ſtantia/vltra leo eſt nō currens:ergo nō currēs ē leo/
per conuerſionē ſimplicē:quia ē particularis affirma
tiua:vltra nō currēs eſt leo:ergo non currēs nō eſt nō
leo:ab affirmatiua ad negatiuā:ergo de primo ad vlti
mū/leo nō eſt currēs ⁊ leo eſt:ꝗ non currēs nō eſt nō
leo.Iſte omnes conſequētie ſunt formales: igitur.⁊c.
¶ Ex quibus omnibus habes rationē quare in affirma
tiuis ſit ponenda conſtātia ſubiecti conuertētis ⁊ ī ne-
gatiuis ſubiecti conuerſe.

¶ His habitis reſtat ad argumēta reſpondere. Et ad
primū conceditur ꝙ illa ꝯña nō eſt formalis: q̄ non po-
nitur conſtātia.Et ad 2ᵐ conceditur ꝙ illa conuerſio ſit
formalis:q̄ ponit̄ conſtantia:vt cōcluſio dicit.

¶ Ponunt̄ preterea ī textu iſti verſus:feci ſimplr.⁊c.
Et ſenſus eſt ꝓpoſitio vlis negatiua q̄ ſignificat̄ ꝑ ly.e.
⁊ particularis affirmatiua q̄ ſignificat̄ per ly.i.cōuertū
tur ſimplr.Conuertit̄ eua.⁊c.i.ꝓpoſitio vlis negatiua
q̄ ſignificat̄ ꝑ ly.e.⁊ vlis affirmatiua q̄ ſignat̄ ꝑ ly.a.cō
uertūt̄ ꝑ accidēs Aſt o/.i.vlis affirmatiua q̄ ſignificat̄
per ly.a.particularis negatiua q̄ ſignificat̄ ꝑ ly.o.ꝯuer-
tunt̄ ꝑ cōtrapoſitionē reliq̄ verſus ex his pñt itelligi.
¶ Ultimo.P.H.dicit eandem eſſe conuerſionem par
ticularis indeffinite ⁊ ſingularis.

¶ Contra quod arguit̄ ſic quia vel ꝑ ly eadē intelligit
P.H.identitatē numericā.Et hoc non:q̄ falſum eſt
vt liquido conſtat vel intelligit identitatē ſpecificam:
Et contra hoc arguit̄ ꝙ non:quia ſingularis negati-
ua poteſt conuerti ⁊ non particularis.

¶ Ad hoc argumentū reſpondēt quidā: ꝙ textus eſt
corruptus ⁊ ꝙ vitio ſcriptoꝝ illud eſt appoſitū.Sed
hec ſolutio friuola eſt/ Idem enim poſſet vnuſquiſq̄
aſſerere de quacūq̄ particula contra ſe adducta.

¶ Ideo aliter dicit̄:q̄ vel intelligitur in argumēto ꝙ
particularis negatiua non poſſit conuerti ꝑ contrapo
ſitionē ⁊ hoc eſt contra textū:vel ꝙ non poſſit conuer-
ti ſimplr:bene tamē ſingularis negatiua ⁊ hoc falſum
eſt:q̄ iſta ꝓpoſitio aliquis homo nō eſt animal ē par-
ticularis negatiua ⁊ bene ꝯuertit̄ ſic.omne animal.ho
ho:no non eſt:ſeu aīal hō non eſt vel aīal nō oīs hō ē.

¶ Poſſet ſimiliter queri.An variatio quantitatis pe-
nes hoc:quod particularis ſit ſingularis vel ecōtra vl̄
indiffinita ſit particularis vel econtra variet quanti-
tatem:vt in ꝓpoſito.De hoc iā ſupra dictū eſt.Et nunc
dicitur ꝙ ad nom ē ꝯſiſtit dicere ꝙ ſic vel ꝙ nō.Sed me
lius ē dicere ꝙ non.Et ſi pīma fronte appeat oppoſitū:

¶ Contra dicta arguit̄ primo ſic.Non ſequit̄ oīs deus
creās fuit ⁊ non creās fuit:ergo omne non creās non
deus fuit.Et tamē eſt conuerſio ꝑ contrapoſitionē:igit̄
minor patet:q̄ nulla conditio deeſt.Et maior ꝓbatur:
poſito caſu:ꝙ vltra illa que deꝰ creauit:creet in iſto in
ſtanti pñti vnum angelū antecedēs eſt verum ⁊ con
ſequēs falſum:igitur/ꝙ antecedēs cū conſtantia ſit ve
rum:liquidū eſt:ꝙ autē ꝯñs ſit falſum:probatur. Una
deſcendens illius eſt falſa:illa.ſ.in qua demonſtratur
angelus de nouo productus q̄ nūq̄ ante fuit:igit̄.⁊c.

¶ Ad argumētū dicit quidā ꝙ non bene ponit̄ conſtā
tia q̄ ponitur ꝑ propoſitionē indeffinitā cū debeat po
ni per vniuerſalē ſic:⁊ omne non creās fuit.⁊ tunc con
ſtantia erit falſa.Et per conſequēs totū antecedens cu
ius conſtantia eſt pars.

¶ Sed ꝯ.In illa ꝯña non pōt dari aīs verū ⁊ ꝯñs falſū
poſita illa conſtātia:igit̄ male reſponſū eſt:aīs ꝓbo:
q̄ oēs deſcēdentes ſub ſubiecto conſequētis ſunt ve.
igit̄ ꝯña non ē falſū:aīs ꝓbo.ꝺ illa in qua demonſtrat̄
angelus ꝺ nouo ꝓductꝰ:de q̄ eſt difficultas maior. Et
ꝓbo eā ſic.Subiectū ⁊ predicatū ſupponūt ꝑ eodē:ꝗ ē
vera:aīs pbo.q̄ ſignato āgelo:iſta ē vera hoc ē vl̄ fuit
non creās:⁊ iſta hoc ē vl̄ fuit non deus:igit̄.⁊c.

¶ Ad hanc replicam reſpōdet idē negādo antecedēs
⁊ ad probationē negat aīs:⁊ ad ꝓbationē q̄ñ dicit ſub
iectū ⁊ predicatū ſupponūt ꝑ eodem ergo eſt vera
conceſſo antecedente negat cōſequētiā:quia vna inſtā
tia cōtra regulā eſt quando eſt ampliatio. vt eſt in ꝓ-
poſito.Sed vltra hoc requirit̄ ꝙ illa ꝓpoſitio habue-
runt in preterito vnā de preſenti veram:⁊ poſtea dicit
ꝙ bene poteſt ſubſiſtari veritas illius cōſequētis. Et
per cōſequēs ꝙ bene ponitur conſtantia: vt ponebat
prius:ſed mihi magis placet prima ſolutio.Alias enī
iſta eſſet vera/ſortes ſortes fuit in caſu ꝙ iſtud inſtans
preſens ſit primū eſſe ſortis:quod videtur falſum. vt
dicetur in ampliationibus.

¶ Circa predicta q̄ritur an propoſitio de per ſe cōuer-
tatur ſemꝑ in ꝓpoſitionē de per ſe:⁊ ꝓbat̄ ꝙ non.Quia
iſta eſt de per ſe/homo eſt animal cum ſit in ſecundo
modo perſeitatis:⁊ tamē conuertitur in iſtā animal ē
homo.que eſt de per accidēs:igitur.

¶ Preterea iſta eſt de per ſe/homo albꝰ ē riſibilis.ta-
men iſta/riſibilis eſt homo albus in quā conuertit̄ eſt

p accñs:igit maior ꝟa:minor hẽt ex. D. S. 3º. ſentẽtiã ꝟ.
¶ Sed contra omnis ꝓpoſitio de p ſe ſm predicatio/
nem ẽ in primo vel ſecũdo modo pſeitatis: vt patet p
phm primo poſterioꝝ/licet quo ad cauſalitatẽ ⁊ exi/
ſtentiã ſint in vno quattuor modoꝝ. vt dicit reuerẽdiſ/
ſimus cardinalis/ Si ergo conuerſa fuerit in primo
modo:conuertens erit in 2º. ⁊ ſi in 1º fuerit conuerſa:
cõuertens erit in primo.
¶ Preterea ſi oppoſitũ eſſz verũ:tũc in bona cõſeqñtia
daretur antecedẽs verũ ⁊ cõſequẽs falſum hoc eſt im-
poſſibile:igit/ ꝯña vero probat:quia ſi antecedẽs eſt ꝓ/
poſitio de per ſe:erit neceſſaria ⁊ ſi conſequẽs p accñs
erit ꝯ contingens:igitur. ⁊c.
¶ Reſpondeo dicendũ:q̃ hec. q. q̃ ad materiaz eſt po-
ſterioriſtica:ſed quo ad formã arguẽdi ptinet ad hũc
tr ctatum:ideo determinabitur hic:ꝑmittendo tamẽ
alteri⁹ queſtionis deciſionẽ. Et eſt an ꝓpoſitio neceſſa
ria ⁊ de p ſe inter ſe cõuertãt. Ita/ꝙ omnis neceſſaria
ſit de per ſe ⁊ omnis ꝯ p ſe neceſſaria. Ad quã queſtio
nem reſpõdet reuerẽdiſſimus cardinalis in primo po
ſterioꝝ affirmatiue: q̃ tamẽ aſſertio:tanti doctoris au
ctoritate ſalua:ĩdiget limitatione. Nam cõpertiſſimũ
eſt hanc ꝓpoſitionẽ:nulla ſubſtãtia eſt quantitas eſſe
neceſſariã. Cuius tamẽ predicatuz non p ſe dicitur de
ſubiecto vt liquido conſtat. Oportet ergo cum reſtri-
ctione reſpondere:dico ergo/ꝙ omnis ꝓpoſitio ex ſim
plicib⁹ extremis de predicatione directa: non expo/
nibilis:nõ idẽtica.cuius copula nõ eſt diſiuncta: nec co
pulata nec modificata. Si eſt neceſſaria eſt de per ſe ⁊
econtra ſi de per ſe eſt neceſſaria.
¶ Iſta cõcluſio ꝓba ſic:quia talis ꝓpoſitio neceſſaria
non eſt niſi ob neceſſariã talẽ cõnexionẽ. vni⁹ extremi
cũ alio:q̃ neceſſaria cõnexio nõ põt eſſe niſi rõne alicu/
ius cauſalitatis. Et ſi rõne alicuius cauſalitatis eſt ne-
ceſſaria/erit ꝯ per ſe/ Dixi ob neceſſariã talẽ cõnexionẽ
quia bene põt reperiri neceſſaria cõnexio abſqꜫ cauſa/
litate nõ tamẽ inuenit in ꝓpoſitione de qua loquutus
ſum. Dicit de predicatione directa q2 iſta ẽ neceſſaria
animal ẽ hõ/preſertim abſoluẽdo ly eſt a tẽpore. Et tñ
ſm reuerẽdiſſimũ cardinalẽ eſt ꝯ p accñs. Dicitur ex
ſimplicib⁹ extremis:q2 dicẽdo hõ q̃ in iſto die eſt ẽ aĩal
ſignato die preſenti:eſt de per ſe non tñ eſt neceſſaria.
Dicit nõ exponibilis q2 iſta ẽ neceſſaria/nõ tñ homo
nõ eſt equus ⁊ nõ eſt de p ſe. Dicitur nõ idẽtica:q2 hec
eſt neceſſaria:hõ eſt hõ non tamẽ ꝓprie de per ſe quia
in nullo modo eſt. Nec talibus ꝓpoſitionib⁹ vtitur de
mõſtrator. Dicit cuius copula nõ eſt diſiuncta :q2 iſta
eſt neceſſaria/hõ eſt vel nõ eſt lapis nec tamẽ eſt de p
ſe. Dicit nec copulata: q2 iſta hõ eſt ⁊ fuit aĩal.eſt de
p ſe ⁊ nõ eſt neceſſaria. Dicit nõ reflexiua:q2 ſm cõmu
nit loquẽtes iſta ꝓpoſitio hec eſt neceſſaria/ cui⁹ ſub/
iectũ demõſtrat totã ꝓpoſitionẽ ẽ neceſſaria: q̃ tñ nõ
eſt de p ſe. Dicit cui⁹ copula nõ eſt modificata q2 iſta
ꝓpoſitio nõ eſt de p ſe/homo impoſſibilit eſt equus:q̃
tamen eſt neceſſaria.
¶ Iſtis notatis rñdet ad q̃ſtionẽ pricipalẽ/ negando
duas ꝯrias:⁊ duas ſubcontrarias aſſerẽdo. Dico ꝯ ꝙ
nec oĩs ꝓpoſitio de p ſe conuertit in de p ſe:nec nulla
ſz aliq̃ ſic ⁊ aliq̃ nõ. Iſta licet videat hr̃e q̃ttuor ptes:
nõ habet niſi duas rõne eq̇pollẽtie:quarũ vna pz in ꝓ
poſitione de q̃ in argumẽto ꝑmo ante oppoſitũ. Nam
iſta ꝓpoſitio hõ ẽ aĩal eſt p ſe:q̃ cõuertit in iſtã aĩal eſt
homo. que eſt p accidens.
¶ Alia pars ꝓbat q2 iſta/hõ eſt riſibilis:q̃ eſt in ſecũdo
modo cõuertit in iſtã riſibile eſt hõ:que ẽ in ꝑmo vt cõ

mũniter tenet:⁊ ſic primũ argumentũ ⁊ ſecundũ an/
te oppoſitum conceduntur.
¶ Ad argumẽta vero in oppoſitũ rñdet negando añs
primi argumẽti. ſ. ꝙ ſi ꝓpoſitio cõuertẽda fuerit in ꝑ/
mo cõuertẽs erit in ſecũdo:q2 põt eſſe ꝙ in nullo ſit/ vt
patet ꝯ illa/hõ alb⁹ eſt aĩal. Ad 2m negat ꝯña ⁊ ad ꝓ/
bationẽ negat añs. ſ. ꝙ detur ĩ bona cõuerſione añs verũ
⁊ ꝯñs falſũ. Pro cui⁹ euidẽtia ſũmo iſtã ꝯñaz/hõ ẽ aĩal
ergo aĩal ẽ hõ:⁊ diſtiguo ꝙ ſit cõuerſio:q2 vel verbum
abſoluit in ꝯñte ſicut in añte ⁊ ſic cõcedo: vel nõ abſol/
uit ⁊ ſic nego:q2 tunc arguit a verbo abſoluto a tẽpore
ad ipz nõ abſolutũ. Si dicas/cõtra etiã abſoluẽdo ꝟbũ
in ꝯñte dat añs verũ ⁊ ꝯñs falſũ:igit. Ad hoc rñdetur
negãdo añs:⁊ ſi ꝓbet:q2 ꝯñs ẽ ꝓpoſitio p accidẽs ⁊ nõ
de p ſe:igit erit cõtingẽs:igit. ⁊c. Ad hoc rñdet negã-
do ꝯñaz/vt patuit in ſolutione ꝑme q̃ſtionis:⁊ in tracta
tu ꝯ mã ꝓpoſitionũ:nec ẽ hic admittẽda diffinitio ꝓpo
ſitionis p ſe quã ponit Anthoni⁹ trõbeta in 3º. metha/
phiſice. q. 1a. q̃ talis ẽ vt elicit ex ſuis dictis). ſ. ꝓpo/
ſitio p ſe eſt cui⁹ ꝑdicatũ depẽdet depẽdẽtia formali a
ſuo ſubiecto:q2 talis diffinitio a pho nec haberi: nec ex
ei⁹ dictis elici poteſt.

¶ Sequitur tertius.

SEquit de equipollẽtijs: de q̃
b⁹ dant tales regle. Prima
ꝙ ſi alicui ſigno vli vel parti/
culari ꝑponat negatio: eq̇pol
let ſuo ꝯtradictorio vt iſte eq̇/
pollẽt nõ omnis hõ currit ⁊
quidam hõ non currit. ¶ Secunda regula eſt
ꝙ ſi alicui ſigno vli poſtpõat negatio: eq̇pol/
let ſuo ꝯtrario vt iſte due eq̇pollẽt\oĩs hõ non
currit:nullus hõ currit. ¶ Tertia regula ẽ: ꝙ
ſi alicui ſigno vli vel particulari ꝑponat ⁊ poſt
ponat negatio:eq̇pollet ſuo ſubalterno. vt iſte
ſecũde eq̇pollẽt\nõ oĩs hõ nõ currit: q̇dam hõ
currit vel iſte\nõ q̇dã hõ nõ currit:oĩs hõ cur/
rit. Et dicte regule in his ꝟſib⁹ ꝯtinent. Pre
ꝯtra dic. Poſt ꝯtra. Prepoſtqꜫ ſub alt. Ex
iſtis regulis infert regula q̃ talis eſt. Si duo
ſigna vlia negatiua ponant in eadẽ loquutione:
ita ꝙ vnũ ſit in ſubiecto ⁊ reliquũ in ꝑdicato:
primũ eq̇pollet ſuo ꝯtrario p ſecũdã regulam.
Et ſcd̃m ſuo ꝯtradictorio p primã regulã. Ut
nihil ẽ nihil:eq̇pollet huic quolibet ẽ aliquid:
q2 p ſecũdã regulã nihil nõ ⁊ quolibz eq̇pollẽt
ſicut oĩs nõ ⁊ null⁹. Et p primã regulã nõ ni
hil ⁊ aliq̇d eq̇pollẽt: ſicut nõ null⁹ ⁊ q̇dam. Et
ſic due ꝑme ſunt eq̇pollẽtes. vñ verſus. Non
oĩs\q̇dam nõ\oĩs nõ q̃ſi null⁹. Nõ null⁹ q̇dã
ſed nullus nõ valet oĩs. Nõ aliq̇s nullus\ non
quidã nõ \valet oĩs. Non alter neuter\ neuter
non\preſtat vterqꜫ.

¶ Sequitur gloſa.

In preſenti textu. P. H. ponūtur regule quibus poſſumus facere ꝓpoſitiones inter ſe oppoſitas: equipollere per aduentū negationis. ¶ Pro quo ſciendum ꝙ equipollentia tripliciter ſummi pōt. Uno modo pro equiualentia aliquarū propoſitionum in ſignificando. Et iſto modo ꝓpoſitiones ſinonome (quales ſunt iſte homo currit / homo currit) dicunt̄ equipollere. Alio modo ſumitur ꝓ equiualentia in conſequēdo. Et ſic iſte equipollent. homo legit / riſibile legit: ⁊ iſtis duob⁹ modis non ſumit̄ in propoſito. 3° modo diffinitur ſic. Equipollentia eſt equiualentia ꝓpoſitionū categoricarum: vtroq̄ termino participantiū ordine eodē: eiuſdē qualitatis ⁊ quantitatis: ꝓpter negationem prepoſitā: aut poſtpoſitam: aut ꝓpoſitam ⁊ poſtpoſitā ſimul. Et iſto modo ſumitur in propoſito. Daturq̄ iſta diffinitio de equipollentia categoricarū: de qua ſolum videtur loqui P. H. Si vero velim⁹ eā diffinire: vt etiā ad hypotheticas ſe extendat diffinietur ſic.

¶ Equipollentia eſt equiualētia ꝓpoſitionū: que inter ſe ſecundū extrema vel ſuas partes: terminis participant propter negationem.

¶ Sciendū tamē ꝙ quādo. P. H. dicit ꝙ aliqua ꝓpoſitio per prepoſitionem negationis equipollet ſue cōtradictorie / non eſt intelligendū: ꝙ illa ꝓpoſitio precīſe cui additur negatio ſecluſa negatione: equipolleat ſue contradictorie. Cum hoc ſit impoſſibile ſcḋm ſignificationem qua alteri cōtradicit. Sed ſenſus ē: ꝙ aggregatū ex negatione ⁊ preiacente equipollet contradictorio preiacentis. Preiacens aūt vocatur in ꝓpoſito / propoſitio ipſa: dempta negatione: que ſuper additur.

¶ Et ex hoc poteris ſoluere hoc argumentum friuolū quod fieri ſolet. ſ. contradictorie nō poſſunt eſſe ſimul vere vel falſe: igitur non poſſunt equipollere. Dicitur enim ꝙ hoc eſt verum: propoſitionibus remanentib⁹ contradictorijs: ſin autem falſum eſt. Et ſic intelligitur textus.

¶ Sciendum primo: ꝙ omnes iſte regule. P. H. fundātur in vna regula gēnrali q̄ talis ē. ¶ Omnes ꝓpoſitiones compoſite ex eiſdem terminis: eodem modo tentis quo ad omnes logicas proprietates: equiualēt inter ſe. Cuius regule ſeu maxime veritas ex terminis liquet.

¶ Ex quo infertur ꝙ ſi in contrarijs vel alijs oppoſitis non poſſit taliter poſtponi vel preponi negatio ꝙ termini eodem modo ſupponant: amplientur. ⁊c̄. non eſt neceſſe tales propoſitiones per aduentum negationis poſſe equipollere.

¶ Ulterius notandum ꝙ. P. H. per equiualentiam ſinonimi dat intelligere equiualentiam ꝓpoſitionum.

¶ His habitis dicitur ꝙ prima regula intelligitur ſic. Si alicui ſigno. ⁊c̄. id eſt captis duabus propoſitionib⁹ contradictorijs: ſi vni earum preponantur negatio negans equipollet ſuo cōtradictorio. Et debet intelligi iſta regula de propoſitionibus non cōtradicentibus ꝑ prepoſitionem negationis. Preſertim ſi teneatur ꝙ iſta eſt inepta non nō hō eſt animal. Ut patet in iſtis oppoſitis / non hō eſt animal / nō nō homo eſt animal. Ubi ſi preponimus negationem prime: erit ſinonima ſecunde. Si vero preponimus ſecunde erit inepta. Uerum ſi velimus tenere: hanc non eſſe ineptam non non homo eſt animal. Et ꝙ equipollentia ſumitur hic etiam pro equiualentia ſinonimarum propoſitionum poſſumus dicere: prefatas propoſitiones equipollere poſſe. ¶ Similiter regula iſta habet verum: ſi teneat̄ (quemadmodum tenendum eſt) ꝙ negatio negans adueniens propoſitioni habēti terminos qualitercūq̄ diſpoſitos: ſemper faciat eos ſtare ſcḋm exigentiam cōtradictionis. Si autem oppoſitum teneatur. iſte non eſſent cōtradictorie. omnis homo eſt. b. animal: ⁊ non omnis homo eſt. b. animal / Si ly. b. in vtraq̄ faciat ly animal ſtare determinate. ſicut nec iſte. a. animal omnis homo eſt ⁊ non. a. animal omnis homo eſt. Et per conſequens non oportet regulā eſſe vniuerſalē. Sed melius eſt tenere primū: quia negatio negans eſt malignantis nature. ⁊c̄.

¶ Secunda regula textus eſt. Si alicui ſigno vniuerſali poſtponatur negatio. ⁊c̄. id eſt captis duabus contrarijs: ſi in vna earum ponatur negatio negans poſt aliquem terminum vel terminos in tali ſitu: ꝙ termini remaneāt eodem modo tenti quo ad omnes logicas proprietates ſicut in contraria preiacentis: equipollebunt inter ſe. qualiter fit in iſtis. omnis homo eſt animal: ⁊ nullus homo non eſt animal / ſecunda enim equipollet prime per aduētum ſecunde negationis.

¶ Ex qua regula patet. ꝙ aliquando oportet poſtponere negationem imediate ſubiecto tantū. Ut patet in exemplo imediate poſito. Aliquando imediate predicato. Ut hic. omnis homo omne animal eſt: ⁊ nullus homo animal non eſt. Aliquando parti ſubiecti. Ut hic: cuiuſlibet hominis non equs currit: et nullius hominis equs currit / Aliquando parti predicati vt hic quilibet equs cuiuſlibet hominis non equs eſt ⁊ nullus equs hominis equs eſt: ly hominis ſe tenente a parte predicati / Aliquando per nullam negationem poſtpoſitam poſſunt equipollere: quales ſunt iſte. cuiuſlibet hominis quilibet equs non eſt equs: ⁊ nullius hominis equs eſt equs. Et ſic plurime alie poſſunt dari faciliter.

¶ 3ª. regula eſt. Si alicui ſigno vniuerſali vel particulari. ⁊c̄. id eſt captis duabus ſubalternis: ſi in vna earū preponatur negatio negans ⁊ poſtponat̄ alia: taliter ꝙ termini teneātur eodē modo: ſicut in ſubalternāte vel ſubalternata preiacentis: tales equipollebūt inter ſe. Ut hic omnis homo eſt albus ⁊ non homo non eſt albus. Et eſt hec regula intelligenda conformiter ad ſecundā. Multe enim ſūt ſubalterne: q̄ per iſtam regulam non poſſunt equipollere / vt patet de iſtis / cuiuſlibet hominis quilibet equ⁹ quilibet equ⁹ eſt ⁊ hominis quilibet equs: eſt equs. Et ſic de multis alijs.

¶ Aduertēdū etiā eſt animo: an ꝓpoſitiones ꝓpoſite q̄ debent equipollere: ſint oppoſite inter ſe ⁊ q̄liter opponant̄: nā alias nō equipollebūt ꝑ regulas iſtas.

¶ 4ª regula ē. Si duo ſigna vniuerſalia negatiua ponantur in eadem propoſitione: vnum a parte ſubiecti ⁊ aliud a parte predicati. primum equipollet ſuo contrario per ſecundam regulam quia ſibi poſtponitur. ſecundū ſignum equipollet ſuo contradictorio per primam regulam: quia ſibi preponitur primum: ⁊ intelligitur regula: ſi ambo ſigna precedant copulam quia alias non oportet. Cum illud quod ponitur poſt copulam fiat pars predicati: ſcḋm neothericos logicos. Exēplum primi nullus leo nullū album eſt: que equipollet huic: omnis leo aliquod album eſt / quod patet.

quia ambe ſunt eiuſdē qualitatis ⁊ quantitatis: ⁊ earū
termini ſupponūt eodē modo. Exemplū ſecundi ſi di-
catur ſic: nullus leo eſt nullū albū. Hec non equipollet
illi 2ᵉ. ſ. omnis leo aliquod albū eſt. Et hoc eſt notum:
quia non ſunt eiuſdem qualitatis: nec eiuſdē predica
ti quia in prima ly nullus efficit pars extremi ⁊ nō in
alia. et in caſu ꝙ nullus leo ſit in mundo / prima ē ve-
ra: quia negatiua de ſubiecto non ſupponēte ⁊ 2ª falſa
quia affirmatiua de ſubiecto non ſupponente. Quid
ergo dicēdum eſt ad. P. M. in textu aperte aſſerētē.
iſtā propoſitionem nihil eſt nihil: in qua ly 2ᵐ nihil
ſequitur copulā: equipollere huic quodlibet eſt aliquid.
¶ Ad hoc eſt duplex reſpōſio. Prima eſt ꝙ ille ꝓpo-
ſitiones equipollēt materialiter: quia iſta nihil ē ni-
hil materialiter infert iſtam nihil nihil eſt. Et ꝓpte-
rea illa equipollentia non erit formalis.
¶ Alia reſponſio eſt ꝙ. P. M. accepit iſtam nihil eſt
nihil loco huius nihil nihil eſt / Quia ſuo tempore
non erat cōſuetū ponere predicatū ante copulam: quā
obrē propoſitio in qua hoc fit nuncupat nunc ꝯ modo
loquendi in conſueto. Et iſta ſolutio eſt melior.
¶ Debet iſta regula ſimiliter intelligi in terminis cō-
munibus. Alias non eſt neceſſe eam eſſe veram vt pa
tet de iſta non plato non eſt ſortes.
¶ Dubitatur primo hic: quare. P. M. non aſſignauit
regulam pro ſubcontrarijs.
¶ Ad hoc reſpondetur ꝙ ratio eſt: quia ſi in vna earū
poſtponeretur negatio eſſent idētice vel ſinonome
vel eſſent improprie. Vt patet ſi dicatur ſic: homo nō
eſt animal ⁊ homo non eſt animal. vel ſic homo non
nō ē animal. Si vero preponeretur in vna termini nō
manerēt eodē modo. Et ſi contra hoc arguas. quia ſe
queretur ꝙ iſte ſubalterne: non homo non eſt animal
⁊ hō nō eſt animal: nō poſſent equipollere: conſequēs
eſt contra. P. M. igitur ⁊ ſolutio / conſequentia patet:
quia cuicūqꝫ preponat ⁊ poſtponatur negatio erūt idē-
tice vel improprie.
¶ Ad hoc dicitur verum eſſe eas non poſſe equippol-
lere proprie vt. P. M. hic intelligit: quia ipſe intelligit
tertiā regulam de illis ſubalternis: que non ſubalter-
nantur per prepoſitionem ⁊ poſtpoſitionem negatio-
nis. Et proportionabiliter dic de alijs duabus regulis.
¶ Dubitatur ſecūdo an ſint dabiles due contrarie ſic
ſe habentes: ꝙ ſi vni earum poſtponatur negatio: illa
equipollebit alteri ⁊ ſi poſtponeretur alteri: nullo mo
do equipollebit prime.
¶ Ad dubium reſpondetur affirmatiue. vt patet de
iſtis: quilibet homo eſt. b. animal: ⁊ nullus homo ē ani
mal: que ſunt contrarie. et ſi negatio poſtponat ſub-
iecto prioris equipollebit 2ᵉ. Nam iſte equipollent /
omnis homo non eſt. b. animal ⁊ nullus homo eſt ani
mal / et tamen ſi negatio poſtponatur ſubiecto ſecūde
non equipollebit prime. Nam iſte non equipollēt om
omnis homo ē. b. animal: ⁊ nullus homo non eſt ani-
mal. Nam prima ē falſa ⁊ ſecunda vera. Idēqꝫ accidit
in ſubalternis. vt patet de iſtis: omnis homo ē. b. ani-
mal: ⁊ homo ē animal / que ſic ſe habent: ꝙ ſi negatio
preponatur ⁊ poſtponatur prime: equipollebit ſecūde
ſi autem ecōtra fiat: ſecūda nō equipollebit prime. Hoc
tamen in contrarijs minime reperiri pōt.
¶ Contra tertiam regulam arguitur probando eam
non eſſe vniuerſalem: pro quo ſuppono vnū fundamē
tum. et eſt: ꝙ ſtat aliquam propoſitionem habere plu-
res contrarias non equiualentes inter ſe. Vt patet de
iſta: nullus homo ē animal / que habet iſtaꝫ omnis ho
mo ē animal: ⁊ iſtam omnis homo omne animal ē. Et
ꝙ iſte due non equiualeant inter ſe patet: quia vna eſt
vera ⁊ reliqua falſa / tunc ſic: poſtponatur negatio ne-
gatiue. Tunc aut illa erit vera vel falſa. ſi vera non
equipollebit falſe. ſi falſa: non equipollebit vere: igit
habet propoſitum.
¶ Ad hoc reſpondet admiſſo ſuppoſito: ⁊ dicitur ꝙ ta
lis propoſitio pōt eſſe vera ⁊ falſa ſm diuerſam poſt-
poſitionem negationis. Nam ſi dicatur ſic: nullus ho-
mo non ē animal / equipollet vere. ſi vero ſic: nullus
homo animal non ē / equipollet falſe. Et hoc ſufficit ad
regule veritatem.
¶ Et ſi inſurgas contra hoc dicens ſuppoſitū non de-
bere admitti: quia ſm philoſophū in primo periher-
menias. tm̄ vnū vni opponit ⁊ tamē admiſſum ē igit. ⁊c.
¶ Ad hoc dicitur: ꝙ illud dictū philoſophi intelligit
de contradictorijs. et ad huc ſub hoc ſenſu / ꝙ vna pro
poſitio non pōt habere plures contradictorias: que nō
equiualeant inter ſe.
¶ 2º arguitur: iſte due ſunt contradictorie. ſ. omne ani
mal idē homini ē currēs: ⁊ nullū animal idē homini
eſt currens. Et ſi poſtponatur negatio affirmatiue ſic:
omne animal nō idem homini ē currens non eqpol-
let negatiue: igitur. ⁊c. minor ꝓbatur. Nam in caſu ꝙ
nullum animal brutū currat ⁊ nullus homo ſit in mū
do: illa cui poſtponitur negatio ē falſa ⁊ prima nega-
tiua vera.
¶ Ad hoc dicitur ꝙ in argumento ē duplex error. Pri
mus ē ꝙ negatio ponitur taliter ꝙ efficitur pars ex-
tremi. Ad quem ſequit ſecundus. ⁊ eſt: ꝙ illa negatio
eſt infinitās ⁊ debet eſſe negās. Et propter primū de-
fectum. iſte non equipollent: omnis homo qui ē albꝰ
currit: omnis homo qui nō ē albus non currit.
¶ 3º arguitur contra vnum quod ſupponitur in iſtis
regulis: ⁊ eſt ꝙ due negationes faciūt vnam affirma-
tionē. ⁊ arguitur ſic. nullum ſimile impedit ſeu corrū
pit ſuum ſimile: ſed ſuum contrariū. ſed vna negatio
eſt ſimilis alteri: ergo nō corrumpit vel impedit aliā:
ſed potius deberēt ſe mutuo adiuuare: ſicut duo ſigna
vlia affirmatiua in confundendo eūdē terminū.
¶ Ad argumentum reſpondet diſtinguendo antece-
dens: quia vel illud ſimile ē ens reale ⁊ ſic trāſeat vel
ens logicum ſeu rationis ex ſua natura deſtructiuū:
prout eſt inſtrumentum intellectus ⁊ ſic negatur. Et ſi
aliquis dicat / quare potius ſigna negatiua ꝙ affirmati
ua ſe impediunt. Reſpondetur ꝙ querens rationē hu-
ius indiget ratione ſeu intellectu. Cum hoc procedat
ex naturali ⁊ cōmuni modo concipiendi ⁊ talis erit ſi-
milis dicenti: quare quando dico oīs homo eſt animal
non diſtribuuntur omnes termini: ⁊ quando dico nul
lus homo eſt animal omnes diſtribuūtur: quod que-
rere riſu digniſſimum eſt.
¶ Sentētia verſuum hec ē. Non omnis tantū valet ſi
cut quidā non / omnis non tm̄ ſicut nullus. Nō nullus
tantū ſicut quidā / nullus non tm̄ ſicut omnis. Nō ali-
quis tātū ſicut nullus. Nō quidā non / tm̄ ſicut omnis.
Et pōt addi / aliud. ſ. Nō nullus nō / ⁊ valet tm̄ ſicut q̄
dam nō / Non alter tm̄ ſicut neuter / neuter nō / preſtat
id eſt dat vel tantum valet ſicut vterqꝫ. Et ſumitur
hic vterqꝫ ⁊ alter vt opponuntur contradictorie.
¶ Aduerte tamen hic ꝙ laurentius valla vult dicere
ꝙ non omnis tantū valeat ſicut ly nullus ꝓbatqꝫ per
illud dauidicū / Non omnes qui deſcendūt in infernū
laudabunt te dn̄e. Sed ad hoc reſpondet dupliciter.
Primo ꝙ nō ſemꝑ trāſlatores ſacre ſcripture ad ver-

bũ ſeruauerũt ꝓprietates grãmatice ⁊ logice: ſicut ipſe dicit ⁊ multi alij gramatici. Et btũs gregoriꝰ idẽ aſſerit i ꝓlogo moraliũ ꝺ ſeipſo. Secũdo dr̃ ꝙ in ſenſu in quo ſit vel prolata fuit illa ꝓpoſitio: eſt verũ quod dicit valla. non tamẽ in ſenſu quẽ facit de rigore. Et ꝙ hoc ſit verum patet: qꝛ in euangelio dicit xp̃s ieſus. Non omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnũ celorũ. Et tamen ibi non valet tantum ſicut nullus.

Sequitur textus.

Propoſitio hypothetica ẽ illa que habet duas categoricas propoſitiones tanꝙ̃ principales partes ſui vt. ſi hõ currit: homo mouetur. Et dicit̃ hypothetica ab hypos quod ẽ ſub ⁊ theſis quod eſt poſitio\ quaſi ſuppoſitio ſiue ſuppoſitiua locutio: quia vna pars eius ſupponitur alteri. Propoſitionũ hypotheticarũ alia conditionalis. alia copulatiua. alia diſiunctiua. Conditionalis eſt illa in qua coniungunt̃ due categorice per hanc coniunctionem ſi\ vt ſi ſortes currit\ ſortes mouet̃. Et illa categorica cui ĩmediate preponit̃ illa cõiunctio ſi\ dicit̃ antecedẽs\ reliqua vero cõſequẽs. Ad veritatẽ ꝯditionalis exigit̃: ꝙ antecedens non poſſit eſſe verũ ſine conſequẽte\ vt ſi homo eſt\ animal eſt. Unde omnis cõditionalis vera eſt neceſſaria ⁊ omnis falſa eſt ĩpoſſibilis. Ad falſitatẽ cõditionalis ſufficit: ꝙ antecedẽs poſſit eſſe verum\ conſequẽte exiſtente falſo: vt ſi homo eſt: album eſt.

Sequitur gloſa.

Hactenus. P. h. tractauit de ꝓpoſitione categorica de ineſſe. Nunc autẽ conſequenter aggredit̃ determinare ꝺ hypothetica ꝓpoſitiõe. Cuius diffinitio ſic intelligitur. Propoſitio hypothetica ẽ illa. ⁊c. id eſt ꝓpoſitio ypothetica eſt ꝓpoſitio ĩ qua coniungunt plures ꝓpoſitiones categorice vel plura complexa ꝓportionabilia cõiuncte vel coniuncta per aliquã cõiunctiõẽ: formalit̃ vel equiualenter tanꝙ̃ partes principales ſui. Ly ꝓpoſitio ponitur loco generis. Reſiduũ vero loco differentie: ad differentiã videlicet categorice: in qua ſubiectum ⁊ predicatũ coniungunt̃ tanꝙ̃ partes principales. Dicit̃ plures categorice ⁊ nõ due/ quia licet hypothetica non poſſit conſtitui ex paucioribus categoricis ꝙ̃ duabus. non tamen eſt neceſſe/ ꝙ ſemper ſint due. Exemplum primi homo currit ⁊ leo rugit. Secundi homo currit ⁊ leo rugit vel equus ambulat. in qua cõiunguntur tres categorice. Et ſi ly ⁊ ſumatur pro copula principali/ erit copulatiua ⁊ ſi ly vel erit diſiunctiua. Dicitur vel plura complexa proportionabilia ꝓpter tales/ Si homo curreret/ homo moueret̃. Dicit̃ aũt illa omnis homo moueret̃ complexu proportionabile vel (vt alij dicunt) propoſitionale: quia ſibi poteſt correſpondere vna propoſitio. vt huic ſi ſortes curreret/ correſpondet iſta ꝓpoſitio ſortes currit. Et ſi aliqs hic inſurgat dicens/ ꝙ iſta gloſa repugnat gloſule date diffinitioni ꝓpoſitionis in cõmuni. nam ibi particula illa. ſ. indicando fuit expoſita ſic. i. mediãte copula vel copulis indicatiui modi: ſed in illa. ſi hõ curreret ⁊c. nõ eſt copl'a nec ſũt copule ĩdicatiui modi. igit̃. Ad hoc reſpondet̃ dupliciter primo ꝙ illa non eſt ꝓpoſitio ſtricte niſi ſubordinet̃ huic mentali. ſi homo currit: homo mouetur. 2º dicitur ꝙ ibi ſunt copule indicatiui modi ꝓportionabiliter licet non formalit̃. qḋ patet ex hoc: quia illa ꝓpoſitio ⁊ alia: in qua ponũt̃ copule indicatiui modi: ſunt eiuſdem veritatis ⁊ falſitatis omnino.

¶ In vltima vero parte textus ponit diffinitionem ꝓpoſitionis cõdictionalis: q̃ ſic intelligẽda eſt/ Propoſitio conditionalis eſt ꝓpoſitio ypothetica: in qua cõiũgũt̃ due categorice vel due hypotetice: vel vna categorica ⁊ vna ypotetica: vel plura cõplexa ꝓportionabilia per hanc coniunctionẽ ſi tanꝙ̃ ꝑ copulam principalem formaliter vel equiualẽter. Dicit̃ formaliter propter iſtam. ſi homo currit/ homo mouetur. Dicit̃ equiualenter ꝓpter tales. anima quieſcendo ſit ſapiens. Reſidue particule non indigent expoſitione ⁊ exempla ſunt facilia. Uerum ꝓ huius diffinitionis ampliori noticia ſciẽdũ: ly. ſi quadrupliciter ſũmi poſſe. ſ. illatiue/ ꝓmiſſiue/ conditionaliter ⁊ conditionate. Dixi quadrupliciter: licet cõmuniter dicatur tripliciter: quia mea ſentẽtia: multe ſunt ꝓpoſitiones in quibus ly ſi ꝓprie non tenetur illatiue/ nec promiſſiue/ nec conditionate: que ſunt tria membra ab eis poſita. Qualis eſt ꝓpoſitio illa redẽptoris noſtri dicẽtis Mathei. xj. Ue tibi corozaim. ve tibi bethſayda: quia ſi in tyro ⁊ ſidone facte fuiſſent virtutes que facte ſunt in te: olim in cilicio ⁊ cinere penitẽtiam egiſſent. Ubi dñs ex veritate illiꝰ conditionalis manifeſtat illarũ ciuitatum duritiã. et tamen ly ſi non tenetur ꝓmiſſiue: nec cõditionate: nec illatiue cum nõ ſit neceſſaria conſequentia. ꝙ ſi dicas: ĩmo in preſcientia diuina habebat neceſſitatẽ. reſpondetur ꝙ verum eſt. ſed in cõſequentiis nõ debemus aſpicere quid deꝰ preuiderit vel non: ſed qualis ſit habitudo terminorum/ Sicut dicit beatꝰ Auguſtinꝰ. 2º. libro ſup geneſim: ꝙ in cõſtitutione mũdi inueſtigãdum eſt qualiter deꝰ inſtituit naturas rerũ. non quid ad miraculũ eius potẽtia potuit facere. At vero quia huic modo. 3º. nõ inueni nomẽ impoſitũ appoſui cõmune nomẽ. ſ. conditionaliter quod ſi nõ placet imponatur hoc nomẽ. ſ. limitate vel aliud huiuſmodi. Primis tribus modis ſit ꝓpoſitio hypotetica/ ſed 4º categorica. Et ſic totam materiam cõditionaliũ in quatuor diuido partes correſpõdentes illis modis: quibꝰ ſumitur ly ſi.

¶ Propoſitio conditionalis: vbi ly ſi tenetur illatiue: eodẽ modo omnino diffinietur: ſicut conditionalis in cõmuni excepto ꝙ vbi dicitur per hanc coniunctionẽ ſi: addendum eſt illatiue tentã. Et in promiſſiua addẽdum eſt ꝓmiſſiue tentã/ Sed dimiſſa ꝓmiſſiua: de illatiua dicitur ꝙ eſt duplex. ſ. affirmatiua ⁊ negatiua. Ueritas autẽ ⁊ falſitas negatiue per affirmatiuam eſt iudicanda/ cũ ſit ſua contradictoria.

De conditionalibus.

¶ Ad veritatem vero affirmatiue requiritur (vt dicit P. M.) ꝙ antecedēs non poſſit eſſe verum ſine cōſequente. quod intelligitur ſic. Conditionalis vera eſt illa: q̄ ſic ſe habet ꝙ qualitercunq; ſignificatur ꝑ antecedēs ſignificatiōe totali: abſq; eo q̄ ita ſit ſicut ſignificat ꝑ cōſequēs īpoſſibile eſt eſſe. Et iſta eadē eſt diffinitio bone cōſequētie: remota reſtrictione que includitur in ly illa. Nam bona ꝯña in pluſ ſe habet q̄ conditionalis vera. Quo fit: vt idē requirat ad veritatem cōditionalis quod ad bonitatem cōſequētie.

¶ Unde aliqua cōditionalis eſt vera cui⁹ antecedēs ⁊ cōſequens ſunt propoſitiones impoſſibiles. vt dicit pluries. D. S. Et Auerroys in. 8°. phiſicorū/ ⁊ patet de hac. Si reuerſurus eſt in pace: nō eſt locutus per me dñs quā ꝓtulit micheas. 3°. regū cap. 22. Et tamē tota conditionalis eſt veriſſima.

¶ Infertur primo ꝙ ad bonitatē cōſequētie non exigitur: ꝙ illa ꝓpoſitio q̄ eſt antecedēs nō poſſit eſſe vera ſine illa que eſt conſequēs/ Quia iſta ꝯña eſt bona Si homo eſt: animal eſt. Et tamē illa oro/ q̄ ē antecedēs poteſt eſſe ſine illa/ q̄ eſt cōſequēs: poſito ꝙ tm̄ prima oro ſit in mundo. Si forte dicas: iā illa oro non eſt antecedēs: quia antecedēs dicit relationē ad ꝯſequēs. Hoc nihil eſt: qꝛ ly antecedēs ampliat. Et ego ſumo illam ꝓpoſitionem in ſenſu diuiſo.

¶ Preterea iſta conditionalis eſt falſa. ſ. ſi omnis ꝓpoſitio eſt particularis: homo eſt equus: in qua non pōt dari antecedēs verū ⁊ conſequēs falſū: qꝛ antecedēs nūq̄ pōt dari verum. quia vel affis eſt vel non. Si 2m̄ ḡ neq; eſt verū: neq; falſum. Si primū ergo nō omnis ꝓpoſitio eſt particularis cū ipſum antecedēs ſit ꝓpoſitio vlis. Et ſic in multis alijs poteſt poni exemplum. Et iſta diffinitio debet intelligi. niſi conditionalis ſe falſificet vel habeat hoc aggregatū ſibi anexū. ſ. non ſignificat ita eē ſicut eſt. Exēplū patet hic. Si hec ꝯña ē bona hō eſt eque. Nam ad illā eſſe bonam: ſequit eſſe malā/ quia bene valet eſt bona: ergo antecedēs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum/ Patet qꝛ antecedēs dicit eam eſſe bonam. Et tamē ꝯñs eſt falſum. vt ex ſe liquet.

¶ Item ſi dicas eam eſſe malā: ſequitur eſſe bonam: qꝛ ſi eſt mala: non dabit antecedēs verum ⁊ ꝯñs falſum. quia antecedēs eſt falſum: cum dicat eam eſſe bonam. Et ſuppono ſemꝑ ꝙ ꝑ ly. hec demonſtretur tota ꝯña. Dicitur niſi hēat hoc aggregatū nō ſignificat ⁊c. ꝓpter hanc. Si hoc ꝯñs nō ſignificat ita eſſe ſicut eſt: hoc ꝯñs non ſignificat ita eſſe ſicut eſt. Ly hoc vtrobiq; demōſtrante ꝯñs. q̄ bona eſt: dato ꝙ ita ſit ſicut ſignificatur ꝑ antecedēs ⁊ non ita ſicut ſignificat ꝑ cōſequēs. Et hoc intelligitur tenendo ꝙ intellect⁹ poſſit tales ꝯñas reflexiuas formare: de quo alias.

¶ Ad falſitatē vero conditionalis affirmatiue illatiue (de qua dat diffinitio īmediate precedens) ſufficit ꝙ poſſit dari afis verum ſine conſequente. Intelligendo hoc conformiter ad precedentia: ⁊ ſic iſta cōditionalis eſt falſa. Si animal currit: homo currit. Nam caſu ꝙ vnus equs currat ⁊ nullus homo/ antecedens eſt verum ⁊ conſequens falſum.

¶ Ad veritatē conditionalis negatiue (que eſt illa in qua ly ſi negat) ſufficit illud quod ſufficiebat ad falſitatem affirmatiue. Et ſic iſta eſt vera/ non ſi aīal currit homo currit. Et ad falſitatē ſufficit illud quod requirebat ad veritatē affirmatiue. Unde iſta ē falſa/ non ſi homo currit: animal currit. Et hoc poteſt probari ꝑ legem cōtradictoriarū. Ad hoc enim ꝙ due cōditionales contradicant (ſi ex eiſdē categoricis componant) ſufficit ly ſi in vna affirmari ⁊ in alia negari. Et negatio negās ly ſi ſupra nullū alium terminū fert: quia negatio negās ſolū negat quod fuerit poſt ſe poſitū. Cum ergo cōditionalis nil ponat ineſſe preter illationem: tantū illationem negabit.

¶ Et ſenſus cōditionalis negatiue poteſt exponi multis modis. Primo per vnā aduerſatiuā cōpoſitam ex antecedēte ⁊ oppoſito conſequētis. Et ſic ſenſus hui⁹/ Non ſi animal currit homo currit erit iſte/ Quis animal currit nullus homo currit 2° ſic: non ſequitur. ꝙ ſi animal currat: homo currat/ 3° ſic (⁊ quaſi idē eſt.) Nō eſt neceſſariū ꝙ ſi animal currat: homo currat.

¶ His habitis ponuntur quedā regule ad arguendū in conditionalibus quarum prima eſt.

¶ Arguendo a tota conditionali affirmatiua cum poſitione antecedētis ad poſitionē ꝯñtis eſt formalis ꝯña. Ut bene valet: ſi hō currit: aīal currit/ Sed hō currit: ḡ aīal currit/ Non tamē valet ecōtra. ſ. a poſitione conſequentis ad poſitionē antecedētis/ Ut non valet. Si homo currit: animal currit/ Sed animal currit: ergo homo currit. Et pro iſta regula vide diogenē laertiū libro. 7°. de vita zenonis. Et beatū Auguſtinū libro 3° contra academicos capitulo. 13.

¶ 2ª a tota conditionali affirmatiua cum dēſtructione conſequentis ad deſtructionē antecedētis eſt formalis conſequētia. Dicit autē conſequēs deſtrui vel affis quādo ponitur ei⁹ contradictoriū. Ut bene ſequitur. Si homo currit: animal currit/ Sed nullū aīal currit: ergo nullus homo currit. Non tamē valet ecōtra/ Hoc eſt/ a deſtructione antecedētis ad deſtructionem conſequētis. Et ꝓpter hoc hec cōſequētia Meliſſi nihil valet. ſ. ſi ens eſt factū: habet principiū: ſed ens nō eſt factū: ergo non habet principiū. Ut dicit philoſophus primo phiſicoꝝ. Et iſti duo modi arguendi ſunt ſeu nuncupant ſyllogiſmi hypothetici. Nā ſemꝑ maior eſt ꝓpoſitio hypothetica. Ut patet. Et ſi contra ambas regulas arguat: qꝛ bene valet. Si homo currit/ riſibile currit. Sed riſibile currit: ergo homo currit. Et iterum valet. Si homo currit: riſibile currit: ergo ſi nullus homo currit: nullū riſibile currit. Et tamē nō ſeruant ambe regule: igitur. Reſpōdetur breuiter ꝙ valet grā materie: non tamen grā forme. Et ſi omnes termini eſſent ſinonimi eſſet cōſequentia formalis. Ut ſi dicam/ Si homo currit: homo currit: ergo ſi nullus homo currit/ nullus homo currit/ Sed omnia iſta ſūt per accidēs extra q̄ intelliguntur regule.

¶ 3ª. a tota conditionali affirmatiua ad vnā diſiūctiuam cōpoſitā ex contradictorio antecedētis ⁊ cōſequente eſt bona cōſequētia. Ut bene ſequitur formalr/ Si homo currit: animal currit: ergo nullus homo currit vel animal currit.

¶ 4ª a tota conditionali affirmatiua ad aliam conditionalem: cuius antecedēs ſit cōtradictoriū conſequētis prime conditionalis ⁊ cōſequēs contradictorium antecedētis prime/ eſt formalis conſequētia. Ut bene valet/ Si ſortes eſt: homo eſt: ergo ſi nullus homo eſt: ſortes nō eſt. Et ratio huius eſt/ quia in omni bona cōſequētia ex oppoſito conſequentis infertur oppoſitū antecedentis.

¶ 5ª a tota ꝯditiōali affirmatiua ad aliā etiā affirmatiuam: que ſic ſe habet/ ꝙ antecedēs conditionalis q̄ eſt conſequēs infert antecedēs prioris conditionalis. Et conſequēs prioris cōditionalis infert conſequēs conditionalis vltime: ſeu illius que eſt conſequens: ē bona conſequētia vt bene valet. Si homo currit animal

curritꝰ ergo ſi ſortes currit: ſubſtantia currit: quia iſta ꝓpoſitio ſortes currit infert iſtã: homo currit: ⁊ iſta aĩal currit/ infert iſtã ſubſtãtia currit.

¶ Et ſciendũ ꝙ regule iſte: ⁊ preſertim due prime intelligũt ſumẽdo cõditionales in ſenſu cõditionali: alias nõ oportet/ vt non bene valet. Neceſſario ſortes mouet ſi ſortes currit: ſed ſortes currit: ergo ſortes neceſſario mouet. Si enĩ ly neceſſario determinet totã cõditionalẽ: ita ꝙ faciat iſtã ſenſum iſta cõditionalis. Si ſortes currit: ſortes mouet eſt neceſſaria: nõ valet ꝯña. vt dictũ ẽ/ Nam cõſequẽs illiꝰ tantũ eſt hoc ſortes mouet: et non hoc/ ſortes neceſſario mouetur. Si vero ly neceſſario tñ caderet ſuper cõſequẽs: ita ꝙ diceret neceſſitatẽ cõſequentis ⁊ nõ conſequẽtie eſſet bona ꝯña.

¶ Cõtra predicta arguit/ 1ª pars iſtius copulatiue. ſ. aliquod animal eſt ⁊ ſi ſortes eſt illud ſortes eſt equꝰ: eſt cõditionalis vera. Et antecedẽs poteſt eſſe verũ ſine conſequẽte: igit/ Maior ꝓbatur tota illa copulatiua ẽ vera ergo quelibet eiꝰ pars/ quelibet pars ergo ⁊ illa conditionalis cũ ſit vna eius principalis pars. aña probatur. ſub ly animal habet plures deſcẽdentes veras igitur tota copulatiua eſt vera/ antecedẽs patet demõſtratis equis/ Minor iã probat ⁊ pono caſum ꝙ ſolus ſortes ſit in mundo tunc antecedẽs eſt verũ ⁊ ꝯñs falſum ergo põt dari antecedẽs verũ ⁊ conſequẽs falſũ cõſequẽtia tenet ab eſſe ad poſſe. Si forſan dicas ꝙ nõ licet deſcendere ſigillatim ſub ly animal ⁊ ly illud cũ relatiuũ nõ ſit reciprocum/ Cõtra: tunc loco ꝺ ly illud pona ly ipſũmet ⁊ redibit pondus argumenti.

¶ Ad hoc argumentũ eſt duplex modus reſpondendi quidã enĩ dicũt ṗdictã conditionalẽ ⁊ per cõſequens totã copulatiuã eſſe falſam: quod patet ponẽdo loco relatiui ſuũ antecedens. quod in talibus optime fieri põt: ⁊ ad probationem veritatis ipſiꝰ copulatiue ꝑ deſcenſum negãt deſcenſum ⁊ bene: quia deſcẽditur ex conſequẽti ſuo termino poſito in conditionali in ordine ad totã conditionalẽ: quid autẽ ſit deſcendere in ordine ad totã conditionalẽ ⁊ quid in ordine ad partem in tractatu aſcenſus ⁊ deſcẽſus videri põt. Alii vero cõceſſo toto antecedẽte: negant cõſequẽtiam: q̃ ꝓbat falſitas conditionalis: ⁊ ratio negationis eſt (vt dicũt) quia illa diffinitio dat de conditionali falſa hypothetice ꝓbabili ⁊ non de ꝓbabili categorice. Et ſic concedunt ꝙ aliqua conditionalis eſt vera: cuiꝰ antecedens põt eẽ verum ſine conſequente.

¶ Pro quo ſciendũ ꝙ aliquã ꝓpoſitionem ꝓbari hypothetice nil aliud eſt ꝙ ipſã probari per regulas hypotheticarũ/ puta/ ſi ſit conditionalis ꝙ non põt dari antecedẽs verum ⁊ cõſequẽs falſum: ſi ſit copulatiua ꝙ quelibet pars ſit vera.

¶ Aliquã propoſitionẽ probari categorice eſt ipſã probari per regulas categoricarũ vel categoricis applicatas. Sicut eſt probatio ꝑ deſcenſum/ ꝑ ſuppoſitionem extremorũ vel nõ ſuppoſitionẽ. ⁊c. Modo predicta ꝓpoſitio eſt categorice probabilis quia per deſcenſum: ideo conſequentia non valet.

¶ 2º arguitur ſic. Iſta cõditionalis eſt vera ſi deꝰ ſcit petrum fore: petrꝰ erit: ⁊ tamẽ antecedẽs põt eſſe verum: cõſequẽte exiſte falſo: igit maior de ſe patet: minor ꝓbatur. antecedẽs eſt neceſſariũ abſolute. ergo ſẽper verũ: ⁊ conſequẽs contingens. ergo poterit eſſe falſum. Si forte diſtinguas ꝙ conſequẽs ſit contingens: prout: D. S. dicit prima pte. q. 14. ar. 13. ad. 2m. quia vel ſumitur put ſubeſt ſcientie diuine ⁊ ſic nego. vel put in ſe conſideratur ⁊ ſic cõcedo. Contra. ergo cõſequẽs eſt abſolute contingẽs: cum neceſſitas vel contingentia rei nõ ſumat a cauſa remota: ſed a propinqua. Nũc ſcientia dei eſt cauſa remota. parẽtes vero ſortis cauſa propinqua: ergo petrũ fore abſolute eſt cõtingens: ⁊ vt ſic ſequitur ad antecedẽs: quod patet quia etiã iſta cõditionalis eſt vera/ Si deꝰ ſcit petrũ fore: petrus realr ad extra erit. Et tamẽ antecedens eſt ſemꝑ abſolute neceſſarium: igitur.

¶ Argumentũ hoc duplicis dificultatis prerequirit ſolutionẽ. Prima eſt vnde oriatur neceſſitas vel contingentia in rebus: ſed iſta in preſenti relinquit: quia altioris eſt negotiĳ videat ſi placet reuerẽdiſſimus in primo. d. 38. in notabilibus. 2ª. eſt qualiter verba. D. S. ſint vera cũ dicit illud antecedẽs eſſe neceſſariũ abſolute: videtur enĩ eſſe falſum: cũ ſit neceſſariũ ex ſuppoſitione. Nã ꝙ enim deꝰ ſciuiſſet petrũ fore: niſi ab eterno determinaſſet ſe creaturũ illũ aliquando. Et cũ hoc liberũ fuerit ſequitur antecedens illud non eſſe neceſſarium abſolute.

¶ Pro huius difficultatis ſolutione aduertendũ eſt primo ꝙ propoſitio aliqua põt dici neceſſaria dupliciter. Uno modo ex habitudine terminorũ: ⁊ iſta vocatur neceſſitas abſoluta proprie: ⁊ ſic iſta eſt neceſſaria/ hõ eſt animal. Alio modo dicitur ꝓpoſitio neceſſaria ex ſuppoſitione vel conditione: ⁊ hoc dupliciter. Uno modo quando omnis ſuppoſitio vel cõditio: q̃ ad eius veritatem requirit iam eſt expleta vel poſita in eſſe. Sicut patet in hac ꝓpoſitione/ abel fuit/ ad cuius veritatem requirit deũ voluiſſe eum eſſe preteritũ: ⁊ parentes eius eum genuiſſe ⁊ omnia hec iã non poſſunt nõ eſſe. Alio modo poteſt dici ꝓpoſitio neceſſaria nõ ꝓprie Et hoc accidit: quãdo ad eius veritatẽ requirunt plura: quorũ aliqua poſita ſunt in eſſe ⁊ aliqua nõ. ſicut eſt iſta/ ſortes ſaluabit. Et ſit caſus ꝙ ſortes non ſit in mũdo ⁊ ſit predeſtinatus. Tunc ad verificandã illã ꝓpoſitionẽ vel ponẽdã in eſſe: duo requirunt. ſ. predeſtinatio diuina ⁊ bonũ opus ipſius ſortis. Quorũ vnũ iam poſitum eſt ⁊ aliud nõ. Et talis ꝓpoſitio põt dici neceſſaria ſcḋm quid vel reſpectiue. Hoc eſt ſi referat ad ſcienciã diuinam. Eſt tamẽ contigẽs abſolute. Iſtis habitis: dr ꝙ. D. S. dicit illud antecedẽs eſſe neceſſariũ abſolute primo modo ſub diuiſione ⁊ non ſicut iſta deus ſcit ſe ipſum ⁊ vult ſeipſum ⁊ cõſimiles: conſequens vero dr contingẽs ex terminorũ habitudine ⁊ ex ſuppoſitione aliqua vel conditione mere contingẽter ponẽda q̃lis eſt generatio actiua ſuorum parentũ.

¶ Aduertendũ preterea ꝙ quando pħs ⁊ omnes logici dicũt ꝙ ex neceſſario non ſequitur contingẽs intelligit ex neceſſario ⁊ contingẽti ex habitudine terminorũ. Ex neceſſario autem quãuis alio quale eſt antecedẽs ſepe dictũ bene põt ſequi contingẽs etiã abſolute. Preſertim quando in tali antecedente includitur aliquid quod ad veritatẽ conſequẽtis requirit. Et hoc inſinuauit. D. S. loco vbi ſupra.

¶ Ad argumentũ autẽ reſpõdet in forma: conceſſa maiore: negando minorẽ. Et ad probationẽ diſtinguo/ ꝙ antecedẽs ſit abſolute neceſſarium: quia vel intelligis ex habitudine terminorũ: ⁊ ſic nego: vel ex ſuppoſitiõe infallibili ⁊ imobili ⁊ ſic concedo ⁊ quãdo infers: ergo ſemꝑ verũ diſtinguo/ ſi ſenſus ſit/ ꝙ eſt/ fuit/ et erit verum concedo/ ſi autẽ intelligas illud non potuiſſe eſſe falſum/ nego. quia ſi deus ab eterno determinaſſet ſe nõ producturũ petrũ/ antecedens illud eſſet falſum: et perinde nunꝙ dabitur conſequẽs falſum antecedẽte exiſte vero. Et ſi inferas hanc ſolutionẽ aduerſari ſolutioni

D. S. et ego. Tum q2 D. S. loquebat potius theologice ꝙ logice. Tum quia ſumebat ly neceſſariũ vt expoſitum eſt: ⁊ quia vt ſic/ videbat maiorẽ neceſſitatem in antecedente ꝙ in conſequẽte: volens vtriuſ ostẽdere: ſub aliquo ſenſu equã neceſſitatẽ dixit: conſequens ſumendũ eſſe, put includitur in ãtecedẽte/ hoc eſt relatum ad ſciẽtiam diuinã: ⁊ ſic pꝫ ſolutio argumenti et S. D. ſenſus ⁊ intentio.

¶ Nunc reſtat aſſignare modũ quo conditionales opponant. Unde dico pmo ꝙ conditionali duplex põt aſſignari contradictoria. Primo ⁊ ppriſſime preponẽdo illi negationẽ negantẽ: ⁊ ſic contradictoria iſtiꝰ/ Si homo currit/ animal currit: erit hec, nõ ſi homo currit animal currit. 2º modo põt dari per vnam aduerſatiuam cõpoſitam ex antecedẽte conditionalis ⁊ oppoſito conſequẽtis. vt ex ſupradictis patet.

¶ Dico. 2º. ꝙ omnes ppoſitiones cõditionales: quarũ vna eſt affirmatiua ⁊ alia negatiua quarũ antecedentia ſunt cõtraria erunt ſubcõtrarie: ſi vero antecedentia ſunt ſubcontraria erũt cõtrarie: ⁊ ſi contradictoria contradictorie: ⁊ ſi impertinẽtia impertinẽtes. Exemplũ primi. Si omnis homo currit: homo mouet. Non ſi homo currit homo mouet. Exemplũ ſecũdi. Si hõ eſt/ animal eſt/ Nõ ſi homo eſt aĩal eſt. Exemplũ tertij poſitum eſt. Exẽplũ quarti. Si homo eſt currẽs/ homo mouet. Non ſi homo omne currẽs eſt homo mouet.

¶ Sed contra hoc argui ſic: in primo exẽplo: antecedentia non ſunt contraria: nec in ſecũdo ſubcõtraria: nec in tertio cõtradictoria: igit nihil dictũ eſt. antecedens patet: quia añs prime condictionalis eſt ly omnis homo currit: ⁊ añs ſecũde eſt ly homo currit. Modo iſta antecedẽtia ſunt ſubalterna ⁊ nõ contraria: igit ⁊c. Et pportionabiliter dicatur de aliis. Maior pbatur q2 vt ex ſupradictis patet/ negatio in conditionali nõ negat niſi illationem: igitur non cadit ſupra alios terminos: igitur videtur ppoſitum.

¶ Ad hoc argumentũ dicit ꝙ de rigore verum concludit. Tamẽ regule iſte intelligunt imaginãdo ꝙ negationes cadant ſupra terminos categoricarum: ⁊ ſic põt intelligi conditionaliter: ſic. ſ. omnes conditionales quarũ vna eſt affirmatiua ⁊ alia negatiua quarũ antecedẽtia eſſent contraria: ſi negatio caderet ſupra terminos categoricarũ: ſunt ſubcontrarie: ⁊ ſi antecedentia eſſent ſubcõtrarie erũt ꝯtrarie: ⁊ ſi ꝯdictoria ꝯtradictorie ⁊c.

¶ Uiſo iam de ly ſi illatiue tento: reſtat de ly ſi: pmiſſiue ſumpto videre/ Pro quo notandũ eſt ꝙ ad veritatem ppoſitionis in qua ly ſi tenet pmiſſiue non reqrit ꝙ antecedẽs ſit verũ: nec conſequẽs: ſed ꝙ ſi ponat antecedẽs ponatur conſequẽs: vt ad veritatem huius ſi veneris ad me: dabo tibi equũ: non reqrit/ ꝙ tu venias ad me: nec ꝙ ego dẽ tibi equũ/ ſed/ ꝙ dato hoc/ ꝙ venias/ dẽ tibi equũ. Et ad eius falſitatem ſufficit oppoſitum. ſ. ꝙ dato ꝙ ponatur antecedẽs: non ponatur conſequẽs/ vnde ſi tu veniẽs ad me nõ receperis equũ predicta ppoſitio eſt falſa. ⁊ hoc dico de affirmatiua: q2 de negatiua dicendum eſt oppoſitum.

¶ Et notandũ/ ꝙ antecedens ⁊ conſequẽs in predicta conditionali non ſumunt pprie: cũ talis conditionalis non ſit cõſequẽtia: ſed dicitur ibi eſſe antecedens ⁊ conſequẽs p ſimilitudinẽ: q2 eodẽ modo diſponuntur ipſe orationes ſicut in conſequentia.

¶ Notabis ꝑterea/ ꝙ in cõditionali pmiſſiua nõ oportet ꝙ omnis vera ſit neceſſaria ⁊ omnis falſa impoſſibilis: ſicut in illatiuis/ ſed aliqua eſt neceſſaria: ſicut iſta/ ſi veneris ad me: dabo tibi equũ vel non dabo tibi equũ. Et aliq̃ impoſſibilis/ vt iſta: ſi venẽris ad me: eris equꝰ vel chimera: alia contingens: vt ſi ambulaueris viam: ceſpitabis.

¶ Sciendũ vlterius/ duplicẽ eſſe pmiſſionẽ quedam enim eſt abſoluta vł ſine aliqua cõditione. vt ſi dicam ſorti, pmitto tibi me lecturũ cras. Et tunc ad implendũ promiſſum oportet ꝙ promittẽs ſciat ita eſſe ſicut p ppoſitionem vel dictũ quod immediate ſequitur ly ſi ſignificat. Et ſic ad implendum dictũ pmiſſum ſufficit ꝙ ego legam cras.

¶ Alia eſt pmiſſio conditionata: vt hic: ſi ſortes docuerit me dialecticã: dabo ei non paruam ſummã pecunie. Et tunc: impleta conditione: tenetur implere pmiſſũ alias non.

¶ Sciendũ tamẽ/ ꝙ cõditio põt eſſe in triplici differẽtia, put habet a. S. T. in. 4. d. quedã enim eſt neceſſaria ⁊ quedã contingẽs. Alia vero eſt impoſſibilis. Si eſt neceſſaria/ habetur pro non adiecta/ hoc eſt: ita obligat ſicut ſi nõ apponeretur: vt hic/ ſi homo eſt animal: dabo tibi equum. Si eſt impoſſibilis: nulla eſt obligatio. vt hic: ſi homo eſt equus: dabo tibi librum/ Si vero fuerit contingens: ſtante conditione ſtat obligatio ⁊ non ſtãte non ſtat. vt ſi docueris me grãmaticã: docebo te logicã. Et intelligit hec de cõditione ad cuius poſitionẽ non ſequitur nõ eſſe obligatum vel aliquid huiuſmodi/ vt patet in iſta cõditionali/ dimittã te tranſire pontẽ: ſi primũ verbum qđ ꝓtuleris fuerit verum quã dicat ſortes platoni. Plato autẽ dicat hoc ꝑ ſe. ſ. dico tibi ꝙ mittes me in flumẽ. Et conſimiliter dicendũ eſt in caſu illo cõmuni de duobus ſeruis ciceronis quorũ vni dixit cicero/ exi a domo ⁊ ſi primus qui tibi obuius fuerit/ fuerit ſeruꝰ eris liber: ⁊ ſi liber/ eris ſeruus. Et alteri dicat econtra ſi primus qui tibi fuerit obuius fuerit liber: eris liber ⁊ tu: ⁊ ſi ſeruus: eris ſeruus ⁊ ſic de ſimilibus dicendum eſt.

¶ Conditionalis 3º modo ſumpta aliquotiẽs inſequit proprietates pmiſſiue/ aliquotiẽs illatiue: ſed differenter/ q2 talis conditionalis non dicit illationem ſimpĺr ſed vt nũc: ⁊ ideo ex dictis poteſt elici quid ad eius veritatem ⁊ falſitatem requiratur.

¶ Habitis ⁊ viſis duobus primis punctis: ad tertium (vbi de conditionatis agendũ eſt) accedẽdo: datur diffinitio ſic/ conditionatũ eſt terminus cõplexꝰ vbi coniungunt plures termini non propoſitionales per ly ſi: mediante copula verbali. Ut hoc totũ/ ſortes ſi eſt ſortes. Dicit termini nõ ppoſitionales: quia in conditionali vniunt termini ppoſitionales cũ ppoſitio ſit terminus complexus/ relique particule liquẽt.

¶ Pro quo notandũ/ ꝙ quãdo conditionatũ ponitur in ppoſitione aliqua/ in tali propoſitione ſunt tres termini: quorũ vnus vocatur extraneus: ſeu concurrens ⁊ eſt ille qui eſt extra conditionatũ poſitus in alio extremo. Alius eſt terminus inferẽs ⁊ eſt ille qui immediate ſequitur ly ſi. Alius illatus/ ⁊ eſt ille qui precedit ly ſi. Exempla horum/ animal ſi eſt homo eſt currens/ ly currẽs eſt terminꝰ extraneꝰ: ſeu cõcurrẽs. ly homo eſt inferens: ⁊ ly animal eſt illatꝰ. Et quãdo fuerit duo conditionata: tunc vtrũ illorũ reſpectu alterius erit terminus extraneus vt hic/ ſortes ſi eſt ſortes eſt chimera ſi eſt chimera.

¶ Notãdũ ꝑterea ꝙ q̃druplex ẽ ꝯditionatorũ ordo pꝰmus eſt/ quando cõditionatũ componit ex terminis conuertibilibꝰ vel ſinonomis. Et tunc tale conditionatũ ſi in illo nulla ponatur negatio eſt tranſcendens ⁊ vltra trãſcẽdẽs vt plato ſi eſt plato: ⁊ dicit trãſcẽdẽs.

quia de qualibet re q̄ eſt valet verificari. Et dicitur vltra trāſcendēs qꝛ de qualibet re: etiā q̄ non eſt cum copula de preſenti nō modificata: pōt verificari: ⁊ ſic iſta eſt vera/ chimera eſt plato ſi eſt plato ⁊ nō iſta chimera eſt ens: dixi vbi nulla ponitur negatio qꝛ alias non oportet/ ⁊ intelligo de negatione preciſe incluſa inter partes conditionati ⁊ non ꝺ alia. Ut patet hic ſortes ſi non eſt ſortes.

¶ Secundus eſt qn̄ conditionatū cōponit̄ ex termino ſupiori ⁊ inferiori. Qđ dupliciter cōtigere pōt. vno modo ſic/ ꝙ terminus inferior ſit inferens ⁊ ſuperior illatus: ⁊ tunc ſilr tale conditionatū eſt tranſcendēs ⁊ vltra tranſcendēs. ¶ Alio modo ſic ꝙ terminus ſuperior ſit inferēs ⁊ inferior illatus. Et tunc aut terminus inferēs pōt pro aliquo ſupponere vel non: ſi non tunc tale cōditionatū eſt tranſcendēs ⁊ vltra. Ut hic hec chimera ſi eſt chimera.

¶ Si vero ſuperior pōt pro aliquo ſupponere: tūc vel ſuperius ⁊ inferiꝰ ſunt termini cōnotatiui: aut abſoluti/ ſi abſoluti/ tunc tale cōditionatū ſupponit ꝓ omni illo: ꝓ quo pōt ſupponere inferius: ⁊ pro omni illo: pro q̄ nō pōt ſupponere ſuperius/ vt hō ſi eſt aīal: quod pōt ſupponere pro omni homine: ⁊ pro omni illo quod nō poteſt eſſe animal.

¶ Uel ſuperiꝰ ⁊ inferius ſunt cōnotatiui ⁊ hoc duplr: quia vel ſunt termini cōnotatiui eſſentialiter vel accidentaliter: ſi primū tunc idē eſt iudiciū: ſicut de terminis abſolutis vt rōnale ſi ē ſenſibile. Et hic voco tminū cōnotatiuum eſſentialiter illū: cuius ſignificatū formale eſt de eſſentia: ſeu fluit ab eſſentia cōnotati. ⁊ hoc dico: qꝛ ly rōnale formaliter ſignificat ratione: ⁊ cōnotat ſubiectū: ſicut ly album/ formaliter importat albedine ⁊ de cōnotato ſubiectum: prout dicit. S. Th. 5. methaphiſice. lectio. 7. § 3. Et pꝫ 3 in predicamēto ſubſtātie licet nominales ⁊ auicenna dicāt oppoſitū/ terminus cōnotatiuus accidētalr oppoſito modo diffiniatur.

¶ Si vero fuerint cōnotatiui accidentalr: tunc tale cōdictionatū ſupponit pro omni illo: pro quo nō pōt ſupponere ſuperius. Ut hoc albū ſi eſt albū ſupponit pro omni illo ꝙ non poteſt eſſe album.

¶ Tertius ordo eſt/ qn̄ cōditionatū componit̄ ex terminis imptinentibꝰ. Ut albū ſi eſt currens: ⁊ tunc tale conditionatum ſupponit pro omni illo: pro quo nō poteſt ſupponere terminꝰ inferēs. Ut dicendo/ lac eſt album ſi eſt dulce totū aggregatū ſupponit pro omni illo quod non poteſt eſſe dulce.

¶ Quartꝰ ordo eſt/ qn̄ conditionatū componit̄ ex terminis diſparatis: ⁊ tunc tale conditionatū ſupponit ſimiliter ꝓ omni illo: quod non pōt eſſe illud: qđ ſignificat terminꝰ inferēs. vt hic/ homo ſi eſt equꝰ eſt currēs vbi conditionatū ſupponit: pro omni illo qđ non poteſt eſſe equꝰ. Et intelligo regulas iſtas tenendo (ſicut cōmuniter tenet) quod ad impoſſibile ſequit̄ quodlibet ⁊ ꝙ neceſſariū ſequit̄ ad quolibet. Alias non oportet illas habere veritatē. vt patet intelligenti.

¶ Si autē iſtarū regularū oblitus fueris: poteris cognoſcere/ an conditionatū ſupponat vel non ⁊ an ſupponat pro illa re vel pro iſta: ſicut cognoſcitur in aliis terminis. ſ. predicando illud de pronomine demōſtratiuo: ⁊ ſi ꝓpoſitio illa in qua predicatur fuerit vera: tale conditionatū ſupponit ꝓ illa re: q̄ per pronomē demonſtrat̄: ſin autē/ non ſupponet. Cognoſces vero/ an talis ꝓpoſitio ſit vera vel falſa per reductionē ad conditionalē. Reduces autē iſto modo. ſ. ꝙ terminus extraneus erit ſubiectū ⁊ terminꝰ inferens predicatum in categorica q̄ debet eſſe ꝯñs conditionalis. Et idē terminus extraneus erit ſimiliter ſubiectū ⁊ terminꝰ illatus predicatū in conſequēte conditionalis. Exēplum lignū eſt homo ſi eſt aīal. volo videre an cōditionatū ſupponat pro ligno. Tunc dico ſic/ hoc eſt hō ſi eſt aīal q̄ vera eſt ligno demonſtrato. Et p ꝯñs illud conditionatū ſupponit ꝓ ligno: ⁊ ꝙ illa ſit vera patet/ qꝛ reducitur ad iſtā conditionalē verā. ſ. ſi hoc eſt aīal hoc ē hō.

¶ Iſtis habitis ⁊ prenotatis. reſtat aſſignare modum quo veritas vel falſitas ꝓpoſitionum de conditionato extremo cognoſcatur. pro quo ſciendū eſt ꝙ circa hoc tot fuere ſentētie quot capita.

¶ Quidā enim dicebāt ꝙ ad veritatē ꝓpoſitionis de conditionato extremo ſolū requirit̄/ ꝙ poſſit reduci ad vnam conditionalē verā. Et ſic iſta categorica ē vera/ lapis eſt aīal ſi eſt homo/ quia iſta eſt vera/ ſi lapis eſt homo/ lapis eſt animal.

¶ Alij dixerunt ꝙ non requirit̄ ſolum quod dictū eſt. Sed vltra erat neceſſariū/ ꝙ ſubiectū ⁊ predicatum ſupponant pro eodem.

¶ Alij dixerunt idē cum iſtis ſecunde opinionis. Addunt tamē/ ꝙ ad hoc ꝙ conditionatū ſupponat ꝓ aliq̄ re non ſolum ſufficit/ ꝙ verificetur de pronomine demonſtrāte: ſed vltra hoc requirit̄/ ꝙ talis res ſit in rerū natura in differentia tēporū importata ꝑ copulam. Et ſic aſſerūt iſtud conditionatū ſortes ſi eſt ſortes nō poſſe ſupponere pro chimera in hac ꝓpoſitione chimera eſt ſortes ſi ē ſortes. qꝛ dato ꝙ chimera demoſtrata ad intellectū: ſeu imaginationē/ iſta ſit vera/ hoc ē ſortes ſi eſt ſortes. Tamē qꝛ chimera non eſt in rerum nā ideo illud conditionatū non ſupponit pro illa.

¶ Uerū iſtis ⁊ q̄ plurimis aliis modis dicendi pretermiſſis ponam qđ mihi pro nunc rōnabilius apparet.

¶ Pro quo ſciendū/ ꝙ ly ſi qn̄ coniungit inter terminos poteſt ſūmi duplr. Uno modo diuiſiue. alio modo complexiue. Si ſumat̄ diuiſiue. tunc veritas ꝓpoſitionis in qua ponit̄ menſurāda eſt ꝑ conditionalem ad quam reducit̄. Et hoc ſolū ſufficit ad eius veritatem. Et ſic iſta eſt vera/ hec chimera eſt animal/ ſi eſt homo quia reducitur ad hanc/ ſi hec chimera eſt homo: hec chimera eſt animal.

¶ Si vero ly ſi ſumat̄ complexiue. tunc requiruntur tria ad hoc ꝙ ꝓpoſitio in q̄ ponitur ſit vera: Primū eſt ꝙ conditionalis ad quā reducit ſit vera. 2m. ꝙ extrema ſupponāt. 3m. ꝙ exiſtāt in illa differētia temporis q̄ per copulā principalē importat̄. Et ſic iſta ꝓpoſitio plato fuit equꝰ ſi eſt equꝰ ē falſa: ſi plato in tēpore preterito non fuerit.

¶ Ad hoc vero ꝙ conditionatū ſupponat pro aliq̄ re ſufficit illud quod dictū ē ante illas oppiniones. Nam dicere ꝙ vltra illud requirit̄/ ꝙ res exiſtat: videt̄ non habere rationē. dato ꝙ demonſtratio non poſſit afferri contra alios modos dicendi.

¶ Quidā ſubdiuidūt ly ſi ſumptū complexiue/ dicunt enim ipm poſſe ſūmi vnice ⁊ non vnice. Et ſumit̄ nō vnice (vt dicunt) quādo licet primo deſcēdere ſub aliq̄ parte q̄ ſub toto/ vt hic omne aīal ſi eſt ſortes eſt ſubſtantia/ deſcendit̄ ſic/ g hoc animal ſi ē ſortes ē ſubſtātia ⁊ hoc aīal ſi ē ſortes ē ſubſtātia. Unice vero ſumit̄/ qn̄ licet imediate deſcendere ſub toto: non facto deſcēſu ſub partibus/ ſed iſta notificatio ē a poſteriori hoc ē per effectū. vt patet intelligēti diffinitionē acceptiōis vnice ⁊ non vnice ſupra poſitas ante oppoſitiones.

¶ Aliqui non ꝑmitterent deſcēſum ſub aliquo termino conditionati: qꝛ virtualiter deſcenderet̄ ſub aliquo

ſet mino in ordine ad totã conditionalẽ/ Sed hoc nõ
videtur cogere: qꝛ q̃n conditionatũ ſumit complexi=
ue non debet eius veritas vel falſitas totaliter menſu
rari per conditionalẽ: ſed etiã per ſuppoſitionẽ extre=
morum: ⁊ ſic poteſt ſubſtẽtari ꝙ liceat deſcendere.

¶ Notabis preterea ꝙ ad hoc ꝙ categorica de conditio
nato extremo reducat̃ ad conditionalẽ debet primo vi
deri/ an conditionatũ reſtringatur ſeu ſingularizetur
per ꝓnomen demonſtratiuũ. Nam tũc non debet re=
duci ad conditionalẽ. vt patet hic/ brunell⁹ eſt hoc ſor
tes ſi eſt ſortes: vbi ly hoc ſingularizat totũ cõditiona
tum/ ſed eius veritas ꝑ extremorũ ſuppoſitionẽ men=
ſuranda venit:

¶ Si vero termin⁹ extrane⁹ ſuppoſuerit determinate
vel diſtributiue/ primo deſcendẽdũ eſt ſub eo ⁊ poſtea
deſcendẽtes poſſit reduci ad conditionales. Si vero ter
minus extrane⁹ fuerit termin⁹ cõnotatiuus debet tol
li cõnotatio ⁊ demonſtrari illud ꝓ quo talis termin⁹
ſupponebat. vt hic/ albũ eſt animal ſi eſt hõ debeo di=
cere/ hoc ẽ animal ſi eſt hõ/ ꝑ ly hoc demõſtrando ſor=
tem: ſi ly albũ pro ſorte verificabat̃.

¶ Si vero totale conditionatũ diſtribuat̃: iam ſumit̃
vnice ⁊ ꝑ ꝯñs deſcendendũ eſt ſub toto conditionato.
Et facto deſcenſu: tale conditionatũ ſupponit diſcrete
in qualibet deſcendẽte. Et per conſequẽs non valet re
duci ad conditionalẽ: vt dictum eſt.

¶ Contra predicta arguit̃. ſi verũ eſſet qđ dictũ eſt ſeq̃
ret̃ hanc eſſe verã. ſ. chimera eſt ſortes/ ſi eſt ſortes/ cõ
ſequẽs eſt falſum/ igit̃ ⁊ antecedẽs/ ꝯña patet: qꝛ con=
ditionalis ad quã reducit̃ eſt vera/ Sed minor ꝓbat̃
ſic/ ſubiectũ non ſupponit ⁊ eſt affirmatiua/ igitur eſt
falſa. Si dicas ꝙ eſt vna inſtãtia contra regulam q̃n
ꝓpoſitio ẽ de conditionato extremo.

¶ Contra bene ſequit̃/ chimera ẽ ſoꝛ. ſi eſt ſoꝛ. ergo ſoꝛ. ſi
eſt ſoꝛ. eſt chimera/ ꝯñs eſt falſum ergo ⁊ añs falſitas aũt
cõſequẽtis patet ꝑ ſenſum quẽ facit qui eſt iſte/ de aliq̃
de quo dicit̃ ꝙ ẽ ſortes ſi ẽ ſortes: eſt verũ dicere ꝙ eſt
chimera.

¶ Preterea ſub toto illo conditionato ſupponente de
terminate nulla dat̃ ſingłaris vera igit̃ illa eſt falſa/
Si dicas ꝙ pro chimera verificatur contra/ bene ſeq̃t̃
hoc ſortes ſi eſt ſortes ẽ chimera: ⁊ hoc ſortes ſi ẽ ſortes
eſt chimera/ ergo chimera eſt chimera (non abſoluendo
ly ẽ a tempore in conſequẽte ſicut in antecedẽte non
abſoluitur) tũc ꝯñs eſt falſum/ ergo aliqua premiſſarum:
ſed ambe ſunt ſinonome: ergo quelibet eſt falſa et ſic
habet̃ ꝓpoſitũ ⁊ ſumo ſemꝑ ĩ argumẽto ly ſi cõplexiue.

¶ Pro huius argumẽti ſolutione eſt notandũ/ ꝙ diffi
cultas ẽ an conditionata ampliẽt omnes terminos tã
ſequẽtes ꝙ precedẽtes. Aliqui eñ dicũt ꝙ ſic ⁊ ꝙ am
pliant predictos terminos ad .5. differẽtias tẽporum.

¶ Alij dicunt/ ꝙ nullo modo ampliant de ſe: ſed oẽs
termini in categorica de conditionato extremo ſtant
ſecundũ exigentiã copule.

¶ Alij dicũt ꝙ nõ ampliãt: ſed bene hñt ampliũ modũ
ſignificandi/ habere vero aliquẽ terminũ ampliũ mo=
dũ ſignificandi nil aliud eſt/ ꝙ poſſe verificari de re q̃
non ẽ mediãte copula ſimplici de preſenti. Et ſm̃ iſtos
conditionata hñt tam ampliũ modũ ſignificandi: vt fa
ciãt terminos non ſolũ ſupponere ꝓ ſignificatis cor=
reſpondẽtib⁹ copule ſue ꝓpoſitionis: ſed etiã ſimpꝉr
pro omnib⁹ ſignificatis. Et ſm̃ hanc opinionẽ reſpon=
detur ad argumentũ concedẽdo maiorem ⁊ negan=
do minorẽ. Et ad probationẽ reſpondet̃ vt reſponſuꝫ
eſt. ⁊ ad improbationẽ reſpõdetur cõcedendo ꝙ bene

ſequat̃ in illa ꝯña ⁊ negatur ꝙ ꝯñs ſit falſum. ⁊ ad hu
ius improbationẽ dicit̃/ ꝙ ſenſus non debet dari illo
modo/ ſed ꝑ conditionalẽ ad quam reducit̃ menſuran
da eſt eius veritas vel falſitas ſm̃ primam opinionem
ſupra poſitam.

¶ Secundo põt reſponderi ad ꝓbationẽ minoris ſeu
deſtructionis conſequẽtis/ negãdo ꝙ ſubiectũ nõ ſup
ponat in ordine ad tale conditionatũ. Et dicit̃ ꝙ ſic de
bet verificari ſubiectũ. ſ. hoc imaginarie eſt chimera.
Et ad aliã probationẽ ſillogiſticã dicit̃/ ꝙ ſi in cõſequẽ
te ly ẽ dicat exiſtiam: nihil valet: qꝛ arguit̃ ab ãplo ad
non ãplum ex parte illius termini chimera: q̃ in an=
tecedẽte ampliat̃ ⁊ non in ꝯſequente: ſed oportet ꝙ co
pula abſoluatur vel aliter amplietur.

¶ Sed ꝯ hoc arguit̃: qꝛ ſi cõditionatũ illud ampliaret̃
vſq; ad imaginabilia: ſequeret̃ ꝙ iſte termin⁹ imagi=
nabile ⁊ illud conditionatũ eſſent termini conuertibi
les/ ꝯñs eſt falſum igit̃ ⁊c̃. ꝯña videtur bona ⁊ mino2
rẽ ꝓbo: qꝛ inter iſtas ꝓpoſitiones ſortes fuit imagina=
bilis ſortes ẽ imaginabilis nõ ẽ differẽtia quo ad veri=
tatẽ ⁊ falſitatem. In iſtis vero ſic. ſ. ſortes ẽ animal ſi ẽ
homo ſortes fuit aĩal ſi ẽ homo. Nã caſu ꝙ ſortes ſit ⁊
nũꝗ fuerit ꝓma ẽ vera ⁊ ſecũda falſa.

¶ Ad hoc argumentũ reſpondet̃ diſtinguẽdo de con=
ditionato: qꝛ vel intelligit̃ de conditionato ſumpto di=
uiſiue: ⁊ ſic negat̃ ꝯña: qꝛ tale conditionatũ nil ponit in
eſſe ⁊ imediate ad conditionalẽ reducit̃ vel intelligit̃
de conditionato complexiue ſumpto ⁊ ſic conceditur.
Et dicit̃ ꝙ ille ambe propoſitiones ſunt vere ſm̃ aliq̃s.

¶ Alij dicunt ꝙ nullo modo conuertitur cũ ly imagi=
nabile ſed hoc partim ad nomẽ conſiſtit ideo dic vt ve
lis: dũ tamen reſpondeas conſequẽter.

¶ 1°. arguitur. Iſte contradicũt. ſ. iſtud ſortes ſi eſt ſor
tes ẽ ens ⁊ iſtud ſortes ſi eſt ſortes non eſt ens ⁊ ſunt
ambe falſe: ſi regule predicte teneant̃ vere: igitur/ añs
pro prima pte notũ eſt: qꝛ nil eis deficit ꝓ ſecũda ꝓbat̃
ſic/ falſitas negatiue eſt nota: demonſtrãdo ꝑ ly iſtud
chimerã ⁊ ꝓbat̃ ꝑ ſuã equiualẽtem de terminis tranſ
poſitis q̃ eſt iſta/ nullũ ens eſt iſtud ſoꝛ. ſi ẽ ſoꝛ. q̃ falſa
eſt vt patet deſcendẽdo ſub ly ens ad chimerã qꝛ am=
pliat̃ vſq; ad imaginabilia falſitas alteri⁹ patet ſic be
ne valet iſtud ſoꝛ. ſi ẽ ſoꝛ. eſt ens: ergo iſtud ſoꝛ. ſi ẽ ſoꝛ. ẽ ſu
bſtantia vel accidẽs: ꝯñs eſt falſum igit̃ ⁊ añs: ꝯña ꝓ=
batur ꝑ pħm in methaphiſica ⁊ primo phiſicoꝝ minor
probat̃ qꝛ chimera non eſt in predicamẽto: ergo non eſt
ſubſtãtia vel accñs cũ omne tale ſit in ꝑdicamento.

¶ Ad hoc argumẽtũ eſt duplex modus reſpondendi
quidã eñ dicũt affirmatiuã eſſe falſaꝫ: qꝛ ei⁹ extrema
nequeũt ſupponere ꝓ eodẽ ⁊ ꝙ negatiua eſt vera: ⁊ ꝑ
ꝯñs debẽt negare hanc vlẽm eſſe verã. omne ſortes ſi
eſt ſoꝛ. eſt ens: qꝛ habet aliquã vel aliq̃s deſcẽdẽtes fal
ſas. Et ſi contra hoc inſtet̃ ſic/ bene valet: tãtũ ens ẽ ſoꝛ
tes ſi eſt ſoꝛ. ergo omne ſoꝛ. ſi ẽ ſoꝛ. eſt ens: ⁊ añs eſt veruꝫ
ergo ⁊ ꝯñs: ⁊ ꝯña tenet ab exponibili excluſiua ad ſuã
vlẽm igitur ⁊c̃. ¶ Ad hoc ſecũdũ illos diceret̃ excluſi=
uam eſſe falſam: ⁊ ꝙ contradictoria ſecũde exponen=
tis (q̃ eſt iſta aliquod nõ ens ẽ ſortes ſi ẽ ſortes) eſt ve=
ra: qꝛ ſub conditionato habet vnam deſcendẽtẽ verã:
illã. ſ. in qua demonſtratur chimera.

¶ Alij dicunt affirmatiuã eſſe verã: ⁊ negatiuã falſam:
⁊ ad improbationẽ concedũt iſtam. iſtud ſoꝛ/ ſi eſt ſoꝛ/
eſt ſubſtantia. Et ſi cõtra hoc arguat̃ qꝛ bene valet. ſoꝛ/
ſi eſt ſoꝛ/ eſt ſubſtãtia: ergo vel homo vel brutũ vel lignũ: ⁊
ſic de alijs: ſed ꝯñs eſt falſum: igit̃ ⁊ antecedẽs. Ad hoc
negaretur ab eis ꝯña ꝓpter diuiſiõis inſufficiẽtiã. ſed

ponere in vno membro vel aggregatū exiſtis. Nam demonſtrando chimerā oportet demonſtrare res poſſibiles impoſſibili modo vnitas. Et hec reſpōſio aduerſatur prime vt patet intuēti. His tamē nō obſtantibus videtur mihi pro clariori ſolutione reſpondendū eſſe cū diſtinctione/ q᷑ vel in illis ꝓpoſitionibus ly ens ſtat preciſe pro ente reali (prout oportet ꝑ illam regulam analogū ꝑ ſe ſumptū. ⁊c. aut ſtat ex intellectus libertate/ tam ꝓ ente reali q̄ pro ente rōnis: ſi primū reſpōdetur eo modo quo prima opinio dicebat: ⁊ conceditꝰ ꝙ iſta ē vera: non ens ē ſortes ſi ē ſortes: q᷑ ſenſus ē: nō ens reale ē ſortes ſi ē ſortes: ⁊ hoc ē verum: quia chimera ē ſortes ſi ē ſortes/ ⁊ chimera ē non ens reale (abſoluendo ī minore ly ē a tēpore) igitur nō ens reale eſt ſortes ſi eſt ſortes. ⁊ vltra ergo non ens ē ſortes ſi ē ſortes. Si vero ly ens ſtet ſecūdo modo dicitꝰ ꝙ affirmatiua ē vera ⁊ negatiua falſa: ⁊ qñ hoc impugnat: dr̄ ꝙ diuiſio ē inſufficiens: ſed debet dici ergo iſtud ſor. ſi ē ſor. ē ſubſtātia vl' accidēs vel ens rationis: q᷑ ibi ſumo accidens ꝓ accidēte reali.

¶ Ultimo notandū ꝙ illud (quod ſupradictū eſt ꝺ reductiōe) intelligi oportet: quādo cōditionati reſpectu cuius debet fieri reductio: ponitur a parte predicati: nam ſi ponatꝰ a parte ſubiecti. tunc terminꝰ extraneus erit predicatū in antecedēte ⁊ cōſequēte cōditionalis. ad quam debet reduci: ⁊ terminꝰ inferens erit ſubiectū in antecedente: ⁊ terminus illatꝰ in conſequente: vt iſta ꝓpoſitio: animal ſi ē hō ē leo: ſi eſt equꝰ ex parte conditionati ſubiecti reducitꝰ ſic. Si hō ē leo ſi ē equꝰ: animal ē leo ſi ē equꝰ. Ex parte vero cōditionati poſiti in predicato reducitꝰ ſic/ ſi animal ſi ē hō ē equꝰ/ aīal ſi ē homo ē leo. Et hoc ſemꝑ obſeruari debet in categorica in qua ſunt duo cōditionata: ꝙ primo reducatꝰ ad conditionalē ex parte primi cōditionati: ⁊ ſecundo ex parte ſecūdi. Et ꝙ hoc multū referat: patet in exemplo poſito: q᷑ prima conditionalis ē vera ⁊ ſecūda falſa ⁊ tā antecedens q̄ conſequēs harū duarum conditionalium: pōt ad aliam cōditionalē reduci. Nec exiſtimes ꝙ ad cognoſcendam veritatē talis categorice oportet ꝙ poſt factam reductionē ex parte primi cōditionati: oportet iterū illā primā categoricā ex parte ſecūdi cōditionati reduci ad aliam conditionalē re integrādo conditionatum in ſubiecto: talis nil ꝓfuiſſet prima reductio/ Sed quādo dicitur ꝙ poſtea cōditionatū ꝑdicati debet reduci: intelligendū eſt de conditionato poſito ī antecedēte ⁊ conſequēte conditionalis. ad quā categorica illa prima reducta ē ex parte ſubiecti: ita ꝙ antecedens talis cōditionalis reducatur ad aliā conditionalem ex parte cōditionati predicati: ⁊ conſequēs ſimiliter talis prime conditionalis: ad vnam aliam. Nec obſtat ꝙ ego ſic non fecerim: quia nō ponebam ordinē verificādi propoſitionē: ſed modū quo poſſet reduci. ¶ Ueritas autē conditionalis negatiue: ⁊ categorice negatiue de conditionato extremo: per ſuas contradictorias menſuranda relinquitur.

¶ Sequitur textus.

Copulatiua eſt illa: in qua cōiunguntur due cathegorice ꝑ hanc cōiunctionē. et. vt ſortes currit: ⁊ anthonius diſputat. Diſiunctiua eſt illa: in q̄ coniunguntur due categorice ꝑ hanc coniunctionē. vel. vt ſortes currit vel plato diſputat. ¶ Ad veritatē copulatiue exigitur vtrāq3 partem eſſe verā\ vt homo eſt animal: ⁊ deus eſt\ ad falſitatem eius ſufficit alteram partē eſſe falſam. Ut homo eſt animal ⁊ equꝰ eſt lapis. ¶ Ad veritatem diſiunctiue: ſufficit alteram partē eſſe verā\ vt homo eſt animal vel equꝰ eſt lapis. Et tamē permittitꝰ ꝙ vtraq3 ſit vera: ſed non ita ꝓprie\ vt homo eſt animal vel equꝰ eſt hinnibilis. Ad falſitatem eius exigitur vtrāq3 partem eſſe falſam) vt homo eſt aſinus vel equꝰ eſt lapis.

¶ Sequitur gloſa.

In textu iſto tangunꝰ diffinitiones due. ſ. propoſitionis copulatiue et diſiunctiue: q̄ intelligende ſunt cōformiter ad diffinitionem propoſitionis conditionalis. vnde prima ſic intelligitur. Propoſitio copulatiua eſt ꝓpoſitio in qua coniunguntur due categorice vel due hypothetice vel vna categorica ⁊ vna hypothetica ꝑ hāc coniunctionē et: vel per aliā ſibi ſimilē tanq̄ ꝑ copulā principalem formaliter vel equiualenter. Dicitur formaliꝰ ꝓpter hāc. Homo eſt doctꝰ ⁊ leo eſt fortis. Dicitꝰ (equiualenter) ꝓpter iſtam ⁊ ſimiles quādo petrꝰ ſtudet ioānes dormit. Si ſumatꝰ loco huius petrꝰ ſtudet in aliquo tēpore ⁊ in eōdem ſortes dormit/ pariformiꝰ eſt diffinienda diſiunctiua poſito ly vel loco de ly et. Ad cognoſcendam veritatē ⁊ falſitatē copulatiue ⁊ diſiunctiue ponunꝰ duo fundamenta/ quorū primum eſt ꝙ veritas ⁊ falſitas copulatiue negatiue ⁊ diſiunctiue negatiue cognoſci debetꝰ per veritatem ⁊ falſitatē affirmatiue q̄ illis contradicitꝰ. Secundū eſt ꝙ copulatiua affirmatiua ſemꝑ ſequitur debiliorē partem ⁊ diſiunctiua affirmatiua nobiliorem. ¶ Pro quo vlteriꝰ ſciēdum ꝙ multe ſunt paſſiones ⁊ proprietates iſtis ꝓpoſitionibꝰ cōuenientes. ſ. neceſſitas/ poſſibilitas/ ſciri. ⁊c. Similiꝰ falſitas/ īpoſſibilitas/ cōtingētia/ ignorari. ⁊c. Dicitur ergo ꝙ ad veritatem copulatiue requiritꝰ cuiuſlibet partis principalis veritas/ dicitꝰ notanꝰ (cuiuſlibet partis principalis ⁊ nō cuiuſlibet categorice) quia iſta eſt copulatiua vera. ſ. homo currit ⁊ ſi equꝰ volat equꝰ hēt alas in qua non omnes categorice ſunt vere. Ad poſſibilitatē vero requiritꝰ cuiuſlibet partis principalis poſſibilitas ⁊ earundē inter ſe compoſſibilitas. ita ꝙ omnes ſimul nullā includāt repugnantiā. Ultimū ponitur ꝓpter hāc/ ſortes currit ⁊ ſortes non currit in qua licet q̄libet pars abſolute ſit poſſibilis: non tamen vna eſt alteri cōpoſſibilis/ dicitꝰ cuiuſlibet partis principalis ⁊ nō cuiuſlibet categorice/ q᷑ iſta copulatiua ē impoſſibilis. ſ. omnis homo currit ⁊ plato eſt homo ⁊ plato non currit (⁊ non abſoluo ly eſt a tēpore in 3ª.) Et ſimiliter iſta eſt impoſſibilis. ſ. homo currit ⁊ ſi hō eſt albus baculus eſt in angulo cū vna eius pars. ſ. conditiōalis ſit impoſſibilis/ ⁊ tamē omnes eiꝰ categorice ſunt poſſibiles. Ad im poſſibilitatē ſufficit vnius partis impoſſibilitas vel ꝙ alique ptes inter ſe repugnēt

vel omnes dicitur vel oēs q̄ ſūt tenentes non poſſe eſſe infinitū iſta ē impoſſibilis quelibet anima creabilis eſt ꝓpria: ⁊ tamē ſi deſcendat ſub ſubiecto fiet vna copulatiua impoſſibilis cuius q̄libet pars cum alia eſt cōpoſſibilis ⁊ cū quibuſlibet duab⁹ ⁊ cū quibuſlibꝫ trib⁹ ⁊ ſic de aliis quibuſlibet finitis: tamē omnes eius partes nō erunt cōpoſſibiles. Ad neceſſitatē requiritur ꝙ omnes partes ſint neceſſarie. vt homo eſt animal et equ⁹ eſt equ⁹. Ad cōtingētiā ſufficit vnius partis principalis contingētia: dū modo alteri non repugnet. vt homo eſt aīal ⁊ equ⁹ mouetur. Ad dubietatē ſufficit ꝙ vna eius pars ſit dubia. Siue altera ſit dubia ſiue non: dū tamē vna nō repugnet alteri. nec ſciatur ſeq̄ falſū ex tota copulatiua in potētia propinqua. Hoc vltimū dicit propter hāc/ omnis grāmaticus currit ⁊ hic eſt grāmaticus poſito ꝙ per ly hoc demōſtret homo quē ſcio nō currere: ⁊ dubitē an ſit grāmaticus ⁊ etiā dubitem an omnis grāmaticus currat. Ex quo patet copulatiuā inſequi debiliorē partem ⁊ ſic ſi vnā eius partē ignoram⁹: totā copulatiuā ignoram⁹: ⁊ ſi vni parti diſſentim⁹ toti diſſentimus.

¶ De diſiunctiua aūt oppoſito modo dicendū eſt. Ad veritatem ſiquidē ipſi⁹ (ex quo nobiliorē inſequitur partem) ſufficit vnius partis principalis veritas ⁊ ad falſitatem vtrāq̄ eſſe falſam. ⁊ ad poſſibilitatem alteram eſſe poſſibilē: ⁊ ad neceſſitatē alterā eſſe neceſſariā vel ꝙ partes repugnent in falſitate. vt patet hic homo currit vel nullus homo currit. Ad contingentiā ſufficit ꝙ vna pars ſit contingens ⁊ alia impoſſibilis vel ambe ſint ꝯtingētes dum modo vna alteri non repugnet. Ad hoc aūt ꝙ ſit ſcita/ ſufficit ꝙ vna pars ſit ſcita: vel ꝙ ſciatur partes inter ſe repugnare in falſitate vel ꝙ ſciatur illā diſiunctiuā ſequi in bona ꝯña ex aliq̄ ſcito Exemplū: vltimū ſcio iſtam diſiunctiuā nullus hō currit vel animal currit. q̄r ſequitur ex iſta conditionali ſi homo currit animal currit: ⁊ tamē neſcio determinate q̄ pars illius diſiunctiue ſit vera: ſimiliter pōt ſequi ex hac diſiunctiua. nullus homo currit vel hō currit. arguendo reſpectu ſecunde partis: ab inferiori ad ſuū ſuperius. Alia exempla facillima ſunt

¶ Poſt predicta aſſignande ſunt quedā regule generales q̄ ſolent cōmuniter poni in hac materia: pro q̄bus vide diogenē laertiū. 7°. libro de vitis philoſophorum in vita zenonis. ¶ Eſt igitur prima regula hec. A tota copulatiua affirmatiua ad quālibet eius partē principalem eſt bona ꝯña: dum tamen arguat in ſenſu copulatiuo: primū dicit ꝓpter iſtā ꝯñam ⁊ ſimiles. ſ. ſi hō eſt leo/ hō eſt irrationalis ⁊ hō eſt animal: ergo hō eſt leo: q̄r ꝯña non eſt principalis pars copulatiue. 2m. dicitur ꝓpter iſtam/ ego ignoro te eſſe hic ⁊ petrum currere: ḡ ego ignoro te eſſe hic. Si prima ꝓpoſitio ſit categorica cuius predicatū pricipale ſit totū hoc ignorans te eſſe hic ⁊ petrū currere: ſi vero ſit hypotetica/ cuius ſenſus ſit ego ignoro te eſſe hic ⁊ ego ignoro petrum currere: bene valet.

¶ 2a. regula. A parte copulatiue affirmatiue ad totam copulatiuā/ non oportet ꝯñam valere: vt non valet: hō currit/ ḡ hō currit ⁊ leo eſt equ⁹. Dicit (non oportet) q̄r ſi aliquādo valuerit: erit vel propter neceſſitatem conſequētis vel ꝓpter eiuſdē ſinonomitatem cū antecedente ⁊ vtrūq̄ reperitur hic. ſ. omnis homo ē animal ergo homo eſt animal ⁊ omnis homo ē animal.

¶ 3a. a tota copulatiua ad vnā diſiunctiuā compoſitā ex eiſdem partib⁹: eſt optima ꝯña: vt bene valet/ hō ē ⁊ leo eſt: ḡ hō eſt vel leo eſt: ⁊ ſunt leges ſubalternar.

¶ Pro diſiunctiuis ponūt alie regule quarū prima ē. A parte principali diſiūctiue ad totā diſiunctiuā eſt formalis ꝯña: vt bene valet/ homo currit ergo homo currit vel chimera eſt.

¶ 2a. a tota diſiunctiua ad aliquā eius partē: non oportet ꝯñam valere vt non valet homo ē vel petr⁹ ē equ⁹ ergo petr⁹ eſt equ⁹ dicit (non oportet) q̄r dato ꝙ aliq̄n teneat hoc non erit rōne iſtius regule ſed ob neceſſitatem ꝯñtis vl ob aliqd ſimile: vt bene valet hic/ homo ē homo vel chimera eſt/ ergo homo eſt homo.

¶ 3a. a tota diſiunctiua: cum deſtructione vnius partis ad poſitionē alteri⁹: eſt bona ꝯña: eſtq̄ꝫ ſylogiſm⁹ hypothetic⁹: vt bene ſequit/ homo ē vel leo ambulat. Sꝫ nullus leo ambulat: ergo homo ē/ Dicit a tota diſiunctiua/ q̄r ſi ſit categorica de diſiuncto extremo nō oportet ꝯñam valere quēadmodū non valet/ omnis ꝓpoſitio eſt affirmatiua vel negatiua ſed non omnis ē affirmatiua/ ergo omnis eſt negatiua/ q̄r antecedēs eſt verum ⁊ ꝯña falſum: ſi vero prima ſumeret in ſenſu hypothetico. ita ꝙ ſenſus eſſet omnis propoſitio eſt affirmatiua vel omnis ꝓpoſitio eſt negatiua/ ꝯña bene valeret. Et ꝑ hāc regulā beat⁹ Bernardus ꝓbat in fine de natiuitatis dn̄i. 3°. Mundū fallis ſic arguēdo: aut infans iſte decipit/ aut mundus fallit. Sed iſte infans non decipitur ergo mundus fallitur.

¶ 4a. arguēdo a diſiunctiua affirmatiua ad copulatiuā negatiuā de partibus cōtradicentibus cui toti ꝓponitur negatio: ita ꝙ ipſa negatione dēpta/ copulatiua ⁊ diſiunctiua remaneāt contradictorie ⁊ econtra. ſ. a copulatiua negatiua a diſiunctiuā affirmatiuā: eſt bona ꝯña: vt bene valet/ nullus homo eſt leo vel null⁹ hō eſt lapis: ergo nō homo eſt leo ⁊ hō eſt lapis ⁊ econtra.

¶ Sciendū ꝑterea ꝙ regule poſite ad cognoſcendam veritatem ⁊ falſitatē. ⁊c. copulatiue affirmatiue deſeruiunt diſiunctiue negatiue. Et q̄ deſeruiūt diſiunctiue affirmatiue deſeruiunt etiam copulatiue negatiue. Et idē dic de regulis poſitis ad arguendū q̄ poſite ſūt pro copulatiuis ⁊ diſiunctiuis affirmatiuis.

¶ His habitis ponendus eſt modus contradicendi in copulatiuis ⁊ diſiunctiuis. Pro quo ſciendū ꝙ ꝓpoſitioni copulatiue dupliciter pōt aſſignari cōtradictoria. Uno modo ꝓponendo negationē toti copulatiue ⁊ ſic datur cōtradictio ꝑ illam regulā nō eſt verius contradicere. ⁊c. ⁊ ſic contradictoria huius/ homo eſt animal ⁊ leo rugit eſt hec/ nō hō eſt animal ⁊ leo rugit. Alio modo ꝑ diſiunctiuā affirmatiuā cōpoſitam ex partib⁹ cōtradicentib⁹ partibus prioris copulatiue ⁊ ſic ꝑfate ꝓpoſitioni contradicit hec/ nullus homo eſt animal vel nullus leo rugit. in qua nulla negatio illarū fertur vltra terminos ſue categorice: cum ſint negatiōes nominales: quemadmodū facit negatio aduerbialis q̄n ponitur in medio categorice ⁊ non in principio. Et eodē pacto dicendū eſt de diſiunctiua affirmatiue. ſ. ꝙ poteſt habere contradictoriā dupliciter. Uno modo per ꝓpoſitionē negationis. Alio modo ꝑ copulatiuā negatiuā compoſitā ex partib⁹ contradicentib⁹ partib⁹ talis diſiunctiue ⁊ ſic contradictoria hui⁹/ homo ē vel leo eſt. erit hec/ non hō eſt vel leo eſt: vel hec/ nullus hō eſt et nullus leo eſt. Ex quib⁹ infertur ꝙ diſiunctiua negatiua ⁊ copulatiua affirmatiua cōpoſita ex partibus contradicentib⁹ equiualent inter ſe. Poſt hec videndū eſt quomodo tales ꝓpoſitiones poſſunt habere contrarias ⁊ ſubcontrarias. Pro quo ſciendum primo ꝙ omnis ꝓpoſitio copulatiua pōt habere cōtrariā ⁊ erit vna copulatiua affirmatiua compoſita ex partibus cō

contradictoriis vel cõtrariis. hoc patet q͛ huiuſmodi copulatiue inferãt duas cõtrarias ſi ex cõtrariis cõponãt᷑: ſi vero cõponãt᷑ ex ꝯ̃triis: idẽ ſeq̄t᷑ q͛ ad min⁹ iferũt duas cõtradictorias ⁊ aliquid vltra. Exẽplũ pꝫ in iſtis.

¶ Omnis homo ẽ aĩal ⁊ omnis equ⁹ mouet᷑ / nullus homo ẽ animal ⁊ nullus equ⁹ mouet᷑: ⁊ in iſtis / omnis homo ẽ alb⁹ ⁊ omnis leo currit / hõ nõ eſt albus ⁊ leo non currit. Nã ĩ caſu ꝙ aliquis hõ currat ⁊ aliq̄s non: ⁊ omnis leo currat. vltime copulatiue ſunt falſe ⁊ prime due facilit᷑ poſſũt dari ãbe falſe ⁊ ſic ſeruãt legem contrariarũ. Secũdo dicit᷑ ꝙ omnis ꝓpoſitio diſiũctiua põt habere ſubcontrariã eritq̧ ei⁹ ſubcõtraria diſiunctiua cõpoſita ex partib⁹ contradictoriis vel ſubcõtrariis: ⁊ hoc patet q͛ talib⁹ repugnat falſitas ⁊ non veritas ſicut primis repugnabat veritas ⁊ non falſitas. Et intelliguntur predicte regule extra propoſitiones ſimpliciter neceſſarias ⁊ ſimpliciter impoſſ͛es.

¶ Ex quo patet ꝙ ad hoc ꝙ aliqua copulatiua cõtrariet᷑ alteri ſufficit ꝙ vna eius pars cõtrariet᷑ vni parti alterius copulatiue vel ei contradicat dũ modo aliq̄ pars nõ ſit formalr̄ neceſſaria: q͛ tunc ſi partes cõtradicerẽt eſſẽt ꝯ̃dictorie de lege. Exemplũ p̃mi hõ currit ⁊ leo rugit: nullus homo currit ⁊ leo rugit / que ſũt cõtrarie. Secũdi / hõ eſt hõ / ⁊ leo eſt leo / nullus homo eſt hõ ⁊ leo eſt leo / q̄ contradicunt ꝯ̃ forma. ꝓportionabiliter dicatur de diſiunctiuis.

¶ Poteſt ſimiliter dubitari An copulatiua affirmatiua poſſit h̄re ſubcõtrariã. Ad qḋ r̃ndet᷑ ꝙ copulatiua affirmatiua cõpoſita ex partib⁹ nõ valẽtib⁹ habere ſubcontrariã nõ põt habere ſubcontrariã. ſed ſi aliq̄ eius pars poſſit h̄re: ⁊ ipſa copulatiua poterit h̄re eritq̧ ei⁹ ſubcontraria vna diſiũctiua cõpoſita ex ſubcontraria talis partis ⁊ ex contradictoria alteri⁹. Primũ patet q͛ iſta omnis homo oẽ aĩal eſt: ⁊ oĩs equ⁹ omne aĩal ẽ non põt h̄re ſubcontrariã q͛ nõ rõne de ly et cum ſit ꝟitas: nec rõne alicuius partis vt notũ eſt. igit᷑. ⁊c̃. Et qñ dixi (copulatiuã non poſſe habere ſubcõtrariã) intelligo q̄ ſit copulatiua vel diſiunctiua: ⁊ nõ que ſit rationalis vel aliqua alia.

¶ Secũda pars patet q͛ talib⁹ repugnat falſitas ⁊ nõ ꝟitas: vt patet hic / omnis hõ legit ⁊ equ⁹ mouet᷑ / aliq̄s hõ nõ legit vel equ⁹ non mouet᷑. Nã in caſu ꝙ omnis hõ legat ⁊ aliq̄ equi currãt ⁊ aliqui non: ãbe ſunt vere.

¶ Proportionabiliter dicendũ eſt de contraria reſpectu diſiunctiue: q͛ diſiunctiua cõpoſita ex partib⁹ non potẽtibus h̄re contrariã: non põt ꝯ̃trariã h̄re: ſed que cõponit᷑ ex aliq̄ parte valẽte cõtrariaꝫ habere poterit h̄re ꝯ̃trariã. ſ. vnã copulatiuã compoſitã ex p̄te ꝯ̃ria talis partis ⁊ ꝯ̃dictoria alteri⁹ vt ꝯ̃ria hui⁹ / oĩs homo ẽ albus vel hõ eſt lapis eſt hec / oĩs homo non eſt albus ⁊ nullus homo eſt lapis.

¶ Dubitat᷑ vlteri⁹ An ſint plures ſpẽs hypotheticarũ Ad hoc dubiũ r̃ndet᷑ affirmatiue. Nã ſunt iſte. ſ. rõnalis (Et eſt illa in q̄ ꝯ̃iũgunt᷑ plures categorice ꝑ ly ꝗ̃ taq̧ ꝑ copulã principalẽ) cauſalis. (Et eſt illa in q̄ ꝯ̃iungũt᷑ plures categorice ꝑ cãlem notã (vt eſt ly q͛ tanq̄ ꝑ copulã principalem.) Aduerſatiua ⁊ eſt illa in q̄ ꝯ̃iũgũt᷑ plures categorice ꝑ ly quãuis vel ꝑ aliud ſibi equiualẽs tanq̄ ꝑ p̃cipalẽ copulã.) Temporalis ⁊ eſt illa in q̄ ꝯ̃iungunt᷑. ⁊c̃. ꝑ li quãdo localis ⁊ eſt illa in q̄. ⁊c̃. per ly vbi vel aliud huiuſmodi. Alia ẽ propoſitio cõparatiua: vt iſta / ioãnes eſt ita doct⁹ in artib⁹: ſicut martinus in theologia. Prime tres ſpẽs cõmuniter reducũtur ad cõditionalẽ: q͛ ſunt ꝯ̃ñe. Alie tres reducunt᷑ ad copulatiuã. Alii reducũt aduerſatiuã ad copulatiuã. Eo ꝙ requirat cõpoſſibilitatẽ partiũ ſuarũ: ſꝫ nec hoc: nec illud multum refert.

¶ Alteri⁹ dubitat᷑ / quid req̄rat᷑ ad veritatẽ ⁊ falſitatẽ predictarũ ꝓpoſitionũ. Pro ſolutione dubii eſt aduertẽdũ animo ꝙ tres ſpẽs hypotheticarũ. ſ. ꝯditionalis rõnalis / ⁊ cauſalis ſunt conſequẽtie.

¶ Preterea ſciẽdũ eſt ꝙ p̄dicte tres ſpẽs pñt conſiderari dupl͛r. Uno modo in quãtũ ꝯ̃ñe ſunt: ⁊ ſic nõ dicũt᷑ vere vel falſe. ſed bone vel male ꝯ̃ñe. Et ſm̄ hãc conſiderationẽ nil aliud ĩ eis debet attẽdi niſi an eis cõueniat diffinitio bone ꝯ̃ñe. Alio modo pñt ꝯ̃ſiderari in q̄tũ ꝓpoſitiones: ⁊ ſic dicunt᷑ vere vel falſe: adduntq̧ aliq̄d ſupra ꝯ̃ñam. Nã ad veritatem rõnalis requirunt᷑ duo. Primũ ꝙ ſit bona ꝯ̃ña. ſecundũ ꝙ tã añs ꝙ ꝯ̃ñs ſint ꝓpoſitiones vere: ⁊ in ſecundo excedit conditionalem. Et ſic iſta rõnalis (homo currit ꝗ̃ aĩal currit) licet ſemper ſit bona ꝯ̃ña) non tñ eſt ſemꝑ vera ꝓpoſitio. Nã in caſu ꝙ nullus homo currat: eſt falſa ob deffectum ſecundi requiſiti.

¶ Ad veritatẽ cauſalis req̄runt᷑ tria. Prima duo ſunt illa q̄ ad rõnalis veritatẽ exigebant᷑. Tertiũ aũt eſt ꝙ cauſa q̄ re ita ẽ ſicut ſignificat ꝑ ꝯ̃ñs ſit in portet ꝑ añs: ⁊ ſic iſta cauſalis eſt ꝟa / q͛ hõ eſt rõnalis / hõ eſt riſibil͛. Uerũ eſt tñ ꝙ multotiẽs veritas cauſalis nõ ſumitur ita rigoroſe: ⁊ tũc ad eius veritatẽ ſufficit vltimũ vel duo vltima: ita ꝙ nõ exigitur ꝙ ſit bona ꝯ̃ña: ⁊ ſic conceditur iſta / q͛ ignis calefacit: aqua h̄et calorẽ: ⁊ quia de⁹ eſt / nos ſum⁹: ⁊ quia de⁹ eſt bonus / nos ſumus boni. vt inq̄t beat⁹ Auguſtin⁹. q̄ tñ ꝓpoſitiões nõ ſũt bone ꝯ̃ñe.

¶ Ad poſſibilitatẽ rationalis requirit᷑ ꝙ ſit bona ꝯ̃ña: ⁊ ꝙ eius partes ſint poſſibiles. Et ad ei⁹ impoſſibilitatẽ ſufficit aliq̄s iſtorũ deffectuũ ⁊ ſic iſta ẽ impoſſ͛is rationalis / ſortes eſt / ꝗ̃ brunell⁹ eſt. Ad eius neceſſitatẽ requirit᷑ vtriuſq̧ partis neceſſitas ⁊ ꝯ̃ñe bonitas: qualis eſt iſta / hõ eſt animal / ꝗ̃ hõ eſt ſubſtãtia. Ad ei⁹ contingentiã ſufficit vnã partẽ eſſe contingẽtẽ / dũ modo alia nõ ſit impoſſ͛: nec p̄tes ei⁹ incõpoſſ͛es: ſuppoſita ꝯ̃ñe bonitate. Ad hoc aũt ꝙ ſit ſcita exigit᷑ vtrãq̧ ei⁹ partem principalẽ eſſe ſcitã: ⁊ ꝙ ꝯ̃ña ſit bona et ſciat᷑ eſſe bona. Ad hoc vero ꝙ ſit neſcita vel dubia ſufficit vnã eius partẽ principalẽ eſſe neſcitã ſeu dubiã vel neſciat᷑ ꝯ̃ñaꝫ eſſe bonã vel dubitet᷑ de eius bonitate. Dũ modo pars nõ ſciatur falſa nec partiũ incõpoſſibilitas. Et iſte due exceptiones intelligunt᷑ quo ad eſſe dubiam vel non. Ex quib⁹ omnib⁹ infert᷑ aliquã rõnalẽ eſſe neceſſariã ꝯ̃ñam ⁊ impoſſ͛eꝫ ꝓpoſitionẽ: vt patet de hac / hõ ẽ equ⁹ ꝗ̃ hõ eſt q̄drupes. Infert᷑ ſecũdo ꝙ nõ oĩs rõnalis ꝟa eſt neceſſaria: nec oĩs falſa ĩpoſſi͛is. cuius oppoſitũ inuenit᷑ in conditionalibus. Sed bene verũ eſt ꝙ oĩs rõnalis eſt neceſſaria vel ĩpoſſi͛is ꝯ̃ña. Hoc patet ĩ hac rõnali. ſ. hõ currit: ꝗ̃ riſibile currit: q̄ eſt neceſſaria ꝯ̃ña ⁊ cõtingẽs rõnalis. Et ex his facillimũ erit aſſignare quid ad veritatẽ ⁊ ad ceteras ꝓprietates req̄rat᷑ in cauſali cũ cauſalis includat quicq̄d rõnalis includit ⁊ aliq̄d vltra / tẽporalis / localis / cõparatiua reducunt᷑ ad copulatiuã: ⁊ ꝓportionabilit᷑ earũ ꝟitas ⁊ falſitas iudicãda ẽ.

¶ Nũc reſtat dicendũ aliq̄d de ꝓpoſitionib⁹ ĩ gerũdio ablatiui ⁊ de ablatiuo abſoluto. Pro q̄ ſciẽdũ ꝙ tales ꝓpoſitiones pñt h̄re quadruplicẽ ſenſuꝫ. Nã pñt tales ꝓpoſitiones exponi ꝑ ly ſi / vel ꝑ ly ꝗ̃ / vel ꝑ ly q͛ / vel ꝑ ly dũ: vt iſta ꝓpoſitio / ſole lucẽte dies eſt: põt exponi ſic. Si ſol lucet dies eſt: ⁊ ſic / ſol lucet ergo dies eſt: et ſic / quia ſol lucet dies eſt: ⁊ dum ſol lucet dies eſt. Conſimiliter dicatur de iſta: neutrum oculum habendo. nõ poteſt videre: ⁊ ſic de ſimilibus.

¶ His omnibꝰ viſis ⁊ terminatis opeprecium erit aliqd
de copulatis ⁊ diſiunctis enodare. Pro ꝙ aduertẽdũ ẽ
animo: quod ly et aliquãdo coniungit inter ꝓpoſitio-
nes (et ſic conſtituit ꝓpoſitionẽ hypotheticã: de ꝙ ſupe-
rius viſum eſt.) Aliquãdo vero coniungit inter termi-
nos (⁊ tunc facit categoricã de copulato extremo vł ex-
tremis.) Et aggregatũ ex terminis aliquot cum ly et
dicit copulatũ: poteſtqꝫ tale aggregatũ ſumi dupliciť.
vno modo cõplexiue / alio modo diuiſiue. Tunc ſumiť
cõplexiue qñ aliud extremũ denotať conuenire toti co-
pulato ⁊ non cuilibet parti ſeorſum vel (quod idẽ eſt)
toti copulato categorematice: vt patet in hac ꝓpoſitio-
ne petrꝰ ⁊ martinus ſunt duo hoïes. Tunc vero ſumiť
diuiſiue qñ alterũ extremũ denotať cõuenire toti copu-
lato ſin categorematice ideſt cuilibet parti ſeorſum vt
petrꝰ ⁊ plato eſt animal. Et hec eſt ꝑma ⁊ principalis
differentia: preter quã ſunt alie quarum vna eſt. ꝙ qñ
ſumiť cõplexiue nõ habet vim cõfundendi terminum
ſeqñtẽ quãtũ eſt ex ſe: bene tñ qñ diuiſiue: vt in ſuppoſi-
tionibꝰ diceť. Differunt preterea ꝙ qñ ſumiť diuiſiue ⁊
poniť a parte ſubiecti ⁊ partes eius ſunt ſingularis nu-
meri requiriť verbũ ſingularis numeri: diciť (ſi partes
eius ſint ſingularis numeri.) qꝛ ſi fuerit pluralis nume-
ri tũc verbũ erit pluralis. vt hic hoïes ⁊ eq̃ currũt qñ
xo ſumiť cõplexiue reqrit verbũ pluralis numeri ſi po-
nať a pte ſubiecti: ſecꝰ ſi a parte predicati: vt dicẽdo: ſor-
tes ẽ materia ⁊ forma: q̃ vera eſt ſm nominales: ſũpto
ly ⁊ cõplexiue. Aliquãdo tamẽ põt ſumi diuiſiue ⁊ hře
verbũ pluralis numeri vt patet dicẽdo / pater ⁊ filius
ſũt vnũ principiũ ſpiritꝰ ſcti vbi ly principiũ ſupponit
confuſe tantum. vt dicit. D. S. ꝑma pte. q. 36. arti. 4º
ad. 4m.

¶ Ad cognoſcẽdã veritatẽ categorice ꝺ copulato extre-
mo ſũpto diuiſiue poniť talis regula. In oï categorica
de copulato extremo diuiſiue ſũpto aut aliud extremũ
ſupponit cõfuſe tm̃: aut diſcrete / aut determinate / aut
diſtributiue. Si prima duo tunc talis categorica im-
mediate reducẽda eſt ad copulatiuã: vt iſta homo et
leo eſt aïal reduciť ad iſtã / homo eſt aïal ⁊ leo ẽ aïal.
Si vero ſint alia duo deſcẽdẽdũ eſt prius ſub tali ter-
mino diſtributo vel determinate ſupponente ⁊ poſtea
q̃libet deſcendẽs põt reduci: vt patet hic / petrus ⁊ leo
omne aïal eſtꝙ petrꝰ ⁊ leo hoc aïal eſt: ⁊ petrꝰ et leo
hoc aïal eſt ⁊ ſic de ſingulis ⁊ poſtea iſta deſcendens
prima põt ſic reduci / petrꝰ hoc aïal eſt ⁊ leo hoc aïal ẽ.
Similiť dicendo / petrꝰ ⁊ leo. b. aïal eſt: priꝰ deſcenden-
dũ eſt ſub ly aïal ⁊ ſi velimus illã imediate reducere ĩ
ſecunda pte addendũ eſt relatiuũ identitatis predicato
ſic / petrus eſt aïal ⁊ leo eſt idẽ aïal: ſed clarius cognoſ-
cetur veritas deſcendẽdo ſicut quãdo diſtribuitur.

¶ Pro cognoſcenda veritate categorice de copulato
cõplexiue ſumpto. Scito circa hoc duplicem eſſe opi-
nionẽ. Quidã enĩ aſſerunt ad veritatẽ categoricaruꝫ
de copulato taliter ſũpto affirmatiuarũ: reqri debitã
correſpondentiã vnitatum vnius extremi ad vnitates
alterius extremi formaliter vel virtualiter. Ita ꝙ vna
vnitas predicati vni vnitati ſubiecti ⁊ altera vnitas
predicati alteri ſubiecti correſpõdeãt: vt ad huius ve-
ritatẽ ſortes ⁊ brunellus ſunt homo ⁊ equꝰ: requiriť ꝙ
iſti parti ſortes aliqua vnitas predicati correſpondeat
⁊ huic alteri. ſ. brunellus alia ſimiliter correſpondeat.

¶ Diciť virtualiť qꝛ iſta ſm nominales cõceditur mã
⁊ forma ſunt ſortes tñ a parte ꝑdicati nulle vnitates
formaliter ponanť ſed ſolũ virtualiť qꝛ in ſorte mã ⁊
forma includunť. Et ſm hoc iſta eſſet concedẽda. ſ. ſor-
tes ⁊ plato ſunt differentia a ſorte ⁊ platone: ⁊ iſta ſor-
tes ⁊ plato ſunt eadẽ ſorti ⁊ platoni.

¶ Aliꝰ eſt modꝰ dicẽdi cõmunis aſſerẽs veritatẽ taliũ
ꝓpoſitionũ menſurãdã eſſe ꝑ extremorũ ſuppoſitionẽ
queadmodũ in alijs categoricis ita ꝙ omnis ꝓpoſitio
affirmatiua cuius ſubiectuꝫ ⁊ ꝑdicatum ſupponit pro
eodem extra inſtantias eſt vera.

¶ Pro cuius ampliori noticia ponunť alique regule
quarũ prima eſt. Omne copulatum cuius q̃libet pars
principalis ſupponit: ⁊ ipm ſupponit: ⁊ ſi aliq̃ pars pri-
cipalis nõ ſupponit: totũ copulatũ categorematice nõ
ſupponit / Que regula vera eſt extra aliquas inſtãtias
quarũ prima eſt in ꝓpoſitionibꝰ de incipit ⁊ deſinit et
ĩmediate: vt patet in hac ꝓpoſitione iſte materie ⁊ iſte
forme ĩmediate poſt hoc erũt hõ ⁊ hõ / demonſtratis
duabus materijs ⁊ duabus formis ex quibꝰ diuiſa ho-
ra ſequẽti ꝑ partes ꝓportionales minoribꝰ termina-
tis verſus hoc inſtãs iniciatum in q̃libet parte ꝓpor-
tionali fiãt duo hoïes de nouo: qḋ põt fieri ꝑ diuiſio-
nẽ materiarũ. tũc totũ copulatũ ſupponit ⁊ nulla pars
poſito ꝙ modo nullus hõ ſit nec ſit futurꝰ niſi ex par-
tibꝰ illis cõponať. Et ꝙ iſtud copulatũ ſupponat pro-
bant aliq̃ per hoc ꝙ illa ꝓpoſitio eſt vera: ꝙ autẽ nul-
la pars ſupponat ꝓbãt ꝑ hoc ꝙ nulli hoïes deter-
minate ſunt demõſtrabiles q̃ ĩmediate poſt hoc ſint fu-
turi: ĩmo iſta ẽ vera in illo caſu nulli homines erunt
ĩmediate poſt hoc. Sed probatio prior non eſt ſuffici-
ens: nam poſſet dici regulam pati inſtantiã in exponi-
bilibus qualis ẽ illa: ⁊ idẽ dicunt ꝙ plurimi de hac re-
quiſitũ ad equitandũ eſt equꝰ. Alia inſtãtia eſt qñ eſt
copula de preterito vel futuro vel alia ſimilis: vt patet
hic / ſortes in aliquo inſtanti fuit albus ⁊ niger. Nam
caſu ꝙ ſortes in nullo eodẽqꝫ inſtanti fuerit albus ⁊ ni-
ger (quod dico ꝓpter nominales ponẽtes illũ in diuer-
ſis locis) ſed ĩ vno albꝰ ⁊ ĩ alio niger: q̃libet pars copu-
lati ſupponit ⁊ nõ totũ: cuius rõ eſt. qꝛ in verificatio-
ne partiũ per ſe copule non vniunt pro eodẽ inſtanti:
ſed in copula totius categorice ſic: ⁊ ſimiliter in verifi-
catione totius. Et in caſu poſito vſus fui opinione no-
minaliũ de diuiſione hore ⁊ cõpoſitione hominũ: que
põt admitti: tantũ ad arguendũ quicq̃d ſit de eius ve-
ritate. Sufficit enĩ in ꝓpoſito ꝙ ſi eſſet vera eſſet verũ
quod dictum eſt.

¶ Secunda regula. Omne copulatum cuius vna pars
ſupponit pro aliquo ⁊ alia vel alie pro eodem vel pro
parte totius totum copulatum pro illo eodem ſuppo-
nit. Exemplum primi marcus ⁊ tullius pro cicerone
ſupponit: ⁊ ſimiliter homo ⁊ homo pro ſorte. Secũdi.
ſortes ⁊ ſua materia ſupponit pro ſorte / homo ⁊ nõ ho-
mo pro homine qu a ly non homo ſupponit pro ani-
ma hominis. ¶ Tertia eſt. Omne copulatũ cuius vna
pars ſupponit pro vna parte vel pro partibus alicuius
totius: ⁊ alia pars vel alie partes ſupponunt pro par-
te vel partibus reſiduis eiuſdem totius: que cum prio-
ribus conſtituunt totum / ſupponit pro illo toto ab ip-
ſis partibus conſtituto: vt hoc copulatum medietas ⁊
medietas / medietas ſuperior ⁊ medietas inferior / nõ
homo ⁊ non homo ſupponunt pro ſorte (negatione pri-
ma cadente ſupra ly homo preciſe) nam materia eſt
non homo ⁊ forma ſimiliter. Sed eſt notanduꝫ ꝙ iſta
regula vltima tenet verum in via nominalium tenẽ-
tium totum eſſe ſuas partes: quod a thomiſtis ſolem-
nibus reputatur falſum ⁊ bene merito: cum illud aſſe-
rat Sãctꝰ Thomas in ꝙ pluribus locis ſcilicet ſuma
contra gentes libro primo capitulo. 18º. ratione penul

Anima vbi dicit ſic. Partes ſūt imꝑfecte reſpectu toti⁹
ſicut partes hominis nō ſunt homo/ ꝛ idē dicit in.3º.d.
2ª.q.prima.ar.3º.ſub arti.3º.ad.3m.dicit enim ſic. Cū
dicitur nomine humanitatis corp⁹ ꝛ animā intelligi:
intelligendū eſt materialiṫ:ſicut nomine toti⁹ intelli/
guntˀ partes:non ꝙ totū proprie loquēdo ſit ſue ptes:
ſed aliquid ex partibus cōſtitutum. Itē caplo pmo in
opuſculo de ente ꝛ eſſentia dicit ſic. Relinquitˀ ergo ꝙ
nomē eſſentie ī ſubſtantijs cōpoſitis ſignificat illud qđ
eſt cōpoſitum ex materia ꝛ forma:ꝛ illud eſt totū diſtī
ctū a partibus igitur:aliās idē componeret ſeipſum.
¶ Itē.7º.metha.lectione.14.§.manifeſtū eſt.ꝛc.ſic ait
D.S. Omne enī quod eſt in actu / eſt ab alijs diſtin/
ctum qꝛ res vna diuiditˀ ab alia per ſuā formā ꝛ actū.
Uide ſimiliṫ in.§.quoniam vero. Preterea phs.5º.
metha.ſubſtantia ſenarij nō eſt bis tria:ſed ſemel ſex.
Uide ſimiliter.S.D.in.4º.d.8.q.pma.arti.3º.ad.6m.
Itē opuſculo de natura materie caplo vltimo. Item
quolibeto.2.q.2.ar.pmo ad pm. Itē.4º.d.16.q.pª.ar.
pmo.q.3ª.ad.2m. Et ibidē.q.3ª.ar.pmo q̄ſtiūcula.2ª.
Et ibidē.q.13.arti.2º.q̄ſtiuncula.2ª.in argumento in
cōtrari infra.ar.pmo.q.1ª.et in alijs multis locis be/
ne tamē verū eſt ꝙ aliquādo videtˀ dicere.S. Tho.ꝙ
totum nō diſtinguat a ſuis partibus ſed ꝙ totū ſit ſue
partes ꝛ hoc tenetur ab aliquib⁹.
¶ Et pbant hoc auctoritate.D.S.prima pte.q.11.arti.
vbi dicit ꝙ totū etherogeneū vt homo eſt q̄dam mul/
titudo:ſed non alia multitudo quā ſue partes.igiṫ.ꝛc.
et ibidē.q.75.arti.1.argumēto in oppoſitū. Itē ibidē
q.78.arti.3º.ad.1m.et.q.13.arti.7.in.c. Et pma ſecūde.
q.13.arti.pmo.et.3ª.parte.q.3ª. Et.4º.diſti.10.q.pma
arti.3.q̄ſtiūcula.3ª.ad primū. Et ſūma contra gētes li:
bro.4º.capi.81. Itē in opuſculo de ente ꝛ eſſentia cap.
pmo dicit vnde oportet ꝙ eſſentia a qua res denomi
natur ens nō ſit tm̄ forma nec tantū mā: ſed vtrumꝗ.
Preterea idē habetˀ ꝯ vitate.q.15.ar.pmo ad.6m.ꝛ in
multis alijs locis grā breuitatis omiſſis. Cū ergo iſta
ſic ſe habeāt primi gloſant auctoritates cōtra illos ad
ductas: ꝛ ſecundi ſimiliter. Et ſic nil aliud reſtat niſi
ſcire qui illorū meli⁹ gloſant:ꝛ videtur mihi ꝙ primi
.ſ.tenentes ꝙ totū diſtinguatˀ a ſuis partibus qđ pbatˀ
ſic.inter diuerſimode gloſantes auctoritatē alicui⁹ do
ctoris illi melius gloſant q̄ accipiunt ab ipſo doctore
gloſam illā. Sed tenētes ꝙ totū diſtinguatˀ a ſuis par
tibus/accipiūt gloſam a.D.S.igiṫ.ꝛc.maior eſt per ſe
nota.minor pbatˀ. Nā tenentes totum diſtingui a ſuis
partibus. Gloſant auctoritatē dicentē ꝙ eſt idē totum
cū partib⁹ ſic/vel ꝙ ſit idē formaliter et ꝓprie: ꝛ ſic eſt
falſum vel idē materialiter ꝛ improprie ꝛ ſic eſt verū:
ꝛ hec gloſa eſt.D.S.in.3º.diſ.1ª.q.pma.arti.3º.q̄ſtiū/
cula.3ª.ad.3m.titulus autē q̄ſtiuncule eſt. An deus aſ/
ſumpſerit formā toti⁹ ex cōpoſitione partiū reſultā/
tem.ꝛc. Et ſic intētio.D.S.eſt dicere ꝙ iſta ꝓpoſitio/
totū eſt ſue partes eſt predicatio cauſalis: ꝛ ſenſus eſt
totum cauſatˀ ex ſuis partib⁹. Alij vero.ſ.tenentes opi/
nionem oppoſitaꝫ gloſant auctoritates.D.S.dicentes
ꝙ totū diſtinguitˀ a ſuis partibus ſic/vel ꝙ diſtinguatˀ
a partib⁹ ſimul ſumptis ꝛ ſic non vel ab ipſis diuiſim
ſumptis ꝛ ſic eſt verum. Iſta gloſa non inuenitˀ ī to/
ta doctrina.S.D.ꝛ prima ſic:igiṫ prima eſt amplectē
da. Et pro hoc vide Capreolum ꝛ Reuerendiſſimum
3º.diſtin.1ª.queſtione prima cōcluſione.3ª.et Paulū
ſoncī in ſua metha.
¶ Sed de hac.q.hacten⁹ quā non tetigiſſem niſi ſcirē
multotiens inter ſumuliſtas nominales ꝛ reales agi/
tari:ꝛ inter thomiſtas ad inuicem: ¶ Ad propoſitū m
igitur reuertētes dicimus hāc eſſe falſam / ſortes eſt
materia ꝛ forma/niſi intelligatur materialiter / ſed p=
me due regule etiam ſm thomiſtas ſunt vere. Et pōt
hec.3ª.regula pati inſtantiā in caſu:in quo prima re=
gula paſſa fuit. Ex quibus regulis inferuntˀ aliqua co/
rolaria:quorum prima eſt.
¶ Nō a propoſitione categorica affirmatiua de copu/
lato extremo ad copulatiuam non valet ꝯña imo nec
ad diſiunctiuā:vt nō ſequitˀ plato eſt materia ꝛ forma:
ergo plato eſt materia ꝛ plato eſt forma.antecedens
(vt liquet)eſt verū ꝛ ꝯñs falſum:ꝛ ſimiliter eſſet ſi in
ꝯñte loco ly ꝛ poneretur ly vel.
¶ Similiter nō valet/omnes homines currunt:ergo
oīs homo currit. Nā poſito ꝙ ſortes currat:et ex me=
dietate ſupiori materie eius cū anima ipſiusmet ſortis
fiat plato currēs.et ex alia medietate.ſ.inferiori cum
eadem aīa fiat cicero quieſcēs/ antecedēs eſt veruꝫ ꝛ
ꝯñs falſum. Et tamē añs includit copulatū virtualiṫ:
ꝛ ꝯñs copulatiuam.igiṫ. Nō autē añs ſit verū patet/
qꝛ bene valet expoſitorie/iſti duo hoīes currūt(ſigna/
tis currētib⁹.)Et iſti duo homines omnes hoīes ſūt
ḡ omnes hoīes currunt. Et ꝙ minor ſit vera patet qꝛ
illi duo hoīes ſūt omnes ptes ex q̄bus omnes tres in/
tegrantur:igiṫ.ꝛc. Nō autē ꝯñs ſit falſum patet. Bene
valet omnis homo currit:cicero ē homo: ergo cicero
currit/ꝯñs eſt falſum:ergo ꝛ antecedens: ꝛ nō minor
illius:ergo maior:igitur.ꝛc.
¶ 2m.a propoſitione copulatiua ſeu diſiunctiua ad ca
tegoricā de copulato extremo/ ꝯña non valet ſemꝑ
vt patet hic ſortes habet ſcutū ꝛ plato habet ſcutum ḡ
ſortes ꝛ plato hñt ſcutū:ſi ly ſcutū in ꝯñte determinet
totū copulatū. Si vero determinet quālibet partem
ibi virtualiṫ incluſam:bene valet ſed illū ſenſum non
facit propoſitio ex rigore ſed primum ī quo antecedēs
eſt verum ꝛ ꝯñs falſum vt ex ſe notum eſt.
¶ 3m.ē nec a categorica de copulato diuiſiue ſūpto ad
aliā de copulato cōplexiue:nec ab vna de diſiuncto ad
vnā de copulato valet ꝯña:vt nulla iſtarū valet petrus
ꝛ plato eſt homo:ergo petrus ꝛ plato ſunt homo nec
valeret ſi in prima poneretur ly vel.
¶ 4m.eſt hec propoſitio eſt vera ſortes ꝛ plato ſciunt
ſeptē artes liberales:dato ꝙ petr⁹ ſciat tres ꝛ plato q̄/
tuor nec illud plurale debet ſic reſolui.ſ.petr⁹ ꝛ plato
ſunt ſciēs ſeptē artes liberales et ſciēs ſeptē artes libe
rales:ſed ſic petr⁹ ꝛ plato ſunt ſciēs ꝛ ſciēs ſeptē artes
liberales/ita ꝙ ille accuſatiuus determinet totū copu
latum. Et ſm hoc q̄dā concedūt iſtā/petrus ꝛ plato eē
ſciētes ſūt ſicut in pricipio ꝛ optime ꝓfecerūt ī caſu p=
dicto addēdo tm̄ ꝙ petr⁹ doceat tres artes q̄s ſcit pla/
tonē:ꝛ plato q̄tuor quas ſcit petrū. Uidetˀ tamē mihi
meli⁹ eſſe vti diſtinctione q vel ly eq̄ determinat totū
copulatū categorematice ꝛ non partes. Et ſic ꝯcedo ꝙ
eſt vā vt determinat ptes ꝛ ſic ē falſa / Similiṫ dicēdū
eſt ꝯ iſta petr⁹ ꝛ plato portāt lignū in caſu ꝙ ābo por/
tēt vnū lignū ita magnū ꝙ a nullo eorū poſſit ꝑ ſe de/
ferri que vera eſt vt patet.
¶ Sed ꝯ hoc arguitˀ ſic/bene valet petr⁹ ꝛ plato por/
tāt lignū:ḡ petr⁹ portat lignū:ꝯñs eſt falſū:igiṫ ꝛ añs:
ꝯña vō pbatˀ ſic/petr⁹ portat aliq̄d ꝛ nō aliud niſi lignū
ḡ.ꝛc.nec valet dicere ꝙ portat dimidietatē ligni qꝛ be
ne valet portat dimidietatē aliquā ꝛ nō ē potior rō de
vna q̄ ꝯ alia ḡ quālibꝫ dimidietatē portat ḡ totū lignū
¶ Ad argumentū hoc dupliciṫ reſpondeo. Primo ꝙ
petrus nihil portat de ꝑ ſe bene tamē de ꝑ accidēs:qꝛ

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

portare de per accidens in propoſito nil aliud eſt ꝙ ſimul cū alio aliquid ꝯferre: Sed ſi teneatur ꝙ portare de ꝑaccidens nō ſit portare: reſpondeꝫ ſecundo negando ꝯñam: ⁊ ad probationē nego ꝙ aliquid portet cū nihil portet de ꝑ ſe/ dato ꝙ q̄libet illorū aliq̄d faciat.

¶ Sed contra hoc arguitur. Bene ſequiꝫ petrꝰ ⁊ plato portant lignum ꝗ petrus ⁊ plato ſunt portās lignū ⁊ portans lignum a plurali a ſingulare geminatum.

¶ Ad hoc diciꝫ ꝙ non bene geminatur ſingulare: quia variaꝫ appellatio ſeu determinatio illius obliqui ī antecedente ſiquidē determinabat totū copulatū et in conſequēte determinat partes: ſed debet ſic dici petrꝰ ⁊ plato ſunt portās ⁊ portans lignū. Sed cōtra. Hec propoſitio vltimo aſſignata eſt falſa: ⁊ alia prima ē vera: ergo nō bene explicatur antecedens patet quia eſt vna affirmatiua de ſubiecto non ſupponēte: igitur antecedens probo q꞉ nulla pars copulati ſupponit/ patet quia hoc totū eſt vna pars portās lignū igitur/ forſaꝫ negabis illud totū eſſe vnā partē/ Cōtra q꞉ ad minus ly portans eſt vna pars ⁊ non ſupponit quia de nullo eorū eſt verum dicere hoc eſt portās cum neuter eorum portet de ꝑ ſe. Ad hoc negaꝫ ꝙ illa pars nō ſupponat et negaꝫ ꝙ bene verificetur ſed debet ſic dici: hoc ē portans cum alio. Nec valet hoc eſt portās cum alio ergo hoc eſt portans: quia arguitur a dicto ſecundū quid ad ſimpliciter vt notum eſt.

¶ His notatis poniꝫ alia ſub diuiſio ⁊ eſt ꝙ ly et complexiue ſumptū pōt ſumi dupliciter. Uno modo non vnice. Alio modo vnice: tunc ſumiꝫ non vnice qñ nō attribuitur toti copulato vnica ſuppoſitio/ ſed bene cuilibet parti: ſi partes ſupponant cum ceteris ꝓprietatibus vt patet ex diffinitionē acceptionis nō vnice ⁊ tūc debemus deſcendere ſub partibus ⁊ nō ſub toto ꝑmo ſub vna: ⁊ ſecūdo ſub alia. Tūc vero ſumitur vnice qñ toti copulato attribuitur vnica ſuppoſitio diſtincta a ſuppoſitionibꝰ partiū ⁊ per ꝯñs deſcēdendū eſt ſub toto ⁊ non ſub partibꝰ de ꝑ ſe. Nec dicēdū eſt/ ꝓut q̄daꝫ dicunt/ ꝙ tunc ſumitur nō vnice quando ꝑmo deſcendendū eſt ſub partibꝰ: ⁊ poſtea ſub toto ⁊ vnice quando primo ſub toto ⁊ poſtea ſub partibꝰ/ quia hoc non pōt ſtare/ Primo q꞉ facto deſcēſu ſub ꝑtibꝰ copulati nō poſſumus vlteriꝰ facere deſcēſu ſub toto/ quia iam ſupponit totū copulatū ī deſcēdētibꝰ di Screte ſecūdo quia ſub partibꝰ acceptionis vnice non liceꝫ deſcēdere de per ſe vt dictum eſt in oppoſitionibus.

¶ Conſequēter poſt ly ⁊ dicendū ē de ly vel. Pro quo ſciendū ꝙ ly vꝫ poteſt ſumi dupliciter. Uno modo vt coniungit inter ꝓpoſitiones: ⁊ de hoc iam ſupra dictū eſt. Alio modo vt coniungit inter terminos/ ⁊ ſic conſtituit categoricam de diſiuncto extremo ⁊ ſic iterum ſubdiuiditur quia pōt ſumi diuiſiue ⁊ complexiue ⁊ iterum cōplexiue diuidiꝫ in non vnice ⁊ vnice: ⁊ hec membra debent diffiniri proportionabiliter ad alia de ly et. Et ſimiliter veritas categorice de ly vel eſt menſuranda per reductionē ad diſiunctiuam īmediate licet ī multis alio a hōc non ſit verum: q꞉ in iſta ꝓpoſitione omnis ꝓpoſitio eſt affirmatiua vel negatiua ly vel ſumiꝫ diuiſiue: ⁊ prius oportet deſcēdere ſub ſubiecto: quia diſiunctū confunditur ⁊ eſt vera: ⁊ ſi īmediate reducereꝫ eſſet falſa ⁊ vtrūq꞉ rñdēdo ꝯſequenter: pōt ſuſtineri.

¶ Et aduertēdū eſt animo ꝙ nō eſt ita manifeſta iſta multiplex acceptio in diſiunctis ſicut in copulatis. Nā iſta propoſitio petrus vel plato eſt animal ſiue ſumaꝫ ly vel diuiſiue ſiue cōplexiue ſiue vnice ſiue non vnice ⁊ eſt ⁊ apparet vera: hoc tamē eſt de ꝑ accidens qđ patet hic vbi eſt manifeſta differētia .ſ. homo vel chimera nō eſt riſibilis/ que vera eſt ſumpto ly vel diuiſiue vt patet ꝑ diſiunctiuā ad quā reduciꝫ Si vero ſumaꝫ cōplexiue eſt falſa/ vt patet per deſcenſum: nā eius omnes deſcendētes ſunt falſe in quibus ſolū demōſtrādi ſunt homines ꝓ quibus diſiunctum ꝑ ſe ſupponit.

¶ Sciendū preterea ꝙ ad hoc ꝙ diſiunctū ſupponat ſufficit ꝙ eius vna pars ſupponat ⁊ ad hoc ꝙ nō ſupponat oportet ꝙ nulla eius pars ſupponat.

¶ Circa predicta queriꝫ. An in cōtradictoriis de diſiūctis ⁊ copulatis ſit neceſſe ꝙ ſemper ſi ly et vel ly vel in vna negetur in alia affirmetur ⁊ e diuerſo ſi in vna affirmetur in alia negeꝫ. Et probatur ꝙ non/ quando copulatū ſeu diſiunctū ſumiꝫ vnice illud non oporteꝫ fieri igiꝫ non ſemper eſt neceſſe. ⁊c. Sed cōtra ly et ē vniuerſalitas ⁊ ly vel particularitas: ergo ꝑ ſecundaꝫ conditionē ꝯdictoriarū nō debet manere eodē modo.

¶ Pro huius .q. reſpōſione ⁊ euidētia ponūtur tres cōcluſiones quarū prima eſt. Qñ diſiunctū vel copulatū ſumiꝫ diuiſiue ſemꝑ ſi aliquod eorū affirmaꝫ ī vna cōtradictoria debet in alia negari ⁊ ſi negatur affirmariꝫ vel ſi in vna ponitur ly vel/ in alia debet poni ly et ⁊ econtra. Et probatur iſta cōcluſio a priori ⁊ a poſteriori et ꝑmo de copulato. Et probaꝫ ſic quia ſi cōcluſio nō eſſet vera darentur due cōtradictorie falſe hoc eſt impoſſibile igiꝫ. ⁊c. cōſequētia ꝓbatur. Nā ſumo iſtas cōtradictorias .ſ. homo ⁊ equꝰ eſt riſibilis: omnis homo ⁊ oīs equꝰ nō ē riſibilis ꝙ ſint ꝯtradictorie patet quia nulla cōditio eis deficit/ patet hoc ꝙ ly ⁊ maneꝫ eodē modo qđ non eſt incōueniens per aduerſariuꝫ/ Sed quod ſint ambe falſe probatur ſic reducuntꝫ ad duas copulatiuas falſas: ergo ſunt falſe/ antecedēs probo ꝑma reduciꝫ ad iſtam/ homo eſt riſibilis ⁊ equꝰ eſt riſibilis ſecūda ad iſtā: omnis homo non ē riſibilis: ⁊ oīs equꝰ nō eſt riſibilis. Et ꝙ iſte ābe copulatiue ſint falſe patet q꞉ ī ꝑma copulatiua ſecūda pars ē falſa et ī ſecūda ꝑma.

¶ A priori vero ꝓbaꝫ ſic. Due ꝓpoſitiōes equalētes inꝫ ſe hñt ꝯdictorias equalētes inꝫ ſe/ ſed ꝓpoſitio ꝯ copulato extremo diuiſiue ſūpto equalet copulatiue affirmatiue ꝗ ſua ꝯdictoria equalebit diſiūctiue affirmatiue de ꝑtibꝰ ꝯdicētibꝰ vel copulatiue negatiue ſed non poſſet equiualere niſi ly ⁊ negareꝫ vꝫ mutaretur in ly vel igitur debet mutari vel negari ⁊ ſimiliter dicendum eſt de diſiuncto ſumpto diuiſiue.

¶ 2ª. eſt. Qñ diſiūctū vꝫ copulatū ſumiꝫ cōplexiue vnice ſemꝑ debet manere eodē modo ly et ⁊ ly vel ꝓbaꝫ hoc quia in aceptione vnica ſemꝑ debemus reſpicere totum categorematice ⁊ non partes ad contradicendum ⁊ deſcendendum. ⁊c. igitur concluſio vera.

¶ Qñ ſumiꝫ copulatū vꝫ diſiūctū cōplexiue non vnice tūc ē differētia inꝫ copulatū ⁊ diſiūctū q꞉ in copulatis debꝫ manere eodē modo ī ābabꝰ ꝯdictoriis/ q꞉ nō reputaꝫ vlitas nec particularitas/ diſiūctū vero nō q꞉ ly vꝫ reputaꝫ particularitas. Prima pars ꝓbaꝫ quia preter hoc nūq̄ dabunꝫ due ꝯdictorie vere vel falſe: ergo nō eſt neceſſe ipſum ⁊ variari. Secūda pars ꝓbatur q꞉ ſi ly vel non varieꝫ dabunꝫ due contradictorie vere vel falſe: vt ex dicendis inferius perſpicuum erit.

¶ Et ſi curioſe queratur. Que eſt radix huiꝰ .ſ. ꝙ ly et ſumpto cōplexiue ⁊ non vnice ⁊ affirmato in ābabus nūq̄ dātur due ꝯdictorie vere vꝫ falſe ⁊ nō in diſiūctis Ad hoc dubiū qđ nūq̄ reꝑi tact. ⁊ videꝫ mihi dicēdū ꝙ ratio eſt q꞉ quantūcunq꞉ ly ⁊ ſumatur non vnice ſi tamen ſumitur cōplexiue ſemper habet aliquid acceptionis vnice in ſe/ quia coniungit ⁊ voces ⁊ res mas

ſori vnione ꝙ quando ſumitur diuiſiue quod patet qꝛ quando ſic ſumitur non reducitur ad copulatiuā ꝛ ꝓpterea quando ſumitur diuiſiue debēt affirmari ī vna ꝛ in alia negari vel verti in ly vel. Et cōfirmatur / qꝛ terminus pluralis numeri infert copulatū etiam ſumptū non vnice vt bene valet/homines currūt ergo homo ꝛ homo currunt ꝛ tamē ly et incluſuȝ in termino pluralis numeri tenet vnice. Diſiūctū tamē nō habet aliquid acceptionis vnice in ſe: quia ſemper denotat diſiunctionē rerum licet poſſit ſumi cum ſuis partibꝰ vnice/dixi copulatum ſemꝑ habere aliquid acceptionis vnice in ſe quia hoc non habet in ſuis partibus vt patet qꝛ dicendo ſic homo ꝛ equꝰ ſunt animalia ly homo ꝛ ly equꝰ in ſua cōtradictoria nō debēt manere eodē modo. Et cōfirmat̄ ſic qꝛ propoſitio affirmatiua de copulato complexiue capto non vnice nō pōt eſſe vera niſi predicatum cōueniat omnibus partibus ſimul ſūptis/propoſitio vero de diſiuncto poteſt eſſe vera ſi predicatum tantū conueniat vni parti. Argumentoruȝ vero ſolutio habetur ex dictis.

¶ Ex his emergit alia difficilior q̄ſtio ꝛ eſt talis.ſ.an ly vel complexiue non vnice captū negatum equiualeat ly ꝛ affirmato vel non ꝛ ſi ſic queritur iterū an equiualeat ly et affirmato cōplexiue capto vel diuiſiue. Si forſam dicas: prout nōnulli dicunt ꝙ nullo modo ei equiualet/contra omnis negatio preſupponit aliquā affirmationeȝ in qua fundatur ꝛ per quā menſuratur igit̄ ꝛc. antecedens ꝓbatur quia aliqua negatio ꝑſupponit aliquā affirmationem: vt patet de iſta homo non ē fedus q̄ ſ₃ philoſophū menſurat̄ ꝑ iſtā: homo ē pulcher primo ꝑhier. ꝛ non eſt potior ratio de vna quā ꝺ alia igitur/Similiter ly vel negatū diuiſiue equiualet ly et affirmato diuiſiue ꝛ non eſt aſſignabilis ratio q̄re magis tunc ꝙ quādo ſumit̄ complexiue igit̄. ꝛc. Preterea quelibet ꝓpoſitio de ly vel cōplexiue capto pōt habere vnam de ly et affirmato ſibi correſpōdente igit̄ dictum i toto eſt falſum/antecedēs iſtud due cōcluſiones cum ſuis probationibꝰ poſtea ponende ꝓbabunt. Si dicas ꝙ equiualet ly et affirmato cōplexiue capto contra ex hoc ſequitur duas contradictorias poſſe dari falſas igitur dictū nullū āteceddēs ꝓbo ꝛ capio iſtas duas cōtradictorias.ſ.aliq̄ aīalia ſunt ſortes vel plato ꝛ nulla aīalia ſunt ſortes vel plato/ſūpto ly vel non vnice dato ꝙ ſequitur copulā vel preponatur copule ſi teneat̄ ꝙ quando ſequit̄ ſemper ſumitur vnice quia ī hoc non eſt pondus difficultatis/ꝙ iſte ſint falſe ꝓbo. Et primo de prima ſic ipſa eſt vna affirmatiua cuiꝰ extrema non ſupponunt pro eodem igitur. Itē omnes eius deſcendētes ſub ſubiecto ſunt falſe igitur ꝛ ipſa/ ꝛ ꝙ deſcendentes ſub ſubiecto ſint falſe: patet iterum deſcendendo ſub predicato/vel per reductionē ad diſiunctiuam ex parte predicati quod poteſt fieri dato ꝙ ſumatur complexiue vt ſtatim dicetur. Qꝺ autem ſecunda ſit falſa patet ſic: habet vnam deſcendentē falſam ſub ſubiecto.ſ.iſtam/iſta animalia non ſunt ſortes vel plato illo ꝓnomine iſta eos ipſos demonſtrāte/et ꝙ iſta ſit falſa patet per ſuā equiualentē/que eſt iſta.ſ. iſta animalia ſortes ꝛ plato non ſunt ꝙ autē hec ſit falſa ſumpto ly et cōplexiue ad ſenſum patet ꝛ ꝑ veritatē ſue vere cōtradictorie. ¶ Si vero dicas/ꝙ tale vel negatū equiualet ly ꝛ affirmato diuiſiue capto contra ex hoc ſimiliter ſequūter due cōtradictorie falſe igit̄ ꝛc. Antecedēs ꝓbo ꝛ capio iſtas duas cōtradictorias.ſ.hō vel equꝰ nō eſt currēs: ꝛ nō homo vel equꝰ nō eſt currens: ꝛ pono caſum ꝙ nullus equꝰ ſit in mundo et ꝙ omnis homo currat/ꝙ in hoc caſu negatiua ſit falſa patet quia ſubiectū ꝛ predicatū ſupponūt pro eodem ꝛ eſt negatiua igit̄. Itē omnes eiꝰ deſcēdentes ſūt falſe quibus deſcendimus ad ſolos homines ꝓ quibꝰ ꝑciſe ſubiectū ſupponit igit̄. Nec debet reduci ad diſiunctiuā cū ibi ponatur negatio non impedita vt infra dicetur igit̄ ipſa eſt falſa. Qꝺ autē ſecūda ſit falſa probatur ſic: ſua equiualēs eſt falſa.igitur ꝛ ipſa antecedēs ꝓbo qꝛ iſta eſt falſa.ſ.omnis homo ꝛ oīs equus eſt currēs ꝛ iſta eſt ſua equiualēs igitur/maior ꝓbatur quia reducit̄ ad vnam copulatiuā falſam q̄ eſt iſta: oīs homo eſt currēs/ꝛ omnis equꝰ eſt currēs ꝙ autē poſſit ꝛ debeat reduci patet qꝛ ly et ſumitur diuiſiue ꝑ te igitur. ꝛc. ꝛ ſi dicat̄ ꝙ anteq̄ꝫ reducat̄ debet fieri deſcenſus ſub partibus copulati/hoc nō ſaluat reſpondenteȝ quia poſtea deſcendentes reducentur ad copulatiuas falſas vt notum eſt.

¶ Prohuius igit̄.q.enodatione conſiderandū eſt ꝙ plurimos doctores niſos eſſe ad eam reſpondere: et pro maiori parte ad.q. reſponderūt negatiue. Alij vero dixerunt nullam regulā vniuerſalē ꝛ generalē poſſe inueniri. Alius autē aſſignauit vnā generalē regulam quā plurimū magni fecit ꝛ ad celū vſq̄ꝫ deduxit q̄ tamē (vt verum fatear) plures patitur inſtantias ꝙ veritates obtineat. Que omnia facillimum erat īpugnare ni tēporis anguſtia ꝛ breuitatis amor obſtitiſſent. Diligens tamē lector ex dicendis argumēta eliget quibus iſtas poſitiones expugnare poterit/Solum igitur ponam ꝙ mihi de hac.q. dicendum viſum fuerit duo fundamenta quaſi per ſe nota premittens quoruȝ primum tale eſt.

¶ Aliquod diſiunctuȝ ſumptū cōplexiue modo ſumat̄ vnice modo nō/equiualet ꝺ forma acceptionis terminorū ly vel ſumpto diuiſiue ita ꝙ a propoſitione in q̄ ponit̄ vnū ad ꝓpoſitionē in qua ponit̄ reliquū ē neceſſaria ꝯňa ꝛ tenens de forma acceptionis terminoruȝ hoc ſic patet qꝛ iſta ꝓpoſitio ſortes vel plato eſt aīal infert de forma acceptionis terminorū iſtā ſortes vel plato eſt aīal ſumpto ly vel in prima complexiue ꝛ in ſecūda diuiſiue ꝙ autem cōſequētia teneat patet quia nūq̄ꝫ inſtabitur.

¶ Secundum eſt. Aliqua propoſitio de ly vel complexiue ſumpto ꝛ non vnice non equiualet de forma acceptionis terminorum: imo nec de materia alteri ꝓpoſitioni in qua ly vel ſumitur diuiſiue: ꝛ idem dico de aliqua propoſitione/in qua ly vel ſumitur complexiue vnice.ſ.ꝙ non infert aliam in qua ſumitur diuiſiue/ꝓpoſitio patet de iſta ſortes vel chimera non eſt animal que falſa eſt ſumpto ly vel complexiue qualitercūq̄ꝫ ſumatur vt patet per ſuppoſitionem extremorum ꝛ ꝑ deſcēſum quia non habet niſi vnicam deſcēdētem ſub ſubiecto que falſa eſt/ꝙ autem ſit vera ſumpto ly vel diuiſiue patet per diſiunctiuam ad quam reducitur/ſiue reducas illaȝ facto deſcenſu ſub predicato ſiue non quia ſemper erit falſa: dixi ſub ꝑdicato/quia ſub totali ſubiecto non licet deſcendere quia ſumitur ly vel diuiſiue: habet̄ ergo ꝙ ab vna ad reliquam conſequentiam nulla erit.

¶ Si vero q̄ratur quādo vna categorica de diſiūcto ſūpto cōplexiue q̄litercūq̄ꝫ ſumat̄ infert vnā ꝺ diſiuncto ſumpto diuiſiue ꝛ quādo nō. Pro huius noticia ponitur regula quedam generalis que talis eſt.

¶ Omnis ꝓpoſitio ꝺ ly vel capto cōplexiue in q̄ totale diſiūctū non cōfundit̄/nō ſingularizat̄/nō diſtribuit̄ vbi non ponit̄ negatio nō impedita/ nec ē aggregatū

ex diuerſis copulis quarū vna eſt ampliatiua/ nec diſiunctum ſumit cum ſigno collectiuo vbi nō ponitur aliquis modus in copula equiualet vni alteri in qua ly vel ſumit diuiſiue/ exēplū primi omnis ꝓpoſitio ē affirmatiua vel negatiua q̄ vera eſt ſumpto ly vel cōplexiue ⁊ falſa ſumpto diuiſiue tenēdo ꝙ quādo ſic ſumit īmediate eſt reducēda ad diſiūctiuā. Secūdi iſtud homo vel chimera nō eſt homo: ſignato hoīe/ quia nō infert mutuo vnam in qua ly vel ſumat diuiſiue/ Tertii omnis hō vel equ⁹ currit ly omnis cadēte ſupra totale diſiunctū. Quarti homo vel chimera nō eſt animal Dicit nō impedita q꞉ ſi ſic diceret homo vt nō oīs chimera nō eſt ſortes bene poſſet vnā aliā inferre in q̄ ly vel ſumeret diuiſiue. 5o. ſortes inuenis diſputat diſputabit vel diſputauit nā ſumpto ly vel cōplexiue eſt vera ⁊ diuiſiue falſa: vt patet reducēdo illā ad diſiunctiuam cui equiualet ⁊ ſit caſus ꝙ ſortes modo ſit ſenex ⁊ nūq̄ hactenus diſputauerit ⁊ cras vero ſit diſputaturus. Sexti iſti ſūt oēs apli dei vł aſini in ſubiecto demōſtrādo apoſtolos p̄ciſe ⁊ illo ſigno omnes cadēte ſupra totale diſiunctū/ q̄ falſa eſt ⁊ non infert iſtam diſiunctiuā iſti ſunt oēs apli dei vel iſti ſunt omnes aſini q꞉ eſt vera: ⁊ ꝑ conſequēs nō infert vnam categoricā de ly vel ſumpto diuiſiue q꞉ illa equiualeret huic diſiūctiue Et ꝙ illa prima ſit falſa patet quia ſenſus eſt ꝙ iſti apoſtoli demonſtrati ſunt omnia entia ꝑ quib⁹ ſupponit hoc diſiunctū apoſtoli vel aſini qḋ falſum eſt. Septimi de⁹ neceſſario eſt creās vel nō creans q̄ vera ē ſumpto ly vel complexiue ⁊ falſa ſi diuiſiue tenēdo ꝙ ad diſiunctiuam ē imediate reducenda/ ⁊ ſi alia inſtātia reperta fuerit ſuperiorib⁹ addatur.

¶ His prenotatis ponuntur due concluſiones cum ſuis corollariis: quarum prima talis eſt.

¶ Omnis ꝓpoſitio de ly vel cōplexiue capto ⁊ nō vnice equiualēs de forma acceptionis terminorum vni ꝓpoſitioni in qua ly vel tenetur diuiſiue habebit pro cōtradictoria vnam de ly ⁊ affirmato diuiſiue capto vel vnam de ly vel negato equiualenti ly ⁊ affirmato diuiſiue capto. Que cōcluſio (ne videar pro libito meo ⁊ abſq꞉ ratiōis fundamēto loqui) probatur ſic. Omnes propoſitiones equiualentes inter ſe habebunt contradictorias duas propoſitiones equiualentes inter ſe: ſꝫ ſic eſt ꝙ quando ly vel tenetur diuiſiue habet pro contradictoria vnam de ly ⁊ affirmato diuiſiue capto vel vnam de ly vel negato equiualenti ly ⁊ affirmato diuiſiue capto ergo propoſitio tali propoſitioni equiualens eandem contradictoriā habebit vel vnam illi cōtradictorie equiualentē: ſed talis eſt propoſitio de qua loquitur cōcluſio igit꞉: prima maior eſt euidēs alioquī due contradictorie extra inſolubilia eſſēt vere vel falſe/ minoris autē euidentia ex prima concluſione .q. precedentis haberi poteſt.

¶ Ex his infertur ꝙ tale vel negatum equiualet ly et affirmato diuiſiue capto cui⁹ corollarii veritas nulli concluſionem callenti erit ambigua.

¶ Scda 2a oīs ꝓpoſitio ḋ ly vel cōplexiue capto ⁊ nō vnice non equiualēs de forma acceptionis terminoꝝ alteri in qua ly vel tenetur diuiſiue: habebit pro contradictoria vnam de ly ⁊ affirmato complexiue capto vel vnam de ly vel negato equiualenti ly ⁊ affirmato cōplexiue capto/ Hec cōcluſio poteſt probari eo modo q̄ et prima ⁊ ſimiliter quia nunq̄ dabitur inſtantia cum limitatione poſterius ponenda.

¶ Ex quo ſequitur ꝙ tale vel negatum quantum eſt ex ſe equiualet ly ⁊ affirmato complexiue capto ⁊ hoc corollarium cum primo reſpondet directe queſtioni vel difficultati propoſite. ¶ Pro hui⁹ cōcluſionis limitatione (qua ex rigore non indigebat cum poſita fuerit diſiunctiue) eſt ſciendū ꝙ multe ſunt ꝓpoſitiones de ly vel ſumpto vt ipſa concluſio ſecunda dicit q̄ non poſſunt habere contradictoriam in qua ponatur ly et complexiue in propria forma vel propter incongruitatem vel quia non participabūt in extremis/ vt patet de iſta petr⁹ vel martinus non eſt animal/ ſumpto ly vel complexiue: q̄ non habebit iſtam petrus ⁊ martin⁹ eſt animal ſumpto ly ⁊ complexiue nam vt ſupra dictum eſt ly ⁊ quando ſumit complexiue: ⁊ ponitur in ſubiecto exigit verbū pluralis numeri/ ſi vero diceremus ſic petrus ⁊ martinus eſt animal vel ſunt animalia vel qualitercūq꞉ aliter non habebunt eandē copulam vel nō participabunt in extremis ſed hoc eſt de ꝑ accidens ⁊ non de per ſe nec ex parte ipſius diſiunctiui vt dictum eſt. Hoc tamen/ eſt ſemper verū/ ꝙ omnis ꝓpoſitio in qua ly vel negatum (prout dicit concluſio) ponitur: pōt habere vnā ſibi equiualentē q̄ cōtradicat ad minus de lege illi cui contradicebat illa in qua ly vel negatur. Et hoc tenendo ꝙ ad contradictorias de lege non requiratur omnimoda participatio in extremis/ ⁊ per iſtam vbi ponitur ly ⁊ affirmatū poſſumus cognoſcere veritatē vel falſitatem illius in qua ly vel negabatur. Et vt ſcias aſſignare equiualentem vide ſi aliud extremum a diſiuncto ſit termin⁹ pluralis numeri vel ſingularis ſi ſecundū verte illū in pluralē vt ſi dicamus ſic non homo vel equus eſt animal vertet ſic omnis homo ⁊ omnis equ⁹ nō ſunt animalia ſumptis ly vel ⁊ ly et cōplexiue. Si vero fuerit pluralis numeri tunc aut eſt terminus numeralis ibi vel nō/ ſi nō maneat in propria forma vt hic non ſortes vel plato non eſt animalia que equiualet huic ſortes ⁊ plato ſūt animalia/ Similiter ſi dicatur ſic nō omnia animalia ſūt ſortes vel plato equiualet huic aliqua animalia ſortes ⁊ plato non ſunt q̄ ambe contradicunt huic .ſ. omnia aīalia ſortes ⁊ plato ſunt/ ⁊ in iſtis verificat concluſio quo ad vtrāq꞉ partem/ ea propter dixi multe ſunt propoſitiones. ⁊c. ⁊ non dixi omnes propoſitiones. ⁊c. Si vero ponatur terminus numeralis/ oportet ipſum duplicari vel triplicari prout videris propoſitionibus expedire vt patet hic nō ſortes vel plato nō ſunt duo entia q̄ equiualet huic ſortes ⁊ plato ſunt quatuor entia ⁊ per eam debet prima cognoſci. Et ſic quelibet ꝓpoſitio de ly vel negato poterit habere vnā de ly ⁊ affirmato ꝑ quam eius veritas cognoſcatur. Ex quib⁹ omnibus patet reſponſio ad .q. ⁊ ſolutio ad argumenta ⁊ hoc de queſtione hac.

¶ Reſtat nunc quedam argumenta circa preſentē materiam ꝓponere vt dicta magis perſpicua fiant arguitur igitur primo ſic.

¶ Iſte ſunt contradictorie .ſ. homo ⁊ ⁊ quilibet equus eſt .b. animal/ omnis homo vel equ⁹ nō eſt animal (ſumptis illis coniunctionibus diuiſiue) ⁊ tamen dabuntur ambe falſe igitur. ⁊c. maior patet quia nulla conditio videtur eis deficere/ minor vero probatur ī caſu ꝙ ſint multi homines cū vno equo preciſe/ nam tūc affirmatiua eſt falſa vt patet per deſcenſum ſub predicato/ et poſtea per reductionē deſcendētiū ad copulatiuas. falſitas autē negatiue patet per falſitatem diſiunctiue ad quam reducitur/ reducitur ſiquidem ad iſtam omnis homo non eſt animal vel .a. equus non eſt animal.

¶ Ad hoc argumentū reſpondetur dupliciter. Uno modo tenēdo ꝙ talis propoſitio nō debet reduci ſine

diate ad diſiunctiuã q₂ ly vel confundet ſed p̄mo opoꝛ
tet deſcendere ſub pꝛedicato anteq̄ reducatur ⁊ ſic ne
gatiua eſt vera ⁊ affirmatiua falſa vt patet.
¶ Alio modo tenẽdo ꝙ imediate debeat reduci ꝓpoſi
tio de diſiuncto reſpõdetur negãdo maioꝛẽ: deficit.n.
eis q̄rta cõditio in pꝛima eñ ly animal ſupponit de/
terminate poſt ſpeciale ſignũ ⁊ ꝑ conſequẽs in alia d̄
bet ſupponere diſtributiue diſtributione oppoſita de/
terminate poſt ſpeciale ſignum vel in ſe vel in ſua eq̄
ualẽti Et ꝙ non in ſe notum eſt ꝙ nec in ſua equiua/
lenti patet quia iſta eſt ſua equiualens nõ homo ⁊ oĩs
equ⁹ eſt animal in qua ly animal diſtribuitur diſtribu
tione oppoſita confuſe tantũ ⁊ nõ determinate/debe
ergo ſic dicere/omnis homo vel equ⁹ nõ eſt.b.animal
⁊ ponitur ly.b.vt in ſua equiualẽti ly animal diſtribua
tur diſtributione oppoſita determinate poſt ſpeciale
ſignum:⁊ hoc dico quia licet in iſta diſtribuatur diſtri
butione oppoſita determinate non tamẽ poſt ſignũ ſpe
ciale quia ly vel non eſt tale ſignum. Et ſimiliter poni
tur ly.b.vt ſit ſignum ꝙ pꝛimo deſcendẽdũ eſt ſub pꝛe/
dicato q̄ reducat vel ꝙ in reductione (ſi imediate ve/
limus eam reducere) debet poni relatiuũ idẽtitatis ſic
dicendo: omnis homo nõ eſt animal vel.a.equ⁹ non eſt
idem animal/q̄ diſiunctiua contradicit copulatiue ad
quã affirmatiua reducta fuit/quia contradictoꝛie pꝛo/
poſitiones ad pꝛopoſitiones contradictoꝛias debent re
duci. Poſſet ſimiliter dici tenendo ꝙ debeat reduci
imediate ꝙ deficit quarta conditio ⁊ eſt ꝙ in negati/
ua ly animal diſtribuitur in oꝛdine ad duos terminos
quoꝛum vnus ſtat confuſe ⁊ alter determinate/nam di
ſtribuitur in oꝛdine ad ly equus ſtans confuſe ⁊ in oꝛ
dine ad ly vel ſtans determinate equiualenter dato ꝙ
pꝛecedat ſignum vniuerſale nam cum ſit illa pꝛopoſi/
tio imediate reducenda ly vel erit pꝛimus terminus ꝓ
babilis:⁊ per conſequẽs ſua confuſa reputatur deter/
minata. Et ſecundũ hoc in affirmatiua debet poni mix
ta ⁊ dici ſic/homo ⁊ omnis equ⁹.c.animal eſt.
¶ 2°. arguit ſic iſte contradicunt.ſ.pariſius ⁊ rome vẽ
ditur piper/non pariſius ⁊ rome venditur piper ⁊ ta/
men dabunt ambe vere vel falſe igitur.⁊c. Et ſumo ly
⁊ diuiſiue ⁊ non pono caſum nouũ ſed procedo rebus
vt nunc ⁊ ꝙ ſint vere pꝛobo: negatiua eſt vera ⁊ affir=
matiua vt notum eſt per copulatiuã ad quam reducit
igitur ⁊ ꝙ negatiua ſit vera pꝛobatur multipliciter.
¶ Pꝛimo ſic bene valet pariſius ⁊ rome venditur pi/
per: ergo pariſius ⁊ rome venditur aliquid: ſed nihil
vendit pariſius ⁊ rome: g̃ non pariſius ⁊ rome vendit
piper:⁊ totum antecedẽs eſt verum: ergo vltimũ ꝯñs
ſed vltimũ ꝯñs eſt pꝛopoſitio pꝛobanda igitur.⁊c.
¶ 2°. ſic omnes eius deſcendẽtes ſunt vere ſub pꝛedi/
cato igitur ⁊ ipſa eſt vera: antecedens pꝛobo: iſte ſunt
vere non pariſius ⁊ rome venditur hoc piper:⁊ nõ pa
riſius ⁊ rome vẽdit hoc piper ⁊ ſic de ſingulis igit.⁊c.
¶ 3°. ſic/eſt vna negatiua de ſubiecto non ſupponentẽ
igitur eſt vera: antecedens pꝛobo quia de nullo eſt ve
rum dicere hoc eſt pariſius ⁊ rome venditur. ¶ 4°. ſic/
Sua equiualens eſt vera: igitur ⁊ ipſa antecedens pꝛo
bo quia iſta eſt vera.ſ.nullum piper vendit pariſius ⁊
rome:⁊ iſta ẽ ſua equiualẽs g̃ maioꝛ pꝫ q₂ ſua ꝯdictoꝛia
eſt falſa q̄ eſt iſta: aliq̄d piper venditur pariſi⁹ ⁊ rome
⁊ minoꝛ pꝛobatur quia termini ſupponũt eodeꝫ modo
cũ ceteris requiſitis igitur.⁊c.
¶ Ad hoc argumentũ reſpõdet negando minoꝛẽ:⁊ ad
ꝓbationẽ ꝯceſſa veritate affirmatiue negat veritas ne
gatiue. Et ad pꝛimã pꝛobationẽ nego illam ꝯñam ⁊ rõ
eſt q₂ illa ꝯña ſi teneret eſſet q₂ arguit a tota rationali
cum deſtructione conſequẽtis ad deſtructionẽ antece/
dentis/ſed hoc non fit igitur ⁊c. Hoc aũt patet q₂ non
bene deſtruitur ꝯña debet.n.deſtrui per cõtradictoriũ
quod non fit ibi iſte enim ꝓpoſitiones.ſ.pariſius ⁊ ro/
me venditur aliquid ⁊ nihil venditur pariſius ⁊ rome
non contradicunt quia eis deficit.5.cõditio ꝯdictoriarũ.
¶ Ad ſecundã ꝓbationẽ nego deſcenſum: q₂ p̄dicatuꝫ
(vt cõmuniter dicit) ſupponit diſtributiue imobiliter:
ſed mihi videtur ꝙ alius erroꝛ cõcõmitat ⁊ eſt ꝙ ar/
guitur latenter a pluribus determinatis ad vnã reſpe
ctu multitudinis vel ab vna ad plures nã ly.et negatiũ
(vt dictum eſt) equiualet ly vel affirmato ⁊ vt ſic nul
lum ſignũ cadit ſupꝛa ipſum:⁊ per conſequẽs ſtat de/
terminate ſemel in deſcenſa ⁊ pluries in deſcendenti/
bus vt notum eſt.
¶ Ad tertiã ꝓbationẽ q̄d d̄r q̄d ſit de ſubiecti ſuppoſitio/
ne negatur ꝯña/quia cũ ly ⁊ ſumat diuiſiue eius veri/
tas mẽſuranda eſt ꝑ diſiunctiuã ad quã reducit ⁊ non
ꝑ ſubiecti ſuppoſitionẽ q̄ de cauſa põt dici aliq̄ modo
exponibilis ⁊ ſic eſt inſtantia quedam contra regulã.
¶ Ad quartã ꝓbationẽ negatur ꝙ illa ſit ſua equiua/
lens ⁊ negatur ꝙ termini ſupponant omnino eodem
modo: nã in vna ly piper diſtribuit diſtributione op
poſita confuſe tantum ⁊ in alia oppoſita determinate.
¶ 3°. arguitur ſic iſte cõtradicũt.ſ.a.homo vel.a.equ⁹
nõ eſt animal: oĩs homo ⁊ oĩs equ⁹ eſt aĩal:⁊ volo ꝙ p̄
mũ.a.tantũ confundat ly homo ⁊ ly vel ſumat diuiſiue
⁊ tamen dabunt ambe vere igit: maioꝛ eſt nota q₂ eis
nulla deeſt cõditio ⁊ minoꝛ ꝓbat/pꝛima reducit ad vnã
diſiunctiuã veram:⁊ ſecũda ad vnã copulatiuã etiã ve
ram igitur antecedẽs patet q₂ pꝛima reducit ad iſtã
ſ.a.homo nõ eſt aĩal vel.a.equ⁹ nõ eſt aĩal q̄ vera ẽ re/
bus vt nũc ⁊ ſecunda reducit ad hãc copulatiuã.ſ.oĩs
homo eſt aĩal ⁊ oĩs equ⁹ eſt aĩal q̄ ſimiliter eſt vera
vt ex ſe perſpicuum eſt igitur.⁊c.
¶ Ad hoc argumẽtũ reſpondet negando.a.deficit.n.
eis quarta cõditio: nã in negatiua ly animal diſtribui/
tur in oꝛdine ad tres terminos quoꝛũ duo ſtant con/
fuſe tñ.ſ.ly homo ⁊ ly equus ⁊ alius determinate.ſ.ly
vel/ideo ſua contradictoꝛia erit iſta: oĩs homo ⁊ oĩs
equ⁹ eſt.f.animal/q̄ debet reduci ad hanc copulatiuã/
oĩs homo eſt.b.aĩal/⁊ oĩs equ⁹ eſt.b.aĩal/nam ly aĩal
ſupponebat determinate in oꝛdine ad illos duos ter=
minos ⁊ confuſe in oꝛdine ad ly ⁊ ideo in reductione
debet tolli illa confuſa ⁊ ſic dicendum eſt de ſimilib⁹.
¶ 4°. arguit ſic iſte cõtradicũt.ſ.vterq₃ hõ ⁊ vterq₃ hõ
nõ ſunt homines/alter hõ ⁊ alter homo ſunt homĩes
⁊ tamẽ dabunt ambe vere igit.⁊c. maioꝛ patet q₂ nul
la deeſt illis conditio. minoꝛ vero iam pꝛobatur de ne
gatiua q₂ de affirmatiua non eſt dubiũ ⁊ pono ꝙ tãtũ
ſint quatuoꝛ homines in mũdo vt ſit clarioꝛ pꝛobatio
tunc ſic arguo bene valet iſte homo ⁊.a. vterq₃ homo
non ſunt homines:⁊ iſte homo ⁊.a. vterq₃ homo non
ſunt homines: vel iſte homo ⁊.a. vterq₃ homo nõ ſunt
homines:⁊ iſte homo ⁊.a. vterq₃ homo nõ ſunt hoĩes
⁊ non ſũt plures homines: g̃ vterq₃ hõ ⁊ vterq₃ hõ nõ
ſunt homines ⁊ antecedens eſt verũ g̃ ⁊ ꝯñs ⁊ ꝙ añs
ſit verum patet deſcendendo in iſtis aſcẽdentibus pꝛi
mo ſub pꝛedicato ⁊ poſtea ſub ſecundo vterq₃ ⁊ ratio
q̄re non eſt deſcẽdendum ſub ſecundo vterq₃ anteq̄
ſub pꝛedicato eſt q₂ ly vel quod in ſecundo vterq₃ in/
cluditur inter binariũ ⁊ binarium confunditur a pꝛi/
mo vterq₃ ⁊ ꝓpterea poſui ly.a.in aſcendentib⁹.
¶ Ad hoc argumentum foꝛte dicetur ꝙ iſte non ſunt

cōtradictorie. Quia in negatiua ly homīes diſtribuit in ordine ad duos terminos quorum vnus ſtat determinate ⁊ alter confuſe. Nā in ly vterqꝫ in primo loco poſito includit ly vel quod eſt particularitas ſin categoreumatica ⁊ ſtat determinate: q2 nullū ſignum cōfuſiuum pcedit ipſum ⁊ in ly vterqꝫ ſecundo loco poſito includit ſimilit aliud vel/ quod ſtat confuſe: q2 confundit a ly vterqꝫ primo loco poſito/ erit ergo cōtradictoria pime hec alter hō ⁊ alter hō ſunt. c. homines. Sed cōtra hoc arguit. Ille due dant ſimul vere igitur ſolutio nulla/ aīs probo ⁊ pono caſum ꝙ ly ſunt vnū at pro vna hora in cuius pma medietate ſint tātū petr⁹ ⁊ ioānes ⁊ in ſecūda vincētiꝰ ⁊ philippus pciſe: tunc negatiua eſt vera: qđ pōt probari ſicut probatū eſt: ſed affirmatiua ſic oſtēdit. Bene valet: alter hō/ ⁊ alter hō ſūt. c. hoīes: ꝗ iſte hō ⁊ alter hō ſunt. b. hoīes: vel iſte hō ⁊ alter hō ſunt. b. hoīes ⁊ ſic de alijs ꝯ̄ſ̄a eſt veruz ꝗ ⁊ aīs veritas ꝯ̄ſ̄tis pbatur. Bene ſequit: iſte hō ⁊ alter hō in iſto tēpore ſunt. b. hoīes ⁊ ſic de alijs: ꝗ iſte hō ⁊ alt hō ſunt. b. hoīes/ antecedēs pōt probari per deſcenſuz ſub ly hoīes ⁊ poſtea ſub ly alter in ſecundo loco prime ꝓpoſitionis poſiti ⁊ per ly iſto tempore demoſtro medietatem hore.

¶ Forſan dices ꝙ illa ꝯ̄ſ̄a non eſt aſcenſus. Nā tēpus importatū p copulā ſtat confuſe ⁊ tu aſcendis diſiunctiue. Sed cōtra. Illa confuſa equalet dterminate cū ſit confuſa determinationis reſpectu ſui determinabilis igitur aſcenſus eſt bonus. Ad hoc argu^{m} dicitur ꝙ vera contradictoria prime eſt hec: alter hō ⁊ alt hō c. ſunt. c. hoīes/ Nā ſicut ī prima ly hoīes diſtribuebat in ordine ad duos terminos: quorū vnus ſtat confuſe ⁊ alter determinate vt dictū eſt. Ita ſimilit ſtat tēp⁹ importatū p copulā diſtributū in ordine ad eoſdē terminos vt patet ſi explicet tēpus: ſenſus enī prime eſt talis vterqꝫ hō ⁊ vterqꝫ hō nullo tēpore ſūt homīes vbi perſpicuum ſit quod dicit ⁊ de hoc dictum eſt in vno argumento contrariarum.

¶ 5°. arguitur ⁊c. Iſte cōtradicūt/ qͥlibet hō ⁊. b. hō ſunt animalia: hō ⁊ qͥlibet hō non ſunt aīalia ⁊ tamē dabunt ambe falſe igit dicta nulla. a. eſt nota ⁊. b. probatur ⁊ pmo ꝺ affirmatiua. Bene valet/ quilibet hō ⁊ iſte hō ſūt aīalia vel qͥlibet hō ⁊ iſte hō ſunt aīalia ⁊ ſic de ſingulis ⁊ iſte ſunt falſe igitur ⁊ ponat caſus vt (ſit breuior ꝓbatio) ꝙ tantū ſint duo homines in mūdo ꝙ autē iſte ſint falſe pbat de prima (q2 non eſt potior ratio ꝺ vna quā de alia) ⁊ pono ꝙ homo ille demonſtratus ſit petr⁹ tunc ſic: bene valet/ iſte hō ⁊ iſte hō ſūt animalia ⁊ iſte hō ⁊ iſte hō ſunt animalia ⁊ nō ſūt plures ⁊ vna iſtarū eſt falſa illa. ſ. in qua demonſtrat p vtrūqꝫ iſte idē homo igit ⁊c. ꝙ aūt negatiua ſit falſa patet eodē modo deſcendo pmo ſub termino ſtante determinate ⁊ poſtea ſub ſtante diſtributiue/ nā ſi qñ termino ſtante diſtributiue demōſtrauerim⁹ aliū hominē ab illo quē demonſtrauim⁹ in prima parte copulati erit deſcēdēs falſa: ita ꝙ affirmatiua falſificat quādo demonſtratur idē homo ⁊ negatiua qñ demonſtrātur diuerſi.

¶ Ad hoc argumentū breuit dicit ꝙ eis deficit quarta ꝯditio. Nā in pma ly hō diſtribuit ī ordīe ad ly homo in ſecundo loco ſtās determinate ⁊ in ordine ad ly animal ſtans confuſe tantum/ quia in copulatis bene terminus poſitus in aliquo extremo eſt in ordine ad aliū poſitum a parte eiuſdem extremi ſicut in diſiunctis et hoc ſuperius dictū eſt erit ergo contradictoria prime hec propoſitio. c. homo ⁊ quilibet homo nō ſunt aīalia ⁊ inchoandus eſt in iſta deſcenſus a ly animalia.

¶ 6°. arguitur. Iſte contradicūt. ſ. omnis hō vel equ⁹ non eſt animal/ homo vel omnis equ⁹ eſt animal ⁊ tñ dabuntur ambe vere igit ⁊c. maior patet minor ꝓbat quo ad negatiuam q2 de affirmatiua perſpicuum eſt: Bene valet omnis homo vel equ⁹ nō eſt hoc animal: ⁊ omnis homo vel equ⁹ non eſt hoc aīal ⁊ ſic de ſingulis: ⁊ quelibet iſtarū eſt vera igitur ⁊c. ꝙ autē quelibꝫ iſtarū ſit vera patet quia vel illud aīal demonſtratum eſt homo vel equ⁹ ſi homo verificatur pro ſecūda parte: ſi equ⁹ pro prima: igitur oēs ille ſingulares ſunt ve.

¶ Ad hoc argumentū negatur maior: deficit enī eis pma conditio: Nam ly vel eſt particularitas ⁊ manet affirmatū in ambab⁹ ⁊ hoc ſi ly vel ſumatur diuiſiue vel cōplexiue non vnice/ ſi vero diſiunctū ſumatur vnice non ſunt eiuſdē ſubiecti: nam in ſecūdo ly omnis efficitur pars extremi. Procur⁹ amplior doctrina pono regulam quandam ⁊ eſt talis.

¶ Qñ quando ponit aliquod diſiunctū in aliqua propoſitione ⁊ ponit in capite illius propoſitionis aliquod ſignum cadēs preciſe ſupra primā partem diſiuncti: ſumitur tale diſiunctū non vnice ⁊ ſimiliter quando ponitur tale ſignum inter partes diſiuncti qualiter fit in ſecunda propoſitione. Et hoc intelligit in cōmuni modo concipiendi quidquid ſit de libertate intellectus. Qñ vero aliquod ſignū cadit ſupra totale diſiunctum categoreumatice tunc neceſſario tale diſiūctū ſumit vnice ⁊ cōſimiliter dicendū eſt de copulato. Eſt tamē ſm aliquos differentia: nam dicunt ꝙ ſignum ſingularis numeri non pōt diſtribuere totum copulatum ſumptum vnice ſed oportet poni ſignū pluralis numeri ſic dicendo: omnia hō ⁊ equ⁹ ſūt animalia ⁊ ē ſenſus oīa entia que ſunt homo ⁊ equ⁹ ſunt animalia. Alij nō faciunt vim in hoc. Sed primum dictū eſt meli⁹ ⁊ precipue quando copulatū non poteſt ſupponere pro vna re ſed pro pluribus. Nam aliquod eſt copulatū valēs pro vno ſupponere ſicut album ⁊ ſciens pro platone albo ⁊ docto ⁊ materia ⁊ forma ſortis pro ipſo ſorte ſecūdū nominales.

¶ Habet igitur ex dictis predictas propoſitiones in nullo ſenſu eſſe contradictorias/ nā ſemper eis deeſt aliqua conditio.

¶ Sed contra. Si ſolutio eſſet vera ſequeret ꝙ iſta. ſ. non omnis homo vel equ⁹ non eſt animal eſſe contradictoria prime conſequēs ē falſum igitur ſolutio nulla. Et capio ly vel complexiue ⁊ non vnice: antecedens probo quia poſſunt dari ambe vere: igitur antecedēs patet de affirmatiua: quia de negatiua probatum ē bene valet nō iſte hō vel equ⁹ nō eſt animal ⁊ ſic ꝺ ſingulis igitur non omnis hō ⁊c. ⁊ antecedēs eſt verū ꝗ et ꝯ̄ſ̄a ꝙ antecedēs ſit verum/ ꝓbo contradictoria illius eſt falſa igitur illa eſt vera/ antecedens patet quia iſta eſt falſa. ſ. iſte homo vel equ⁹ non eſt animal: ⁊ iſta eſt ſua contradictoria igitur ⁊c. ꝙ autem iſta ſit falſa patet per deſcenſum ſub ſecunda parte diſiuncti ⁊ poſtea ſub toto nā quando diſiunctum ſumitur non vnice et habet partes ſingulares equiualet vni diſiuncto ſumpto vnice.

¶ Ad hanc replicā conceditur ꝯ̄ſ̄a ⁊ ad eius probationem negat antecedens: ⁊ ad eius probationē negatur deſcēſus ſub prima pte ſubiecti/ nā li aīal ſupponit in deſcenſa determinate ⁊ in deſcendentib⁹ confuſe tm̄ ideo iſta erit ſua deſcendēs. ſ. nō iſte hō vel. a. equ⁹ nō eſt animal ⁊ hoc tenēdo ꝙ illa negatiua nō eſt īmediate reducenda ad diſiunctiuam.

¶ Notandū eſt hic pro complemēto hypotheticarū ꝙ

diſiunctiua pōt ſumi dupl'r· vno modo ꝓprie ⁊ ſic de il
la hucuſq͡ʒ locuti ſumꝰ: alio modo propriiſſime ⁊ tūc di
citur ꝙ ad veritatem illius requirit ꝙ eius vna pars
principalis ſit vera ⁊ alia falſa vt dicit. D. S. opuſcu-
lo. 80. ⁊ Priſcianꝰ ⁊ Boetiꝰ q̄ ꝺ cauſa dicit Aulꝰ geliꝰ
libro. 5°. capi. 8°. omnia q̄ diſiungūt repugnant a eſſe
inter ſe ſe oportet ⁊ ſic talis diſiūctiua duplici via erit
falſa. ſ. ſi eius vtraq͡ʒ pars eſt falſa vel vera ⁊ tātū vno
modo erit vera. ſ. ſi vna eiꝰ pars eſt vera ⁊ alia falſa et
ſic q̄libet diſiūctiua mūdi pōt dupl'r accipi. Uno mo-
do ꝓprie: Alio modo ꝓpriiſſime ⁊ ſm̄ q͡ʒ diuerſimode
accipit diuerſimode requirit aliq̄d ad ſui veritatē vel
falſitatē. Ex hoc infert primo ꝙ a pte diſiunctiue pro-
priiſſime ad totā diſiunctiuā ↄ̄ña nō eſt neceſſaria vt nō
valet hō eſt aīal/ g̃ hō eſt aīal vel deꝰ ē. Nā antecedēs
eſt verū ⁊ ↄ̄ñs falſum cū quelibʒ eiꝰ pars ſit vera.

¶ Infert. 2°. ꝙ diſiunctiue nō ↄ̄tradicit copulatiua de
partibꝰ ↄ̄tradicētibꝰ/ Nā ſi ſic ſeq̄rent due ↄ̄dictorie falſe
vt patet de iſtis/ oīs hō eſt aīal vel oīs leo eſt ſubā et
hō non ē aīal ⁊ leo non eſt ſubā/ Nā prima diſiūctiua
eſt falſa: q2 q̄libet eius pars eſt vera ⁊ copulatiua falſa
quia q̄libet eius pars eſt falſa.

¶ Sʒ contra hoc ſic arguit. Si dicta eſſēt vera ſeq̄ret
ꝙ talis diſiunctiua. ſ. ꝓpriiſſime ſumpta nō poſſet hr̄e
cōtradictoriā/ ↄ̄ña eſt ↄ̄ phm̄ dicentē pmo phier. cui-
libet affirmatiōi ē ſua negatio oppoſita igit dictū nul-
lū/ ↄ̄ña vero pbat q2 vel illi ↄ̄dicit vna copulatiua de
partibꝰ ↄ̄dicentibꝰ ⁊ hoc nō vt in ſecūdo correlario ꝑ
vel alia diſiunctiua ꝓpriiſſime vel ꝓpe/ nō primum vt
patet q2 ſil'r pōt dari due ↄ̄dictorie falſe vt patet q2 ſu-
mo iſtas duas oīs hō eſt aīal vel oīs equꝰ eſt aīal ⁊ hō
nō eſt aīal vel equꝰ non eſt aīal: quarū vtraq͡ʒ eſt falſa
Prima q2 q̄libʒ eiꝰ pars eſt vā: Secūda q2 q̄libet eiꝰ
pars eſt falſa igit ⁊c. nec illi pōt contradicere vna diſ-
iunctiua ꝓprie/ q2 darent due ↄ̄dictorie vere: vt patet
ſumēdo iſtas duas. ſ. oīs hō eſt aīal vel nullus equꝰ ē
aīal ⁊ hō nō eſt aīal vel equꝰ eſt aīal ⁊ ſumo primā pro
priiſſime ⁊ ſecūdā ꝓprie ꝙ aūt ambe ſint vere/ notiſſi-
mū eſt: cōcludit g̃ ꝓpoſitū ꝙ talis diſiunctiua non pōt
hr̄e ↄ̄dictoriā/ Si forſan dicas ꝙ eiꝰ ↄ̄dictoria dabitur
ꝑ ꝑpoſitionē negationis/ ↄ̄ tūc q2 vl' illa cui ꝑponitur
negatio equiualet copulatiue vel diſiunctiue ⁊ ſi diſiū
ctiue vel diſiūctiue proprie vel propriiſſime ſed nullū
iſtorū vt probatū eſt igit ſolutio non euacuat: Si forte
dicas ꝙ non hʒt equiualentē. Cōtra q̄ro ergo a te q̄d
intelligas ꝑ illam propoſitionē cui ꝑponit negatio ⁊
quē ſenſum faciat ⁊ tūc neceſſe eſt tibi illū explicare ꝑ
copulatiuam vel diſiunctiuā ⁊ remanebit ſemper ea-
dem difficultas.

¶ Argumentum hoc aperte querit modū contradi-
cendi in talibus diſiunctiuis. Et quidem aſſignare cer
tum modū videtur mihi difficillimum: nec vidi vnq̄
iſtud dubiū tactū ⁊ per ↄ̄ñs nec ſolutum: nec videt mi
hi poſſe dici ꝙ non poſſit habere contradictoriā. Nā
hoc erit contra rōnem ⁊ phm̄ in primo phier. Et licet
poſſit dici ꝙ dictū phī habet verum in categoricis vl'r
⁊ non in hypotheticis ⁊ ꝙ ſufficit illā diſiunctiuā hr̄e
contradictoriā ſm̄ ſuas partes ⁊ non ſecundū ſe totā/
tamen iſta ſolutio non quietat intellectum. Ideo alit
reſpondetur dupliciter Primo ꝙ cōtradictio in tali-
bus debet dari per prepoſitionem negationis ⁊ quādo
queritur de equiualente talis propoſitionis/ an ſit copu
latiua vel diſiunctiua/ dicitur ꝙ non eſt dabilis certa re
gula ſed ꝙ aliquando equiualebit diſiunctiue: aliquā-
do copulatiue/ put exegerit cōtradictio Nā negatio ꝑ
poſita alicui propoſitioni facit talem ſenſum qualem
contradictio requirit.

¶ 2°. dicitur ꝙ inter propoſitiones hypotheticas non
reperit aliqua q̄ proprie ſumpta ei poſſit contradice-
re. Unde dico ꝙ ꝓpoſitio copulatiua pōt ſumi dupl'r.
Uno modo proprie ⁊ ſic de illa dictū eſt ſupius ⁊ iſto
modo locuti ſunt de illa oēs logici quos ego hucuſq͡ʒ
videre potui: Alio modo pōt ſumi valde īproprie ⁊ ꝑ
ut contradicit tali diſiunctiue ⁊ tūc dico ꝙ ad eius ve-
ritatē ſufficit ꝙ quelibet eiꝰ pars ſit vera vel ꝙ q̄libet
ſit falſa: ⁊ ad hoc ꝙ ſit falſa requirit ꝙ vna pars eiꝰ ſit
vera ⁊ alia falſa: ita ꝙ poterit eſſe vera duplici via: et
falſa vno modo dūtaxat. Et talis copulatiua contradi-
cit diſiūctiue ꝓpriiſſime ⁊ ſi toti diſiunctiue preponatur
negatio: dico ꝙ talis propoſitio equiualebit copulati-
ue de partibꝰ cōtradicētibꝰ dū tamē ſumat copulatiua
īproprie: Uñ breuiter dico talē diſiūctiuā dupliciter poſ-
ſe hr̄e ↄ̄dictoriā: Uno modo ꝑ prepoſitionē negatiōis
Alio modo ſumēdo vnā copulatiuā improp̄e de parti-
bus ↄ̄dicētibꝰ partibꝰ ipſius diſiunctiue: ⁊ hec ſolutio
eſt melior ⁊ ſaluat cōtraditionē formaliter: quod non
facit prima. Nā ſm̄ eam: ſumptis duabꝰ cōtradictoriis
in ſimili forma poſſet dari inſtātia. Et ꝑ hec patet ſo-
lutio ad oīa argumenta. Nec videat hoc mirabile ali-
cui ⁊ abſurdū taliter. ſ. ſumere copulatiuā. ſ. ꝙ exn̄te q̄
libet parte falſa ſit vera: cū diſiunctiua ꝓpriiſſime ſit fal
ſa qñ quelibet pars ē vera. Et ſi hoc nō placet neceſſe ē
nobis fingere vocabula ⁊ ſic ponat ly. a. ad ſignificādū
quādā cōiunctionē talit cōſtituētē hypotheticā ad cuiꝰ
veritatē ⁊ falſitatē requirant q̄ dicta ſunt de copulati-
ua īproprie: abſurdiꝰ enī eſt dicere talē diſiunctiuā nō
poſſe hr̄e ↄ̄tradictoriā cū ſit veriſſimū illud principium
quidq̄d cōtingit affirmari contigit ⁊ negari ⁊ ecōtra
⁊ habet ex pho in libro perhiermenias.

¶ Conſiderandū eſt pterea ꝙ ſicut dictū eſt de ly et ⁊
ly vel ita ⁊ de aliis coniunctionibus hypotheticis dici
pōt: ⁊ pono exēplū de ly ergo ⁊ dico ꝙ pōt ſumi dupl'r.
Uno modo vt facit hypotheticā rōnalē ⁊ hoc qñ cōiū
git inter ꝓpoſitiones: Alio modo vt facit categoricā
de rationato extremo: ⁊ hoc quādo coniūgit inter ter-
minos vt hic hō eſt aīal: g̃ ſubſtātia: ⁊ pōt ſumi diuiſiue
⁊ cōplexiue. Si diuiſiue: veritas eiꝰ mēſuranda ē per
rationalē ad quā reducit. Si cōplexiue: ꝑ extremorum
ſuppoſitionē. In predicta aūt propoſitione ly hō ē ſub
iectū ⁊ totum hoc aīal g̃ ſubā: eſt predicatum. Cognoſ
citur aūt an rōnatū ſupponat pro aliquo ꝑ verificatio
nem de pronomine demonſtrante ſicut copulatū ⁊ diſ
iunctū ⁊ alii termini. Cognoſcet uero ꝙ propoſitio in
qua verificat ſit vera ꝑ reductionem ad rationalem ſi
cut dictum fuit de conditionato ⁊ proportionabiliter
dicatur de aliis coniunctionibus.

¶ Sciendum preterea: ꝙ oppoſitio contradictoria in
aliis ſpeciebus hypotheticarum optime datur per ne
gationis prepoſitionem/ Alie vero oppoſitiones poſ-
ſunt haberi aſpiciendo quid requiratur ad veritatem
vel falſitatē cuiuſlibet propoſitionis hypothetice. Cau
ſalis ſiquidem eſt ſubalternans reſpectu rationalis ⁊
conditionalis: ⁊ eas infert: ſicut vniuerſalis particula
rem: quia plus requirit ad ſui veritatem q̄ alie due
Rationalis vero eſt ſubalternans reſpectu cōditiona-
lis eadem ratione. Si vero omnibus tribꝰ ꝑponat ne
gatio oppoſito modo fiet Nam tūc conditionalis ne-
gatiua erit ſubalternans reſpectu rōnalis ⁊ cauſalis:
⁊ rōnalis negatiua reſpectu cauſalis ⁊ q̄libet illarū cō
tradicet ſue cōpari per illā regulam nō eſt verius. ⁊c.

De temporali vero ⁊ locali iudicandū eſt ſicut de copulatiua quia ad illā reducunt̄. Propoſitio autē copulatiua habebit contradictoriā ꝑpoſita negatione: reliquas vero oppoſitiones habebit ꝑ reſpectū ad ſuas exponentes: quas aſſignare non eſt preſentis inſtituti: cū ſedem ꝓpriā alibi ſortiantur. Copulatiua vero eſt ſubalternans reſpectu diſiunctiue/ ſi ſint ambe affirmatiue: ſi vero fuerint negatiue econtra dicendū eſt. Ex quibus omnib⁹ ſpeciebus ſolet cōſtitui vna grandis figura habēs. 12. propoſitiones quarū ſex ponuntur in latere dextro. ſ. cauſalis/ rationalis/ cōditionalis/ aduerſatiua/ copulatiua/ ⁊ diſiunctiua. In latere autē leuo ponuntur ipſemet prepoſita negatione in capite cuiuſlibet earum ⁊ ſic facile erit cognoſcere earundem oppoſitionē de quibus hec pauca dixiſſe ſufficiat.

¶ Sequitur textus.

Modus eſt adiacēs rei determinatio ⁊ habet fieri per adiectiuum. Sed duplex ē adiectiuū. Quoddā eſt adiectiuum nominis. Ut albus\ niger\ ⁊ ſimilia. Aliud eſt adiectiuū verbi. Ut aduerbia ſecūdū enī Priscianū: aduerbiū eſt vi verbi adiectiuū. Et ideo duplex eſt modus: Un⁹ nominalis q̄ fit ꝑ adiectiuum nominis\ Ali⁹ aduerbialis qui fit ꝑ aduerbium: vt homo currit velociter. ¶ Item aduerbiorū: quedā determinant verbū gratia cōpoſitionis. Ut iſta ſex\ neceſſario\ contingēter\ poſſibiliter\ īpoſſibilit̄\ vero ⁊ falſo. Alia determinant verbū gr̄a rei veri. Ut fortiter agit\ velociter currit. Alia determināt gratia tēporis. vt hodie\ cras ⁊ alia aduerbia tēporalia. Alia aduerbia determinant ratione modi. Ut aduerbia optandi\ hortādi. Et ſic ſumitur multipliciter mod⁹ per aduerbia. ¶ Sed omiſſis omnibus alijs: ſolum nunc de illis dicēdū eſt: qui cōpoſitionē determināt: vt ſunt neceſſario cōtingenter. ⁊c. Cum enī dicit̄ homo neceſſario ſedet: ſignificatur\ ꝙ cōpoſitio ſeſſiōis cum homine ſit neceſſaria. Sed cum dicit̄ hō bene currit vel velociter ſignificat̄\ ꝙ curſus hominis ſit velox vel bonus: ⁊ in iſta determinatur res verbi: in p̄ma vero cōpoſitio. Unde ſolū illi modi qui cōpoſitionē determinant faciunt ꝓpoſitionē modalez. Ideo de talibus ſolū modo hic intendimus. Et ſumunt̄ quandoqȝ predicti modi nominaliter. Ut poſſibile\ īpoſſibile\ contingēs\ neceſſariū\ verū ⁊ falſū\ qn̄qȝ aduerbialiter. Ut poſſibiliter\ impoſſibiliter\ neceſſario\ contingenter\ vero ⁊ falſo.

¶ Sequitur gloſa.

Tractatur⁹ Petr⁹ hiſpanus de modalibus: q2 modalis a modo dicit̄: a diffinitione modi inchoat dicēs. Mod⁹ eſt adiacens rei determinatio ⁊c. q̄ diffinitio intelligitur ſic. Modus ē quedā determinatio adiectiualis q̄ poſita in predicato vel addita copule determinat totā ꝓpoſitionem. Et hoc capiēdo modū ſtricte. Si vero ſumat̄ large: pōt ſic intelligi diffinitio. ſ. Modus eſt determinatio adiectiualis alicuius determiabilis. Et ſumit̄ mod⁹ in ꝓpoſito nō pro ordine ſillogiſtico: quēadmodū dicim⁹ ad ſillogiſmū req̄ri modū ⁊ figurā. Nec ꝓ carmine vt dicit Boeti⁹. Flebilis heu meſtos cogor inire modos. Nec ꝓ moderamīe: ſeu medio. vt Horatius. Eſt modus in rebus ſunt certi deniqȝ fines: quos vltra citraqȝ nequid cōſiſtere rectū nec ꝓ fine. vt l'tūs Auguſtin⁹ in fine ſecūdi libri de ciuitate dei ſumpſit dicēs ſit hic hui⁹ voluminis modus. Sed ſumit̄ ꝓ dictione aliā d̄terminātē: ſeu ſpecificātē. Et in iſto ſenſu adhuc pōt multipl'r ſumi. Uno modo general'r. Et ſic q̄libet dictio modificās: ſeu determinās aliā eſſet modus. Ut ly hoīs hic hoīs ei⁹ currit. Et ly hō hic. aial hō currit. Alio modo accipit̄ magis ſtricte ꝓ dictione adiectiuali aliā determinātē. vt hic: hō alb⁹ ē animal/ hō velociter currit. Et cū duplex ſit d̄terminatio. ſ. noīs ⁊ verbi. Noīs vt ly alb⁹. a. ū. verbi vt velocit̄ valde. ⁊c. duplex erit adiectiuū. ſ. nominale ⁊ verbale. licet nunc adiectiuū ꝓ adiectiuo noīs ſumat̄ cōmunit̄ ⁊ adiectiuū verbi aduerbiū vocet̄. vt patet ex textu.

¶ Itē iſtorū aduerbiorū q̄dam d̄termināt verbū rōne cōpoſitionis. vt neceſſario cōtinget. ⁊c. Alia rē verbi. Alia verbū rōne modi. vt patet in textu. Simil'r pōt dici de adiectiuo nominali. ſ. ꝙ eſt duplex. Nā quodā determinat rē aliquā vt res ē. Ut ly alb⁹ niger ⁊ ſimilia aliud vt talis res ē. vt verū falſum. ⁊c. Et ſic dicim⁹ ꝓpoſitio hec eſt vera v'l falſa ⁊ ſimilia. ¶ Dimiſſis igit̄ modis q̄ rē verbi determināt: ⁊ q̄ verbū rōne modi: ⁊ q̄ rōne tēpōris de modificātib⁹ verbū rōne cōpoſitionis: ⁊ d̄ modib⁹ determinātib⁹ ꝓpoſitionē in eo q̄ d̄ ꝓpoſitio eſt: agendū eſt in ꝓpoſito. Et ita illi ſex modi: ī textu poſiti: poſſunt ſumi dupl'r. ſ. nominal'r ⁊ aduerbialiter. Nominalit̄ ſic poſſibile/ impoſſe/ cōtingens/ neceſſariū/ verū/ falſum. Ex q̄b⁹ pūt formari ſex aduerbia q̄ ſūt iſta/ poſſ'r/ ipoſſ'r/ ꝯtīgent̄/ neceſſario/ v'e/ falſe.

¶ Sequitur textus.

Propoſitio modalis eſt illa q̄ determinat̄ aliquo iſtorum ſex modorū\ poſſibile\ īpoſſe\ cōtingēs\ neceſſariū\ verū ⁊ falſum. Ut ſortē currere ē poſſibile ⁊ ſic d̄ alijs. Et in iſtis modalibus verbū debet ſubici: modus autem predicari. Omnes aūt ꝓpoſitiones q̄ non determinant̄ ꝑ illos ſex modos: dicunt̄ de ineſſe idest de ſimplici inherētia ꝓdicati ad ſubiectū. Sed adhuc ille ꝓpoſitiones q̄ modificant̄ iſtis modis vero et falſo\ ad preſens relinquūt̄\ quia in illis eodē modo ſumunt̄ oppoſitio ⁊ equipol

lẽtta: ſicut in illis de ineſſe. In illis aũt de his q̃ttuor modis\poſſe\ impoſſibile\cõtingẽs\ ⁊ neceſſariũ: alio modo ſumit̃ oppoſitio eq̃pollẽtie vel conſequẽtie vt poſtea patebit. ❡ Sciendũ aũt ꝙ quilibet iſtorũ q̃ttuor modorũ q̃ttuor facit ꝓpoſitiones modales. Ideo cũ modi ſint q̃ttuor quat q̃ttuor erũt ꝓpoſitiões modales ⁊ ſic erũt ſexdecĩ. Vbi gr̃a. Iſte modus poſſe ſi ſumatur ſine negatione: facit vnã ꝓpoſitionẽ modalez. Vt ſortẽ currere eſt poſſe. Si aũt ſumat̃ cũ negatiõe lata ad verbũ facit ſecundã. vt ſortẽ nõ currere ẽ poſſe. Si vero cũ negatiõe poſita ad modũ facit tertiaz. vt ſortẽ currere nõ eſt poſſe ſi cũ negatiõe poſita ad verbũ ⁊ ad modum facit aliã. Vt ſortẽ nõ currere nõ eſt poſſe: ⁊ hoc modo ſecũdũ vnũquẽq; aliorũ modorũ ſumũt̃ quattuor propoſitiones modales.

❡ Sequitur gloſa.

Pro huius diffinitionis intellectu ſciẽdũ: ꝙ ꝓpoſitio modalis tripliciť ſumi põt Uno modo large ꝓ omni ꝓpoſitiõe q̃ determinat aliquo termino verificabili de tota ꝓpoſitione vel inquãtũ ꝓpoſitio vel inquãtũ ens eſt. Et ſic iſta ꝓpoſitio hominẽ currere eſt ĩmagĩatũ ẽ modalis/ Secũdo modo ſumiť mag: ſtricte ꝓ ꝓpoſitione q̃ modificat̃ aliq̃ modo verificabili de tota ꝓpoſitione inquantum ꝓpoſitio eſt vt hec hominẽ currere eſt ſcitũ.

¶ Pro quo ſciendũ ẽ ꝙ tũc aliq̃s termin⁹ determinat̃ totã ꝓpoſitionẽ inquãtũ ꝓpoſitio eſt: cũ denotat̃ tali ꝓpoſitioni cõpetere: eo ꝙ ſignificat ꝓpoſitional̃r. Ita ꝙ ſi ſic nõ ſignificaret: illi nõ cõpeteret. Vt patet de hac/ hominẽ currere eſt verũ. Si enĩ iſta ꝓpoſitio hõ currit deponeret a ſua ſignificatione: ly verũ nõ illi competeret: nec ly falſum. cũ verũ ⁊ falſum ſint paſſiões ꝓpoſitionũ. q̃d tamẽ non fit in iſta/ hominẽ currere eſt ĩmaginatũ vel eſt ens. Nã ſiue illa ꝓpoſitio deponat a ſua ſignificatione ſiue nõ: ſemꝑ illa eſt vera. Nam eſſe ĩmaginatũ vel ens cuilibet enti põt competere.

¶ Alio modo ſumiť ſtrictiſſime: ⁊ ſic tm̃ illa ꝓpoſitio in q̃ ponit̃ aliq̃s iſtoꝝ ſex modorũ (ſiue ſumant̃ nominaliť/ ſiue aduerbialiter) eſt ꝓpoſitio modalis. Et hoc modo diffiniť a Petro hiſpano q̃ diffinitio ſic intelligiť ꝓpoſitio modalis ẽ illa. ⁊c. i. Propoſitio modalis ẽ ꝓpoſitio cui⁹ totalis copula vl̃ aliq̃ pars copl̃e determinãt̃ aliq̃ iſtorũ ſex modorũ vel cui⁹ predicatũ eſt aliq̃s iſtorũ ſex modorũ determinãs ſubiectũ. Prima pars ⁊ ſecũda ponit̃ ꝓpter modales diuiſas. vt hõ pluraliť currit. 3ª. ꝓpter cõpoſitas. vt hominẽ currere ẽ poſſe.

¶ Dixi notant̃ in ſecũda particula cuius p̃dicatũ. ⁊c. Et nõ extremũ. q2 ſi modus eſſet ſubiectũ. vt hic/ poſſe ẽ hominẽ currere: nõ eſſet ꝓpoſitio modalis/ capiendo modalem ꝓpoſitionem: prout hic eam ſumit Petr⁹ hiſpan⁹. Et hoc tenet. D. S. opuſculo. 4º. loquẽdo de modalibus. Et ꝙ hoc ſit de mẽte Petri hiſpani ꝓbat̃ ſic: q2 ipſe dicit ꝙ ꝓpoſitio modalis eſt illa q̃ determinat. ⁊c. Sed ſubiectũ in ꝓpoſitione ſe habet vt mã: p̃dicatũ vero vt forma/ ſed ſic eſt ꝙ forme eſt determinare/ materie vero determinari: igitur. ſi modus aliquis ponat̃ in ſubiecto/ poti⁹ ipſe determinabit̃ q̃ determinet: ⁊ ſic in rigore in predicta ꝓpoſitione poti⁹ eſſet ſẽſus ꝙ illa ꝓpoſitio homo currit inſit illi modo poſſe q̃ econtra. Et cõfirmat̃ nã. P. H. poſt diffinitionẽ ſtatim ſubiungit. Et in hiis modalibus verbũ debet ſubiici. Modus aũt p̃dicari: ſi ergo ſubiciť modus non erit predicatũ materiale: nec pars predicati formalis. Vñ male gloſant hãc diffinitionẽ: qui loco illius termini p̃dicatũ ponunt extremũ.

¶ Sciendũ preterea ꝓ intellectu illi⁹ dicti Petri hiſ. ſ. ⁊ in iſtis modalib⁹ verbũ debet ſubici. ⁊c. Quod duplex eſt ꝓpoſitio modalis: quedã enĩ eſt cõpoſita. Et ẽ illa in qua modus ẽ predicatũ materiale/ Subiectum vero eſt aliq̃d dictũ: hoc eſt aggregatũ ex accuſatiuo ⁊ infinitiuo vel aliquid ſimile: reſolubile in aliquam ꝓpoſitionẽ categoricã vel hypotheticã.

¶ Unde diciť ꝙ duplex eſt dictũ. ſ. categoricũ ⁊ hypotheticũ. Exẽplũ primi hominẽ currere eſt poſſe. q̃ propoſitio eſt modalis: ⁊ eius dictũ eſt categoricũ. Nam reſoluitur ſic. Talis ꝓpoſitio/ homo currit eſt poſſibilis. ſecundi/ hominẽ currere ⁊ nullũ hominẽ currere ẽ poſſe que in hanc reſoluitur. talis propoſitio/ homo currit ⁊ nullus homo currit eſt ꝓpoſitio poſſibilis.

¶ Propoſitio modalis diuiſa eſt ꝓpoſitio cuius copula determinat̃ aliquo iſtoruz ſex modorũ. ⁊ datur iſta diffinitio tenẽdo ꝙ modus nõ ſit pars copule. Si aũt teneatur oppoſitũ: dicat̃ ſic/ cuius principalior pars copule determinat̃. ⁊c. Et in talibus ꝓpoſitionibus modus ponitur ĩter partes dicti Uocat̃ autẽ dictũ reſiduum dẽpto modo. Et hec ꝓpoſitio vocat̃ a. S. Tho. modalis de re: ⁊ alia. ſ. cõpoſita modalis de dicto.

¶ Sciendũ p̃terea ꝙ iſti modi p̃ſſit ſumi dupliciť (ꝑut ſupra dictũ eſt. ſ. aduerbialiter vel ſin categorematice q̃d idẽ eſt ⁊ ſic ſunt determĩatiões copularũ ⁊ faciũt modales diuiſas. Alio modo nominal̃r vel (quod idẽ eſt) categorematice: ⁊ hoc dupliciť. Uno modo prime intẽtional̃r. Et tunc ſunt paſſiones rerũ. Ut patet dicẽdo ſortes eſt poſſibilis: cuius ſenſus eſt ſortes eſt res poſſibilis. i. res q̃ põt eſſe. Et tunc non faciunt ꝓpoſitionẽ modalẽ ſed de ineſſe. Alio modo vt ſunt paſſiones propoſitionum. Et tũc poſſ: idẽ eſt q̃d ꝓpoſitio poſſibilis ⁊ contingẽs q̃d ꝓpoſitio contingens ⁊ ſic de aliis. Et iſto modo faciũt modalem cõpoſitaz. Inter quas multiplex eſt differentia: ⁊ prima eſt.

¶ Quod in cõpoſita modus eſt p̃dicatũ materiale vel ad minus pars illi⁹/ in diuiſa vero eſt pars p̃dicati formalis vel ad minus determinat illud. Secunda eſt/ ꝙ in cõpoſita (vt cõmuniter) omnes partes dicti ſunt ſimul cõpoſite ⁊ aggregate ⁊ nõ in diuiſa. Tertia eſt/ ꝙ in cõpoſita (vt cõmuniť) partes dicti tenentur mãliter in diuiſa vero formaliter. Quarta eſt/ ꝙ in diuiſa termini ampliant ſed nõ in cõpoſita. ¶ Sed hec differentia: licet poſſit ſaluari in via nominaliũ: tamẽ in realium via nõ eſt neceſſaria. Imo de rigore eſt falſa. nam ſicut dicendo/ ſortes eſt riſibilis ly eſt abſoluiť a tẽpore/ q2 ly riſibile eſt propria paſſio. ſimiliter dicẽdo/ ſortẽ currere eſt poſſe/ cum ly poſſe ſit propria paſſio ꝓpoſitionis. ¶ Sed põt dici ꝙ hec differẽtia dupl̃r põt obtinere veritatẽ. Primo ſi ly eſt in talib⁹ nõ abſoluatur a tẽpore ⁊ non curo nũc de differẽtia q̃ eſt inter abſolutionem a tpe ⁊ ampliationẽ/ ſecũdo ꝙ illud intelligat̃ quo ad partes dicti ⁊ nõ quo ad totale dictũ. Nam illud bene ampliat̃ in cõpoſitis/ vt dictum eſt.

¶ Viſa notatis dicit/ ꝙ illud dictū P.H. de modalib⁹ cōpoſitis debet ſic intelligi. Verbū debet ſubici .i. dictū debet eſſe ſubiectū. Modus aūt predicari .i. debet eſſe predicatū materiale. De diuiſis ſic. verbū debet ſubici idest copula debet determinari. Modus aūt predicari idest debet eſſe pars predicati formalis.

¶ Ulterius. P.H. dicit ꝙ alie ꝓpoſitiones ab iſtis vocant̄ de ineſſe: ⁊ non capit̄ hic ꝓpoſitio de ineſſe eo modo quo ſola ꝓpoſitio de preſenti dicitur de ineſſe: ſicut ſumit̄: quādo dicim⁹/ ꝙ omnis ꝓpoſitio de preterito vera habuit vnā de ineſſe verā/ Sed ꝓpoſitio ꝺ ineſſe in ꝓpoſito ſumit̄ ꝑ propoſitione in qua nullus iſtoꝝ modoꝝ ponitur. Ulterius. P.H. dicit/ ſe tantum tractaturū de propoſitionibus in quibus aliquis iſtorum quattuor modoꝝ ponit̄: dimiſſis illis modis .ſ. ly verū ⁊ ly falſum quia in eis ſumit̄ equipollētia ⁊ oppoſitio vt in aliis de ineſſe. Et non faciūt equipollētiā ⁊ oppoſitionem cū aliis quattuor ⁊ q₂ ly verū vł falſum dicūt q̄dā gnerale cōprehēdēs oēm ꝓpoſitionē: ſ₃ alij modi dicunt quaſdā proprietates ꝓpoſitionis ſpeciales.

¶ In vltima parte textus ponit̄ modus quo/ cū quolibet modo pōt fieri q̄ttuor propoſitiones modales: qui ſatis patet in textu. Et debet intelligi tā de compoſita modali: q̄ꝫ de diuiſa. ¶ Sed eſt aduertendū/ ꝙ in compoſita verbū vel copula nō debet intelligi vel accipi ꝓ copula vniente modū cum dicto: ſed debet accipi pro copula dicti. Et ſic in iſta/ ſortem non currere eſt poſſibile negatio fertur ad verbum.

¶ Ultra hec q̄ in textu ponant̄/ pro dicendoꝝ pleniori noticia eſt ſciendū/ ꝙ qualitas pōt ſumi in modalibus dupliciter. Uno modo inq̄ntū ſunt modales ⁊ ſic ſumit̄ ꝫ negatione vel affirmatione modi: quia ab illo habēt ꝙ ſint modales. Et hoc tam̄ in diuiſis q̄ꝫ in compoſitis Ita ꝙ quando modus affirmat̄ dicatur affirmatiua: ⁊ q̄ñ negatur negatiua. Et ſic iſta eſt affirmatiua/ ſortem non currere eſt poſſibile. Et iſta negatiua/ ſortē currere nō eſt poſſe. Alio modo pōt in eis ſumi q̄litas inq̄ntū ſunt categorice. Et tunc attendit̄ q̄litas penes negationē ⁊ affirmationē copule verbalis principalis vt in aliis categoricis ⁊ vocatur in iſtis copula principalis illa q̄ vnit predicatū principale cū ſubiecto. Nec eſt icōueniens ꝙ vna met ꝓpoſitio ſit affirmatiua vtroqꝫ modo vel negatiua vtroqꝫ modo: q₂ hoc quaſi ſemꝑ accidit in modalib⁹ cōpoſitis. vt patet in exēplis poſitis. Aliquādo tū contingit oppoſitū/ vt patet in hac ꝓpoſitione ſortē currere poſſe non ē: q̄ eſt affirmatiua modalis ⁊ negatiua categorica. Et in iſta/ petrū currere non poſſe nō eſt: q̄ contrario modo ſe habet. Et hoc ſimr contigit in diuiſis. Iſta enī homo nō poſſr currit eſt negatiua vtroqꝫ modo. Si vero ſic dicat̄/ homo non poſſr nō currit: erit negatiua modalis ⁊ affirmatiua categorica. Nec eſt incōueniens in iſtis modalib⁹ duas oppoſitas eſſe eiuſdē qualitatis. Immo nec ī aliis ꝺ ineſſe quando in eis eſt copula diſiūcta vel copulata vt ex predictis elici poteſt.

¶ Quantitas ſimilit̄ pōt attendi iſtis duob⁹ modis .ſ. ⁊ inq̄ntū ſunt modales ⁊ inquātū categorice. Et ſi ſecūdo modo accipiatur/ idē eſt iudiciū de illis ⁊ ꝺ aliis categoricis ꝺ ineſſe. Si enim ſubiectū totale in eis diſtribuatur erūt vłes: ſi particulariꝫ erūt particulares. ⁊c. Et in diuiſis cū termini ſupponant ꝑſonaliter facilimum erit cognoſcere ⁊ facere diuerſam quātitatē: ſed in cōpoſitis oportet aliqñ ponere ſignū materialitatis inter ſignū cadens ſupra totū dictū: quod eſt totale ſubiectū: vt ſimus certi ꝙ ſignū illud nō efficitur pars dicti: ſed ꝙ ſumitur ſignificatiue. Et ſic iſta erit vłis .ſ. omne ly animal eſſe hominē eſt poſſe: ⁊ iſta omne ly oē animal eſſe hominē eſt poſſe: q₂ ſecundū ſignū ſumit̄ materialiter. Et iſta ē particularis aliquod ly animal eſſe hominē eſt neceſſe. Et iſta ly animal eſſe hominē eſt poſſe indefinita: ⁊ iſta hoc ly animal eſſe hominem eſt neceſſe/ ſingularis.

¶ Alio modo ſumit̄ quantitas ex parte modi. ⁊ ſic oēs ꝓpoſitiōes de ly neceſſario ⁊ impoſſi ſunt vłes Propoſitiones vero de ly poſſr ⁊ poſſr non/ ſunt particulares.

¶ Et ſciendū ꝙ iſti duo modi ſumendi quantitatem ⁊ qualitatē in modalib⁹ ſunt cōmūes cōpoſitis ⁊ diuiſis Pōt tamē alius modus peculiaris cōpoſitis aſſignari ⁊ ſic erunt tres modi in cōpoſitis. Accipietur igitur tertius modus qualitatis ⁊ quantitatis in compoſitis ex parte partiū dicti/ Ita ꝙ ſi verbum vel copula dicti fuerit affirmata erit affirmatiua ⁊ ſi negata negatiua. Et ſic iſta eſt affirmatiua .ſ. hominē currere nō ē poſſe. Et iſta negatiua hominem nō currere eſt poſſe. Et iſta aliquod ly omne aīal eſſe hominē eſt neceſſe erit vłis q₂ ſubiectū dicti alibi ſumptū perſonalr deſtribuitur. Et iſta aliquod ly ſortē currere eſt poſſe eſt ſingularis. ⁊ ſic de aliis quantitatibus poteris exemplificare.

¶ Circa iſtum textū moueo q̄dam dubia: quoꝝ primū eſt circa illud dictū/ ꝙ iſta nō eſt modalis .ſ. poſſibile ē ly ſortez currere/ q₂ videt̄ ꝙ ſit falſum: ⁊ arguitur ſic/ illa cōuertit in vnā modalē/ igitur ipſa eſt modalis ꝯña videtur bona: ⁊ antecedens probat̄ quia cōuertitur in iſtam/ ſortē currere eſt poſſe ⁊ iſta eſt modalis igit̄. ⁊c.

¶ Ad dubiū breuiter reſpōdetur negando ꝯñam. Nā ſicut in cōuerſione per accidēs mutatur quātitas ⁊ tñ non tollit̄ ob hoc bonitas cōuerſionis. Ita dicitur hic ꝙ illa eſt bona cōuerſio. Non tamē eſt neceſſe ꝙ ſi aūs nō eſt modalis ꝓpoſitio ꝙ ꝯñs ſimilit̄ nō ſit nec ecōtra.

¶ 2⁰. dubitatur. An eadē ꝓpoſitio poſſit eſſe de ineſſe ⁊ modalis. Ad hoc dubiū q̄dam reſpōdent affirmatiue etiā ſumendo ly ⁊ diuiſiue ⁊ probant illud de hac ſortē currere eſt poſſe: q̄ eſt modalis/ ex quo in ea ponit̄ modus ⁊ de ineſſe/ quia copula nō modificatur. Sed hoc nō apparet verum. Nā ad hoc ꝙ aliqua ꝓpoſitio dicatur de ineſſe nō ſufficit ꝙ copula nō determinet̄ preciſe: ſed ꝙ copula non determinet̄: nec predicatū materiale ſit modus aliquis iſtoꝝ quattuor. Nā petr⁹ hiſpan⁹ non diffiniuit modalē ꝓpoſitionē ꝑ hoc ꝙ copula ei⁹ determinat̄: ſed ſimplr dixit/ propoſitio modalis ē illa q̄ determinat̄ aliquo iſtoꝝ ſex modoꝝ qualitercūqꝫ contingat. Et ſtatī ſubiungit/ omnes alie propoſitiones que .ſ. nō determinant̄ aliquo iſtoꝝ modoꝝ dicuntur de ineſſe. Ideo ad mentē Petri hiſpani reſpondetur ad dubiū negatiue. Modalis enī compoſita reputatur propriiſſime modalis a magiſtro Petro q̄ de diuiſis nullā fecit mentionē. Et hoc intelligo ſumendo propoſitionē de ineſſe vt diſtinguit̄ contra modales nam. ſi ſumat̄ vt in tractatu de poſitione propoſitionū ineſſe iſta pōt dici de ineſſe .ſ. hominē currere eſt poſſe reſpectu huius hominē currere neceſſario eſt poſſibile.

¶ 3⁰. dubitatur. An eadē ꝓpoſitio poſſit eſſe diuiſa ⁊ cōpoſita: ad hoc dubiū reſpondet̄ affirmatiue. Nam hoc non eſt inconueniēs reſpectu diuerſoꝝ. ¶ Sed cōtra non eſt maior repugnantia in hoc ꝙ vna met propoſitio ſit modalis ⁊ de ineſſe ꝙ in hoc ꝙ ſimul ſit diuiſa ⁊ compoſita: ſed hoc pōt eſſe vt dicit ſolutio ꝗ ⁊ primi.

¶ Ad hoc argumentū reſpondet̄ negando primā partem antecedētis .ſ. ꝙ non magis repugnet. ⁊c. Et ratio eſt/ q₂ modalis diuiſa ⁊ cōpoſita pꝫ ad plenū ſumunt̄

non includunt in ſuis diffinitionibus negationes ita ꝙ vna repugnet alteri. Ut patet quia diuiſa eſt illa in qua copula principalis determinatur aliquo iſtorum ſex modorum ⁊ compoſita eſt illa cuius predicatū materiale ē aliquis iſtorū ſex modorū: que duo (vt patet) non repugnant. Propoſitio tamē ð ineſſe includit in ſua ratione negationem diffinitionis modalis. Nam propoſitio de ineſſe diffinitur ſic. ſ. eſt illa q̄ non modificatur aliquo iſtorū ſex modorū. Et modalis dicit illa que aliquo iſtorum modificatur.

¶ 4º. dubitatur. An cuilibet modali compoſite correſpondeat vna diuiſa ⁊ econtra. Ad hoc dicitur ꝙ dubiū poteſt dupliciter intelligi. Uno modo ꝙ cuilibet modali compoſite correſpondeat vna diuiſa eiuſdem veritatis ⁊ falſitatis. Et in iſto ſenſu dicitur ꝙ nō / ad minus ſi nihil addatur ad proprietates logicas ſeruandas qḋ patet quia multe ſunt modalis compoſite vere ⁊ diuiſe ſibi correſpondentes falſe ⁊ econtra: vt patet. Nam iſta ꝑpoſitio / omne animal poſſibile eſt eſſe hominē / ſi ſit compoſita eſt vera. Nam ſenſus eſt talis propoſitio / omne animal eſt homo eſt poſſibilis nō abſoluendo ly eſt a tempore. Si vero ſit diuiſa / erit falſa. Nam ſenſus eſt / omne animal poſſibiliter eſt hō. Iſta autem album poſſibile eſt eſſe nigrū ſi ſit diuiſa eſt vera: ſi compoſita falſa. Conſimiliter dicatur de iſtis. Sciens antixp̄m fore neceſſario eſt / homo neceſſario exiſtit. Creans neceſſario eſt deus. In omnē ſuam partē continuum pōt diuidi. Tacentem contingit loqui / propoſitionem falſam deus pōt ſcire / Deus pōt aliquid ſcire qḋ neſcit pro quarto intellectu vide. D. S. in p̄mo. d. 39. arti. pº. et. 2ª. a p̄ª. parte. q. 14. arti. 4º. ⁊. 15. et. 16. vide ſimiliter durandum in primo. diſti. 80. in expoſitione littere. Alio modo poteſt intelligi ꝙ cuilibȝ diuiſe correſpondeat compoſita ⁊ econtra ſiue ſint eiuſdem veritatis ſiue non ⁊ ſic reſpondet affirmatiue.

¶ Sequitur textus.

HArum autē propoſitionū modaliū equipollentie quattuor regulis cognoſcunt̄. Quarū prima eſt. Cuicūqȝ dicto affirmato attribuitur poſſibile eidem attribuitur contingens: ⁊ ab eodē dicto remouetur īpoſſibile: ⁊ ab eiꝰ cōtradictorio oppoſito remouetur neceſſe. Ut ſortem currere eſt poſſibile: ſorte currere ē cōtingens: ſortem currere non eſt impoſſibile: ſortem nō currere non eſt neceſſe. ¶ Secūda regula. Cuicunqȝ dicto negato attribuitur poſſibile eidem attribuitur contingens: ⁊ ab eodē remouetur impoſſibile: ⁊ ab eius contradictorio oppoſito remouetur neceſſe. Ut ſortem nō currere eſt poſſibile: ſortē non currere eſt contingens. Sortē non currere non eſt īpoſſibie. Sortē currere nō eſt neceſſe. ¶ Tertia regula eſt. A quocunqȝ dicto affirmato remouetur poſſibile ab eodē remouetur contingens ⁊ eidem attribuitur impoſſibile ⁊ eius contradictorio oppoſito attribuitur neceſſe vt ſortē currere non eſt poſſibile. Sortē currere nō eſt cōtingens. Sortem currere eſt impoſſibile. Sortem nō currere eſt neceſſe. ¶ Quarta regula eſt a quocunqȝ dicto negato remouetur poſſibile: ab eodē remouetur contingens ⁊ eidem attribuitur impoſſibile ⁊ eius contradictorio oppoſito attribuitur neceſſe. Ut ſortē non currere non eſt poſſibile. Sortē non currere non eſt contingēs. Sortē non currere eſt impoſſibile. Sortē currere eſt neceſſe. Iſtarū autem regularū exempla diſponuntur in quattuor lineis ſiue ordinibus figure ſequētis qui poſſūt per hos verſus denotari. Primus amabimꝰ \ Edentuli ſecūdus \ Tertius illiace \ pur purea reliquus. Deſtruit. u. totū: ſed. a. ꝯfirmat vtrūqȝ deſtruit. e. dictū deſtruit. i. qȝ modū. Omē neceſſariat īpoſſibile q̄ſi nullus. Poſſibile quidam quidā non \ poſſibile non. E dictum negat. i. qȝ modū nihil. a. ſȝ. u. totum. Omnes autē propoſitiones que ſunt in prima linea equipollent per primā regulam: ⁊ cōuertuntur inter ſe. Que vero in ſecunda per ſecūdā. Que in tertia p tertiam. Que in quarta ꝑ quartam. Item equipollētie vel ꝯñe modaliū poſſūt haberi per hanc regulaȝ. Omnes ꝑpoſitiones de poſſibili ⁊ impoſſibili equipollent verbo ſimiliter ſe habēte ⁊ modo diſſimiliter. Et omnes de impoſſibili ⁊ neceſſario equipollēt verbo diſſimiliter ſe habētes modo ſimiliter. Sed omnes propoſitiones de poſſibili ⁊ neceſſario equipollent verbo ⁊ modo diſſimiliter ſe habētibus. Et intelligitur modus ſimiliter aut diſſimiliter ſe habere quātū ad affirmationem ⁊ negationē vt dicatur ſe habere ſimiliter cum affirmatur in vtraqȝ vel in vtraqȝ negat̄. Diſſimiliter autē quando affirmatur in vna ⁊ negatur in alia. Et eodē modo intelligendū eſt de verbo: ſicut dictum eſt de modo. Et ſciendū eſt \ ꝙ in predicta regula non facimus mētionē de contingenti eo ꝙ contingens conuertit̄ cū poſſibili. Unde idem eſt iudicium de propoſitionibus vtriuſqȝ. Exempla autē querātur ī figura diſpoſita per quattuor ordines: quia iſta regula generalis eſt ad omnes.

¶ Sequitur gloſa.

De modalium equipollentijs.

Pro huius textus euidentia ſciendum eſt/ q ly contingens ſumitur dupliciter. Uno modo vt tm̄ valet ſicut ly poſſibile ⁊ poſſe nō ⁊ ſic iſta ꝓpoſitio ſortes contingiter currit exponit ꝑ iſtam/ ſortes poſſibiliter currit/ ⁊ ſor. poſſr nō currit. Alio modo vt conuertitur cū ly poſſr ⁊ ſic ſumitur in ꝓpoſito. Primo modo ſumptū habet tria nomina/ dicit̄ .n. quidē contingēs ſimpliciter captū/ baſſū/ ⁊ ad vtrūlibet. Secundo modo vocat̄ contingēs altū.

¶ Sciēdū primū/ q iſti quatuor modi impoſſe/ neceſſe/ poſſe poſſe non/ poſſunt habere inter ſe oppoſitionē ſicut iſta quatuor ſigna/ omnis/ nullus/ quidā/ q̄dam non. Et ſic ly neceſſe ⁊ ly impoſſe ſunt modi contrarij poſſe ⁊ poſſe non ſunt ſubcontrarij/ neceſſe ⁊ poſſe nō cōtradicunt. Et ſimiliter poſſe ⁊ impoſſe/ neceſſe ⁊ poſſe ſunt ſubalterni ⁊ ſimiliter impoſſe ⁊ poſſe non/ de ly contingēter ſumpto put̄ conuertitur cum ly poſſr idem eſt omnino iudicium ſicut de ly poſſr.

¶ Sciendū vlterius/ q non eſt inuenta vna dictio que contradiceret ly neceſſe ſicut inuentū eſt ly poſſe contradicens ly impoſſe ideo neceſſe fuit duas ſumere dictiones. ſ. ly poſſibile ⁊ ly nō/ que loco vnius dictionis ſunt ſumende.

¶ Sciendū preterea q oppoſitio in iſtis modalib9 tā compoſitis q̄ diuiſis ſimiliter ⁊ equipollentia pōt ſumi dupliciter. Uno modo in eo quod ſunt categorice. Et ſic in modalibus compoſitis reperitur oppoſitio ⁊ equipollentia ſeruatis omnibus cōditionibus poſitis pro categoricis. Et ſic iſte quatuor ꝓpoſitiones. ſ. omne ly equū currere eſt poſſe/ nullū ly equum currere eſt poſſe: aliquod ly equū currere ē poſſe/ aliquod ly equū currere nō eſt poſſe ſic ſe habent: q prime due ſunt cōtrarie due ſecunde ſubcontrarie: prima ⁊ quarta contradictorie ⁊ ſimiliter ſecūda ⁊ tertia: pⁱma ⁊ tertia ſubalterne: ⁊ ſilr ſecūda ⁊ q̄rta. Et in iſto modo oppoſitionis nulla d̄bet fieri variatio in extremis nec in copulis modalib9 niſi tm̄ ī ſignis negatiuis ⁊ affirmatiuis alias non eſſent eiuſdem ſubiecti ⁊ predicati nec copule ⁊ tales propoſitiones oppoſite poſſunt equipollere per regulas equipollentiarū aliarum de ineſſe. ſ. ꝓ contradic poſt contra. ⁊c̄. Exemplū in modalibus diuiſis patet in iſtis. ſ. omnis homo poſſr currit: nullus homo poſſr currit/ aliquis homo poſſr currit ⁊ homo poſſr non currit ⁊ ſic de alijs modis.

¶ Pōt ⁊ aliter oppoſitio ſumi in diuiſis. ſ. ex parte modorum ⁊ tunc ille propoſitiones q̄ habent modos ꝯdictorios cum alijs conditionibus categoricarū erūt cōtradictorie ⁊ idem dicat̄ de alijs modis ⁊ alijs oppoſitionibus. Et hec oppoſitio conuenit eis inquātum ſunt modales. Et iſto modo non eſt neceſſe q ſeruet̄ in eis idem modus nec eadē copula ſi teneatur q modus eſt pars copule ſeruari tamē debet pars copule principalior. ſ. verbum. Alio modo pōt ſumi in eis oppoſitio. ſ. ſeruando ſemper eūdē modū. Primo modo iſte opponunt̄. ſ. omnis homo neceſſario currit: omnis homo impoſſr currit/ aliquis homo poſſr currit: aliquis homo poſſr non currit: exemplum ſecundi modi poſitum eſt.

¶ Alio modo opponuntur ⁊ equipollēt modales compoſite. ſ. inquantū ſunt modales ⁊ ante q̄. P. H. d̄ hac oppoſitione determinet ponit modum quo omnes ꝓpoſitiones in quibus ponūtur alij tres modi equipolleant illi in qua ponit̄ ly poſſe ⁊ poſtea quomodo equipolleāt illi in qua ponit̄ ly poſſe non ⁊ vlterius quomodo illi in qua ponit̄ ly impoſſe ⁊ vltimo quomodo illi in qua ly neceſſe ponit̄. Pro cuius noticia ponuntur quatuor dictiones q̄ tales ſunt. ſ. Amabim9/ edentuli/ illiace/ purpurea. Et intelliguntur in quatuor dictionibus iſtis quatuor ille regule que in textu ponuntur ideo expoſitis ⁊ enucleatis dictionibus ſeu rotulis manifeſte fient regule.

¶ Conſiderandū igitur/ q in his quatuor dictionib9 quatuor ſunt vocales. ſ. a. e. i. u. que licet non ponantur in qualibet dictione tamen omnis dictio ex aliquibus earum componit̄ repetendo vel ſumēdo aliquā earū bis ⁊ ſic ſemper in qualibet dictione erunt quatuor vocales ad minus diſtincte numero. ¶ Conſiderandū p̄terea/ q ly. a. ſignificat q propoſitio ſibi correſpondēs debet eſſe affirmatiua de vtroq̄. ſ. tam de dicto quā de modo/ ly. e. vero q debet eſſe negatiua de dicto ⁊ affirmatiua de modo ly. i. ſignificat negatiuā de modo ⁊ affirmatiuā de dicto/ ly. u. ſignificat negatiuā de vtroq̄.

¶ Conſiderandū p̄terea q quelibet vocalis habet duo primū q eſt q̄rta/ tertia/ vel ſecūda vel pⁱma. ſecūdū q eſt. a. vel. e. vel. i. vel. u. in eo q prima ſignificat propoſitionē de poſſe. Et ī eo q. a. ſignificat q propoſitio de poſſi debet eſſe affirmatiua de vtroq̄ vt patet in amabimus/ in quo rotulo ſimiliter ſecunda vocalis eſt. a. ⁊ in eo q ſecunda ſignificat ꝓpoſitioonem de ly cōtingenter in eo vero q̄ .a. dictū eſt q̄d ſignificet. Tertia eſt. i. que in eo quod tertia ſignificat ꝓpoſitionē de ly impoſſe ⁊ in eo q̄ .i. q mod9 deb3 negari. Quarta ē. u. q̄ in eo quod q̄rta ſignificat ꝓpoſitionem de ly neceſſe ⁊ in eo quod. u. q vtrūq̄ negari oportet. Et cōſimiliter de alijs rotulis ſeu dictionibus dicendum eſt.

¶ Sed aduertendū eſt animo in iſtis regulis q quādo ſubiectū dicti eſt terminus cōmunis oportet ſi ī primis tribus modis diſtribuitur q in quarto non diſtribuatur ⁊ e diuerſo. ſ. ſi in primis tribus non diſtribuit̄ q in quarto diſtribuat̄ alias non ſumeretur dictū cōtradictorium ſm̄ q̄ precipit Petr9 hiſpan9. Et ponamus exemplū in edentuli hoc modo/ hominē nō currere eſt poſſe/ hominē non currere eſt contingēs/ hominē non currere non eſt impoſſe/ omnem hominem currere non eſt neceſſe vbi vides ī quarta propoſitione me poſuiſſe dictū contradictorium. Et conſimiliter de alijs modis dicendum eſt.

¶ Conſiderandū preterea q iſte quatuor regule fundant̄ in duab9 propoſitionib9: quarū prima ē. Si aliqua propoſitio eſt poſſibilis: ipſa met ⁊ in eodem ſenſu non erit impoſſibilis ⁊ econtra. Secūda ſi aliqua ꝓpoſitio eſt poſſibilis ſua contradictoria nō erit neceſſaria nec ecōtra. Que due ꝓpoſitiones ex ſe perſpicue ſunt.

¶ Pro cuius pleniori noticia ponuntur hic diffinitiones propoſitionis poſſibilis ⁊ impoſſibilis. ⁊c̄. vnde dico q ꝓpoſitio poſſibilis eſt propoſitio ſignificans rē taliter ſe habere q̄liter poſſibiliter ſe habet vel taliter non ſe habere qualiter poſſr non ſe habet. Exemplum primi hō currit ſecūdi hō non currit/ Propoſitio īpoſſibilis eſt ꝓpoſitio ſignificās rē taliter ſe habere q̄liter impoſſr ſe habet vel rē taliter non ſe habere qualiter impoſſr nō ſe habet/ vt homo eſt equ9 ⁊ homo non eſt animal. Contingēs eſt ꝓpoſitio ſignificās rem taliter ſe habere qualit̄ contingēter ſe habet vel rē taliter nō ſe habere qualit̄ contingēter nō ſe habet vt homo legit homo nō legit: Neceſſaria ꝓpoſitio ē ꝓpoſitio ſignificās rem talit̄ ſe habere qualit̄ neceſſario ſe habet vt rem taliter nō ſe habere qualit̄ neceſſario non ſe habet vt homo eſt aīal homo non eſt equ9 in quibus omnia

bus diffinitionibus prout ex prima patet: prime partes propter affirmatiuas: ſecūde ꝑpter negatiuas ponūt. ¶ Sciendū preterea ꝙ petr⁹ hiſpan⁹ in textu ponit tres regulas quibus modaliū oppoſitio haberi pōt q̄ ſatis patent in textu verū eſt tamē ꝙ non ponendo ampliationē ſeu abſolutionē a tempore in iſtis modalib⁹ cōpoſitis non eſt neceſſe ꝙ equipolleant inter ſe oēs ꝑpoſitiones eiuſdem rotuli vt patet quādo vna ē affirmatiua ⁊ alia negatiua iſte enim due ſortē currere eſt impoſſibile ⁊ ſortē currere nō eſt poſſibile ſunt vel habēt diſpoſitionē eiuſdem rotuli: ⁊ ſi ponatur caſus ꝙ iſta ꝑpoſitio ſortes currit non ſit in rerum natura: prima eſt falſa: quia affirmatiua de ſubiecto non ſupponente: ⁊ ſecunda vera quia negatiua ⁊ eius ſubiectum non ſupponit. ¶ Dicendū eſt ergo ꝙ petrus hiſpanus intellexit ſuas regulas poſita conſtantia vel ponendo abſolutionem a tempore. Sciendū vlterius ꝙ in predictis regulis verbū debet ſumi pro verbo dicti non ꝑ verbo vniente modum cū dicto: vnde iſti equipollēt ſortez currere eſt poſſibile. ſortez currere non eſt impoſſibile licet ly eſt diſſimiliter ſe habeat quia verbuz dicti tenetur ſimiliter.

¶ Sciendum preterea ꝙ huiuſmodi dicta q̄ in modalibus cōpoſitis ponuntur poſſunt ſumi dupliciter. Et ſumitur gr̄a exempli hoc dictum hominē eſſe animal dico ꝙ hoc dictum poſſe ſumi dupliciter: vno modo materialiter ⁊ hoc tripliciter: vno modo pro ſeipſo numero ⁊ preciſe vt hic/hominē eſſe animal ſcribitur a me. Alio modo pro ſe ⁊ pro alio ſibi ſimili ⁊ ſic poteſt ſumi ⁊ pro iſto quod a me ſcribitur: ⁊ pro illo ſibi ſimili quod eſt in libro tuo. Alio modo ꝑ propoſitione cuius ē dictum: ⁊ ſic hoc dictum hominē eē animal accipit ꝑ iſta propoſitione homo eſt animal ⁊ ob hoc vocat dictum quia iſta propoſitio homo eſt animal dicit hominē eſſe animal (non ſumpto dicere proprie quod ſoli perſone conuenit ſed large) et ſic poteſt dici ꝙ eſt dictum illius propoſitionis: ⁊ ſic iſta propoſitio pōt diſtīg. n. f. omne verum ⁊ deū eſſe differunt nam ſi ſumatur pro ſeipſo preciſe eſt vera propoſitio cum illud dictuz non ſit verum nec falſum cum ſola propoſitio ſit falſa vel vera. Alio modo ꝑ ꝑpoſitione cuius eſt dictum ⁊ ſic eſt propoſitio falſa.

¶ Alio modo pōt tale dictū accipi ſignificatiue ⁊ hoc adhuc dupliciter. Uno modo categorematice ⁊ ad cognoſcendum tūc pro quo tale dictū ſupponat: accuſatiui vel alij caſus debēt reduci ad nominatiuū vel aliū caſum ꝑut congruitas grāmatica exegerit ⁊ infinitiui debent reduci ad participia/vt ſi dicamus ſortē eſſe tacentem optimū eſt ſenſus erit ſortes tacens eſt optimus ſimiliter ſi dicatur bonum eſt ieiunare in q̄drageſima. Senſus erit bonum eſt ieiunium quadrageſimale. Et conſimiliter de alijs caſibus dicendum eſt vt hic ego video ſortem ſedere. i. ego video ſortem ſedētē. ⁊c. Alio modo poteſt ſumi iſta categorematice ⁊ tunc exprimit ſignificatū propoſitionis: vt quando dicim⁹ hec propoſitio homo eſt animal ſignificat hominem eſſe animal: ⁊ tunc tale dictum habet reſolui ꝑ ꝑpoſitionez cuius eſt dictum cū ly ꝙ non relatiue tentū vt faciat ſtare illum dictū ſignificatiue ⁊ tunc propoſitio in exēplo aſſūpta reſoluetur ſic: hec propoſitio hō ē aīal. ⁊c. id eſt iſta propoſitio hō eſt aīal ſignificat ꝙ homo eſt animal: vel ꝙ homo ſit animal quod idem eſt in propoſito/quibus omnibus notatis dicitur ꝙ in predictis modalibus compoſitis illud dictum ſumitur ꝑut in tertio membro ſubdiuiſionis dictum eſt.

¶ Sequitur textus.

ITem propoſitionum modalium: alie ſunt contrarie: alie ſubcontrarie. alie contradictorie. alie ſubalterne. Unde quartus ordo ⁊ tertius cōtrariantur ſiue propoſitiones poſite in tertia ⁊ quarta lineis. Primus ordo et ſecundus ſubcontrariātur. Prim⁹ ordo ⁊ tertius contradicunt. Et ſimiliter ſecundus ⁊ q̄rtus ſed ꝑm⁹ ordo ſubalternatur quarto ⁊ ſimiliter ſecundus tertio vnde verſus. Tertius ē quarto ſemper cōtrarius ordo ſit tibi linea ſubcontraria ꝑma ſecūde: Tertius eſt primo contradictorius ordo\pugnat cum quarto contradicendo ſecūdus\prima ſubeſt quarte vice particularis habens ſe: hanc habet ad ſeriem ſe lege ſecunda ſequentē.

¶ Sequitur gloſa.

PEtrus hiſpanus in preſenti textu determinat de modalium cōpoſitarum oppoſitione inquantū modales ſunt dicens ꝙ quartus ordo ⁊ tertius contrariantur. ⁊c. Pro quo ſciēdū ꝙ primus ordo ſeu rotulus eſt amabimus ſecund⁹ edētuli: tertius illiace: quartus purpurea cetera patent in textu ⁊ nō indigent expoſitione. Sed atentione Sciēdū preterea ꝙ in iſtis rotulis ſunt aliqui reges id eſt quidam modi nullā habentes negationē extraneaz vt in amabimus eſt ly poſſibile ⁊ in edentuli ly poſſibile non (nam negatio q̄ eſt in dicto pertinet ad ipſum modū) in illiace ly impoſſibile ⁊ in purpurea ly neceſſe quia in ꝑpoſitionibus in quibus iſti modi ponantur nulla extranea (vt dictum eſt) ponitur negatio. Et ſic in amabim⁹ oēs ꝑpoſitiones eq̄pollēt illi de poſſibile: in edētuli illi de poſſe nō in illiace illi de impoſſe: in purpurea illi de neceſſe ⁊ q̄litercunq̧ iſti reges ſe habuerīt inter ſe talit̄ ſe habebunt ꝑpoſitiones illis equipollentes ⁊ iſte ordo patet in figuris ſeq̄ntib⁹. Et eſt hic aduertendum ꝙ in modalibus non inconuenit duas oppoſitas eſſe affirmatiuas formaliter vel negatiuas formaliter. Exēplū primi iſte cōtradicūt ſortes poſſibilit̄ currit: ſortes impoſſibiliter currit: ⁊ iſte ſortes poſſibiliter non currit ⁊ ſortes impoſſibiliter non currit. ⁊ tamen prime ſunt formaliter affirmatiue licet ſecunda ſit negatiua virtualiter: ⁊ ſecunde ſunt formaliter negatiue inquātū categorice ſunt ſecunda eſt virtualiter affirmatiua. Similiter ſimilr̄ notādū ē ꝙ q̄ nō ē idē mod⁹ neceē nec voce q̄ dico ꝑpt ly poſſe ⁊ ly cōtingēs q̄ ſunt: idē reſtat debet variari dictū tā in diuiſo ꝙ in cōpoſitis ſecundū exigētiā oppoſitionis vñ iſte nō cōtradicūt/omne aīal nō eſſe hoīem ē neceſſe/omne aīal eſſe hoīez eſt poſſe. Nec iſte ſunt ſubcōtrarie omne aīal eē hoīem ē poſſe omne aīal nō eſſe hoīem ē poſſe/ q̄ illa negatio dicti ꝑtinet ad modū ⁊ ſic modus erit hoc totum poſſe non.

Sequunt̄ figure modaliū tam diuiſarū q̄ʒ cōpoſitarum.

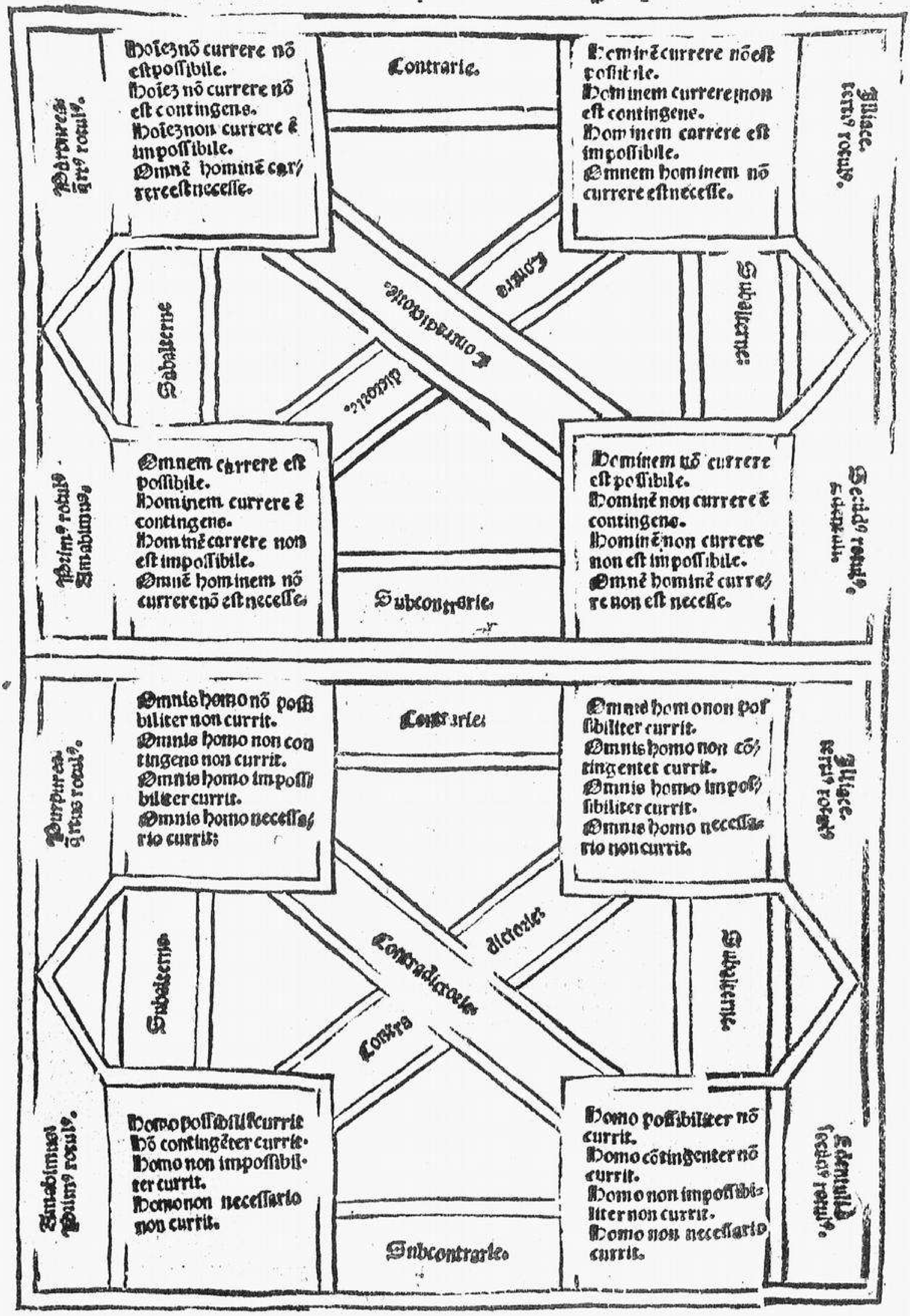

Ultra iſtos modos oppoſitionis eſt ali⁹ i
modalib⁹ diuiſis q̄ vocat̄ oppoſitio ꝯ̄ lege
tm̄. Pro cui⁹ cognitione ponūt̄ q̄tuor re
gule quarum prima ē. ¶ Propoſitiōes
vl'es ex parte dicti hn̄tes modos ꝯ̄dicto-
rios ſunt ꝯ̄rie ꝯ̄ lege vt pȝ in iſtis / oē aīal poſſr eſt hō/
omne aīal impoſſr ē hō. ¶ 2ᵃ. Propoſitiones ꝑticula-
res ex ꝑte dicti hn̄tes modos ꝯ̄dictorios ſunt ſubcōtra
rie vt patet de iſtis animal neceſſario ē hō ⁊ aīal poſſr
non ē hō. ¶ 3ᵃ. Propoſitiones diuerſe quantitatis ex
ꝑte dicti hn̄tes eūdē modū ſunt ſubalterne de lege vt
patet in iſtis. ſ. oīs homo poſſr currit ⁊ hō poſſr currit.
¶ De ꝯ̄dictoriis nō aſſignat̄ regula q2 oēs de lege q̄ in
extremis ꝑticipāt ſunt etiā ꝯ̄ modo enūtiādi niſi dicat̄
ꝙ q̄ſi vna eſt vl'is ꝯ̄ dicto ⁊ particularis ꝯ̄ modo: ⁊ alia
contra. ſ. ꝑticularis ꝯ̄ dicto ⁊ vl'is ꝯ̄ mō ſunt ꝯ̄dictorie
ꝯ̄ lege ⁊ nō de modo/ poſito tn̄ ꝙ modi illi ſint ꝯ̄dicto
rij inter ſe: exēplū patet in iſtis. ſ. omnis hō poſſr cur-
rit ⁊ hō impoſſr currit: ſed hoc ad nomen conſiſtit.
¶ Nunc reſtat aſſignare aliquem modum quo poſſi-
mus cognoſcere veritatem ⁊ falſitatem modalium: tā
compoſitarū q̄am diuiſarum. Et pro compoſitis po-
nitur talis regula/ Ueritas propoſitiōis compoſite ꝯ̄
bet attendi penes hoc ꝙ ſubiectum ⁊ predicatū ſuppo
nant ꝓ eodē ſi ſint affirmatiue more aliarū categorica
rum: ⁊ ſic iſta eſt vera hominē currere ē poſſibile. Nā
ſignata hac propoſitione homo currit eſt verū dicere
hoc eſt ly hominē currere (nam hoc dictū ſupponit ꝓ
illa propoſitione) ⁊ eadem demonſtrata eſt verum di-
cere hoc eſt poſſibile. Poteſt ſimiliter ei⁹ veritas co-
gnoſci per viam officiantē q̄ ē hec/ talis propoſitio ho-
mo currit eſt poſſibilis proportionabiliter de negati-
uis dicendum eſt.
¶ Pro modalibus autē diuiſis ponuntur tres regule
quarū prima talis eſt. Omnis modalis diuiſa vera eſt
neceſſaria: ⁊ omnis falſa eſt impoſſibilis: vt iſta ē neceſ
ſaria ſortes poſſibiliter currit ⁊ iſta impoſſibilis ſor.
neceſſario currit: q̄ regula duas habet inſtantias. Pri
ma quādo extremū propoſitionis diuiſe reſtringitur:
vt antichriſtus poſſibiliter eſt homo q̄ eſt/ que nūc eſt
falſa ⁊ ipſo exiſtente erit vera: ⁊ ratio huius eſt q2 in-
cludit ꝓpoſitionē cōtingentē vt pȝ reſoluēdo relatiuū.
¶ 2ᵃ. inſtantia ſecūdū aliquos eſt in īſolubilibus quia
hec eſt vera: hec impoſſibiliter eſt neceſſaria ſꝫm hāc
ſignificationē ⁊ tamē nō eſt neceſſaria. Secūda ad ve
ritatē modalis diuiſe de ly poſſibiliter non negato re-
quiritur poſſibilitas ſue de ineſſe vt ad veritatē iſtius:
ſortes poſſibiliter ē albus requiritur poſſibilitas hui⁹
ſ. homo eſt albus: que eſt ſua de ineſſe. Et vocat̄ hic ꝯ̄
ineſſe reſiduū dempto modo ſi tantum fuerit vn⁹ mo
dus ⁊ ſi illud reſiduū fuerit ꝓpoſitio de extrinſeco tem
pore poterit habere aliā de ineſſe: ⁊ ſic poſſet dari vna
ꝓpoſitio q̄ habeat tres de ineſſe vt patet de iſta ſortes
neceſſario poſſibiliter fuit animal: q̄ poteſt poni ineſſe
reſpectu primi modi ſic ſortes poſſibiliter fuit animal
⁊ poſtea reſpectu illius poſſibilit̄ ſic: ſortes fuit animal
⁊ iterum reſpectu illius copule. fuit ſic/ ſortes eſt aīal.
Ad veritatem vero propoſitionis de ly impoſſibiliter
requiritur impoſſibilitas ſue de ineſſe ⁊ poterit ſimilr
mēſurari ei⁹ veritas per falſitatem ſue cōtradictorie.
¶ 3ᵃ. regula ad veritatē modalis diuiſe ꝯ̄ ly neceſſario
requirit̄ ꝙ ſua de ineſſe ſit neceſſaria. Ideo iſta ē vera
homo neceſſario eſt animal quia iſta eſt neceſſaria hō
eſt animal q̄ eſt ſua de ineſſe: ⁊ hoc ſecundū veritatem
realium: nam ſecundū nominales oppoſitū eſſet dicē-
dum veritas autē de ly poſſibilit̄ non/ cognoſcet̄ ꝑ hoc
ꝙ ſua de ineſſe in qua debet manere ly nō/ eſt poſſibi-
lis: ⁊ ſic iſta eſt vera. homo poſſibiliter non eſt albus/
quia iſta homo nō eſt albus eſt poſſibilis vel per falſi
tatē ſue cōtradictorie.
¶ Poſt has ſpeciales. Ad ponēdū tales ꝓpoſitiones
ineſſe ponitur q̄dam regula generalis que talis eſt.
In propoſitiōe modali diuiſa. Omnis termin⁹ aut ſe-
quitur aut precedit ipſum modū/ ſi ſequitur debet ma
nere in ꝓpria forma: niſi fuerit determinatio repugnās
copule de preſenti ⁊ nō de poſſibili vt hic ſortes poſſr
eſt homo q̄ nunc non eſt/ q̄ debet poni ſic ineſſe ſortes
eſt homo: ⁊ cōſimiliter dicit̄ de iſta petr⁹ pōt ſcire plu
ra quam ſcit q̄ debet ſic poni. ſ. ſortes ſcit plura quam
ſciuit. Si vero terminus precedat: aut eſt cōmunis vel
ſingularis/ ſi cōmunis oportet prius deſcendere/ ſi ſup
poſuerit determinate vel diſtributiue ⁊ poſtea ſingu-
lares debent poni in eſſe. Si vero fuerit terminus ſin
gularis tunc vel eſt terminus cōnotatiuus vel abſolu-
tus: ſi cōnotatiu⁹ debet remoueri cōnotatio/ niſi ſit cō-
notatio omnino repugnās copule modalis cum ſuo
modo: vt patet ſi dicamus hoc ſciens ſine ſciētia poſſi-
biliter docet: q̄ ꝯ̄bet poni in eſſe vt iacet dempto modo/
Si vero fuerit termin⁹ abſolutus debet manere in ꝓ-
pria forma ſꝫm reales ⁊ ꝟitatē. Secūdū vero noīales
oportet iterum diſtiguere. Nam vel talis terminus ſi-
gnificat rē diuiſibilē vel indiuiſibilē: ſi ſecundum debet
manere in ꝓpria forma vt hic angelus neceſſario eſt
creatura. Si primū tunc oportet capere iſtud cōplexū
. ſ. q̄ poſſibiliter ſunt hec entia demonſtratis illis q̄ ta-
lis terminus ſignificat vl' pro quibus ſupponit ⁊ illud
complexū debet poni loco talis termini ⁊ ſic iſta ꝓpo-
ſitio ſortes poſſibiliter eſt ſue partes/ debet poni ſic in-
eſſe ens vel entia quod vel q̄ poſſibilr ſunt ſortes ſunt
ſue partes. Et ſimiliter pōt poni ly. a. ad ſignandū tm̄
ſicut illud aggregatū: ⁊ ſic ꝓdicta ꝓpoſitio ponetur ſic
ineſſe. ſ. a. ſunt ſortes. Et ſic illud aggregatum equiua
let cuidā diſiuncto conſtituto ex infinitis copulatis cō
plexiue ſumptis: quorum quodlibet ſupponat pro illo
pro quo ſubiectū modalis ſupponebat in quo diſiūcto
ſunt demonſtrande omnes partes poſſibiles illius rei
pro q̄ ſubiectū modalis ſupponebat Ita ꝙ ly. a. cōuer
tatur cū hoc diſiuncto. ſ. hoc ens vel hoc ens ⁊ hoc ens
vel hoc ens ⁊ hoc ens vl' hoc ens. ⁊c. ⁊ ſic in infinitum.
ita ꝙ per primū copulatū demonſtrent̄ due medieta-
tes ſortis ⁊ ꝑ ſecundū tres tertie: ⁊ ꝑ quartū quatuor
quarte: ⁊ ſic conſequenter. Et quod dictū eſt de termi-
no cōnotatiuo dicendū eſt de termino cōplexo: vt ſi di-
cat̄ homo albus poſſibilit̄ eſt niger vel hominis equ⁹
poſſibiliter ē animal. Nā prima demonſtrato homīe
ponetur ſic/ hoc eſt nigrū ⁊ ſecūda ſic / hoc eſt equ⁹ eq̄
demonſtrato.
¶ Ex quibus omnib⁹ infertur/ hanc ꝓpoſitionē de qua
dictū eſt ſuperius eſſe verā. ſ. omnis homo poſſibilit̄ ē
in hoc loco: demonſtrato loco q̄ ſolū vnum hominem
poſſit capere vt patet ꝑ deſcendentes que ſunt iſte. ſ.
iſte homo poſſibiliter eſt in hoc loco: ⁊ iſte homo poſ-
ſibiliter eſt in hoc loco/ ⁊ ſic de ſingulis q̄ debent ſic po
ni in eſſe. ſ. iſte homo eſt in hoc loco: ⁊ iſte homo eſt
in hoc loco: ⁊ ſufficit poſſibilitas iſtarum de ineſſe et
non requiritur cōpoſſibilitas partiū ſicut exigitur ad
poſſibilitatem copulatiue: quia nō dixi ꝙ requirat̄ poſ
ſibilitas copulatiue ex omnibus ſingularibus conſtitu
te ſed poſſibilitas cuiuſlibet ſingularis ⁊ ob hoc alii di
cunt talē ꝓpoſitionē eſſe ponēdā ineſſe ꝑ plures ſingu-

tates in cōiunctū ſumptas ſed hoc in idem reddit.

¶ Circa predicta q̄ritur. An iſta ꝓpoſitio ſit vera.ſ. oēs anime creabiles potr ſunt ⁊ ꝓbatur ꝙ ſic omnes eius deſcendentes ſub ſubiecto ſunt vere igitur eſt vera: antecedēs patet: quia iſte ſunt vere iſte anime creabiles potr ſunt ſignatis duabus: ⁊ iſte anime creabiles potr ſunt ſignatis trib⁹ ⁊ ſic ꝺ alijs igiť. Preterea omnia entia creabilia ideo creabilia dicunť quia pñt eſſe igiť ⁊c.

¶ Preterea omnia que poſſunt creari ſucceſſiue poſſunt creari ſimul niſi habeant repugnantiā inter ſe ſed omnes anime creabiles ſunt creabiles ſucceſſiue ⁊ inter ſe non habent repugnantiā igitur poſſūt creari ſimul ⁊ ſi ſimul ꝗ ⁊ eſſe poterūt ſimul ergo ꝓpoſitio vera. Sed contra/ de ineſſe illius eſt impoſſibilis ꝗ illa modalis eſt falſa: ꝯña tenet per regulam ſupra poſitam: ⁊ antecedēs ꝓbať quia iſta ē impoſſibilis, omnes anime creabiles ſunt: ⁊ iſta eſt ſua de ineſſe igiť maior ꝓbať/ ex illa ſequitur vnū impoſſe ꝗ eſt impoſſibilis: antecedens ꝓbo ſic/ quia ſi iſte ſunt omnes anime creabiles vel deus pōt creare aliā ab iſtis vel nō: ſi ſic igiť iſte non ſunt oēs anime creabiles/ ſi nō igitur potētia dei eſt exhauſta quod eſt hereticū cū potentia dei ſit infinita ⁊ exhauſtū tantū valeat ſicut finitū ⁊ limitatum ꝙ autem hoc ſequatur patet quia iam non poteſt aliā animam creare.

¶ Pro huius.q. enodatione ſciendū ꝙ huius.q. determinatio exigit alteri⁹.q. deciſionē q̄ eſt hec.ſ. an deus poſſit facere infinitū in actu: circa quā ſunt due opiniones. Prima tenet ꝙ nō ⁊ hec eſt.S.Tho. pͥma parte q.7^{a}.ar.3°.et.4°.et quoli.6.q.pͥma.ar.pͥmo. et q̄libeto 12.q.2^{a}.ar.pͥmo.et pͥmo ſentētiarū.d.43.q.pͥma.arti.pͥmo ad.5^{m}.et.2°.ſententiarū.d.pͥma.arti.5°.ad.5^{m}. vide reuerēdiſſimū Cardinalē in pͥma pte vbi ſupra. et reuerēdiſſimū Archiepm ī primo libro ſentētiaꝝ. et in.2°. locis imediate notatis. Verū eſt tamē ꝙ.S.Tho. aliquādo viſus ē oppoſitū dicere vt patet in.q. de veritate.q.2^{a}.ar.10.in.c.⁊ in opuſculo de eternitate mundi dicit hec verba in fine Adhuc nō eſt demōſtratum deū non poſſe facere infinitū. Reuerēdiſſim⁹ tñ archiepꝰ hec dicta concordat. Et hec opinio eſt ſimiliter doctoris ſubtilis ⁊ aliorū antiquorū. Secūda opinio eſt Gregorij ariminenſis in pͥmo ſententiarū.d.42.et.44.q.vltima. ⁊ aliorū neothericorū nominaliū dicētiū ſe potentiam dei magnificare quod vtinā ſemper facerent ſecundū iudiciū rectū cum regio propheta dicente honor regis iudiciū diligit ⁊ nō ducti paſſionis affectu: ſed quomodo obſecro hoc facient niſi pri⁹ bene intellexerunt: quomodo aūt bene intelligent niſi adhereant ſanctorū dictis: quomodo aūt adherebunt dictis eorum quos floci pendentes vituperant: quod tamē non cōtra oēs dictū velim Que aūt iſtarū oppoſitionū ſit vera non eſt logici negocij determinare legat q̄ voluerit p̄dictos doctores ⁊ eligat quā voluerit.

¶ Reſpōdendo igitur ad.q. principalē ſcḋm opinionem S.Tho. dicit ꝙ illa eſt falſa queadmodū ꝓbatur per ſuam ꝺ ineſſe ſiue ſumať ly omnia diſtributiue ſiue collectiue: q2 ſi diſtributiue illa deſcēdēs in qua demonſtranť omnes anime creabiles ē falſa. Et ſi aliquis dicat ꝙ in nulla deſcendēte poſſunt demōſtrari omnes tales anime ſimiliter ego dicā ꝙ eſt impoſſe illud ſubiectū diſtribui ꝓ infinitis: ſed tantū ꝓ finitis ⁊ ſic erit vera: Si vero ſumať collectiue nō habet niſi vnā deſcendētē ⁊ illa eſt falſa: vt patet quia ſubiectū illi⁹ modalis ⁊ copulatū quod eſt ſubiectū illius deſcendētis conuertunť. Reuerēdiſſimus archiepꝰ tenet ꝙ infinito nō pōt attribui aliquid totalē ſeu perfectionē ſignificās ⁊ ſic diceret ꝙ nulle ſunt omnes anime creabiles quia ſcḋm ipſum eſt implicatio in adiecto vide eū.2°. ſentētiarū.d.pͥma.q.pͥma.notabili 2°.

¶ Ad.2^{m} diſtinguiť maior.ſ. ꝙ omnia entia ideo dicūtur creabilia q2 poſſunt eſſe vel q2 poſſunt eſſe ſimul ⁊ ſic negať quia partes tēporis ſunt entia creabilia: ⁊ alia entia ſucceſſiua ⁊ tamē non pñt eſſe ſimul ⁊ nō ſumitur hic creatio ſtricte ſed ꝓut dicitur de ſubſtātia ⁊ accidēte vel q2 pñt eſſe ſimul vel ſucceſſiue ⁊ ſic concedit. Ad.3^{m}. qꝺ eſt quaſi replica ſecundi reſpondeť (conceſſa maiore quicq̄d ſit de illa) dupliciť. Primo diſtinguēdo 2^{am} partem minoris.ſ. ꝙ ille anime inť ſe nō habeant repugnantiā vel ſic ꝙ vnaqueqꝫ per ſe accepta cuilibet alteri non repugnet nec quibuſlibet duabus nec quibuſlibet trib⁹ ⁊ ſic de omnibus finitis ⁊ ſic cōcedo vel ſic ꝙ tota collectio non includat repugnantiā: ⁊ ſic nego Secūdo diſtinguendo primā partem minoris.ſ. ꝙ omnes anime creabiles poſſunt creari ſucceſſiue quia vel ei⁹ ſenſus ē ꝙ ſucceſſiue deo creante veniatur tandē ad hoc ꝙ aliquando iſta ſit vera omnes anime creabiles ſunt ⁊ ſic nego illā vel ſenſus eius eſt/ ꝙ due aīe ⁊ tres ⁊ quatuor ⁊ ſic in infinitū poſſint creari: ita ꝙ ſemper in actu reperiatur numer⁹ finitus tamē non ſint tot create quin poſſint creari plures queadmodū expoitur iſta infinite anime ſūt creabiles ſumpto ly infinite ſin categorematice ⁊ ſic cōcedo illā ſed ex hoc nō habetur ꝓpoſitū vt patet intuenti/ argumentum in contra conceditur.

¶ Reſtat nūc reſpondere ſcḋm nominales. Pro quo ſciendū ꝙ aliq̄ īmemores ſue opinionis contradicunt ſibi ipſis nā tenentes deū poſſe facere infinitū ob vim argumēti in cōtra/ aſſerunt illā ꝓpoſitionē eē falſam ⁊ impoſſem: ⁊ ſi ſibi non cōtradicunt ꝓpriā vocem ignorant qꝺ ꝓbatur ſic/ q2 ipſi dicunt illā ꝓpoſitionem eſſe falſā in ſenſu collectiuo Tūc ſic illa eſt falſa: ꝗ ſua de ineſſe eſt impoſſis ſꝫ hoc non igiť eſt vera. Deſtructio ꝓbatur q2 ſi iſta eſt impoſſis oēs anime creabiles ſūt q̄ eſt de ineſſe illius modalis vel hoc ideo eſſet q2 ille anime ſunt infinite ⁊ hoc non: q2 ipſi dicunt ꝙ non repugnat infinitū eē vel quia ille anime ſūt omnes creabiles ⁊ hoc nō/ quia hoc eſſet ꝓpter impoſſe qꝺ ex hoc ſequitur.ſ. ꝙ potētia dei eſſet exhauſta ſed hoc non ſequitur: igiť trepidauerunt timore vbi non eſt timor/ ꝙ autē non ſequiť patet ex quo poſite ſunt in actu omnes anime creabiles/ nulla reſtat habēs rationē creabilis ſed ex hoc ꝙ deus nō poſſit creare illud q̄d non habet rationē creabilis non pōt inferri ꝙ dei potentia ſit exhauſta ſicut nō dicimus ꝙ deus ſit limitate potētie ex eo ꝙ nō pōt facere hominē brutū cuius ratio eſt q2 illud nō negatur ob defectū diuine potentie: ſed q2 res de ſe nō eſt factibilis. Et confirmať quia iſta conſequētia eſt nulla: deus non pōt ſcire ſcientia ſimplicis intelligentie: aliquod ens aliud ab illis que tali ſcientia ſcit/ ꝗ ſcientia dei eſt exhauſta vel limitata. Et ratio ē quia tale ens nō habet rationē ſcibilis: imo nec entis cum ergo tā ſcientia q̄ potētia ſit infinita: ⁊ vna ꝯña negatur negari oportet ⁊ aliam/ patet ergo ꝙ negantes illam modalē concedenteſqꝫ deum poſſe facere infinitum in aliquod p̄dictorū incidit in conuenientiū. Alij negant illā conſequētiā/ alia ratione ⁊ eſt dato ꝙ alia anima ab illis non ſit creabilis: pōt tamē deus illas omnes annichilare ⁊ iterū reproducere infinities ⁊ ꝓpter hoc alij dicūt illā ꝓpoſitionē eſſe verā et ad argumētū in oppoſitū reſpondent negando illam

conſequētiā ſn aliorū im probationē negatā reliq̄ ve ro argumēta concedunt ſm iſtū modū dicendi. Ex q̄ etiā patet quid dicendū ſit ꝺ illa in ſenſu diſtributiuo.

¶ Secundo q̄ritur an modalis poſſit cōuerti ⁊ videt̄ ꝙ non: q2 ſi ſic. Iſta ꝯña eſt bona. ſ. creās neceſſario ē deus ꝑ deus neceſſario eſt creās: ⁊ tamē antecedens ē verum ⁊ ꝯñs falſū. igit̄ maior patet q2 nil ei deeſt ad hoc ꝙ ſit cōuerſio: ⁊ minor probari poteſt q̄ ad falſitatem cōſequentis ꝑ veritatē ſue contradictorie: ⁊ quia deus nil creat de neceſſitate / ꝑut male aliqui phi antiq̄ui dixerūt ſed libere / ꝺ veritate aūt ātecedētis notū ē.

¶ Sed cōtra. Iſta ꝯña tenet de forma acceptionis terminorum. ſ. aliq̄d e hō poßr eſt aīal: ꝑ aliquod aīal poßr eſt hō. ⁊ tamē eſt conuerſio vt ex diffinitione conuerſionis patet igit̄. Pro hui⁹ q. enodatione ꝑnotāda ē diſtinctio quedā ſupra poſita in lectione de cōuerſionibus ꝺ ineſſe ⁊ eſt ꝙ duplex eſt conuerſio q̄dam ꝑprie dicta ⁊ eſt q̄ñ in cōſequēte remanent omnino eadē extrema q̄ fuerunt in antecedēte vt hic hō ē aīal: ꝑ aīal eſt hō.

¶ Alia eſt impropria ⁊ eſt q̄ñ ponit̄ aliquid in ꝯñte q̄ꝺ non erat in antecedēte vt poſſit ſeruari ſenſus ꝑpoſitionis ⁊ alie logice ꝑprietates ⁊ ſic iſta ꝑpoſitio homo fuit aīal ꝯuertit̄ in iſtā / aīal q̄ꝺ fuit aīal eſt vel fuit hō.

¶ Hoc habito dicit̄ ꝙ ꝑpoſitio de poßr pōt conuerti cōuerſione ꝑprie dicta niſi aliūde obſtet vt patet ꝑ argumētū in contra. Dicit̄ niſi aliūde ⁊c. q2 iſta hō poßr eſt ⁊ fuit animal cōuertitur in iſtā aīal q̄ꝺ poßr eſt ⁊ fuit aīal poßr eſt hō: ſed hoc eſt q2 ſua de ineſſe nō pōt conuerti ꝑprie: ⁊ q2 ꝑpoſitio de ly impoßr cōtradicit illi ⁊ cōuertit̄ eadē ſpecie conuerſionis pōt ſimilr̄ ⁊ debet conuerti ꝑprie: cuius ratio ē q2 ſi ꝑpoſitiones aliq̄ contradictorie conuertant̄ vnamet ſpecie cōuerſionis earū cōuertentes erunt contradictorie inter ſe ſicut ⁊ conuerſe. Et eſt ſciendū ꝙ ly poßr eſt modus particularis ⁊ debet propoſitio in qua ponit̄ conuerti ſimplr̄ niſi fuerit vl̄is ex parte dicti: quia tūc cōuertet̄ ꝑ accidens. vt iſta oīs homo poßr eſt aīal conuertit̄ ſic aliq̄d aīal poßr eſt hō / ly vero impoßr eſt modus vl̄is ⁊ negatiuus v̄tualiter ⁊ ſi ꝑpoſitio in qua ponit̄ fuerit vl̄is ex parte dicti conuertet̄ ſimplicit̄ vt hec ꝑpoſitio oīs hō impoßr eſt animal / cōuertit̄ in hanc: omne aīal impoßr eſt hō: nec arguit̄ a non diſtributo ad diſtributum / q2 ly aīal in antecedēte diſtribuitur ad minus virtualit̄: Si v̄o fuerit particularis eodē modo cōuertetur cauēdo ne cōmittat̄ predictus error / q2 non valet aliq̄ ſubſtantia impoßr eſt lapis: ꝑ aliquis lapis impoßr eſt ſubſtātia. Sed bene valebit ſi dicat̄: ꝑ aliquis lapis aliq̄ ſubſtātia impoßr eſt vel ponat̄ modus particularis ſic: lapis ſubſtantia poßr nō eſt. Et ſm nominales pōt dici ſic lapis poßr non eſt ſubſtātia q̄ eſt vera ſecūdū ipos.

¶ Secundo dicit̄ ꝙ ꝑpoſitio de ly neceſſario debet cōuerti conuerſione impropie dicta: ⁊ ideo ꝯña illa q̄ in ꝑmo argumēto fiebat nichil valet ſed oportet ſic dici: creans neceſſario eſt deus: ꝑ de⁹ q̄ neceſſario eſt deus poßr eſt creās: ⁊ ratio eſt vt ſeruet̄ appellatio illius termini neceſſario q̄ poſt ſe appellat neceſſitatē: ⁊ ante ſe poſſibilitatē ad min⁹ quo ad formale termini precedētis. Et q2 ꝑpoſitio de ly poßr non cōtradicit ꝑpoſitioni in qua ponit̄ neceſſario: ideo conuerti debet ſimilit̄ impropie ⁊ contradictoria conuertentis de ly neceſſario erit conuertens illius cōuerſe q̄ contradicit conuerſe de ly neceſſario. Verbi grā. vis conuertere iſtā omnis homo poßr non eſt animal fac hoc: conuerte ꝑmo iſtā homo neceſſario eſt animal q̄ cōtradicit prime ſic aīal quod neceſſario eſt aīal / poßr eſt hō: tunc accipe cōtradictoriā iſtius cōuertentis q̄ erit iſta. ſ. omne animal quod neceſſario eſt aīal impoßr eſt hō: ⁊ iſta erit ꝯuertēs hui⁹ oīs hō poßr nō ē aīal ⁊ hoc memorie cōmēda.

¶ Sed circa hec poſſet aliq̄s dubiare q̄d nam cauſe ſit ꝙ ꝑpoſitio de ly neceſſario conuertit̄ impropie vt ſeruet̄ appellatio ⁊ nō illa de impoßr cum ly impoßr ſupra terminū ꝑcedentē appellet poſſibilitatē ⁊ ſupra ſequētē impoßitatē. Ad hoc dicit̄ ꝙ hui⁹ ratio eſt q2 non omnis mutatio appellationis variat bonitatē conſequētie ideo nō eſt neceſſe ꝙ ſeruet̄ hic ſicut ibi et ſi iterū q̄ras q̄ ſit illa mutatio appellationis q̄ variat ⁊ q̄ non. Ad hoc videt̄ mihi dicendū ꝙ duplex eſt appellatio vna a qua nō depēdet veritas ꝑpoſitionis ita ꝙ ſiue ſeruet̄ illa appellatio ſiue nō / non ꝑpter hoc ꝑpoſitio vera reddet̄ falſa nec e diuerſo vt patet hic / hō eſt currens nā qualitercūq3 teneatur ly currens ſiue formaliter vt de rigore tenet̄ ſiue materialiter ſicut ſubiectū ſemꝑ eſt vera. Alia vero eſt a qua depēdet veritas vel falſitas vt patet hic / eſſentia diuina eſt pater in q̄ ꝑpoſitione ſi ly pater teneat̄ formaliter eſt falſa ſi materialiter vel idētice eſt vera. Et ſimiliter patet hic album fuit nigrū q2 non bene cōuertit̄ ſic nigrum fuit album: ſed ſic nigrū quod fuit nigrū eſt vel fuit album. Dico ergo ꝙ variatio prime appellationis non variat bonitatē ꝯñe: variatio vero ſecunde bene variat̄ ⁊ taliter variat̄ bonitas ꝯſequentie q̄liter variat̄ veritas ꝑpoſitionis. ſ. ſi de materia de materia / ſi de forma ꝺ forma. ⁊c. Dicit̄ tertio ꝙ ꝑpoſitio de ly contingenter debet conuerti impropie appellatione ſeruata. Exēplū. Homo contingēter currit: ergo currens quod contingenter eſt currēs poſſibilit̄ eſt homo. Circa predicta dubitat̄ qualiter conuertent̄ iſte ꝑpoſitiones. ſ. neceſſario eſt homo animal ⁊ impoßr chimera eſt ens. Ad hoc dicitur ꝙ prima conuertitur in iſtam neceſſario ē animal homo. Et ſecūda in iſtā impoßr ens eſt chimera vel impoßr eſt ens chimera: quia q̄ñ modus ꝑcedit nō refert taliter vel taliter ponere copulā verbalem conuerſione negatiuarū per conuerſionē affirmatiuarū quibus contradicunt poſſunt dignoſci ⁊ de his hactenus dictum ſit.

¶ Dubitat̄ preterea de veritate huius. ſ. homo q̄ non eſt nec fuit nec erit poßr eſt. Ad hoc dicit̄ illā eſſe veram ⁊ debet ſic poni ineſſe. ſ. iſte homo eſt / demōſtrato ad intellectū homine poſſibili qui nec eſt nec fuit nec erit. Poteſt ſimiliter ꝑmo reſolui ſic / aliquis hō poßr eſt: ⁊ ille nec eſt nec fuit nec erit: ⁊ poſtea q̄libet illarū partiū pōt poni ineſſe quarum non requiritur compoſſibilitas: ſed ſolum cuiuſlibet poſſibilitas.

¶ Sed contra primum arguitur ſic. Illa de ineſſe eſt impoſſibilis ꝑ propoſitio falſa / antecedens probo impoſſibiliter ita eſt ſicut ipſa de ineſſe ſignificat igitur / antecedēs probo / quia ſi aliquādo ita eſſet ſicut illa ꝺ ineſſe ſignificat maxime eſſet ſi ille homo ꝑduceret̄ / ſed in illo caſu illa propoſitio non eſt de ineſſe illius modalis igitur ſolutio nulla / maior eſt nota ſed minor probatur quia ad hoc ꝙ aliqua propoſitio ſit de ineſſe alicuius modalis oportet ꝙ ſubiectum illius modalis ſupponat ꝑ illo pro quo ſubiectum ſue de ineſſe ſupponit / ſed in illo caſu non ſupponit ſubiectū modalis ꝑ illo homine ꝑducto ⁊ ſubiectum illius de ineſſe ſic igitur in illo caſu deſinit eſſe ſua de ineſſe.

¶ Ad hoc reſpondetur negando antecedens ⁊ ad probationem diſtinguitur antecedens / quia quando dicit̄ impoſſibiliter ita eſt ſicut per illā ꝺ ineſſe ſignificatur vel hoc intelligitur in ſenſu compoſito ita. ſ. ꝙ ſimul

ſit de ineſſe ⁊ poſſibilis: ⁊ ſic concedo antecedēs ⁊ nego ↄ̄ñam quia hoc non requirit vel in ſenſu diuiſo hoc eſt ꝙ illa ꝓpoſitio q̄ aſſignatur ꝓ de ineſſe poſſit eſſe vera nō tamen mente de ineſſe ⁊ ſic nego antecedēs ⁊ cōcedo conſequētiam/ ⁊ per hec patet quid veritatis habeant alie conſequētie. Et quia hic facta eſt mentio de ſenſu diuiſo ⁊ compoſito. Conſiderari oportet ꝙ multe alie ꝓpoſitiones q̄ non ſunt modales poſſunt diſtingui penes ſenſum diuiſum ⁊ cōpoſitū quales ſunt iſte. Albū poteſt eſſe nigrū. Tacētē cōtigit loqui ⁊ ſimiles. Que duplicem predictū ſenſum habere poſſunt. Unus eſt cōpoſitus ⁊ iſte adhuc poteſt eſſe duplex. Unus qui ſumit̄ per reſpectum ad totam propoſitionem ⁊ tunc ſenſus eſt ꝙ eſt poſſibile ꝙ albū ſit nigrū: Alius ſumit̄ ꝑ reſpectum ad vnum extremum tantū: ⁊ tunc ſenſus eſt ꝙ album prout ſubeſt albedini poſſibiliter eſt nigrum. Alius ſenſus eſt diuiſus ⁊ tunc facit iſtum ſenſum .ſ. ꝙ poſſibiliter eſt album poſſibiliter eſt nigrū: quia ſubiectum non ſumitur pro materiali vt ſtat actu ſub formali: ſed prout poſſibiliter ſub illo ſtat.

¶ Sunt etiam quedam modales q̄ participant aliq̄d de diuiſa ⁊ aliquid de compoſita: dato ꝙ nō habeāt niſi vnum modum/ qualis eſt iſta: animal poſſibile ē eſſe hominem: ſortem poſſibile eſt eſſe currentem: quibus vtitur p̄hs primo periherminias: ⁊ iſte tales poſſunt diſtingui/ an ſumantur in ſenſu diuiſo vel compoſito ⁊ ſm̄ argumentis reſponſionē illi reſpondendum eſt.

¶ Dubitatur preterea de veritate iſtius: Deus non pōt facere niſi quod iuſtū eſt: ad hoc reſpōdet cum diſtinctiōe q̄ iam ponit. S. Tho. prima parte. q. 25. articulo. 5°. ad. 2m. dicit enim ꝙ quādo dicitur deus nō pōt facere niſi quod iuſtum eſt: hoc pōt intelligi dupliciter. Uno modo ſic ꝙ ly iuſtum p̄mo intelligatur cōiūgi cum hoc verbo eſt ⁊ reſtringatur ab illo ad ſtandū pro preſentibus tantū ⁊ ſic eſt falſa/ quia ſic ſenſus eſt ꝙ deus nil aliud poteſt facere niſi quod modo exiſtit iuſtum in rerū natura. Alio modo ſic ꝙ ly iuſtum primo intelligatur coniungi cū illo verbo pōt/ quod habet vī ampliandi ⁊ poſtea cum ly eſt ⁊ ſic ſignificabit̄ quodam̄ p̄ſens confuſum ⁊ erit vera quia ſēſus eſt/ deus nō pōt facere niſi illud quod ſi fieret eſſet iuſtū. Proportionabiliter dicat̄ de iſta/ ſortes poſſibiliter eſt homo q̄ eſt animal: que etiā pōt diſtingui penes hoc ꝙ pōt facere ſenſum categoricū ⁊ hipotheticū de q̄ ſupra dictū ē.

¶ Dubitat̄ vlterius ꝯ veritate iſtius Sortes poſſibilit̄ eſt non albū. Pro huius ſolutione ſciendū ꝙ ly non infinitanter tentum pōt dupliciter infinitare. Uno modo ſimpliciter. Alio modo ſm̄ exigentiam cōtradictionis/ quādo infinitat iſto ſecūdo modo includitur inter illam negationē ⁊ terminū infinitatū ſimilis copula cum ſimili determinatione ⁊ ſic ſenſus predicte ꝓpoſitionis eſt iſte: / ſortes poſſibiliter eſt ens quod nō poteſt eſt album vel impoſſibiliter eſt album quod idem eſt et ſi: eſt falſa quia illud predicatum pro nullo ente corporeo ſupponit.

¶ Alio modo .ſ. primo nō includitur illa copula ⁊ illa determinatio quemadmodum in ſecūdo: ſed debet taliter ſumi ꝙ ampliatio cadat ſupra aggregatū ex ipſa negatione ⁊ termino infinitato ſimul ⁊ tunc ſenſus illius eſt iſte/ ſortes poſſibiliter ē ens quod ē vel fuit vel erit vel pōt eſſe non album: ⁊ etiā in ſecundo ſenſu poſſumus ponere iſtas copulas negatas ſic .ſ. ſortes poſſibiliter ē ens quod nec ē nec fuit nec erit nec poteſt eſſe album: ⁊ huic diſtinctioni fauet diſtinctio predicta. Doc. S. aliquo modo/ quia ſi ly album primo intelligit̄ ampliatum ⁊ poſtea negari a negatione illa: ſic ē ſecundus ſenſus: ſi vero primo intelligatur ly albū negari ſeu infinitari ⁊ poſtremo totum aggregatū ampliari eſt primus ſenſus vel modus.

¶ Nunc pro complemento modaliū queritur An propoſitio de ly contingenter ſpecialr̄ capto faciat oppoſitiōem cū aliis modalibus ⁊ probatur ꝙ ſic Quia ly cōtingenter ſic ſumptū tantū valet ſicut poſſibilit̄ ⁊ poteſt non: ſed iſti duo modi faciunt oppoſitionē ⁊ equipollētiam cum aliis igitur ⁊c. ↄ̄ña patet quia de equiualentibus idē eſt iudiciū: antecedēs vero ex predictis lucidum ē. Sed in oppoſitū eſt auctoritas logicorū ⁊ veritas Quia iſte non equipollent homo cōtingēter ē animal/ ⁊ homo poſſibilit̄ ē animal ⁊ non ē potior ratio ꝯ iſtis q̄ de aliis igitur ⁊c.

¶ Pro huius q. euidētia conſiderari oportet ꝙ ly contingēter (vt aliqualiter ſupra tactū ē) pōt ſumi dupliciter. Uno modo vt cōuertitur cū ly poſſibilit̄ ⁊ ſic ſumitur a Petro hyſpano in precedentibus. Alio modo ſumit̄ ſimpliciter ſeu ad vtrūlibet ꝙ idem ē: et ſic ſumitur in ꝓpoſito/ Circa quod ſciendum primo ꝙ ꝓpoſitio in qua ponitur ly contingēter pōt exponi dupliciter. Uno modo per vnā copulatiuā cuius q̄libet pars componit̄ ex ſubiecto ⁊ predicato ipſius modalis ⁊ copule vnius partis remoto ly contingēt̄ additur ly poſſibilit̄ ⁊ copule alterius ly poſſibilit̄ non/ ⁊ hoc ſi ſit ly contingēter affirmatū: dum tamē prius deſcendat̄ ſub ſubiecto ſi ſuppoſuerit diſtributiue vel determinate ſeu cōfuſe tantū: quia illa confuſa equiualet cōmuniter determinate Similiter ſuppoſuerit diſcrete ⁊ fuerit terminus abſolutus poterit īmediate exponi ⁊ ſic iſta ꝓpoſitio/ ſortes ↄ̄tingēter currit exponit̄ ſic: ſortes poſſibiliter currit: ⁊ ſortes poteſt non currit: Eodem pacto debet exponi quādo aliqua negatio ſequit̄ ly contingēter q2 nil variat veritatis vel falſitatis in ꝓpoſitione/ imo iſta ↄ̄ña ē optima: homo contingēter currit: ergo homo contingent̄ non currit ⁊ econtra: ⁊ vocatur cōuerſio in oppoſitā q̄litatē. Et ratio bonitatis illius cōſequentie ē quia impoſſibile ē ꝙ alicui conueniat contingēter aliqua res ſeu operatio quin etiā contingēter ei conueniat oppoſitū ad minus contradictoriū illius rei ſeu operationis. Alio etiā modo pōt talis ꝓpoſitio exponi .ſ. per vnā categoricā de copula copulata in q̄ ponuntur predicti duo modi: ⁊ iſto modo non ē neceſſe ꝙ prius deſcendat̄ vt iſta ꝓpoſitio/ homo contingent̄ ē animal: pōt īmediate ſic exponi .ſ. homo poteſt ē ⁊ poteſt non ē animal ⁊ ratio quare iſto modo exponēdo nō ē neceſſe prius deſcēdere ē/ quia ſubiectū non pōt verificari ꝓ diuerſis ſuppoſitis ſicut p̄mo modo poterat fieri vt patet hic .ſ. aliquod ens contingenter ē deus: que eſt falſa ⁊ eius exponētes ſunt vere: ſi prius non deſcendatur. Unde infertur ꝙ ſi velimus illā categoricam ꝯ copulata copula reducere ad copulatiuam oportet ꝙ primo deſcendamus ⁊ poſtea quālibet deſcendentē reducamus.

¶ Sciendū preterea/ ꝙ q̄ñ ly contingēt̄ negatur oportet illud exponi per vnam diſiunctiuam ⁊ per modos contradictorios modis predictis qui ſunt iſti .ſ. neceſſario impoſſibiliter: ⁊ ſic iſta ꝓpoſitio ſortes non contingent̄ currit q̄ contradicit prime debet ſic exponi .ſ. ſortes neceſſario currit vel ſortes impoſſibiliter currit: vel ſic ſortes impoſſibiliter vel neceſſario currit que exponentes cōtradicunt aliis ſicut ipſe exponibiles inter ſe.

¶ Ex his infertur primo ꝙ iſte contradicant ad minus de lege ſortes contingent̄ currit/ ſortes non contīgēs

ter non currit dato ꝙ in ſecūda ponant due negationes infertur ſecūdo ꝙ ſiue ly contingent affirmetur ſiue negēt ſemꝑ includit particularitatē aliquā licet non eandē ⁊ per conſequēs nec in contrarijs nec ſubcontrarijs nec contradictorijs debet manere eodē modo quo ad affirmari vel negari ſed ſemꝑ ſi in vna affirmatur/ in alia debet negari: ⁊ ſi in vna negat̄ ī alia debet affirmari vt ſupra dictum eſt.

¶ Sciendū preterea ꝙ confuſa tantū termini precedentis ly contingēter equiualet determinate ⁊ propterea dixi ꝙ primo ſub tali termino erat deſcendēdum ⁊ intelligitur diſiunctiue cū determinate equiualeat/ ⁊ ratio quare talis terminꝰ ſupponens confuſe tātum equiualeat determinate eſt/ quia ſub termino ſequēte ly contingenter nō licet deſcendere deſcenſu copulatiuo/ dato ꝙ diſtribuatur vt hic/ ſortes cōtingenter nō eſt animal. Uerum eſt tamē ꝙ ſub tali termino licet deſcendere diſiunctiue dato ꝙ diſtribuatur ⁊ ſi ſic/ poſſemus dicere ꝙ illa non eſt propria diſtributio/ ſi vero ponatur caſus ꝙ illa diſtributio habeat ſuam vim vel detur vna propoſitio in qua predicatū diſtribuitur ante ly contingenter/ tūc prius deſcendendū erit ſub tali termino ꝙ remoueatur confuſa ſubiecti. Ex quibus omnibus pōt haberi quid ſit reſpondendū ad .q.

¶ Ad argumēta igitur nunc dicendū. Ad quorum primū reſpondet diſtinguendo maiorē. ſ. ꝙ ly contingēter tantū valeat. ⁊c. quia vel itelligitur in ſignificando: ⁊ ſic negatur vel in cōſedendo ⁊ ſic conceditur ⁊ ſic negatur conſequentia: ⁊ minorem etiā diſtinguo vel ꝙ illi duo modi faciant equipollentiā ⁊ oppoſitionem cū alijs ⁊ ſic nego vel quilibet per ſe cum quolibet alio ⁊ ſic concedo/ modo ly contingenter equiualet in conſequēdo illis modis ſimul ſumptis ⁊ non cuilibet per ſe ⁊ ideo ratio non concludit. Argumentum vero in oppoſitum conceditur. Et ſic eſt finis huius queſtionis ⁊ per conſequens totius primi tractatus. Cuiꝰ noticia ſit nobis via ad ſcientiam perfectam capeſſendam: quod nequaꝗ̄ fieri poterit niſi bonis induamur habitibus ⁊ actionibus quos ipſa moderatur auriga virtutū prudentia ideo ſuppliciter dicamꝰ. O ſapientia que ex ore altiſſimi ꝓdiſti attingens a fine vſq; ad finem fortiter ſuauiter diſponens omnia veni ad docendum nos viā prudentie vt te in hoc mundo ſpeculantes tandē trāſformemur a claritate enigmatica ad claritatem facialem: te omnia in nobis operante cui laus/ honor/ virtus ⁊ poteſtas ſit per infinita ſeculorum ſecula. Amen.

DEO GRACIAS.

¶ Inceptum fuit opus hoc anno domini. 152 4. octobris. 15. die fineq; accepit vndecima die martij anno ſequentis. Impreſſioni vero mandatum eſt anno. 1532.

¶ Dialogus in laudem reuerendi ac doctiſſimi viri fratris Auguſtini ſbarroya in ſacra theologia merito preſentati cuiꝰ colloquutores frater Joannes baptiſta ſuarroya prefati germanus fraterq; Ambroſius caſtro predicatorie familie omnes ſimul ac cordubenſes incipit.

AMbroſius. Celebratiſſima apud noſtrates verſatur: vt noſti: mi dilectiſſime ioānes: ſententia: quam ſi dixerim eſſe veridicam approbabis quādo eius veritatem ſumus hoc itinere experti. (Joānes.) Eam ſumopere audire cupio: quam te obſecro vt velis in mediū exponere ſi rem gratiſſimā mihi facere exoptas. (Ambroſi.) Ea nempe ē: maximū voluptatis iter carpentibꝰ mutuā loquutionē afferre. (Joānes.) Hoccine quid veriꝰ quid ve am eniꝰ eſſe pōt/ huiuſcemodi enī oīum obliuiſcemur laborū quos in huius itineris reſiduo fuerimꝰ perpeſſuri et iſtud ꝑfecto magis facere iuuat hac potiſſimū tempeſtate quum in nſam (quā ob oculos habemus) patriā proficiſcamur: tibi itaq; ſit exploratū me eſſe in procinctu ad ſingula q̄ a me fueris ſciſcitatus ꝓpterea admodum reſponſurū ea ſerie eoq; ordine quo me interrogare decreueris. (Ambroſiꝰ.) Que ne res maiori nos poterit afficere gaudio: quam vt ſoles verbis facūdiſſimis tuo ingenio dignis nſam extollere cordubam in qua ⁊ orti a qua ſumus oriundi? (Joānes.) proh dolor vnde ratiſumꝰ aliquid leticie nobis eſſe euenturū illinc maximū meroris obtigimus. Quo pacto eam laudemus ciuitatē deſideras cuiꝰ eñ comū: quo illam ꝓſequamur: nullus valeat reperire. (Ambroſiꝰ.) Uerba ne obdormietis an iocum agentis abs te dilectiſſime audio: nimirū magnopere mea cum tua pugnat opinio. (Joānes.) Uigilātis potius ſerioq; loquentis hec ſunt quos audis ſermones; contra vero aſtruentes toto celo eos aberrare exiſtimo quapropt̄ tibi hoc egre ferendum eſſe videor. ſi enim mihi ꝑſuadere voluiſſes vt illam egregiā hiſpali vnde ſumus ꝓfecti laudibus euexiſſem id ſane pro virili me vltro feciſſem. polliceor: tametſi crederē magnam humeris imbecillibus meis aſſumere prouinciā: verū illius ciuitatis magnitudo mihi eam laudandi ſubminiſtraret materiam vt lingue balbutienti opulentia opitularet̄ ciuitatis. (Ambroſiꝰ.) Nō poſſum nō mirari quum te: quē virum oculatiſſimū iudicabā: nunc cecucientem viderim. Quāobrem tibi ꝑſuadere conabor: cordubam ceteris totius orbis ciuitatibꝰ preſtantiorem eſſe prius tamē aliquot iactis initamur fundamētis conſentaneum video: que te velis nolis preſtolor iacturam ſi interroganti reſponſiones alternare non dedignaberis. (Joānes.) oppido procliuē ad id exequēdū quod rogas me eſſe arbitrare. (Ambroſ.ꝰ) Quo nā modo nobis in propatulo eſſe pōt huic illā preferendā eſſe ciuitatem. (Joānes.) abs te mirū in modū hoc audire deſidero: tui enī muneris eſt q̄ ꝑſuaſoris fungeris officio: eas adducere rationes quibꝰ meā obuertere opinionē queas: contra mee partes ſunt eas vtcunq; potue

ro diluere. (Ambroſiꝰ) Eſto vt tibi lubitũ eſt. At nõ te
preterit vt mea fert opinio eruditiſſime ioãnes illam
ciuitatẽ que politiores ac clariori preditos ingenio cõ
tinet ciues alteri his ſimilibꝰ orbate diſtituteqꝫ eẽ pre/
ferendã. (Ioãnes.) Iſtud inficias ire extreme eſſet de
mẽtie: id tamẽ ſuperuacaneũ te ꝓtuliſſe exiſtimo: quia
de hac nr̃a in preſentiarũ ciuitate nil horũ aſſeuera=
ri queat quamq̃ olim id probare faciliter poſſes. (Am
broſiꝰ.) Iam luce clarius pſpicio: te quanti quondam
fuerit ponderis mirifice ⁊ ꝑpendere pꝫ confeſſo ha
bere: ſed quanti nũc ſit facienda adprobare nitar eius
nempe (quẽ idẽ atqꝫ te felix lucianꝰ ſbarroya patꝫ qui
decimo ab hinc anno nature conceſſit cuiuſqꝫ anima
ab omnibꝰ ob eius ſinceritatẽ creditur beatitudine ꝑ
frui ꝓpagauit) teſtimoniũ adducam ꝙ non minorẽ
contulit gloriã ſpero maiorẽqꝫ in dies collaturum q̃
Seneca ille ſapiens Lucanuſqꝫ poeta clariſſimus:
Auerroiſqꝫ philoſophꝰ ac id genus q̃ plurimi contu
lere ſapientiſſimi viri. (Ioãnes.) Quẽ iſtũ arbitraris
nũ philippũ ſbarroyã licentiatum. (Ambroſiꝰ.) Mini
me quãlibet eum cenſeã gẽmam eſſe qua nr̃a decorat
patria: nõ enĩ me fugit illũ ab ineunte etate tã litteris
operã nauaſſe q̃ qui maxime quod omnibꝰ aptũ erit
ſi illius vitã calculis non tetris ſed cãdidiſſimis ad nu
merare voluerint ⁊ ne meũ cauſeris ꝓlixum ſermonẽ
rem totam vno dũtaxat volo abſoluere verbo: q2 ſi id ex
acte ad amuſimqꝫ tractauerim totũ non ſufficiet tem/
poris. Quid quod tam iuuenem princeps ille: hiſpa/
niarũqꝫ decus Archiepẽs toletanus dignꝰ profecto pꝛe=
ſul qui ab omnibus elaborate ac effuſiſſime obſeruat
ad ſe aſciuerit: iſqꝫ eũ ſibi medicũ elegerit ſi ille quẽ
omnes plurimos feliceſqꝫ annos degere optimo iure
exoptamus ſuã ſecundũ deũ illi credidit vitam quid
de illo deſertiſſimo viro nos iudicare poſſumus: hũc
tamen omitto. (Ioãnes.) Cuius igit̃ nuper narrare mi
hi ſapientiã volebas: Lucianũ ne ſbarroyã meũ itidẽ
germanum. (Ambroſiꝰ.) Haud quaq̃ etſi eum dignũ
exiſtimẽ ꝙ a nobis laudet̃: Uir nempe eſt cuiꝰ ſi veli
vitam ab incunabulis excutere nil vicioſum nil imũ/
dum nil obſcenũ nil ſceleſte nilqꝫ demũ facinoris vt i
aliis eſt reperire inuenire poſſumꝰ ſed totꝰ nitidꝰ to
tꝰ ſplẽdidus ⁊ in verbis nõ minus cõpoſitus q̃ expꝛtus
ac facundiſſimꝰ ab omnibus iudicat̃: nõ enim ſemel
audiui parẽmiaz ꝓpe ſubortam: quũ lucianum audie/
ris ab eo citra delectũ ſcribe prolata. Ad hec omnes
illic cõmorãtes: eum ⁊ ſingulari afficiũt beneuolẽtia
⁊ admirando pſequuntur honore: ex animoqꝫ omnes
illi bene volunt. Huius tamẽ laudibus ſupremã impo
nere manũ decerno. (Ioãnes.) tot ex eodẽ ventre ſu
mus nati germani vt eos nõ poſſim faciliter numera
re ſed deniqꝫ ad ſcopũ redeamus oportet iam enĩ ab
hac eſt mihi cordi recedere vita mortali e veſtigioqꝫ
mihi erit in celum nõ meis meritis ſed dei fretus au/
xilio migrandum obidqꝫ narres obſecro cuius addu=
cere teſtimoniũ volebas vt noſtrã potuiſſes deffenſare
ciuitatẽ Auguſtini ne (Ambroſiꝰ) acu vt aiũt rẽ tetigi
ſti: hunc enĩ virũ diſſertiſſimũ ab ipſo vite exordio tot
virtutibus trãſformatũ video vt non modo hominẽ
ſed angelum credã ipſum agere: ſi enim e cantu quã/
libet dignoſcimꝰ auem: illoqꝫ coruũ ab aquila pſitacũqꝫ
a Philomena ſecernimus quid cauſe eſt quare ange
lũ eũ eſſe ſubticeam ꝙ ⁊ loquitur ⁊ ſcribit ceu ange/
lus celitus miſſus? Nolo hic meminiſſe de ſcientiis
ꝗbus eſt optime imbutus quibus a puericia icubuit:
omiſſũqꝫ facio q̃ publicitꝰ theologie aliarũqꝫ ſciẽtiaꝝ
milies ferme ſuſtinuit aſſertiões / ad hoc deniqꝫ venio
q̃ in manibus eſt. Omiſſa ꝑfecto glauconia: quam ce
teri ob oculos obiicere ſuis ſine emolumento tragica
dialectica ſolent excuſſa huius artis caligine iã iã ille
quendam edidit tractatũ (quũ vix vigeſimũ quartum
ſunt etatis annũ cõpleuiſſet) nobis tramitem rationis
digito oſtẽdentẽ huic enĩ omnes cũ neoterici: tum an
tiqui velut victori herbam poterunt dare: ꝗd tñ his
moror. Eiꝰ plane laudes paucioribꝰ amplexus eſſem.
ſi hic meminiſſem in cuiꝰ litteraria paleſtra tã doctus
euaſerit: fuit nempe illius doctiſſimi viri ſacrarumqꝫ
litterarũ interpretis: i ſacraqꝫ ſophia magiſtri fratris
michaelis arcos qui tanta vt noſti eſt ſciẽtia preditꝰ
vt non modo ad faſtigium logicee phiſices ac theolo=
gie conſcenderit: verum etiã aſtrorũ omniũ naturam
ac proprietatem ſit nactꝰ adeo vt Ptholomeũ noſtris
temporibꝰ viuere videamus: cuius ⁊ nos doctrinam
non parũ tẽporis hauſimus. (Ioãnes.) Deprecor mi
ambroſi nr̃m funditus ꝑficiamus colloquiũ exactãqꝫ
coronidẽ his verbis imponamꝰ: iam enim mihi eſt ad
deum vt nuper tibi dixi euolandum: quippe qui cum
paulo ſanctiſſimo non ceſſem quotidie deſiderare di/
ſolui ⁊ eſſe cum chriſto ⁊ hec carmina ꝗ te coram exa/
ro: meo largire germano Auguſtino quẽ meo nomi-
ne ſalutabis quũqꝫ ad nr̃m redieris collegiũ omnibꝰ
ex equo ſalutẽ impartiees: ac obnixe eos flagitabis cre/
bras effundant preces ad deum vt meam dignet̃ in ſuũ
gregem collegiũqꝫ glorie aſcribere animã abs teqꝫ idẽ
poſco quod te iam habeo exploratum totis viribꝰ ſum
maqꝫ cura facturum. Uale igitur.

Hiſpali in ſua excuſſit officina Bartholomeus perez
Anno domini trigeſſimo tertio ſupra milleſ
ſimum quingenteſſimum: mẽ
ſe vero Martio.

¶ Expoſitio quarti tractatus magr̄i petri Hiſpani ordinis predicatorum edicta a fratre auguſtino ſbarroya eiuſdem ordinis in ſacra theologia preſentato.

¶ Sequitur textus.

PRopoſitio eſt oratio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo. l. alicuius ab aliquo. ¶ Terminus eſt in quem reſoluitur propoſitio: vt in ſubiectuꝫ et predicatuꝫ. ¶ Dici de omni eſt: q̄n nihil eſt ſumere ſub ſubiecto de quo nō dicatur predicatum: vt/ omnis homo currit. Hic curſus predicatur de homine: et nihil eſt ſumere ſub hoīe de quo non dicatur curſus. ¶ Dici de nullo eſt q̄n nihil eſt ſumere ſub ſubiecto a quo non remoueatur predicatum: vt/ nullus homo currit. Hic curſus remouetur ab omni homine: vn̄ nihil eſt ſumere ſub homie a quo non remoueatur curſus.

¶ Sequitur gloſa.

AAtendens Petrus hiſpanus determinare de ſillogiſmo ſimpl'r dicto. i. ad materiā nō contracto. Primo diffintionē ꝓpoſitiōis ponit. Secūdo diffinitionem tr̄i. Tertio quid ſit dici de oī quidqꝫ dici de nullo manifeſtat. Dicit ergo primo/ Propoſitio (et itelligit cathegorica) eſt oratio. ꝛc. li oratio ponitur loco generis: li affirmatiua. l. negatiua loco differentie. Alicuꝰ de aliquo dicitur propter affirmatiuas. Dicitur alicuiꝰ ab aliquo propter negatiuas. Dicitur in vtraqꝫ parte diffinitionis alicuiꝰ de aliquo. ꝛc. ad drīam propoſitionuꝫ plures quia in illis nō dicitur aliquid de aliquo: ſed aliqua de aliquibꝰ. Tangitur inſuper ꝓpoſitionis diuiſio in diffinitione: vt ex ſe patet. Diffinitio termini (que in ſecundo loco ponitur) intelligit̄ ſic. Terminus eſt in quē reſoluit̄ tanq̄ in extremum et immediate ꝓpoſitio. Dicitur tanq̄ in extremū ad excludendam copulam. Dicitur immediate: quia dato ꝙ propoſitio poſſit reſolui in literas et ſillabas: non tamen immediate ſed/ mediate: et dato ꝙ non poneretur li immediate per primam particulam excluderentur ipſe ſillabe et littere: ſed remanere pōt ad maiorem explanationem.

¶ Quidam vero doctor exponens preſenteꝫ textuꝫ duo dicit que videntur predictis aduerſa. Primum eſt: ꝙ Petrus Hiſpanus hic noluit propoſitionem diffinire: ſed hoc nomē propoſitio alibi diffinituꝫ hic reſumit. Secunduꝫ eſt: ꝙ illa particula ſicut in ſubiectuꝫ et predicatuꝫ nō eſt pars diffinitionis: ſed ponitur pro exemplo. Quorū primuꝫ veruꝫ non apparet: ob hoc ꝙ philoſophus primo priorum ex profeſſo diffiniens ꝓpoſitionē ponit hanc diffinitionē ſtatī diuidens ipſam i. vniuerſalē/ et perticularē/ et indefinitam. ꝛc. Et tn̄ notū eſt Petrum hiſpanum prefectā diffinitionē inde extraxiſſe Secundū rationabiliꝰ videtur: eo ꝙ in textibꝰ fideliter traductis: non dicitur vt in ſubiectum ſed/ vt ſubiectuꝫ et predicatū/ remota illa prepoſitione in. Uerum an hec ſic. l. aliter ſe habeant non plurimuꝫ refert. Ego textum Petri Hiſpani vt iacet: et vt communiter habetur/ et exponitur/ explanaui.

¶ Dici de omni diffinitur tertio loco/ Pro quo ſciendum: ꝙ duplex eſt dici de omni. Quoddam poſterioriſticuꝫ: et tale eſt principiū m̄rale demoſtrationis. Et eſt quedam propoſitio neceſſaria in qua p̄dicatū conuenit ſubiecto pro oībus ſuis ſuppoſitis et pro qualibet differentia temporis: et ſic iſta ꝓpoſitio eſt de omni. ſ. homo eſt animal. Dici de oī prioriſticuꝫ eſt duplex quoddam eſt principium materiale ſillogiſmorum. Aliud eſt principiuꝫ illorū regulatiuuꝫ. Et poteſt intelligi diffinitio Petri Hiſpani de vtroqꝫ. De materiali ſic/ dici de oī eſt ꝓpoſitio vniuerſalis in qua denotatur implicite et cathegorice ꝙ nihil eſt ſumere ſub ſubiecto diſtributo de quo non dicatur predicatuꝫ ſm̄ moduꝫ enunciādi: et ſic nihil aliud intelligitur per dici de omni q̄ quedam ꝓpoſitio vniuerſalis complete.

¶ Ex quo infertur: quod iſta non eſt de oī. Uterqꝫ homo currit: quia non denotatur in illa ꝙ nihil poſſit ſumi ſub ſubiecto: de quo non dicatur p̄dicatuꝫ: et ſic dicatur de aliis incompletis. Et ꝙ ſic poſſit intelligi diffinitio predicta: perſuadetur eo ꝙ philoſophus ponit in poſterioribus dici de oī: tanq̄ principiuꝫ materiale demoſtrationis. Ergo dici de oī prioriſticuꝫ erit principiuꝫ materiale ſillogiſmoꝝ omnium: et hoc apparet in principio libri priorum ſi diligenter inſpiciatur.

¶ Sed ne antiquis contradicam: dicitur ꝙ etiā predicta diffinitio pōt intelligi de principio regulatiuo et tunc per illam diffinitioneꝫ intelligitur iſta maxima. Nihil eſt ſumere. i. nihil eſt ſumptū ſub ſubiecto: de quo non dicatur predicatuꝫ explicite et conſequētialiter: ⁊ q̄n in aliquo ſillogiſmo fit hoc quod inſinuat iſta maxima/ dicitur regulari per dici de oī ſecūdū ꝙ eſt principiuꝫ regulatiuum: et ſic iſte ſillogiſmus eſt bonus. ſ. oīs homo eſt albus: petrꝰ eſt hō: ergo petrus eſt albus. Quia nil ſubſumitur ſub ſubiecto illius vniuerſalis explicite: quin de eo predicetur predicatuꝫ conſequential'r et expreſſe. Dici de nullo pōt ſimiliter intelligi dupliciter. Uno modo ſūmitur pro principio materiali: et ſic eſt quedam propoſitio vniuerſalis complete negatiua: vt iſta/ nulꝰ homo currit. Alio modo ſumitur pro principio regulatiuo ſillogiſmorū negatiuoruꝫ. Et ſic per dici de nullo intelligitur iſta maxima. Nihil eſt ſumere ſub ſubiecto: a quo non remoueatur predicatuꝫ conſequentialiter et explicite: vt hic fit/ nullus homo eſt albus: petrus

eſt homo: ergo petrus non eſt albus.

¶ Sed hic eſt aduertēdum quod quidam doctor aſſignat quaſdam diffinitiones propoſitionis affirmatiue ⁊ negatiue, put in iſto quarto libro conſiderāt. Et dicit ſic: Propoſitio affirmatiua: eſt ppoſitio cuius totalis copula affirmatur: vel q̄ ex ſe infert vnam: cuius totalis copula affirmatur: ⁊ ſic iſte ſunt affirmatiue: homo eſt animal: homo eſt ⁊ non fuit animal: tantum homo non eſt animal. Propoſitio negatiua ē illa cuius totalis copula negatur: vel q̄ infertur ex vna cuius totalis copula negatur. Et ſic oēs iſte ſunt negatiue / homo non eſt animal: non tantum homo non eſt animal: homo eſt vel non fuit animal. Et ſic omnis propoſititio q̄ exponitur p vnam copulatiuam: cuius vna pars eſt pure affirmatiua ⁊ alia negatiua eſt affirmatiua. Si vero exponatur per diſiunctiuam cuius vna pars eſt affirmatiua / ⁊ alia negatiua: ē negatiua. Sed iſte definitiones dupliciter deficiunt.

¶ Primo q: ex eis ſequitur vnam ⁊ eandem ppoſitionem eſſe affirmatiuam ⁊ negatiuam: vt pz de iſta / tantum homo non ē animal. Et q ſit affirmatiua pz: quia ex ſe infert vnam: cuius totalis copula affirmat. Quod vero ſit negatiua pbatur: quia totalis copula negatur: igitur ē affirmatiua ⁊ negatiua

¶ Secundo pz: quia ſcdm eas iſta ppoſitio: ſortes poſſibiliter nō currit: eſſet negatiua: ꝯñs eſt falſū: ergo ⁊ añs / q ſequatur pz: quia infertur ex iſta: Sortes non poſſibiliter currit p legem ſubalternarum ex pte modi: ⁊ in iſta totalis copula negat: igitur ē negatiua. Minor pbatur: ſequitur ex affirmatiuis: ergo non ē negatiua. Cōſeqnētia tenet per. p. hiſpanū ⁊ doctorē pdictum. Añs probatur: quia iſte eſt bonus ſillogiſmus in darij: omnis homo contingenter currit: ſortes eſt homo: ergo ſortes poſſibiliter non currit. Et pmiſſe ſunt affirmatiue (vt patet) q: inferunt duas ppoſitiones affirmatiuas: prout exponentes manifeſtant: igitur: Si forte dicas quod doctor pdictus nō tenet modum eſſe partem copule. Contra: ergo iſta erit negatiua / ſortes contingenter non currit: quod eſt falſum: quia infert vnam cuius totalis copula affirmat. Si forte dicas quod doctor ſe exponit in tractatu de ſillogiſmo expoſitorio dicens quod definitio propoſitionis affirmatiue debet intelligi abnegatiue ad definitionem propoſitionis negatiue: ⁊ definitio negatiue: ad affirmatiue ſic ſcilꝫ Propoſitio affirmatiua eſt propoſitio cuius totalis copula affirmatur / aut que infert vnam affirmatiuam ⁊ non infertur ab vna negatiua. ¶ Et propoſitio negatiua eſt cuius totalis copula negatur vel infertur ex vna negatiua: ⁊ non infert vnam affirmatiuam. Iſta enim ſunt eius formalia verba.

¶ Contra hoc arguitur: quia ſi diffinitiones iſto modo eſſent intelligende: ſequeretur circulus in diffinitionibus: ⁊ diffinita ingrederentur ſuas diffinitiones. Ideo aliter aſſignantur diffinitiones propoſitionis affirmatiue ⁊ negatiue. ¶ Vñ propoſitio affirmatiua (vt in propoſito) eſt propoſitio ad cuius veritatem requiritur verificatio alicuius copule totalis / vel partialis que non eſt implicatio affirmata formaliter vel virtualiter. Exemplum primi / homo eſt animal. Exemplum ſecundi / homo eſt ⁊ non fuit animal: ad cuius veritatem requiritur verificatio pro illa copula particulari ſcilicet eſt. Dicitur que non eſt implicatio quia de illa non loquitur diffinitio: Dicitur formaliter propter pdictas ppoſitiones. Dicitur virtualiter pter ppoſitiones exponibiles copulatiue: q̄lis ē iſta: tantū homo eſt animal: ⁊ iſta tātū hō non ē aial. Quia q̄libet iſtarū ad ſui veritatē reqrit verificationem mediante vna copula affirmata: vt patet exponentes perſpicienti

¶ Propoſitio negatiua diffinitur ſic. Propoſitio negatiua (vt ī ppoſito) ē ppoſitio ad cuiꝰ veritatē ſufficit verificatio vnius copule negate totalis vel partialis formaliter vel equiualenter id eſt virtualiter. Et loquor hic ſimiliter de copula que non eſt implicatio. Et hec definitio intelligenda eſt conditionaliter: quia hec propoſitio / homo non eſt animal non poteſt eſſe vera ſecundum reales: ⁊ per cōſeqns non ſufficit ad veritatem eius verificatio. ⁊c. Satis ē mihi: quod ſi poſſet eſſe vera / pro illa verifiaretur / ⁊ ſic habes exemplum primi. Secundi habes hic / homo eſt vel non fuit animal: ad cuius veritatem ſufficit hominē non fuiſſe animal. Exemplū tertij / non tantū hō ē eqꝰ: ad cuiꝰ veritatē ſufficit veritas iſtiꝰ / nullꝰ hō eſt equus: q̄ eſt eius prima exponens.

¶ Contra predicta arguitur primo ſic / nullum complexum eſt diffinibile: ſed propoſitio eſt quid complexum / igitur non eſt diffinibilis: ergo male definitur a. p. h. maior eſt notiſſima. Sed minor pbat: ppoſitio ē orō: ergo ē quid complexū: ꝯña pma eſt in ferio: igitur.

¶ Ad hoc argummentum / cōmuniter reſpōdetur p diſtinctionem quandam tritiſſimam. ſ. diſtinguendo maiorem. Nullū complexū ē diffinibile: diſtinguitur complexe ſignatum ⁊ ſic concedo: incomplexe deſignatum ⁊ ſic nego. Et iſta ppoſitio homo eſt animal: vt ſic prolata non ē definibilis. Si autem ſignificetur p iſtum terminum / ppoſitio / bñ ē definibilis: quia deſignatur incomplexe.

¶ Sed cōtra hoc replicat ſic. Nō q̄re cōplexū ſecūdū oēs non ē definibile ē: quia importantur plures nature / ſed q ſignetur complexe vel incomplexe nō impedit: quin importentur plures nature: ergo q ſignetur ſic vel ſic non facit quod poſſit definiri. Maior ē euidens / minor pbatur: q̄a ſicut hoc quod dico hō albꝰ non eſt definibile. Quia ibi importantur due nature. Ita ſimiliter ſi: a. ſi imponeretur ad ſignādum hoc totū. ſ. hoiem albū / nō eſſet definibile: igit iſta ſolutio non euacuat difficultatem

¶ Pro ſolutione huius argumēti / notandū ē oē dfinibile vnica definitione oportet q i portet vnicā naturā ea rōne q̄ definit. Dixi vnica definitiōe: q̄a plura definita poſſunt definiri pluribꝰ definitiōibꝰ cōiunctim: vt / hō ⁊ equus ſunt animal rōnale: ⁊ aīal hinnibile atribuēdo ſingula ſingulis. Nec hoc eſt cōtra phm q̄a ipſe intellexit cōplexe nō eſſe dfinibile vnica definitione. Dixi ea parte ſeu ratione ſub qua definit / quia aliqua ſunt vnum: ad cuius veritatem concurrunt plura vt ad conſtituendum vnum hominē: concurrunt anima ⁊ corpus. Et ad conſtitutionem domus lapis / ligna. ⁊c. ⁊ ad conſtitutionem exercitus: plures homines. ⁊c. Sic alijs in multis: ⁊ ad ſignificationez totius ppoſitionis ſignificationes terminorū vt dicit ſant. tho. in. 4. d. 8. q. 2. a. 3. Si ergo aīa hōis definiatur per ſe ⁊ ſub conceptu pprio: ⁊ ſimiliter corpꝰ eius non poſſunt definiri vnica definitione. Si vero definiatur tertium reſultās: bene poteſt definiri ſ vnica definitione: ¶ Quibus notatis rñdet ad argumētum diſtinguēdo maiorē ſic. nullū complexū eſt definibile diſtinguo: pro ſuo mfali ⁊ p ipſis partibꝰ ex quī

buſcōponit:⁊ ſic cōcedo:vel ꝓ ſuo formali.i. ꝓ for=
ma ex ipſis ꝑtibus reſultante:⁊ ſic nego.

¶ Secundo arguitur ſic/ nulla definitio q̄
daturꝑ oppoſita eſt bona:ſed iſta eſt huiuſmodi:igi
tur:maior patet:q̄a definitio debet conuenire alicui:
ſed oppoſita non cōueniūt alicui:igitur:minor ꝓba=
tur:quia datur per affirmationem ⁊ negationem:que
ſunt oppoſita.

¶ Ad hoc reſpondetur:ꝙ ſi oppoſita ponā
tur in diffinitiōe copulatiue:verū eſt. Si autē diſiun=
ctiue falſum eſt:vel ſi ponātur copulatiue:nō tū dno
tetur ea cōuenire eidē ꝓ eodē tpe. Primū ponitur ꝓ
pter p̄dictā diffinitionē. Vltimū ꝓpter diffinitionē
accidentis:⁊ nr̄e contingentis. Diffinitur enim ſic ac
cidens. Accidēs eſt quod adeſt ⁊ abeſt ſubiecto p̄ter
ſubiecti corruptionem.

¶ Tertio arguitur/ in primo tractatu opti
me diffinita eſt propoſitio:ergo ſuperflue diffinitur
hic iterum.

¶ Ad hoc argumentū reſpondetur negādo cōſequē
tiā:quia diuerſis rōnibus diffinitur hic:⁊ in p̄mo tra
ctatu. Pro quo eſt ſciēdū quod iſta q̄tuor/enūciatio/
ꝓpoſitio/concluſio/⁊ q̄ſtio:ſunt idē ſecundū rē:diffe
runt tamē ſecundū rationē.i. diffinitiōem. Dr̄.n.enū
ciatio:quia exprimit mentis conceptū. Dr̄ ꝓpoſitio
quia ponitur ad inferendam concluſionem. Dr̄ q̄ſtio
quia ponitur cum ſigno dubietatis. Dr̄ cōcluſio/q̄a
argumēto vel argumētis ꝓbatur. Et ſic ī primo trac
tatu diffinita eſt prout exprimit mentis conceptum.
Hic aūt vt ponitur ad inferendam concluſionē:vel
prout eſt premiſſa ſillogiſmi.

¶ Sed contra hoc arguitur ſic. Quecunq̄ differunt
ratione differunt realiter:ergo ſolutio implicat:quā=
do dicitur quod illa quatuor ſunt idem ſecundū rem
⁊ differunt ſecūdum rationem. Aīs ꝓbat. Quecūq̄
differunt diffinitione differunt realiter:⁊ q̄cunq̄ dif
ferūt rōne:differūt diffinitiōe:ergo q̄cūq̄ differūt rōne
differunt realiter. Minor pꝫ ex dictis:Maior proba=
batur. Quecunq̄ differunt eſſentialiter differūt rea=
liter:⁊ q̄cunq̄ differunt diffinitione differunt eſſentia
liter/ergo q̄cunq̄ differūt diffinitione differunt reali=
ter:Maior de ſe patet:minor probatur:diffinitio dicit
eſſentiam:ergo diuerſe diffinitiones dicunt diuer=
ſas eſſentias/ergo differunt eſſentialiter que diffe=
runt diffinitione.

¶ Ad hanc replicā rn̄detur negādo aīs:⁊ ad ꝓba
tionē aītis conceditur minor (ſumendo rationem ꝓ
diffinitione vt hic ſumitur) ⁊ negatur maior. Et ad e
ius ꝓbationē/cōceſſa maiore negat minor. Et ad eiꝰ
probationē negatur ꝯn̄a intelligendo vniuerſaliter.
Pro quo eſt ſciendū quod ſicut diffinita aliqua diffe
runt ſecundū rationē:ita alique diffinitiones differūt
ſecūdū rationē ⁊ ſupponunt pro eadē re:ſicut animal
rōnale:⁊ ſubſtātia aīata ſēſibilis differūt/ſicut homo
⁊ animal:q̄ ſunt ſua diffinita:⁊ ſic ſtat bene quod ſint
diuerſe diffinitiones eiuſdē rei ſub diuerſis cōceptibꝰ
Et ſic nō valet iſta conſequentia. Sunt diuerſe diffi=
nitiones:ergo diuerſe eſſentie:ſed bene valeret ſi po=
neretur ergo diuerſe eſſentie:vl' vna eſſentia ſub diuer
ſis conceptibus quod ſufficit:Et ſic obiectio ceſſat.

¶ Quarto arguitur/ probando ꝙ propoſi
tio ⁊ q̄ſtio nō ſunt idē realiter ſic. Omnis ꝓpoſitio
ſignificat verū vel falſū:ſed q̄ſtio nō ſignat verū vl' fal
ſum:igit:ꝯn̄a ē i ferio:maior eſt diffinitio ꝓpoſitiōis
Minor ꝓbat q̄rēti a nobis an/hō currat. Ridiculoſe
rn̄deremus mētiris:vl' verū dicis:igit nō ſignat verū
vl' falſū. ¶ Et cōfirmat:q2 oīs ꝓpoſitio ē ōro indica
tiui modi:Sed oīs q̄ſtio eſt ſubiunctiui modi:igitur.

¶ Ad hoc argumentū ſoluēdum/ neceſſe ē
p̄notare quod q̄ſtio ꝓprie eſt ꝓpoſitio cum ſigno du
bietatis ꝓpoſita formaliter vl' equiualēter. Dr̄ cum
ſigno dubietatis ꝓpoſita:quia iſta ē dubitabilis ꝓpo
ſitio:oīs mula eſt ſterilis:⁊ tū nō ē q̄ſtio. Dr̄ formaliter
ꝓpter q̄ſtionem q̄ ponitur in argumēto. Dr̄ equiua
lenter:quia aliq̄n nō eſt differētia inter ꝓpoſitionem
aliquā q̄n eſt q̄ſtio ⁊ q̄n eſt ꝓpoſitio:niſi in modo ꝓ
ferendi ⁊ quando in ſcriptura diuerſis punctis ſigna
tur:vt ſi dicamus:tu nō dixiſti mihi hoc:Si ſumitur
ſic ꝓfertur aſſertiue. Si vero dicamus/tu non dixiſti
mihi hoc? ꝓfertur interrogatiue. Et iſto modo dicit
q̄ſtio ꝓpoſitio realiter:quia:ſecluſo modo ꝓferendi
interrogatiuo manet ꝓpoſitio ⁊ ſignat verū vl' falſū:
vt de ſe pꝫ. Aliquādo nō ſolū differūt in modo ꝓferē
di:ſed ēt ī hoc quod ꝓpoſitio eſt indicatiui modi:⁊ q̄
ſtio ſubiunctiui:vt pꝫ d' illa:an hō currat. Et tunc dr̄
d' tali quod eſt ꝓpoſitio ſcd̄m rē ſecluſo ſigno dubie=
tatis:⁊ reducibiliter:q2 pōt reduci ad vnā ōronē idi=
catiui modi.ſ.ad iſtam/homo currit.

¶ Iſtis habitis reſpōdetur in forma ad argumentū
concedendo maiorē ⁊ diſtinguendo minorē:vl' quod
q̄ſtio non ſignet verū vl' falſum aſſertiue:ſecluſo mo=
do interrogatiuo:⁊ ſic nego:vel cum ipſo ⁊ ſic conce
do:⁊ hoc ſi ſit q̄ſtio p̄mo modo. Si vero ſit q̄ſtio ſecū
do modo:iterū diſtinguo:vl' cū ſigno dubietatis ⁊ for
maliter:⁊ ſic cōcedo:ſecluſo ſigno dubietatis ⁊ reduci
biliter:⁊ ſic negatur.

¶ Secundo poſſet dici quod non eſt inconueniens:
quod aliqua queſtio ſecundi modi non ſit propoſitio:
quia non dicitur quod omnis queſtio eſt propoſitio:
ſed indifinite dicitur quod queſtio/⁊ propoſitio/⁊ cō
cluſio/⁊ enūciatio/ſunt idē ⁊c. ¶ Ad cōfirmationē
pꝫ ſolutio ex dictis:q2 omīs q̄ſtio primi modi:eſt ōro
indicatiui modi.

¶ Quinto arguitur/ hic eſt dici d' oī omnis
homo eſt lapis:⁊ tū aliq̄d poteſt ſumi ſub ſubiecto:d'
quo nō dicatur predicatum:igitur. Maior patet.q̄a
iſte eſt bonus ſillogiſmus:omnis homo eſt lapis:eqꝰ
eſt homo:ergo equus eſt lapis/et in Pariſ:ſed non
eſſet in pariſ:niſi maior eſſet de omni ergo eſt de om
ni. Quod vero non dicatur predicatum de equo pꝫ:
quia eſt falſa propoſitio.

¶ Ad hoc argumentum reſpōdetur/ diſtin
guendo maiorē vl' quod ſit d' oī vt ē p̄ncipiū mr̄ale ſil
logiſmi ⁊ ſic cōceditur ⁊ negat minor:quia ibi impli=
cite ⁊ categorice:ſtāte ſignificatiōe trōꝝ:nō pōt ſub li
hō accipi eqꝰ. Si vero intelligas d' ō i vt ē p̄ncipiū re
gulatiuū ⁊ ſic nego maiorem:q2 vnica ꝓpoſitio nō re
gulatur p dici d' oī regulatiuum:ſed totus ſillogiſmꝰ
eſt:qui regulatur per tale dici de omni. Sillogiſmus
autem predictus bene regulatur per dici de oī:quia
expreſſe ⁊ conſequentialiter nihil eſt ſumptū ſub ſub=
iecto de quo non dicatur p̄dicatum ſecundū modum
enunciādi quod ſufficit:⁊ non req̄rit quod vere dica=
tur. An iſta propoſitio:omnis eſſentia diuina eſt pſ=
ſit de omni vel non:dicetur deo fauente quando de
terminis diuinis agetur.

Sequitur textus.

Sillogiſmus eſt oratio in qua quibuſdam poſitis ⁊ conceſſis neceſſe eſt aliud accidere p ea que poſita ſunt ⁊ conceſſa: vt/ omne animal eſt ſubſtãtia omnis homo ẽ animal: ergo omnis homo eſt ſubſtantia. Hoc totum eſt oratio in qua quibuſdam poſitis ⁊ conceſſis. ſ. premiſſis neceſſe eſt aliud accidere ſcilicet concluſionem. Omnis autem ſillogiſmus conſtat ex tribus terminis ⁊ duabus propoſitionibus quarum propoſitionum prima vocatur maior: ſecunda minor. Ex tribus autem terminis non poſſunt fieri due propoſitiones: niſi alter illorũ triũ ſumatur bis. Et tũc ille terminus bis ſumptus aut ſubiicitur in vna ⁊ predicatur in alia: ⁊ ſic eſt prima figura: aut pdicatur in vtraqꝫ ⁊ ſic ẽ ſecũda figura aut ſubiicitur in vtraqꝫ: ⁊ ſic ẽ tertia figura/ Horum autem terminorum vnus vocatur medium: alter maior extremitas: alter minor extremitas. Medium eſt terminus bis ſumptus ante concluſionem: Maior extremitas eſt terminus ſumptus in maiori propoſitione cum medio: Minor extremitas eſt terminus ſumptus in minori propoſitione cum medio.

Sequitur gloſa.

In precedẽti textu. p. h. tractauit de principio materiali ⁊ formali ſillogiſmi: nunc pro eius euidentiori noticia diffinit eum dicens. Sillogiſmus eſt oratio. ⁊c. Et quia iſta diffinitio poterit manifeſta fieri ex ſolutione cuiuſdam argumenti. Talem moueo qſtionem: ſcilicet ¶ An predicta diffinitio textus ſit bene poſita. Et probatur quod non. Omnis bona diffinitio debet dari per genus proquinquius diffinito: Sed iſta non eſt huiuſmodi: igitur non eſt bona: Maior patet inductiue: quia non bene diffinietur: homo ſi dicamus: homo eſt ſubſtantia rationalis: ⁊ ſic de qualibet alia: igitur. Antecedens patet: quia non bene notificat diffinitum: Nam in rigore ex illa diffinitione non habebimus certum an illa ſubſtantia rationalis ſit animal. Si autem dicamus/ animal rationale: erit bona: quia animal cum ſit inferiꝰ ĩ ſuo conceptu formali includit ſubſtantiam: ⁊ ſubſtãtia cũ ſit ſuperius nõ includit aĩal. Minor pͥncipalis patet: quia propoſitio hypothetica eſt genus ꝓpinquius ꝙ oratio.

¶ Preterea ſecundo/ in bono ſillogiſmo ſemp ſequit͛ aliquid: ſiue pͥmiſſe concedantur ſiue nõ male igit͛: aut ſupflue ponitur ⁊ conceſſis.

¶ Preterea tertio/ concluſionem ſequi eſt contingens: quia proferens vel ſcribens premiſſas pro aliquo ſillogiſmo faciendo poteſt non ſcribere: vel non proferre concluſionem: igitur male ponitur neceſſe eſt aliud accidere: eo quod neceſſitas ⁊ contingentia inter ſeſe pugnent.

¶ Preterea quarto/ nulla ſciencia diffinit ſuum ſubiectum: ſed ſupponit illud eſſe diffinitũ vt patet per philoſophum primo poſteriorum: igitur hic non debuit diffiniri ſillogiſmus ab hac ſciencia: ſed ab aliqua alia.

¶ Pro huius queſtionis enodatione ſciendum eſt: quod ſillogiſmus eſt duplex: quidã enim eſt hipotheticus/ ⁊ quidam cathegoricus. Hipotheticus eſt conſequentia habens pro antecedente duas premiſſas: quarum vna ad minus eſt propoſitio hypothetica. Exemplum huius eſt quando arguitur a tota conditionali cum poſitione antecedentis: ad poſitionem conſequentis: Et a tota conditionali cum deſtructione conſequentis ad deſtructionem antecedentis: Et ſimiliter dices de alijs regulis poſitis ĩ hipotheticis: quibus conuenit diffinitio pdicta.

¶ Sillogiſmus cathegoricus eſt ille qui hic diffinitur a petro hiſpano: ⁊ de hoc ponitur hec concluſio. Diffinitio textus ẽ optime ⁊ ſufficienter poſita: Que concluſio explanabitur ⁊ probabitur per ſolutionem argumentorum.

¶ Ideo reſpondetur ad primum/ dimiſſis innumeris alijs modis dicendi: diſtinguendo maiorem: Si non ponatur ibi genus remotum contractum per omnes differencias vſqꝫ ad vltimam concedo: Si vero iſto modo ponatur: nego. Pro quo nota/ li oratio eſſe ibi genus. Et quia duplex eſt oratio ſcilicet ex qua ifertur aliquid: vt ſunt omnes orationes argumentatiue: Alia ex qua nihil infertur: vt ſunt non argumentatiue: vt li homo albus/ hominis equus: ⁊ ſic de ſimilibus. Ad differentiam primarum ponitur aliud accidere id eſt concluſionem ſequi: que ſemper eſt alia a premiſſis: ad minus numero ⁊ officio.

¶ Item orationum ex quibus aliquid ſequitur: aliqua habet pro antecedente ſimplicem propoſitionẽ: vt enthimema: vt hoĩ currit ergo aĩal currit: aliq̃ nõ Ad differẽtiam prime ponitur in qua quibuſdam in plurali. Item quia aliquando ille propoſitiones non ſunt diſpoſite in modo ⁊ in figura ⁊ aliquando ſic: ideo dicitur/ poſitis: id eſt diſpoſitis in modo ⁊ in figura. Et quia non omnis oratio que infert aliquid infert illud ex neceſſitate: vt patet quando argumentamur per exemplum dicendo alicui: Pater tuus fuit homo extrenuus in bello: ergo tu eris ei ſimilis: vel debes eſſe ſimilis. Ideo ponitur/ li neceſſe ĩ diffinitione.

¶ Ad ſecundum reſpondetur concedendo antecedens ⁊ negando conſequentiam: quia li cõceſſis ⁊ li conceſſa quando dicitur/ per ea que poſita ſunt ⁊ conceſſa: non intelligitur poſitiue: hoc ẽ quod ad hoc quod conſequentia ſit bona: oporteat premiſſas concedere: ſed intelligitur conditionaliter: id eſt ſi concedantur. Unde ponitur ad denotandum quod ſi premiſſe ſunt vere concluſio erit vera: quia propoſitio eſt concedenda ſi eſt vera: ⁊ falſa negãda.

¶ Ad tertium/ conceditur antecedens ⁊ negatur conſequentia: quia ſic non ſumitur in diffinitione: Senſus enim particule illius ſcilicet neceſſe eſt aliud accidere eſt: id eſt ſi premiſſe concedantur ⁊ concluſio: neceſſe eſt conſequentiam eſſe bo-

naꝫ vel pōt dici et meli⁹: ꝙ li accidere nō dicit actum ſꝫ potentiā propinquaꝫ: ita ꝙ ſenſus eſt neceſſe eſt aliud accidere. i. neceſſe eſt poſſe ſequi. Et ad ꝓbationē dicitur ꝙ li accidere non ſumitur ibi ꝑutidē ē ꝙ caſualiter euenire ſꝫ ꝯſeq̄: ⁊ ſic nō ē repugnātia et dato ꝙ ſumeretur primo modo nō haberetur ꝓpoſituꝫ: qꝛ ibi non reſpitiuut illi duo termini idē obiectuꝫ ſicut q̄ndo dicim⁹ / ſortes neceſſario cōtigēter currit: q̄ vera eſt: et ibi illi duo modi nō repugnāt: qꝛ li neceſſario determinat totuꝫ hoc cōtingēter currit: et li cōtingenter tantum li currit.

¶ Ad quintū̄ reſpondetur tripliciter. Primo dicitur quod nulla ſciencia diffinit ſuum ſubiectum diffinitione quid rei: ſed bene diffinitione quid nominis. Secundo quod nulla ſciencia particularis diffinit ſubiectum ſuū: ſed bene ſciencia communis: qualis eſt logica. Tertio ꝙ ſciencia poteſt ſumi dupliciter: Uno modo improprie pro aggregato ex omnibus noticijs concluſionum vel earū habitibus concernentibus illam ſcienciam ſiue ſint cōcluſiones ſcite vel credite vel opinate: ſiue ſint cognitiones ſignificationis terminorū: ⁊ iſto modo nego ꝙ ſciēcia nō diffiniat ſuum ſubiectum. Alio modo ſumitur ſciēcia proprie ⁊ valde ſtricte pro habitu concluſionis d̄monſtrationis potiſſime: cuius mediū eſt diffinitio ſubiecti: de quo concluditur ꝓpria paſſio: ⁊ in iſto modo verū eſt ꝙ in tali ſciencia non diffinitur ſubiectum: ſed preſuponitur. Et hec fuit intentio philoſophi ſi adamuſſim perſpiciatur.

¶ Ultima particula diffinitionis eſt per ea q̄ poſita ſunt ⁊ cōceſſa: ⁊ intelligitur virtute medij vniti cum extremitatibus: vel virtute premiſſarum inter ſe vnitarum connexione medij.

¶ Ulterius petrus hiſpanus ponit exēplū quod ex ſe ſatis patet. Ponit preterea documentum dicēs / omnē ſillogiſmū componi ex tribus terminis ⁊ duabus ꝓpoſitionibus: ⁊ nō capitur hic terminus pro quacunq̄ dictione: ſed pro medio ⁊ pro maiori: ⁊ minori extremitate. Et ſic vult dicere ꝙ omnis ſillogiſmus componitur ex medio ⁊ maiore ⁊ minore extremitate: ⁊ ſic patet ꝙ ſi in aliquo ſillogiſmo ponantur ſex termini: ſi duo illorum habent officiū medij: ⁊ alij duo maioris extremitatis: ⁊ duo alij minoris. Nihilominus eſt bonus ſillogiſmus quia t̄m ſunt tres termini ſecundū officium quod ſufficit: vt patet hic: omnis homo ⁊ equus currunt: albū ⁊ nigrum ſunt homo ⁊ equus: ergo album ⁊ nigrum currunt: ⁊ ſic tenetur etiā ꝙ iſta conſequentia eſt ſillogiſmus: oīs homo eſt homo: ſed omnis homo eſt homo: ergo oīs homo eſt homo: quia dato ꝙ oēs termini ſint ſinonimi: differunt tamen ſecundum oficium.

¶ Ex iſtis p̄dictis terminis tribus debēt fieri due ꝓpoſitiones quod non poteſt eſſe niſi vnus illorū terminorum ſumatur bis: vt patet quia ex tribus terminis: homo: animal: riſibile: non poſſunt due propoſitiones fieri: niſi ſumatur vnus quiuis illorum bis ſic dicendo: omnis homo eſt animal: omne riſibile ē homo: ergo omne riſible eſt animal: vbi ille terminus q̄ ſumitur bis: vocatur mediū: ⁊ ſic dicit. p. h. mediū eē terminum bis ſumptum ante concluſionem: ⁊ ſubintellige tu ratione cuius alij duo vniuntur in concluſione. Maior extremitas eſt terminus ſumptus ī maiori cuꝫ medio. i. reſiduū in maiori dēpto medio. Minor extremitas eſt t̄mus ſumptus in minori cum medio. i. reſiduum in minori dempto medio.

¶ Aduertendum tamē ꝙ non oportet ꝙ ſemper premiſſe vel concluſio ſillogiſmi ſint ꝓpoſitiones proprie: ſed ſufficit ꝙ ſint reducibiliter: q̄a iſte ē bon⁹ ſillogiſmus: ſi omnis homo curreret: ⁊ ſortes eēt homo ſortes curreret.

¶ Sciendum vltra ꝙ ſillogiſmus poteſt ſumi dupliciter: vno modo pro premiſſis tantū: Alio modo pro aggregato ex premiſſis ⁊ concluſione. Primo modo ſumitur quando dixit. p. h. ꝙ omnis ſillogiſmus cōponitur ex tribus terminis ⁊ duabus propoſitionibus. Nā ſi ſecundo modo ſumeretur deberet dicere ꝙ cōponitur ex tribus propoſitionibus quia ex duabus premiſſis ⁊ concluſione.

Sequitur textus

Ad ſillogiſmum autem exigitur modus ⁊ figura. Figura ē ordinatio trium terminorum ſecundum ſubiectionem ⁊ predicationem. Hec autem ordinatio ſit tribus modis: vt dictū eſt prius: ⁊ ſecundum hoc tres ſunt figure. ¶ Prima figura eſt quando medium ſubiicitur in vna propoſitione ⁊ predicatur in alia: vt / omne animal eſt ſubſtanſtia: omnis homo eſt aīal: ergo omnis homo eſt ſubſtantia. ¶ Secunda figura quando mediū p̄dicatur in vtraque: vt omnis homo eſt animal: nullus lapis eſt animal: ergo nullus lapis eſt homo ¶ Tertia figura eſt quando medium ſubijcitur in vtraqꝫ: vt omnis homo eſt animal homo eſt ſubſtantia: ergo q̄dam ſubſtantia eſt animal. Unde verſus. Sub: pre: prima. ſcđa p̄ bis: tertia: bis ſub. ¶ Modus ē ordinatio duarum propoſitionū in debita qualitate ⁊ quantitate. Debita qualitas eſt: ꝙ ſi vna ſit negatiua reliq̄ ſit afirmatiua. Debita qnantitas eſt ꝙ ſi vna ē particularis reliqua ſit vniuerſalis.

Sequitur gloſa.

Petrus hiſpanus iſto textu primo ponit diffinitionem figure p̄mittens eā ad ſillogiſmū requiri⁊ intelligit hoc de ſillogiſmo cathegorico: nā d̄ hipothetico non eſt neceſſe ꝙ ſit in figura. Et nō capitur hic figura ꝓprie vt dicit. D. S. opuſculo de natura ſillogiſmorum: ſed ſimilitudinarie: Figura enim ꝓprie eſt q̄ termino vel terminis clauditur: ſicut figura triangularis clauditur tribus lineis. Ad cuius ſimilitudinē ſumitur figura in ſillogiſmo: vt dicit S. D. i ſillogiſmo eſt cōcurſus trium ꝓpoſitionm in trib⁹ t̄mis / ſicut in triāgulo eſt concurſus trium linearum in tribus angulis.

¶ Diffinitur ſic figura in textu. Figura eſt ordinatio trium terminorū ſecundum ſubiectionem ⁊ p̄dicationē. i. ſcđm ꝙ vn⁹ t̄ms ſubijcit̄ i vna ⁊ p̄dicat̄ alia: vl̄ p̄dicat̄ i vtraq̄ꝫ: vl̄ ſubijcit̄ i vtraq̄ꝫ: primum ponitur propter primā figurā: ſecundum propter ſecūdam: tertium propter tertiam. Et ex his patent diffi-

nitiones ⁊ ſufficientia figurarum: quia cum omnis ſillogiſmus (vt predictum eſt) componatur ex tribus terminis et duabus propoſitionibus hoc enim nō pōt eē niſi illorū aliquis ſumat̄ bis: ⁊ nō pōt ſumi bis niſi iſtis tribus modis.ſ. aut ꝙ ꝑdicetur in vna ⁊ ſubijciatur in alia: aut ꝙ ꝑdicet̄ i vtraqꝫ: aut ꝙ ſubijciatur in vtraqꝫ. Unde ponit̄ verſus: ſub. pre. ꝑma.i. prima ſubijcit ⁊ predicat ſuum medium. Secūda: pre bis.i. bis ꝑdicat medium. Tertia bis ſub.i. tertia bis ſubiicit illud. Exemplum prime figure patet hic. oīs homo eſt albus: omne riſibile eſt homo: ergo omne riſibile eſt albū. Ubi li homo eſt medium: li albus: maior extremitas li riſibile minor extremitas. Si vero dicam ſic. Cuiuſlibet hominis equus currit: ſortes ē homo: ergo ſortis equus currit: ſolum li hominis eſt medium: ⁊ reſiduum.ſ. equus currēs: eſt maior extremitas. Sunt tamen qui dicāt li currēs ꝑciſe eſſe maiorē extremitatē: ⁊ li equꝰ nō eē ꝑtē medij: nec mediū ſed eſſe determinationem medij. Sed ſecundum hoc aſſerere oportet poſſe reperiri aliquem terminum in ſillogiſmo qui nec ſit medium: nec maior: nec minor extremitas: nec alicuius horum pars. Verū altercatio hec cum ꝺ nomine ſit: vtrumqꝫ valet ſuſtineri: ſed primum videtur mihi melius: ⁊ philoſopho ⁊ petro hiſpano conformius. Et proportionabiliter dicatur ꝺ ſecunda ⁊ tertia figuris: quoad hoc ꝙ medium ⁊ quelibet extremitas poteſt eſſe totale: vel ꝑtiale extremū in vno vel diuerſis ſillogiſmis.

¶ Ulterius diffinitur modus qui nō capitur hic: ꝓut facit ꝓpoſitionem modalem: nec pro carmine. ⁊c. ſed ꝓ ordie ſillogiſtico. Et diffinitio textꝰ intelligitur ſic. Modus eſt ordo duarum ꝓpoſitionū in aliquo termino adinuicem conuenientium: ita ꝙ ſi vna eſt negatiua: reliqua ſit affirmatiua: nō tamē ecōtra: ⁊ ſi vna ꝑticularis: alia ſit vniuerſalis: nō tn̄ econtra. Et hinc patet quid ſit debita qualitas ⁊ quātitas in gn̄ali: quid vero ſit in ſpeciali: inferius dicetur.

¶ Circa predicta queritur an ſit ponenda quarta figura quā ponit galenus: ⁊ videtur ꝙ ſic: qa iſte ſillogiſmus eſt bonus: omnis homo eſt currens: omne currens non eſt albus: ergo omnis homo nō eſt albus: ⁊ tamen non eſt in aliqua figura trium: igitur eſt ponenda quarta figura. Forte reſpondebis cōcedendo maiorem: ⁊ negando minorem ⁊ dices ꝙ eſt in prima: quia pe. h. dixit ꝙ prima eſt quando in vna ſubijcitur ⁊ in altera predicat̄: ⁊ non quādo ſubijcitur i prima: ⁊ predicatur in ſecunda: ⁊ ſic non eſt contra intentionem. p. h. Sed contra hoc arguitur. Petrus hiſpanus dicit infra: ꝙ in prima figura minore exiſtēte negatiua nihil ſeq̄t̄: ſed i ꝑdicto ſillogiſmo minor eſt negatiua ⁊ ſequitur bn̄: igitur nō eſt in prima

¶ Preterea tranſpoſitio premiſſarum diuerſificat modū ergo ⁊ figurā: Conſequētia pꝫ qa nō ē potior ratio hic ꝙ̄ ibi. ⁊ ans̄ patet in ceſare ⁊ cameſtres.

¶ Preterea tranſpoſitio terminorum q̄ fit ꝑ cōuerſionem multiplicat figuras vt patet: quia dicit ſant. tho. ꝙ̄ tertia figura deſcendit a prima ꝑ conuerſionē minoris ergo trāſpoſitio ꝑmiſſarū ēt variabit figurā Sed in cōtrarium eſt magiſter. p. h. igitur ⁊c.

¶ Ad hanc queſtionem reſpondetur ꝙ illi qui contra hoc contendunt ꝺ nomine diſputant: qui enim dicunt quartam figuram eſſe ponendam: diffiniunt ſic ꝑmam. Prima figura eſt illa in qua mediū ſubijcitur i prima ⁊ ꝑdicatur in ſecunda: ⁊ iſto modo lucidū eſt ꝙ ponenda eſt. ¶ Tenētes oppoſitum diffiniunt figuram vt in textu: ⁊ dicunt primam figurā poſſe conſtitui dupliciter. Uno modo quādo medium ſubijcitur in maiore: ⁊ ꝑdicatur in minore. Secundo quando econtra.ſ. qn̄ ꝑdicatur in maiore ⁊ i minore ſubijcit̄. ⁊ ſic ꝑſpicuū eſt illos ꝺ nomīe diſputare. Jōponit̄ concluſio. Ille ordo arguendi ſillogiſticus in quo diſponuntur taliter due ꝑmiſſe: ꝙ medium ꝑdicatur in ꝑma ꝓpoſitione ⁊ ſubijcitur in ſecunda ē optimus: ⁊ tenens ꝺ forma acceptionis terminorum ſiue vocetur quarta figura: ſiue prima: ⁊ in illo poſſūt cōſtitui tot modi quot in prima figura ꝑmo mō ſūpta: Et in modis affirmatiuis communiter cōcluditur indirecte ⁊ in aliquibus negatiuis. Exemplum primi. Omnis homo eſt riſibilis: omne riſibile eſt currens ergo omnis homo eſt currēs: ⁊ eſt in barbara ꝑme figure tranſpoſitis ꝑmiſſis. Dicitur ⁊ in aliquibus negatiuis quia non in omnibus vt patet hic: nullus homo eſt equus: ⁊ aliquis equus eſt currens: ergo aliquis homo non eſt currens in caſu ꝙ omnes hoīes ⁊ equi currant: ans̄ eſt verū ⁊ conſequens falſum: ⁊ ratio eſt: quia ex parte illius termini currens arguitur a non diſtributo ad diſtributum. Poſſumus tamē ſic concludere directe: ergo aliquod currens nō eſt hō: vel cauendo illud inconueniens indirecte: ſic ergo aliquis homo currens non eſt. Et ſi hoc inconueniēs ⁊ alia caueantur poterimus concludere tam in affirmatiuis ꝙ̄ in negatiuis vtroqꝫ modo.ſ. directe vel indirecte. Et ad collocandos modos in iſta figura nihil aliud facturus es ꝙ̄ accipere modos prime figure ⁊ ⁊ trāſponere ꝑmiſſas: ita ꝙ maior fiat minor: ⁊ minor maior. Immo iſta figura communiter vtebātur antiqui: ⁊ frequentius ꝙ̄ aliqua aliarum: vt patet in oībꝰ operibus. D. S. ⁊ aliorum doctorum.

¶ Nunc reſolutorie dicitur ad autoritatē. p. h. ꝙ. quarta figura continetur in ꝑma: ⁊ ꝙ nō eſt neceſſe ponere eam diſtinctam: Et ſecundū hoc reſpōdetur ad argumenta contra hanc partem obiecta. Verū eſt tamē modos poſitos a magiſtro p. h. deſeruire vt iacēt prime figure ꝑmo mō poſite licet diffinitio prime figure conuenire poſſit ei vtroqꝫ modo ſumpte.

¶ Ad primum reſponſum eſt vſqꝫ ad replicam ad quā reſpondetur tripliciter. Primo: ꝙ regulam ſuā intellexit p. h. de ꝑma figura primo modo ⁊ non ſecundo modo. ¶ Dicitur ſcḋo: ꝙ ipſe intellexit hoc de modis concludentibus directe ⁊ non indirecte: qualiter communiter concluditur in quarta figura. ¶ Tertio dicitur ꝙ regula intelligitur niſi caueatur ꝙ nō arguatur a nō diſtributo ad diſtributū.

Ad ſecundum ⁊ tertium ſimul negatur conſequentia: ⁊ ratio eſt: quia quando variatur aliquid: quod eſt de eſſentia rei: variatur res: non tamē ſi varietur illud quod eſt accidens rei: hoc eſt ꝑ ſe notum Nunc modus eſt ordinatio ꝓpoſitionum: ideo variatis ꝑmiſſis in qualitate vel quantitate variatur modus. Et ſimiliter qa conuerſio alicuius ꝑmiſſe variat ſubiectum ⁊ ꝑdicatum: ideo variat illud quod eſt de eſſentia eius. Et quia figura eſt debita ordinatio trium terminorum ſecundum ſubiectionem ⁊ predicationem: ideo ſi conuertatur vna ꝑmiſſa poterit variari figura: tamen ſola tranſpoſitio non variat iſto modo: ⁊ ꝓpterea nō eſt ſimile.

¶ Circa hec dubitatur. Primo an ſillogiſmus ſit in figura: aut figura in ſillogiſmo. Ad hoc dicitur ꝙ in ſillogiſmo ſunt tria.ſ. ipſe ꝓpoſitiones que ſunt ipſe ſillogiſmus materialiter ſumendo ſillogiſ-

mum: ſicut totum eſt ſue partes: non ꝓprie ſed materialiter. Uel ꝓut eſt p̄dicatio ꝑ cauſam. Et eſt ordo inter illos tres terminos: ex quibus fiūt due ꝓpoſitiones: ⁊ hic ordo eſt formaliter figura: ⁊ eſt virtus illatiua cōcluſionis: ⁊ iſta virtus pōt vocari ſillogiſmus formaliter. Tunc dicitur ꝙ ſi ſillogiſmus ſumat̄ materialiter debemus dicere figuram eſſe in ſillogiſmo Si vero ſumatur formaliter ſillogiſmus eſt in figura: quia virtus illatiua fundat̄ in illo ordine.

¶ Secundo dubitatur an in ſecunda ⁊ tertia figura ꝓprie reperiatur medium ſicut in prima. Ad hoc dicitur ꝙ ſic: capiendo medium ſicut in propoſito ſumitur. Nam hic non vocatur medium eo ꝙ ſemꝑ mediet ſitualiter inter extrema: ſed quia eſt ratio vel cauſa: qua extrema vniantur in concluſione: ſed i p̄ma figura repit̄ mediū vtroq; mō: iō ē ꝑfectior.

¶ Contra predicta arguitur primo ſic. omnis ſillogiſmus eſt hypotheticus: ſed ad nullum hypoteticum ſillogiſmum requiritur modus ⁊ figura: ergo ad nullum ſillogiſmum requiritur modus ⁊ figura: ergo cōtra magiſtrum. Maior patet quia ōnis oratio in qua quibuſdam poſitis ⁊ conceſſis neceſſe ē aliud accidere ē hypotetica: ſed oīs ſillogiſm⁹ ē ōrō i q̄ qbuſdā poſitis. ⁊c. ergo oīs ſillogiſmus eſt hypoteticus. Si dicas quod non bene ſequitur quia non ſeruatur genus Cōtra: ergo iſte ſillogiſmus eſt nullus: omnis homo eſt albus: mulier eſt homo: ergo mulier eſt alba: quod eſt falſum: quia logica p̄ſupponit grāmaticā: ⁊ ſi aliter cōcludatur nō erit bona grāmatica.

¶ Ad hoc argumentum reſpondetur negādo maiorem: ⁊ ad ꝓbationem negatur conſequentia ⁊ ratio non eſt illa: que aſſignatur inter arguendum ſed quia variatur appellatio quia in maiori ly hypothetica determinat li oratio: ⁊ in concluſione determinat li ſillogiſmus ⁊ ſic li hypothetica aplicatur ad diuerſa. Debes ergo ſic inferre: ergo omnis ſillogiſmus eſt oratio hypothetica. Et ſi contra hoc inſurgas arguēdo dupliciter primo ſic: quia dicendo iſto modo: medium intrat concluſionem: quod eſt contra magiſtrum infra. Preterea quia idem defectus committitur in tuo argumento poſito ꝓ replica. Ad primum dicitur quod non eſt inconueniens quādo medium non intrat ſub ratione medij: ſed vt ſeruet̄ aliqua proprietas logicalis.

¶ Ad ſecundum dicitur. Primo ꝙ non ſemper variatio appellationis variat bonitatē conſequētie vt infra dicetur. Dicitur ſecundo quod ſimiliter poteſt dici ergo mulier eſt homo albus: vt ſit conceptio. Dicitur tertio quod non eſt ſimilis ratio: quia in primo argumento variatur ſenſus ⁊ non in ſecundo: ratione illius appellationis: quia non eſt idem dicere oratio hypothetica ⁊ ſillogiſm⁹ hypotheticus q̄a omnis ſillogiſmus eſt oratio hypothetica: ſed dicitur ſillogiſmus hypotheticus q̄a ei⁹ vna p̄miſſa ē hypothetica: tū hō dicitur albus q̄a hēt albedinē: ⁊ iſte ſenſus ſeruatur i maiori ⁊ in concluſione illi⁹ replice: iō non militat efficaciter.

¶ Secūdo arguit̄ ꝓbādo ꝙ nulla ſit maior vł minor ſic: i mēte nec ē maior nec mīor: igit̄ neq; i voce neq; i ſcriptura ꝯña p₃ q̄a vox ⁊ ſcriptura ſubordināt̄ur conceptui ſeu ꝓpoſitioni mentali. Antecedēs autem probatur: quia maior differt a minore ſolum q̄a eā p̄cedit Sed in mēte non eſt preceſſio: neq; ſequela: igitur. Maior eſt euidēs: minor patet: quia p̄ceſſio ⁊ ſeq̄la dicūt ordinem: ſed in mēte non eſt ordo ergo.

¶ Ad hoc argumentum forſan dicet aliquis ꝙ licet in mente non ſit ordo vocalis eſt tamē ordo cōceptionis: ⁊ hoc ſufficit.

¶ Sed cōtra hoc arguitur. Uolo ꝙ maior ⁊ minor ſimul cōcipiantur: tūc ibi nō eſt ordo cōcipiēdi igitur. Ad hoc reſpondet quidā: quod inter maiorem ⁊ minorem oportet ponere prioritatem conſiderationis. Modo inquit maior eſt prior prioritate cōſiderationis.

¶ Sed contra hoc arguitur: quia vł ꝑ cōſiderationē intelligis actum directum intellectus: aut actum reflexum: aut ipſas p̄miſſas naturaliter ꝓprie ſignatas Non primum quia per caſum eodem actu intelligis ambas p̄miſſas. Nec ſecundum quia alias ſeq̄retur quod nunquā maior eſſet maior niſi intellectus reflecteret ſe ſupra illam: ⁊ etiam intellectus poteſt primo reflecti ſupra minorē. Nō tertiū quia ēt repugnat caſui: ⁊ eſt petitio principij in ſolutione: q̄ eque bñ poteſt contingere ſicut in probatione.

¶ Propter hanc vltimā replicā q̄dā alius dicit: ꝙ ſi due p̄miſſe eq̄cito concipiātur: nulla eſt maior neq; minor. Si autem non ſimul concipiantur illa que p̄mo cōcipitur erit maior: ⁊ illa que poſtremo minor. Uel dicitur quod illa q̄ p̄mo conciperetur ſi nō cōcipet̄ ſimul eſt maior ⁊ altera minor.

¶ Sed his non obſtantibus videtur mihi aliter poſſe reſponderi ad argumentum. Pro quo notandum quod dupliciter ſumitur ordo cōceptionis. Uno modo ꝓ vt idem eſt quod prius ⁊ poſterius in actibus intellectus. Alio modo ꝓ vt idem eſt quod intellectio non confuſa: quia dato quod ego ſimul intelligā ſillogiſmum: bene intelligo quod vna p̄miſſa ſubſumit ſub alia: ⁊ quod vna p̄miſſa eſt vniuerſalis ⁊ alia particularis: ⁊ quod vna ꝓpoſitio ſequitur ex duabus. Hoc igitur habito dicitur quod dato quod p̄miſſe ſimul concipiantur: ibi eſt ordo cōcipiendi ſecūdo modo. Nō enim eſt de ratione ordinis prioritas ⁊ poſterioritas. In diuinis nāq; eſt ordo originis ⁊ nō ē ibi reperiri p̄us ⁊ poſterius. Et ſic illa p̄miſſa que ſubſumit ſub alia erit minor: ⁊ illa ſub qua ſubſumitur erit maior: ⁊ hoc in prima figura. Et de alijs dicatur proportionabiliter ſecundum quod ad primam figuram reducuntur.

Sequitur textus.

Vnde tales dantur regule vniuerſales ad quamlibet figurā. Ex puris particularibus indifinitis ⁊ ſingularibus nihil ſequitur. Unde oportet alterā premiſſarum eſſe vniuerſalem. Item ex puris negatiuis nihil ſequitur. vnde oportet alterā p̄miſſarum eſſe affirmatiuā. Itē ſi aliqua premiſſarum fuerit particularis: concluſio erit particularis: ⁊ non econtra. Itē ſi altera premiſſarum fuerit negatiua: concluſio erit negatiua. Item medium nūquā debet poni in concluſione.

Sequitur gloſa.

Pro iſtius textus explanatione ⁊ vt materia tota ſillogiſmorum ꝓfus intelligi valeat ponende

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

ſunt aliquot notanda. Eſt igitur primo ſciendum nō ſolum ſillogiſmum materialiter bonum: ſed etiā malum poſſe dici ſillogiſmum: preſertim tenendo conſequentiam malam eſſe conſequentiam: hoc patet. Nam hec conſequentia animal eſt homo: leo eſt eſt animal ergo leo eſt homo: eſt mala: ⁊ nō poteſt reduci ad aliquam ſpeciem cōſequentiarum malarum niſi ad ſillogiſticā: igitur. Conſimiliter ꝓbari poteſt hanc conſequentiam bonam materialiter / animal eſt homo: riſibile ē animal: ergo riſibile eſt homo eſſe ſillogiſticā: eſt. n. bona materialiter: ⁊ non inductionec enthimema nec exemplum: ergo ſillogiſmus.

¶ Ponam igitur primo conditiones requiſitas ad hoc quod aliqua conſequentia habeat ſillogiſticam diſpoſitionem: ſiue conſequētia talis ſit mala ſiue bona: ſiue formalis aut de forma acceptiōis terminorum. Secundo dicetur quid ſufficiat ad hoc quod conſequentia aliqua ſit bona materialiter. Tertio q̄ conditiones ſint neceſſarie ad hoc quod conſequentia aliqua ſit ſillogiſtica ⁊ adeo bona vt teneatꝰ forma: ⁊ de forma acceptionis terminorum. Nec tñ his obſtat expoſitio diffinitiōis ſillogiſmi ſupra poſita: eo quod diffinitio illa detur de ſillogiſmo bono cū malus ſillogiſmus cōmuniter peculiari nomine pallogiſmus dicatur: ac ꝓinde li ſillogiſmus abſq; addito ꝓ bono ſoleat accipi quamuis ⁊ bonum ⁊ malum ſignificet: ſicut li conſequētia q̄ diuiditur in toto ſuo ambitu in ſillogiſmū ⁊ enthimema ⁊c. Que itidē diuiditur in bonam ⁊ malam: ⁊ per conſequens quodlibet illorum membrorum poteſt ſic diuidi. ſ. ſillogiſmus / in bonum ⁊ malum: Entimema i bonum ⁊ malum. Nec dubito aliquem poſſe dicere conſequētiam p̄mo diuidi in bonā ⁊ malam: ⁊ ſolum bonam ſubdiuidi in p̄dicta quatuor membra. Sed tunc illius itereſt quatuor nomina q̄rere quibus nuncupentur q̄tuor ſpecies malarum conſequentiarum in quas mala cōſeq̄ntia diuidi poſſit. Uerum quia controuerſia hec de nomine eſſe videtur ⁊ tenendo conſequentiam malam eſſe conſequentiam conditiones melius intelligētur: ideo hac opinione retenta conſtituam conditiōes oēs: Et p̄mo eas q̄ ad ſillogiſticā diſpoſitionē req̄rūtur p̄mittendo tñ conditionē q̄ndā generalē ſeu fundamentalem q̄ talis eſt.

¶ Oportet omne aggregatum (ſi ſillogiſticam diſpoſitionem habere debet) eſſe conſequentiam vere vel apparenter differenſq; ab aliis cōſeq̄ntiarum ſpeciebus penes hoc quod d̄notatur ibi vnionem vel diuiſionem duorum terminorum ſeq; ex eorundem diuiſiōe vel vnione cū aliquo tertio. Ex quo deduco quinq; alias ſpeciales. Quarū p̄ma ē. Quod oportet tale aggregatum tantum componi ex duabꝰ premiſſis ⁊ vnica concluſione: quarum quelibet ſit cathegorica ꝓpoſitio ſ. quelibet p̄miſſa ⁊ ēt concluſio.

¶ Secunda quod prefate premiſſe tantum componantur ex tribus terminis quorum vnꝰ ſit mediū alius vero maior: ⁊ alius minor extremitas. Ita vt ex vnione vel diuiſione duorum cum tertio d̄notetur ſequi vnio vel diuiſio eorum inter ſe ⁊ quod ꝯclō componatur ex p̄fatis duobus tantum. Dicit̄ quod premiſſe tātum componantur ex tribus terminis: ⁊ intelligitur niſi forſan aliquid addatur ad ſeruādas ꝓprietates logicas: vt oīs hō currit: oē albū poſſibiliter eſt hō qui eſt homo: ergo oē album currit.

¶ Tertia quod medium ad minus in vna p̄miſſarum ſit totale extremum: Unde hec conſequentia nō eſt ſillogiſtica: quemlibet hominem leo videt: quemlibet hominem angelus cuſtodit: ergo quē angelus cuſtodit homo videt. Nā vł li quē ſumitur trāſcēdētaľr vel relatiue. Si primum: iam ſunt quatuor termini: ſi ſecundum: ꝯclō cōponitur ex tribꝰ t̄ris.

¶ Quarta ſi medinm totale in aliqua premiſſarum fuerit obliqui caſus in antecedente / aliqua extremitas debet eſſe eiuſdem obliqui caſus in conſequente: taliter quod ſi medium fuerit in maiori obliqui caſus illud quod ſimul cum medio conſtituit totale extremum ponatur ex p̄te minoris extremitatis i ꝯclōe habentis eandē obliquitatē quā habuit mediū in maiori: econtra vero fiat ſi medium fuerit obliqui caſus in minori. Exemplum p̄mi. Cuiuſlibet angeli leo rugit: Gabriel eſt Angelus: ergo Gabrielis leo rugit. Secundi. Omnis homo eſt animal: album eſt hominis leo: ergo album eſt animalis leo. Similiter etiam quando vtrobiq; medium fuerit recti caſus ſi alicubi non eſt totale extremum oportet illud quod cum medio ē totale extremū i ꝯclōe poni: ita quod ſi fuerit in maiore adiungatur minori extremitati. Et ſi i minori apponatur maiori: niſi forſan fuerit cōditionatum aut copulatum diuiſiue captū vt infra dicet̄.

¶ Quinta quod medium nullatenus de ꝑ ſe ingrediatur ꝯcluſionē. Dico de ꝑ ſe: quia de ꝑ accidens non inconuenit. Intelligo autem de ꝑ ſe quādo taliter ponitur medium quod ſine ipſo non poſſet conſtitui ꝯclō. De ꝑ accidēs autem q̄ndo poſſet q̄dē ſed non ſeruatis proprietatibus logicis: vt infra exemplificabitur.

¶ Alij ponunt aliam conditionem. ſ. quod ambe extremitates ſint totalia extrema: ſed illud nō oportet: ſufficit enim vnam earum eſſe totale extremū: ſed hoc non explicite poſui: eo quod i tertia icludatur. Si. n. in vna p̄miſſarum medium eſt totale extremum: neceſſario aliud extremum totale debet eſſe extremitas Determinatiōes autem copularum in preſenti copulis annumerari debent.

¶ Ad hoc autem quod conſequētia aliqua ſillogiſtica ſit materialiter bona duo inueniri i ea neceſſe eſt. Primum eſt vt omnes p̄fate conditiones ſeruentur: alioquin ⁊ ſi conſequētia bona ſit materialis non tamen merebit̄ dici ſillogiſtica. Secūdum eſt: vt ei deficiat aliqua conditio ex poſtea ponendis ad bonitatem formalem ſillogiſticam req̄ſitis. Unde ſūt iſte materiales bone: homo eſt aīal: riſibile eſt homo: ergo riſibile eſt animal. Leo non eſt homo: album ē leo ergo album uon eſt homo.

¶ Conditiones vero requiſite ad bonitatē formalem ſillogiſticam bipartiuntur: Quedā enim attenduntur ex p̄te p̄miſſarum inter ſe. Quedā vero ex p̄te p̄miſſarum reſpectiue ad concluſionem. Prime dici poſſunt conditiones connexionis / eo quod eis reguletur connexio extremitatum cum medio. vt infra videri pōt. Secunde vero illationis eo ꝙ eis mediantibus dignoſcatur qualiter recte cōcluſio inferatur. Ab aliis p̄me nuncupantur intrinſece: ſecunde vero extrinſece: ſed nihil hoc in ꝓpoſito refert Ponūt autē cōiter ſeptē regule vł octo: Sed tu p̄us accipe vnā generalē ſeu fundamētalē: quā ſi bene calluerís: oēs alias intelliges. Et ſi illarū oblitus fueris faciliter eas ad memoriā reducere poteris. immo eas nouiter conſtituere. Eſt igit̄ vniuerſalis regula hec.

❡ In omni bono ſillogiſmo inconuenit extremitates taliter vniri cum medio quod poſſint p̄miſſe ſimul ſtare in veritate aut verificari ꝓ diuerſo: aut diuerſis ſuppoſitis eiuſdem medij: aut vna ꝓ aliquo vel aliquibus ⁊ alia ꝓ nullo abſolute: put cōtingere poteſt in negatiuis. Volo dicere quod ſi maior extremitas (aut quod in idem reddit) p̄ma p̄miſſa totaliter verificatur ꝓ aliquo vel aliquibus ſuppoſitis medij: ⁊ alia p̄miſſa verificatur ꝓ alio vel alijs totaliter: tales p̄miſſe erunt inhabiles ad inferendū aliquam concluſionem formaliter ſillogiſtice. Dico autem totaliter: quia dicendo / omnis homo currit caſu quod decem homines currant: verificatur ꝓ vno ⁊ ꝓ duobꝰ ⁊ ꝓ tribus: ſed hoc ꝑtialiter Totaliter aūt redditur vera ꝓ ſingulis copulatiue. Si autem eēt īdefinita: totaliter poſſet verificari ꝓ vno ſolo. Verbi gratia he p̄miſſe / omnis homo eſt currens: ſortes eſt vel fuit homo / ſunt inhabiles. Nam ſiue concludat ſortes eſt currens: ſiue ſortes eſt vel fuit currens dabitur aīs verum ⁊ cōſequens falſum: in caſu quo oīs homo currat ⁊ ſortes nō ſit ſed fuerit ⁊ nunq̄ cucurrerit. Conſimiliter he p̄miſſe / nullus homo fuit albus: omne riſibile erit albom: ſunt indiſpoſite ſiue inferat ergo nullū riſibile fuit homo: ſiue nullum riſibile erit homo. N caāſu quo ſint hoīes q̄ fuerint ⁊ futuri ſint quorū nullꝰ fuerit albꝰ: ſed oīs ſit futurus talis: dabitur aīs verū ꝯn̄te exiſtente falſo. Eſt tamen hic ſumme notandum predictum fundamentum ſic ēē intelligendum. ſ. quod premiſſe non verificentur vt p̄dicte: nec poſſint in illis t'ris nec in alijs terminis aliq̄rum premiſſarum eiuſdem forme.

❡ Ratio autem huius fundamenti eſt. Nam omnis ſillogimſus aut eſt affirmatiuus aut negatiuus. Si primum in concluſione vniuntur extremitates inter ſe eo quod vnite fuere ī aīte cum medio. Si ergo nō fuerunt vnite cū medio ꝓ eodem vel eiſdem ſuppoſitis nulla erit neceſſitas eas vniri inter ſe in concluſione: ac ꝓinde dari poteſt ꝯſequēs falſum aīte remanente vero. Si autem ſillogiſmꝰ negatiuꝰ fuerit: tunc extremitates diſiungunt̄ in cōcluſione eo quod vna earum diſiungitur a medio ⁊ alia cū eodem vnitur. Non enim eo aliqua duo inter ſeſe ſunt ſeparāda q̄ diſiungūtur a quodam tertio: alioquin riſibile vere negaretur de homine quia vtrunq̄ negat̄ d' equo. Si ergo vna ꝓ aliqua vel aliquibus vnitur: ⁊ altera ꝓ alia vel alijs diſiungitur non erit neceſſe eas ipas inter ſe diſiungi: quapropter dabitur faciliter aīs verum ⁊ conſequens falſum. Et idem intelligo ſi non ſit ſuppoſitum ꝓ quo fiat diſiunctio in negatiua quia illud ſufficit ad eiꝰ veritatem: vt ſi nullum album ſit hec ē vera / nullum album eſt homo: cui ſi apponatur hec oē riſibile poſſibiliter ē albū conſtituentur due p̄miſſe inhabiles.

❡ Ex iacto igitur fundamento iſto deduco atque infero nouem ſpeciales conditiones. Quarū prima eſt: Quod mediū nō teneat̄ equiuoce. Probat̄ q̄ ſi ſecꝰ fiat: premiſſe poterūt verificari ꝓ diuerſis ſuppoſitis ex ꝑte medij vt hic pꝫ / oē ridēs habet os pratū ridet: ergo pratū hēt os. Si li ridēs ī maiore ſumat̄ proprie ⁊ in minore methaphorice.

❡ Secunda / quod medium non teneatur diuerſimode quo ad acceptionem vnicā vel non vnicam. Probatur / quia ratione talis diuerſitatis extremitates verificabunt̄ ꝓ diuerſis vł vna ꝓ aliquibus: ⁊ alia ꝓ nullo: Ut hic patet / angeli leo non eſt aīal: q̄libet angeli leo eſt rugibilis: ergo rugibile non ē aīal. Nam caſu quo aliqui angeli poſſideant leones: ⁊ aliq̄ non: aīs eſt verū ⁊ non conſequens / ⁊ patet negatiuā reddi verā deſcēdēdo ad āgelos nō hn̄tes leōes: ī qbꝰ deſcendentibus li leo ꝓ nullo ſupponit.

❡ Tertia / quod mediū diſtribuatur cōplete in aliqua earū / vel taliter diſponatur in ambabꝰ ſimul q̄ non fiat contra p̄dictum fundamētū: quod poterit fieri ſi medio in vna diſtributo incomplete ī alia ꝑticularizetur incomplete mediante ſigno quo contradicitur ſigno diſtribuenti incomplete. Exemplū p̄mi notum eſt. Secūdi patet in iſtis: vterq̄ hō currit / ſortes ē alter hō / ergo ſortes currit. Non aūt valeret ſi diceretur ī minore / ſortes eſt vterq̄ hō. Nā in diuinis dabilis erit inſtantia / quam ſi aliquis nollet admittere. dicetur non poſſe dari antecedens verum ⁊ ꝯn̄s falſum ꝓpter minoris ꝓpoſitionis impoſſibilitatem / non ꝓpter formā ſillogiſticam. Quod patet q̄ non valet / vterq̄ homo currit: a. album vterq̄ homo eſt: ergo album currit: Nam caſu quo ſint quatuor homines ſedentes duo albi: ⁊ duo nigri currentes / aīs ē verū ⁊ ꝯn̄s falſum. Probatio huius conditionis ex caſu liq̄t. Vides. n. primā ꝓpoſitionē ꝓ vno binario: ⁊ alterā ꝓ altero verificari. Ex hac regula pꝫ intellectus prime regule textus.

❡ Quarta / quod ſi mediū fuerit copulatū complexiue ſumptum oportet quamlibet partem in vna premiſſarum diſtribui vł ad minꝰ vnam in vna: ⁊ aliā vel alias in reliqua: dū tamen non ſupponāt partes non diſtribute confuſe tantum. Ratio ſimiliter vł ꝓbatio huius ex dictis eluceſcit: tunc enim extremitates ꝓ diuerſis verificabuntur ratione confuſionis: quod impeditur ꝑ ſuppoſitionis determinate appoſitionem. Unde non valet: omnis homo ⁊ homo ſunt vnum animal: omnia riſibilia homo ⁊ omnis homo ſunt (volo li homo confundi reſpectu ſecūde partis): ergo omnia riſibilia ſunt vnū animal: in caſu. n. quo ſint tantum duo homines: aīs eſt verum ⁊ ꝯn̄s falſū. Prima ꝓpoſitio patet vera deſcendendo p̄mo ſub li homo in primo loco: ⁊ poſtea ſub li homo in ſecundo loco / ſub quo q̄libet d'ſcēdēs ſub primo t'ꝫ verificabit quando in prima ꝑte ⁊ in ſecunda copulati demoſtratus fuerit idem homo. Nec enim eſt vera iſte homo ⁊ iſte homo ſunt vnū animal demoſtrato vtrobiq̄ ſorte: Veritas autem ſecunde ꝓpoſitionis elucidat̄ deſcēdēdo p̄mo ſub ſubiecto ſic: iſta riſibilia. a. homo ⁊ omnis hō ſunt: ⁊ nō ſunt plura riſibilia / ergo ⁊c. Veritas autem huius ſingularis pꝫ deſcendendo p̄mo ſub ſecunda ꝑte: ⁊ ſecundo ſub prima. Deſcendentes ſiquidem ſecunde ꝑtis ſunt due ⁊ q̄libet earū habebit vnā d'ſcendentē ſub prima parte verā / q̄n̄. ſ. d'moſtratus fuerit alter homo ab eo qui demoſtratus fuit in ſecūda parte / vbi luce clarius vides premiſſas verificatas eſſe ꝓ ſuppoſitis diuerſis. Nam maior verificata fuit pro ſingulis hominibus ſeorſum: ⁊ minor pro duobus ſimul ſumptis / quo fit vt tanta ac tali differentia differant ſuppoſita ꝓ quibus fuit vna p̄miſſa verificata a ſuppoſitis ꝓ quibꝰ alia reddit̄ vera / q̄nta ⁊ q̄li binarius differt ab vnitate. Si vero ille t'ſ q̄ ſtetit confuſe ſtaret determinate hoc non accidiſſet ac ꝓinde bonus fuiſſet ſillogiſmus.

❡ Quinta / quod nec mediū nec pars medij poſſit ꝓ pluribus verificari in p̄miſſa vbi non diſtribuitur q̄ vbi diſtribuitur: Siue fuerit ratiōe am=

pliationis: ſiue minoris reſtrictionis vel appellationis vel vndecunq; cõtigerit. Unde non valet / omne album eſt riſibile: omnis equus poſſibiliter eſt alb⁹ ergo omnis equus poſſibiliter eſt riſibilis. Nam caſu quod ſoli homines ſint albi añs eſt verum ⁊ ↄñs falſum. Similiter non valet: omnis planeta ⁊ ſol eſt ſol: ⁊ luna ⁊ ſol poſſibiliter eſt planeta ⁊ oĩs ſol: ergo luna ⁊ ſol plr ſunt ſol. Nam añs eſt verũ ⁊ non ↄñs: in caſu quod ſolus ſol ſit ĩ celo: ⁊ quod ſit impoſſibile eſſe plures ſoles in mundo.

¶ Proportionabiliter dr̃ medium non debere ſic ſtare vt poſſit ꝓ pluribus accipi in premiſſa vbi diſtribuitur incomplete ꝙ̃ vbi complete diſtribuitur. Nec vbi diſtribuitur minus incomplete ꝙ̃ vbi diſtribuit᷑ magis complete. Exemplũ primi / non tenet: vterq; homo erit legens: omnis homo eſt albus: ergo albũ erit legens. Nã caſu quo ſint nunc Sortes ⁊ Plato albi ⁊ nulli alij homines: ⁊ nunꝗ̃ ſint lecturi ſed craſtina die ſint naſcituri duo homines nigri lecturi / añs eſt verum ⁊ non conſequens. Exemplum ſecũdi habetur in eodẽ caſu: mutato li omnis / in li alter.

Qualiter autem intelligatur in iſtis regulis mediũ vel extremitatem verificari de aliquo dicetur infra ĩ notabilibus: pro elucidatione regularum inſtandi poſitis. Hanc regulam aliqui ſub iſto tenore conſtituebant. ſ. ꝙ minor nõ egrediatur limites maioris ꝓpoſitionis. Ratio etiã huius regule in propatulo eſt: cum enim medium vbi non diſtribuitur ſtet magis ample tota illa p̃miſſa poterit verificari ꝓ aliquo ſuppoſito medij ꝓ quo nõ fuit alia v̾ificata: Et ꝙ mediũ etiam ſi vtrobiq; diſtribuatur non accipiat᷑ taliter ꝙ p̃miſſe poſſint verificari ꝓ diuerſis ſuppoſitis ipſius medij ratione diuerſarum differentiarũ temporum. Unde nõ valet / omnis homo fuit albus: ⁊ oĩs homo fuit niger: ergo quod erit niger fuit album: nec valeret qualitercunq; concludat᷑. Nam in caſu ꝙ nullus ſit: ſed multi fuerunt albi ⁊ alij ſint futuri nigri: dabitur añs verum ⁊ ↄñs falſum.

¶ Septima / quod medium non poſſit per ſe ſumptum aut cum ſibi adiuncto ſi illud habeat verificari ꝓ pluribus in p̃miſſa affirmatiua ꝙ̃ in negatiua: aut in illa in qua ponitur negatio negans aliquã copulam. Exemplũ primi / nullum album currit: oĩs homo contingenter eſt albus: ergo nullus homo cõtingenter currit. Secundi / cuiuſlibet angeli quilibet leo eſt albus: petrus non eſt angelus: ergo albũ non eſt petri leo / qui tamen videt᷑ eſſe in fapeſmo cũ nõ ſit ob defectum p̃dictũ. Exemplum tertij / omnis angel⁹ eſt ⁊ non fuit ſubſtantia: petrus eſt vel fuit angeli homo: ergo petrus angeli homo eſt ⁊ nõ fuit. Ratio autem in omnib⁹ eſt / quia mediũ in p̃miſſa affirmatiua vel ipſum cum ſibi adiuncto verificatur ꝓ alio ꝙ̃ medium in negatiua. Hic tamen obiter aduerte in p̃ſenti materia ſumi has ꝓpoſitiones ꝟ diſiũcta vel copulata copula ꝓut ſunt v̾ificabiles ꝑ aſcenſũ vl̾ deſcenſum immediate factum ſub terminis p̃cedentibus tales copulas / ⁊ ſic communiter ſumitur complexiue talia aggregata. Et non ꝓut immediate ſunt reducibilia ad hipotheticas. Hec regula antea ſic ponebat᷑ ab alijs. ſ. ꝙ non plus p̃dicetur in minori ꝙ̃ fuit medium diſtributũ in maiori: ſtatuebãt autem ſic iſtam regulam ꝓ̃cedentem q̄a ſolum conſiderabant q̃tuor modos p̃mos prime figure: ⁊ quia in illis ſemper minor eſt affirmatiua: ⁊ communiter mediũ in eadẽ non diſtribuitur: ideo conformiter de eis loquebant᷑. De alijs autem iudicium ſumendũ affirmabant ſecundũ ꝙ ad dictos primos quatuor modos reducuntur. Et he due regule antiquorum poſſunt fieri vniuerſales: ſi in ſillogiſmis negatiuis voces p̃miſſam negatiuam maiorem: ⁊ affirmatiuam illã in qua mediũ diſtribuitur ſi tantũ diſtribuitur in vna: vel primã ſi ĩ ambabus diſtribuitur / ⁊ medium tenetur in vtriſq; eque ample: Si autẽ: illa in qua ſtat magis ample dicetur maior. Ex hac regula / noteſcit ſenſus regule poſite in textu ſequenti.

¶ Octaua / quod ad minus vna premiſſa ſit affirmatiua: vnde non valet / nullus leo eſt homo nullum riſibile eſt leo: ergo nullum riſibile eſt homo. Ratio autem eſt quia extremitates non diſiungũtur inter ſe: niſi quia vna fuit diſiuncta ⁊ alia vnita cum medio in añte vt dictum eſt. Qualiter autẽ ſumat᷑ ĩ p̃ſenti ꝓpoſitio negatiua dictũ eſt ſupra. Et ex hac regula eluceſcit ſecunda regula textus.

¶ Nona / quod medium non teneatur diuerſimode quoad genus ſuppoſitionis: vnde non valet / null⁹ homo eſt vl̾e: ſpecies ẽ homo: ergo ſpecies non ẽ vl̾e. Ubi clare patet extremitates ſeu p̃miſſas non verificari ratione diuerſi ſignificati illius termini homo. Unde non eſt ibi ꝓprie equiuocatio / ſed diuerſitas in re ſignificata ⁊ in illius acceptione non in ſignificatione. Idem dicatur de iſto / nullus homo ẽ nomen: ſortes eſt homo: ergo ſortes non eſt nomen: Uides ergo fundamentũ poſitum ſolidiſſimum eſſe ⁊ tot eſſe conditiones intrinſecas eius ſoliditati ſubſeruientes: tot modis: quot poterat deſtrui ſeu labefactari. Unde ſi aliquando tibi occurrerit alius modus aliquo pacto p̃dicto fundamẽto contrarians licitum tibi erit aliam cõditionem qua poſſis illi reſiſtere apponere ſup̾adictis. Quo contra ſi non obſeruata aliqua p̃dictarum conditionũ non fiat contra p̃dictum fundamentũ: non erit neceſſe talem ſeruare conditionem vt videri poteſt quando acceptio vnica equalet nõ vnice vel econtra: tunc enim non inconueniet medium teneri diuerſimode.

¶ Nũc ſtatuende ſunt conditiones extrinſece ſeu illationis. Sed anteponenda ẽ q̄dam generalis ſeu fundamentalis conditio: vti ſupra in alijs conditionibus factũ eſt: ex qua mente retenta ⁊ p̃intellecta alie faciliter intelligi ⁊ deduci poſſunt. Ea autẽ talis ẽ. ¶ In oĩ bono ſillogiſmo inconuenit extremitates taliter diſponi in concluſione quod ad veritatem talis concluſionis requiratur eas ipſas extremitates verificari affirmatiue aut negatiue inter ſe ꝓ plurib⁹ aut pautiorib⁹ / aut omnino diuerſis ſuppoſitis / aut pro eiſdem: ſed pluribus modis ꝙ̃ fuerint vnite aut vna diſiuncta ⁊ alia vnita cum medio. Ratio vero eſt nam aut ſillogiſmus eſt affirmatiuus / aut negatiuus Si primum extremitates non habent vnde inter ſe vniant᷑ in cõcluſione: niſi q̄a vnite fuere cum medio: Eñ opꝫ ipſas verificari de ſe aut conſtituere cõcluſionem veram taliter quod non requiratur ipſius cõcluſionis verificationem fieri ꝓ plurib⁹ aut paucioib⁹ / aut omnino alijs ſuppoſitis ꝙ̃ ꝓ illis ꝓ quibus fuerunt vnite cum medio. Et multo magis erit inconueniens ſi in añte aliqua extremitas vnitur cũ medio ꝓ aliquo ſuppoſito: ⁊ in concluſione taliter diſponitur quod pro nullo cum alia extremitate verificetur.

¶ Si vero ſillogiſmus fuerit negatiuus nõ eſt reperire quare extremitates diſiungantur in concluſione

niſi quia in añte vna diſſligitur a medio:⁊ alia eidem vnitur. Si ergo vna ꝑ vno ſuppoſito vnitur ⁊ alia rõne alterius ſeparatur: aut quõnis alio modo cõtingat vnionem vnius ⁊ diſiunctionem alterius eſſe omnino diſparatas: non erit neceſſe tales extremitates ĩ cõcluſione ſeparari intẽr ſe/ aut conſtituere cõcluſionem negatiuam veram. Et multo minus poterũt cõſtituere cõcluſionem affirmatiuam veram/ q̃a illud accidit qñ extremitates vniũtur cũ medio/ quod nõ cõtingit hic. Ex quo ẽt iacto fundamẽto: ſequũtur cõditiones ſpeciales/ quarum prima eſt.

¶ Quod nulla extremitatũ ſumatur in antecedente ⁊ ↄñte equoce: ꝓbatur deductio. Nã alias ꝑ oĩo diuerſis fieret vnio vł diuiſio ĩ añte ⁊ ↄñte vt pʒ hic/ omnis ſtella eſt in celo: canis eſt ſtella: ergo canis eſt in celo: ſi li canis in minori ſtet ꝓ ſtella: ⁊ in cõcluſione pro piſce.

¶ Secũda ꝙ nulla extremitatum ſumatur in añte ⁊ ↄnte diuerſimode quo ad acceptionem vnicam vel nõ vnicam: vt nõ valet/ omnis leo ẽ ſubſtantia: hominis rugibile nõ ẽ ſubſtãtia: ergo aliquod hominis rugibile nõ eſt leo/ deductio claret ex dictis. Uides enim minorem extremitatem verificari de medio: quia deſcẽdẽdo ſub li hominis/ habet multas ſingulares vbi li rugibile nõ ſupponit: poſito caſu ꝙ homines aliquot habeãt leones ⁊ aliquot nõ. Hoc aũt non poteſt fieri in ↄñte.

¶ Tertia/ quod nõ arguatur a nõ diſtributo ad diſtributum. Unde non valet/ omne rationale eſt homo: omne riſibile eſt rationale: ergo oẽ riſibile omnis homo eſt. Ubi vides ĩ maiori verificationem fieri ꝓ eiſdem ſuppoſitis: ſed vno modo tãtum: ſ. q̃a cuilibet rationali correſpõdet vnum ſuppõſitũ illius termini homo: ſed in ↄñte requiritur illud ⁊ vltra ꝙ cuilibet rationali correſpõdeat illud idem ſuppoſitum ⁊ omne aliud ab eo. Si vero dicam ſic/ omnis homo ẽ animal: nullus equus eſt homo: ergo nullus equus ẽ animal: poſito caſu ꝙ tãtum ſint decem aĩalia in mũdo: ſ. 5. homines ⁊. 5. equi/ añs eſt verum ⁊ ↄñs falſũ. Ubi vides/ li animal/ in maiori verificari cum medio ꝓ. 5. ſuppoſitis ipſius extremitatis: ⁊ pro illis ſolum fuit facta diuiſio in minori ꝓpoſitione: quia talia ſup- poſita erant incluſa in medio: ⁊ ad veritatem concluſionis exigitur verificatio ꝓ decẽ ſuppoſitis ipſiꝰmet extremitatis: ac proinde requirit diuiſionem extremitatum in ↄñte fieri pro pluribus ꝙ̃ facta fuerit in añte. Quo fit vt ſi in maiori diceretur ſic/ oĩs hõ oẽ aĩal ẽ: Aut in cõcluſione ſic/ omnis eqꝰ aĩal nõ eſt: ↄña eſſet bona. Et ꝓpter hoc dixit. P. M. in textu: concluſionẽ debere eẽ ꝑticularẽ: ſi aliq̃ ꝓmiſſarũ fuiſſet ꝑticularis. Unde quãdo ꝑdictũ incõueniẽs cauet̃ nõ erit neceſſe hanc regulam ſeruare.

¶ Quarta/ ꝙ nõ arguatur a confuſa tantũ ad determinatam reſpectu multitudinis/ nec a mixta ad mixtam/ taliter ꝙ arguendo ex oppoſito concluſionis cum altera ꝓmiſſarum arguatur a cõfuſa ad d̃terminatam. Unde non valet/ cuiuſlibet angeli leo non ẽ animal: michael eſt angelus: ergo Michaelis leo non eſt animal/ poſito quod/ li leo/ confundatur in ordine ad predicatum. Nam caſu/ quod quilibet angelus poſſideat duos leones/ añs ẽ verum: ⁊ nõ ↄñs: ⁊ ratio ẽ: nam in añte nullum ſuppoſitum ꝑdicati maioris: negatur d̃ ſeipſo. Uolo dicere/ ꝙ maior ꝓpoſitio non verificatur pro eodem ſuppoſito numero. Conſequẽs autem nõ poteſt eſſe verum niſi hoc fiat vt deſcenſu vel aſcenſu elucidari poteſt. Si vero dicam/ oĩs homo ẽ animal: omne riſibile ẽ homo: ergo omne riſibile ẽ. b. animal: tũc oportet cõcluſionem verificari ꝓ paucioribus ſuppoſitis illius termini animal ꝙ̃ fuerit li animal verificatũ d̃ medio/ ad veritatem ſiq̃dem maioris ſufficit cuilibet homini reſpõdeat ſua animalitas: ⁊ ad veritatem ↄñtis exitur vnũ aĩal correſpondere omnibus ſuppoſitis ſubiecti. Dicitur nec a mixta ad mixtam. ⁊c. quia tũc licet extremitates poſſint ꝓ eiſdem ſuppoſitis verificari in ↄñte pro quibꝰ verificate fuere cum medio: tamẽ poterit eſſe hoc diuerſo modo: quod in hoc ſillogiſmo explicatur/ oĩs leo ⁊ omnis equus ſunt. c. portantia nauim: omne hinnibile ⁊ omne rugibile ſunt leo ⁊ equus: ergo oẽ hinnibile ⁊ omne rugibile ſunt. c. portentia nauim. Nam in caſu quod tantum ſit vnus equus cum duobus leonibus cum quorum quolibet portet vnam naui/ añs eſt verum ⁊ non ↄñs. Ubi vides dari añs verũ ⁊ ↄñs falſum: quia ſuppoſita omniũ extremitatum hñt ordinem ꝑpoſterum reſpectu ſuppoſitorum medij q̃bꝰ habẽtibus talẽ ordinẽ minor ⁊ maior extremitas ĩ antecedente aliter ⁊ aliter cõuenit eiſdẽ ſuppoſitis: Inſup arguẽdo ex oppoſito ↄñtis cum altera ꝓmiſſarum in ferẽdo oppoſitum alterius arguetur in bocardo/ a cõfuſa ad determinatam: medio vel ꝑte medij ſtante confuſe tantum vt patet ſic dicendo/ leo ⁊. a. equus non ſunt portãtia lapidẽ: omnis leo ⁊ oĩs equus hinnibile ⁊ rugibile ſunt/ ergo hinnibile ⁊ rugibile non ſunt portãtia lapidẽ. Si autem aliquando valuerit a mixta ad mixtam: erit quia iſte cauſe ceſſabũt: vł ↄña nõ erit ſillogiſtica. Et ſi dicas ergo ſi in minori diceretur/ omne rugibile ⁊ omne hinnibile ſunt leo ⁊ equꝰ: conſequentia eſſet bona. Reſpondetur diſtinguendo/ maĩr: ſic cõcedo formaliter ⁊ ſic nego: quia in ſimili ĩſtabitur vt ex dictis patet.

¶ Quinta/ ꝙ non arguatur a nõ amplo ad amplum/ nec a minus amplo ad magis amplum/ nec a magis reſtricto ad minus reſtrictum cum diſtributione ampli: aut magis ampli ad minꝰ reſtrictũ/ ſiue affirmatiue ſiue negatiue: quo circa nõ ſequit̃ omnis leo poſſibiliter rugit: omne album ẽ leo: ergo oẽ albũ poſſibiliter rugit. Ratio lucet ex dictis: nam li album vnitum fuit cum medio ꝓ ꝑſentibus ſuppoſitis ipſiꝰ tãtum: in ↄñte vero ꝓ omnibus poſſibilibus/ taliter ꝙ ꝓ omnibus illis ſuppoſitis oportet verificationeʒ fieri/ ſi cõcluſio vera eſſe debet. Unde ſi diſtributio ĩ cõſequẽte eſſet ablata/ bona eẽt ↄña. Et ſi ꝓ pluribus ſtaret minor extremitas ibidẽ ꝙ̃ ĩ añte: quia tunc non req̃reret̃ ꝓ omnibus illis reddi ↄctio vera. Sed ſufficerẽt: ſuppoſita ꝑſentia ꝓ quibꝰ minor extremitas vnita fuit cum medio.

¶ Sexta/ ꝙ non arguatur ab amplo ad nõ amplum/ nec a magis amplo ad minus amplum/ nec a minus reſtricto ad magis reſtrictũ affirmatiue/ ſiue hoc fiat cum diſtributione vel ſine illa. Uñ non valet/ oĩs hõ ꝑtr currit: oẽ riſibile ẽ hõ: ergo oẽ riſibile currit. Nã caſu quo nullꝰ hõ currat: añs ẽ verũ ⁊ ↄñs falſum. Nec ſeq̃ret̃ ſi cõcluderet̃/ ergo riſibile currit: Nõ etiam ex ſupradictis euadit nota.

¶ Attamen pro iſtis duabus regulis immediate dictis ⁊ ꝓ intelligẽtia clariori regularum inſtãdi ponuntur hic ſex regule q̃ communiter ponuntur ĩ hac materia. ¶ Prima a nõ ãplo ad amplũ affirmatiue ſine diſtributione ampli etiã abſq; conſtãtia vni-

uerſaliter. Secunda / a nō amplo ad amplum cū diſtributione ampli: nec affirmatiue nec negatiue valet. Tertia / a non amplo ad amplū ſine diſtributione ampli: ⁊ cum conſtantia nō ampli valet. Quarta / ab amplo ad non amplum cum diſtributiōe ampli: ⁊ cū cōſtantia non ampli affirmatiue valet. Quinta / ab āplo ad nō amplum negatiue: cum diſtributione ampli et ſine conſtātia vꝫ. Sexta / ab amplo ad non amplū ſine diſtributione ampli non vꝫ / nec affirmatiue nec negatiue: nec cum cōſtantia nec ſine illa. Et eedem regule poſſunt ſeruari in cōſequētijs vbi arguitur ab inferiori ad ſuperius vel econtra: vel a minus amplo ad magis amplum / vel econtra: vel a magis reſtricto ad minus reſtrictum / vel econtra.

¶ Septima / ꝙ extremitates in antecedēte ⁊ in ꝯñe nō ſic teneant diuerſimode vt neceſſe ſit eas ꝓ diuerſis omnino ſuppoſitis verificari. Unde non valet / omnis homo ē albꝰ: ⁊ omnis homo fuit niger: ergo nigrum ē album. Nam in caſu ꝙ omnis homo nūc ſit albus: ⁊ in tpe pͥterito niger / antecedens ē verum ⁊ non cōſequēs: ideo cōcludendū ē ſic / ergo quod fuit nigrum eſt album.

¶ Octaua / quod ſi aliqua premiſſarum fuerit negatiua: concluſio debet eſſe negatiua. Et econtra / ſi nulla premiſſarum fuerit negatiua / concluſio debet eſſe affirmatiua: ⁊ ratio ē / quia non ābe extremitates fuerunt vnite cum medio. Unde non ē neceſſe eas vniri inter ſe vt dictum eſt. Unde nō valet / nullū creans cōtingenter ē eſſentia diuina: pater contingenter ē creans: ergo pr̄ contingenter nō eſt eſſentia diuina. Nec in pͥſenti facio vim inter cōtingēter ⁊ libere. Et hec regula ponit in textu ſub eiſdem verbis.

¶ Nona / ꝙ non varietur appellatio: quia nō valet / oīs deus pr̄ ē creans: pater neceſſario eſt deus: ergo pater neceſſario eſt creans. Nō eſt: quia li creans taliter ſumitur ꝙ poteſt verificari de deo i antecedēte nō autem in cōcluſione ratiōe appellationis diuerſe. Et regl'a hec ē itelligēda ꝺ appellatiōe ipediēte ꝯñe bonitatē. Nō .n. oīs mutatio appellatiōis hoc impedit: vt in fine appellationis dictum eſt.

¶ Decima / quod extremitates non ſupponant diuerſimode quoad ſuppoſitionis gña. Unde non ſequitur / nullus homo eſt ꝓprium: riſibile ē homo / ergo riſibile nō eſt proprium. Deductio ex fundamento generali liquida eſt. Ex quo poteris elicere quādo iſte cōditiones impediunt ⁊ qñ non. Nō enim ſemꝑ ē incōueniens arguere a nō diſtributo ad diſtributum: vel variare acceptionem vnicam in nō vnicam: ⁊ ſic de alijs ⁊ hoc erit / quando iſtis repertis nō itur contra predictum fundamentum.

¶ Undecima / quod copula cōcluſionis inſequatur vel ſit ſinonyma cum copula maioris vt nō ſequitur / omnis homo eſt, vel fuit animal: Sortes eſt homo ergo Sortes fuit animal: Que regula (ſicut ⁊ ꝑcedentes) argumētorum ſolutionibus limitabitur. Qualiter autem due baſes ⁊ totius ſilogiſtice artis principia intelligenda ſint (q̄ ſunt. Quecūꝗ cōueniunt aut ſunt eadē vni tertio: cōueniunt aut ſunt eadem inter ſe. Et quecunꝗ ſic ſe habent ꝙ vnum cōueniet cū tertio ⁊ alterū ab eodē diſſigit nō ſunt eadē iter ſe: aut inter ſe diſſigunt) dicet i opuſculo diuinorum terminorum prima cauſa fauente.

¶ Poſitis iam cōditionibus ad ſillogiſticā bonitatem prerequiſitis: ⁊ apertis defectibus qui ex earum abſentia contingere poſſunt ſub nominibus q̄bus a neotericis dialecticis nuncupantur: non abre me facturum arbitratꝰ ſum ſi breuiter edoceā q̄bꝰ nōibus vti debeamus in iiſdem defectibus aſſignandis antiquos inſequendo: vt vel eorum mētem calleāt logici tirunculi quando eorum libros legere contigerit. Quocirca ſciendum antiquos ſoluiſſe palogiſmos vl' eorū ꝺfectus apuiſſe ſub nominibꝰ fallatiarū. Unde qñ in aliqua ꝯña interueniebat defectus aliqs / dicebant ibi reperiri fallatiam.

¶ Incipiēdo igitur a primo defectu qui accidit qñ mediū equoce tenet / opꝫ hoc poſſe cōtingere qñ ſolus vnus tr̄s tenet equiuoce: ⁊ qñ aliq̄ tota oro. Exemplū pͥmi poſitū ē ſup. Secūdi patet i hac orone / liber philoſophi / q̄ ſecūdū ſe totā categorematice pōt ſignare librū poſſeſſum a philoſopho / vel librū ab eo editum: licet hec diuerſitas oria fa diuerſo regimine illius genitiui philoſophi. Pro quo vide d. S. opuſculo ꝺ fallatijs: vel explifica i hac orone / hoc ē aial: ſi retēta ſignatione quā mō hēt / iponat ad ſignādū leonē currere: Si ergo equiuocatio mediū contingat ex pte vnius trī tm̄: dr̄ fallatia equiuocationis: Si vero ex pte orōnis: dicit āphibologie. i. dubie ſentētie fallatia. Idē dicito de extremitate vel extremitatibus ſi cōtingat in eis equocatio in ꝯñte reſpectu ān̄tis: videlicet ꝙ ſi fuerit ex pte vnius trī erit equocatio. Si ex parte orationis amphibologia.

¶ Defectus vero prouenieus ex varietate acceptionis vnice in nō vnicā vl' ecōtra videtur mihi reduci poſſe ad fallatiam cōpoſitionis ⁊ diuiſiōis. Debetur .n. acceptioni vnice vnica reſolutio: ⁊ non vnice diuerſa. Et ē ſecundum antiquos ſecūdus modꝰ huius fallatie ē qñ ꝺterminatio refert ad diuerſa ſub quo cōgruum ē cōtineri qñ tenet diuerſimode. Idē iudica de extremitatibus.

¶ Defectus autem proueniens ex eo quod mediū nullibi cōplete diſtribuit: reducit ad fallatiam immo ē fallatia ꝯñtis: vt colligi poteſt ex doctore S. vbi ſupra. Et idem dicendum ē qñ fuerit mediū copulatū ⁊ nō oēs ptes diſtribuunt / non diſtributis ſtantibus confuſe tantum.

¶ Defectus vero prouenīēs ex eo quod mediū tenet magis ample in pͥmiſſa vbi nō diſtribuit q̄ vbi diſtribuitur: aut in affirmatiua q̄ in negatiua / reducitur ad fallatiā ꝯñtis: vel ad fallatiam equiuocationis: equiuocationis inq̄: non ſumpta equiuocatione ſicut nunc ſumitur a iunioribus: ſed eo modo quo ponebatur ab antiquis in variatiōe ampliatiōis. Uñ d. S. aſſerit in pͥdicto opuſculo: hūc paralogiſmum / quicunꝗ ſurgebat ſtat: ſedens ſurgebat: ergo ſedens ſtat: peccare peccatum equiuocationis ex parte illius termini ſurgebat. Ad hanc ſecundam fallatiam reducitur defectus extrinſecus ortus ex parte ampliationis aut reſtrictionis.

¶ Defectus autem qui committitur quando vtraꝗ premiſſarum eſt negatiua reducitur ad fallatiam accidentis: ſicut .n. non ē neceſſe duo conuenire inter ſe ſimpliciter: eo ꝙ aliquo mō cōueniāt in tertio: ita nō eſt neceſſe duo negari ꝺ ſe inuicē eo ꝙ negantur de quodam tertio.

¶ Defectus vero cauſatus ex mutatiōe generis ſuppoſitiōis dr̄ fallatia figure dictiōis: ſiue hoc cōtingat ex pte medij ſiue ex pte extremitatū.

¶ Sillogiſmi etiā in quibus aliqua cōditio

num illationis deerit laborabunt cōſimilib⁹ fallatijs

¶ Vñ defect⁹ cauſatus ex diuerſa ſignificatione extremitatū ſi fuerit in vno t'mīo icōplexo erit fallatia equocatiōis: qñ vero ex parte orationis amphibologie.

¶ Defectus vero proueniens ex variatione acceptionis vnice vel non vnice reducet' ad fallatiam compoſitionis ⁊ diuiſionis.

¶ Defectus vero ex parte ſuppoſitionis ꝓueniēs q2.ſ. arguit' a nō diſtributo ad diſtributū aut a cōfuſa ad d'terminatā dicet' fallatia figure dictionis.

¶ Defectus vero proueniens ex parte ampliationis vel reſtrictiōis reducet' ſcd'm antiquos ad equocationē. Et ſi nō clam me ſit hoc dure recipiēdū eē a iunioꝛib⁹ ſcd'm quos equocatio ſolū reſpicit ſignificationē: nō tñ ob hoc antiq̄s nō debem⁹ d'ferre / ꝑſertim cum noīa ad placitum ſignificent.

¶ Defectus vero qui accidit ex eo ꝙ cōcluſio q̄ debet eē negatiua ē affirmatiua: vl' ecōtra: dicet' fallatia ꝯñtis: eo ꝙ fallatia hec cōtingat ī alijs ꝯñtijs ob defectum huic proportionabilem.

¶ Defectus vero proueniens ex parte appellationis conſtituit fallatiam accidentis / vt ſi dicam / cognoſco corriſcum: ⁊ corriſcus eſt veniēs: ergo cognoſco venientem.

¶ Defectus vero ex parte mutationis ſuppoſitionis quoad genus cōſtituet fallatiā figure dictionis. Et ſcito nō eē incōueniēs in eodē ꝑalogiſmo reperiri poſſe plures fallatias.

His tādē ꝑnotatis / ponitur concluſio tres cōtinēs ꝑtes vt ex ſolutionib⁹ argumētoꝝ aduerſus eā obiiciēdoꝝ veritas ꝑdictarū regularū magis ī ꝓpatulo fiat: ea autem concluſio eſt.

¶ Omnes conditiones cōſtitute ad hoc ꝙ aliqua ꝯña habeat ſillogiſticam diſpoſitionē. Et oēs cōditiones cōnexionis / ⁊ illationis: ſunt bene ⁊ ſufficienter poſite.

¶ Cōtra cuius primā partem arguitur ſic.

¶ Primo bene valet / oīs hō currit: ⁊ de⁹ ē: ſoꝛtes ē hō: ergo ſoꝛtes currit ⁊ de⁹ ē: ⁊ tñ tota ꝯña cōponit' ex q̄nq3 cathegoricis: ergo prima conditio nulla.

¶ Secūdo bene valet / oīs hō eſt hō: petr⁹ ē hō: ergo petrus eſt hō: ⁊ tñ nō cōponit' ex trib⁹ t'mīs: ergo ſecūda conditio nulla.

¶ Tertio bene valet / quēlibet hoīem leo videt: quēlibet hoīem angelus cuſtodit: ergo quē angelus cuſtodit: leo videt: ⁊ tñ li hoīe3 nullibi ē totale extremū et eſt medium: igitur tertia conditio nulla.

¶ Quarto bene valet / cuiuſlibet hōis leo rugit: petrus eſt homo: ergo leo rugit: ⁊ tñ nec aliqua extremitatū ē obliq̄ caſus ī ꝯñte: nec illud quod ponit' cū medio ī maioꝛi applicat' ad minoꝛē extremitatē in ꝯcłone: ergo quarta conditio nulla.

¶ Quinto bñ valet / oīs hō ē ipſemet: petrus eſt hō: ergo petrus ē ipſe met. ⁊ tñ mediū ingredit' ꝯcłonē: igitur quinta conditio nulla.

¶ Sexto bene valet / cuiuſlibet angeli quilibet leo rugit: petri leo non rugit: ergo petrus non eſt angelus: ergo male d'r eſſe neceſſe vnam extremitatē ad minus eſſe totale extremum.

¶ Ad hec breuiter reſpondeo / ad primum diſtinguendo ꝙ bene valeat illa conſequentia vel ratione illationis ſillogiſtice duntaxat ⁊ ſic nego: vel ſillogiſtice ⁊ enthimematice ſimul ⁊ ſic cōcedo. Dico ergo in illo aggregato reperiri duas ꝯñas. Vna ē ī qua ex parte p'me copulatiue cum minoꝛe ſubſumpta infert' illa pars: ſoꝛtes currit: ⁊ alia pars ſecūda infert' ex altera ſecūda ꝑte copulatiue: vl' ex tota copulatiua quia copulatiua affirmatiua īfert quamlibet partem:

¶ Sed cōtra / dicet aliquis: ergo talis ꝯña nō erit enthimema: ꝯña tenet: quia enthimema non habet pro antecedente niſi tantum vnam cathegoricā. Ad hoc reſpondetur concedendo verum eſſe hoc ſi enthimema ſtricte ſumat' non autem ſi large. Nam ſic omnis bona ꝯña q̄ non eſt ſillogiſmus / nec inductio / nec exēplum dicitur enthimema.

¶ Ad ſecūdū dicitur ibi eē tres t'mīos ſcd'm officiū: l3 non ſecundum ſignificationem.

¶ Ad tertiū negat' ꝯñam illam eē ſillogiſticā. Ratio vero eſt quia vel li quem tenetur tranſcēdentaliter / vel relatiue: Si primū aliquid ponit' in ꝯcłone: quod nō fuit poſitum in ꝑmiſſis: ⁊ ꝑ ꝯñs tota ꝯña componitur ex quatuoꝛ terminis: nec tñ eſt bona ꝯña formalis quia īſtabitur: ponēdo loco illius t'mī quē / li chimerā quā. Si ſcd'm tūc mediū ingredit' ꝯcłonē. ¶ Sed contra ille ꝑmiſſe inferunt iſtas / quemlibet hominē3 leo videt: ⁊ homo eſt homo: ⁊ iſte ſunt diſpoſite ergo ⁊ prime: conſequentia tenet: quia quicquid ſequit' ad ꝯñs bone ꝯñe ſequitur ad eius añs.

¶ Ad hoc poſſet reſponderi primas premiſſas non inferre ſecundas formaliter. Nam vel in talibus ſecūdis ſumitur li homo in ſubiecto ⁊ li hominem ꝓ medio ⁊ tunc inſtabitur ponendo li equus vel aliū t'm loco illius termini homo in predicato poſiti: Et tunc primis ꝑmiſſis ſtantibus veris ꝯñs (quod ē alie due) erit falſum. Si vero ſumatur pro medio li homo ī ꝑdicato cum li hominem in prima tunc ponendo loco illius termini homo in ſubiecto aliū t'm inſtabitur. Sed hoc forte pati poſſet calumniam ſi fingatur aliq̄ ſinonimitas intrinſeca inter li hominem poſitū in prima ⁊ li homo vtrobiq3 poſitū in ſecunda. Ideo aliter reſpondetur negando ꝯñam: ⁊ ad probationem diſtinguitur illa maxima. ſ. quicquid ſequitur ad ꝯñs. ⁊c. vl' quoad bonitatem ꝯñe ⁊ ſic conceditur: vel quo ad modū ꝯñe ⁊ ſic nego. Volo dicere ꝙ ſi ex. a. ſequit'. b. ⁊ ex. b ſequitur. c. ꝙ. c. ſequitur ex. a. non tamen ſi. c. ſequitur ex. b. inductiue vel enthimematice erit neceſſe ſeq̄ inductiue vel enthimematice ex. a. Immo nec eſt neceſſe ꝙ ſi. c. ſequitur ex. b. formaliter ſequatur ex. a. formaliter. Quia pōt prima conſequentia non eſſe formalis vt patet hic / ſoꝛtes currit: ergo iſte homo currit ſoꝛte demonſtrato: vltra / iſte homo currit: ergo hō currit: vbi prima ꝯña ē materialis ⁊ ſecūda formalis. Amplius bñ valet / oīs hō currit: ergo iſte hō currit ⁊ iſte hō currit ⁊ ſic de ſingulis: poſita conſtantia: vltra iſte homo currit: ⁊ iſte homo currit: ergo iſte homo currit: a tota copulatiua ad vnam partem: iterum iſte homo currit: ergo homo currit ab inferioꝛi ad ſuū ſuperius. Vbi vides omnes conſequentias eē bonas non tamen omnes tenere per eundē locū. ¶ Sed cōtra / ergo baraliptō ⁊ reſidui mōi p'me figure nō erūt ꝯñe ſillogiſtice: ꝯña tenet quia omnes probantur per illam maximam. ſ. quicquid ſequitur. ⁊c. hec replica nō concludit propter duo q̄ dicent' quando tales modi explanabuntur.

¶ Ad quartum d'r illam ꝯñam eſſe bonam mediate ⁊ non immediate / q2 ille ꝑmiſſe primo inferūt hāc ꝯcłonem. ſ. petri leo rugit: ⁊ iſta infert illam: ſed hoc explanabitur infra.

¶ Ad quintum diſtinguitur minor vel ꝙ mediū intret ratione medij aut de per ſe ⁊ ſic nego/ vel de per accidens ⁊ non ſub ratione medij: ⁊ ſic concedo. Sed contra/ ergo ille p̄miſſe ſuperius repudiate erant habiles. ſ. quemlibet hominem leo videt: quēlibet hōiez angelꝰ cuſtodit: quod eſt negatum: ꝯña liquet: quia dici poſſet li quē poſitum ī ꝯclōne referre medium: ⁊ nō eſſe inconueniens medium ingredi concluſionem non ſub ratione medij.

¶ Ad hoc reſpondetur negando conſequentiam/ ⁊ ratio diſcriminis eſt: nam medium ponitur in concluſione ſillogiſmi de relatiuo reciproco ⁊ alijs vbi hoc licitum eſt vt ſeruentur ſolum logice proprietates: que abſq; medij ingreſſu ſeruari non poſſunt. In alia autem conſequentia de qua loqueris/ ⁊ que reprobata eſt: non ad hoc ponitur medium/ ſed ad conſtituendam ⁊ integrandam concluſionem. Nam abſentia medij in tali ↄ̄cluſione non cauſat defectum alicuius conditionis ſed totius concluſionis. Non. n. poſſet conſtitui propoſitio niſi ponatur li/ quem/ alioquin reſultaret ineptum aggregatum. Et taliter medium ingredi eſt ipſum poni in concluſione de pſe: vt ſupra dictum eſt.

¶ Ad ſextum/ negat̄ añs: nam ſi ponas loco illius t̄ri petri/ li michaelis equꝰ iſtabis. Ad replicā hic poſſibilem fieri ꝓbantem eā eſſe bonam/ eo ꝙ ex oppoſito ꝯñtis ſequit̄ oppoſitum añtis ī barbara dicet̄ in ſecū da figura circa baroco.

¶ Contra ſecundam partem concluſionis

in qua dicitur ↄ̄ditiones ꝓ debita ↄ̄nexione extremitatum cū medio ſeruanda/ eſſe bene poſitas arguit̄ ⁊ contra primam.

¶ Primo ſic: bñ valet/ oīs canis ē vel nō eſt: ſidꝰ eſt canis: ergo ſidus ē vel nō eſt: ſūpto li canis ī maiori ꝓ latrabili ⁊ in minori ꝓ ſidere: ⁊ tñ eſt equiuocatio in medio igitur conditio nulla.

¶ Secundo bene ſequitur/ quilibet equus hominis currit: fauellꝰ ē hoīs equus: ergo fauellꝰ currit: ⁊ tñ mediū ſumitur diuerſimode quoad acceptionē vnicā igitur ſecunda conditio nulla.

¶ Tertio bene ſequitur/ homo eſt plato/ ſortes ē idē homo: ergo ſortes eſt plato. ¶ Item ſequit̄/ equꝰ eſt ⁊ non eſt homo: album eſt equus: ergo album ē ⁊ non eſt homo. ¶ Item vtꝫ/ homo eſt ipſemet: plato eſt homo: ergo plato eſt ipſemet. ¶ Item valet/ hō aīal ↄ̄tingenter non eſt: riſibile homo neceſſario eſt: ergo riſibile animal non ↄ̄tingenter eſt. ¶ Itē ſequit̄/ homo neceſſario currit: ſortes neceſſario eſt homo: ergo ſortes neceſſario currit. ¶ Item valet/ hō eſt ſpecies: ſortes eſt. b. homo: ergo ſortes ē ſpecies: ⁊ tñ medium nullibi diſtribuitur: igitur. Et pono li. b. vt mediū ſtet vtrobiq; ſimpliciter. ¶ Item valet/ oēs homines ſunt viginti: omnia alba ſunt oēs homines: ergo omnia alba ſunt viginti/ ſumpto li omnes vtrobiq; collectiue. ¶ Itē valet/ homo eſt aīal: petrꝰ vterq; hō eſt: ergo petrus eſt animal: ¶ Item ſequitur/ quilibet equus hominis non currit: petrus eſt homo: ergo quilibet equus petri non eſt animal. Et tñ ī oībus his arguit̄ a puris ꝑticularibꝰ. ¶ Itē ſequit̄/ ſortes currit: ſortes eſt albus: ergo albū currit: ⁊ tñ arguitur ex ſingularibus: ergo textus falſus eſt.

¶ Quarto/ bene ſequitur/ omnis homo ⁊ equꝰ oīa animalia ſunt: omnia nigra. a. hō ⁊ oīs equꝰ ſunt: ergo oīa nigra oīa aīalia ſunt: ⁊ tñ nō diſtribuit̄ q̄libet ꝑs copulati in aliqua p̄miſſarū ⁊ ꝑtes idiſtribute ſtāt confuſe tantum: igitur quarta conditio nulla.

¶ Quinto bene valet/ oīs hō eſt aīal: oē riſibile q̄d ē riſibile neceſſario eſt hō: ergo omne riſibile eſt aīal: ⁊ tñ medium ampliatur in minori vbi nō diſtribuit̄ ⁊ non in maiori: igitur:

¶ Sexto bene ſequitur/ nullum album eſt nigrum: omne riſibile quod eſt riſibile neceſſario eſt album: ergo nullum riſibile eſt nigrum: ⁊ tñ medium ī affirmatiua ſtat magis ample q̄ ī negatiua. ¶ Itē nō valet/ omnis deus eſt eternus: filius poſſibiliter eſt deꝰ: ergo filiꝰ poſſibiliter eſt eternus: ⁊ tñ medium non poteſt ſumi pro pluribus vbi non diſtribuitur q̄ vbi diſtribuitur ⁊ nullum aliū defectum hꝫ: igit̄ defectꝰ nullus: hoc patet/ quia li deus non poterit de pluribꝰ verificari: igit̄ ſexta conditio nulla.

¶ Septimo bene valet/ nullꝰ leo imaginarie currit: petrus nō imaginarie eſt leo: ergo petrꝰ nō imaginarie currit. Itē/ nullū nō albū ē currēs: petrꝰ nō ē albꝰ: ergo petrꝰ nō eſt currēs: ⁊ tñ ambe p̄miſſe ſunt negatiue: igitur ſeptima conditio nulla.

¶ Octauo bene ſequitur/ homo eſt intelligibilis: ſortes ē hō: ergo ſortes ē intelligibilis: poſito ꝙ li hō ī maiori ſtet ſimplr̄: ⁊ tñ variatur genꝰ ſuppoſitiōis: igit̄ octaua conditio nulla.

¶ Ad primum horum diſtinguo maiorem/

vel quod bene valeat ſillogiſtice ⁊ ſic nego: vel eo ꝙ conſequens ſit neceſſarium de forma acceptionis terminorū ⁊ ſic concedo. ¶ Cōtra/ bene ſequitur/ cuiuſlibet angeli leo currit: michael eſt angelus: ergo michaelis leo currit: ⁊ medium ſumitur equiuoce: ⁊ ꝯñs non eſt neceſſarium igit̄. Quod aūt medium ſumatur equiuoce patet: quia li angelus ⁊ li angeli nō ſiḡnant eodem modo. Ad hoc dicitur illos t̄ros ſignificare eodem modo eſſentialiter taliter ꝙ pro eadem re numero poſſint ſupponere. Et hoc ſufficit in ꝓpoſito. Tū nō ſufficit ſi vnus terminus eſſet pluralis ⁊ alius ſingularis numeri.

¶ Ad ſecundum dicitur/ acceptionem non vnicā in minori equiualere vnice ⁊ propterea ibi non eſt incōueniens quia non itur contra principale fundamentum: eo ꝙ extremitates non verificabūtur ꝓ diuerſis ſuppoſitis medij.

¶ Ad primum eorum que contra tertiā con

ditionem obiecta ſunt negatur illam ꝯñam eē bonam formalr̄: Non enim valet in ſimili/ eſſentia diuina eſt pater: filius eſt eadem eſſentia diuina: ergo filius eſt pater: ſumptis extremitatibus incomplete ⁊ medium ↄ̄plete. Et ꝙ hoc nō impediat ſimilitudinē forme patet: q2 ſumptis ſic extremitatibus ⁊ medio: nunq̄ dabitur in aliquo ſillogiſmo exiſtente in modo ⁊ in figura añs verū ⁊ ꝯñs falſum. Inſup ſi nō vis dictā ↄ̄ſequētiam eē eiuſdē forme cū prima: dicā tibi primā eſſe bonam: quia virtualiter erit ſillogiſmus expoſitorius ſi extremitates fuerint t̄ri ſingulares: Et ſi fuerint t̄ri ↄ̄ēs nō verificabunt̄ ꝓ diuerſis ſuppoſitis medij/ ⁊ ꝑ ꝯñs non ibit̄ ↄ̄tra fundamētū ḡnale. Pro quo tuēdo ponitur eē neceſſarium mediū in aliqua debere ↄ̄plete diſtribui. ¶ Ad ſecūdū dr̄ ꝯñam tenere ꝓpter añtis īpoſſibilitatē. ¶ Ad tertiū dr̄/ ꝙ ex ſola minori infertur concluſio ⁊ non virtute medij cum extremitatibus vniti. ¶ Ad quartum dicit̄ idem: bñ. n. vtꝫ/ riſibile homo neceſſario eſt: ergo homo animal nō ↄ̄tingenter eſt: vt ex duabus regulis infra ponēdis patebit: ꝯñs ſiquidem pōt ſic exponi: hō aīal neceſſario vel impoſſibiliter eſt. ¶ Ad quintum dr̄ in ſimili nō

valere /eſſentia diuina neceſſario ē:b.et.c. neceſſario eſt eſſentia diuina/ ergo.c.neceſſario eſt. b. ⁊ volo li/ b. ſignificare incomplexe tantum ſicut hoc diſiunctum pť vel chimera:⁊ li.c.tm̄ ſicut li filius vel hic ceruus. Et ſi admitteretur copulam abſolutam a tempore eſſe eiuſdem forme cum non abſoluta:daretur inſtantia in creaturis vt patet hic:animal neceſſario ē leo: homo neceſſario eſt animal: ergo homo neceſſario eſt leo. Et ſi hoc non admittitur dabitur inſtantia admiſſo li neceſſario quando dicit neceſſitatem logicam eſſe eiuſdem forme ſicut quando dicit neceſſitatem phiſicam. Ut patet hic/ens neceſſario eſt celum: angelus neceſſario eſt ens: ergo angelus neceſſario eſt celum. Si autem nullum horum admittatur /inſtabitur. Si ponatur caſus ꝙ alique due creature nō poſſunt deſinere eſſe per aliquam potentiā. Uerbi gratia:ſint ille due creature homo ⁊ equus:tunc nō valebit/ens neceſſario eſt homo: ⁊ equus neceſſario eſt ens:ergo equus neceſſario eſt homo. Nec refert caſū implicare contradictionem quia propter nullum talem inſtabitur alicui conſequentie formali: licet forſan aliqua materialis deſineret eſſe bona / quod tamen intelligo dum modo nō ponatur caſus ꝙ an̄s bone conſequentie formalis ſit verum ⁊ conſequens falſum expreſſe vł virtualiter. Nec ponatur vnus caſus pro antecedente:⁊ alter ꝓ ꝯñte. Immo permulti caſus ponūtur paſſim a nominalibꝰ quos ꝙ̄plurimi doctiſſimi cenſent contradictionem inuoluere: vt ꝙ ſortes in vno loco ſit in gr̄a: ⁊ in alio in peccato: ⁊ ꝙ in vno ſit mortuus ⁊ in alio viuꝰ: ⁊ quod materia ſortis exiſtentis in vno loco informetur forma platonis in alio loco. Ac ſi eſſe in gr̄a vł peccato: vel m̄fam informari hac forma vel illa eſſentialiter depēderet a loco: vel loci diuerſitas eſſet ſufficiens cauſa talis diuerſitatis. Hoc dixerim q: nō eſt inconueniēs diuerſa p̄dicata dicentia reſpectum ad locum vel exigentia locū dici de eodē vel idem p̄dicatum in vno affirmari ⁊ in alio negari. Sed de his ſatis. ¶ Ad ſextum dicitur ꝙ tenet virtualiter expoſitorie: eo ꝙ ille tr̄s ſtans ſimpliciter nō pōt de oībus verificari. ¶ Ad ſeptimū dr̄ illam ꝯñam tenere virtualiter expoſitorie:eo ꝙ medium ꝓut ibi ſtat.ſ.collectiue nō poſſit p̄dicari d̄ pluribꝰ collectiōibꝰ. ¶ Aduerte tn̄ hic duo. Primū eſt/ vt nō colligas ex dictis ꝯēm ꝯñam i q̄ ꝯñs ē neceſſariū aut an̄s impłe:nō eſſe ſillogiſticam: vel ꝙ teneat ꝑ aliquem modū p̄ter modū ſillogiſticū. Nō.n. hoc aſſerit ſed tūc dr̄ eā nō eē ſillogiſticā:q̄n ſolū iō eſt bona:quia ꝯñs eſt neceſſariū:⁊ an̄s impłe / vel aliud interuenit quod nō ꝑtineat ad ſillogiſticā ꝯñam. Si vero contingat ꝯñam eē bonā ob cōgruā extremitatū conexionē cū medio:⁊ vltra hoc an̄s fuerit impłe:hoc nō obſtabit/quin ſit ſillogiſtica.

¶ Secūdum (quod ē ſumme notādū) ē ꝙ aliq̄n cōcluſio nō ſequiť ex vna ſola p̄miſſa:ſed ex vna cū cōſtātia maioris vel minoris extremitatis/q̄ virtualiter poniť ab alia p̄miſſa. Quā ob cauſā forſan arbitrabitur q̄s cōcluſionē ſequi ob cōnexionem medij cū extremitatibꝰ/ac ꝓinde faciliter decipietur. Un̄ hec ꝯña/ oīs leo ſubſtātia cōtingēter ē:rugibile leo neceſſario ē: ergo rugibile nō cōtingēter ē leo:ē bona:ſed nō ſillogiſtica ſequiť enim ꝯclˀo ex ſola minori cū cōſtātia maioris extremitatis:vt bn̄ ſequiť/oīs leo cōtingēter ē:rugibile leo neceſſario ē:ergo rugibile nō contingēter eſt leo.

¶ Ad octauū dr̄ ꝯñam eē bonā vel nō poſſe iſtantiā cōtra illā repiri:eo ꝙ minor eſt impłis de forma acceptiōis t̄rorum:cū minor extremitas ſit tr̄s ſingularis

¶ Ad nonum/ dicunt aliqui ꝯñam bene valere / q̄a li hominis diſtribuitur virtualiter. Mihi autem videtur ꝯñam nō eſſe ſillogiſticam ꝓprie:quia arguitur in quatuor terminis: tota ſiquidem acceptio vnica reputatur vnicus tr̄s quoad aſcenſum ⁊ deſcenſum ⁊ ſubſumptionem. Et dato ꝙ ꝓprie poſſit ſub parte acceptionis vnice ſillogizari:dico p̄fatam ꝯñam bonam eſſe ꝑ accidēs:quia cum illa copula d̄ preſenti / maior infert vnam ꝓpoſitionem in qua li equus hominis tenetur non vnice:⁊ cum illa conuertitur. Cum copula autem de extrinſeco tempore nō infert illam. Et tn̄ reuera ſi vna ex natura rei inferret aliā cum quacūq3 copula īferret:⁊ tam in affirmatiuis q̄ in negatiuis: Un̄ ſicut hic non arguitur ſillogiſtice/omne aīal currit:homo eſt album:ergo homo eſt album currens:licet conſeqnentia ſit bona:ita nec in alia. Sed hoc amplius elucidabitur infra. ¶ Ad vltimum dicitur conſequentiā eſſe bonam/ſed non ſillogiſticam ꝓut in ꝓpoſito. Uocamus enim ſillogiſmum in p̄fatis conditionibus:conſequentiam tenentem virtute medij cōmuniter tenti. Et ſic intelligendus eſt.p. h.⁊. D. S. opuſculo de fallatijs:vbi dicit ſillogiſmum expoſitorium non eſſe verum ſillogiſmum/ſed ſenſibilem demonſtrationem. Uide etiam pro hoc queſtionem de ſillogiſmo expoſitorio. ¶ Sed contra/bn̄ valet/ſortes non eſt homo:⁊ plato eſt homo:ergo plato nō eſt ſortes:⁊ tn̄ arguiť medio exiſtēte cōi ⁊ ex ꝓpoſitionibus ſingularibus:igiť. ¶ Ad hoc poſſet dici/pet.h. locutum fuiſſe de ꝓpoſitionibus particularibꝰ indeffinitis ⁊ ſingularibus ex ꝑte medij. Sed ego crediderim.p.h.nō iudicaturū illā eē vł em/ſortes non eſt hō. Ideo credo ipſum locutū fuiſſe de ꝓpoſitionibꝰ q̄rum oēs tr̄i ſunt cōes:vbi eſt p̄dicatio directa:⁊ de mō loquēdi cōſueto. ⁊c. Sed q̄a vis vniuerſalitatis cōſtituitur ex ꝑte medij in ꝓpoſito/nō abſurde gloſať regula p.h. vt explanata eſt.

¶ Ad q̄rtū p̄ncipale cōtra q̄rtā cōditionē r̄ndeť/ cōditionē debere intelligi:niſi extremitates ambe diſtribuantur/dum tn̄ ſillogiſmus fuerit affirmatiuus: Et de hoc amplius infra.

¶ Ad quintum dicitur non eſſe inconueniēs mediū teneri magis ample vbi non diſtribuitur q̄ vbi diſtribuitur/quando non poteſt verificari de aliquo vbi nō diſtribuitur/ de quo nō poſſit vbi diſtribuiť/quia tūc nō ſtur cōtra fundamētū gn̄ale vt patet ex dictis.

¶ Ad ſextum reſpondetur eodem modo: Ad aliud dicitur/quod licet medium non poſſit accipi pro pluribus in minori q̄ in maiori in illis terminis ſeu materialiter (qnod idem eſt) poteſt tamen accipi in alijs eiuſdem forme:⁊ ſic intelligenda eſt prefata regula ⁊ alie conſimiles.

¶ Ad ſeptimum dicitur / conſequentiam eſſe bonam ob an̄tis impoſſibilitatem. Ad aliud diciť p̄mo/ in prefato ſillogiſmo maiorem eſſe affirmatiuam virtualiter/volo dicere ꝙ inferť ex vna pure affirmatiua ſcilicet ex hac/omne currens eſt album:quia bene valet/omne currens eſt album:ergo nullum currens eſt non album. Ultra/nullum currens eſt nō album: ergo nullum nō albū eſt currēs:prima conſequētia tenet ab affirmatiua ad negatiuam predicato variato. ſecunda vero per conuerſionem ſimplicem. Et quia ex prima affirmatiua cum ſupradicta minori īfertur predicta concluſio/infertur ex negatiua cum eadem minori:ꝙ an̄t ſupradicta minor cū illa affirmatiua īferat p̄dictā ꝯcłonē p3:q̄a bn̄ valet:oē currēs ē albū:petrꝰ nō ē albꝰ:ergo petrꝰ nō ē currēs/i baroco:igiť ⁊c.

Et aduerte ex hoc nō ſequi vniuerſaliter/ꝙ quicquid
ſequitur ad antecedens bone ꝯñe ſequitur ad ꝯñs/vt
patet aſpicienti quod dictum ē. Secundo/ dicitur ta
lem conſequentiam non eſſe proprie ſillogiſticam/eo
ꝙ vel arguatur in quatuor terminis vel quia illud
q̄d apponit̄ medio in maiori non apponitur minori
extremitati in concluſione. Alias cōſequentias que
poſſunt adduci tanquam inſtantie: non adduco: quia
tenebunt vel propter conſequentis neceſſitatem: aut
antecedentis impoſſibilitatem: vel quia ambe pre-
miſſe erunt negatiue/prout ſupra diffinita eſt propo
ſitio negatiua:

¶ Ad octauum dicitur ꝯñs eē neceſſariū/ac proinde
ꝯñam eſſe bonam non tamen ſillogiſticam.

¶ Contra tertiā partem cōcluſionis/quoad ꝑmas
duas regulas poſſunt fieri proportionabilia argumē
ta his: que contra duas primas regulas intrinſecas
facta ſunt: ⁊ ꝓportionabl'r ſolui. Ideo eis omiſſis

¶ **Arguitur ſic contra tertiam. Bene va-**
let/ Nullus leo eſt angelus: album eſt hominis
leo: ergo album non eſt hominis angelus: ⁊ tamen ar
guitur a non diſtributo ad diſtributū ex pte illius t'ī
hoīs: igitur tertia regula nulla.

¶ Secūdo arguit̄/bene valet/nullus leo ē alb⁹: oīs
leo eſt currēs: ergo currēs nō eſt albū: ⁊ tñ arguitur a
cōfuſa ad determinatā ex pte illius t'ī currēs: igitur
quarta regula nulla.

¶ Tertio bene ſequit̄/nullum album erit nigrum:
currens eſt album: ergo currēs nō erit nigrum: ⁊ ta-
men arguitur negatiue a non amplo ad amplum re-
ſpectu illi⁹ temini currens: igitur quinta regula nul
la. ¶ Item bene valet/oīs homo animal eſt ⁊ nō fuit
omne albū ē homo: ergo omne albū aīal non fuit: ⁊ tñ
ex pte de li albū arguit̄ a nō amplo ad amplū cū diſtri
butione: igitur defectus nullus.

¶ Quarto bene valet/aliquod riſibile ē nigrū: oē ri-
ſibile quod eſt riſibile neceſſario ē albū: ergo albū eſt
nigrū: ⁊ tñ arguit̄ ab amplo ad non amplū affirmati-
ue: igitur ſexta regula nulla.

¶ Quinto bene ſequitur/oīs hō currit: tātū riſibile
nō eſt hō: ergo nō tantū riſibile nō currit: ⁊ tñ ambe ꝑ
miſſe ſunt affirmatiue ⁊ ꝯclō negatiua ꝓut in ꝓpoſi
to: igitur ſeptima regula nulla.

¶ Sexto bene valet/oīs hō neceſſario ē curēs: albū
ē hō: ergo albū currēs neceſſario ē: ⁊ tñ variat̄ appella
tio: igitur octaua regula nulla.

¶ Septimo bene valet/nullum li homo ē dictio tri
ſillaba: li chimera eſt dictio triſillaba: ergo li chimera
non eſt li homo: ⁊ ſit caſus ꝙ totum antecedens ſit in
mente/⁊ concluſio in voce. Et tñ tūc extremitates in
aīte ſtant ꝑſonaliter ⁊ in ꝯñte materialiter: igitur no
na regula nulla.

¶ Octauo bene ſequitur/oīs homo eſt albus: oīs
hō fuit currēs: ergo currēs albū fuit: ⁊ tamen copula
concluſionis non eſt ſinonima cum copula maioris:
igitur decima regula nulla.

¶ **Ad primū negatur cōſequentia: quia vt**
dictum eſt: prefate conditiones intelliguntur quādo
ipſis non ſeruatis contrariatur fundamento genera
li: quod in propoſito non fit. Quod autem ꝑfata ꝯña
ſit bona poteſt ſic deduci/quia ille premiſſe inferunt
iſtas: nullus leo eſt angelus: album eſt leo: ergo albū
non eſt angel⁹. Et iſta cōcluſio infert formaliter hāc/
album non eſt hominis angelus. Cū igitur quicquid
ſeq̄t̄ ad ꝯñs: ſequit̄ ad aīs: ⁊ ꝯña reſultās ex ꝑmis ꝑ-
miſſis ⁊ vltīa ꝯclōne hēt diſpoſitionē ſillogiſticā: ſe-
quitur ſillogiſmum ꝑfatum eſſe bonum.

¶ Ad ſecūdum dicitur/ non eſſe inconueniēs argu
mentari a cōfuſa ad determinatam quando medium
diſtribuitur complete: ⁊ preſertim quando nō eſt re-
ſpectu eiuſdem multitudinis. Cetere vero limitatio-
nes ponentur infra.

¶ Ad tertium dicitur/non eſſe inconueniens ar-
guere a non amplo ad amplum negatiue: ſi termin⁹
ratione cuius hoc fit/ſit in premiſſa affirmatiua: ⁊ nō
ſit diſtributio in magis amplo in concluſione. Conſi
militer dico non eſſe inconueniens arguere a magis
amplo ad minus negatiue ſi magis amplum ſit ī pre
miſſa affirmatiua ⁊ ibidem diſtribuatur. Vtrunq̄ au-
tem erit inconueniens: ſi horum aliquid acciderit
ex parte termini poſiti in premiſſa negatiua. Cuius
ratio eſt: quia vnum eſt contra generale fundamētū:
aliud vero non. Et ſimiliter quando terminus eſt in
affirmatiua ratione cuius aliquid predictorum cōtin-
git/virtualiter arguitur poſita conſtantia: qua poſi-
ta conſequentie prefate ſunt bone vt ex regulis patet.

¶ Ad aliud dicitur cōſequentiā eſſe bonam: ſed non
tenet ſillogiſtice: concluſio enim ſequitur ex ſola ma-
iori. Bene enim valet/omnis homo animal eſt ⁊ non
fuit: ergo omne album aīal non fuit: vt patebit ī qn-
to notabili poſt regulas inſtādi ponēdo. Ibi enim po
nentur regule pro hac materia

¶ Ad quartū ꝯña ſimiliter negatur ꝓpter coſimilē
rationē. Nā li albū licet pro plurib⁹ in aīte ꝙ in ꝯñte
accipiat̄: neceſſario tñ debet verificari ꝓ illo ꝓ quo ve
rificatur in conſequente: ac proinde non itur contra
generale fundamentum.

¶ Ad quintum dr̄: ꝙ licet ꝯclō ſit ſimpliciter nega-
tiua ꝓut in ꝓpoſito: nō tñ infertur ex aīte ratione ex
ponentis affirmatiue ſed negatiue: quod liq̄bit ſi ſo-
lū ſumat̄ ſecūda exponens minoris cū maiore ſolū vbi
videbit̄ q̄liter ſecūda exponēs ꝯclōnis erit illata ſolū
q̄ eſt pure negatiua.

¶ Ad ſextū dicitur/non eſſe inconueniens talem ap
pellationem mutari. Et rō eſt: quia arguitur ab in-
feriori ad ſuperius ex parte appellationis: vt colligi
poteſt ex dictis in fine tractatus appellationis in pri
ma ⁊ ſecunda parte.

¶ Ad ſeptimum/negatur conſequentia q2 mutatio
ſuppoſitionis ꝓut ibi fit non cōtrariat̄ fundamento
gñali/eo ꝙ t'ſs mentalis ꝑſonaliter ſupponēs poteſt
ſupponere ꝓ eadē re ꝓ qua t'ſs vocalis ſeu ſcriptus
mal'r acceptus ſupponit.

¶ Pro octaui ſolutione ſciendū illā regulā qua dr̄
ꝯclōnis copulam debere eē ſinonimam cū copl'a ma-
ioris poſſe dupliciter intelligi vt colligit̄ ex doctorib⁹
Primo ſumendo ꝓ maiori ꝓpoſitione ꝑmā ꝓpoſi-
tionem. Et hoc non hēt verū niſi ī ꝑmis q̄tuor modis
ꝑme figure. Alio modo pōt intelligi vt maior ꝓpoſi-
tio ī ſillogiſmis negatiuis vocet̄ ꝓpoſitio negatiua: ⁊
ī affirmatiuis vocet̄ illa ī q̄ mediū diſtribuit̄: ſi tm̄ di-
ſtributū ſit in vna: ⁊ ſi in ambab⁹ illa in qua tenetur
magis āple vl' ample ſi ī alia nō ſit ampliatio: aut ſi ē
minor ampliatio. Si autem in vtraq̄ tenetur eq̄ am-
ple/tunc indifferenter copula ꝯclōnis poteſt cuiuis
illarum copule aſſimilari.

¶ Attñ licet hoc exiſtimē verū eſſe: nō tñ crediderim
fore ſimpl'r neceſſariū. Optīe. n. ſeq̄t̄/oīs hō fuit alb⁹:
ſortes ē hō: ergo ſortes ē q̄d fuit albū: ſumpto li quod
ſincategorematice. Volo dicere vt ſit ſignū faciēs itel
lectū tal'r ſumere li albū ī ꝯñte qual'r ſumebat̄ ī aīte:

⁊ hoc dico ne loco illius poſſit poni alius terminus ratione cuius tali conſequentie inſtari poſſit: ⁊ tamē nō ſeruatur regula dicta. Eſto vero cautus vt taliter apponas li quod/ vt oriatur p̄dictus effectus. Unde in hoc ſillogiſmo/ nullus equus fuit albus: fauellus eſt equus/ non bene concluderetur ſic: ergo fauellus nō eſt album quod fuit. Nam casu quo omnes equi ſint albi nunc: ⁊ nunꝙ tales fuerint: añs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum: quia/ li quod fuit/ ſolū reſtringit li albū quo ad ſuum mīe: ſed oportet dicere: ergo fauellus non ē quod fuit albū: vel appone li .b. illō denotās: ſed magis accedit ad ſillogiſticam diſpoſitionē: quod dictū eſt. Que tamen omnia intelligi debent ſeruatis omnibus aliſs ſupradictis conditionibus. Et ex his pꝫ ſolutio argumenti.

Poſitis cōditionibus omnibus quibus cognitis faciliter poſſunt ſolui paralogiſmi: aliquo pacto cōtra eas peccātes nō abſre fore arbitror aliquot regulas conſtituere/ quibus adducti in hac arte tirūculi vt cunꝗ poſſint facilius afferre inſtantiam cōtra p̄dictos paralogiſmos. Eſt igitur prima regula.

Quando medium tenetur equiuoce ſi ſillogiſmus fuerit affirmatiuus inſtabiť/ ſi ꝓ extremitatib⁹ accipias duos t̄mos ſignātes duo equocata ratiōis medij. Unde huic paralogiſmo/ omnis canis eſt ſubſtantia: ſidus eſt canis: ergo ſidus eſt ſubſtantia/ inſtabitur: poſito li piſcis loco illius termini ſubſtantia. Si vero fuerit negatiuus/ inſtabitur/ ſumptis ꝓ extremitatibus duob⁹ t̄mis idē nūero equocatū ſignātib⁹ vt huic paralogiſmo/ null⁹ canis ē accidēs: ſidus ē canis: ergo ſid⁹ nō ē accidēs: inſtabiť/ poſito loco illi⁹ termini accidens li ſtella.

Secunda/ quando fuerit medium diuerſimode acceptū quo ad acceptionē vnicā ⁊ nō vnicā: opꝫ aſpicere/ ꝗ̄ vna acceptio equaleat alterius forma acceptionis terminorum. Nā ſi hoc acciderit non valebit inſtari: Si autem hoc nō acciderit ⁊ ſillogiſm⁹ fuerit affirmatiuus/ accipiendi ſunt duo termini ꝓ extremitatibus: qui ratione varie acceptionis medij verificari poſſunt de eo ⁊ non inter ſe/ ⁊ inſtabitur. Uñ huic cōſequētie/ quilibet equus hominis fuit animal: fauellus hominis equus fuit: ergo fauellus fuit animal: inſtabitur ſic/ quilibet equ⁹ albi fuit currens: fauell⁹ albi equus fuit: ergo fauellus fuit currēs. Nam caſu ꝙ omnes equi p̄ter fauellū cucurrerint qui omnes poſſeſſi fuerint ab hominibus exiſtentibus albis: ſed fauellus fuerit poſſeſſus a ſorte qui fuit albus: nō tamē eo tempore quo poſſidebat fauellum/ añs eſt verum ⁊ conſequēs falſum. Maioris veritas patet: quia li eq⁹ reſtringitur ꝓ equis poſſeſſis ab hominibus albis dū albi erant. Minoris veritas liquet expoſitorie. Nam bene valet/ fauellus huius hominis equus fuit/ ſorte ſignato: ⁊ hic homo eſt vel fuit albus: ergo fauellus albi equus fuit. Si vero ſillogiſmus fuerit negatiu⁹ inſtabitur/ ſumptis duobus terminis ꝓ extremitatibus qui de ſeinuicem negari non poſſunt: ⁊ vn⁹ poſſit vere affirmari de medio ⁊ alius negari ratione diuerſe acceptionis. Unde huic paralogiſmo/ quilibet equus hominis ē equus: hominis equ⁹ non ē leo: ergo leo non ē equus: inſtabitur poſito li hinnibile loco illius termini leo.

Tertia/ quādo medium nullibi diſtribuitur complete/ inſtabitur/ accepto pro medio termino habente plura ſuppoſita ꝙ extremitates: ⁊ ꝓ extremitatibus accipiendi ſunt duo termini non valētes pro eodem ſupponere: quorum tamē ſignata cōtineātur ſub medio: ⁊ hoc q̄ndo ſillogiſmus fuerit affirmatiu⁹ Unde huic ꝯñe. ſ. leo ē animal: rugibile ē leo: ergo rugibile eſt animal: Inſtabitur enim ſic/ ſubſtantia eſt leo: equus eſt ſubſtantia: ergo equus eſt leo. Si vero ſillogiſmus fuerit negatiuus: accipies ꝓ medio terminum aliquem ſuperiorem reſpectu vtriuſꝗ extremitatis. Et extremitates ſint termini qui non poſſint negari de ſe. Unde huic cōſequētie/ homo nō currit: riſibile eſt homo: ergo riſibile non currit: inſtabitur ſic/ animal non eſt homo: riſibile eſt animal: ergo riſibile non eſt homo.

Quarta/ quando medium ſtat pro pluribus vbi nō diſtribuitur/ inſtabitur/ accipiēdo ꝓ medio taliter terminum ꝙ vbi diſtribuitur non ſtet pro omnibus ſuis ſignificatis: ⁊ vbi nō diſtribuitur ſtet pro aliquibus ſignificatis ratione ampliationis ꝓ q̄bus nō ſtetit vbi diſtribuebatur. Et ꝓ extremitate illius p̄miſſe i qua medium diſtribuitur accipiatur terminus ſtans ꝓ omnibus illis ſuppoſitis p̄ciſe ꝓ q̄bus ſtetit medium diſtributum. Et ꝓ alia extremitate ſumatur vnus terminus ſtans ꝓ aliquibus ſuppoſitis ꝓ q̄bus medium nō fuit diſtributū. Uñ huic ꝯñe/ oīs hō ē ens: rationale poſſibiliter ē homo: ergo rationale poſſibiliter ē ens: inſtabitur ſic/ omne albū ē leo: equus poſſibiliter ē albus: ergo equus poſſibiter eſt leo. Nā i caſu ꝙ ſolū leōes ſint albi in mūdo: añs erit verum ⁊ ꝯñs non.

Quinta/ quando medium ſtat pro pluribus in p̄miſſa affirmatiua ꝙ in negatiua: fac medium nō ſupponere in negatiua: ipſo ſupponēte i affirmatiua ratione ampliationis: ⁊ ꝓ extremitatibus accipe duos terminos qui nō poſſint cōſtituere ꝓpoſitionē negatiuam veram: quales ſunt termini cōuertibiles vel ſynonymi: ⁊ dabis inſtantiam. Unde huic conſequētie/ nullum animal ē accidēs: omnis equ⁹ p̄r eſt aīal: ergo null⁹ equus poſſibiliter ē accidēs/ īſtabitur poſito loco illi⁹ t̄ri accidēs/ li hinnibile: ⁊ ſit caſus ꝙ nullus equus ſit in mundo: ⁊ ꝙ copula non abſoluat.

Sexta/ quando medium eſt copulatum cuius vna pars diſtribuitur in vna p̄miſſa: ⁊ altera i altera: reſiduis ꝑtibus cōfuſe tātum ſupponentibus/ inſtabitur/ accepto ꝓ medio vno copulato cuius q̄libet pars habeat plura ſuppoſita: ⁊ cuius nulla pars ſupponat ꝓ omni illo ꝓ quo totum copulatum ſupponere poteſt ſecūdum acceptionē quam habet: ⁊ ꝓ extremitate diſtributa accipiatur vnus terminus ſupponens ꝓ omnibus ſuppoſitis ſimul ꝓ quibus totum copulatum ſupponere poteſt. Et ꝓ extremitate ſtāte cōfuſe tātum aſſumatur terminus ſupponēs ꝓ illo ꝓ quo vna pars copulati ſupponere poteſt. Unde huic paralogiſmo/ omnis homo ⁊ homo portāt lignum: omnia riſibilia homo ⁊ omnis homo ſunt: ergo omnia riſibilia portant lignum/ inſtabitur/ poſito loco illius termini/ portāt lignum/ li cōſtituunt vnū/ ⁊ ſumo li vnum pro vno ſimpliciter. Hoc dixerim quia numerus poteſt dici vnum ens: ⁊ ſed hoc ſolū erit ſecundum quid/ quem numerum poſſunt plura entia conſtituere.

Septima/ quādo vtraꝗ premiſſa eſt negatiua/ inſtabitur/ ſumptis ꝓ extremitatibus duob⁹ terminis conuertibilibus aut ſynonymis: ⁊ ꝓ medio ſumatur vnus t̄mus diſparatus vł imptinens ad eos.

Unde huic ꝯñe / nullus leo ẽ homo: null⁹ lapis ẽ leo: ergo null⁹ lapis ẽ hõ: dabitur inſtãtia poſito loco illius termini lapis / li riſibile.

¶ Octaua / quando vero medium tenetur differẽter quoad ſuppoſitionem / inſtabitur / accepto ꝑ vna extremitate termino valẽte verificari ð medio in vno ſuppoſitionis genere: ⁊ pro altera alio t̃ro potente verificari de medio in alio genere ſuppoſitionis qui tamẽ termini inter ſe nullatenus poſſint conuenire. Unde huic ꝯñe / omnis homo ẽ itelligibilis: ſpecies ẽ homo / ergo ſpecies ẽ intelligibilis / inſtabitur / poſito loco illi⁹ termini intelligibilis li riſibilis: ſuppoſito li intelligibilis ibi tantum ampliare ad quatuor tempoꝛis differentias: vel ꝙ li riſibilis amplietur ad quinq̃. Nam tunc ꝯclũo eſt falſa: licet iſta propoſitio ſit vera / ſpecies imaginatur riſibilis: ſicut ⁊ iſta ẽ falſa / homo eſt equus: iſta exiſtente vera / homo imaginatur equus: et ſi termini pꝛime ꝓpoſitionis amplientur vſq̃ ad quinq̃.

¶ Regule autẽ quibus poſſumus paralogiſmis inſtare in quibus cõmittiẽ aliq̃s ðfectus oppoſitus conditionibus illationis ſunt he.

¶ Pꝛima / quando aliqua extremitatũ in añte ⁊ ꝯñte ſumitur equiuoce: accipiatur vn⁹ t̃rs plura ſignificans: qui ſecũdum vnam ſignificationẽ poſſit dici de medio non tamẽ de alia extremitate: ꝙ tamẽ alia extremitas etiam poſſit dici de medio ⁊ tũc inſtabitur tali ꝯñe. Unde huic paralogiſmo / omnis homo eſt ens: omne ridens eſt homo: ergo oẽ ridẽs eſt ens / ſumpto li ridẽs equiuoce / inſtabitur poſito li aĩal loco illius termini ens. Si li ridẽs ſtet in minoꝛi ꝓpꝛie ⁊ in ꝯñte methaphoꝛice.

¶ Secunda / quando vero aliqua extremitas variatur in añte ⁊ ꝯñte quo ad acceptionem vnicam ⁊ nõ vnicam. Sume pro tali extremitate aliquod complexum tale ꝙ verificetur de medio ratiõe vnius acceptionis: ⁊ nõ poſſit verificari de extremitate alia in ꝯñte ratione alterius acceptionis. Unde huic conſequẽtie / omnis homo eſt animal: hominis equus nõ ẽ animal: ergo equus hominis nõ ẽ homo. Inſtabiẽ / poſito li equus loco illius termini homo poſiti ĩ ſubiecto maioꝛis ꝓpoſitionis. Pꝛopoꝛtionabiliter fieri opoꝛtet ſi ſillogiſmus fuerit affirmatiuus. Añ huic ꝯñe / omne album fuit nigrum: hominis equus fuit albus: ergo aliq̃s hoĩs equus fuit niger: inſtabiẽ / poſito li legentis loco illius termini hominis. Et ſit caſus ꝙ quilibet equus fuerit heri albus ⁊ antea fuerit niger ⁊ nullus equus fuerit poſſeſſus ab homine dũ legeret: ſed ante vel poſt: tũc añs ẽ verum ⁊ ꝯñs falſũ vt faciliter perſpici poteſt.

¶ Tertia / quando arguitur a non diſtributo ad diſtributum: fac terminum rõne cuius committitur talis defectus habere plura ſuppoſita ꝙ mediũ ⁊ ꝙ alius qui eſt altera extremitas: q̃. ſ. altera extremitas ðbet eſſe t̃rs cõuertibilis cũ medio: ⁊ ambe. ſ. ipſemet extremitates debent ſupponere ꝑ aliquo ꝑ quo terminus ſupponit ratione cuius committiẽ defect⁹ / ſed non ꝑ omnibus: ⁊ dabitur inſtãtia. Unde huic cõſequẽtie: oĩs hõ ẽ riſibilis: tm̃ rõnale ẽ hõ: ergo tantũ rõnale ẽ riſibile: inſtabiẽ ſi li aĩal ponatur loco illius termini riſibilis.

¶ Quarta / qñ arguitur a cõfuſa ad determinatam inſtabitur: ſi facias p̃miſſam verificari ꝑ pluribus reſpectu diſtributionis / taliter ꝙ ꝑ vno ſolo vnum extremum non conueniat alteri. Unde huic ꝯñe / omnis diuina pſona ẽ eſſentia diuina: omnis pſona eterna ẽ diuina pſona: ergo oĩs pſona et̃na ẽ. b. eſſentia diuina ſumpto li cẽntia complete / inſtabiẽ hoc pacto / omnis creata pſona ẽ eſſentia creata: oĩs pſona humana ẽ creata pſona: ergo oĩs pſona humana eſt. b. eſſentia creata.

¶ Quinta / quando arguitur a non amplo ad amplum cum diſtributione ampli inſtabitur: ſi terminus qui ſtat ample habet plura ſuppoſita ꝙ quin añte non tenetur ample ⁊ ꝙ medium ⁊ ꝙ alij t̃ri / tali pacto: vt p̃dictus terminus ratione ampliatiõis ſtet ꝑ aliquo in ꝯñte ꝑ quo nõ ſtetit in añte. Unde huic ꝯñe / omnis homo fuit currẽs: omne riſibile ẽ homo: ergo omne riſibile fuit currens: inſtabitur / ſi li aĩal ponaẽ loco illi⁹ termini / riſibile. Et caſus ſit ꝙ nullum animal ſit p̃ter homines: tamen in p̃terito fuere multa animalia cum hominibus / quoꝛum oĩum ſoli homines cucurrerunt.

¶ Sexta / quãdo arguitur ab amplo ad nõ amplum / fac terminum amplum ratione ampliationis ſupponere in añte ⁊ non in ꝯñte: ⁊ inſtabitur. Unde huic ꝯñe: omnis homo ẽ currẽs: omne riſibile poſſibiliter ẽ hõ: ergo omne riſibile eſt currẽs: inſtabitur ſic / omne coꝛpus eſt currẽs: oĩs homo poſſibiliter eſt coꝛpus: ergo oĩs hõ eſt currẽs. Nã caſu ꝙ ſola aĩalia ſint in mundo currentia quoꝛũ nullũ ſit hõ / añs ẽ verum ⁊ conſequens falſum.

¶ Septima / quando vna pꝛemiſſarum eſt negatiua ⁊ concluſio affirmatiua / inſtabitur / ſumpto ꝑ extremitate p̃miſſe negatiue aliquo termino non ſupponẽte / ⁊ ꝑ medio ⁊ alia extremitate terminis cõuertibilib⁹. Unde huic ꝯñe / nullus homo eſt animal omne riſibile ẽ homo: ergo omne riſibile ẽ aĩal: inſtabiẽ: poſito loco illi⁹ t̃ri aĩal li chimera. Inſtabiẽ ſimiliter ſumpto ꝑ extremitate p̃miſſe negatiue t̃ro aliquo: diſparato reſpectu medij ⁊ alterius extremitatis vt patet ponendo loco illius t̃ri / aĩal / li equus.

¶ Octaua / quando variatur appellatio: iſtabitur / aſſumpto termino ꝑ vna extremitate / qui ratione appellationis q̃ ponitur in ꝯñte nõ poſſit verificari de altera extremitate / qui tamen poſſit de medio in añte verificari ratione diuerſe appellationis. Unde huic ꝯñe: omnis deus p̃r eſt ſubſtantia: pater neceſſario eſt deus: ergo pater neceſſario eſt ſubſtantia. Inſtantia dabitur / poſito li creans loco illius termini ſubſtantia.

¶ Nona / quando mutatur ſuppoſitio alicuius termini in añte ⁊ in ꝯñte: inſtabitur: faciliter reperto aliquo termino ꝑ vna extremitate / qui ratiõe vnius generis ſuppoſitionis non poſſit verificari de altera extremitate: ⁊ ratione alterius generis ſuppoſitionis poſſit verificari de medio. Añ huic ꝯñe / nullus homo eſt verbum: riſibile eſt homo: ergo riſibile non eſt verbum: inſtabitur: poſito li nomen loco illi⁹ termini verbum.

¶ Pro decima autem regula / qua dicitur copulam concluſionis debere inſequi copulam maioꝛis non eſt neceſſe peculiarem regulam conſtituere: eo ꝙ ſemp opoꝛteat aliũ defectũ interuenire ad hoc ꝙ conſequẽtia ſit nulla. Nam illud ſolum non ſufficit quin potius nec ẽ defectus. ¶ Non añt ĩ qualibet regula diſtinctum eſt inter ſillogiſmos affirmatiuos ⁊

negatiuos: quia intellectis exemplis de affirmatiuis/ faciliter eluceſcit modus inſtandi in negatiuis.

¶ Attamē/ vt predictas regulas perfectius calleas ⁊ ex eis alias elicere (ꝓ aliis variis ſillogiſmis inſtandis) valeas: Accipe hec notanda.

¶ Primum: terminum ſupponere aut verificari de vno/ aut pluribus/ ſtat tripliciter. ¶ Primo/ quando dicitur de pronomine demonſtrante rem quam talis terminus ſignat/ ſeruata ſolum ampliatione/ reſtrictione. Nō autem ſuppoſitionis ſpecie/ aut appellatione/ ⁊ iſto modo li homo/ in hac ꝓpoſitiōe/ omnis homo ē ſortes: ſupponit ꝓ quolibet homine mūdi exiſtente. ¶ Alio modo quando de tali ꝓnomine verificatur ſeruata omnino eadem ſuppoſitione/ ampliatione/ ⁊ appellatione/ ⁊ omni alia acceptione: quā habet in ſua ꝓpoſitione: ⁊ iſto modo li homo/ in p̄fata ꝓpoſitione/ nō poteſt verificari niſi tātum de vno homine q̄ ſolus ſit i mūdo. ¶ Tertio modo terminum verificari de aliquo: ē ipſum cum illo alio conſtituere vnam ꝓpoſitionem veram: ⁊ ſic li homo in p̄fata ꝓpoſitione ꝓ ſolo ſorte poteſt verificari. Quando igiť i p̄fatis regulis dr̄: accipiať tr̄s q̄ poſſit đ vno vl' pluribus verificari: intelligitur de li verificari ſecūdo vl' tertio modo ſumptis.

¶ Secundum eſt/ ad inueniendum inſtantiam requirentem terminum ſupponētem ꝓ pluribꝰ q̄ alter terminus: eundum ē ad traſcendentia: aut ad genera generaliſſima. Et ſi velimus facere ſupponere vnum terminum ꝓ pluribus ratiōe ampliationis q̄ alter/ eūdum eſt ad terminos cōnotatiuos: Et ſimiliter ſi velimus facere vnū tr̄m alicubi ſupponere ⁊ alicubi nō. Nā rōne defectus cōnotationis hoc pōt fieri facilius q̄ in terminis abſolutis.

¶ Tertium/ ſi conſequentie alicui non poſſis inſtare vtendo terminis quibus communiter vtimur/ neceſſarium erit tibi fingere alios/ quibꝰ interuenientibus poſſis inſtare: Uerbi. g. hec ꝯña: ſubſtātia omnis equus pl'r ē: brunellus ē ſubſtantia: ergo brunellus omnis equus pl'r eſt: ē nulla: quia arguitur ex puris ꝑticularibus/ cui tamen nō poteſt inſtari in terminis creaturarum: eo q̄ illa maior ſit impoſſibilis/ ⁊ omnis alia eiuſdem forme/ p̄ſertim ſecundum nominales. Oportet ergo imponere li a. ad ſignificādum tantum/ ſicut/ ſortes vel chimera/ ⁊ tunc inſtabitur/ poſito li: a. loco illius termini equus: vbi vides terminum communem ſolum verificari poſſe ꝓ vno ſingulari. Unde notabis hanc cautelam/ videlicet/ q̄ ſi volueris inſtare alicui ꝯñe in qua ponitur aliquis terminus modalis: congruum erit tollere illos modos ⁊ dare inſtantiam in ſuis de ineſſe: ⁊ poſtq̄ inuenta fuerit: querātur termini qui appoſitis etiā modis ſolum ſupponant ꝓ tot ſuppoſitis pro quot termini illarum de ineſſe ſupponebant. Hoc liquet in prefato ſillogiſmo. Dicamus ergo ſic/ ſubſtātia omnis equꝰ eſt: petrus ē ſubſtantia: ergo petrus omnis equus eſt tunc dabitur añs verum ⁊ ꝯñs falſum: poſito vnum equum ſolum exiſtere in mundo: vt li equus tantum habeat vnum ſuppoſitum: quia autem hoc nō poteſt fieri quando li equus ampliatur: neceſſe fuit imponere li. a. ad ſignificandum taliter q̄ eſſet terminꝰ communis ⁊ poſſet ſupponere ꝓ vno ſolo: Dixi p̄ſertim ſecundum nominales: quia ſi teneatur implicare contradictionem vnius ſpeciei eſſe plures angelos/ bene poteſt dari inſtantia: ponendo vnum terminum ſpecificum vnius ſpeciei angelice loco illius termini equꝰ vel li ſol/ poſito q̄ ſit impoſſibile eſſe plures ſoles/ ⁊ ſi hoc ſecundum falſum ſit: multi caſus ponūtur a nominalibus impoſſibiles. Dixi amplius in creaturis/ quia ſic inſtabitur in diuinis: eſſentia diuina omnis ꝑſona poſſibiliter ē: pater pl'r eſt eſſentia diuina: ergo pr̄ oīs ꝑſona poſſibiliter ē: ſumpto li pater/ incōplete ⁊ ceteris terminis complete.

¶ Hic tamen obiter ſcito/ aliquot doctores nō admittere aliquem terminum poſſe ſignificare ſortē vl' chimeram tantum: eo q̄ ſit maior conuenientia inter ſortem ⁊ quamlibet aliam rem poſſibilem/ q̄ inter ſortē ⁊ chimeram: ac ꝓinde ſi illa duo ſignificantur per aliquem terminum: ⁊ omnia poſſibilia ſignificari ꝑ eundem oportet. Ratio (vt dicunt) ē quia nullus terminꝰ poteſt imponi ad ſignificandum duas res vel plures inter ſe differentes: quin etiam ſignificentur ꝑ eūdem terminum omnes res alie cum talibus rebus conuenientes: ſed hoc non obſtat dictis. ¶ Primo quia quicquid ſit de ſignatiōe abſoluta nō habet verū hoc fundamentum de ſignificatione cōnotatiua. Unde ſi ſolus ſortes eſſet albus ⁊ vnus equus/ li album illos ſignificaret ⁊ non omnes homines ſi alii homines ⁊ equi nō poſſent eſſe albi. Hoc dico quia ſignificatum extēditur vſq; ad poſſibilia ⁊ vltra. ¶ Sed cōtra hoc poſſet fieri replica probans nullam talem connotationem reperiri poſſe inter ſortem ⁊ chimeram/ quin ē ſit inter ſortem ⁊ aliam rem poſſibilem/ ⁊ q̄ conueniētia de qua loquitur dictum fundamentum intelligať tā de eſſentiali q̄ de accidentali. Ideo dr̄ ſecundo q̄cquid ſit de hoc/ argumentum non conuincere: ⁊ ratio eſt: quia tūc pōt poni caſus q̄ li. a. accipiatur ab intellectu tantum ꝓ ſorte vel chimera: licet ſignificet ōnia entia mundi. Non enim ē neceſſe terminū accipi aut ſupponere ꝓ omnibus ſuis ſignatis: vt patet in hac ꝓpoſitione/ omnis homo ē. Unde ſicut ipſi dicunt q̄ in hac ꝓpoſitione/ ſortes poſſibiliter ē homo qui ē: li hō/ tātū ſtat ꝓ p̄ſentibꝰ qñ ſumitur pure reſtrictiue Ita ego dicā me velle li. a. tm̄ accipi ꝓ ſorte vel chimera quando dixero/ ſortes poſſibiliter ē. a. licet multa alia ſignificet.

¶ Quartū/ ſi tibi propoſitus fuerit aliquis ſillogiſmus cui nullo pacto poſſis inſtare/ tunc aſpicere oportet an aliqua p̄miſſa ſit impoſſibilis: vl' inter ſe ambe incompoſſibiles: vel ꝯñs neceſſarium. Nam ſi aliquid horum acciderit ꝯña erit bona/ eo pacto quo p̄miſſa fuerit impoſſibilis: volo dicere: q̄ ſi fuerit i poſſibilis đ materia: erit bonus ſillogiſmus matr̄: ſi đ forma vl' đ forma acceptiōis tr̄orū ſimiliter tr̄r erit bonꝰ. Idem dico de neceſſitate conſequentis ⁊ de icōpoſſibilitate premiſſarum.

¶ Conſimiliter aſpiciēdum eſt/ an cōcluſio inferatur ex ſola vna p̄miſſa vel ex vna cum cōſtātia/ formaliter vel virtualiter poſita per alteram premiſſam: taliter q̄ alia p̄miſſa in tali ꝯña non deſeruiat: niſi tanq̄ conſtantia alterius/ ⁊ nō ex vnione extremitatum cū medio ſequatur vnio earundem in cōcluſione/ Nā ſi aliquod horum contingat dato q̄ ꝯña teneat formaliſſime: nō tñ ꝯña erit ſillogiſtica/ vel ob hoc q̄ ꝯña ſillogiſtica bona de medio communi addat ſup alias hoc: q̄ eius bonitas ꝓueniat ex hoc quod ſequiť diuiſio aut vnio extremitatum in concluſione: ratione connexionis aut diuiſiōis earūdem cum medio eo mō quo ſupra dictum eſt. Dico ergo/ q̄ ſi conſequens ſolum ſeqtur ex vna ſola p̄miſſa ſiue alia ſe habeat tanq̄ cōſtantia ſiue non/ erit enthimema. Si vero medium non

poſſit verificari de pluribꝰ: tenebit virtualiter expoſitorie. Si vero nõ poſſit verificari ꝓ diuerſis virtualiter tale medium tenebitur diſtributiue. Si vero ſolum ꝯña fuerit bona: eo ꝙ ꝯñs ẽ neceſſariũ: aut vna ꝑmiſſa impoſſibilis: ⁊ multo amplius ſi ambe: vel iter ſe incompoſſibiles: erit bona extrinſece: ſi ſolũ ob hoc habet bonitatem. Nec tamen erit neceſſe cõſequentiã eſſe inductiõem / aut exemplum / aut enthimema / aut ſillogiſmum / eo ꝙ diuiſum huius diuiſionis datur de conſequentia bona intrinſece: ⁊ loquor ꝺ diuiſiõe qua diuiditur ꝯña bona i illa quatuor mẽbra: vt ſunt conſequentie bone.

Quintum / eſt ꝙ cognoſcas quãdo conſequẽtia ſeqꝛ ex vna ꝑmiſſarum ſolũ dantur due regule Prima. Quelibet propoſitio pure affirmatiua infert ex ſe vnam de diſiũcta copula / dum tamen participet cum ꝑdicta affirmatiua in vno extremo ⁊ in vna parte copule / ⁊ dummodo alia pars ſit negatiua ⁊ predicatum ꝑcedat vtrãq̃ copulam. Formaliter. n. ſequitur / fauellus ẽ albus / ergo fauellus currens eſt vel non fuit. Et ſimiliter valet / fauellus fuit albus: ergo fauellus currens fuit vel non ẽ. Secũda / quelibet ꝓpoſitio de copula copulata cuius vna pars copule affirmatur / ⁊ altera negatur / cuius ꝑdicatum ꝑcedit vtranq̃ copulam infert formaliter vnam propoſitionem negatiuam / dum tamen participet cũ ea in vno extremo ⁊ in copula negata. Unde bene vꝫ / fauellꝰ aliquod currẽs ẽ ⁊ nõ fuit: ergo fauellꝰ nõ fuit. Et hec ſecũda regula deducitꝰ ex ꝑma / eo ꝙ ſi aliq̃ ꝯña eſt bona ex oppoſito conſequentis infertur oppoſitum antecedentis.

Sextum / notãdum dupliciter ſillogiſmũ eſſe bonum: mediate ⁊ immediate. Sillogiſmus immediate bonus ẽ ille qui immediate regulatur ꝑ dici de omni / vel ꝑ dici de nullo. Mediate vero / quãdo regulatur mediate per talia principia. Primum accidit quãdo medium vtrobiq̃ eſt totale extremum / ⁊ ſimiliter q̃libet extremitas / ⁊ quãdo õnes tẽi q̃ ponuntur in añte (excepto medio) ponũtur in cõſequẽte: exẽplum primi notum ẽ. Secundi vero patet hic / cuiuſlibet hominis equus currit: petrus ẽ homo: ergo petri equus currit. Quod autem talis ꝯña non immediate reguletur ꝑ dici de omni patet / quia ꝑdicatum maioris nõ dicitꝰ ꝺ ſub ſũpto ſub medio i ꝯñte / ſed ꝺ equo ab hoĩe poſſeſſo / ⁊ multo minꝰ erit ſic regulatꝰ ſi in ꝯñte diceretꝰ: ergo equꝰ currit: erit tñ bonꝰ / quia iſta ꝯña infertur ab illa. ſ. petri equus currit.

Septimum tandem notandum eſt / ꝙ vera ars ⁊ ratio inſtandi eſt / ꝑ intelligere defectus i ꝯña commiſſos / ⁊ ꝑcognoſcere in quo eſſentia ⁊ vis illatiua cõſiſtat / ⁊ exercitium circa hoc: alioquin ſi ſolis regulis ab aliis poſitis quis vti velit ignorans / aut nõ medulitus callens quo defectu ſillogiſmi laborẽt: fortuito ⁊ cum labore inſtantiam reperiet. Erit enim talis veluti medicus vtens regulis in libris inuentis abſq̃ ꝑfecta morbi cognitione. De quo dicitꝰ in aphoriſmis raſis / operari cum fiducia q̃ in libris reperiſitꝰ abſq̃ ſapiẽtia / res ẽ caſualis. Et damaſcenꝰ ẽt in ſuis aphoriſmis / opari ſcđm libros abſq̃ ꝑfecta rõne ⁊ ſolerti ingenio / moleſtum eſt.

Uerum quia ad inſtandum alicui conſequentie oportet inſtantiam eſſe eiuſdem forme cũ ꝯña cui inſtantia adhibenda eſt. Ultra ea que in ꝑmo tractatu de ſimili forma dicta fuere aliquot pauca hic dicenda ſunt. Reduco igitur ad memoriam diffinitionem ſinonimitatis intrinſece poſitã in ꝑfato tractatu prio / q̃ talis ẽ: Sinonimitas itrinſeca ẽ illa q̃ eſſentialiter requiritꝰ ad conſtituendam oppoſitionem / vel cõuerſionem / vel conſequentiã aliquam cui volumus inſtare. Cum ergo de eſſentia ſillogiſmi ſit mediũ bis ſumi ante concluſionem / fit vt ſinonimitas inter medium in maiori ⁊ ipſummet in minori ſit intrinſeca: Hoc liquet. Nam ſi hec ſinonimitas non eẽt de eẽntia illius / ſillogiſmus annullaretur / argueretꝰ ſi quidem in quatuor terminis. Conſimiliter de eẽntia ſillogiſmi eſt ꝙ quelibet extremitas in eo ſumatꝰ bis / ſemel in añte ⁊ ſemel in cõſequente / quo etiam fit / vt ſinonimitas reperta inter maiorem extremitatem in añte / ⁊ ipſam met in ꝯñte / ſit intrinſeca: ⁊ idem dicendum eſt de minori.

Ex quibus clare infertur in prima figura in omnibus eius modis reperiri ſinonimitatem intrinſecam iter ſubiectum maioris ⁊ ꝑdicatum minoris totaliter vł ꝑtialiter. Primũ erit q̃ñ mediũ vtrobiq̃ erit totale extremum. Secundum q̃ñ in vna fuerit extremum partiale. Ratione autem extremitatum ſinonimitas erit in modis directe cõcludentibus inter ꝑdicatũ maioris ⁊ ꝑdicatũ ꝯclõis / iter ſubiectũ minoris ⁊ ſubiectum ꝯclionis. In modis autem indirecte concludentibus econtra dicatur.

In q̃rta autem figura ſinonimitas ex parte mediĩ attẽdenda eſt inter ꝑdicatum maioris ⁊ ſubiectũ minoris. Ex ꝑte vero extremitatũ ſinonimitas erit iter ſubiectum maioris ⁊ ꝑdicatũ concluſionis: in modis directe concludentibus / in indirecte aũt ecõtra.

In ſecũda figura ex ꝑte mediĩ / ſinonimitas īuenitꝰ inter ꝑdicata vtriuſq̃ ꝑmiſſe: ⁊ inter ſubiecta earũdẽ ⁊ ambo extrema concluſionis.

In tertia vero vice verſa. Nam ſinonimitas mediĩ erit inter ſubiecta vtriuſq̃ ꝑmiſſe: ⁊ ex parte extremitatum inter earundem ꝑdicata ⁊ vtrunq̃ extremũ concluſiõis. Et in omnibus his intelligitur totaliter vel partialiter / modo ꝑexpoſito / ſeruatiſq̃ omnibus conditionibus aliis ſillogiſticis. Omnis autem ſinonimitas preter ſupradictas / extrinſeca cenſenda eſt / vtpote ex cuiꝰ variatione vel obſeruatione nõ dependet eſſentia ſillogiſmi.

Uerum pro hac ſimili forma perfectius cognoſcenda ꝑſertim quo ad id quod ad hanc materiam ꝑtinens videtur / propono aliqua dubia.

Primum / an termini diuini ſint eiuſdem forme cũ tẽis creaturarũ? Ad hoc dubiũ quadruplex eſt reſpõdẽtiũ opinio. Due ſũt medie: ⁊ due extreme / Prima extrema reſpõdet negatiue / aſſerens nullum terminum diuinum eſſe eiuſdẽ forme cum terminis creaturarum: immo aliqui voluerunt dicere / quodlibet genus ſcientie vendicare ſibi peculiarem logicã. Alia extrema opinio reſpondet abſq̃ diſtinctione affirmatiue conceditq̃ regulas philoſophi inſtantiam pati in terminis diuinis / ac ꝓinde affirmat regulas ꝑdictas nõ eẽ ad diuina extendendas / Duarum aũt inter has mediantium prima diſtinguit / vel tales termini ſumuntur complete: vel incomplete. Si primũ ſunt eiuſdem forme / ſi ſecũdum minime. Secunda diſtinguit ſic / vel termini ſunt ꝑſonales / vel eſſentiales Si primum / quales ſunt li pater / filius / ſpiritus ſanctus / ⁊ li ꝑſona / ſunt eiuſdem forme qualitercunq̃ ſumantur / Si eẽntiales nullatenus / niſi ſumantur complete / quia aliās non ſeruabitur eadem quantitas. Et

hec vltima nunc communiter tenetur ⁊ rationabilior mihi apparet rōne (ī tractatu diuinoꝝ tꝼoꝝ ſuprema cauſa fauente) ponenda.

¶ **Secundū / an termini relatiui ſint eiuſdē** forme cum terminis abſolutis? Ad hoc reſpondetur affirmatiue quo ad relatiua identitatis ſiue ſint ſubſtātie ſiue accidentis. Quo ad vero relatiua reciproca ⁊ relatiua diuerſitatis reſpondetur negatiue. Et rō eſt / quia relatiuum reciprocum habet ſuppoſitionem depēdētem ab añte: ⁊ relatiuum alietatis īcludit reciprocū: ac ꝓinde nō ſunt eiuſdē forme cū alijs: Nec ꝓpterea ſeqꝛ has copulatiuas eē eiuſdē forme: ſ. omnis homo currit ⁊ ille mouetur: ⁊ omnis equus currit ⁊ leo mouetur: licet prima vnius pars ſit eiuſdem forme cum prima parte alterius ⁊ ſecunda cum ſecunda. Non tamen tota cum tota / quia in prima eſt ſinonimitas aliqua. ſ. inter ſubiecta ſuarū cathegoricarū q̄ nō eſt in ſecunda. Bene tamen eſſet ſecunda eiuſdē forme cum prima ſi poneretur li equus in ſubiecto ſecunde cathegorice. Et hoc dico ſi communis opinio teneatur de ſuppoſitionibus relatiuorum ſubſtantie idētitatis / nō aūt tenēdo quod in ꝑuis dixi de diſtributione talis relatiui quia tunc deficeret quantitas / rōne ſuppoſitionis diuerſe. Amplius aduerte eſſe ſinonimitatem intrinſecam inter relatiuum alietatis ⁊ ſuum añs. Unde iſte non ſunt eiuſdem forme / omnis homo ⁊ alius homo ſunt / omnis equus ⁊ alius leo ſunt. Bene tñ iſta / oīs equus ⁊ ali⁹ equ⁹ ſunt / cū ꝑma.

¶ **Tertium / an terminus includēs aliquod** ſincathegorema vl'e ſit eiuſdem forme cū alio id non includēte / vt eſt li ſemper / vbiq; / ⁊ alij termini huiuſmodi? Ad hec reſpondetur negatiue. Unde ſi li. b. imponatur ad ſignificandum tantum ſicut / omnis hō / non eſſet eiuſdem forme cum alijs tꝼis. Et intelligo hoc li oīs non effecto parte extremi. Rō eſt / quia non eſt eadem quantitas:

¶ **Quartū / an terminus abſolutus ſit eiuſ**dē forme cū cōnotatiuo ⁊ abſtract⁹ cū cōcreto? Ad hec ambo reſpondetur affirmatiue:

¶ **Quintū / an terminus ſingularis nume**ri non collectiuus ſit eiuſdem forme cum termino collectiuo cuiuſcunq; numeri / ⁊ cum nō collectiuo pluralis numeri? Itidem ad hoc reſpondetur affirmatiue. ¶ Sed cōtra / ergo iſte ꝓpoſitiones nō opponūtur formaliter / petrus eſt homo / petrus nō eſt homo: ꝯña tenet / q̄a iſte ſunt eiuſdē forme / brunell⁹ ē equ⁹ / brunellus nō eſt equi / ⁊ ſunt ambe vere. Rñdetur negādo ꝯñam / cuius rō ē quia nō ſeruaꝛ ſinonimitas ī ſecūdis inter earū ꝑdicata: q̄ ē inter ꝑdicata ꝑmarū / bñ tamē cōcedo has eē eiuſdem forme / petr⁹ eſt hō / brunellas eſt equi.

¶ **Sextum / an complexum vnice ſumptum** ſit eiuſdem forme cum complexo nō vnice ſumpto? Reſpondetur negatiue / tum quia non ſeruaretur numerus. Nā cōplexum vnice ſumptum reputatur vnicus tꝼs ⁊ nō vnice plures: tū q꜡ nō ſeruareꝛ q̄ntitas / eo ꝙ cōplexū pōt vnica reſtrictione reſtringi: non autē non vnice ſumptum.

¶ **Septimum / an complexum vnice ſum**ptum ſit eiuſdem forme cum termino incōplexo? Dicitur ꝙ ſic. Unde ſunt iſte eiuſdem forme / hō currit / equus hominis currit.

¶ **Octauum / an complexum vnice acceptū** habens aliquod ſignum effectum partem extremi ſit eiuſdem forme cum alio complexo etiam vnice ſumpto nō habente tale ſignum? Idem dubium accidit / quādo copula implicationis non tenetur eodem modo quia. ſ. in vna negatur / ⁊ in alia affirmatur: vel q̄a vna eſt ꝺ preſenti / ⁊ alia alterius tēporis. ¶ Ad hec omnia doctores aliquot reſpondent affirmatiue / eorumq; ratio eſt / quia tunc acceptio vnica reputatur vnicus terminus / ac ꝓinde non ad partes ſed ad totum reſpiciendum eſt. Alij aūt oppoſitum ſentiunt / quod ī primo tractatu ſecutus ſum. Fateor tamē (tēta prima opinione) nō poſſe inſtari alicui conſequentie / ſi cetere conditiones ſeruenꝛ. ¶ Sed cōtra / ergo iſta cōſequentia nō erit formalis / omnis homo ē homo qui eſt: petrus eſt homo: ergo petrus eſt homo qui eſt: conſequēs eſt falſum quia eſt in darij: ꝯña vero liquet quia nō valet in ſimili / omnis equ⁹ ē equus qui eſt: brunellus eſt equus / ergo brunellus ē equus qui fuit. Reſpondetur negando ꝯñam / quia non ſeruatur ſinonimitas inter maiorem ⁊ extremitatē poſitam in añte ⁊ ꝯñte in ſecunda ꝯña / q̄ eſt in prima. Bene tamē concedo has propoſitiones eſſe eiuſdem forme / petrus eſt homo qui eſt: brunellus eſt equus qui fuit. Uñ aliud ē vnū tꝼm eē eiuſdem forme cū alio / ⁊ eſſe ſinonimum cum illo.

¶ **Nonum / an complexum vnice ſumptū /** habēs aliquod ſignum nō effectum partem extremi / ſit eiuſdem forme cum alio nō habēte tale ſignum vel cum habēte dum tñ ſit pars extremi? ¶ Ad hoc (ut mea fert opinio) reſpōdetur negatiue / maxime vel ob hoc / ꝙ tūc fiat de acceptione vnica nō vnica virtualiter. Mihi equidē videtur non eſſe intelligibile ſignū aliquod poſſe poni inter partes acceptionis vnice q̄n efficiatur pars totius aggregati vnice ſumpti: quod ſi oppoſitum facere volueris velis nolis facis ex vnica acceptione nō vnicā: quod multotiens dialecticos decipit / eo ꝙ pluries acceptio vnica equipolleat non vnice / ⁊ ecōtra / vt videre eſt in iſtis aggregatis (eq⁹ hominis / ⁊ hominis equus / que cum copula temporis preſentis affirmatiue mutuo ſe inferunt / hoc tñ eis cōuenit ꝑ alterū ⁊ nō ꝑ ſe: ſi. n. eis ꝑ ſe cōueniret reſpectu cuiuſcunq; copule q̄litercunq; ſumpte eis cōueniret. Differūt tamen inter ſe ſemꝑ / licet eorum differentia nō vbiq; neq; ſemꝑ eluceſcat. ¶ Et confirmo hoc q̄rens / an dicēdo / omnis homo currit / poſſit aliquis accipere li / omnis homo / vnice ⁊ ꝙ li omnis nō efficiatur pars ſubiecti: ⁊ ſi poteſt det mihi differētiam inter illud aggregatum quādo ſumitur vnice ⁊ nō vnice. Certe crediderim eam nō eē reperibilē. At forſā dices tale aggregatū nō poſſe ſumi vnice. Sed cōtra / nō repugnat tale aggregatū ſingularizari / aut determinari ſigno vl'i: igitur. Antecedēs pꝫ / q꜡ poſſum dicere / hoc omnis homo currit / nullum oīs homo currit. Et ꝑſuadetur ēt in li nō homo / vbi li non / poteſt teneri neganter ⁊ infinitanter. Nam ſecundo modo ſumitur vnice (ꝑſertim tenēdo tale aggregatū ſubordinari conceptui complexo) ⁊ ſi nō teneatur pre ſupponaꝛ / q̄a fieri poteſt. Dixi quin efficiaꝛ pars toti⁹ aggregati q̄a gratis cōceſſerim ipſum ſignū poſſe nō fieri ꝑtem partis ipſius aggregati / vl' extremi. Ut hic eſt videre / homo qui non eſt albus eſt animal. Ubi li non / efficitur pars totius huius extremi / homo q̄ nō eſt albus / ⁊ nullius partis ipſi⁹ ē pars: ſicut vnitas eſt pars binarij q̄ tamē nō eſt pars alicuius partis binarij. ¶ Et cōfirmaꝛ veritas reſpōſiōis / quia ſi ſec⁹ eſſet iſte nō contradicerent formaliter / brunellus hominis currit: brunellus hominis non currit. Hoc li-

quet qui a iſte non contradicunt / petrus cuiuſlibet
angeli currit: petrus angeli non currit: q̄ tamen ſunt
eiuſdem forme cum primis: Prima pars patet / quia
caſu quo petrus ab aliquo angelo poſſideatur ⁊ ab a
liquo non ⁊ currat / ambe ſunt falſe / ꝙ autem ſint eiuſ
dem forme patet / quia nulla conditio deeſt: non enim
abeſt quantitas / ⁊ qualitas / ⁊ copularum ſimilitudo:
non ordo / neq̃ numerus / neq̃ toties. Omnia hec pa
tent: quia ſi hoc eſſet / eſſet ex parte ſubiecti / ſed hoc
nō: eo ꝙ ad totum ⁊ non ad partes eſt aſpiciendum:
neq̃ ſinonimitas variatur: eo ꝙ preſupponitur li cu
iuſlibet non effici partem ſubiecti: ac proinde eius ſi-
gnificatio non variabit ſignificationem totius ſub-
iecti: eo ꝙ talis ſignificationis nō ſit pars: Si autem
velis dicere tale ſigni variare ſuppoſitionē ptis ergo
iā reſpicis ptes ſicut ī nō vnica acceptiōe: ergo nō dif
fert tale aggregatum ab ea niſi vocaliter.

¶ Decimum / an complexum vnice captum
cuius vna pars eſt terminus ſingularis ſit eiuſdem
forme cum alio cuius omnes partes ſunt termini cō-
munes? Ad hoc reſpōdent quidam negatiue hac ſo-
la ratione ducti vȝ: quia aliter ſequeref has ꝓpoſitio
nes nō cōtradicere formaliter / quilibet equus ſortis
quilibet equus ipſius met eſt: aliquis equus ſortis a
liquis equus ipſius met non eſt: ꝯña tenet / quia iſte
non cōtradicunt / quilibet equus hominis quilibet e
quus ipſius met eſt: aliquis equus hominis aliquis
equus ipſius met non eſt: ⁊ tamē eſſent eiuſdē forme
cum primis: Prima pars patet caſu quo cicero ha-
beat duos equos quorum vnum communicet plato-
ni / ⁊ alterum ſorti. Nam tūc ambe ſunt vere vt patet
deſcendendo ſub terminis caſū: inchoando deſcenſū
a li equus. Sed me fugit quid iſti reſponderent qua
re quādo vna pars acceptionis vnice eſt termin⁹ ſin
gularis eſt aſpiciēdum ad partes ⁊ ad totū: ⁊ nō quā
do omnes ſunt termini communes licet in vna: diſtri
buaf vna pars ⁊ non in alia / ſiue in vna ponaf copu-
la preſentis ⁊ in alia futuri. Si ratio ē quia eſt vnica
acceptio. Hoc ſemper debet fieri / ſi alia cauſa eſt ergo
accidit acceptioni vnice ſic vel ſic conſiderari: ergo
diffinitio accidit diffinito / vl' differentia eſſentialis ei
cuius eſt differentia. Neq̃ arbitror recipiendum eſſe
dictum eorum q̄ dicit ꝙ quando acceptio vnica eſt an
tecedens relatiui reciproci nō poſſe ſumi vnice / quin
etiam ſumatur non vnice cum acceptio vnica ⁊ non
vnica inter ſe repugnēt. Dicitur ergo nō referre par-
tem acceptionis eſſe terminum ſingularem vel com-
munem ad hoc ꝙ talia aggregata iter ſe ſint eiuſdem
forme. Niſi taliter ponaf terminus ſingularis ꝙ to-
tum aggregatum ſtet diſcrete: vt ſi dicam / ens quod
eſt petrus / quia tale aggregatum nō eſt eiuſdem for-
me cum iſto / ens quod eſt homo quia in eis non ſer-
uatur eadem quantitas.

¶ Undecimo / an terminus infinitus ſit e-
iuſdem forme cum finito? Ad hoc videf mihi dicēdū:
ꝙ quādo negatio infinitat ſimpliciter eſt eiuſdem for-
me: non autem quando infinitat ſecundum exigentiā
contradictionis. Teneo enim negationem vtroq̃ mo
do infinitare poſſe ⁊ non ſemper vno modo vel ſem-
per alio modo: licet in communi modo concipiēdi in
finiter ſimpliciter. Prima pars aſſeritur quia in pre-
ſenti non videtur mihi poſſe dari inſtantiā. Secun-
da vero probatur q̄a iſte ſillogiſmus eſt bonus / om-
nis homo fuit currens / omne riſibile fuit homo: er-
go currens riſibile fuit: cui inſtaretur ſic in ſimili / om
nis equus fuit non currens: omne hinnibile fuit eq⁹
ergo nō currens hinnibile fuit: nam caſu quo nūc om
nes equi currant ⁊ ante nūquam currerēt / antecedēs
eſt verum ⁊ nō conſequēs. Bonitas aūt primi ſillogiſ
mi patet / quia eſt in baralipton.

¶ Duodecimū / an terminus ampliatiuus
ſit eiuſdem forme cum non ampliatiuo? Ad hoc rñde
tur negatiue. At ſi dicas pōt fieri vt talis virtus am-
pliandi impediaf: reſpōdeo tūc eſſe idem iudiciū d̄ eo
⁊ de non ampliatiuo.

¶ Tertiumdecimum / an quodlibet aduer
bium ſit eiuſdem forme cum quolibet aduerbio / ⁊ q̄li
bet p̄poſitio cū quacunq̃ alia p̄poſitione. Itidem q̄-
ritur de coniuntionib⁹ ⁊ interiectionib⁹ Pro aduer
biis nota eorum aliquā reperiri inter q̄ eſt ſpecialis re
pugnantia vel ſequela vt ſunt li neceſſario / impoſſibi
liter / ⁊ talia nō ſunt eiuſdem forme cū aliis. Alia ſūt
q̄ ſic inter ſe non repugnant neq̃ ꝓprie includunt a-
liquam vniuerſalitatem aut particularitatem / ſicut li
ſapienter / fortiter / ⁊ alia huiuſmodi. Et omnia talia
ſunt iter ſe eiuſdē forme. De prepoſitionibus reſpon
detur affirmatiue. De coniuntionibus negatiue / vt
patet de li ⁊ / ⁊ li vel. De interiectionibus / pars affir-
matiua tenenda eſt.

¶ Quartumdecimū / an li inter quādo ſu-
mitur prepoſitionalr ſit eiuſdem forme ſe cum quan-
do ſumif aduerbialiter? Ad hoc reſpōdetur negati-
ue. Nam q̄ndo ſumitur prepoſitionalr nō includit ca-
tegorema / ſed bene quādo ſumitur aduerbialiter: q̄d
aūt ſit ſumi ſic vel ſic dictum eſt in paruis. Idem di-
caf de omnibus aliis prepoſitionibus q̄ vtroq̃ modo
poſſunt ſumi. Si vero ſint aduerbia habentia inter
ſe oppoſitionem / vel a quorum vno ad aliud eſt con
ſequentia bona formalis / tunc ſunt inter ſe eiuſdē for
me quando taliter vni eorum apponitur negatio vt
alteri equipolleat ſecundum communem opinionem
Unde iſte ꝓpoſitiones ſunt eiuſdem forme / homo ne
ceſſario currit / homo īpoſſibiliter nō currit: ſed ſi hoc
teneatur opportet etiam dicere has eſſe eiuſdem for
me / omnis homo eſt animal / nullus equus non ē ſub
ſtantia / quod multi non concederent / eo ꝙ ſint plura
ſincathegoremata in vna / q̄ in alia: niſi dicatur hoc
eſſe formaliter ſed non equiualenter / dic ergo vt tibi
libuerit: certum tamen hoc eſt ꝙ ſuſtinendo primum
dictum nunq̄ conſequētia aliqua bona patief ob hoc
ſolum inſtantiam.

¶ Quintū decimum / an copula abſoluta
a tpe ſit eiuſdem forme cū nō abſoluta? Videf mihi ꝙ
non / ſiue abſolutio a tpe idem ſit ꝙ nullū tempus im
portare: vel omnes temporum differentias importa-
re ſub diſiunctione / ſiue non.

¶ Decimumſextum / an li neceſſario quan-
do dicit neceſſitatē logicam ſeu abſolutam ſit eiuſdē
forme cum li neceſſario quādo importat neceſſitatem
phiſicam vel conditionatam ſeu ex ſuppoſitione? Et
idem dubitatur circa li poſſibile quando dicit poſſibi
litatem logicā vel abſolutam: ⁊ quando importat poſ
ſibilitatem phiſicam / vel quando dicit dei potentiam
ordinariam: vel quando ſolum dicit potentiam ad id
quod eſt vel erit? Ad hec reſpondetur negatiue. Unde
iſte due ꝓpoſitiones / deus poſſibiliter non creauit a
dam / deus poſſibiliter non creauit adam / non ſūt eiuſ
dē forme ſi li poſſibiliter teneaf diuerſimode ⁊ vna ē
vera ⁊ reliqua falſa.

¶ Decimumſeptimum / an diuerſitas generis grammaticalis impediat ſimilem formam. i. an terminus maſculini generis ſit eiuſdem forme cū tfo vel cum terminis aliorum generum? Ad hoc reſpondetur affirmatiue.

¶ Decimumoctauū / an variatio pſonarū i nōibus ⁊ verbis impediat ſimilitudinem forme? Reſpondetur ꝙ non. Unde iſte ꝯñe ſunt eiuſdem forme / ſortes currit / ergo homo currit: ego curro / ergo homo currit: tu curris / ergo homo currit. Nolo tamen dicere aliquam earum eſſe formalem / quia nulla ē talis: ſed ꝙ inter ſe ſint eiuſdem forme: Et intelligo hoc ſi hoc ſolum mutetur. Nam iſte non erunt eiuſdē forme / homo currit: ergo animal currit / ego curro: ergo animal currit: quia li homo ſupponebat communiter: ⁊ li ego diſcrete. Et ſi ſint plures homines quorū quilibet dicat vere: ego curro: li ego ꝓ oib⁹ illis ſupponet ſed accipit equoce licet ꝓ quolibet ſeorſū ſtet diſcrete ⁊ vniuoce.

¶ Decimūnonū / an impediat ſimilitudinē forme ꝙ vna ꝓpoſitio ſit in mēte ⁊ alia i voce vel ſcripto? Ad hoc reſpondetur ꝙ non immo dicitur ꝙ tūc non inconuenit ꝙ varietur genus ſuppoſitionis. Nā iſte due ꝓpoſitiones / homo eſt nomen: ⁊ amās ē participium ſi vna ſit [in] mente ⁊ alia in voce ſunt eiuſdem forme: ⁊ termini exiſtentes in mente ſupponunt perſonaliter pro vocibus cum eas ꝓprie ſignificent: ⁊ termini exiſtentes in voce vel in ſcripto ſtant materialiter. Et hoc dictum intelligo tā d mentali vltimata ꝙ d non vltimata. Et hec in pſenti ſufficiat de ſimili forma dubitaſſe.

¶ Unum tamen hic ſumme notandum eſſe volo / ⁊ eſt: aliud eſſe conferre vnam ꝓpoſitionem cum altera ad cognoſcendam earum ſimilitudinem in forma: ⁊ aliud comparare plures ꝓpoſitiones ex vna parte pluribus aliis ex parte altera: vt accidit quando plures ꝓpoſitiones conſtituunt vnam oppoſitionē / aut cōuerſionem / aut ꝯñam: ⁊ hoc vt cognoſcatur / an oppoſitio ſeu ꝯña cōſtituta ex primis ꝓpoſitionibus ſit formalis nec ne. Aliud inꝙ eſt. Nā ad pmū ſufficit inter duas ꝓpōnes reperiri cōditiōes poſitas in p. tr. Ad ſecūdum autem requiritur eaſdem cōditiones reperiri inter quamlibet ꝓpoſitionem vnius ꝯñe ⁊ quālibet alterius: ⁊ inſuper quod tota cōſequentia ſit ſimilis forme cum tota conſequentia. Plus enim ad hoc ſecundum ꝙ ad primum requiritur / vt patet in his aggregatis / omnis homo legit: ſortes eſt homo: ergo ſortes legit / omnis equus currit: fauellus ē leo: ergo petrus ambulat. Nam prima ꝓpoſitio aggregati ſecūdi eſt eiuſdem forme cum prima primi: ⁊ ſecūda ſecundi cum ſecūda primi: ⁊ tertia cum tertia: non tamen tota cōſequētia cum tota ꝯña. Nam alique ſinonimitates reperiuntur in tota prima ꝯña que non reperiuntur in ſecunda. Similiter iſte due copulatiue / leo eſt currens ⁊ equus eſt ambulans / ⁊ lepus eſt comedens ⁊ aquila eſt volans: nō ſunt eiuſdem forme / ſi li eſt in prima cathegorica prime copulatiue vniat ꝓ tota hora / ⁊ in ſecunda li eſt vniat pro mediate ei⁹: ⁊ in ſecunda faciat econtra: ſcilicet ꝙ li / ē prime ſue cathegorice vniat ꝓ medietate: ⁊ 2. ē / ꝓ tota: ⁊ tū ꝙlibꝫ ps vnius eſt eiuſdē forme cū ꝙlibꝫ pte alterius: igit.

Sequitur textus.

Prima figura nouē habet modos. Primi quatuor modi cōcludunt directe: reliqui vero quinqꝫ concludunt indirecte. Directe concludere eſt maiorē extremitatem predicari de minori in cōcluſione. Indirecte concludere eſt minorē extremitatem predicari de maiori in concluſione. ¶ Nota duas regulas / quarum prima tantum conuenit prime figure quo ad ꝙtuor primos modos: ⁊ tertie quo ad omnes. Secunda etiam conuenit tantum prime figure quo ad eius quatuor primos modos: ⁊ ſecūde figure quoad omnes. Prima regula talis eſt / minore exiſtēte negatiua nihil ſequitur. Secūda regula eſt / maiore exiſtente particulari nihil ſequitur. Barbara primus modus / conſtat ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis: vniuerſalem affirmatiuam directe concludentibus: vt / oē animal ē ſubſtātia: oīs hō eſt animal: ergo oīs hō ē ſubſtantia. Celarent / ſecundus modus cōſtat ex maiore vniuerſali negatiua: ⁊ minore vniuerſali affirmatiua: vniuerſalem negatiuam directe concludentibus: vt / nullū animal eſt lapis: omnis homo eſt animal: ergo nullus hō eſt lapis. Darij / tertius modus conſtat ex maiori vniuerſali affirmatiua: ⁊ minori pticulari affirmatiu directe pticularē affirmatiuā cōcludētibus: vt / oē aīal eſt ſubſtātia / quidā hō eſt animal: ergo quidam hō eſt ſubſtantia. Ferio / quartus modus conſtat ex maiori vniuerſali negatiua ⁊ minori particulari affirmatiua: particularem negatiuam directe concludentibus: vt / nullum animal eſt lapis: quidam homo eſt animal / ergo quidam homo non eſt lapis.

Sequitur gloſa.

In textu iſto .p.h. aſſignat modos prime figure / dicens eos eſſe nouem / quorum primi quatuor directe / reliqui vero indirecte cōcludūt. Pro quo ſciēdum. Primo / ꝙ quando dicitur in textu / directe concludere eſſe maiorem extremitatem pdicari de minori in concluſione: intelligitur totaliter vel partialiter. Exemplum primi / omnis leo rugit: album eſt leo: ergo album rugit. Secundi / cuiuſlibet angeli equus ē animal: gabriel eſt angelus: ergo gabrielis equus eſt animal: Proportionabiliter explanari debet quid ſit idirecte cōcludere ⁊ hoc etiam ex ante dictis elici poteſt. ¶ Amplius proponit duas regulas petrus hiſpanus neceſſarias / quarū prima deſeruit prime figure quoad ei⁹ quatuor modos: ⁊ tertie quoad omnes. Secunda vero deſeruit prime etiam quoad ei⁹ primos

quatuor modos: ⁊ ſecunde quo ad omnes. Earum au
tē ꝑma eſt: Minore exiſtēte negatiua nihil ſequiꝛ: Ra
tio autē regule eſt/ quia ſi minor eſt negatiua/ vel ma
ior ſimiliter eſt negatiua: ⁊ tūc argueret ex puris ne-
gatiuis/ vel eſt affirmatiua: ⁊ tūc vt cōmuniter eius p̄
dicatum (p̄ſertim ſecundum antiquos) non diſtribuit
tur: ⁊ cum cōcluſio debeat eſſe negatiua argueꝛ a non
diſtributo ad diſtributum ex parte maioris extremi-
tatis. Ut patet hic/ omnis equus eſt hinnibilis/ nullꝰ
homo eſt equus: ergo nullus hō eſt hinnibilis: cui in
ſtabitur ſumpto/ li animal/ pro maiore extremitate.
Quo fit vt hoc defectu excluſo ſit bona/ vel quia ma
ior extremitas eſt terminus ſingularis: vł quia diſtri
buitur in aṅte: vel nō diſtribuitur in ꝯn̄te. Exemplū
primi/ omnis homo eſt ſortes: equus nō eſt homo: er
go equus nō eſt ſortes. Secundi/ omnis homo omne
ne animal eſt: ſortes non eſt homo: ergo ſortes non eſt
animal. Tertij/ omnis equus eſt ſubſtantia: homo
non eſt equus: ergo homo ſubſtātia nō eſt: vel homo
nō omnis ſubſtantia eſt. Secunda regula eſt. Maiore
exiſtente particulari nihil ſequitur. Huius ratio eſt
quia ſi maior eſt particularis medium in maiori non
diſtribuitur neq; diſtribuitur in minori per p̄cedentē
regulam primam: igitur arguetur ex puris particula
ribus: ⁊ in ſecunda figura arguemus a non diſtribu-
to ad diſtributum. Nam ſi maior ſemper eſt particu
laris eius ſubiectum non diſtribuitur: ⁊ in ꝯclone di
ſtribuiꝛ q2 ē p̄dicatū ꝓpoſitionis negatiue: igiꝛ. Ūn̄ ſi
p̄dicti defectꝰ excludātur nullū impedimentū erit vt
nō ſequatur formaliter concluſio: ⁊ ex dictis exempla
patere poſſunt.

¶ Amplius in textu ponuntur quatuor mo
di. Pro quorum elucidatione ſciendum/ in qualibet
dictione aliquem modum ſignificante/ reperiri tres
vocales per quas deſignantur tres ꝓpoſitiones/ ex
quibus ſillogiſmus per talem dictionem deſignatus
cōponitur: ⁊ ſi alique alie affuerint tātū metri grā po
nuntur ⁊ nō aliter. Tres aūt prefate vocales debēt ſu
mi ex vna iſtarū quatuor. ſ. a/ e/ i/ o/ quarum ſignifica
ta colligūtur ex his verſibus. Aſſerit. a: negat. e: ſunt
vł ambe. Aſſerit. i: negat. o: ſunt particulariter ambo
Et quecunq; vocalis poſita in primo loco ſignificat p̄
mam premiſſam/ ⁊ in ſecundo loco ſecundam/ ⁊ in ter
tio concluſionem. Unde collige hāc dictionem/ barba
ra/ ſignificare quēdā ſillogiſmum componendum ex
tribꝰ vniuerſalibꝰ affirmatiuis. Proportionabiliter
dicatur de alijs tribus: quorū etiā intellectio ſatis ex
planatur in textu.

¶ Sciēdum vltra/ hos quatuor modos pri
mos eē omnium p̄fectiſſimos/ vtpote qui immediate
aut per dici de omni aut per dici de nullo regulātur/
Barbara/ ⁊ Darij/ per dici de omni Celarent ⁊ Ferio
per dici de nullo: Reliqui vero imperfecti/ ſeu non tā
euidentes ſunt/ reliqui inq̄ ⁊ huius ⁊ ſecunde ⁊ tertie
figure. Ac proinde ad hos quatuor nō immerito (vt
euidētius appareant) reducūtur. Quorum reductio
in eorum elucidatione clareſcet. Nunc autem poſt p̄-
dicta omnes conditiones vniuerſales ⁊ communes
operepretium erit aliquot argumenta ꝓponere qui-
bus p̄euntibus in logica tirunculi vtcunq; edoceanꝛ
vniuerſalia ad ſingularia applicare: quod non parue
difficultatis eſt/ teſte Auerroi dicente. Res vniuerſa
les dum trahūtur ad particularia recipiunt tātam di
uerſitatem quam enarrare eſt impoſſibile. Seruabiꝛ
autem ordo hic/ videlicet/ vt arguēdo cōtra quēlibet
modum primo ponātur ſillogiſmi conſtituti ex extre
mis ſimplicibus/ ſecundo/ cōpoſiti ex complexis vni-
ce ſumptis/ tertio ex non vnice ſumptis/ quarto/ ex
copulatis/ quinto/ ex diſiunctis: ſexto ex conditio-
natis. De conſtitutis autem ex exponibilibus/ ex mo
dalibus/ ex ſignis incompletis/ ex relatiuis/ ex termi
nis infinitis/ fient q̄ſtiones particulares. Nō autem
volo intelligi me cōtra quemlibet modum circa hec
omnia ſillogiſmos formaturum. Sed ꝙ inter argu-
menta q̄ formāda ſunt p̄fatū ordinē ſum ſeruaturus.
¶ Sed anteq̄ argumēta ꝓponantur viſum fuit con
gruum obiter enarrare qui tꝰi valeant ſumi ꝓ medio
in ſillogiſmis conficiendis ⁊ qui nō. ¶ Pro quo po-
nitur hoc gn̄ale fundamentum clariſſimum.

¶ Nullus terminus (quo bis ſumpto in a-
liquibus duabus ꝓpoſitionibus eſſentialiter ⁊ itrin-
ſice committitur aliquis defectus cōtra conditiones
cōnexionis: aut cōtra earum generale fundamētum)
poteſt eſſe medium in ſillogiſmo. Dixi eſſentialiter ⁊ in
trinſece. i. ꝙ nō ſtet talem terminum bis ſumi quin cō
mittaꝛ talis defectꝰ. Ūn̄ ſi tali d̄fectui aliq̄ꝫ deobuiare
poſſimus excluſo defectu valebit.
¶ Ab aliſs autē ponitur regula hec. Sub nullo ter-
mino ſub quo nō licet deſcendere copulatiue comple-
te licet ſubſumere quam (⁊ ſi vera ſit) non propoſui
tanq̄ fundamentum: eo ꝙ nec vl'is nec propria ſit: tū
quia non conuenit terminis ſingularibus: tum quia
proprie loquando ſubſumptio in ſola prima figura re
peritur. Regula tamē ſub hoc ſenſu intelligenda ve-
nit: videlicet: ꝙ ſi nullo modo ſub aliquo termino va-
let deſcenſus minime valet ſubſumptio: ⁊ ſi aliquo
modo valet eo modo valebit ſubſumptio. Ex p̄mo tū
fundamento elicio regulas.

¶ Prima/ nulla pars acceptionis vnice ꝑ
ſe ⁊ vtſic/ valet ſumi ꝓ medio. Hoc patet quia va-
riabiꝛ acceptio vnica ⁊ vertetur in nō vnicam quip-
pe cum tale aggregatum iam non ſumatur in vi vniꝰ
termini ſed plurium. Dixi per ſe: quia per accidēs nō
erit inconueniens: vt accidit quādo vnica acceptio e
q̄pollet nō vnice de forma acceptiōis trorū. ¶ Et cō
firmaꝛ hoc q2 ſub ꝑtibꝰ acceptionis vnice ꝑ ſe etiam
non licet deſcendere.

¶ Secunda/ terminus poſitus in conditio
nalibus formaliter vel virtualiter nō poteſt ſumi pro
medio in ordine ad totam conditionalem: vt non va-
let/ ſi omnis homo currit omnis homo moueꝛ: ⁊ pe-
trus eſt homo: ergo ſi petrus currerit omnis hō mo-
uetur: Defectus enim duplex interuenit. ſ. intrinſecꝰ
⁊ extrinſecus. Intrinſecus eſt quia extremitates oīno
ꝓ diuerſis ſumuntur quod eſt cōtra fundamentū ge
nerale: immo vna extremitas ꝓ aliquibus ⁊ alia pro
nullis vnitur cum medio. Hoc explicatur ſic/ quia ter
mini poſiti in conditionalibus non dicunt vel non re
quirunt exiſtentiam: quia conditionalis nihil ponit ī
eſſe. Unde iſta eſt vera/ ſi chimera currit/ chimera mo
uetur. Et quando ſubſumitur/ ſemper aliquo modo
ponitur aliquid ineſſe vel affirmatur vel negatur ab
ſolute. In conditionali autem minime ſed ſub condi-
tione. Extrinſecus autem eſt quia ſemper variaꝛ ap-
pellatio coniunctionis illatiue: variato ſiquidem aṅte
vł conſequente ꝯn̄e alicuius: variatur illatio: ac pro-
īde appellatio dictiōis tal' ē illationē denotātis. Et cō
firmatur q2 ſub tꝰis poſitis in cōditionalibꝰ non licet
i ordine ad totā deſcēdere taliter q̄liter in p̄ma parte
paruorum dictum eſt.

¶ Tertia (que infertur ex iſta) eſt: terminus
ſequens dictionem reduplicatiuam non poteſt eſſe
medium / eo q̄ ex tali termino cum predicato conſti=
tuatur quarta exponens que eſt conditionalis. Ut
non valet / omnis homo inquantum rationalis ē riſibi
lis: omne albū ē riſibile: ergo omnis homo inquantū
album eſt riſibilis.

¶ Quarta / nullus terminus inferens vel il
latus poſitus in conditionato pōt eſſe mediū. Ratio
eſt / quia itur contra fundamentum generale / vt pa=
tet hic / omnis equus eſt leo ſi eſt leo: ⁊ omnis leo eſt
ſubſtantia: ergo omnis equus eſt leo ſi eſt ſubſtantia
vbi ſumitur pro medio terminus inferens. Nam me=
dium in maiori non verificatur de extremitate pro a=
liquo ſuppoſito pro quo verificatur in minori. Non
enim maior eſt vera niſi ratione totius conditiona=
ti / ſiue ſumantur vnice ſiue non vnice. Et ſi diuiſiue
ſumitur idem eſt iudicium ac ſi ſumeretur in ſenſu cō
ditionali. Summe ergo notandum conditionatum
nullam ſuam partem ponere in eſſe quantumcūque
ſumatur vnice: licet bene ponat id pro quo totum ca=
thegorematice ſupponit: ſicut conditionalis nec po=
nit antecedens nec conſequens: licet ponat bonitatē
illationis / quo fit omnes tales premiſſas eſſe inhabi=
les. Inſuper ⁊ in concluſione variatur appellatio il=
lius dictionis / ſi / ſuo modo / ſicut dictum eſt de condi
tionalibus / exemplū de termino illato patet hic / oīs
filius ſi eſt deus eſt filius: omnis homo eſt filius: er=
go omne creans ſi eſt deus eſt filius. Nam caſu quod
nullus homo ſit preter filium dei inſtat: ⁊ dē hoc vide
amplius in Dariſ: Quilibet alius terminus mundi
poteſt eſſe medium dum tamen caueantur defect⁹ oēs
intrinſeci: ⁊ poteſt inferre vnionem aut diuiſionem ex
tremitatum in concluſione ſi errores illationis exclu
dantur: Nunc ad argumenta deueniendo. Arguit̄ p̄=
mo contra primum modum.

¶ Primo ſic non valet / omne dormiēs eſt
homo: ⁊ omnis leo eſt dormiens: ergo omnis leo ē ho
mo: ⁊ tñ arguitur in barbara igit̄. Minor eſt nota / ⁊
maior probatur poſito / li eſt / in vtraq̄ premiſſa vnire
pro vna hora: quelibet premiſſa eſt poſſibilis: ergo an
tecedens eſt poſſibile / ⁊ cōſequens conſtat eē impoſſi
bile: igitur. Forſan fateberis quamlibet partem eſſe
poſſibilem ⁊ negabis inde ſequi totum antecedēs eſſe
poſſibile / eo quod ambe partes ſunt incompoſſibiles.
¶ Sed contra / poſito q̄ in prima meditate hore ſoli
homines dormiant: ⁊ in ſecūda ſoli leones / q̄libet ps
eſt vera: ergo ambe partes ſunt compoſſibiles. For=
ſan concedes quamlibet partem eſſe verā in aliq̄ par
te hore non tamen in tota hora. Sed contra / hora eſt
totum ſucceſſiuum: ergo quicq̄d eſt in parte hore illi⁹
eſt in tota hora.

¶ Ad argumētū bene reſponſū ē vſq̄ ad hoc vltimū.
Pro cuius ſolutione ſciendum poſſe aliquid eē in ali
quo tempore vel loco dupliciter. Uno modo adequa=
te / alio mō inadequate: tūc aliquid ē in tpe aliquo ade
quate quando res menſurata tpe non excedit̄ a tpe:
nec tempus a re menſurata: ⁊ hoc modo non quicq̄d
eſt in parte temporis pōt dici eē in toto tempore nec
ecōtra. Inadequate vero pōt dici aliquid eē in tpe a=
liquo quando ē in aliqua pte illius tpis. Proportio
nabiliter poteſt dici de loco / tunc dicitur ad poſſibili=
tatē copulatiue requiri omnes ptes eſſe cōpoſſibiles
ꝓ eadē mēſura tpis adequata. ¶ Sed cōtra ī p̄ſato
caſu ſi dicat̄ ſic / omne dormiens in .b. tpe ē leo: ⁊ oīs
homo in .b. tempore ē dormiens: igitur omnis homo
in .b. tpe ē leo: aūs ē verum ⁊ ꝯñs falſum vt pꝫ deſcen
dēdo vtrobiq̄ ſub li tpe ſtante determinate: igit̄ ſolu
tio nulla. Nec ſeq̄retur ſi in ꝯñte li tempore ſtaret cō=
fuſe: nec ſi remoueret̄ diſtributio ſubiecti. ¶ Ad hoc
dicitur (admiſſo li tempore reſtringere ſubiectū ⁊ pre
dicatum tal'r q̄ in deſcendētibus ſignato vno tpe ſin
gulari reſtringat li dormiens / ad ſolum ſtandum pro
dormiente in illo ſingulari tpe) q̄ premiſſe ſunt inha=
biles / eo q̄ mediū nullibi diſtribuit̄ cōplete. Nā ī ma
iori vbi ſolum diſtribuitur / diſtribuitur ſub diſiun=
tione vt patet per deſcenſum. Eodem defectu laborāt
he premiſſe / hominis quilibet equus currit / omne al
bum eſt equus .b. ergo hoīs q̄libet albū currit. Nā
caſu q̄ aliqui equi ſint albi ⁊ aliqui nigri / ⁊ omnes
poſſideantur ab hominibus: ⁊ nigri omnes currant /
⁊ non albi / antecedens eſt verum ⁊ non conſequens:
⁊ appoſui li .b. medio in minori vt ſtet reſtricte ſicut
in maiori. Undelicet concedam tibi quamlibet partē
eſſe veram in illa hora inadequate non ob hoc habe=
bis poſſibilitatem antecedētis probatam ⁊ multo mi
nus veritatē. Nam ad eius veritatem ēt requiritur
veritas cuiuſlibet partis pro eodem tempore adequa
te. ¶ Sed contra hoc replicatur poſito q̄ li eſt in ma
iori vniat ſolum pro medietate hore ⁊ li eſt in minori
ꝓ alia medietate: aūs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum: vt liq̄t
⁊ nullus defectus interuenit. Reſpondetur negando
minorem: medium enim verificatur pro aliquo vbi
non diſtribuitur pro quo non verificatur vbi diſtri=
buitur. ¶ Idem dicendum eſt ſi ponatur copulam
maioris vnire ꝓ medietate hore: ⁊ copulam minoris
ꝓ tota: Sed cōtra hoc vltimum arguitur copulis ſic
vniētibus dabit̄ q̄dā ꝯña eiuſdē forme cū iſta q̄ bona
ſit / ergo hec eſt bona. Aūs pꝫ: quia ipſemet premiſſe
poſito caſu econtrario. ſ. q̄ copula maioris vniat ꝓ to
ta hora: ⁊ minoris tñ ꝓ medietate / īferūt formal'r ali
quam cōcluſionē: ergo ⁊ in caſu p̄dicto. Ad hoc negat̄
tūc illas p̄miſſas eē eiuſdē forme. Non. n. in eis ſeruat̄
ordo copularū in ſecundis ſicut in primis. ¶ Sed cō
tra / admiſſum ē in hoc vltimo caſu dictas p̄miſſas poſ
ſe inferre aliquā cōcluſionē / ⁊ hoc ē falſum: igitur: pri
ma p3 liquet / ſecunda probatur: quia vel li eſt ī ꝯclōo
ne vnit ꝓ tota hora vel pro parte. Si p̄mum arguitur
a non amplo ad amplum cum diſtributione ex parte
minoris extremitatis. Si ſecūdū arguitur ab amplo
ad non amplum affirmatiue ⁊ ſine diſtributiōe ex pte
maioris extremitatis.
¶ Ad hoc reſpondetur ex illis premiſſis ſequi hanc
concluſionem / omne .a. leo eſt homo: vt li .a. reſtrin=
gat / li leo / tantum vt ſolum ſtet pro leonibus exiſten
tibus in medietate hore: ⁊ / li eſt / debet vnire pro to=
ta hora. Uel conclude ſic / ergo omnis leo qui ē in me
diate hore eſt homo / ſuppoſito q̄ / li qui eſt ī medieta
te hore / ſumantur ſincathegorematice ideſt vt ſolum
ponatur ad reſtringendum: ⁊ tunc ſicut concluſio eſt
falſa ita ⁊ maior. Nam cum copula maioris vniat ꝓ
tota hora / li dormiens diſtribuitur pro omni dormiē=
te in illa hora ac ꝓ in deſignatis leonibus dabunt̄ plu
res ſingulares falſe.

¶ Ex ſolutione huius argumēti ⁊ replicarū
ei⁹ hēs eē incōuenientes copulas p̄miſſarū vnire ꝓ oīno
diuerſis tēporibus / etiam ſi medium vtrobiq̄ diſtri=
buat̄ / vt ſeptima cōditio ſuprapoſita aſſerit. Ut q̄ ta=
liter vniat copula p̄miſſe vbi medium nō diſtribuitur=
quod verificari poſſit pro aliquo tēpore. f. pro aliquē

bus ſuppoſitis ꝓ q̄bus non verificaꝛ p̄miſſa vbi medium diſtribuitur. Nō eſt: q2 in hoc itur contra fundamentū generale. Non. n. extremitates verificantur pro eiſdem ſuppoſitis medij: ſed ꝓ omnino diuerſis ⁊ ꝓ tēporibus diuerſis. Et valde notabis hoc vt innumera argumēta diluere valeas. Añ hic ſillogiſm⁹ eſt nullus/ omne preteritum eſt nigrum: omne album eſt preteritum: ergo omne album eſt nigrū: poſito/ ꝙ li eſt/ in maiori/ reſtringat li preteritum pro eo quod fuit ⁊ eſt / nam caſu quo omnia entia que ſunt ⁊ fuerunt ſint nigra ⁊ fuerint aliqua que fuerūt alba ⁊ modo non ſint/ antecedens eſt verum ⁊ non conſequēs. Nā ſenſus maioris eſt/ omne quod fuit ⁊ ē eſt nigrū. An autem iſta reſtrictio ibi reperiatur ex beneplacito logicorum vel ne/ dicetur in ſecunda p̄te paruorū.

¶ Sed cōtra/ bñe valet/ nullū preteritū eſt albū: oīs hō eſt preteritus: ergo nullus hō ē alb⁹: ⁊ tñ cōmittiꝛ idem defectus: igitur. Forſan dices illud nō eē inconueniēs in ſillogiſmis negatiuis. Sed cōtra: nō valet/ nullū p̄teritum currit: cuiuſlibet angeli leo ē p̄terit⁹: ergo cuiuſlibet angeli leo nō currit. Nā caſu ꝙ nullū ens q̄d fuit ⁊ ē currat ⁊ michael habuerit vnū equum q̄ iam non eſt: ⁊ in iſto inſtanti p̄ſenti creeꝛ vnus equ⁹ currēs poſſeſſus ab eodē āgelo/ añs ē verū ⁊ ꝯñs falſū Dicitur ergo pro ſolutione huius replice ꝯñam illam eſſe formalem: nec eſſe neceſſe prefatos defectus ſemp̄ ſortiri effectus ſuos ſicut multi dicunt in alijs ſillogiſmis. Secundo dico ibi argui ab amplo ad non amplum negatiue cum diſtributione magis ampli/ q̄ diſtributio retificat in concluſione defectum medij in minori: q̄ q̄dem diſtributio non ponitur in ſecūdo ſillogiſmo/ ac proinde non ſeq̄tur: ſeq̄reꝛ tñ ſi poneretꝛ/ immo et valeret poſita equa ampliatione. ſ. ſi cōcludereꝛ: ergo cuiuſlibet angeli leo q̄ ē vel fuit nō eſt currens. Tertio dico ꝯñam nō eē ſillogiſticam ⁊ ſi ſit formalis: nam concluſio non ſequiꝛ rōne vnionis extremitatum cū medio/ ſed quia minor eſt virtualiter cōſtantia maioris cum qua cōſtantia maior infert cōcluſionem. Unde ſi dicatur ſic/ nullū preteritum ē albū: ⁊ omnis homo fuit/ ſequitur ergo nullus homo ē albus. Idem dico de hoc ſillogiſmo/ nullū ens q̄d fuit eſt album: omnis hō fuit ens quod fuit: ergo nullus hō eſt albus. ꝯcl'io. n. ſeq̄retur ſi ſolum diceretꝛ in minori/ omnis homo fuit: loquor. n. tenendo hāc eē veram/ omne q̄d fuit ē. Uides ergo bonitatē ꝯñe non inniti virtuti ſillogiſtice ſed tenere ēthimematice. Ex dictis ſimiliter habebis iudicare de ſillogiſmo vbi ponuntur copule diuerſorum temporū ſimplices ⁊ mixte diuerſimode/ pro quibus facies vt regulariter bene cōcludas q̄tlr extremitas maioris vniaꝛ in concluſione cū minori q̄liter fuit vnita cū medio in añte. Añ non valet/ omnis leo fuit albus: omne currens eſt ⁊ fuit leo: ergo omne currens eſt ⁊ fuit alb⁹. Nam caſu quo ſolum leones ſint ⁊ fuerint currentes ⁊ nunc nō ſint albi ſed fuerint albi/ antecedens eſt verum ⁊ conſequens falſum/ proportionabiliter dices quando ē copula mixta ex vna de preterito ⁊ alia de futuro.

¶ Secundo arguitur: non valet/ omnis cō concluſio eſt falſa: omnis concluſio de barbara eſt cōcluſio: ergo omnis concluſio de barbara eſt falſa/ ⁊ tñ arguitur in barbara: igitur. Minor eſt nota: ſed maior ꝓbatur: q2 añs eſt verū ⁊ ꝯñs falſum: caſu ꝙ ſolus dict⁹ ſillogiſmus ſit in mundo: igitur: ꝓbatur hoc/ q2 vel illa concluſio eſt vera vel falſa/ ſi primum: ergo ita eſt ſicut per eam ſignificatur: ſed ſignificatur eā eſſe falſam/ igitur. Si dicas eā eſſe falſam maior eſt vera ⁊ minor eſt vera ⁊ concluſio falſa: igitur.

¶ Ad hoc argumentum communiter reſpondetur negando maiorem ⁊ ad eius probationem negaꝛ ꝯña q̄a i reflexiuis nō ꝯuenit ꝯñam eē bonā ⁊ hreꝛ añs verum ⁊ nō ꝯñs. Sufficit. n. ibi non poſſe eē ſicut añs ſigñat quin ſit ita ſicut ꝯñs ſignat. Mihi autē vr̄ in caſu poſito tale aggregatū nō eē ſillogiſmū vt pote qui non componatur ex propoſitionib⁹: Teneo. n. nullā eē propoſitionem reflexiuam eo pacto quo dicetur ī reflexiuis ſumma cauſa fauente. Et hoc probatur d̄ p̄miſſis talis aggregati ſic/ ille ſunt in intelligibiles/ ⁊ non poſſunt ab intellectu formari: igitur. Añs ꝓbo/ ⁊ pono aliquem intellectum ſucceſſiue concipiētem illum ſillogiſmum. Et ſic arguo/ quādo adequate cōcipit maiorem nō poteſt concipere totum ſillogiſmū/ ⁊ non pōt adeq̄te cōcipere maiorem quin cōcipiāt totum ſillogiſmum: ergo concipere talem maiorem eſt impoſſibile: ⁊ illud quod intellectus non pōt cōcipere eſt inintelligibile: igitur: ꝓbatur autem añs ꝓ prima parte ſic/ ſucceſſiue cōcipit ſillogiſmū: ergo concipit p̄tem poſt partem: ergo non totum ſimul. Item qñ preciſe eſt ſecūda intellectus operatio non eſt tertia: ſed qñ ſolū ap̄ph̄ēdiꝛ maior ē tñ ſcd̄a op̄atio: ergo non ē tertia ex qua generatur ſillogiſmus/ ſecūda p̄s ꝓbatur: non poteſt concipi illa maior niſi ſit concluſio obiectiu. ſaltem in intellectu: ſed non poteſt eſſe obiectiue in intellectu / quin totus ſillogiſmus ſit in intellectu obiectiue/ cum concluſio dicat reſpectum ad p̄miſſas: igiꝛ. Item in caſu poſito quāꝛ ītelligam illam concluſionem eſſe de barbara: niſi ſaltem prius natura formem illud aggregatum in barbara? Eodem pacto poteſt probari idem de minori. Proportionabiliter etiam poteſt idem probari de concluſione. Nam cum poſitum ſit totum aggregatum ſucceſſiue intelligi prius concipi debet ſubiectum concluſionis q̄ eius predicatum: ⁊ non poteſt cōcipi ſubiectum quin concipiaꝛ predicatum: igitur. Hoc probatur quia ſubiectum ſignificat concluſionem/ q̄ nō pōt eſſe ſine predicato: ⁊ nullum aliud poteſt eſſe niſi p̄dicatum ipſius met ꝯclonis cuius ſubiectum p̄ciſe ponitur cōcipi: igitur: habeꝛ intentum. Sed de hoc amplius in proprio loco.

¶ Tertio arguitur non valet/ quicunqꝫ dicit te eſſe animal dicit verum: quicunqꝫ dicit te eſſe equum dicit te eſſe animal: ergo quicunqꝫ dicit te eſſe equū dicit verum/ ⁊ tñ arguitur in barbara igitur: minor eſt nota: ſed maior probatur: datur añcedēs verum ⁊ conſequens falſum: igitur: añs pꝫ q̄a ſecūda p̄miſſa ē vera caſu quo aliq̇s dicat tibi tu es equus: ⁊ p̄ma eſt manifeſte vera: igitur.

¶ Pro huius argumenti ſolutione premittuntur quedam diſtinctiones. ¶ Prima eſt / ꝙ illa dicta/ te eſſe animal/ ⁊ te eſſe equum/ poſſunt ſumi dupliciter. Uno modo materialiter: alio modo ſignificatiue. Si primo modo / ſenſus maioris eſt / quicunqꝫ dicit hanc propoſitionem/ tu es animal / dicit verum. Minoris vero ſenſus eſt/ quicunqꝫ dicit hāc propoſitionem/ tu es equus/ dicit et hanc propoſitionem/ tu es animal.

¶ Secunda diſtinctio eſt / quod dici vocaliter/ conuenit ⁊ vocibus ⁊ rebus: Secundum ꝙ conuenit vocibus idē eſt dici q̄d ore proferri/ prout conuenit reb⁹ idem eſt ꝙ per vocem ſignificari. Et q̄d dictū eſt d̄ dici vocaliter poteſt ſuo mō reperiri in mente: nam dicī

mentaliter ē verbū producí:⁊ rē dici mētalr ērē ꝑ ver
bū mētalr ſigñari:⁊ ſi ſit dicere diuinū reſpectu crea-
turarū ē ipſas creaturas efficere. Vñ dixit ſcriptura/
ipſe dixit ⁊ facta ſunt.

¶ Tertia diſtitio ē ꝙ rē dici ſtat dupľr. Vno mō/ſub
ꝓprio ⁊ adeq̄tato cōceptu. Alio mō ſub cōceptu cōi vľ
in adeq̄to totali vľ ꝑtiali/vľ aliquo ſimili mō. Exem-
plū dico/hō currit/⁊ ſic res q̄ ē hō dr̄ ſub ꝓprio ⁊ ade-
quato cōceptu. Et etiā dr̄ res q̄ ē aīal:nō tñ ſub conce
ptu cui ſubordinaẗ iſte tꝰs aīal/ac ꝓinde nō ſub cōce
ptu ꝑciſo aīſs vt aīſs eſt:ſed rōne q̄ aīal claudiẗ ꝑtialr
ī cōceptu hōis. Vñ pħs dixit.2.thopicorum:q̄ dixerit
vnū quodlibꝫ:i. vnā rē tm̄ q̄cūqꝫ ſit illa quodāmodo
multa dixit(q̄a plures cōceptꝰ claudūẗ ī vna re

¶ Quarta diſtinctio ē ꝙ āb̄e ꝑmiſſe pñt ſumi dupľr.
Vno mō cōditionalr. Alio mō categorice. Primo mō
ſenſus maioris ē:ſi aliq̄s ꝓfert hanc ꝓpoſitionē/tu es
aīal/dicit verū ſi tale dictū ſumaẗ mľr: Si vero ſigña
tiue/ericiſte ſi aliq̄s dicit/ꝙ tu es aľ/dicit verū:⁊ codē
mō pōt dici ꝺ minori: Iſtis ꝑmiſſis. Dr̄ ꝙ vľ tales ꝑ-
miſſe ſumūẗ in ſenſu cōditionali:vľ categorico. Si pri
mū/ſubſtinguo:q̄ꝛ vel illa dicta ſumunẗ formaliter vľ
maľr. Si primū/quidā doctor negat maiorē ⁊ minorē
Nā ↄña ē bona ſed nō ſillogiſtica. Et aſſignaẗ rō ab eo
q̄ꝛ tenet ꝺ ꝑmo ad vltimū ꝑ illā regulā. Quicq̄d añce
dit ad añtedēs bōe ↄñe añcedit ad ↄñs. Et vult (vt arbi
tror) dicere te eē equū/añtecedit ad ꝙ dicere/te eē aīal
⁊ dicere te eē animal añtecedit ad dicere te eē equum:
ideo dicere te eſſe equum antecedit ad dicere te eē ani
mal. Et miratur ꝑfatꝰ doctor alios negaſſe illā ↄñam
eſſe bonam:Sed mihi videtur non poſſe cōcedi eā eē
bonam quin concedatur ꝙ dicēs/hominem eē equū/
dicat verum. Hoc ſic patet/quia illa regula quicquid
antecedit ⁊c. intelligiẗ in bonis ↄñtijs:ergo ſi hec cō
ſequētia tenet ꝑ illā opꝫ illas cōditionales eſſe bonas
ↄñas:ſi ſunt bone ↄñe ſunt ꝓpoſitiones vere:⁊ ſunt
antecedentes ad illud ↄñs:ergo illud ↄñs eſt verum/
quod ē manifeſte falſum. Ideo dicendum eſt ambas
conditionales eſſe diſtinguendas. Vnde ſi quis di-
cat/qui dicit te eſſe animal/dicit verum diſtinguo:
vel dicit mediante conceptu preciſo animalis ⁊ to-
tali/⁊ ſic concedo. Si vero aliter conditionalis eſt fal
ſa. Nam qui dicit me eſſe equum/non dicit verum:⁊
tamen aliquo modo dicit me eſſe animal. Nam qui
dicit me eſſe equum non dicit me eſſe animal ſub con-
ceptu ꝑciſo aīalis:vel cui li animal ſubordinatur:ſed
vt dictum eſt. Ideo non ſequiẗ illud ↄñs:nā in ſen-
ſu quo maior eſt vera minor eſt falſa/⁊ in ſenſu quo ma
ior eſt falſa minor eſt vera:cum ergo ſemꝑ vna earū
ſit falſa ſequitur eam nō eē bōam ↄam:⁊ ſi vna ↄña nō
eſt bona:non omnes conſequētie intermedie ſunt bo
ne:ergo non tenebit per illam regulam. Quicq̄d an
tecedit ⁊c:Si vero ſumātur illa dicta materialr ſemꝑ
minor erit falſa q̄ꝛ ē mala ↄña. Non.n. ē neceſſe ꝙ ꝓfe
rēs hāc ꝓpoſitionē/tu es equus/ꝓferat ⁊ iſtā/tu es
animal. Si vero ꝓpoſitiones ſumantur in ſenſu cate
gorico/iterum diſtinguo/quia vel in añe ⁊ ↄñte ſumu
tur illa dicta maľr vel vbiqꝫ formaliter vel non. Si
prima duo/conſequentia eſt bona. Nec pot eſt dari
añs verum ⁊ conſequens falſum. Nam ſi ſumaẗ for-
maliter tūc minor ē vera:ſi dicens me eē aīal dicat ſub
cōceptu ꝑciſo aīalis ⁊ nō aľr (⁊ ſemꝑ excipio:niſi dicat
te eſſe hominem. l. aliquid inferius quod tu ſis/⁊ tūc
minor eſt falſa. Si vero dicta ſumātur mľr:minor nō
poteſt eſſe vera niſi vnus ⁊ idem dicat has duas ꝓpo
ſitiones/tu es aīal/tu es equus/⁊ tūc ↄñs ⁊ eſt verū nō
quia dicit iſtā (tu es equus/ſed quia dicit illam/tu es
animal. Si vero illa dicta ſumantur in añte ⁊ ↄñte di
uerſimode liquidum eſt ↄñam eſſe nullam:eo ꝙ dicta
illa ſumantur equiuoce.

¶ Quarto non valet/ omnis ciuis alicuius
ciuitatis eſt albus: omnis homo niger eſt ciuis ali-
cuius ciuitatis:ergo omnis homo eſt albus:⁊ tamen
arguitur in barbara:igitur. Maior probatur anten
cedens eſt verum/⁊ conſequens falſum vt notum
eſt:igiẗ: Añs patet in proxima premiſſa (ſignata qua
dam ciuitate cuius omnes homines ſint albi) bene
ſequitur:omnis ciuis huius ciuitatis eſt albus:ergo
omnis ciuis alicuius ciuitatis eſt albus: añs eſt verū
vt notum eſt:ergo ⁊ ↄñs. Cōſequētia vero tenet ab ī
feriori ad ſuum ſuperius. De ſecūda ꝑmiſſa notū eſt/
igitur habetur propoſitum.

¶ Ad argumentum cōceſſa minori negatur maior/
⁊ ad probationem veritatis prime premiſſe negatur
ↄña:arguitur.n. ab inferiori ad ſuum ſuperius cū di-
ſtributione. Nā/li ciuis huius ciuitatis inferius eſt
ad li alicuius ciuis. ¶ Sed contra. bene valet/hu-
ius ciuitatis quilibet ciuis eſt albus:ergo alicuius ci
uitatis quilibet ciuis eſt albus:⁊ tñ cōmittitur idē de
fectus:igiẗ alia ↄña erat bona. ¶ Ad hoc rñdetur cō
ceſſo añte negando ↄñam/⁊ rō negationis ē (vt dicūt
nonnulli) q̄a hoc non eſt inconueniens q̄ñ diſtributio
tꝰi reſtricti qualis eſt/li ciuis/in ↄñte depēdet a reſo-
lutione ꝺterminationis ipſum reſtringētis. Hoc licet
verum ſit non tñ explanat cauſam huius: Ideo daẗ
duo diſcrimina inter conſequentiam vltimam bonā:
⁊ reliquam malam. Primum ꝙ in prima totum ag-
gregatum diſtribuitur categorematice ⁊ nulla pars
cum ſit acceptio vnica/in ſecunda aūt non/Secūdū
q̄ꝛ in ſcđo li ciuis/diſtribuiẗ incōplete tūc ꝙ ſola diſtri
butio añtis ſufficit ad verificādū ↄñs/⁊ nō ī alia: Vo
lo dicere ꝙ deſcendendo ſub obliquo in conſequente
verificabitur ſufficienter pro re demoſtrata in antece
dente. Vñ conſequens ad ſui veritatē non exigit veri
ficationem ex parte termini ſuperioris diſtributi pro
pluribus ſuppoſitis quam antecedens: ⁊ tunc non
inconuenit ſic argui:quod tamen non reperitur in
reliqua.

¶ Quinto bene valet/quilibet leo homi-
nis eſt currens:oē album ē.g.leo:ergo oē album hōis
currit:⁊ tamen ſubſumitur ſub ꝑte ꝑmā acceptionis
vnice:igitur dicta falſa.

¶ Ad hoc cōiter cōceditur ↄñam debere valere q̄ñ
medium reſtringitur eodē mō vtrobiqꝫ vt ibi fit ꝑ li
g. facit.n. li.g. vt li leo ſtet ꝓ leone poſſeſſo ab homīe.
Melius autem videtur dicendum ↄñam non eſſe ſil-
logiſticam:nam pars medij ingreditur cōcluſionem
¶ Sed dices contra/tantū/li leo eſt medium:igitur
dictū falſuꝫ. Ad hoc diſtinguo añs/ vel formalr ⁊ ſic
concedo/vel virtualiter ⁊ ſic nego. Equipollēt.n. iſte
due/oē album eſt.g. leo:⁊ oē album eſt leo hominis
Vñ ſicut hec ↄña eſt bona/ quilibet equus hominis
currit:omne hinnibile eſt equus hominis:ergo omne
hinnibile hominis currit:ita ⁊ reliqua:q̄ tñ non ē ſil-
logiſtica proprie.

¶ Sed cōtra bene valet/omnis equus hominis cur
rit:oē riſibile ē.g.hō:ergo oīs equus riſibilis currit.
⁊ tñ ſubſumitur ſub parte acceptionis vnice formalr
⁊ virtualr:igiẗ ſolutio nulla. ¶ Ad hāc replicā diſtin
guo ꝙ ſubſumatur ſub parte acceptionis vnice/vel
in quantum eſt vnica ⁊ ſic nego/ vel inquantum

equiualet non vnice ⁊ ſic concedo/ſubſumitur enim ſub li homo/in quantum illa maioꝛ equiualet huic/ cuiuſlibet hominis habentis equum quilibet equus currit: vbi vides li hominis/ſumi non vnice. Unde communiter ponitur pro regula. Quod quando voluimus ſubſumere ſub determinatione acceptiõis vnice/oportet aſpicere an illa premiſſa in qua talis determinatio ſumitur vnice/equiualet alicui propoſitioni ĩ q̃ talis d̃terminatio ſumit̃ non vnice ceteris parib⁹ Et tunc taliter ſubſumatur ſub determinatione acceptionis vnice qualiter ſubſumeretur ſub illa nõ vnica: Et rõ eſt: quia nullus t̃ſ diſtribuit̃ ſufficienter ad hoc ꝙ ſit medium/niſi valeat immediate ſub eo deſcẽſus copulatiuus. ¶ Sed contra/bene valet: quilibꝫ leo hominis currit: omne album omnis homo eſt: ergo quilibet leo albi currit: ⁊ tamen ſubſumitur ſub li hominis: ⁊ non inquantum equiualet non vnice talis vnica: igitur. ¶ Ad hanc replicã aliquis poſſet negare maiorem. Nam caſu quo tñ vnus hõ ſit in mũdo ĩ duobus locis ⁊ in vno ſit albus ⁊ in alio niger: ⁊ ille vbi eſt niger poſſideat vnum leonem currẽtem: ⁊ vbi eſt albus nihil poſſideat: añs eſt verum ⁊ non conſequens: quia li leo (vt multi volũt) reſtringitur ad ſtãdum pro leonibus poſſeſſis ab hominibus albis vbi ſunt albi. ¶ Sed contra hoc arguit̃/poſito ꝙ non taliter reſtringatur li leo/tunc bene valet: ⁊ tamen ſubſumptio eſt eadem: igitur. Et ꝙ hoc poſſit poni patet quia talis defectus eſt extrinſecus: ergo poteſt remoueri. Uel dicatur ſic in concluſione/quilibet leo.b.albi currit: vt ſenſus ſit/quilibet leo entis alicubi exiſtẽtis albi currit. Poſui autem li.b. vt non poſſit inſtari. Unde illud quod ibi ſupadditur ꝑme concluſioni debet ſumi ſincathegorematice.i.ſolum vt reſtringat (vt dictum eſt) ⁊ non vt ſignificet aliquid.

¶ Hec replica bñ ꝓbat defectũ eẽ extrinſecũ: iõ aliter rñdet̃ cõcedẽdo ſub p̃te acceptionis vnice poſſe ſubſumi eo modo quo nunc nunc dicetur.

¶ Pro quo ſciendum eſt/ꝙ acceptio vnica differt a non vnica penes hoc ꝙ aggregato vnice ſumpto vtimur tanq̃ vnico termino incõplexo ⁊ non vnice tanq̃ pluribus. Quequidem differentia non eſt intelligenda penes formalem ſignificationem. Sed penes aliqua q̃ in termino reperiri poſſunt. Reperiſitur enim plura ĩ t̃ſo.ſ. ſignificatio/acceptio/ſuppoſitio/reſtrictio/appellatio/ſubſumptio/reſolutio/aſcẽſus/deſcenſus. Et certe ſi t̃ſ vnice p̃fecte ſumat̃ quo ad oĩa hec/excepto primo/ debet tanq̃ vnicus t̃ſ ſimplex ſumi. Dixi excepto p̃mo.ſ. ſignatiõe formali: q̃r cũ tale aggregatũ ſit t̃ſ complex⁹/opꝫ habeat plures p̃tes ſignãtes diſtincte. Notãter locut⁹ ſum de ſignificatione formali: q̃a et quoad materialem ſignationẽ talis t̃ſ poſſet ſumi tãquã incomplexus. Nam hoc aggregatum non hꝫ põt ſupponere pro lapide quod non faceret niſi illum ſignificaret aliquo modo: ⁊ nõ ſignificat formaliter ergo materialiter. Dicitur ergo tunc aggregatum ſumi vnice quando totum categorematice ⁊ vt totum quodam ẽ reſpicit̃ ⁊ non ad p̃tes quoad ea q̃ predicta ſunt/excepto primo vt dictũ eſt. Si vero pars vel p̃tes eius reſpiciãt̃ p̃ ſe iam quoad hoc non habebit rationẽ acceptionis vnice. Idẽ dico q̃ndo conſiderat̃ vt equiualet alteri complexo nõ vnice ſumpto. Nã illud ſibi accidit. Si.n. de p̃ ſe ⁊ ratiõe vnice acceptionis tale aggregatũ equaleret alteri nõ vnice ſumpto: oĩs vnica acceptio equiualeret nõ vnice q̃d ẽ manifeſte falſum. Unñ ſi li equus hoĩs/⁊ li hominis equus/aliq̃n conuertunt̃ nõ erit ratione ſui ſed ratiõe alterius.ſ. q̃r ponitur in propoſitione affirmatiua: hoc p̃ꝫ: quia ſi ponerentur in negatiua hoc non fieret. Item quod in hac ꝓpoſitione/ fauellus hoĩs currit/liceat deſcẽdere ſub li hoĩs/p̃ accidẽs eſt. Nam ſi remoueret̃ li currit/⁊ poneret̃ li imediate poſt hoc erit/nõ liceret deſcẽdere ſcđm tenẽtes ꝙ ſub acceptione vnica in aliis ꝓpoſitionib⁹ deſcẽdere liceat. Et tñ ex hoc ꝙ ponat̃ hec vel illa copula nõ mutatur natura acceptionis vnice. Hec .2. ꝓbatio hẽt vim ex datis ab aduerſariis. Nã teneo et licitum eẽ deſcendere ĩ ꝓpoſitione vbi ponitur/li immediate/p̃ accidẽs tñ. Accedendo igitur ad ꝓpoſitum d̃r licitum eſſe ſubſumere ſub p̃tibus acceptionis vnice p̃ accñs: Uel q̃r ẽ acceptio nõ vnica ſcđm quid.i. quoad ſubſumptionem/licet quoad alia ſit vnica. Nã ſi fit ſubſũptio ſub p̃te iã illa p̃s reſpicitur per ſe ⁊ nõ ſcđm quod ex ea cum alia fit quodam totũ: ⁊ per ↄ̃ñs non ſubſumitur ſub ea/ea ratione qua cum alia conſtituit quodam totum. Uel quia talis vnica infert de forma acceptionis non vnicam. Patet igit̃ ex his ſolutio replice: ⁊ qualiter ſub parte acceptionis vnice ſillogizandum eſt. Quando ſub toto aggregato ſillogizatur idem erit iudiciũ q̃d de termino incomplexo.

¶ Sexto non valet / cuiuſlibet angeli leo currit: omne albũ angeli quilibet leo eſt: ergo oẽ albũ currit igit̃: ⁊c. Minor eſt nota ⁊ maior ꝓbatur: nam caſu quo quilibet angel⁹ habeat duos leones vnum albũ ⁊ aliũ nigrũ: quorũ oẽs nigri currãt ⁊ nulli albi: ⁊ nullũ aliud albũ ſit in mũdo: añs ẽ verũ ⁊ ↄ̃ñs falſũ vt patet per deſcendentes.

¶ Pro huius argumenti reſolutione ⁊ ꝓ cognoſcendo modo quo ſillogizandũ eſt in acceptionibus non vnicis ex recto ⁊ obliquo compoſitis: eſt ſciendũ/ ꝙ tripl̃r tñ poſſum⁹ in talib⁹ aggregatis ſillogizare.ſ. ſub recto vl̃ ſub obliquo/vel ſub toto ſincategorematice.i. ſub vtraq; p̃te: non tñ ſub toto categorematice cui⁹ rõ ẽ q̃a tũc ſumeret̃ tale agregatũ vnice: Dr ergo ꝙ ad hoc ꝙ ſubſũptio vl̃r valeat ĩ oĩ figura ⁊ mõ ⁊ reſpectu cuiuſcũq; copl̃e ⁊ vt ſit ꝓp̃a illatio ſillogiſtica opꝫ quãlibꝫ p̃tẽ in aliq̃ p̃miſſarũ diſtribui/alioq̃n argueretur ex puris particularib⁹ p̃ticularitate mediĩ. Si v̾o ſubſumptio fiat ſub p̃te opꝫ illã p̃tẽ in aliq̃ p̃miſſarũ cõplete diſtribui. Uolo dicere ꝙ talis diſtributio nõ d̃pẽdeat ab aliqua ſuppoſitiõe nõ diſtributiua ĩ d̃ſcẽſu: q̃a talis diſtributio ẽ ĩcõpleta. Unñ nõ valet/ hoĩs q̃libet leo currit: oẽ albũ ẽ leo: ergo hoĩs oẽ albũ currit. Nã caſu quo ſint ſortes ⁊ plato poſſidẽtes leones: ⁊ ꝙ ſortis leones ſint nigri ⁊ currẽtes: ⁊ platõis albi ⁊ quieſcẽtes ⁊ nullũ aliud ſit albũ in mũdo: añs ẽ verũ ⁊ nõ ↄ̃ñs. Similiter põt haberi hinc ꝓ regula/ꝙ ſub oĩ p̃te ſub q̃ lꝫ immediate d̃ſcẽdere licet immediate ſillogizare vt communiter dicitur. Unñ non valet/ cuiuſlibet ĩ hoĩs q̃libꝫ leo rugit: oẽ album eſt leo: ergo cuiuſlibet hominis omne album rugit. Nã medium vbi nõ diſtribuit̃ verificari põt de quo non verificat̃ vbi diſtribuitur.

¶ Ad argumẽtũ igit̃ negat̃ maior ⁊ ad ꝓbationẽ negatur añs. Nam in illo caſu minor ẽ falſa: vt patet p̃ veritatem ſue contradictorie. Et ſi dicas: cõtra/q̃a li leo vbi diſtribuit̃ ei⁹ diſtributio depẽdet a ſuppoſitione determinata vt pꝫ facto deſcenſu ſub ſubiecto. Ad hoc dicitur illud nõ eẽ inconueniens quãdo altera p̃s diſtribuit̃ cõplete: ſec⁹ eẽt ſi tãtũ ſub vna p̃te ſubſumeretur/q̃a tunc oporteret illã alicubi complete diſtribui vt dictũ eſt. Et loquor ĩ aggregatis ex recto ⁊ obliquo. Nam de aliis poſt dicetur.

¶ Septimo/ non valet/ in quolibet colle-
gio ſunt fratres in qualibet ciuitate eſt collegium: er
go in qualibet ciuitate ſunt fratres: ⁊ tamen arguit̃ ĩ
barbara igitur: maior ꝓbatur in caſu ꝙ non ſit in mũ
do niſi collegium ſancti thome quod tamen ſit in duo
bus locis. ſ. hiſpali ⁊ cordube ⁊ fratres habitent col-
legium hiſpali ⁊ cordube ſit abſq; fratrib⁹. Patet. n.
añs verum ⁊ ꝯñs falſum: in caſu iſto: minor ꝓbat̃/ q̃a
nulla deeſt conditio.
¶ Ad argumẽtum reſpondetur negãdo minorẽ/ nõ
enim totales extremitates ponuntur in concluſione/
vt patet reſoluendo propoſitiones ſic/ in quolibꝫ col
legio exiſtentes ſunt fratres: in qualibet ciuitate exi-
ſtẽs ẽ collegiũ: ex quib⁹ recte infert̃ in exiſtẽte ĩ q̃libet
ciuitate exiſtẽtes ſũt frates/ ⁊ hoc notabis ꝓ multis
alijs vbi extrema nõ ſunt explicite ⁊ diſtincte poſita.
¶ Octauo non ſequitur/ omnis homo ⁊ e-
quus ſunt entia: omnia animalia. d. homo ⁊ equus
ſunt: ergo omnia animalia ſunt entia: ⁊ tamen argui
tur in barbara: igitur: Minor patet. quia nulla con-
ditio videtur ei deficere: maior ꝓbatur: quia in ſimili
nõ ſequitur/ ois ps ⁊ ps ſunt. a. oia cõſtituẽtia vnũ. d.
ps ⁊ ois ps ẽ: ergo oia cõſtituẽtia vnũ ſũt. a. Et pono li
a. vt valeat tãtũ ſicut hoc aggregatũ/ ptes q̃ nõ ſunt
totum/ ⁊ nulla res ſit in mundo preter vnum lignum
tunc antecedens eſt verum ⁊ conſequens falſum/ vt
patet tenendo quod totum ſit ſue partes.
¶ Argumẽtũ hoc petit explanationẽ illi⁹ regule po
ſite ꝓ copulatis: Pro quo ſciendum copulatum poſ
ſe dupliciter ſumi. ſ. diuiſiue/ ⁊ complexiue. Si primo
modo ſumat̃ licet ſillogizare vel ſubſumere ſub eo/ ſi
altera ps in altera p̃miſſarũ diſtribuitur/ nullo alio
interueniente defectu: vt bene ſequitur/ omnis leo ⁊
equus currit: omne album leo ⁊ equus eſt: ergo oẽ al
bum currit: ⁊ breuiter dicit̃ ꝙ bonitas ſillogiſmi vbi
medium eſt copulatum diuiſiue ſumptum regulãda
eſt penes vnam illius partem: hoc enim ad totius bo
nitatem ſillogiſmi ſufficit ⁊ requirit̃. Si vero ſumat̃
complexiue hoc poteſt eſſe dupliciter. ſ. aut vnice/ aut
non vnice. Si primo modo accipiatur/ tunc idem ẽ iu
diciũ de eo ſicut de termino incomplexo quoad diſtri
bui vel non diſtribui: ⁊ quoad ceteras proprietates.
Quod ſi hoc non fiat iam non ſumitur vnice: vt ex di
ctis patet: Eſt ergo difficultas quando non vnice ſu-
mitur. Pro quo ponit̃ alia ſubdiſtinctio/ q̃a vel tunc
talis ſillogiſmus eſt affirmatiuus vel negatiuus. Si
primũ/ hoc duplr̃: aut oẽs partes medij vtrobiq; ſunt
in recto: aut alicubi in obliquo. Dico ergo ꝙ quando
ſumitur pro medio copulatum complexiue non vni-
ce ſumptum in ſillogiſmo affirmatiuo: taliter ꝙ par-
tes ſint in recto: oportet in altera premiſſarum quãli
bet partem copulati diſtribui: aut vnã ĩ vna ⁊ alterã ĩ
altera: ⁊ ſi fuerint plures ptes q̃ due vnã ĩ vna p̃miſ
ſarum: ⁊ reſidue in alia/ itaq; nulla ps ſit vtrobiq; in-
diſtributa/ dũ tñ ptes nõ diſtribute nõ ſtẽt cõfuſe tãtũ
ĩ ambab⁹ ĩ ordine ad aliã partẽ copulati diſtributam:
niſi forſan nulla cõfuſa formlr̃ aut virtualr̃ reꝑiatur
in extremitatib⁹/ q2 tũc ſillogiſmus poterit eẽ bonus:
Ex quo infert̃ ꝙ ſi maior extremitas ſteterit diſtribu
tiue aut collectiue/ aut determinate/ ſeu diſcrete/ bo-
nus erit ſillogiſmus: cuius rõ ẽ/ q̃a tũc extremitates
nõ poterũt verificari cũ medio ꝓ oĩo diuerſis: ac ꝓ in
deſeruat̃ gñale fundamentum. Et intelligit̃ hoc ſiue
extremitates fuerint termini cõplexi aut ĩcomplexi/
q2 ſi fuerint cõplexi opꝫ nullã ptẽ illi⁹ aggregati ſta-
re confuſe: nec li vel/ ſi fuerit diſiunctũ. Añ nõ valet/
ois hõ ⁊ leo ois hõ vel ois leo ſunt: oia alba hõ ⁊ ois
leo ſunt: ergo oia alba ois hõ vel ois leo ſunt. Nã ca-
ſu quo ſolũ ſit vn⁹ hõ ⁊ vnus leo ⁊ ſint albi ⁊ nullum
aliud ſit albũ in mũdo/ añs ẽ verũ ⁊ ꝯñs falſũ: De alijs
q̃ñ valeat exẽpla ſunt facilia. Et dr̃m ptes. ⁊c. ꝓpter
ſillogiſmos vbi ponit̃ mixta: vt in argumẽto ſit. Nã
tũc opꝫ aſpicere quã diſtributiuã reſpiciat cõfuſa tñ
ſtantis mixtim. Nam ſi reſpiciat aliam partem medij
ſtantem diſtributiue nõ valebit vt patet ĩ argumẽto
poſito. Dicitur. n. ſic in minori/ oia aĩalia. d. hõ ⁊ ois
equus ſunt: vbi li homo ſtat determinate ⁊ confuſe/ d̃
terminate in ordine ad li animalia ⁊ confuſe in ordi-
ne ad li equ⁹: quo ſit vt ſi loco d̃li. d. poneret̃/ li. c. ſil-
logiſmus eſſet bonus. ¶ Proportionablr̃ vero intel
ligas de confuſa extremitatum. Si enim in aliqua ex
tremitate ſteterit in aliqua confuſa ⁊ non in ordĩe ad
aliquã partem medij: non erit inconueniẽs. Añ ſequi
tur/ omnis leo ⁊ equus omnia exiſtentia ſunt/ omne
rugibile ⁊ hinnibile. a. leo ⁊ ois equus ſunt: ergo oẽ
rugibile ⁊ hinnibile oia exiſtentia ſunt/ poſito ꝙ li hin
nibile nõ ſtet cõfuſe in ordine ad mediũ ſed ꝙ facto deſ
cenſu ſub li rugibile maneat d̃terminate. Si vero op
poſitũ ſupponat̃ ꝯña erit nulla/ q̃a ĩ ſimili nõ ſequitur
ois leo ⁊ leo omnia aĩalia ſunt: oẽ rugibile a materia
a. leo ⁊ omnis leo ſunt: ergo omne rugible ⁊. a. mate
ria oia animalia ſunt. Nam caſu quo ſint tantum duo
leones inter animalia in mundo in materia commu-
cantes/ añs ẽ verum ⁊ conſequens falſum: vt patet ꝑ
deſcenſum ſub omnibus terminis. Idẽ dico ſi reꝑiat̃
aliqua confuſa determinate equiualens. ſ. ꝙ tũc non
erit inconueniens q2 ſeruabitur regula ac ſi ſimplr̃ eſ
ſet d̃terminata ſuppoſitio. Añ bñ valet/ ois leo ⁊ leo
omne album ⁊ aliud albũ ſunt: omnia videntia. a. leo
⁊ omnis leo ſunt: ergo omnia videntia omne album
⁊ oẽ aliud albũ ſunt. Hoc autem explanabitur quãdo
de relatiuis infra argumentabimur. Dictum ẽ in ſil-
logiſmo affirmatiuo/ quia ſi eſt negatiuus ponitur re
gula talis. ¶ Nũq̃ licet ĩ ſillogiſmis negatiuis d̃ co
pulato medio ſillogizare taliter ꝙ vna pars medij in
vna premiſſa ſtet diſtributiue in ordine ad aliam par-
tem ſtantem confuſe/ ſi in alia eadem pars ſcilicet/ q̃
ſtetit diſtributiue ſtet confuſe in ordine ad aliam di-
ſtributiuam. Unde nõ ſequitur: omnis leo ⁊ leo non
ſunt animalia/ omnia rugibilia. a. leo ⁊ omnis leo
ſunt: ergo omnia rugibilia non ſunt animalia. Et in-
telligitur nunquam licere qualitercunq; extremita-
tes accipiantur. Ratio huius eſt/ quia extremitates
poterunt verificari cum medio pro omnino diuer-
ſis ex quo vna premiſſa eſt affirmatiua ⁊ alia non. Di
ctum eſt amplius ſi partes copulati fuerint in recto
omnes/ quia ſi aliqua vel aliquot fuerint in obliquo
preſertim ſi fuerint tales determinationes eiuſdem
determinabilis/ non licet partes non diſtributas ſta
re confuſe eo modo quo dictum eſt: etiam ſi in extre-
mitatibus nulla reperiatur confuſa tantum. Unde
non ſequitur/ cuiuſlibet ceci et videntis quilibet leo
eſt niger: omne album. a. ceci: ⁊ cuiuſlibet videñtis qui
libet leo eſt: ergo omne album eſt nigrum. Nam ca-
ſu quod tantum ſint duo leones vnus albus ⁊ alius
niger/ ⁊ nullum aliud ſit album in mundo: ſintq; ſor-
tes ⁊ plato ceci/ ⁊ petrus ⁊ cicero videntes quorum
ſortes poſſideat cum petro leonem nigrum/ ⁊ cum
cicerone leonẽ albũ: ⁊ plato ecõtra cũ petro poſſideat
leonẽ albũ: ⁊ cũ cicerone leonẽ nigrũ datur añs verum
vt patet per deſcendẽtes ⁊ ꝯñs falſum: vt notum eſt

¶ Nono non ſequitur/ omnis homo vel equus eſt riſibilis (li omnis ſolum primam partem diſtribuente) omne hinnibile homo vel omnis equus eſt: ergo omne hinnibile eſt riſibile/ ⁊ tamē arguitur in barbara: igiť. Maior probatur. Nam caſu quo tā tum vnus equus ſit in mundo: añs eſt verū ⁊ conſequens falſum:

¶ Pro huius argumēti ſolutione aduertendum/ ꝙ diſiunctum poteſt ſumi dupliciter. ſ. diuiſiue ⁊ complexiue. Quando ſumitur diuiſiue nō pōt ſumi ꝓ medio taliter ꝙ p̄miſſe ſint habiles/ niſi li vel/ mutetur ī li et in vna p̄miſſarum: aut negeť: ⁊ vltra hoc q̄libet pars nō diſtributa in vna p̄miſſarum debet diſtribui in alia. Unde hec ſupradicta maior cum minore: ſcilicet/ omne hinnibile homo ⁊ omnis equus eſt (ſumpto li ⁊ diuiſiue) ſequitur concluſio: ⁊ etiam cum iſta/ nullum hinnibile homo vel equus non eſt. Si vero ſumatur complexiue: hoc poteſt eſſe nō vnice: vel vnice/ ſi p̄mū: idē ē iudiciū ſicut de ipſo qñ diuiſiue ſumitur. Si autem vnice teneať: non poterit fieri ſubſumptio recta/ niſi totum diſtribuatur categorematice: alioquin argumentaremur ex puris particularibus: Neq̄ valet dici ꝙ etiam diſtributa vna parte in vna ⁊ alia in alia mutato li vel/ in li et/ valebit. Nam iam ſillogiſmus conſtabit ex quatuor terminis: nam li vel quando vnice ſumitur efficitur pars totius extremi: quod non contingit quando ſumitur diuiſiue/ aut non vnice: ſecus autem videtur de li ⁊/ non vnice: quoad hoc ꝙ fiat vel non fiat pars: cuius ratio poteſt haberi ex primo trac. Et ſi aliquando conſequentia fuerit bona erit per accidens: ſcilicet quia tale diſiunctū ſūptū vnice equalebit diſiūcto diuiſiue ſūpto

¶ Decimo nō ſequitur/ oē aīal ſi eſt hinnibile eſt equus: omne rationale eſt animal ſi eſt hinnibile: ergo omne rationale eſt equus: ⁊ tñ arguitur in barbara: igitur: maior patet: quia añs eſt verum ⁊ cōſequens falſum: falſitas ꝯñtis liquida eſt/ veritas antecedētis ꝓbatur/ quia maior eſt vera cū reducať ad iſtam/ ſi omne animal eſt equus/ omne animal ē hinnibile: ⁊ minoris veritas eſt nota: igť. ¶ Pro huius argumēti ſolutione. ſciendum/ li ſi poſſe teneri diuiſiue: ⁊ complexiue (vt de aliis aggregatis dictum eſt) ⁊ complexiue nō vnice ⁊ vnice. Si ſumatur diuiſiue vel complexiue non vnice: non poteſt eſſe medium ī ꝯña ꝓprie ſillogiſtica: eo ꝙ non poſſit ꝑfecte vel complete diſtribui. Si vero ſumatur vnice: tunc bene pōt eſſe medium: quia complete poteſt diſtribui: ⁊ tunc ſi teneatur tale conditionatum ampliare (quod ego non teneo) oportet aſpicere an committatur aliquis defectus extrinſecus ex parte ampliationis: aut ampli modi ſignificandi. Et loquor nunc de conditionato/ qñ totum ſumitur pro medio ⁊ non aliqua pars tātum/ quia de hoc dicetur infra. Diciť ergo ſi conditionatū ſumatur vnice (li omne diſtribuente totum conditionatum) ſillogiſmum eſſe bonum: ⁊ ſicut concluſio eſt falſa: ita ⁊ maior: cuius eſt ſenſus/ omne ens de quo ē verum dicere ꝙ eſt animal ſi eſt hinnibile eſt verū dicere ꝙ eſt equus: nā de homine ⁊ de quocunq̄ ente ē verū dicere ꝙ eſt animal ſi eſt hinnibile: nō tñ ꝺ quolibet eſt verum dicere ꝙ eſt equus: Et hoc tenēdo cōditionatum ſumptum vnice non ampliare terminos ſue categorice. ¶ Pro iſta cōditionatorū ampliatione cognoſcenda/ pono propoſitiones que mihi videntur rationabiles.

¶ Prima/ conditionatum ſumptum vnice nullum terminum ampliat: ſiue terminus talis ſit ſequēs ſeu precedens: neq̄ abſtrahit ab exiſtentia. Unde vtraq̄ iſtarū ē falſa. ſ. chimera ē aliqđ ſortes ſi eſt ſortes: ⁊ aliquid ſortes ſi eſt ſortes eſt chimera/ eſt enim ſenſus prime/ chimera eſt aliquid de quo eſt verū dicere ꝙ eſt ſortes ſi eſt ſortes. Et ſecunde eſt iſte/ aliquid de quo eſt verum dicere quod eſt ſortes ſi eſt ſortes eſt chimera.

¶ Secunda propoſitio/ conditionatum tētum diuiſiue/ ampliat omnes t̄mos qui in reductione ipſius ad cōditionalē in tali cōditionali ponēdi ſunt. Ampliat inq̄. i. nulla exiſtentia exigiť ad veritatē eiꝰ. Nec extremorū ſuppoſitio: ſed eiꝰ veritas eſſentialiter per conditionalem menſuranda eſt.

¶ Tertia propoſitio/ ⁊ ſi faciliter poſſit ſuſtineri conditionatum ſumptum complexiue non vnice ampliare omnes t̄mos ſue categorice: oppoſitum tñ mihi rationabilius videtur: quia talis ꝓpoſitio ꝓbāda eſt: ⁊ ꝑ deſcenſum ⁊ ꝑ extremorū ſuppoſitionē/ ⁊ tñ nō videť rationabile vt in quacūq̄ ꝓpoſitiōe deſcēdamus vſq̄ ad imaginabilia.

¶ Quarta propoſitio/ admiſſo conditionatum tētum cōplexiue non vnice ampliare. Hoc crediderim verum de terminis p̄cedentibus conditionatum ⁊ non ꝺ ſequētibus: quia hoc videť conformius communi modo concipiēdi: ⁊ quia terminus ampliatiuus vel diſtractiuus hoc agit. Et idē cēſeo ꝺ cōditionato vnice ſumpto. ſ. quod tenendo ipſum ampliare/ nō ampliat niſi terminos precedentes. Non. n. apparēt eiuſdem veritatis propoſitiones he/ chimera eſt ſortes ſi eſt ſortes/ ⁊ ſortes ſi eſt ſortes eſt chimera: ſed ſi oppoſitum ſupponať admitti pōt. Immo vt poſſit cōuerti id preſuppone̅dū ē vel aliquod ſignum addendum vt tñ ſtent eodem modo. Sed q̄d priꝰ dixi/ rationabilius mihi apparet.

¶ Quinta propoſitio/ et ſi conditionatum ampliet ad quinq̄/ nō tñ eodem modo ampliat ſicut li imaginarie. Ratio eſt/ quia li imaginarie/ ampliat non ſolum ſuppoſitionem ſed ſignificationem quodā modo: ita vt faciat vtrumq̄ extremum alterum a ſe ſignificare loquendo de extremis vocalibꝰ ⁊ ſcriptis Qualiter autem hoc in mentali contingat dicetur in ſecunda parte introductionum: ſuprema fauente cauſa. Quo fit/ vt iſta exiſtente vera. ſ. omne ens imaginarie eſt chimera: iſta ſit falſa: omnis homo ſi eſt homo eſt chimera.

¶ Sexta/ quando conditionatum ponitur in ſubiecto terminus precedēs/ li ſi (vt communiter) apprehenditur tanq̄ terminus cōcurrens: vt hic/ aīal ſi eſt homo ridet/ cuius ſenſus eſt/ ſi animal ē homo animal ridet/ quando ponitur a parte p̄dicati (vt cōmuniter) terminus p̄cedēs li ſi apprehenditur tanq̄ illatus terminus: vt hic/ ſortes eſt animal ſi ē homo/ verū tñ ſemper terminus ſequēs erit inferens: Sed arguēdo in p̄ma figura: opꝫ eodē mō ſumi talē t̄rm: alioquin medium teneretur equiuoce vt patet.

¶ Secundus modus perfectiſſimus eſt/ celarent/ ⁊ (vt litere pro ſe ferunt) conſtat ex maiori vniuerſali negatiua: ⁊ minori vl̄i affirmatiua: vl̄em negatiuam directe concludentibus: vt hic fit/ nullus leo rugit/ omne album eſt leo: ergo nullū album rugit: ſed contra hoc arguitur.

¶ Primo ſic non valet/ nulla ſubſtantia eſt

equus ⁊ leo/cuiuſlibet angeli animal eſt ſubſtantia: ergo nullius angeli animal eſt equus ⁊ leo ſumpto li ⁊ ſemper diuiſiue/eſto copulam ſequatur. Et tñ arguit in celarent: igitur. b. eſt nota quia nullus defectus videtur ei ineſſe. Maior probatur in caſu ꝙ quilibꝫ angelus habeat vnum leonem ⁊ vnum equum: tunc veritas maioris patet per falſitatem ſue contradictorie ⁊ minoris veritas liquet per aſcenſum: ⁊ falſitas conſequentis ex veritate ſue contradictorie liquido conſtare poteſt.

¶ Ad argumentum reſpondetur / negãdo minorem: arguit ſiquidem a cõfuſa ad determinatam ex parte de li ⁊. Nã ipm negatũ equiualet li vel affirmato: Unde illa maior equiualet huic. ſ. omne animal omnis equus vel omnis leo nõ eſt: q̄ eſt veriſſima/ ⁊ li vel tenet confuſe. Cõſeq̄ns autem equipollet huic/ cuiuſlibet angeli omne animal omnis equꝰ. b. vł oīs leo non eſt: ⁊ ponitur li. b. vt ſit ſignum ꝙ immediate talis ꝓpoſitio eſt reducenda ad vnam diſiunctiuam: q̄ neceſſario erit falſa vt reducẽti patebit. ¶ Sed cõtra bene valet/ Nulla ſubſtantia equus ⁊ omnis leo eſt: ⁊ omne animal eſt ſubſtantia: ergo nulla ſuſtãtia. a equus ⁊ omnis leo eſt: ⁊ tamen ex parte illius tḿi leo committitur idem defectus. Nam remoto/ li nulla/ ĩ maiore li leo diſtribuitur in ordine ad duos tḿos ſtãtes determinate: ergo appoſito ſigno ſtabit confuſe: ⁊ in ↄ̄ñte amoto ſigno diſtribuitur in ordine ad duos quorum vnus ſtat confuſe: ergo ſaltem reſpectu illiꝰ ſtabit determinate. ¶ Ad hoc reſpondet negãdo minorem: ⁊ ratio eſt/ quia li leo non ſtat in ordine ad li equus: quia eſt copulatum diuiſiue ſumptum/ in quo nulla pars eſt in ordine ad aliam: ſed bene in ordine ad aliud extremum. Pro quo aduerte/ ꝙ quando copulatum aut diſiunctum ſumitur diuiſiue/ ſi ꝓpoſitio vbi eſt poteſt reduci ad hypotheticam antequam ſub aliqua parte copulati ſeu diſiuncti deſcendatur: tunc partes talis copulati/ aut diſiuncti inter ſe minime ordinãtur: Ratio in aperto eſt: nam cum poſſint tales ꝓpoſitiones partibus intactis ad hipotheticas reduci: idem eſt iudicium ac ſi tales termini eſſent in diſtinctis cathegoricis. Nõ autem intelligas me velle dicere: ꝙ tales ꝓpoſitiones poſſint immediate reduci ad hipotheticas: ſed ꝙ ſi pñt ante deſcenſum ſub partibus copulati aut diſiuncti. Nam poteſt contingere ꝙ oporteat ſub alio termino prius deſcendere: vt patet in ꝓpoſitionibus prefati ſillogiſmi: in quibus prius deſcẽdendum eſt ſub li ſubſtantia. Uerumtñ facto deſcenſu ſub li ſubſtantia/ q̄libet deſcendens poteſt immediate reduci ad diſiunctiuã. ¶ Ex his īfert in hac ꝓpoſitione/ omnis homo ⁊. b. leo eſt animal/ partes copulati inter ſe non habere ordinem. In hac autem/ omne animal omnis equus vel. b. leo eſt: oppoſitum accidit: Nec̄ cõtradicit hoc dictis in primo tractatu. Ubi dicitur partes copulati aut diſiuncti eſſe inter ſe ordinatas qñ ſumũtur non vnice qꝛ intelligit nõ vnice ⁊ complexiue: ſi autem ſumantur diuiſiue: limitanda eſt regula vt ex dictis patet: Nec̄ in dicto ſillogiſmo infregi ordinẽ ꝓmiſſum: eo ꝙ medium eſt ſimplex: quicquid ſit de extremitatibus.

¶ Secundo non valet/ Nullus homo eſt lapis: omne riſibile cognoſcit hominem: ergo nullũ riſibile cognoſcit lapidem: ⁊ tamen arguitur in celarent/ igitur: minor videt vera ⁊ maior ꝓbatur in caſu quo omnes homines habeãt notitiam hominis ⁊ lapidis. ¶ Ad hoc argumẽtũ negatur minor/ quia in eo eſt duplex defectus intrinſecus quia medium in minori cum ſibi adiuncto poteſt de aliquo verificari de quo non verificatur in maiori: ⁊ etiam q̄a ex parte illius tḿi cognoſco variatur appellatio: ⁊ ſic etiã ē error extrinſecus.

¶ Tertio non valet / nullus leo eſt equus/ cuiuſlibet angeli eſt aliquis leo: ergo nullius angeli eſt aliquis equus: ⁊ tamen eſt in celarent. igitur: Minor videtur vera/ ſed maior ꝓbatur/ in caſu quo quilibet angelus vnum leonem habeat ⁊ vnum equum: tunc veritas añtis eſt nota: ſed ↄ̄ñtis falſitas patet ꝑ eius cõtradictoriam. ¶ Ad hoc argumẽtum negatur b. quia arguitur a non diſtributo ad diſtributũ ex pte de li ens incluſi in minori ⁊ in ↄ̄ñte. Senſus enim minoris eſt/ cuiuslibet angeli ens eſt leo: ⁊ ↄ̄ñtis/ nulliꝰ angeli ens eſt equus.

¶ Quarto arguitur. Non valet/ nullus leo currens fuit albus: ⁊ omnis leo eſt leo currens: ergo nullus leo fuit albus: ⁊ tamen eſt in celarent: igitur: Minor videt vera/ ſed maior ꝓbatur: in caſu ꝙ nullꝰ leo qui nũc currit vel cucurrerit fuerit albus ſed multi qui ſemper quieuerunt fuerint albi: ſint tamen nũc multi nigri qui omnes currant/ datur añs verum ⁊ ↄ̄ñs falſum. ¶ Ad hoc breuiter dicit in dicto ſillogiſmo argui a non amplo ad amplum negatiue ⁊ cum diſtributione quod etiam impediret dato quod affirmatiue eſſet: ac proinde negat minor. Sed contra bñ valet/ omnis leo animal eſt ⁊ non fuit: omne currẽs eſt leo: ergo omne currens aĩal non fuit: ⁊ tamen arguit a non amplo ad amplum/ igitur defectus hic non impedit: Ad hanc replicam diſtinguitur. a. vel ꝙ valeat ſillogiſtice ⁊ ſic nego: vel entimematice ⁊ ſic concedo. Sequitur enim concluſio ex ſola maiori: vt haberi poteſt ex duabus regulis antepoſitis: vbi dictum eſt: ꝙ omnis propoſitio de copula copulata/ cuius vna pars affirmatur ⁊ alia negatur/ īfert vnã negatiuam.

¶ Quinto arguitur/ Non ſequitur/ nullus leo ē ⁊ fuit currẽs: omne rugibile eſt vel fuit leo: ergo nullum rugibile eſt vel fuit currens: ⁊ tamen ē in celarent: igitur: ¶ Ad hoc argumẽtum reſpõdetur negando minorẽ. Nam variatur appellatio arguendo a minus ad magis amplam appellationem. Nam li currens ſtat in maiori pro eo quod eſt ⁊ fuit currẽs: ⁊ in concluſione pro eo quod eſt vel fuit: ⁊ hec variatio appellationis impedit bonitatem conſequentie. ¶ Alij dicũt d̄fectũ eſſe quia ſtat maiorem extremitatem verificari poſſe pro aliquo in contradictoria maioris. pro quo non verificabitur in contradictoria cõcluſionis: hoc verum eſt/ tamẽ primũ eſt facilius. Et alij dicerent defectum eſſe: qꝛ copula ↄ̄cluſionis non ſequitur copulã maioris: ſed hoc non abſtat niſi alius defectus committatur.

¶ Sexto arguitur / non valet / Nullus equus hominis currit: omne hinnibile eſt equus/ ergo nullum hinnibile hominis currit: ⁊ tamen arguit in celarent/ igitur: Minor videtur vera: ⁊ maior patet Nam ſi loco illius termini equus ponas li. a. quod tãtum valeat ſicut poſſeſſum in platea ⁊ ſit ſolus vnus equus currens in duobus locis in platea. ſ. vbi nõ poſſidetur ab homine ſed ab angelo: ⁊ in domo ſortis/ a quo poſſidetur ibidem/ datur añs verũ ⁊ ↄ̄ñs falſum. Forſan dices medium teneri magis ample in ꝓmiſſa affirmatiua/ q̄ in negatiua. ¶ Cõtra ergo dicẽdo in minori: omne nigrum eſt: b. equus: vt li. b. faciat ſtare

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

li equus eodem modo/erit bonus ſillogiſmus:ꝯñs ē contra dicta ſuperius.ſ.ꝙ ſub parte acceptionis vnice nō valet ſubſumptio:igitur. ¶ Ad argumentū bene dictum eſt vſq; ad hanc replicam: Ad quam dupliciter reſpōdeo. Primo:ꝙ bene valet ſubſumptio:ſed hoc ē hic de ꝑ accidens:eo ꝙ illa maior infert vnā in qua tale aggregatum ſumitur non vnice.ſ.hanc/ nullius hominis equus currit. Secūdo dico/ꝙ virtualiter ſubſumitur ſub toto:eo ꝙ virtualiter idem ſit dicere/omne album eſt.b.equus:⁊ dicere/oē album eſt equus hominis vt patet.

¶ Septimo/ſic arguo argumento cōmuni/ non valet/in nullo loco ſuper quemlibet equū quodlibet equitans eſt homo:⁊ omne riſibile in aliquo loco ſuper quemlibet equum quodlibet equitans ē:ergo nullum riſibile eſt homo:⁊ tamen eſt in celarent: igitur. Minor videtur vera:ſed maior probatur i caſu ꝙ ſit ſolum vnus homo cum ſolis duobus equis/ ⁊ ſint tātum duo loca in quorum quolibet exiſtit equitans/ſuper vnum equum in vno loco ⁊ ſuper alium in alio. Et volo quod li in loco ſolum determinet li equitās:ſicut etiam determinetur a li ſuper equum: De conſequentis falſitate notum eſt. Veritas autem maioris probatur ꝑ falſitatē ſue contradictorie q̄ eſt hec/in aliquo loco ſuper quemlibet equum quodlibꝫ equitans ē homo:cuius falſitas liquet per deſcēdentes ſub li loco: Primo ſic:ergo in iſto loco ſuꝑ quemlibet equū/⁊c. ſecūdo ſub li equū ſub quo dabit᷑ vna falſa.ſ.in qua demoſtratur equus ſuper quē non equitat in loco demonſtrato. Minoris etiam veritas patet ꝑ deſcenſum:primo ſub li riſibile ſic:omne riſibile in aliquo loco ⁊c.ergo iſtud riſibile i.a.loco ſuꝑ quēlibꝫ equū quodlibꝫ equitās ē: ſecundo ſub li equum/ ⁊ tertio ſub li eqtās/⁊ vltio ſub li loco. ¶ Ad hoc argumentum aliq̄ reſpondēt negando minorē: dicūtq; defectum eſſe eundem qui committitur in copulatis Nam oportet(vt aiunt)quando medium ē acceptio nō vnica quamlibet partem in aliqua premiſſarū diſtribui:ꝙ ſi hoc nō fiat/oportet partes indiſtributas nō ſtare cōfuſe tātum q̄liter in prefato ſillogiſmo cognoſcuntur ſtare. ¶ Sed contra hoc arguitur:bñ valet i barbara/cuiuſlibet hominis leo currit:omne nigrum hominis q̄libet leo eſt:ergo omne nigrum currit/⁊ tamen committitur idem defectus(ſi defectus eſt) igit᷑ defectus nullus. Si forſan negas minorem dicēs confuſam illam illius termini hominis equiualere determinate. Cōtra/ergo etiā cōfuſa ꝺ li loco/equalebit ꝺterminate/quandoquidem eſt ꝺeterminatio ſicut li hominis. Alij autem hoc tenentes.ſ.confuſam determinationis non vnice accepte ſemper equiualere determinate. Reſpondent negando maiorem dicūtq; minorem eſſe falſam ſicut ⁊ ꝯñs:⁊ aſſerūt ampliꝰ deſcendendendum eſſe ſub omnibus terminis minoris/ eo ordine quo iacent. ¶ Sed cōtra/ volo illā confuſam non equiualere determinate(nam hoc bene pōt intellectus cōcipere)tunc datur añs verum ⁊ ꝯñs falſum/vt ꝓbatum ē/quia deſcēdendum ē eo pacto quo prius deſcendebatur igitur. Ad hanc replicam reſpōdetur ipſum tunc/non eſſe bonum ſillogiſmum/eo ꝙ li loco in maiore ē determinatio nō vnica/⁊ in minori eſt vnica. Sed contra/ tunc totum aggregatū non reſoluitur vnica reſolutione/ergo non tenetur vnice. ¶ Preterea bene ſeq̄tur in barbara/ cuiuſlibet hoīs equus currit:omne album eſt hominis q̄libꝫ equus: ergo omne album currit:poſito ꝙ prius debeat fieri deſcēſus ſub li equus in minori q̄ ſub li hominis/ ⁊ tū variat᷑ per te acceptio non vnica i vnicam: igitur ſolutio nulla. Videtur ergo mihi aliter dicendum(admiſſo confuſam illam habere ſuam vim) Unde dico ꝺfectum eſſe/ ꝙ determinabile in premiſſa affirmatiua pro pluribꝰ poteſt accipi mediate idest facto deſcenſu q̄ in premiſſa negatiua. Ratio ē/q̄a in maiori que ē negatiua inchoatur deſcenſus a li loco:⁊ per ꝯñs reſtringitur determinabile ꝓ quolibet equitante in loco ſignato: In minori vero q̄ eſt affirmatiua deſcēditur ad omne eqtās abſolute/cum prius (vt ſupponit argumentum)deſcendendum ſit ſub determinabili q̄ ſub determinatione. ¶ Ad argumētū factū in p̄ma figura concedit᷑ ꝯñam eſſe bonam:eo ꝙ ambe p̄miſſe ſint affirmatiue ⁊ diſtribuat᷑ ꝺterminabile vbi pōt accipi ꝓ pluribꝰ hoc ē in minori: vt pꝫ attētē intuēti. Et hic ꝺfectus ē ſūme notādus q2 occultꝰ ē ⁊ ſepe ſepiꝰ cōtingere poteſt. Idem dicēdum eſt de hoc ſillogiſmo/ in aliq̄ ꝓportiōe q̄libet ſua parte maius eſt aliquod cōtinuum:⁊ omne continuum in aliqua proportione qualibet parte maius eſt /ergo nullum continuum eſt continuum.

¶ Octauo arguitur non ſequitur/ quilibꝫ leo ⁊ equus non ſunt binariꝰ:omnia animalia.a.leo ⁊ q̄libet equus ſunt:ergo nulla animalia ſunt binariꝰ/ ⁊ tamē arguit᷑ in celarent:igitur. Minor patet:ſed.a. probat᷑/q2 in ſimili non ſequit᷑:poſito loco illiꝰ termini equꝰ li leo vt dicatur: q̄libet leo ⁊ leo non ſunt binarius:⁊ poſito caſu ꝙ tātum ſint duo leones i mundo. ¶ Ad hoc argumentū negat᷑ minor. Nā ſumit᷑ copulatum pro medio ⁊ partes non diſtribute ſtant cōfuſe:neq; refert maiorem ⁊ minorē extremitatem diſtribui. Nā licet illud bonificet ꝯñam in affirmatiuis ſillogiſmis:non tamen in negatiuis vt dictū eſt. Sed contra/non valet/omnis leo ⁊ omnis equus.c.portātia nauim non ſunt:⁊ omne hinnibile ⁊ omne rugibile ſunt leo ⁊ equus:ergo omne hinnibile ⁊ omne rugibile.c.portantia nauim nō ſunt. Nam caſu quod ſit vnꝰ tantum equꝰ qui ſit in duobꝰ locis ⁊ ſint duo leones quorum quilibet cum eodem equo deferat vnam nauim añs eſt verum ⁊ non ꝯñs:⁊ tamē q̄libet pars medij diſtribuit᷑ in vna premiſſarum:⁊ aliꝰ defectus non committit᷑.igitur. ¶ Ad hāc replicā dicit᷑ conſequētiā nō valere:⁊ defectꝰ eſt:q2 ē dato ꝙ q̄libet pars medij diſtribuat᷑ in aliq̄ p̄miſſarū:inconuenit tū aliquā extremitatē vel eius ptē ſtare cōfuſe:p̄ſertim tūc ꝙ arguendo ex oppoſito conſequentis ad oppoſitum añtis arguit᷑ a cōfuſa ad ꝺterminatā: q̄liter accidit i poſito vt pꝫ.

¶ Nono/ non valet/nulla pars eſt homo: ⁊ omne riſibile eſt homo ⁊ pars: ergo nullū riſibile ē homo:ē tamen arguit᷑ in celarent:igitur. Si forſā neges minorem/eo ꝙ in premiſſa affirmatiua mediū eſt illo addito verificat᷑ pro aliquo ꝓ quo non verificat᷑ medium in negatiua ſumpto li ⁊ complexiue vt capitur. Contra/non valet/nullus leo eſt homo:omne album eſt leo ⁊ rugibile: ergo omne album rugibile ⁊ omnis homo non eſt(ſumpto li ⁊ diuiſiue) ⁊ tamē nō committitur iſte ꝺfectus neq; alius:igitur. ¶ Ad argumentum bene reſponſum eſt:ſed ad replicam negatur minor quia virtualiter ſillogizat᷑ ſub parte copulatiue inferendo quandam copulatiuam: cuiꝰ vna pars ex premiſſis nullo modo infert᷑:⁊ per ꝯñs nō infertur tota copulatiua:ſed poſſet vna inferri de diſiūcto ſumpto diuiſiue: quia cum ille premiſſe inferant vnam partem illius/⁊ ex vna parte diſiuncti diuiſiue ſumpti inferat᷑ totum ſeruatis ſeruandis/ſequit᷑

q̄ ille premiſſe poſſunt inferre totum diſiunctū. Añs infert iſtam/omne album rugibile vel omnis homo non eſt: quam tamen non inferrent ſumpto li vel complexiue. Nam caſu q̄ omne album ſit leo: et ſit tātum vnus leo et nullus homo ſit/añs eſt verum et nō conſequēs: tenendo tamē q̄ veritas ꝯñtis nō ē mēſurāda ꝑ reductionem ad diſiunctiuā: de quo ꝑ dictū fuit ī tractatu de aſcenſu et deſcenſu.

Decimo nō ſequitur/nullum animal dū dormit vigilat: omnis homo eſt animal dum dormit: ergo nullus homo vigilat: et tamen arguitur in celarent: igitur: minor patet: maior vero probatur in caſu quo homines nunc vigilent.

Ad argumentum ſuppoſito propoſitiones ſumi in ſenſu cathegorico (alioquin ex eis non efficeretur ſillogiſmus de quo loquimur) dicitur multos diuerſimode reſpondere: quibus reſponſionibus breuitatis gratia omiſſis dicit̄/q̄ aut li dum/ſumitur in ſenſu cōditionato/aut non: Si primū eſt bonus ſillogiſmus q2 tunc tale aggregatum ſumitur vnice: et eodem modo debet ſumi in minori vt acceptio nō varie̅t: Si vero ſumatur nō vnice/ita q̄ ſolum li animal/diſtribuatur/tūc ſillogiſmus nihil valet: eo q̄ medium nullibi diſtribuat̄ complete/et poteſt dari añs verum et ꝯñs falſum: nō autem primo modo. Nam tunc ſenſus eſt. De quocūq3 eſt verum dicere q̄ eſt animal ſi dormit eſt verum dicere q̄ non vigilat. Si vero ſumant̄ propoſitiones prout ſunt de extremo temporali dr̄: ꝯñam eſſe bonam/quia tunc illa ꝓpoſitio maior equipollet huic/nullum animal quod eſt animal eo tempore quo dormit vigilat: vt ſubiectum ſit totum illud/animal quod eſt animal eo tempore quo dormit/et in hoc ſenſu minor eſt falſa in caſu poſito: q2 ſenſus illius (non abſoluta copula a tempore) requirit duo. Primum/q̄ omnis homo in preſenti tempore ſit animal. Secūdum/q̄ in eodem dormiat. Si vero ſumatur prout ſit de rationato vel cauſato extremo/dicēdū eſt quod dictum eſt quando ſumebatur in conditionato ſenſu vt patet ex ſe.

Tertius perfectiſſimus modus eſt Dariſ/conſtans ex maiori vniuerſali affirmatiua: et minori particulari affirmatiua: particularē affirmatiuā directe et formaliter cōcludētibꝰ/vt/oīs virtus eſt bona iuſtitia eſt virtus: ergo iuſtitia eſt bona.

Contra quem modum arguitur/et primo ſic: nō valet/omne intelligibile eſt: adam eſt intelligibilis: ergo adam eſt: et tamen arguitur in dariſ: igitur Minor videt̄ vera/et maior ꝓbatur: vt nunc: añs eſt verum et non ꝯñs: ſupponitur enim vt (communiter tenet̄) li intelligibile reſtringi a v̄bo p̄ſentis tp̄is ꝓ re intelligibili que eſt.

Ad argumentum admiſſa hypoteſi reſpondetur negando minorem. Nam medium ꝓ aliquo verificatur vbi nō diſtribuitur. &c. Diximꝰ admiſſa hipoteſi/nam alias ſillogiſmꝰ eſſet bonus. Et vt quod ſentio/ingenue fatear hipoteſis falſa eſt: et communi modo cōcipiendi repugnans: qua ſtante omnes iſte eſſent concedende. Omne quod fuit eſt/omne quod erit eſt/omne quod poteſt eſſe eſt/omne quod imaginatur eē eſt: Et iſte/omne preteritū eſt/omne futurum eſt: ſumtis/li p̄teritum et futurū: vt non diſtinguuntur cōtra preſens/omne rugibile eſt/omne poſſibile eſt. Quas omnes (ni fallor/negaret quiuis homo in quocunq3 idiomate proponerent̄. Attendat̄ etiam in ſillogiſmis qui ex prefatis ꝓpoſitionibus poſſunt confici: q̄ vltra defectum aſſignatū pōt repiri d̄fectꝰ illatiōis cōtra regulas arguendi ab amplo ad non amplum.

Secundo non ſequitur/quilibet leo erit cuiuſlibet angeli quilibet leo: album eſt vel erit leo: ergo album erit cuiꝰlibꝫ angeli quilibet leo/ſupponitur namq3 illa ſigna vniuerſalia non efficí partes predicati/et tn̄ eſt in dariſ: igitur. Minor ē euidens et maior ꝓbat̄ caſu q̄ ſolꝰ vnus leo albꝰ ſit et ſit futurꝰ: qui ſit a quolibet angelo ſucceſſiue poſſidēdus: ita q̄ a nullis duobꝰ āgelis ſimul et ſemel poſſideat̄/añs eſt verū et ꝯñs falſum: igitur.

Ad argumētum reſpondet̄ diſtinguendo maiorē/q2 vel tempus importatū in maiori per copulā/erit/ſtat determinete/et ſic nego maiorem et concedo minorem: maior enim eſt falſa: vt patet deſcendēdo ſub omnibus eius terminis eo ordine quo iacent: videlicet. Primo ſub li leo/ſecundo ſub/li tempore/incluſo in li erit/ſtāte determinate: et deinde ſub aliis. Si vero li tempore ſtet confuſe (vt aliqui volunt) tunc conceſſa maiori negatur minor. ſ. q̄ ſit talis ſillogiſmus in dariſ. Arguit̄ enim a confuſa ad determinatam reſpectu multitudinis ex parte/li tempore/ideoq3 concludendum eſt: ergo albū in. a. tp̄e erit: &c. Sed contra bene valebit ſillogiſmus ſi auferatur ab añte et ꝯñte diſtributio determinationis remanente diſtributione determinabilis: et tamē committit̄ idem defectus: igitur defectus nullꝰ. Antecedēs patet quia ſi dicat̄ ſic/quilibet leo erit angeli quilibet leo: et album ē vł erit leo: ergo albū erit āgeli q̄libꝫ leo. Nūq̄ dabit̄ añs verum et ꝯñs falſum.

Pro huius replice ſolutione ſciendū primo/q̄ arguere a confuſa ad d̄terminatā reſpectu multitudinis poteſt contingere dupliciter. Vno modo taliter q̄ diſtributiua in añte et ꝯñte ſit completa. Alio modo q̄ in añte ſit completa et in ꝯñte īcompleta. i. ita q̄ dependeat a ſuppoſitione determinata in eodē extremo poſita. Tūc dicit̄ q̄ quando arguit̄ primo modo cōſequētia ē nulla: vt non valet/omnis homo eſt animal: ergo omnis hō. b. animal eſt. Si vero arguit̄ ſecūdo modo ꝯñā ē optima. Ut bene valet/a. hominis quilibet equus currit: ergo hominis quibꝫ equꝰ currit: ſuppoſito q̄ inchoādus ſit deſcenſus copulatiuꝰ a li equus. Si vero arguatur econtra. ſ. a determinata ad confuſam ſi arguitur cum diſtributionibꝰ primi modi ꝯñā erit optima. Ut bene valet/omnis leo ē b. aīal: ergo omnis leo eſt animal. Si vero diſtributio incompleta ponat̄ in añte cum termino ſtante determinate conſequentia erit nulla vt non valet/hominis oīs leo currit: ergo. a. hōis oīs leo currit: hec oīa patēt in caſu q̄ aliqui hoīes habeāt leones et equos currentes et aliqui non.

Sciendum ſecundo/q̄ hoc dictum habet verum quando ē vna ſola determinatio et vnicum determinabile ꝑtinentia ad vnum extremum/vt patet ī exemplis ſupradictis. Nam ſi fuerint plures determinationes et plura determinabilia in eodem extremo hoc non ſemꝑ eſt verum. Et ſi q̄ras qn̄ erit verū et qn̄do non pro ſolutione.

Sciendum tertio/q̄ ſi determinabile et ꝓxima eius determinatio ſtent diſtributiue et ſecunda determinatio confuſe tunc non valebit a confuſa ad determinatam/nec econtra. Unde non valet/ſortes in. a. inſtanti cuiuſlibet angeli q̄libet hō fuit: ergo ſortes in aliquo inſtanti cuiuſlibet angeli quilibꝫ homo

fuit. Nam in caſu ꝙ ſolus ſortes fuerit poſſeſſus ſuc
ceſſiue a pluribus angelis in diuerſis inſtantibus ita
vt nulli duo angeli eũ ſimul poſſederint/anteceden̄s ē
verum ⁊ ꝯñs falſum Et ꝙ ecõtra ẽt nõ valeat patet/
arguendo a ꝓpoſitione q̄ eſt in ꝯñte ad alteram poſi=
tam in añte. Et addendo caſui dicto ꝙ fuerit etiam pla
to cum ſorte poſſeſſo eo pacto quo fuit poſſeſſus ſor=
tes dum tamen a nullo angelo fuerit poſſeſſus in eo=
dem inſtanti cum ſorte ſed in alio. ¶ Si vero ambe
determinationes ſteterint confuſe tantum tunc a cõ=
fuſa ad determinatam valebit non tamen ecõtra. Ex=
emplum primi: bene valet/ſortes in .a. inſtãti .a. ange
li omnis homo fuit: ergo ſortes in aliquo inſtanti ali=
cuius angeli omnis homo fuit. ¶ Ex quibus patet p̄
mo ſolutio argumenti ⁊ etiam replice contra eiuſdem
ſolutionem facte. Patet ſecundo hanc ꝯñam eſſe nul
lam/omnis leo .c. erit .c. angeli quilibet leo: ⁊ album ē
vel erit leo: ergo albũ .a. erit .a. angeli q̄libet leo: Ubi
arguitur a determinata ad confuſam: Nam li tempo=
re vel li inſtanti incluſum in li erit ſtat in antecedente
determinate in ordine ad predicatum: ⁊ i ꝯñte ſtat cõ=
fuſe in ordine ad idem.

¶ Tertio non ſequitur/ omne ſedens erit
currens: fauellus erit equus ſedentis: ergo fauellus
erit equus currentis: ⁊ tamen arguitur in darij: igit̃.
Minor videtur vera/ſed maior probat̃ in caſu ꝙ oīs
homo nunc ſedens poſſideat fauellum ⁊ cras etiam
ſit ſeſſurus ⁊ poſſeſſurus eundem equum/tamē poſt
tres dies ſit curſurus q̄libet hõ ⁊ nõ poſſeſſur⁹ equũ:
añs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum. igitur.
¶ Ad argumētũ rñdet̃ negãdo minorē: ⁊ rõ eſt/quia
variat̃ appellatio ex ꝑte illius d̄terminatiõis currẽtis
Uñ concludendũ eſſet: ergo fauellus erit equus illi⁹
quod erit currens.

¶ Quarto arguitur/bene valet in Darij/
quilibet equ⁹ angeli eſt currens: gabriel eſt .b. angel⁹
(ponitur li .b. vt li ãgeli ſtet ꝓ ãgelo poſſidẽte equũ)
ergo equus gabrielis eſt currens: ⁊ tamen ſubſumit̃
ſub parte acceptionis vnice: igitur ſuperius dictum
nullum.
¶ Ad hoc argumentum dicunt aliqui ꝯñam eſſe bo
nam: ⁊ ſi cõtra eos arguatur hoc eſſe falſum q̄a arguit̃
ex puris ꝑticularib⁹. Rñdẽt hoc eẽ falſum: imnio di=
cunt li angeli virtualiter diſtribui: non tñ ꝓut ſumit̃
abſolute ſed cum reſtrictione: Unde dicunt illam ma
iorem huic equiualere .ſ. cuiuſlibet angeli poſſidentis
leonem q̄libet leo eſt currens: Sed hoc dimiſſo (et ſi
verum ſit) dicitur ꝯñam eſſe bonam per accidẽs .i. q2
tenet ratione acceptionis non vnice cui equiualet
⁊ non inquantum eſt vnica: quod etiam ex dictis eoꝝ
poteſt haberi: quia dicunt talem determinationē non
reſtringi: quã tamen reſtringunt ad faciendã ſubſũ=
ptionem: vt .ſ. equivaleat non vnice: neq̄ refert ꝙ ex
puris particularibus arguatur: quia medium nõ po
teſt verificari ꝓ diuerſis ac proinde non itur contra
ſecundum generale fundamentum. ¶ Sed contra/
non valet/quibet leo ſapientis currit: album eſt .b. ſa
piens: ergo quilibet leo albi eſt currens. Et non ob a
liud niſi quia ſubſumitur ſub vnice acceptionis ꝑte
igitur. ¶ Ad hanc replicam conceditur maior ⁊ ne=
gatur minor/⁊ dicitur defectum eſſe in illatione/eo
ꝙ arguit̃ a magis reſtricto ad minus reſtrictũ ex ꝑte
de li leo cum diſtributione: ſi vero inferas/ergo albi
q̄libet leo eſt currens bñe valeret: quia illa diſtribu=
tio non eſt tunc completa. Scd̄o poteſt dici ibi argui

a nõ diſtributo ad diſtributũ ſecd̄m q̄d ⁊ de ꝑ alterũ.
Uolo dicere ꝙ li album in antecedẽte nullo pacto di=
ſtribuat̃ ⁊ i ꝯñte q̄a diſtribuat̃ totũ categorematice.
per alterum .i. ratione totius/⁊ ſcd̄m q̄d .i. aliquomõ
⁊ nõ ſimpl̃r diſtribuit̃ q̄libet pars diſtribuibilis.

¶ Quinto arguitur argumentis que ponit
P. S. in fallatijs ⁊ alij antiqui doctores. Non valet/
quicquid heri vidiſti hodie vides: album heri vidiſti
ergo albũ hodie vides. ¶ Item nõ valet quotcunq̄
digitos habuiſti olim/hodie habes: ſed paruos digi
tos habuiſti olim: ergo paruos digitos hodie ha=
bes: ¶ Amplius non ſequitur/quotienſcunq̄ fuiſti
cordube totiens fuiſti homo/bis fuiſti cordube: ergo
bis fuiſti hõ. ¶ Etiã non ſequitur/quotiẽſcunq̄ am
bulaſti fuiſti homo: ſed ter ambulaſti: ergo ter fuiſti
homo. ¶ Item non ſequitur/qualiſcunq̄ eſt homo
eſt equus: riſibile ē hõ ergo riſibile ē equ⁹: ⁊ tñ v̄r hr̃e
diſpoſitionem de darij: igitur.

¶ Pro omnibus his alijs ſimilibus ſillo=
giſmis enodandis/oportet explicare medium reſolu=
do ꝓpoſitiones: vt defectus eluceſcant: quo facto ex
dictis facile ꝓpoſitiones poſſunt trahi. Maior igitur
primi paralogiſmi reſoluitur in hãc/omne ens quod
heri videns fuiſti/hodie vides. Minor autem reſolui
tur in hanc/album heri fuiſti videns. Ubi apparet ſo
lum li videns cũ li heri/pro medio accipi: q̄a ſolum il
lud ſumitur bis; Ex quo multiciciunt̃ errores. Pri
mus/quia mediũ nullibi diſtribuitur. Secũdus/quia
aliquid ponit̃ in premiſſis preter mediũ: quod nõ po=
nit̃ in concluſione .ſ. li ens quod. Terti⁹/q̄a ſillogizat̃
ſub parte acceptionis vnice non apte inferentis non
vnicam. Quartus/quia ex parte illius termini albũ/
arguitur a non amplo ad amplum ſine diſtributione
magis ampli. Proportionabiliter de alijs dicendum
eſt. Unde maior ſecundi ſillogiſmi reſoluitur in hãc/
in quacũq̄ quantitate diſcreta digitos olim habens
fuiſti hodie habes: ⁊ minor in hanc/ſed paruos digi=
tos olim hñs fuiſti: ergo. ⁊c. vbi iſdem cõmittũtur er
rores. Oportet ergo in primo ſic ſubſumere .ſ. album
eſt ens quod heri vidiſti: ergo album hodie vides. Cõ
ſimiliter ſi dicatur/quicq̄d heri emiſti hodie comedi
ſti: non debet ſic dici/⁊ carnes crudas heri emiſti/er=
go carnes crudas hodie comediſti: ſed ſic/carnes cru
de ſunt vel fuerũt ens q̄d heri emiſti: ergo carnes cru
de ſunt vel fuerũt q̄s hodie comediſti: vel ſic/carnes
crudas hodie comediſti. Que concluſio equalet pri=
me: dũ tamē li hodie nõ determinet/li crudas: ¶ In
ſecundo autem paralogiſmo ſi vis ſumere eãdem mi=
norem extremitatem debes ſic dicere: ſed parui digiti
ſunt quãtitas diſcreta: in q̄ digitos heri habuiſti: er=
go in paruis digitis digitos hodie habes: ſed tũc mi=
nor ē falſa. Si vis apponere vnam veram dicitõ/ſed
numerus quinarius eſt quantitas diſcreta in qua di=
gitos heri habuiſti: ergo i quinario numero digitos
hodie habes. ¶ Maior tertij reſoluitur ſic/oībus vi
cibus quibus fuiſti cordube fuiſti homo: ⁊ in minori d̄
bet recte ſubſumi ſic/ſed bis ſunt vel fuerunt vices: q̄
bus fuiſti cordube: ergo bis fuiſti hõ. ¶ Maior q̄r=
ti ſic reſoluit̃/omni tempore quo ambulaſti fuiſti ho=
mo: ſubſumi autem debet ſic/ſed ter eſt vel fuit tẽpus
quo ambulaſti: ergo ter fuiſti homo. ¶ Maior q̄nti.
Omni qualitate qua q̄lificat̃ homo/q̄lificat̃ equus:
⁊ ſic ſubſumi/riſibile eſt qualitas q̄ calificatur homo:
ergo riſibilitate q̄lificatur equus. Aduerte maiorem
ſic exponi vt dictum eſt/q̄a in caſu ſubintelligit̃ li ta=

lis. Nam idem dicit quod iſta ꝓpoſitio/qualiſcunqꝫ ē homo/talis eſt equus. Sed cōtra hoc poſſet argui ab aliquo volente ꝙ tantum li homo in dicta maiori ſit medium quando dicitur/quacunqꝫ qualitate qualificatur homo qualificatur equus: q̄a tūc in minori deꝫ dici riſibile eſt homo vt dicebatur. Ad hoc reſpondetur ſillogiſmum eſſe nullum/eo ꝙ medium nullibi diſtribuitur vt notū eſt: ¶ Sed cōtra/dico ſic: quacūqꝫ q̄litate quilibet hō q̄lificat qualificatur equus: riſibile eſt homo: ergo riſibile eſt equus. Ubi cauetur dictum inconueniens: ⁊ tamen dabitur an̄s verum ⁊ ꝯn̄s falſum in caſu ꝙ loquamur de qualitatibus ſeparabilibus: ⁊ ꝙ homo ⁊ equus habeant eaſdem numero qualitates. ¶ Ad hoc argumētū reſpondent aliqui dicētes in eo reperiri defectum intrinſecum/quia medium vbi non diſtribuitur tenetur minus reſtricte q̄ȝ vbi diſtribuitur: Imaginantur ſiquidem li quacunqꝫ qualitate reſtringere li homo: quod dictū falſum eſt: ſed eſt determinatio predicati implicationis licet precedat ipſum ſubiectū quod eſt li homo ſicut accidit hic/equum quilibet homo videt. Ubi/li equum/non eſt determinatio illius termini homo (vt in primo tractatu ē dictum) ſed de li videt. Et illud (vt patet) reſtringitur. Conſimiliter ſentiendum eſt de li qualitate. Unde dicitur defectum eſſe ibi commiſſum extrinſecum: eo ꝙ non omne quod ponitur in ꝑmiſſis excepto medio ponitur ī ꝯcluſione. ſ. totū illud quacunqꝫ qualitate qualificatur. ¶ Sed cōtra/ergo concludendum eſt ſic/ergo quacunqꝫ qualitate q̄ qualificatur riſibile: qualificatur equus: ꝯn̄s eſt falſum/ergo ſolutio nulla: falſitas cōſequentis patet: q2 poſito loco illius termini riſibile/ſubſtantia dabitur an̄s verū ⁊ ꝯn̄s falſū: in caſu quo omnis hō ī qualitate ſit ſimilis equo ſed tn̄ ſint multa animalia non ſimilia equo. ¶ Ad hoc aliqui dicunt ꝯñam eſſe nullam: eo ꝙ ex parte illius termini animal/arguatur a non reſtricto ad reſtrictum: ſed iam dictum ē/li animal/non reſtringi. Alij dicunt ⁊ melius ibi argui a minus ad magis reſtrictum cum diſtributione illius termini/qualitate/eo ꝙ in an̄te ſtat pro qualitate qua ſolum qualificatur homo: ⁊ in cōſequente pro omni illa qua qualificatur ſubſtantia: ⁊ hoc tenēdū ē: ¶ Antiqui vero prefatos ꝑalogiſmos ſoluebant aſſerentes eos habere aliquam fallatiam: ⁊ preſertim ea q̄ figura dictionis nuncupatur: cuius vnus modus eſt. Quando vnum predicamentum ſubſumitur ſub alio/quemadmodū in predictis ſillogiſmis factum ē. Nam ſub li quicq̄d diſtribuente ꝓ ſubſtantia: ſubſumptum eſt li album: quod pertinet ad accidentis predicamētum. Qui defectꝰ non tā ieiune ſumendꝰ eſt vt ſonat: neqꝫ iuniores dialecticos decet non reuereri antiquos ſapiētes: vt tam libere eorū doctrine detrahāt. Hoc dixerim eo ꝙ aliquot ſolutiones antiquoꝝ floccifaciant ſubſanent ⁊ irrideant: ac ſi eſſent q̄dam puerilia deliramenta. Dicendum ergo/fallatiam (vt communiter) eē peccatum proprie contra ſillogiſmum dialecticum ideſt ꝓbatiuum. Unde aliqua ē fallatia q̄ non impedit formam ſillogiſticam ſicut ē petitio principij: ⁊ ſic reperiř fallatia hic/omne animal rationale ē riſibile: oīs homo ē animal rationale: ergo omnis homo ē riſibilis: ⁊ tamen ē ſillogiſmus in barbara ⁊ demoſtratio ꝑfecta: ꝓ quo videatur p. h. in fallatijs. Et quia falſum nihil probat/dicebant antiqui non eē licitū ſub vno ꝑ̄dicamento ſubſumere aliud/eo ꝙ mediū non verificabitur de tali re ſic ſubſumpta/neqꝫ regulabiř ꝑ dici de omni ſecundum rem ⁊ vere/ſed falſe ⁊ ſolum ſcd̄m vocem. Ex quo elici poteſt intentionem antiquorū fuiſſe vt taliter ſubſumptio fiat: vt medium poſſet dici de re ſubſumpta vere: q̄d non contingeret ſi nō eſſet res eiuſdem predicamenti/cū medio/ ⁊ idem mediū eſſet vtrobiqꝫ: ⁊ ſic reducitur fallatia hec ad defectū a neotericis aſſignatū/eo. ſ. ꝙ ſubſumptio nō conſtituet minorē verā niſi ſubſumař ſub eodē ꝑ̄dicamēto: ⁊ tūc ſeruabitur idem medium.

¶ Sexto/arguitur argumentis communibus ſed proficuis. Non valet/quicquid deus pōt ꝓducere mediāte creatura/pōt ꝓducere ſe ſolo ſed deꝰ pōt ꝓducere actū meritoriū mediāte creatura: ergo pōt producere actū meritoriū ſe ſolo. ¶ Item non valet/quecunqꝫ ſic ſe habent ꝙ vnum pōt manere altero nō manente diſtinguūtur realiter: ſed quantitas ⁊ res q̄nta ſic ſe habent ꝙ vnū poteſt manere altero non manēte: igitur: ⁊c. ¶ Itē non valet/quicquid ꝑ̄dicatur in. a. predicař in. b. ſinonimum predicař in. a. de ſinonimo: ergo ſinonimum de ſinonimo predicař in. b. ¶ Item non valet/quicq̄d videt petrus in collegio videt plato in platea: ſed petrꝰ videt album in collegio ergo plato videt album in platea. Et ꝙ non ſeq̄tur patet/quia in caſu ꝙ ſit vnꝰ lapis albꝰ in collegio ⁊ idē numero ſit in platea niger qui ab omnibꝰ illis videatur vtrobiqꝫ/an̄s ē verū ⁊ ꝯn̄s falſum/igiř. ¶ Similiter non valet/quicunqꝫ videt audit: ſed ſortes videt lapidem: ergo ſortes audit lapidē. Nam caſu quo videat lapidē quieſcentē: ⁊ a nullo ꝑcuſum/an̄s ē verū ⁊ non conſequens.

¶ Pro primi ſolutione ſciendum/ꝙ ſcd̄m theologos ⁊ veritatem deus glorioſus pōt ſupplere cauſalitatem cauſe efficientis/⁊ finalis/⁊ formalis/quoad id quod eſt perfectiōis in forma: ſed nullo modo poteſt ſupplere cauſalitatem cauſe materialis/eo ꝙ materia ſemper ſit potentia paſſiua reſpectu forme/⁊ reſpectu forme ſubſtantialis ſemper ſit pars. Dixi de cauſa formali quoad id quod ē perfectionis/quia duplex ē forma. Alia exemplaris: ⁊ alia informans. Exēplaris ē ad cuiꝰ ſimilitudinem fit vel produciř aliquid Et iſto modo loquitur beatꝰ auguſtinus quādo dixit: Idee ſunt principales q̄dam forme/⁊ forma iſto modo nullā dici ꝑfectionē ⁊ ſic eēntia diuina pōt dici ⁊ ē forma rerum creabilium. ⁊ iſto modo etiam valet intelligi illud quod canitur in proſa ſanctiſſime trinitatis vbi dicitur. Effectiua vel formalis cauſa deus ⁊ finalis: ſed nunq̄ȝ materia. Sed forma informās ſubſtātialis non pōt eē/eo ꝙ ex forma ⁊ materia ſemꝑ reſultet tertia entitas ſpecifica. Unde licet ſecunda perſona in diuinis communicet eē exiſtentie diuinū humanitati non pōt eē/ac proinde nec dici forma eius: ſicut poteſt dici anima humana forma hominis. De forma autem accidentali notum ē ꝙ eius vicem nō pōt ſupplere/cū ſit ſubſtātia ſimpliciſſima: Cui nō repugnat quod. D. S. dicit. ſ. ꝙ eſſentia diuina eſt forma reſpectu intellectuum beatorum. Sed de his q2 extra propoſitum euagamur ſatis. Dicitur ergo ꝙ maior prefati ſillogiſmi intelligitur ſic/quicq̄d deus pōt ꝓducere in genere cauſe efficientis pōt ſe ſolo facere (Quibꝰ notatis/dicitur ſillogiſmum non valere/eo ꝙ duplex defectus illationis. ſ. ⁊ connexionis in eo committātur/vt clarū fit explanando ſenſum propoſitionum: Senſus ſiquidem maioris ē/omnem rem quam deus pōt ꝓducere mediante creatura/pōt ꝓducere ſe ſolo. Sēſus autem minoris ē/ſed deꝰ eſt potēs producere actū meritorium mediante creatura. concluſio vero dicit/

ergo de⁹ pōt ꝓducere actum meritorium ſe ſolo. Ubi vides primo/ ꝙ mediū totale nullibi diſtribuit. Secūdo ꝙ arguit in ꝗtuor terminis/ vel non ponit in concluſione omnes extremitates. Uel mediū ponit in cōcluſione vel ei⁹ pars. Hoc patet: qꝛ vel li de⁹ eſt pars medij in vtraqꝫ premiſſarū vel non: Si primū/ ꝑs ponitur in concluſione: ſi non/ cum nullibi ſit pars medij/ ⁊ ponat bis in aīte debet bis poni in ꝯñte: quod tamē nō fit: Si in vna eſt pars medij ⁊ non in alia/ arguitur igit in quatuor terminis. Amplius acceptio non vnica in maiori pertinens ad medium fit vnica ī minori vt patet in reſoluente. Inſuper li poteſt ꝓducere/ in aīte appellat materialr. ſ. in maiori ꝗndo dicitur/ omnem rem quam deus poteſt producere ⁊c. ⁊ in ꝯñti formaliter: quando dicit/ ergo deus pōt ꝓducere actum meritorium ſe ſolo/ qꝛ ſtat pro formali. Unde ſi eſſet minor hec. ſ. actus meritorius eſt res quam deus poteſt ꝓducere mediante creatura: ergo actum meritorium poteſt ꝓducere ſe ſolo deus/ bonus eēt ſillogiſmus. Et oēs predictos defectus aduerte quorū aliquot plurimi omiſerunt/ eo ꝙ non explanauerunt ſenſum propoſitionum: quod tamen primum facere debes in ſimilib⁹ ꝯñtijs. ¶ Sed cōtra/ adhuc formando ſillogiſmum vt dicis non valet: ergo ſolutio nulla. Hoc patet/ qꝛ aīs eſt verum ⁊ non ꝯñs: ⁊ de veritate aītis non ē dubium. Conſequentis autem falſitas patet/ qꝛ de⁹ non pōt mereri: Si vero dicas deū ſe ſolo producere illam entitatem/ q̄ ſi eſſet producta a voluntate hominis eēt actus meritorius: ⁊ per conſequens concluſio ē vera: cum li actus meritori⁹ ſtet pro ſubſtantia actus. Contra/ hoc admiſſo/ ad minus dabit inſtantia ſi loco illi⁹ tr̄i/ actus meritorius ponas li creatio paſſiua ſic: ſed creatio paſſiua ē res quā deus poteſt ꝓducere cum creatura: ergo creationem paſſiuam pōt ꝓducere ſe ſolo. ¶ Pro huius replice ſolutione ſciēdū ꝙ maior ſillogiſmi eſt ſic intelligēda quicquid deus producere poteſt cum creatura poteſt ꝓducere ſe ſolo: ita ꝙ deus ⁊ creatura ſe habeāt effectiue reſpectu alicuius effectus: non autem intelligit creatura ſe habente paſſiue. Nam liquidum ē deum non poſſe creare hominem ſine homine/ ſine homine inquam qui actu creatur illa creatione licet poſſit creare hominem nullo hoīe concurrēte effectiue. ¶ Sed contra: adhuc ſic intellecta maiori iſtabit: ſi loco illi⁹ termini/ creatio paſſiua/ ponas li peccatum. ſi neges antecedens dicens ꝯñs ⁊ aīs eſſe vera: qꝛ li peccatum vtrobiqꝫ ſtat pro materiali vel ꝓ ſubſtantia actus.

¶ Contra/ ad minus dabitur inſtantia ſecundum doctorē ſanctū: tenētem li peccatum formalr importare actum ⁊ deordinationem vt patet in ſecundo ſcripto Ad Hanibaldum. d. 35. q. 1. art. 4. in. cor. ⁊ in alijs locis a capreolo allegatis. 2. ſentēn. d. eadem. ¶ Ad hoc reſpondetur ꝙ minor eſt falſa ſi ſit predicatio formalis: quia nulla realitas vel entitas eſt forma peccati ī rōne mali quale eſt peccatum. Hoc dico quia non inconuenit aliquid bonum reſpectiue ad aliud habere rōnē mali: ſicut caliditas nō ē bona aq̄ vt ſic. Si vero predicatio ſit matl'is vt eſt hic/ arca eſt lignum concedo illam eſſe veram: ſed tunc variatur appellatio ī cōſequente. Unde oportet ſic concludere: ergo rem que eſt peccatum deus ſe ſolo pōt ꝓducere. Poniturqꝫ medium ob appellationē ſeruandam nō ſub rōne medij.

¶ Sed cōtra gloſam illius maxime ſcilicet/ Quicquid deus pōt mediante cauſa ſecunda. ⁊c. pōt ſic replicari. Cōtra/ eē exiſtentie ē effectus cauſe ſecūde formalr: ⁊ illud ſupplet deus: igitur pōt ſupplere effectum non ſolum cauſe efficientis ſed etiam formalis. Prima pars patet: quia eē exiſtētie eſt actualitas omnis forme/ prout paſſim dicit. D. S. Secunda vero pars patet/ quia diuinitas dat humanitati eſſe exiſtentie prout. D. S. tenet in multis locis.

¶ Pro replice ſolutione ſciēdum cauſam formalem duplicem habere effectum: Unus ē conſtituere ſpeciē ſubſtantialem vel accidentalem. Secūdus eſt dare eē exiſtētie/ ⁊ ad primum concurrit cauſa formalis tā quam pars quidditatiua. Si forma ſit ſubſtātialis: ⁊ ſi accidentalis cōcurrit in herēdo: ac proinde ī vtroqꝫ effectu formaliter īcludit imperfectio quedam. Et ob hoc eē cauſam horum effectuum vt ſic a toto genere includit imperfectionem. Dare vero eē exiſtentie non dicit nec prerequirit imperfectionē/ vt ſic. Unde quiditas angeli formalr ē cauſa eſſe exiſtentie angeli: non tamen ob hoc ē imperfecta: ſed ſi imperfectio hic itervenit eſt: quia eſt receptiua ipſius eē exiſtentie realiter a ſe diſtincti. Et ſub hac ꝯſideratione poti⁹ q̄dditas dicit cauſa materialis q̄ formalis. Similiter anima noſtra dat eſſe exiſtentie ſuppoſito totaliter nō inq̄ntum ē pars ſpeciei: alioquin omnis alia forma ſpecifica totaliter daret/ quod falſum ē: ſed hoc habet/ eo ꝙ eſt tam eleuata a materia/ vt poſſit etiam ſine materia ſubſiſtere. Unde ꝙ ab ea totaliter fluat eē exiſtentie hēt rationē perfectionis. ſ. qꝛ ē aliquomodo ſimilis ſubſtantijs ſeꝑatis: dat vero eē eſſentie ſpecificū (⁊ ſi ꝑtialr) ratione imperfectionis/ quia ſimilis eſt alijs formis materialibus in hoc/ ꝙ ē informare materiam. Unde forme materiales habent ꝙ licet ſint prima cauſa formalis ⁊ radix ipſius eē exiſtentie: non tamē totaliter (qꝛ tale eſſe fluit a tota eſſentia compoſita ex materia ⁊ forma vt ſic) ⁊ ob hoc tales forme non poſſunt per ſe ſubſiſtere. Anima vero noſtra per ſe habet eſſe exiſtentie ⁊ dum ē in corpore communicat illud corpori. Dicitur ergo deum poſſe ſupplere illum effectū cauſe formalis qui non dicit imperfectionem quale ē illud eſſe exiſtentie quod anima noſtra dat: quia illud dat ī quātū ē eleuata a materia: quod maxime hēt de⁹ Non autē ſic/ eſt de alio effectu/ vt ex dictis clariſſime patet.

¶ Ad ſecundum ſillogiſmum reſpondent nominales negantes eum non valere: affirmantqꝫ minorem eē falſam ſicut ⁊ concluſio eſt: eo ꝙ quantitas ⁊ res quanta non ſint duo entia: ac proinde petit p̄ncipium in prefato ſillogiſmo: quem alij achillem realium/ alij equū realizantium vocant: ſed admiſſo ſillogiſmum eē bonum qꝛ verum eſt: dr̄ reales non petere principium eo pacto arguendo: quia illa minor nō affirmat (in ſēſu quo a realib⁹ ſumitur) quātitatē ⁊ rē q̄ntā eē duo realia diſtincta realr/ ſed ſolū cōceptibilr/ ad quod ſufficit reperiri ibi duos conceptus diuerſos aut diuerſimode ſe habentes: immo quod plus ē/ ſolum ſufficit ad hoc diuerſitas vocum. Unde dicunt ipſi hanc eē veram/ marcus ⁊ tullius ſunt vn⁹ homo. Amplius iſtam conceſſit/ iſte homo ⁊ iſte homo ſunt vnum: vtrobiqꝫ eodem homine ſignato: ſic ergo licet dicatur quātitatē ⁊ rem quantā eē duo entia nō intelligit realiter diſtincta qꝛ hoc concludit/ ſed eſſe duo conceptibiliter: aut vocalr prout dictum ē. Sed contra/ ergo prefatus ſillogiſmus nō cōcludit in iſto ſenſus contra nominales: immo ſi valeret et probaret contra. D. S. ⁊ alios theologos/ creationem actiuam diſtingui realiter a deo: patet ſumpta prefata maiori cū

iſta minori/ſed deus ⁊ creatio actiua ſic ſe hñt ꝙ vnū pōt manere altero non manente. Ob hoc igitur dr̄/ꝙ maior debet limitari ſub hoc ſenſu. Quandocunqꝫ aliqua duo ſic ſe habent ꝙ vnū pōt dici eſſe: quādo aliud poteſt affirmari non eē illa diſtinguntur realr̄: vel ad minus in aliquo cōceptu q̄dditatiuo vnius includit aliquid reale quod nō claudit in cōceptu q̄dditatiuo alterius. Hoc dixi qꝛ alias ꝓbaret deū ⁊ creationem actiuā diſtingui realr̄: Nā poſt diem iudicij verū erit dicere/deus eſt: ⁊ non erit vera iſta/creatio actiua eſt ſed bene concluditur ꝙ diſtinguntur realr̄: vel ꝙ i cōceptu vnius: ⁊c. qꝛ li creatio in ſuo cōceptu q̄dditatiuo includit creaturam/ non tamē li deus. Dixi in aliquo conceptu ⁊ non in omni: qꝛ conceptus ꝑfect⁹ dei bene includit repñtatiue creaturas: non tñ ille cōceptus abſolutus quem nos formamus. Ex hoc autē poteſt ſic argui: Sed res que a nominalibus dicit q̄nta: ⁊ q̄ntitas ſic ſe hñt ꝙ vnū poteſt affirmari eē q̄ñ aliud poteſt affirmari non eē: ergo vel diſtinguit realr̄: vel ad minus aliquid reale dicit conceptus vnius quod nō dicit conceptus alterius ⁊c: ſed illud reale non poteſt eē illa res quanta: quia non diſtinguit a ſeipſa: ergo aliud/⁊ non aliud niſi quantitas: igitur. Et attende vt ponas ſic minorem. ſ. res que dicitur quanta/ ⁊ quantitas ſic ſe habent ⁊c. ⁊ non dicas res quanta ⁊ quantitas. Nam hoc aggregatum/res quanta/non poteſt ꝯcipi abſqꝫ cōceptu q̄ntitatis. Et intelligitur hoc ꝑſertim in t̄mis quoꝝ q̄libꝫ ſignat formalr̄ aliq̄d reale ſicut eſt quantitas ⁊ res q̄ dr̄ quanta.

¶ Ad tertium dicitur conſequentiam non valere (ꝑ ut aliqui dicunt) eo ꝙ variet acceptio vnica in non vnicam: quia in minori/li de ſinonimo/ſumit vnice cum li predicat ⁊ non in concluſione: Vñ cōcludendū ē ſic/ ergo de ſinonimo ſinonimum predicatur in. b. dum tñ in concluſione non includatur relatio intrinſeca. Uolo dicere vt non ſit ſenſus/ ꝺ ſinonimo ſibi/ſinonimum ꝑdicat in. b. ſed iſte/ſinonimū de ſinonimo ſibi vel alteri ꝑdicat in. b. Sed hoc licet verum ſit quoad id quod dicitur de variatione acceptionis. Nō tñ quoad aliud vr̄ ſufficienter dictum/eo ꝙ i bono ſillogiſmo debet ſenſus ſeruari ꝓpoſitionum: quod non fieret ſi liceret variare relationem intrinſecam in extrinſecam. Jdeo aliter dr̄ ꝙ non pōt ſeruari bñ ſenſus vnionis extremitatum inter ſe taliter qualiter fuere vnite cū medio niſi medium ponatur in ꝯcluſione. Vñ concludendū eſt: ergo ſinonimum quod ꝑdicat ꝺ ſinonimo in. a. ꝑdicat in. b. Et ſi q̄ras defectū: dr̄ quod variatur appellatio. Nam ratione illius determinationis/in a/denotatur exercitium hui⁹ quod ē ſinonimum de ſinonimo ꝑdicari fieri/in. a. ⁊ hoc denotat in minori/in concluſione autem non: eo ꝙ ponat alia determinatio. ſ. in. b. ſicut non valeret/omne corpus quod ē in celo ē in ſacramento: ſed corpus xp̄i viſibili modo eſt in celo: ergo corpus chriſti viſibili modo eſt in ſacramento. Nā in minori/li viſibili mō exiſtens determinat ab vna determinatione: ⁊ in ꝯñte ab alia. Vñ debes concludere: ergo corpus xp̄i quod viſibili mō eſt in celo ē in ſacramēto. ¶ Sed ꝯ/ videt ꝙ ꝯñs ſit verū ſicut ⁊ añs. Nā D. S. 3. ꝑte. q. 76. art. 7. ad ſecūdū vr̄ dicere xp̄m videre ſe i ſacramēto lꝫ ab aliis nō poſſit videri. Dicit. n. ſic: non ē ſimile ꝺ aliis ⁊ ꝺ xp̄o. Nā oculus xp̄i ē ſub ſacramēto nō tñ oculus alioꝝ beatorum. Si ergo xp̄s videt ſe igit eſt ibi modo viſibili. Difficultas replice non impedit quod dictū eſt. Nam poſſet fieri argumētū tenēdo ꝙ nullo mō poteſt videri xp̄us ꝑut in ſacramēto. Sed qꝛ in ſe bona ē/negat D. S. affirmare xp̄um videre ſe ꝑut in ſacramēto: immo in corpore articuli ponit iſtā ꝯclonē/a nullo oculo corporali pōt corpus xp̄i videri: ꝑut ē in ſacramento: ⁊ rōnes quas adducit vniuerſalr̄ ꝓbant Vñ ēt in ſolutione ſecūdi argumēti dicit/oculum xp̄i nō videre modum quo exiſtit in ſacramento. Ad verba ergo ꝓpoſita rñdetur tripl̄r. ¶ Primo dicit ꝙ ſenſus eorū eſt iſte: dato ꝙ oculus xp̄i videat ſe in ſacramento/nō concludit ꝙ alij beati etiam videant chriſtum: qꝛ non eſt equa ratio vt dictum eſt ¶. Secūdo dicitur hanc eſſe veram/oculus chriſti in ſacramento videt corp⁹ chriſti: ſi li in ſacramento/determinet/li oculus xp̄i/ quia ſenſus ē: oculus xp̄i exiſtens in ſacramēto videt xp̄um: non tñ ꝑut eſt ibi. Non tñ oculos beati qꝛ non ē intra ſacramentum ⁊ hoc. ſ. prima pars pōt probari expoſitorie ſic/hoc videt xp̄m/ ⁊ hoc ē oculus chriſti exiſtens in ſacramento: igit ⁊c. Et ē li exiſtēs adiectiuū illius t̄mi ocul⁹. ¶ Tertio pōt dici cū doctiſſimo cardinali cayetano eo chriſtum videre ſe/quia videns ſe ipſum: ⁊ ſi non prout eſt in ſacramento/ ſtatim intellectu videt qualiter eſt in ſacramento: ob quod dicitur ſe videre.

¶ Ad quartū dicitur ibi eſſe defectū extrinſecum: eo. ſ. ꝙ li vidēs album ſumit vnice cū li in platea: quod nō debet ſumi: qꝛ li vidēs albū i añte nō ſumit vnice cum illo: ⁊ per ꝯñs totum illud aggregatum determinat ab alia determinatione: ⁊ p ꝯñs mutatur ēt appellatio vt in alio. Et inſup ē defectus intrinſecus vt patet reſoluendo maiorē ⁊ minorē: ꝑut dictū. ē: qꝛ arguit ex puris ꝑticularibus vel in quatuor t̄mis. Unde opꝫ ſic ſubſumere/. ſ. album eſt ens quod videt petrus in collegio/ ⁊ concludi ſic: ergo album ē ens q̄d videt plato in platea.

¶ Ad vltimum dr̄ ſic eſſe concludēdū: ergo ſortes qui ē vidēs lapidē audit. Nō. n. pōt ſeruari appellatio: niſi ponat mediū in ꝯclone vt poſitū eſt.

¶ Septimo non valet/ cuiuslibet angeli q̄libet equ⁹ eſt currēs: albū ē equus: ergo angeli album currit: ⁊ tñ arguit i darij: igit. Minor ē nota: ⁊ maior ꝓbat/in caſu ꝙ ois equus poſſeſſus ab angelis currat: ⁊ quilibet angelus habeat vnum equum: fauellus tñ ſit equus albus ſiluester: ⁊ null⁹ alius equus ſit alb⁹: añs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum.

¶ Ad argumētum negat minor: mediū ſiquidem tenetur ꝓ pluribus vbi non diſtribuit q̄ vbi diſtribuit Sed cōtra ergo dicendo in minori/album eſt equ⁹. g. vt li. g. reſtringat li eq⁹ talr̄ qualr̄ ſtabat in. a. erit bonus: ꝯñs ē falſum: igit ⁊ añs: falſitas ꝯñtis pꝫ. Nā nō valet/cuiuſlibet angeli quilibet equus currit. i. eſt. g. equus: ergo angeli/ſ eſt currens: Et volo/li i/valeat tantum ſicut hoc complexum poſſeſſum in collegio/⁊ fauellus ſit in collegio ⁊ in platea: ⁊ in collegio ſolum poſſideatur a ſorte: ſed in platea poſſideatur ab angelo. Propter hoc dicit in prefato ſillogiſmo committi ēt defectum extrinſecum: arguit enim a nō reſtricto ad reſtrictum ex parte minoris extremitatis. Unde dicendū ē: ergo angeli e uus qui eſt albus/eſt currēs/ vel appone aliquod ſignum vt non denotetur poſſeſſionem conuenire diuerſis aut diuerſimode: alioquin ſemper etiā mutabitur appellatio. ¶ Sed cōtra/ ſi copule maioris ⁊ minoris ⁊ concluſionis adderetur/ li poſſibilr̄ ēēt bona conſequētia illa quā negaſti: igitur hic defectus nullus. Negat ſequela/⁊ ratio eſt/ quia cū li poſſibilr̄/ampliet ad quatuor: idē eſt dicere/an

geli albũ poſſibiliter ẽ currẽs: ⁊ dicere/ angeli equus qui poſſibiliter ẽ albꝰ/ poſſibiliter eſt currẽs. ¶ Sed contra/ ſi dicta eſſent vera/ ſequeretur ſillogiſmũ hũc valere. ſ. cuiuſlibet angeli quilibet equus ẽ currẽs: fauellus ẽ. g. equus: ergo cuiuſlibet angeli equus qui ẽ fauellus currit: vbi diſtribuitur li angeli in concluſione quod in aliis nõ fiebat: ⁊ tñ nullus defectus cõmittitur: ⁊ nihilominus añs ẽ verũ in caſu poſito: ⁊ addẽdo ꝙ fauellus ab vno ſolo angelo poſſideat/ ⁊ ꝯñs vt pꝫ falſum: ergo. ¶ Ad hãc replicã dicũt aliqui non poſſe aſſignari defectũ i ꝓpria forma: quã obrẽ recurrẽdum eſt (vt aiũt) ad aliũ ſillogiſmũ virtute cuiꝰ he ꝑmiſſe ſunt habiles. Añ eundum eſt ad hunc ſillogiſmum/ quilibet angeli equus currit: fauellus ẽ. g. eqꝰ: ergo cuiuſlibet angeli quilibet equus currit: quia ſupradicta maior infert iſtam nunc dictam maiorem/ ⁊ non iſtam: ꝗlibet equus cuiuſlibet angeli eſt currens: ⁊ quia in iſto ſillogiſmo virtualiter arguitur a non diſtributo ad diſtributum/ eundem dicunt interuenire defectum in alio/ quia tenet virtute huius. Inſuper aſſerunt poſſe dici ibi argui a minus ad magis reſtrictum: Primum tamen defectum magis approbant. Nam ſi medium in minori diſtribuatur eſt conſequentia bona: ⁊ committitur idem defectus: igitur ille defectus non impedit. At vero ꝗa primus defectus eſt difficilis cognitionis/ ⁊ ſecundus non eſt vniuerſalis. Ideo dicitur defectum eſſe ꝙ extremitates non taliter vniuntur inter ſe in concluſione qualiter vnite fuere cum medio in premiſſis. Nam li fauellus fuit vnitum cum medio ſumpto particulariter: quod tamen medium diſtributiue ſumptum determinabatur a li cuiuſlibꝫ angeli. Vnde non licet inferre illam determinationem diſtributam determinantem minorem extremitatem/ eo ꝙ itur contra fundamẽtum generale. Hoc liquet eſſe verum/ quia ſi medium fuerit in minori diſtributum bene valebit: ⁊ ratio eſt/ quia minor extremitas vnitur cũ medio eo mõ quo determinabatur ab illa determinatione diſtributa: ac per cõſequens poteſt ſic ab eadem eo modo ſumpta determinari. Et ſi queras defectum particularem/ reſpondeo non eſſe neceſſe omnes defectus particulares habere nunc nomina ꝓpria: ſed oportet nouiter imponere qñ aliquod generale fundamẽtũ frangitur. Hic aliter põt dici variari appellationẽ formalr ⁊ virtualr: rõne illiꝰ t̃i cuiuſlibet angeli/ vt ex dictis pꝫ: ſed dices. Cõtra/ ſi mediũ in minori diſtribuat variat ẽt appellatio: igit ſolutio nulla. Ad hoc diſtiguo formalr ⁊ ſic tranſeat: virtualr ⁊ ſic nego. Nã ex eo ꝙ minor extremitas tũc vnit cũ medio diſtributo vnit virtualr ex conſequenti cum determinatione diſtributa/ cui medium vniebatur in maiori. Aduerte igitur in his ſillogiſmis ex obliquis reſtrictiones/ ⁊ appellatiões/ ⁊ ampliationes/ ⁊ acceptiones/ qr variata acceptione variat reſtrictio/ appellatio ⁊c. ⁊ ꝙ plurimi ſillogiſmi ex his poſſunt ſolui: vt patet.

¶ Octauo non valet / omnis hõ ⁊ hõ ſunt cõſtituentia vnũ: aliq̃ aĩalia. a. homo ⁊ oĩs leo ſunt/ ergo aliq̃ aĩalia ſunt conſtituẽtia vnũ: ⁊ tñ arguit in darij: igit. ⁊ loquor de vno ſimplr: ita ꝙ numerus nõ eſt vnum q̃d in ꝓpoſito. Forſan dices ꝑtes copulati non diſtributas ſtare cõfuſe. ¶ Sed contra/ bene valet ſi dicat in maiori/ oĩs hõ ⁊ hõ oĩa conſtituẽtia vnũ ſunt. Forte dices verũ eẽ/ eo ꝙ maior extremitas diſtribuitur. ¶ Sed cõtra/ nõ valet/ oĩs hõ ⁊ hõ oĩa aĩalia ſunt a. rationale. a. hõ ⁊ oĩs hõ eſt: ergo. a. rõnale oĩa animalia eſt. ¶ Ad hoc rñdet diſtributiuã maioris extremitatis nõ ſufficere qñ minor extremitas vel eiꝰ aliq̃ ꝑs ſtat cõfuſe in ordine ad aliquã ꝑtẽ medij/ vt ex dictis in barbara colligi poteſt.

¶ Nono non ſequitur / oĩs hõ vel leo eſt rugibilis: ſortes hõ vel omnis leo ẽ: ergo ſortes ẽ rugibilis: ⁊ tñ arguitur in darij: igitur.

¶ Ad hoc breuiter dicit minorẽ eẽ falſam. Nam ſumpto diſiuncto nõ vnice (vt ſupponit) arguit ex puris ꝑticularibus/ eo ꝙ li vel/ ſit ꝑticularitas: ac ꝓinde nõ ſufficit quamlibet ꝑtem diſtribui in vna ꝑmiſſarum: neqꝫ vnam in vna ⁊ aliam in alia: ſed oportet li vel aut negari aut verti in li et. Et ſi vnice accipiat ẽ bonꝰ: ſed maior eſt falſa: ſicut concluſio.

¶ Decimo non ſequitur / oĩs leo ſi eſt leo eſt ens: chimera ẽ leo ſi eſt leo: ergo chimera eſt ens: ⁊ tñ arguitur in darij: igitur.

¶ Ad hoc argumentum diſtinguit maior: quia vl' cõditionatũ ſumitur diuiſiue: ⁊ tunc non eſt bonus ſillogiſmus vt liq̃t ex dictis ſupra i barbara: Vel cõplexiue: ⁊ hoc vel nõ vnice aut vnice. Si primũ/ nõ ſequit: quia medium totale nullibi diſtribuitur: neqꝫ valebit ſi diſtribuatur in minori ſic dicendo: chimera oĩs leo ſi eſt leo eſt: quia medium in maiori cum alia ꝑte põt verificari ꝓ pluribus quam i minori vbi diſtribuit/ Si ſecundum/ ſubdiſtinguo ⁊ dico ꝙ ſi teneatur omne conditionatum ampliare omnes terminos ꝯña eſt nulla: ꝗa arguitur ab amplo ad non amplum ex ꝑte vtriuſqꝫ extremitatis ſine conſtantia. ⁊c. Si vero teneatur ſolum t̃os ꝑcedentes conditionatũ ampliarẽ committitur idem defectus ſolum ex ꝑte minoris extremitatis. Si vero teneat nullum t̃m ampliari (vt teneo) bonꝰ erit ſillogiſmus ⁊ nunq̃ inſtabit. ¶ Sed contra hec arguitur/ ille premiſſe (tenendo conditionatum omnes terminos ampliare) ſunt diſpoſite ad inferendam aliquam concluſionem/ ⁊ non aliam niſi illam: igitur habet intentum. ¶ Ad hoc reſpondet/ conceſſa maiori: negando minorem: dico enim illas inferre hanc concluſionem/ a. chimera eſt. a. ens. ⁊ pono illas literas vt fiat iſte ſenſus. i. chimera ſi eſt chimera eſt ens ſi eſt ens: vt illa extrema nullam exigant exiſtentiam/ ad conſtituendam propoſitionem veram quemadmodum etiã ille eedem extremitates ſumuntur in premiſſis. ¶ Contra aliud quod dictum eſt/ quando ſumitur complexiue non vnice/ arguitur: quia ad minus ſequeretur hunc ſillogiſmum eſſe bonum/ omne animal ſi eſt riſibile eſt homo: leo eſt animal: ergo leo eſt riſibilis ſi eſt homo/ hoc eſt falſum: igitur. Conſequentia tenet: quia iã totale mediũ alicubi diſtribuitur/ ſcilicet/ li animal/ quod ſolum volo diſtribui. Conſequentis falſitas patet per falſitatem ſue cõuertentis que eſt hec/ homo ſi eſt riſibile/ eſt leo. ¶ Pro iſtius replice ſolutione/ oportet enodare ſenſum maioris propoſitionis/ ob cuius multiplicitatem varie deceptiones oriri poſſunt: Dico ergo illam propoſitionem (ſumpto conditionato diuiſiue) poſſe habere duplicem ſenſum. Vnus eſt/ omne animal eſt homo ſi omne animal eſt riſibile: ⁊ iſte ſenſus eſt qui primitus generat in communi modo concipiendi: ⁊ tunc li animal eſt terminus extraneus ſecũdum rem: licet in modo ꝓferendi videatur t̃s illatꝰ. Secũdus ſenſus ẽ hic/ omne aĩal eſt homo ſi riſibile eſt homo: ſed iſte eſt valde extortus. Sumpto etiam cõditionato cõplexiue hẽt alios duos ſenſus. Vnꝰ eſt/ quãdo li eſt riſibile tenetur a parte ſubiecti: ita ꝙ totũ

cõditionatum ſit/animal ſi eſt riſibile. Secundus eſt quãdo li eſt riſibile/ tenetur a parte predicati: ⁊ facit ſenſum ꝓportionabilem ſecũdo ſenſui pdicto/ ⁊ tũc dr̃ ꝙ ſumpto illo aggregato/ ſi eſt riſibile/ eodem mõ ſillogiſmus eſt bonus: Et ad hui⁹ improbationẽ negat̃ falſitas cõſequẽtis: ⁊ ad eius probationem nego conuerſionem/ quia variatur appellatio ex parte de li ſi ẽ riſibile. Nam ſenſus antecedẽtis eſt/ ſi leo eſt riſibilis leo eſt homo: ⁊ ꝯñtis eſt: homo eſt leo ſi homo eſt riſibilis: ⁊ hoc in rigore. Si autem ex vi intellectus ſumeretur in hoc ſenſu/ homo eſt leo ſi riſibile eſt leo: eſſet bona conuerſio: ⁊ quia hunc ſenſum non facit talis propoſitio in rigore poteſt poni li. a. vel. b. circa li eſt riſibile vt talis ſenſus denotetur. Et notandum hoc quod licet in conſequente li eſt riſibile/ ſecundum vocem teneatur a parte ſubiecti/ tñ ſecundum intellectum debet referri ad predicatum/ licet etiam in antecedente in maiori ponat̃ ꝓ medio: Et ex hoc intelliges quare dictum ſit in conditionibus illud dictum/ (ſcilicet ꝙ illud quod ſe tenet cum medio in maiori/ debet ſe tenere ſeu applicare ad minorem extremitatem in concluſione) habere verum extra conditionata. Hic tamen ſemper aduerte vt ſecũdum diuerſas opiniones circa ampliationem cõditionatorũ diuerſimode ad argumenta reſpondeas.

FErio eſt quartus modus ⁊ vltimus ex pfectis cõſtãs ex maiori vniuerſali negatiua/ ⁊ minori particulari affirmatiua/ directe ⁊ formal̃r particularem negatiuam concludẽtib⁹ vt hic ſit/ nullus lapis eſt animal: criſtallus eſt lapis: ergo criſtallus non eſt animal.

¶ Contra quem arguitur primo ſic/ nõ valet/ nullum mortuum eſt currẽs: aliquis hõ eſt mortuus: ergo aliquis homo nõ eſt currẽs: ⁊ tñ arguitur in ferio/ igitur. Minor eſt nota/ ſed maior probatur: q̃a in caſu quo nullus homo mortuus ſurrexerit ſed ſint multi qui nunꝙ̃ mortui fuerint nunc currentes/ añs eſt verũ ⁊ nõ ꝯñs: Forſan dices defectum eẽ/ eo ꝙ arguatur ab amplo ad non amplum. ¶ Sed cõtra: ẽt ſi cõcludatur ſic/ ergo homo q̃ eſt vel fuit nõ eſt currens: non valet. Nam caſu quo omnes homines qui mortui fuerint ſurrexerint ⁊ nũc currãt: añs eſt verũ ⁊ ꝯñs falſum.

¶ Ad hoc argumẽtum bene reſpõſum eſt vſq; ad hãc replicam. Ad quam aliqui dicunt ꝯñam eſſe bonam ⁊ añs eſſe falſum in caſu vltimo; quia in. a. ſubiectum diſtribuit̃ pro illis omnibus currentibus: Alij tenẽt oppoſitum: ⁊ hi dicũt conſequentiam non valere/ eo ꝙ medium pro aliquo poteſt ſupponere in minori/ vbi non diſtribuitur pro quo nõ ſupponit in maiore vbi diſtribuitur/ eo ꝙ li mortuum poſitum in predicato nõ reſtringitur ſicut qñ ponitur in ſubiecto. Ex quo liq̃t cõtrouerſiã eẽ ſolũ ſcd̃m ꝙ diuerſimode accipitũt li mortuũ. Et vtrũq; põt defendi primum tamen mihi magis placet.

¶ Secũdo nõ ſequitur/ nullus equus ẽ currẽs: albũ fuit equ⁹: ergo albũ nõ ẽ currẽs: ⁊ tñ arguit̃ in ferio: igit̃. Minor vr̃ vera: ſed maior liq̃t ĩ caſu quo nullo equo currẽte neq; exiſtẽte albo/ ſint ſoli leones albi ⁊ currãt. ¶ Forte dices mediũ teneri ꝓ aliquo in minori/ ꝓ quo nõ in maiore. ¶ Sed cõtra/ dicẽdo ſic/ albũ fuit. b. equus (vt li. b: reſtringat li equus pro exiſtẽtibus) Adhuc inſtatur in caſu dicto: igit̃. Forſã addes alium defectum. ſ. quia arguitur ab amplo ad non amplũ negatiue. ¶ Contra/ non inconuenit arguere a nõ amplo ad amplum negatiue: ergo neq; ab amplo ad nõ amplum: cõſequẽtia tenet/ quia equa ratio videtur eſſe vtrobiq;: ſed antecedẽs probatur: q2 ſequitur bene/ nullus equus erit currens: album eſt equus: ergo album nõ erit currẽs: ⁊ tñ committitur talis defectus: igitur.

¶ Ad argumẽtum recte reſponſum eſt vſq; ad vltimam replicam. Pro cuius ſolutione notandum ꝙ arguere ab amplo ad non amplum: vel a non amplo ad amplum eſt inconueniens: quãdo non apponitur cõſtantia vt ſupradictum eſt: ⁊ ſic ab amplo ad non amplum affirmatiue ⁊ cum conſtantia non ampli valet. Conſimiliter a non amplo ad amplum negatiue cum conſtantia minus ampli ſine diſtributione ampli valet. ¶ Sciendum eſt amplius ꝙ in ſillogiſmis affirmatiuis: nunquam valet ab amplo ad non amplum/ etiam cum diſtributione. Et non valet/ omnis homo poſſibiliter eſt albus: omne riſibile poſſibiliter eſt homo: ergo omne riſibile eſt album: neq; ſi dicatur/ riſibile eſt album. Nam caſu quod nullus homo ſit/ antecedens eſt verum ⁊ conſequens falſum: Valebit tamen a non amplo ad amplum ſine diſtributione ampli. ¶ In ſillogiſmis vero negatiuis iſti defectus poſſunt dupliciter contingere. Vno modo taliter quod defectus repiat̃ inter tros premiſſe negatiue ⁊ terminos concluſionis: ⁊ tunc nullo modo conſequentia tenebit a non amplo ad amplum. Ab amplo autem ad non amplum valebit cum diſtributione. Quando autem defectus reperitur inter terminos premiſſe affirmatiue ⁊ terminos concluſionis/ ſi arguatur a non amplo ad amplum valebit/ ſi amplum non diſtribuatur/ non autem ſi oppoſitum fiat. Si vero arguatur ab amplo ad non amplũ valebit cum diſtributione ampli alias non. Ex his patet ſolutio ad replicam conceditur enim cõſequentiam eſſe bonam ⁊ ſi in ea arguatur a non amplo ad amplum quia amplum nõ diſtribuitur. Fateor tamen aliquem poſſe dicere ex illis premiſſis ſequi immediate iſtam concluſionem ſcilicet/ album quod eſt album nõ erit currẽs/ aliam autem mediate/ ſeu de primo ad vltimum: quod põt ſic deduci/ nullus equus erit currens: ⁊ album ẽ equus: ergo album eſt: ⁊ album quod eſt album nõ erit currens: prima pars ſequitur ex ſola maiori: ⁊ ſecũda ſequitur ex ambabus premiſſis: vt notum eſt. Tunc vltra/ album eſt/ ⁊ album quod eſt album nõ erit currẽs ergo album non erit currens. Conſequentia tenet/ a non amplo ad amplum ſine diſtributione ampli/ ⁊ cum conſtantia: quia li album eſt/ eſt conſtantia non ampli: igitur de primo ad vltimum concluſio hec poſtrema ſequitur ad premiſſas primas. Ex his ſimiliter liquet hanc conſequentiam eſſe bonam. ſ. nullus leo eſt currẽs: oẽ rugibile eſt vel fuit leo: ergo nullum rugibile eſt currens: dato ꝙ arguat̃ ab amplo ad non amplum: ex pte de li rugibile q2 defectus ẽ ex pte terminorum affirmatiue vt patet.

¶ Tertio nõ ſequitur/ quilibet leo hoĩs nigri nõ fuit currẽs: albũ ẽ vel fuit hõ niger. g (vt li. g. reſtringat ꝓ hoĩe poſſidẽte leonẽ) ergo leo albi non fuit currẽs: nã caſu ꝙ nũc ſortes ſit alb⁹ ⁊ ſimil̃r heri ⁊ poſſederit heri vnũ leonẽ currẽtẽ. ⁊ nudius terti⁹ fuerit ipſe ſortes niger ⁊ tũc poſſederit vnũ leonẽ qui nũꝙ̃ cucurrerit añs ẽ verũ ⁊ non ꝯñs. ¶ Ad hoc argumẽtũ aliqui dicunt illum non valere/ eo ꝙ mediũ ꝓ pluribus tenet̃ in. b. vbi nõ diſtribuitur ꝙ̃ ĩ. a. vbi diſtribuitur virtual̃r: ⁊ pſertim cũ ſit negatiua: Et inſup dicũt nõ poſſe ſub illa determinatione ſubſumi/ eo ꝙ ma-

hoi iſta nõ equiualet huic/nullius hõis nigri leo fuit currẽs: eo q̄ i copulis de extrinſeco tẽpore vna nõ inſert aliam ob diuerſam reſtrictionem. Nam in acceptione vnica denotatur poſſeſſionem conuenire homini eo tempore quo erat niger ⁊ in acceptione nõ vnica hoc non fit: Sed hec non videtur ſufficiẽter dicta. Non primum/quia ſi mediũ diſtribueretur in minori etiam nõ valeret. Nec ſecundum/quia poteſt in acceptiõe non vnica ſeruari eadem reſtrictio ex intellectus libertate addendo. li.a. vel li.b. vt eodem modo ſtet: ⁊ tamen poteſt inſtari in caſu poſito. Ideo meli⁹ dr̄ ab alijs defectũ eſſe in concludendo: Debet enim ſic concludi: ergo leo hominis nigri qui eſt vel fuit alb⁹ nõ fuit niger: ⁊ ponit̄ i ↄ̄cluſiõe mediũ vt ſeruetur eadẽ appellatio in antecedẽte ⁊ ↄ̄ñte. Valet autem hec ſub ſumptio ſub determinatione vnica per accidens/vt ex dictis patet

¶ Quarto arguitur: non valet/ nulla terra eſt ſupra lunam: aliquis ſol eſt ſupra terram: ergo aliquis ſol nõ eſt ſupra lunam. ¶ Item/nulli homines ſunt angeli: ⁊ in celo ſunt homines: ergo in celo non ſunt angeli.

¶ Ad primũ dicitur medium cum ſibi adiuncto poſſe verificari de aliquo in affirmatiua de quo nõ poteſt verificari in negatiua. Vel vt alij dicunt q̄ mediũ nõ eſt totale extremum in premiſſa ſubſumptionis: ideo ↄ̄ non valet.

¶ Ad ſecũdũ dr̄ ſic eẽ ↄ̄cludẽdũ/in celo entis nõ ſunt angeli: vt li entia incluſum in concluſione in li ſunt non diſtribuatur ſicut nõ diſtribuebat̄ in minori.

¶ Quinto non ſequitur/ nullus leo angeli currit: ſed album eſt vel fuit omnis leo angeli: ergo album non currit: ⁊ tamen arguit̄ in ferio: igitur: ⁊ loquor ſecũdum opinionem tenẽtem hãc veram: ſcilicet adam fuit omnis homo: ⁊ volo li omnis nõ effici partem extremi. Minor eſt nota/ſed maior patet in caſu q̄ nunc nullus leo poſſideatur ab angelis: ſed tantum vnus leo albus fuerit poſſeſſus ab eis qui modo currat/⁊ nullum aliud ens ſit nunc album: añs ẽ verum/⁊ nõ ↄ̄ñs. Forte negabis minorem: eo q̄ medium pro pluribus ſtet in premiſſa affirmatiua/q̄ in negatiua: eſto ibidem medium diſtribuatur. ¶ Sed contra/bene valet/ cuiuſlibet hõis quilibet equus non eſt currens: brunellus omnis equus eſt: ergo cuiuſlibet hominis brunellus non eſt currens: ⁊ tamen committitur idem defectus. ¶ Ad hãc replicam negatur maior: nam inſtabitur ſi ponatur li.a. ad ſignandum equum connotando ipſum poſſideri in platea in qua volo ipſum ab angelo ſolum poſſideri: ⁊ volo inſuper vt ab hominibus poſſideatur extra plateam ⁊ vtrobiq̄ currat ⁊ ſit preciſe brunellus: ⁊ illum terminum a. pone loco deli equus. ¶ Sed contra ad minus/bene ſequetur/ concludendo ſic: ergo cuiuſlibet hominis equus qui eſt brunellus non eſt currens: q: tunc ſeruabitur appellatio que mutabatur in primo: ⁊ tamen ad hunc committitur idem defectus igitur.

¶ Ad hanc replicam dicunt aliqui efficaciter concludere nunc non impedire illum defectum/ quia impoſſibile eſt reperire inſtantiam: cuius bonitas patet: quia ex oppoſito conſequentis cum minori oppoſitũ maioris infertur. Mihi autem videtur coſequẽtiam non eſſe ſillogiſticam ⁊ ſi formalis ſit: eo q̄ conſequẽs ex ſola maiori formaliter valet inferri. Bene enim valet/cuiuſlibet hominis quilibet equus non currit: ergo cuiuſlibet hominis quilibet equus qui eſt brunellus non currit/ ac proinde potius enthimematice q̄ ſillogiſtice tenet. Sed dices non tamen ſequitur de forma acceptionis. Fateor/ſed virtus illatiua ſolum conſiſtit in maiore. Et minor potius ſubſeruit vt nõ detur inſtantia q̄ ad hoc quod perfecte fiat vnio extremitatum cum medio. Vel dicatur conſequentiam illam eſſe ſillogiſticam ſecundum quid: eo quod denotatur extremitates taliter conuenire inter ſe in concluſione qualiter vnite fuere cum medio. Vnde eĩ conſequente retificatur defectus añtis. Et pro hoc videatur quidam ſillogiſmus in fine tractat⁹ excluſiuarũ in hoc libro infra.

¶ Sexto non ſequitur / cuiuslibet angeli leo non eſt animal: gabriel eſt angelus: ergo gabrielis leo non eſt animal: ⁊ tamẽ arguitur in ferio: igit̄: Minor eſt nota ⁊ probatur maior: in caſu q̄ quilibet angelus habeat duos leões: ⁊ volo li leo confundi reſpectu de li animal. Forte negabis minorem: eo q̄ arguatur a cõfuſa ad determinatã reſpectu multitudinis. ¶ Sed cõtra bñ valet/cuiuſlibet angeli leo nõ ẽ intellectus ab angelo: gabriel ẽ angel⁹: ergo gabrielis leo nõ ẽ intellectus ab angelo: ⁊ tñ committit̄ idẽ defectus: igitur ſolutio nulla.

¶ Ad hoc reſpondent aliqui conſequentiam eſſe bonam/nõ tñ ſillogiſticã: eo q̄ ↄ̄cluſio ſeq̄t̄ ex ſola maiori. Sed hoc nõ v̄r mi verũ: nã caſu quo oĩs leo imaginatus ſit intellect⁹ ab angelo/añs ẽ verũ ⁊ ↄ̄ñs falſũ: vt p3 p deſceſum ⁊ p cõtradictoriã maioris ⁊ ↄ̄cluſionis: nec refert tres ibi ampliari vſq̄ ad quinq̄. Fateor tñ ſi p maiori ſumeret̄ hec ꝓpõ/cuiuſlibet angeli leo nõ imaginarie ẽ intellect⁹ ab angelo: poſſe cõſtitui bonã ↄ̄ñam licet nõ ſillogiſticã: rõne ab alijs dicta: dato q̄ argueretur a confuſa ad determinatã. ¶ Sed alr arguit̄ ſic: bene valet i barbara/oĩs leo ẽ aĩal: oẽ albũ oĩs leo ẽ: ergo oẽ albũ eſt.b.aĩal: ⁊ tñ cõmittit̄ idẽ defect⁹: ergo multo minus incõuenit ſic arguere i ferio: Pro argumẽti ſolutione ⁊ huius replice/aperire neceſſe ẽ quando ſit incõueniens arguere a cõfuſa ad determinatam ⁊ quando non.

¶ Pro quo ſciẽdũ eſt primo/ nõ ſemp eẽ incõueniẽs arguere a cõfuſa ad determinatã: et extra diſtributionẽ incõpletã ſeu depẽdẽtẽ ꝓut dictũ fuit ſup̄ Et ſi q̄ratur qñ valebit ⁊ quando non ꝓ hoc.

¶ Scito ſecũdo vniuerſaliter cõſequẽtiã ẽe bonã (etiam prefato inconuienti dato) ſi diſtributio que ponitur in conſequente reſpectu termini ſtantis determinate: non poteſt in antecedente verificari niſi pro vno ſuppoſito termini ſtantis in eodem antecedente confuſe tantum: quia tunc non itur cõtra tertium fundamentum generale. Nam ſecundum verificationem ⁊ ſecundum rem: taliter vniuntur extremitates inter ſe in concluſione: qualiter vnite fuere in antecedente cum medio: licet ſecundum vocem aliter appareat: quia talis cõfuſa quoad verificationẽ pariſicatur determinate.

¶ Tertio ſciendum/ q̄ quando arguitur in tꝰis complexis a cõfuſa non equiualẽte determinate/ad determinatam reſpectu eiuſdẽ multitudinis vniuerſaliter ↄ̄ña eſt nulla tam i ſillogiſmis affirmatiuis q̄ in negatiuis.

¶ Pro quo ſciendum quarto / dupliciter poſſe a confuſa ad determinatam argui. Vno modo reſpectu eiuſdem multitudinis. Alio modo reſpectu diuerſe multitudinis. Hoc explanatur ſic per

exempla. Nam hic/cuiuſlibet hominis equus omne animal ē: ſortes ē homo: ergo ſortis equꝰ omne aīal ē arguit reſpectu eiuſdem multitudinis/eo ꝙ li equus quod in antecedente ſtabat confuſe tantum reſpectu de li animal: in conſequente ſtat determinate: reſpectu eiuſdem termini diſtributi: non autem hic/ omnis homo eſt ſubſtantia: omne riſibile eſt homo/ ergo omne riſibile ē. b. ſubſtātia/eo ꝙ li ſubſtātia ſtet confuſe in āñte reſpectu li homo: ⁊ in ꝯñte reſpectu d li riſibile. Dicit ergo regula/conſequentiam eē nullā quando primo modo arguitur: vt patet in exēplo poſito. De negatiuis ſillogiſmis patet in argumēto p̄ncipali. Et loquimur nunc de confuſa ⁊ determinata ſimplici. i. quando terminus nō ſtat mixtim ſcilicet confuſe ⁊ determinate.

❡Sciēdum quinto/ꝙ quando ſillogiſmus ꝓcedit ex t̄nis ſimplicibus/tunc non inconueniēt arguere a confuſa ad determinatam ſi medium nullibi ſtat confuſe. Unde ſi medium diſtributum in vna/in alia etiam diſtribuatur/aut ſteterit determinate/aut diſcrete/non inconuenit tam in affirmatiuis quam in negatiuis ſillogiſmis. Quam ob rem ſequitur bene/ omnis homo eſt animal/omne riſibile omnis homo eſt: ergo omne riſibile eſt. b. animal: ⁊ valeret ſi in minori diceretur/ omne riſibile eſt. b. homo/ vel omne riſibile eſt hic homo. Sed qñ medium in vna ſtat diſcrete ⁊ in alia diſtributiue/videtur mihi talem cōſequentiam tenere virtualiter expoſitorie/eo quod maior ⁊ minor non poſſunt verificari/ niſi ꝓ eodem ſingulari. Multi etiam dicunt quando medium ſtat determinate: non eē ꝯñam formalem/eo ꝙ in diuinis detur inſtanti. Unde nō valet/omnis eſſentia diuina eſt perſona: ⁊ oīs perſona eſt. b. eſſentia diuina/ergo oīs ꝑſona ē. b ꝑſona: ſed an hoc ſit verum vel nō/dicet̄ in terminis diuinis.

❡Nunc ponuntur alie regule pro ſillogiſmis ꝓcedentibus ex terminis cōplexis in quibus ponitur mixta. Et prima eſt.

❡Semper eſt inconueniens arguere a confuſa ad mixtam in ſillogiſmis affirmatiuis reſpectu eiuſdem diſtributionis: vt non ſequitur/omnis leo/ medietas ⁊ quelibet medietas eſt: omne rugibile omnis leo eſt: ergo omne rugibile. c. medietas ⁊ quelibꝫ medietas eſt. Nam antecedens eſt verum ⁊ cōſequēs falſum: ſi ſit caſus ꝙ ſolum vnus leo ſit in mundo vt facilior ſit ꝓbatio: ⁊ ꝙ prima pars copulati cōfundat etiam in ordine ad ſecundam ptem. Si vero ſic cōcluderet: ergo oē rugibile. d. medietas ⁊ q̄libꝫ medietas eſt/bñ valeret/eo ꝙ pma pars copulati ſtat determinate in ordine ad ſecundam.

❡Pro ſillogiſmis autem negatiuis oportet aſpicere duo. ❡Primum eſt diſpoſitio medij/q̄liter: ſcilicet teneatur ⁊ vbi/ſcilicet an in premiſſa affirmatiua vel negatiua. Secundum eſt/vbi ponatur t̄s ex p̄te cuiꝰ arguitur a confuſa ad determinatā/an ſcilicet in affirmatiua vel negatiua. Sit igitur prima regula.

❡Quando medium in nulla premiſſarum confunditur/licitum erit arguere a confuſa ad quamuis mixtam ſi confuſa ponatur in premiſſa affirmatiua: non autem ſi in negatiua/ bene enim valet/omnes leones leo ⁊ omnis leo ſunt: nulla conſtituentia vnum ſunt leones: ergo. c. leo ⁊ omnis leo non ſunt conſtituentia vnum: Et ſimiliter ſequitur hec/d. leo ⁊ omnis leo non ſunt conſtituentia vnum: nō tamen ſequitur hec/leo ⁊ omnis leo non ſunt conſtituentia vnū. Ubi li leo ſtat ſimpliciter determinate. Nā caſu ꝙ tantum duo leones eſſent in mundo/antecedēs eſt verum ⁊ conſequens falſum: vt patet deſcendendo ſub terminis omnibus/eo ordine quo ſunt poſiti. In alijs autem concluſionibus deſcendendum eſt ſic in prima/primo ſub li leo in ſecundo loco: ſecundo/ ſub/li leo/in primo loco: Tertio/ſub li conſtituentia vnum. In ſecunda vero primo/ſub li conſtituentia vnū/ſecundo ſub li leo in primo loco: tertio ſub li leo in ſecundo loco.

❡Secunda/quando medium ſtat confuſe in negatiua/licitum erit arguere a confuſa poſita in premiſſa affirmatiua ad mixtam: taliter ꝙ terminus ſtans determinate reſpiciat eandem determinationē in concluſione quam reſpexit ſtans confuſe in āñte ⁊ aliam diſtributionem reſpiciat confuſe. Ut bene ſequitur/omnis leo ⁊ rugibile omnes leones ſunt: oīa aīalia leones non ſunt: ergo oīa animalia oīs leo ⁊. c. rugibile non ſunt.

❡Tertia regula/quando medium ſtat cōfuſe in affirmatiua/licitum erit a confuſa poſita in affirmatiua ad mixtam arguere: ita tñ vt t̄s ſtās determinate non reſpiciat eandem diſtributiuam in conſequente/quam reſpexit ſtans confuſe in antecedente/ ſed aliam. Reſpicit autem eandem diſtributionem in antecedente ⁊ conſequente prout ſtat confuſe. Sequitur. n. bñ/omnis leo ⁊ leo ſunt aīalia: oīa rugibilia. c. leo ⁊ omnis leo non ſunt: ergo oīa rugibilia/oīs leo ⁊ d. leo non ſunt.

❡Quarta regula/ quando terminus ex parte cuius arguitur a confuſa ad determinatam ponit̄ in negatiua premiſſa: nunꝙ licet argumentari (q̄litercunqꝫ medium ſtet in negatiua) a confuſa ad determinatam reſpectu eiuſdem diſtributionis: bene tamē reſpectu diſtributionis diuerſe etiam ſi mediū vtrobiqꝫ diſtribuatur. Unde bene valet/omnis leo omne aīal eſt: ⁊ omne rugibile ⁊ rugibile non ſunt animal: ergo omne rugibile ⁊. c. rugibile non ſunt leo: non tamē valet/omnis leo omne animal eſt: ⁊ oīs medietas ⁊ medietas nō eſt aīal: ergo omnis medietas ⁊. d. medietas nō ſunt leo. Nā caſu ꝙ tm̄ vnus leo eēt in mūdo: āñs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum.

❡Quinta regula/ quando medium ſtat confuſe tantum in affirmatiua/non eſt licitum arguere a cōfuſa termini poſiti in negatiua ad aliquam mixtam: ita quod tunc nullo modo valet conſequentia/nec reſpectu eiuſdem diſtributionis/nec reſpectu diuerſe. Ex his enim premiſſis ſcilicet/omnis leo eſt animal: ⁊ omnis medietas ⁊ medietas non ſunt animal: non licet inferre hanc ſcilicet/omnis medietas ⁊. d. medietas non ſunt leo. Nam poſito caſu quo ſolus vnus leo ſit in mundo/antecedens eſt verum ⁊ conſequens falſum. Nec licet inferre hanc/omnis medietas ⁊. c. medietas nō ſunt leo: Nam caſu ꝙ tm̄ ſint duo leōes cōmunicātes ī materia/iſtabit̄/ſumpta hac ꝓpone ꝓ minori. ſ. oīs materia ⁊ forma non ſunt animal/inferendo hanc/ omnis materia ⁊. c. forma non ſunt leo.

❡Sexto arguitur: nō tenet cuiuſlibet angeli. b. leo nō rugit/gabriel eſt angelꝰ: ergo gabrielis leo

non rugit/⁊ tamen eſt in ferio:igitur. Minor ē nota/ ⁊ ꝓbatur maior/in caſu ꝙ tantum gabriel ⁊ michael habeant ſingulos leones/⁊ leo gabrielis rugiat/⁊ nō michaelis/⁊ ſic aн̄s ē verum ⁊ ꝯn̄s falſum/ſuppoſito/ ꝙ p̄mo deſcēſus fiat ſub li leo/ſtāte determinate:nā caſu ꝙ demoſtretur leo michaelis illa eſt vera facto deſcenſu poſtea ſub li angeli/nam ſignato michaele/illa eſt vera/eo ꝙ eius leo non rugiat/ſignato vero gabriele/itidem eſt vera:eo quod ſit negatiua de ſubiecto non ſupponente.

¶ Ad hoc forſan aliquis diceret/illam acceptionem eē virtualiter vnicam/eo ꝙ prius deſcendatur ſub determinabili/ſed hoc nihil eſt/nam eque repugnat acceptioni vnice/ deſcenſus ſub determinabili/ ſicut ſub determinatione:cū ſolū ad totum reſpiciendū ſit. Alij dicunt ibi argui a ſuperiori ad ſuum inferius negatiue/ex ꝑtcilli⁹ tꝰ li leo/ in maiori.n.ſtabat abſolute ꝓ āgeli leone:⁊ i ꝯn̄te ꝓ gabrielis leōe. ¶ Sed cōtra hoc eſt/quia defectus hic/eſt extrinſecus ⁊ ꝑ ꝯn̄s poſſent ille premiſſe inferre aliquam concluſionem ſillogiſtice(quod non videtur verum)ideo dicitur/ ibi argui virtualiter ex puris particularibus:li enim angeli/non complete diſtribuitur/eo ꝙ eius diſtributio ſit diſiunctiua/vtpote dependens a determinata determinabilis:⁊ ꝓbatur hoc. Nam ſi li angeli diſtribuatur in minori(vt dicatur)gabriel omnis angelus eſt:ꝯn̄a erit bona:ſi vero/li angeli/eēt p̄mo reſolubile ꝑ deſcenſum/ꝯn̄a eēt bona/nec poſſet argui a ſupiori ad inferius negatiue/eo ꝙ virtualiter li leo/ eodē mō reſtringitur in aн̄te ſicut in ꝯn̄te:vt pꝫ per deſcenſum ſub li angeli.

¶ Septimo non valet/nullum animal ſi eſt hō̄ eſt equus/hinnibile eſt animal ſi eſt hō̄: ergo hinnibile non eſt equus/⁊ eſt in ferio:igitur.

¶ Ad hoc argumentum reſpondet cum diſtinctione:quia vel vtrobiq̄ʒ/li animal/eſt terminus concurrens vel vtrobiq̄ʒ illatus/vel diuerſimode tenet. Si tertium/ſillogiſmus eſt nullus/ quia aliquo modo tenetur equiuoce/ſi autem tenetur primo vel ſecūdo modo/bonus ē ſillogiſmus tenendo ibi totum nō ampliari. Si vero oppoſitū teneatur/ quid dicēdū ſit patet ex ſupradictis.

Sequitur textus.

Baralipton/ quintus modus/ conſtat ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis:particularem affirmatiuam indirecte concludentibus:vt/omne animal eſt ſubſtantia/ omnis homo eſt animal: ergo quedam ſubſtantia eſt homo. Et reducitur ad primum modum prime figure:per conuerſionem concluſionis per accidēs. ¶ Celantes ſextus modus/ conſtat ex maiori vniuerſali negatiua/ ⁊ minori vniuerſali affirmatiua/vniuerſalem negatiuā indirecte concludentibus:vt/nullum animal eſt lapis/omnis homo eſt animal:ergo nullus lapis eſt homo. Et reducitur ad ſecundum modum prime figure concluſione conuerſa ſimpliciter. ¶ Dabitis/ſeptimꝰ modus/ cōſtat ex maiori vl̄i affirmatiua/⁊ minori ꝑticulari affirmatiua ꝑticularē affirmatiuam īdirecte concludentibus: vt/ oē aīal eſt ſubſtantia/ quidam homo eſt animal/ ergo q̄dam ſubſtantia eſt homo. Et reducitur ad tertium modum prime figure: concluſione conuerſa ſimpliciter. ¶ Fapeſmo/ octauus modus/cōſtat ex maiori vl̄i affirmatiua: ⁊ minori vniuerſali negatiua:particularē negatiuam indirecte concludentibus:vt/omne animal eſt ſubſtantia:nullus lapis eſt animal/ergo quedam ſuſtantia non eſt lapis. Et reducitur ad quartum modum prime figure: maiori conuerſa per accidens: ⁊ minori ſimpliciter: ⁊ per tranſpoſitionē premiſſarum. ¶ Friſeſomorum/nonus modus conſtat ex maiori particulari affirmatiua/⁊ minori vniuerſali negatiua:particularem negatiuam indirecte concludentibus:vt/quoddam animal eſt ſubſtātia:nullus lapis eſt animal:ergo quedam ſubſtantia nō ē lapis. Et reducitur iſte modus ad quartum modū prime figure: maiori ⁊ minori conuerſis ſimpliciter et per tranſpoſitionem premiſſarum.

Sequitur gloſa:

Baralipton quintus modus in ordine/⁊ primus imperfectorum/eſt ꝯn̄a formalis/conſtās ex maiori ⁊ minori vniuerſalibus affirmatiuis:particularem affirmatiuā indirecte concludentibus:reducit̄ q̄ʒ ad barbara q̄d ꝯnotatur per li.b.poſitū ī ꝑncipio/cōcluſione de barbara conuerſa per accidens.

¶ Sed contra/conuertendo concluſionem de barbara per accidens/ non reducitur baralipton ad barbara/ſed potius barbara ad baralipton:igitur male dictum eſt. Reſpondeo/vnum modum reduci ad alium/dupliciter poſſe intelligi: Uno mō idem eſt quod deſtructo vno formare alium ex terīs quibus alter componebatur: ⁊ hoc modo non ſumitur in preſenti. Alio modo idem eſt ꝙ probare ꝯn̄am per alteriꝰ ꝯn̄e bonitatem: ⁊ ſic accipitur hic: ⁊ hoc modo liquet baralipton reduci ad barbara ⁊ non econtrario:licet p̄mo modo oppoſitū fiat. Unde negāti mihi hanc cōſequētiam/omnis homo ē animal:omne riſibile ē hō̄: ergo animal ē riſibile. Poſſum illā elucidare ſic:conſequētia d̄ barbara ⁊ conuerſio per accidens ſunt bone ꝯn̄e ergo ⁊ iſta:ꝯn̄a ꝓbatur: quia ad illas p̄miſſas ſequitur hec concluſio in barbara:omne riſibile ē animal: ⁊ ad illam ſequit̄ iſta/animal eſt riſibile per conuerſionem ꝑ accidens:ergo ab illis duabus ad illam vltimam erit ꝯn̄a bona ꝑ maximam illam. Quicquid ſequitur ad ꝯn̄s bone ꝯn̄e ſequit̄ ad eius aн̄s. Et nota in iſto ſolo modo hoc repiri.ſ.quod propoſitio modi ad quem alius reducitur conuertatur: Nam in oībus aliis oppoſitū fit:ſemper enim cōuertitur propoſitio modi reducendi ⁊ non illius ad quem reducitur/Nō aſſero tamen hoc non poſſe bene fieri/ſed dico hoc nō

eſſe neceſſe/nec ſit a ſummuliſtis.
¶ Circa hūc modū ſolet dubitari/ ſitne poſ
ſibile repiri duas p̄miſſas habiles ad inferendam ali
quam concluſionem in baralipton: que nullatenus in
ferri poſſint aliquam in barbara ⁊ ecōtra? ¶ Ad hoc
aliqui reſpondēt affirmatiue/ſed alij oppoſitum opi=
nantur ⁊ meli⁹: p̄ſertim tenēdo quālibet ꝓpoſitionē
mundi poſſe conuerti mutuo.
¶ Sed cōtra/he p̄miſſe/omne non homo ē animal:
⁊ omne riſibile eſt homo/inferunt hanc in baraliptō/
animal eſt non riſibile: ⁊ tñ nullam valent inferre in
barbara: ergo ⁊c. Prima pars ē nota: ſecunda ꝓbat:
quia ſi aliquam inferrent eēt hec/omne non ribile eſt
animal: quam tamē non inferūt/quia in ſimili nō ſe=
tur/omne non ſubſtantia eſt accidens: omne riſibile ē
ſubſtantia: ergo omne non riſibile eſt accidēs. ¶ Ad
hoc opꝫ dicere: vel ꝙ ꝯñā ē bona ſed nō ſillogiſtica/eo
ꝙ ſint q̄tuoꝛ tr̄i: vel ꝙ cōcludēdū ē ſic: ergo nō riſibile
ē accidēs: q̄ ꝯclio pōt dici vl̄is in ꝓpoſito/eo ꝙ minor
extremitas diſtribuit a li non/vt̄ dr̄ ꝙ extra trōs inſi
nitos intelligenda eſt reſponſio.
¶ Contra hunc modū poſſunt fieri omnia
argumenta q̄ contra barbara facta fuere: ⁊ inſup po=
teſt augeri difficultas ex parte ꝯuerſionis: iō breui=
ter arguitur cantra illum ſic.

¶ Primo non tenet / omnis leo fuit ani=
mal: omne album fuit leo: ergo aliquod animal fuit
album: ⁊ tamen eſt in baralipton. igitur. Minoꝛ ē no=
ta ⁊ maioꝛ ꝓbatur. Nam in caſu ꝙ nullum aīal fuerit
album: nūc vero ſoli leones ſint albi qui antea fuere
nigri/añs ē verum ⁊ ꝯñs falſum.
¶ Ad argumentum negatur minoꝛ: arguitur enim
ab amplo ad non amplum: ex parte illius termini al=
bum: vtliq̄t. Unde ſi ſic concludatur: ergo animal eſt
vel fuit album/bonus erit ſillogiſmus. ¶ Sed con=
tra/dicendo ſic in minoꝛi: oē album ē leo: inferēdo vt
prius/non ſequitur/nec tamen committitur ille defe
ctus nec alius: igitur: ꝙ non ſequatur patet in caſu di
cto. ¶ Ad hanc replicam dicitur conſequentiam nō
valere/eo ꝙ committitur generalis tertius d̄fectus.
Minor. n. extremitas aīr d̄notatur vniri cum medio
⁊ aliter cum maioꝛi extremitate in conſequente: De=
fectus aūt particularis pōt aſſignari ⁊ dici eē inconue
niēs extremitates vt̄ vnā earum teneri ꝓ oīno diuer
ſis in añte ⁊ in ꝯñte.

¶ Secundo non tenet/omnis leo eſt ⁊ fuit
albus: omne currens ē ⁊ fuit leo: ergo album ē ⁊ fuit
currens: ⁊ tamen eſt in baralipton ergo: Minoꝛ ē no
ta: ⁊ ꝓbat maioꝛ: caſu quo nullū ens cucurrerit: ſed
omnes leones currant modo: qui tamen ſint ⁊ fuerint
albi. ¶ Idem arguitur de hoc ſillogiſmo/omnis ho
mo eſt ⁊ non fuit animal: omne album eſt vel fuit ho=
mo: ergo animal eſt ⁊ non fuit album.
¶ Pro horū ſolutione aduertito ꝙ qñ cōcluſio ſeq̄=
quitur ex premiſſis in aliquo modo in euidenti inter
ueniente conuerſione concluſionis alicu⁹ modi eui=
dentis: opoꝛtet aſpicere an due ille concluſiones ſcili
cet modi euidentis ⁊ ineuidentis ſe habeant ſicut con
uertens ⁊ conuerſa: ſi enim hoc non ſit non bene con=
cluditur in modo ineuidenti: ⁊ defectus erit ille idem
q̄ ꝯmittit arguēdo a conuerſa ad cōuertentem. Et eſt
notandum hoc ꝓ omnibus modis qui deſcendunt vt̄
elucidantur per alios pfectos mediante conuerſione
Dicitur ergo in pꝛimo ſillogiſmo ſic eē concludendū:

ergo album quod ē ⁊ fuit album eſt vel fuit currens
eo ꝙ hec ꝓpoſitio/omne carrens ē ⁊ fuit album/con=
uertitur in datam: ⁊ non in illam q̄ prius dicebatur/
⁊ defectus (ſecundum aliquos) eſt quia arguitur ab
amplo ad non amplum: vel ad minus amplum affir=
matiue: ⁊ hoc poteſt dici: tenendo ꝙ in verificatione
facta ad cognoſcēdam ſuppoſitionem (eo modo quo
dictum eſt in ſuppoſitionib⁹) debeat ſeruari talis co=
pula copulata. Nam tūc predicatū ſequens copulam
copulatam: ⁊ ſequens copulam diſiunctā poſſunt ſup
ponere ꝓ diuerſis. Scd̄m aūt aſſerētes /li ⁊/d̄beremu
tari in li vel/eo ꝙ ſit vniuerſalitas/diceret defectū eē
variationem appellationis. ¶ Ad alterū aūt ſillogiſ
mum/dicitur etiam in eo male concludi: ſed debet ſic
dici/ergo animal quod eſt ⁊ non fuit animal/eſt vel
fuit album:

¶ Celantes ſextus in oꝛdine / ⁊ ſecundus
inter imperfectos/conſtat ex maioꝛi vniuerſali nega
tiua: ⁊ minoꝛi vniuerſali affirmatiua: vniuerſalem ne
gatiuam indirecte concludentibus: reduciturq̄ ad ce
larent q̄d denotat p li. c. in initio/concluſione cōuer=
ſa ſimpliciter. Exemplū eſt facile. ¶ Cōtra ipſum tū
ſic arguitur.

¶ Primo non ſequitur/omnis leo animal
non eſt: omne rugibile ē leo: ergo nullū aīal eſt rugibi
le: attamen arguitur in celantes; igitur: Si foꝛſan di=
cas ibi argui a nō diſtributo ad diſtributum ex parte
de li animal. ¶ Cōtra/ille p̄miſſe poſſunt inferre ali=
quam cōcluſionem ⁊ nō aliam niſi illam ergo. Prima
pars añtis patet: q̄a in celarēt inferūt ergo ī celātes.
Secunda pars patet/quia alia non eſt dabilis.
¶ Ad hāc replicam reſpōdetur dupliciter. Primo/
negādo iſtam ꝯñam/ille p̄miſſe pn̄t inferre aliquā cō=
cluſionem in celarēt ergo in celātes. Nam liquidum
eſt hoc deficere qū maioꝛ extremitas eſt terminus ſin
gularis. He enim p̄miſſe/nullus homo ē ſoꝛtes: oē
album ē hō/nō inferunt aliquam in celātes: ſed bñ in
celarēt. Secūdo dico ꝙ infert iſtā: nullū aīal q̄d oē a=
nimal eſt ē rugibile: ſi teneat hanc ꝓpoſitionē/omne
rugibile aīal non eſt congrue cōuerti in illā.

¶ Secundo non valet / oīs leo non eſt vel
non fuit currēs/omne rugibile eſt vel fuit leo: ergo oē
rugibile non ē ⁊ nō fuit currēs. ⁊ tamē arguitur ī ce=
lantes: igit: ⁊ volo ꝙ pꝛima negatio ſolum neget pri=
mam copulam. Minoꝛ eſt nota/ſed maioꝛ probatur/
in caſu quod oēs leōes ſint ⁊ fuerint q̄ tū non fuerint
currētes ſed mō ſint: añs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum.
¶ Pro huius argumenti ſolutione ⁊ aliorum ſimi=
lium: opoꝛtet p̄mo meminiſſe definitionū ꝓpoſitiōis
affirmatiue ⁊ negatiue poſitaꝝ in principio. Secūdo
opoꝛtet aſpicere qualiter tales ꝓpoſitiones ſint con=
uertende. Pro quo dicitur nūc/ꝙ ꝓpōnes negatiue
in quibus ē diſiuncta aut copulata copula: vel deter=
minata aliqua determinatione ſpecialiter appellante
ſupꝛa p̄dicatum: optime conuertuntur/recurrendo
ad affirmatiuas eis contradicentes: ⁊ cōuerſis illis o
poꝛtet accipere cōuertētes negatiuaꝝ: ⁊c. Exēplum/
vis conuertere hāc/omnis homo eſt vel non fuit al=
bus: accipienda ē tunc eius cōtradictoꝛia: iſta. ſ. homo
nō eſt ⁊ fuit albus/li non p̄ciſe cadente ſupꝛa li ē/ que
conuertenda ē in iſtam/quod nō eſt ⁊ fuit album eſt vl̄
fuit homo: cuius contradictoꝛia eſt hec/nullum quod
non ē ⁊ fuit albū ē vel fuit homo: ⁊ iſta erit conuertēs
illius p̄dicte. ſ. omnis homo eſt vel non fuit albus.
¶ Nunc ad argumentum dicitur prefatum ſillogiſ=

mum non eſſe in celantes: eo ꝙ concluſio non eſt conuertens cōcluſionis: q̄ ex illis p̄miſſis inferenda eſſet in celarent: inferri enim deberet in celarent ex p̄fatis p̄miſſis concluſio hec/omne rugibile non ē vl nō fuit currens: Que tamē nō conuertitur in hāc/oē currēs nō eſt vel nō fuit rugile: ſed in iſtam: nullum quod ē ⁊ fuit currēs ē vel fuit rugibile: hoc patet ex dictis. Nam cōtradictoria huius/omne rugibile nō eſt vl nō fuit currēs eſt hec/aliquod rugibile ē ⁊ fuit currens/ q̄ cōuertitur in iſtam/quod ē ⁊ fuit currēs ē vel fuit rugibile: cuius cōtradictoria ē: nullum quod ē ⁊ fuit currēs ē vel fuit rugibile: ac ꝓinde hec debet eſſe cōcluſio in celātes: ⁊ ſi queras defectum dicitur/ꝙ arguitur a minus amplo ad magis amplum virtualiter cum diſtributione. Nam li album/in maiori ſtat ꝓ illo qđ ē ⁊ fuit album: vt ſua vera conuertens manifeſtat: ⁊ in ꝯñte ſtat ꝓ eo quod eſt vel fuit album: vel dicit̄ ꝙ variatur appellatio ſicut dictum ē in primo argumento cōtra baraliptō: ⁊ hoc ē melius. Unde nō habes neceſſe ire ad contradictorias maioris ⁊ cōcluſionis: vt alij faciūt ꝓ defectibus aſſignandis. Proportionabiliter dicitur has premiſſas. ſ. omnis homo nō eſt ⁊ non fuit animal: omne albū ē vel fuit hō: inferre ī celarēt hāc cōcluſionem. ſ. omne album nō eſt ⁊ nō fuit animal: ⁊ ī celantes iſtam/omne animal nō eſt ⁊ non fuit album Nō enim opus ē ponere aliquam implicationē: quod patet ex hoc ꝙ hec propoſitio album eſt vel fuit animal/conuertitur in iſtam/animal eſt vel fuit album/ quo fit vt contradictoria huius que eſt hec/nullum animal eſt vel fuit album/ſit concluſio inferenda in Celantes.

Dabitis ſeptimus in ordine/ ⁊ tertius imperfectorum: conſtat ex maiori vniuerſali affirmatiua: ⁊ minori particulari affirmatiua: particularem affirmatiuam indirecte cōcludētibꝰ/reduciturq; ad darij: vt denotat li. d. per cōuerſionē cōcluſionis ſimpliciter: quod denotatur p li: s. quod ī ſine ponitur. Exemplum ē facile: contra quem modum omnia argumenta poſſunt formari que contra Darij formata ſunt: ⁊ inſuper augeri poteſt difficultas ex parte conuerſionis: contra ipſum tātum vnico argumento arguitur ſic.

Non valet/cuiuslibet angeli quilibet leo in aliquo inſtanti fuit omne albū: currēs ē angeli leo: ergo in aliquo inſtāti omne album fuit currēs: tamen arguitur in dabitis igit̄. Maior ē clara: minor pꝫ. Nā in caſu quo quilibet angelus habeat vnum leonem p̄ciſe qui in aliquo inſtāti fuerit albus ⁊ nullum albū aliud fuerit cum illo ſimul in eodem inſtanti ſed bene ſucceſſiue quilibet leo fuerit albus: antecedens ē verū ⁊ conſequens falſum.

¶ Ad argumētum dici poſſet ꝙ tenēdo illam confuſam hr̄e ſuā vim reſpectu p̄dicati arguit̄ a cōfuſa ad d̄terminatam: ſed hoc nō eſt incōueniēs vt ex dictis patet: ideo dicitur ꝙ variatur appellatio reſpectu de/li fuit: nam appellat preteritionē ſupra diuerſa: ⁊ minor extremitas aliter vnitur cū maiori in ꝯclōne: ⁊ aliter cum medio in añte.

Fapeſmo octauus modus ⁊ quartus inter imperfectos: cōſtat ex maiori vniuerſali affirmatiua: ⁊ minori vniuerſali negatiua: indirecte ⁊ formaliter cōcludētibus particularem negatiuam: reduciturq; ad ferio/ quod denotatur per li. f. maiori cōuerſa per accidēs quod denotatur per li. p. ⁊ minori cōuerſa ſimpliciter quod denotat li. s. ⁊ per premiſſarum tranſpoſitionem/quod denotat li. m. ſic ꝙ ſumatur ꝓ maiori conuertens minoris: ⁊ ꝓ minore cōuertēs. a. ⁊ inferatur ꝯclō eadē vt exēplariter notum ſit hic/omnis leo eſt animal: nullum album ē leo: ergo aliquod animal nō eſt album: ⁊ reducit̄ ſic/ nullus leo eſt album: aliquod animal eſt leo: ergo aliquod animal non eſt album. ¶ Cōtra ipſum tamē ſic arguitur.

¶ Non tenet/omnis leo qui eſt/eſt vel erit currēs: nullum album ē leo: ergo currēs non ē vel erit album: ⁊ tamē arguitur in fapeſmo: igitur: Maior eſt nota/⁊ minor ꝓbatur. Nam caſu poſito ꝙ nullus leo ſit albꝰ nec currat/ſit tñ futurus albꝰ ⁊ curſurus: añs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum.

¶ Ad argumētum negatur minor: nā ex p̄te minoris extremitatis arguitur a nō amplo ad amplum negatiue: ſeq̄ret̄ aūt bene ſi diceret̄ ſic: ergo currēs nō ē vel erit album quod eſt album.

¶ Secundo non ſequitur/omne legens ⁊ omne diſputans erūt animalia: nulla animalia erunt legēs ⁊ diſputās: ergo aliqua animalia nō erūt aīalia: ⁊ tamē arguitur in fapeſmo: igitur. Maior eſt nota/⁊ minor ꝓbatur. Nam in caſu ꝙ ſint ſortes ⁊ plato quorum vnus legat ⁊ alter diſputet in preſenti nil autem facturi in futurum/nihilominus viuēt multo tempore futuro: añs ē verum ⁊ nō ꝯñs. Forſan dices ibi medium ꝓ pluribus teneri in premiſſa affirmatiua q̄ in negatiua. ¶ Sed cōtra/ergo dicēdo ſic ī minori/nulla animalia ſunt vel erūt legēs ⁊ diſputās erit bonus ſillogiſmus/ꝯñs ē falſum. Cōſequētia tenet quia iam tollitur ille defectus. Cōſequētis falſitas patet. Nam in caſu ꝙ ſoli ſint ⁊ ſint futuri ſortes ⁊ plato: ⁊ ſortes ſit legēs ⁊ nō erit legēs nec diſputās: plato vero erit diſputās ſemper: qui tamē nūc nec legit nec diſputat añs ē verum ⁊ ꝯñs falſum.

¶ Ad argumētum recte reſpōſum ē vſq; ad replicā. Ad quam dicitur ꝯñam eſſe nullam: eo ꝙ p̄tes medij in maiori accipiātur nō vnice/⁊ in minori vnice p̄ſerſertim q̄d ad reſtrictionē/reſtringūtur ſiquidem reſtrictione vnica/taliter ꝙ ꝓ eodem inſtanti partes medij denotātur negari a ſubiecto ⁊ ſi eſſet affirmatiua pro eodem denotarētur conuenire ſubiecto qualiter non tenētur in maiori. Et hoc notabis pro ſimilibus conſequentijs.

Friſeſomorum nonus modus in ordine ⁊ quintus inter imperfectos: ē ꝯña formalis cōſtituta ex maiori particulari affirmatiua ⁊ minori vniuerſali negatiua: particularem negatiuā indirecte cōcludētibus: reduciturq; ad ferio maiori ⁊ minori cōuerſis ſimpliciter ⁊ ꝑ tranſpoſitionem premiſſarum: vt hic patet/leo ē animal: nō album eſt leo: ergo aīal nō ē albū: reducit̄ aūt ſic: nullꝰ leo ē albꝰ: aīal eſt leo: ergo animal non eſt album.

¶ Pro iſtis duobus modis vltimis: nota illos reduci ad ferio per premiſſarum trāſpoſitionem/ vt cōcluſio q̄ erat indirecta ratione talis cōuerſionis fiat directa/nam (vt boecius inquit) omnis ſillogiſmꝰ poteſt inferre cōcluſionē cōuertibilem in terminis: ſi eā inferat directe: pōt ēt īferre indirecte ⁊ ecōtra: ſi v̄o ꝯclo nō poſſit cōuerti. tūc tales premiſſe nō poterūt eodem ſitu ſtātes inferre eādem indirecte: quam ob rem oportuit vt per tranſpoſitionem premiſſarum fiat illud quod cōuerſio factura erat: Et quia cōcluſio de fapeſmo ⁊ friſeſomorum non poteſt conuerti ſimpliciter nec per accidens. Ideo neceſſe fuit premiſſarum

trãſpoſitionem ibi interuenire. Dixi nõ poſſe cõuerti/
preſertim ſecundum antiquos ⁊ ſumẽdo conuerſionẽ
ſimplicem ⁊ per accidẽs vno illorum modorum poſi
torum in primo tractatu.

Contra iſtum modum ſic arguo: non ſe-
quitur/ homo vel leo ẽ rugibilis: nullus leo ẽ homo:
ergo rugibile nõ eſt leo vł leo: ⁊ tñ eſt in friſeſomo: vt
patet: quia nihil ſibi deeſt: ⁊ tamẽ manifeſte eſt añs ve
rũ ⁊ ↄ̃ñs falſum igiť. Si forſan dicas ibi argui a nõ di
ſtributo ad diſtributum ex parte de/li leo/ ⁊ de li vel.
Cõtra hñ vƺ/ hoĩs leo ẽ leo: nullũ albũ ẽ leo: ergo
leo nõ ẽ hõĩs albũ: ⁊ tñ arguitur a nõ diſtributo ad di
ſtributum ex parte de li hõĩs: igitur.

Ad argumẽtum dicitur/ committi in illo defectũ
aſſignatum extrĩſecum/ ⁊ alium intrĩſecum: medium
enim in premiſſa affirmatiua cum ſibi adiuncto põt
verificari de aliquo de quo nõ poteſt verificari in ne
gatiua: ꝙ nõ fit in ſillogiſmo replice. Et cõſimiliter di
citur nõ ẽ inconueniẽs arguere a nõ diſtributo ad di-
ſtributum ex parte termini poſiti cum medio quãdo
aggregatũ ex tali termino ⁊ medio nõ poteſt verifica-
ri de aliquo de quo non verificatur ſolum medium
in p̃miſſa negatiua, cuius oppoſitum reperitur in ar
gumẽto principali ac proinde nullus eſt talis ſillogiſ
mus: ſed ille de quo in replica bonus eſt.

Sequitur textus.

Sequitur de ſecunda figura: cu
ius tales dantur regule. In
ſecunda figura ex puris affir-
matiuis nihil ſequitur. In
ſcđa figura ſemꝑ ꝯclu ditur ne
gatiue. In ſecunda figura maiori exiſten
ti particulari nihil ſequitur. Secunda fi-
gura habet quatuor modos. Ceſare pri-
mus modus cõſtat ex maiori vniuerſali ne
gatiua ⁊ minori vniuerſali affirmatiua: vni
uerſalem negatiuam directe concludenti-
bus: vt/ nullus lapis eſt animal: omnis ho-
mo eſt animal: ergo nullus homo eſt lapis.
Et reducitur iſte modus ad ſecundum mo
dum prime figure maiori conuerſa ſimplici
ter. Cameſtres ſecundus modus conſtat
ex maiori vniuerſali affirmatiua / ⁊ minori
vniuerſali negatiua: vniuerſalem negatiuã
directe concludentibus: vt/ omnis homo ẽ
animal: nullus lapis ẽ animal: ergo nullus
lapis ẽ homo. Et reducitur iſte modus ad
ſecundum prime figure minori ⁊ concluſio
ne conuerſis ſimpliciter: ⁊ per tranſpoſitio
nem premiſſarũ. Feſtino tertius modus
conſtat ex maiori vniuerſali negatiua: ⁊ mi
nori particulari affirmatiua: particularem
negatiuam directe concludentibus: vt/ nul
lus lapis eſt animal: quidam homo eſt ani-
mal: ergo quidam homo non eſt lapis. Et
reducitur iſte modus ad quartum modum
prime figure maiori conuerſa ſimpliciter.
Baroco quartus modus conſtat ex ma-
iori vniuerſali affirmatiua: ⁊ minori parti-
culari negatiua: particularem negatiuam
directe concludentibus: vt/ omnis homo
eſt animal: quidam lapis non eſt animal: er
go quidam lapis non eſt homo. Et reduci
tur ad primum modum prime figure per
impoſſibile. Reducere autem per impoſſi-
bile eſt ex oppoſito concluſionis cum alte-
ra premiſſarum inferre oppoſitum alterius
premiſſe. Sumatur enim oppoſitum con-
cluſionis ſcilicet/ omnis lapis eſt homo/ cũ
hac maiori/ omnis homo eſt animal: ⁊ ar-
guatur ſic/ omnis homo eſt animal: omnis
lapis eſt homo: ergo omnis lapis eſt ani-
mal. Que concluſio eſt contradictoria mi-
noris.

Sequitur gloſa:

Conſequẽter poſt prime figure elucidationem re
ſtat ſcđaʒ explanare. Proq̃. p. h. tres aſſignat re
gulas q̃s ponit. D. S. op. 48. q̃rũ prima ẽ. Maiori
exiſtente particulari nil ſequiť. Que tot habet inſtan
tias quot in prima figura ſunt aſſignate. Ratio ſiqui-
dem quare regula hec ponitur hec eſt/ ne arguatur a
nõ diſtributo ad diſtributum: quod ſi caueatur/ bene
valebit: vti valet hic/ homo nõ eſt animal/ omne riſi-
bile eſt animal: ergo riſibile homo nõ eſt. At vero q̃
nõ vtebãtur antiqui ꝓpõſitionibus de modo loquen
di incõſueto/ tales ↄ̃ñe nõ admittebãť. In prima au-
tem figura ponebatur: quia in ſillogiſmis affirmati-
uis arguereť ex puris ꝑticularibꝰ ⁊ ĩ negatiuis vltra
hoc a nõ diſtributo ad diſtributum.

Secunda eſt/ ex puris affirmatiuis nihil
ſequitur. Et ratio eſt: nam apud antiquos p̃dicatum
ꝓpoſitionis affirmatiue communiter ſtabat aut cõfu
ſe aut determinate: quo fieri oportebat vt medium
in nulla premiſſa diſtribuereť: ſi ambe eſſent affirma-
tiue/ cum in ſecunda figura medium predicetur bis:
ac ꝓinde neceſſe erat argui ex puris particularibus.
Vñ ſi hoc caueať inconueniẽs ↄ̃ña erit bona: ⁊ ſic bene
valet/ oĩs hõ eſt aĩal: oĩs equꝰ ẽ aĩal ẽ: ergo oĩs equꝰ
omnis homo eſt.

Tertia regula que ex iſta infertur eſt. In
ſecũda figura ſemper cõcluditur negatiue: nam ſi am
be premiſſe nõ poſſunt eſſe affirmatiue oportet vnam
earum eſſe negatiuam: ⁊ quãdo vna premiſſa eſt nega
tiua per generalem regulam ſuprapoſitam/ concluſio
dicitur eſſe negatiua: igitur. ⁊c. Vñ colligiť/ hãc regu
lam tot habere inſtantias quot habet ſecunda: Nam
quando ambabus exiſtentibus affirmatiuis aliquid
ſequitur formaliter: etiam ſequitur/ cõcluſione exiſtẽ
te affirmatiua.

Conſequẽter. p. h. ponit in hac figura
q̃tuor modos: quorũ pmꝰ eſt/ Ceſare/ cõſtãs
ex maiori vniuerſali negatiua: ⁊ minori vlĩ af-
firmatiua: vniuerſalem negatiuam directe ⁊ formali-
ter cõcludẽtibus. Exemplum eſt facile. Reducitur au
tem ad celarẽt. q̃d denotatur per li. c/ minori conuerſa

…TECA UNIVERSI…

ampliciter vt inſinuatur per li. s.

¶ Contra ipſum arguitur primo / nõ ſequitur / omnis leo eſt ⁊ nõ fuit albus: omne rugibile eſt vel fuit albus: ergo omne rugibile ẽ ⁊ nõ fuit leo: tamẽ arguitur in ceſare: ergo. Maior eſt nota: ſed minor probatur: in caſu ꝙ omnes leones ſint ⁊ fuerint: ⁊ nunc ſint albi: ⁊ nunquam antea. Si dicas non eſſe in ceſare: quia maior ẽ affirmatiua ꝑut in propoſito. Cõtra / ad minus erit bonus ſillogiſmus ſecũde figure licet non ſit in aliquo modo / eo ꝙ medium diſtribuitur in maiori. Si forte dicas alium defectum interuenire. ſ. ꝙ medium ſecũdum acceptionem ⁊ appellationem quam habet de aliquo poteſt verificari in premiſſa pure affirmatiua pro quo non põt verificari in premiſſa vbi ponitur negatio. ¶ Cõtra / ergo ſi i minori ponatur copula maioris ita vt dicatur ſic / omnis leo eſt ⁊ non fuit albus: omne rugibile eſt ⁊ nõ fuit album: ergo omne rugibile ẽ ⁊ nõ fuit leo: 9ña erit bona: quod tamẽ eſt falſum. Nam in eodem caſu añs eſt verum ⁊ 9ñs falſum. Si forte dicas incõuenie vtrobiq̃ ponere negationem. Contra / quia hoc ſtãte ambe ſunt affirmatiue: ⁊ ſi i. b. dicaꝝ ſic / oẽ rugibile ẽ albũ nõ ſequitur in eodem caſu.

¶ Ad argumẽtum hoc recte reſponſum ẽ vſq̃ ad vltimam replicam. Pro cuius ſolutione ⁊ materia exponibilium ſciẽdum ẽ / ꝙ quãdo aliqua premiſſa alicuius ſillogiſmi cõtinet virtualiter aut eminenter plures cathegoricas: ſi nulla earum cum alia premiſſa cõſtituit premiſſas habiles tũc nec tota talis ꝑmiſſa cũ alia illas conſtituit. Idem dicitur ſi vtraq̃ ꝑmiſſa plures categoricas habeat: Et quia premiſſe poſite ſunt tales: ideo ſunt inhabiles / non enim bene diſponuntꝛ: iſte. ſ. omnis leo eſt albus / ⁊ omne rugibile eſt album: q̃a li album nullibi diſtribuitꝛ: nec iſte ſcilicet / omnis leo nõ fuit albus: ⁊ omne rugibile non fuit album / q̃ ambe ſunt pure negatiue: nec iſte / omnis leo non fuit albus: ⁊ omne rugibile ẽ album / quia medium verificatur ꝑ diuerſis: vel quia in affirmatiua põt ſupponere pro aliquo / pro quo non ſupponit in negatiua. Unde in prefatis replicis tot interueniunt defectus virtualiter quot reperiũtur inter partes premiſſarũ quãdo nulle partes inferunt concluſionem:

¶ Amplius circa ſillogiſmos cõſtitutos ex talibꝰ copulis copulatis: aut diſiunctis eſt ſemper habendum pre oculis pro quibus termini amplientur ⁊ reſtringantur ſecundum acceptionem quam habent. Unde iſte premiſſe ſunt inhabiles / omnis leo non eſt vł nõ fuit currẽs (prima negatione negãte ſolum primã copulam) omne album eſt vel fuit currens. Non. n. inferunt hãc / omne album nõ eſt vel non fuit leo: nec aliquam q̃ ſit negatiua / nã in caſu ꝙ ſolus vnus leo ſit ⁊ fuerit ⁊ nunc ſit albus ⁊ currat ⁊ antea non cucurrerit / añs eſt verum ⁊ nõ 9ñs / Et ratio eſt / q̃ medium tenetur magis reſtricte in negatiua q̃ in affirmatiua quod patet per ſuam cõtradictoriam. Cõtradictoria ſiquidem negatiue eſt hec / leo eſt ⁊ fuit currẽs: vbi li currẽs ſtat magis reſtricte q̃ in minori. Cum ergo in ambabus contradictoriis oporteat predicata teneri eodem modo ſaltem virtualiter ſequitur quod predicatum illius negatiue ſtet ꝑ eo ꝙ eſt ⁊ fuit currẽs. Uñ ſi diceretur ſic in minori / omne album ẽ ⁊ fuit currẽs: premiſſe eſſent habiles: ex qua cum maiori ſequereꝛ hec cõcluſio / nullum album ẽ vel fuit currens: ⁊ hec / omne album non ẽ vel non fuit currẽs: ⁊ poteris habere regulam hanc. ¶ Quandocunq̃ copula maioris fuerit diſiuncta vel determinata determinatione particulari / oportet copulam minoris eẽ copulatam et ſibi contradicentem: vel debet determinari determinatione vniuerſali / cõtradictione ſeruata ad hoc ꝙ premiſſe habiles ſint. Nolo tamẽ hinc colligas ſemꝑ premiſſe eſſe inhabiles quando omnes copule non ſe habuerint contradictorio modo. Non enim hoc ſequitur ex dictis. Dictum ẽ enim ſemper premiſſas eẽ habiles quando taliter inueniuntur copule ſed non ſolũ tũc. Unde iſte ſillogiſmus ẽ bonus / omnis leo ẽ vł nõ fuit albus: omne rugibile ẽ ⁊ fuit album: ergo omne rugibile oĩs leo ẽ vel non fuit / non añt inferꝛ hec / oẽ rugibile ẽ vel non fuit leo / ne arguatur a magis amplo ad minus: ratione maioris extremitatis / li. n. leo in añte ſtat ꝑ eo quod eſt vel fuit / ⁊ in 9ñte virtualr ꝑ eo ꝙ non eſt ⁊ fuit: vt patet per ſuam contradictoriam que ẽ hec / rugibile non eſt ⁊ fuit leo. Ex quibus patet ſolutio vltime replice ⁊ eius confirmationis in qua confirmatione medium poteſt verificari pro aliquo i premiſſa affirmatiua ꝑ quo nõ opꝫ verificari in premiſſa vbi ponitur negatio.

¶ Secũdo arguitur / non valet / omnia animalia omnis homo ⁊ homo non ſunt: omnia riſibilia homo ⁊ omnis homo ſunt: ergo nulla riſibilia ſunt animalia: ⁊ tñ eſt in ceſare: ergo: ꝙ nõ ſequatur pꝫ q̃ ſolis duobus hominibus exiſtẽtibus in mũdo / añs ẽ verum ⁊ non 9ñs.

¶ Ad argumentum dicitur premiſſas eẽ inhabiles / eo ꝙ ſumatur copulatum ꝑ medio ⁊ partes indiſtribute ſtent confuſe. Sed pro euidentia huiuſmodi ⁊ aliorum argumẽtoꝝ factibilium / cõtra hũc ⁊ ceteros modos huius figure poniꝛ q̃dã regula talis.

¶ Omnes premiſſe habentes diſpoſitionẽ ſecũde figure ſunt inhabiles ſi talibus premiſſis deſit conditio requiſita ad contrarietatem vel contradictionem ex parte predicati ſoliꝰ vel ex parte predicati ⁊ determinationum copularum: ex quo ſequitur prefatũ ſillogiſmum eẽ nullũ / eo ꝙ illis premiſſis deficiat tertia conditio contrariarum ex parte ꝑdicati: ⁊ poteris inſtantiam reperire pro tali 9ña: in eodem caſu i quo dederis contrarias vel contradictorias in quibus talis 9ditio deeſt / ponendo in ſubiectis ꝑmiſſarum terminos ſinonimos. Nec hec regula repugnat dictis.

Cameſtres ſecundus modus eſt conſequentia formalis conſtituta ex maiori vniuerſali affirmatiua / ⁊ minori vniuerſali negatiua: vniuerſalem negatiuam directe concludẽtibus: reduciturq̃ ad ceſare / vt notat / li. c. interueniẽte cõuerſiõe ſimplici minoris ꝑmiſſe ⁊ 9cluſionis ⁊ ꝑ miſſarũ commutationem. Exemplum facile reperietur.

¶ Contra quem ſic arguitur / nõ valet / oĩs leo fuit albus / nullum rugibile fuit album ⁊ nigrum ergo nullum rugibile fuit leo ⁊ nigrum tamen eſt in cameſtres: ergo: ꝙ non valeat pꝫ. Nam caſu ꝙ oĩs leo fuerit ſucceſſiue albus ⁊ niger / añs eſt verũ: ⁊ conſequens falſum.

¶ Ad argumẽtum reſpondetur dupliciter. Primo dicitur premiſſas eẽ inhabiles / eo ꝙ ſtat medium in affirmatiua verificari pro aliquo in aliquo tempore ꝑ quo non verificatur medium in negatiua pro eodem tempore: licet enim quelibet pars predicati ſeorſum poſſit verificari pro leone: non tamen totum copulatum ſimul reſtrictum ꝑ eodem tempore vt ſtat ibi. ¶ Pro quo ſciendum ẽ aliquem terminum pro plu-

ribus aut paucioribus ſuppoſitis aut temporis differentijs dupliciter verificari. Uno modo ex parte rerum ſignificatarum: ⁊ ſic li petrus ꝓ eodem omnino ſupponit in his ꝓpoſitionibus / petrus eſt petrus / petrus poſſibiliter ē petrus / ſuppoſito ꝙ petrus ſit in mundo. Alio modo ex pᵗe terminorum ſignificātium ⁊ ſic non. Nam quando petrꝰ non erat / vna erat falſa ⁊ alia vera. Unde apparet differētia ex parte ſignificationum terminorum. Et hoc ſecundum mēbrum ſtidem ſtat dupliciter. Uno mō ſumpto tᵒ ſine ſibi adiuncto cum quo reſtringatur vnica reſtrictione / vel ampliatur vnica ampliatione: vel abſolute ideſt non habito reſpectu ad compartē. Et quilibet iſtorum modorū impedire poteſt ꝯñam ne ſit ſillogiſtica / lʒ aliū de poſſit eſſe bona.

¶ Secundo pōt dici (ſi quis p̄fatas p̄miſſas voluerit eſſe habiles) ibi appellationem variari. Illud .n. quod additur medio appellat in añte ſimultatem temporis cum medio ⁊ non in ꝯñte. Unde oportet mediū ingredi concluſionem: ſolum vt talis appellatio ſeruet̄ ſic cōcludēdo / ergo nullū rugibile ē vel fuit albū qđ fuit leo ⁊ nigrū / poſito ꝙ li fuit in p̄mo loco ⁊ in ſcđo vniat pro eodem tempore p̄terito adequate.

¶ Secundo non tenet / omnis homo vigilat / nullus homo dum dormit vigilat: ergo nullꝰ homo dum dormit ē homo: ⁊ tamen arguitur in Cameſtres: igitur: ꝙ non ſequatur patet. Nam caſu ꝙ nunc omnis homo vigilet / maior ē vera vt notum ē. Ueritas vero minoris patet per eius ſenſum qui ē hic / nullus hō ſi dormit vigilat: vel iſte / nullꝰ hō tp̄e quo dormit vigilat. Cōſequētis aūt falſitas pʒ p̄ eiꝰ plures ſenſus q̄ ſunt dandi ſicut ſenſus minoris:

¶ Ad hoc argumentū dicitur quoad bonitatē vel maliciam ſillogiſmi / ꝙ vel li dum dormit / tenetur ex parte minoris extremitatis vel ex pᵗe mediſ. Si primum ſillogiſmus ē bonus nec facit illum ſenſum / ſed ſenſus erit iſte / nullum ens de quo ē verū dicere ꝙ eſt homo ſi dormit / eſt verū dicere ꝙ vigilat / ⁊ ſenſus iſte falſus eſt. Nam de ſorte vigilante eſt verum dicere ꝙ eſt homo ſi dormit / ⁊ non pōt vere dici ꝙ vigilet. Uel detur iſte ſenſus (ſi ſumitur li dum temporaliter) .ſ. nullum ens de quo ē verū dicere / ꝙ ē homo eo tēpore quo dormit / eſt verum dicere ꝙ vigilet / qui ſenſus ē falſus ſicut ⁊ primus. ¶ Si ſcđm vel talis ꝓpoſitio ſumitur in ſenſu conditionato vel cauſato. Si primū / ſillogiſmus ē nullus. Nam ratiōe talis additi in minori / medium cum tali addito poteſt non ſupponere / ipſo in maiori ſupponente / vt liquet ſi remoto li dum apponatur li / ſi. Nam tenendo ſolam ꝯñam intrinſecam eē bonam / hoc conditionatum / vigilans ſi eſt dormiens de nullo verificatur: ⁊ tenēdo ꝯñam quam vocant extrinſecam etiam eſſe bonam / que ē illa in qua añs eſt impoſſibile vel ꝯñs eſt neceſſarium / ſtat mediū in ambabus premiſſis verificari ꝓ omnino diuerſis. Nam vigilans verificari pōt de quocūq; animali: ⁊ totum aggregatum ex medio ⁊ ſibi addito verificatur de quocunq; non potente dormire. Nam ſignato lapide / verum eſt dicere / hoc eſt vigilans ſi dormit / eo ꝙ añs ſit impoſſibile cōditionalis ad quam reducitur: ⁊ ſic itur contra generale fundamētū ſcđm / ⁊ ē t ꝯtra pᵗicularem defectū. Nam ſic debet intelligi .ſ. ꝙ nullo modo ſtet medium in affirmatiua / vel ipſum medium cū ſibi addito verificari de aliqua re / de qua nō poſſit verificari mediū vel ipſum cum ſibi addito in negatiua Si vero li dum / ſumatur temporaliter etiā non valet ꝓpter eūdem defectum. Nam tūc p̄dicatum minoris equipollet huic aggregato .ſ. vigilans tempore quo dormit / qđ pro nullo ente verificari pōt. ¶ Et ſi arguas / contra / ergo ſi in minori diceretur ſic / nullꝰ homo dum viuit vigilat / ſillogiſmus eſſet bonus / ꝯñs eſt falſum: igitur ⁊ añs. Cōſequentia tenet / quia tunc non committitur ille defectus vt notum eſt / falſitas ꝯñtis pʒ quia ē eiuſdem forme cum primo. ¶ Ad hoc reſpōdetur / negando quod non committatur idem defectus. Nam defectus debet intelligi ſic / ꝙ non ſtet medium in affirmatiua cum ſibi addito verificari de aliquo ſecundum acceptionem quam habet / de quo non verificetur in negatiua etiā ſcđm acceptionem. Non .n. refert ꝙ in hac materia non poſſit eē / ſi poſſet fieri ſecundum acceptionem terminorum.

Tertius modus feſtino (conſtans ex eiſdem ꝓpoſitionibus ex quibus ferio) cōſtituitur differens ab illo ratione cōuerſiōis maioris: Ad ipſumq; reducitur per cōuerſionē p̄dictā. Exemplum eſt notum.

¶ Contra quem ſic arguo / non valet / nullum ens mobile ē ſubiectum philoſophie: ens mobile eſt ſubiectum philoſophie: ergo ens mobile nō ē ens mobile: ⁊ tamen ē in feſtino: igitur: ꝙ nō valeat patet: nam añs ē verum ⁊ ꝯñs falſum. De falſitate ꝯñtis patet / quia negatur idem de ſeipſo. Ueritas aūt maioris eſt nota per deſcenſum: Et minoris per ſuam cōtradictoriam.

¶ Ad hoc argumentum dicitur ibi mutari ſuppoſitionem ſimplicem in perſonalem reſpectu minoris extremitatis. Uñ ſi ex intellectus libertate ſumeret̄ ſimpliciter: vel ponatur li .b. vt faciat illum tᵐ ſtare ſimpliciter / ꝯña erit bona ſumpta maiore extremitate ꝑſonaliter vt debet ſumi.

¶ Secundo ſic arguitur / omnem leonē homo nō videt: ⁊ leonē omnis hō videt: ergo leo non eſt leo: ⁊ volo li hō cōfundi in ordine ad ambos tᵒs: ⁊ tñ eſt in feſtino: ergo.

¶ Prohulus argumenti ſolutione / ſciēdum primo / li leonem pertinere ad predicatum licet ponat̄ a parte ſubiecti quod eſt li homo: non .n. li leonē determinat li homo ſed li videt.

¶ Sciendū ſcđo ſolos obliquos p̄fatos non poſſe eē extremitates totales / eo ꝙ nulla extremitas tunc erit totale extremum: nec illi quatuor recti poſſunt eē medium / eo ꝙ duo extrema .ſ. ſubiectum ⁊ predicatū vniꝰ ꝓpoſitionis nō poſſunt habere congrue rationē vnitatis aliqua / eo ꝙ vnio ſemper denotetur inter ſubiectū ⁊ p̄dicatum ꝓpoſitionis. Dicitur ergo ꝙ ſi mediū ſit ſolum / li videns / ſillogiſmus erit nullus quia mediū nullibi eſt totale extremum. Si vero ſumatur totum illud / leonem videns non bene cōcluditur: ſed dicēdū eſſet / homo homo non eſt. Alioquin non concluderetur maior extremitas de minori. Si vero ſolum li homo ſumatur pro medio / itidem non bene concludit̄ / ſed ſic concludendum eſt / leonem .a. videns nullū leonem videt. Sed tūc ſillogiſmus eſt in bocardo / eo ꝙ medium eſt ſubiectum vtrobiq;.

Quartus modus eſt baroco / conſtās ex maiori vniuerſali affirmatiua: ⁊c. Reduciturq; ad barbara p̄ impoſſibile. Reducere aūt per impoſſibile eſt aſſumere oppoſitum concluſionis cum altera premiſſarum ⁊ inferre oppoſitū alterius p̄miſſe. Et intelligitur oppoſitū contrarium vel contra

dictorium. Sed in secunda figura intelligitur oppoſitum contradictorium tam concluſionis ꝙ pmiſſe: ꝛ debet ſemper permanere maior/ ꝛ minor variari. Dicitur autem hec reductio ꝑ impoſſibile: qꝛ ꝓbat bonitatem ſillogiſmi reducendi ducens ad impoſſibile: Uerbi gratia: dicat ꝓteruus ꝯñam de baroco eſſe nullã/ tunc ſic arguo. Baroco non ẽ conſeqũtia bona/ ergo põt dari añs verum in eo ꝛ concluſio falſa: ꝯñs eſt impoſſibile: igitur ꝛ dictum tuum: conſequentia ẽ per ſe nota: ꝯñtis impoſſibilitas ꝓbaꝫ Poteſt dari antecedẽs verum ꝛ concluſio falſa: ergo vel barbara non eſt ꝯña bona/ vel duo contradictoria vera: vtrumqꝫ ẽ impoſſibile igitur: ꝛ ꝯñtis impoſſibilitas nota ẽ: ſed conſequentia ſic deducit. Et capio hunc ſillogiſmum in baroco. ſ. omne. a. eſt. b. ꝛ. c. non eſt. b. ergo. c. non ẽ. a. Tu dicis hic dari antecedens verum ꝛ ꝯñs falſum/ ergo ſi ita eſt/ contradictorium concluſionis erit verum: vt notum eſt. Tunc vltra/ ſumpto contradictorio ꝯcl'ois cũ maiori ſequitur contradictorium minoris in barbara: ergo vel in barbara dabitur añs verũ ꝛ conſequens falſum: vel duo contradictoria erunt vera. Añs pꝫ. Nam ſumã iſtã/ omne. a. ẽ. b. que fuit maior: ꝛ iſtam ꝓ minori/ omne. c. ẽ. a. q̃ eſt contradictoria ꝯcl'ois: ꝛ inferã hanc/ omne. c. ẽ. b. que ẽ contradictoria minoris. Nunc liquidum ẽ hunc ſillogiſmum eſſe in barbara. Conſequentia vero patet: qꝛ vł in hac cõſequentia añs ẽ verum ꝛ conſequens falſum: ꝛ ſic habetur pmũ inconueniens: vel añs ꝛ ꝯñs ſunt vera/ ꝛ tunc duo contradictoria erunt vera: Nam cum conſequens ſit verum ꝛ contradicat minori p̃dicti ſillogiſmi de baroco/ cuius minor fuit vera ꝑ aduerſarium/ eo ꝙ ibi dabaꝫ añs verum ꝛ ꝯñs falſum: ſeqꝫ apte duo ꝯtradictoria dari vera. Et ſic liqꝫ cẽ impꝫ'e baroco non eſſe ꝯñam bonam.

¶ Contra quem modum reducendi ſic arguitur. Si hic modus reducendi eẽt validus/ ſequeretur ſecundum eum malum ſillogiſmum poſſe ꝓbari bonum/ ꝯñs ẽ impoſſibile: igitur ꝛ añs. De cõſequẽtis falſitate notum ẽ. Conſequentia vero ꝓbaꝫ. Hec cõſequentia ẽ nulla/ cuiuſlibet rationalis omnis leo eſt albus: riſibilis leo non ẽ albus: ergo riſibile non ẽ rationale: ꝛ tamen reducit ad vnam ꝯñam bonã in barbara: igiꝫ hꝫ ꝓpoſitum. Quod ꝯña ſit nulla patet: qꝛ ſi in minori loco illius termini leo ponas li equ'/ dabitur añs verum ꝛ ꝯñs falſum: in caſu ꝙ omnis homo habeat vnum leonem album ꝛ nullius hominis equ' ſit albus. Inſuper non habet diſpoſitionem ſillogiſticam/ eo ꝙ nulla extremitas ſit totale extremum in aliqua pmiſſarum. Quod autem reducatur ad vnum bonum patet/ quia reducitur ad iſtum. ſ. cuiuſlibꝫ rationalis omnis leo ẽ alb': oẽ riſibile ẽ rõnale: ergo cuiuſlibet riſibilis oĩs leo ẽ alb': ꝛ iſte ẽ bon': vt põt e i quo nullus eſt defectus: igitur.

¶ Ad argumentũ reſpondetur negando ꝯñam: ꝛ ad eius ꝓbationem conceſſa prima pte añtis diſtinguiꝫ ſecunda. ſ. ꝙ reducatur ille ſillogiſmus ad vnũ bonũ/ vel materialiter/ ꝛ ſic concedo/ vel formalr ꝛ ſic negaꝫ. Intelligo autem vnum ſillogiſmum malr reduci ad alium/ quando ex terminis vnius conflaꝫ alius nihil aliud conſiderando. Formalr vero/ quando ſillogiſmus reductus ꝛ ille ad quem reducitur comparãꝫ ad inuicem: ꝛ ſub hac cõpatione ſillogiſmus ad quẽ ali' reducitur ẽ bonus/ quod in ꝓpoſito non inuenitur. Dicitur ergo ꝙ ſi ille ſillogiſmus factus in barbara conſideretur abſolute. i. non ꝓut concluſio ẽ contradictoria minoris p̃oris ſillogiſmi ad ipſum reducti/ nec ꝓut minor eſt contradictoria concluſionis eiuſdẽ pmi ſillogiſmi: Si ſic inquã abſolute cõſidereꝫ cõcedtur ꝯñam eſſe bonam. Si vero conſideretur non abſolute/ ſed ꝓut ẽ ſillogiſmus ad quem alter ẽ reductus: ſcilicet ꝓut eius concluſio contradicit minori pmi ſillogiſmi/ ꝛ minor eiuſdẽ cõcluſioni pmi. Si inquã ſic cõſidereꝫ nego illum ſillogiſmũ eſſe bonum. Nam iſte ſillogiſm' ẽ null' ſcilicet/ cuiuſlibet rationalis omnis leo eſt albus: omne riſibile ẽ rationale: ergo cuiuſlibꝫ riſibilis omnis equus eſt albus/ in quo datur añs verum ꝛ ꝯñs falſum in caſu ſupradicto: qui tamen ẽ eiuſdem forme cum illo facto in barbara. Si dicas hoc eẽ falſum/ eo ꝙ nõ ſeruatur ſinonimitas q̃ ẽ inter li leo in concluſione/ ꝛ li leo in maiori illius ſillogiſmi de barbara. Ad hoc concedo illud requiri: ſi conſidereꝫ ſillogiſmus de barbara abſolute: ſed non ꝓut ẽ ad quem alius reducitur: ꝓut nunc loquor. Nam ſic non oportet ſeruare ſinonimitatem p̃dictam: quod ſic pꝫ. Nam iſte ſillogiſmus/ cuiuſlibet rationalis oĩs leo eſt alb': riſibilis equus non ẽ albus: ergo riſibile non ẽ rationale/ ẽ eiuſdem forme cum illo reducto ad barbara: ĩ quo li leo ponebaꝫ in vtraqꝫ pmiſſa. Et tamẽ ſi iſte reducatur ad barbara exibit vnus malus ſillogiſmus: iſte. ſ. cuiuſlibet rationalis omnis leo ẽ albus: omne riſibile ẽ rationale: ergo cuiuſlibet riſibilis oĩs equus ẽ albus/ qui ẽ ille idem ꝑ quem inſtiti ſillogiſmo facto ĩ barbara non abſolute cõſiderato. Unde poteſt trahi ſic ꝓbatio ad idem. Si iſte ſillogiſmus in barbara eẽt bonus conſideratus ſub ratione ſub qua alius reducitur ad ipſum/ ſequereꝫ ꝙ oĩs eiuſdem forme cum illo qui reduciꝫ ſimiliter reduceretur ad vnum bonum in barbara: conſequens ẽ falſum: ergo ꝛ añs/ ꝯña ẽ nota: ꝯñtis falſitas patet ex dictis. Nam ille ſillogiſmus in cuius minori poniꝫ li equus/ ẽ eiuſdem forme cum illo in cuius qualibet pmiſſa poniꝫ li leo qui tamẽ nõ reduciꝫ ad vnũ bonum vt dictum ẽ. Inferꝫ ex dictis non eẽ inconueniens aliquã ꝯñam eſſe formalẽ ĩ barbara: que ſi reducatur ad baroco ꝑ impoſſibile. ſ. aſſumpta eadem maiori ꝛ contradictorio concluſionis ꝓ minori inferendo contradictoriũ minoris non erit formalis in baroco: non erit inq̃ formalis/ ſi cõſideretur ꝓut abſolute eſt ĩ baroco: nõ aũt ſi ꝯſideretur prout ẽ ſillogiſmus ad quem reduciꝫ ille q̃ erat in barbara: ꝓut patet ex dictis.

¶ Hic inſuper ſciendum ꝙ non ſolum baroco/ ſed ꝛ omnes alij modi huius figure valent reduci ad modos prime ꝑ impꝫ'e: quod denotatur ꝑ hanc dictionẽ/ odiebar/ in q̃ ſunt q̃tuor vocales: Et pma ſignat primũ modũ huius figure reducẽdũ eẽ ad modũ prime concludentẽ. o. ſ. particularem negatiuã ad ferio. Et li. i. ꝙ ſecundus debet reduci ad darij: ꝛ ſic de duobus alijs.

¶ Cõtra quod tamen ſic arguiꝫ: iſte eſt bon' ſillogiſmus/ nullus leo ẽ angeli equus: ꝛ omnis ſubſtantia ẽ angelus: ergo nullius ſubſtantie equus ẽ leo: ꝛ tñ nõ põt reduci ad ferio cum ſit cesare: igitur. Hoc patet: nam hec ꝯña/ nullus leo eſt angeli equus: ꝛ ſubſtantie equus ẽ leo: ergo ſubſtantia non eſt angelus/ non eſt ſillogiſtica/ eo ꝙ non concludantur extremitates totales in concluſione. Et hec/ nullus leo ẽ hoĩs currens ꝛ riſibilis album ẽ leo: ergo riſibile non ẽ homo: ꝛ eſt eiuſdem forme cum illa q̃ tamẽ nihil valet. Nam in caſu ꝙ quilibet homo habeat vnũ equũ albũ q̃ſcẽtem/ añs eſt verum ꝛ non ꝯñs.

¶ Ad argumẽtum diciꝫ verum eſſe/ ꝙ quando mediũ nõ eſt totale extremum in vtraqꝫ pmiſſa nõ eſt neceſſe

ſatem ſillogiſmum reducat ad vnum prime figure per impſſe: verū ē tñ talē ſillogiſmū reduci ad vnā ꝯñam formalem: Formalē inq̄ nō prout eſt in prima figura abſolute/ſed ꝓut eſt ꝯña ad quam talis modus bene reducitur.i. ſeruatis ſinonimitatibus reptis inter modum reductum ⁊ illum ad quem reducitur cuius intellectus ex dictis liquet. Et hoc ſufficit ad eius bonitatem manifeſtādam. Poteſt inſuper dici quod ad bonitatem talis ſillogiſmi probandam/ſufficit quod alius ſillogiſm⁹ exiſtens in eodem modo (cui⁹ mediū eſt totale extremum) reducatur ad vnum bonum prime figure.

¶ Contra baroco arguitur primo ſic / non tenet/omnis leo eſt animal.a. rugibile non ē animal: ergo.a.rugibile nō eſt leo: ⁊ tamen arguitur in baroco: igitur. Quod nō ſequaꝛ pꝫ: q: in ſimili nō vꝫ/oīs eſſentia ē.b/a.pſona non eſt b/ergo:a.pſona nō ē eſſentia/poſito li.b. valeat tm̄ ſicut hoc diſiunctum/perſona vel perſone.

¶ Ad argumētum reſpondent tenētes terminos diuinos pſonales eſſe eiuſdem forme cū terminis creaturarum/ſillogiſmum nihil valere: defectus nanq̄ ē (vt dicit) quia reducendo ipſum ad barbara/arguemus a confuſa ad determinatam abſq̄ cōnexione medij ſtantis vtrobiq̄ diſtributiue. Sed quia videꝛ nō eſſe ſufficienter dictum aliquem ſillogiſmū fore malū qui nō habeat defectum in ſe/ſed in alio ad quem reducitur. Ideo quidam doctor aſſignat alium dicens/peculiarem eſſe defectum in diuinis / arguere predicto modo. Tenentes vero nullum terminum in diuinis eſſe eiuſdem forme cum terminis creaturarū/concedunt minorem ⁊ negant maiorem. Non enim datur inſtantia(vt aiunt)in terminis diuinis/quia ſunt alterius forme ſeu acceptionis. Quid autem mihi videatur/dicetur in terminis diuinis: eo quod dicenda ibi ad huius ſolutionem requiruntur. Conſimiliter dicunt primi / hūc ſillogiſmum in ceſare non valere: ſcilicet/nullus leo fuit cuiuſlibet angeli quilibet leo: ⁊ omnis leo.a.fuit cuiuſlibet angeli quilibet leo(poſito illam cōfuſam habere vim reſpectu vtriuſq̄ extremi) ergo nullus leo eſt vel fuit leo/ eo quod in ſillogiſmo ad quem reducitur argumentamur a confuſa ad determinatā ex pte.a.extremitatis: in ordine ad determinationem copule: reducitur ſiquidem ad iſtam/null⁹ leo fuit cuiuſlibet angeli quilibet leo: ⁊ aliquis leo eſt vel fuit leo: ergo non.a. fuit cuiſlibet hominis quilibet leo. Sed cum cuilibet errori extrinſeco alius intrinſecus reſpondeat ⁊ econtra: ⁊ in reductione p impſſe concluſio modi ad quē reducitur ſit cōtradictoria vnius premiſſe ſillogiſmi reducti: ⁊ ediuerſo cōcluſio reducti ſit contradictoria vnius premiſſe ad quem reducitur / rectius dicitur eſſe inconueniens quod ſupra dictum eſt: ſ.q ex parte determinationum copularum deeſt aliqua conditio requiſita ad contrarietatē Nā li inſtans incluſum in li fuit/in maiori ſtat diſtributiue in ordine ad li hominis ſtans confuſe: ⁊ in minori/ſtat confuſe. Et ſi arguas hunc defectum non eſſe inter alios poſitos/ reſpondetur quod ſubintelligitur vbi dꝛ hoc idem de copulatis. Dꝛ ſecūdo defectū eē quod ſtat li leo verificari pro aliquo in pmiſſa affirmatiua pro quo non verificatur in negatiua facto deſcenſu. Et ex dictis in celarent patet.

Sequitur textus.

Sequitur de tertia figura cuius tales dantur regule. ¶ In tertia figura minori exiſtente negatiua nihil ſequitur ¶ In tertia figura concluſio debet eſſe particularis. ¶ Tertia figura ſex hēt modos. ¶ Darapti primus modus conſtat ex vl̄i affirmatiua maiori: ⁊ vniuerſali affirmatiua minori: particularē affirmatiuā concludentibus directe: vt/ omnis homo ē ſubſtātia: omnis homo ē animal: ergo quoddam animal eſt ſubſtantia. Et reducitur ad tertium modum prime figure minori conuerſa per accidens. ¶ Felapton ſecundus modus conſtat ex vniuerſali negatiua maiori ⁊ vniuerſali affirmatiua minori: particularē negatiuam directe concludētibus: vt / nullus homo eſt lapis: omnis homo eſt animal ergo quoddam animal non eſt lapis. Et reducitur ad quartum modum prime figure minori conuerſa per accidens. ¶ Diſamis tertius modus cōſtat ex partculari affirmatiua maiori: ⁊ vniuerſali affirmatiua minori: particularem affirmatiuā directe concludentibus: vt/ quidam homo eſt ſubſtantia omnis homo eſt animal: ergo quoddā animal eſt ſubſtantia: ⁊ reducitur ad tertiū modum prime figure/ maiori ⁊ ꝯclūone conuerſis ſimpliciter: ⁊ ꝑ trāſpoſitionē premiſſarū. ¶ Datiſi q̄rtus modus cōſtat ex vl̄i affirmatiua maiori: ⁊ ꝑticulari affirmatiua minori: ꝑticularē affirmatiuā directe cōcludētib⁹: vt/ oīs hō ē ſubſtātia: q̄dā hō ē al': ergo quoddā aīal ē ſubſtantia: ⁊ reducitur iſte modus ad tertiū modū ꝑme figure minori cōuerſa ſimplr. ¶ Bocardo q̄ntus modus cōſtat ex maiori ꝑticulari negatiua ⁊ minori vl̄i affirmatiua: ꝑticularē negatiuā directe cōcludētib⁹ vt/ q̄dā hō nō ē lapis: oīs hō ē al': ergo q̄dā al' nō ē lapis: ⁊ reducitur ad ꝑmū modū ꝑme figure ꝑ impſſe. Sumatur.n. oppm cōtradictoriū cōclōis cū altera ꝑmiſſarū: ⁊ inferaꝛ oppm alteri⁹ ꝑmiſſe: vt/ oē al' ē lapis: oīs hō ē al': ergo oīs hō ē lapis. Hec ꝯclō facta per impſſe ī ꝑmo mō ꝑme figure ꝯtradicit maiori ꝯuerſēti.ſ. tertie figure. ¶ Feriſon ſextus mod⁹ ꝯſtat ex maiori vl̄i negatiua ⁊ minori ꝑticulari affirmatiua: ꝑticularē negatiuā directe ꝯcludētib⁹: vt null⁹ hō ē lapis: q̄dā hō ē al': ergo q̄dā al' nō ē lapis: ⁊ reducitur ad q̄rtū modū ꝑme figur minori ꝯuerſa ſimplr

E

Sequitur gloſa.

Onſequenter poſt primam ⁊ ſecundam figuram
conſtitutas: petrus hiſpanus agreditur determi
nare de tertia: pro qua duas regulas aſſignat.
Prima / minori exiſtente negatiua nihil ſequit̃. Et ra
tio eſt / quia tunc arguetur a non diſtributo ad diſtri=
butũ. Nã .a. nõ poſſet iã eẽ negatiua / cum .b. ſit negati
ua / eo ꝙ ex duab⁹ negatiuis nihil ſequit̃. Si aũt ſit af
firmatiua eius predicatum vt communiter non diſtri
buitur ⁊ diſtribueretur in ↄñte: igitur. Quapropter
ſi inconueniens hoc caueatur bonus erit ſillogiſmus
vt patet hic / omnis homo omne animal eſt: nullus ho
mo eſt riſibilis / ergo nullum riſibile eſt animal. Simi
liter valeret ſi concluderetur ſic .ſ. omne riſibile ani=
mal nõ eſt: vel ſi maior extremitas eẽt trs ſingularis
Petrus ſꝫ. aũt locutus ẽ extra predicationes incon=
ſuetas ⁊ indirectas.

Secũda regula / in tertia figura cõcluſio debꝫ eſſe
particularis: que regula ſequit̃ ex prima. Nam ex pri
ma habet̃ ſemꝑ minorem debere eſſe affirmatiuam: er
go pdicatum illius non diſtribuitur: ⁊ cum illud de=
beat eſſe in cõcluſione ſubiectum / diſtribuendum eẽt
ſi vniuerſaliter liceret concludere: ac ꝓinde argumen
taremur a non diſtributo ad diſtributum. Ex quo col
ligitur hanc regulam non eſſe neceſſariam ſi predi=
ctum inconueniens caueatur. Unde bene ſequitur /
omnis hõ eſt animal: omnis hõ ẽ albus: ergo oẽ al
bum eſt animal.

Odi autẽ a petro h. iſ. aſſignati / ſunt
ſex. Quorum primus eſt / darapti / cõſtãs ex
maiori vniuerſali affirmatiua: ⁊c.

Contra quem tamen arguitur / Bene ſe=
quitur / cuiuſlibet angeli leo fuit cuiuſlibet hois albũ:
⁊ cuiuſlibet angeli leo fuit currens: ergo currens fuit
cuiuſlibet hõis albũ: ⁊ tñ añs dat̃ verũ ⁊ nõ ↄñs / in ca
ſu ꝙ: antũ ſit vnus angelus ⁊ fuerit ⁊ habeat vnũ leo
nem quem communicauit cum cum quolibet homine
ſucceſſiue: ita ꝙ in nullo inſtanti poſſeſſus fuerit a duo
bus hominibus: ⁊ ſit albus ⁊ fuerit ⁊ etiam currẽs: ⁊
tñ multi homines fuerint ſimul viuentes. Quod au=
tem ſit maior vera / patet deſcendendo ſic / iſtius ange
li leo .a. fuit cuiuſlibet hominis album: ponitur li .a. vt
cõfuſa hẽat vim reſpectu ꝺ li hois: ⁊ nolo ꝙ ly cuiuſ=
libet efficiatur pars extremi. Et ꝙ iſta ſit vera pꝫ: deſcẽ
dendo ſtatim ſub li hominis: ⁊ poſtea ſub li tpe inclu
ſo in li fuit: ⁊ poſtea ſub li album. De veritate minoris
⁊ falſitate ↄñtis pꝫ deſcẽdẽdo ſub oĩbus t̃mis eo ordi=
ne quo ſunt poſiti.

Ad argumentum (admiſſis ſuppoſitionibus poſi
tis) reſpondetur negando minorem / arguitur enim
a confuſa ad determinatam ex parte determinatiõis
virtualiter incluſe in copula. Sed contra / bene
ſequitur / omnis leo eſt album ⁊ quodlibet nigrum:
omnis leo eſt animal ⁊ quodlibet currens: ergo ani=
mal ⁊ currens ſunt a. album ⁊ quodlibet nigrum: ⁊ ta
men committitur idem defectus: igitur ſolutio nulla.

Ad hanc replicam negatur minor. Pro quo ſcien
dum / ꝙ licet in vtroq; ſillogiſmo arguat̃ a confuſa ad
determinatam non tamen ſimiliter: ideo nõ ſequitur
idem eſſe de vtroq; iuditium. Aduertendum ergo ꝙ i
primo ſillogiſmo duplex reperitur cõfuſa. Una ſ. a. ⁊
eſt in li tempore incluſo in copula. Alia eſt in minori /
ſcilicet i li currẽs / tunc dicitur nõ eſſe inconueniens
arguere a cõfuſa ad determinatam reſpectu minoris
extremitatis: ſed bene reſpectu confuſionis de li tem
pore. Et ſi queras rationem / dicitur rationẽ eſſe: eo ꝙ
confuſa minoris extremitatis ſolum reſpicit mediũ.
Confuſa vero maioris propoſitionis reſpicit mediũ ⁊
aliam diſtributionem poſitam ſecum ⁊ ponendam in
concluſione: ⁊ ꝑ ↄñs arguitur ratione illius a cõfuſa
ad determinatam reſpectu eiuſdem multidinis / quod
non fit ratione minoris extremitatis. Et propter hoc
etiam ſi ſic concluderetur: ergo .c. animal ⁊ omne cur=
rens ſunt album ⁊ quodlibet nigrum: nullo ſigno ef=
fecto parte extremi non valeret. Ratio eſt / quia deter
minata illius mixte non reſpicit illum terminum di
ſtributum quẽ reſpexit in añte confuſe. Nã illa deter
minata ẽ in ordine ad li nigrũ ⁊ i ordine ad li currens
ſtat confuſe ſicut ſtetit in añte.

Elapton eſt ſecundus modus / con=
ſtans ex maiori vniuerſali negatiua. ⁊c

Contra quem ſic arguo / non ſequitur / ois
homo ⁊ leo non erũt alba / ⁊ omnis hõ ⁊ leo ſunt aĩalia
ergo animalia nõ erunt alba: ⁊ tamen eſt in felapton /
igitur. Quod non valeat probo. Nam ca.u ꝙ tantum
ſit ſortes cum duobus leonibus qui omnes ſint futu=
ri albi cras / añs eſt verum ⁊ ↄñs falſum. Ueritas mi=
noris nota eſt: Sed maior patet: deſcendendo primo
ſub li homo: ⁊ ſecundo ſub li alba: ⁊ tertio ſub li leo.
Falſitas autem ↄñtis patet ꝑ ſue ↄtradictorie verita=
tem que eſt hec / omnia animalia erunt alba. Ad ar
gumentum reſpondetur negãdo minorem: arguit̃. n.
a confuſa ad determinatam reſpectu minoris extremi
tatis / parte medij ſtante confuſe. Dicitur parte medij
ſtante. ⁊c. quia alias non inconuenit vt ex ſuperiori=
bus patet. Sed contra non valet / omnis hõ ⁊ .b.
animal nõ erunt riſibilia: omnis homo ⁊ oẽ aĩal ſunt
rationalia: ergo rationalia non erunt riſibilia: ⁊ tamẽ
tollitur defectus: igitur. Quod vero non ſequatur pa
tet. Nam caſu quod nũc ſint ſoli homines ⁊ poſt hoc
ſint futuri homines ⁊ cetera animalia: antecedens eſt
verum ⁊ conſequens falſum. Ueritas minoris nota ẽ
maioris patet / quia habet vnam deſcendentem verã
ſub termino ſtante determinate: demonſtrato vno fu
turo leone / ⁊ huius ſolius veritas ſufficit ad eius ve=
ritatem: falſitas autem ↄñtis liquida eſt. Hec repli
ca euidenter concludit in primo ſillogiſmo / vltra defe
ctum aſſignatum interuenire alium defectum / ⁊ eſt: ꝙ
pars mediĩ ꝗ non diſtribuitur in maiori tenetur pro
pluribus ꝙ̃ vbi diſtribuitur: nec retificaretur iſte de=
fectus remouendo ampliationẽ a prima ꝑmiſſa ⁊ po=
nendo illam in ſecunda. Nã tunc orit̃ alius. ſ. ꝙ me=
dium pro pluribus ſtaret in premiſſa affirmatiua ꝙ̃
in negatiua. Oportet ergo oẽs ꝑtes diſtribui in ma=
iore premiſſa.

Iſamis tertius modus cõſtat ex ma=
iori particulari affirmatiua: ⁊c.

Cõtra ipſum ſic arguit̃. Nõ valet / leo eſt
currens: ⁊ ois leo fuit quieſcẽs: ergo q̇eſcẽs ẽ currẽs:
nec ſequeretur ſi dicat̃ / ergo quieſcens fuit currẽs: nã
caſu ꝙ nunꝙ̃ leões cucurrerint ſed nũc currãt iſtatur
Ad argumentum dr̃ neutro mõ eſſe concludendũ.
Non primo modo / eo ꝙ minor extremitas in añte ⁊ in
conſequente ſtet pro omnino diuerſis tẽporiꝰ differẽ=
tiis quod eſt magis inconueniens ꝙ̃ arguere varian=
do ampliationẽ / aut reſtrictionem. Nec ſcdo mõ / eo ꝙ
idem defectus ↄmittat̃ reſpectu maioris extremitatis:
Sed dꝫ ſic concludi: ergo qđ fuit quieſcẽs ẽ currens:
ſuppoſito li q̇eſcẽs in ꝑmo loco nõ reſtringi a copula
principali vt ſtet ꝓ preſentibus: alioquin nõ valeret

Defectuſq3 hic licet nõ ſit explicite poſitu s inter cões:
tñ numerandus eſt inter ampliationis defectus: ⁊ etiã
mutatur appellatio.

Datiſi quartus modus conſtat ex ma-
iori vniuerſali affirmatiua ⁊c. ¶ Cõtra ipſum
tamen ſic arguitur. Nõ tenet/ omnis equus
fuit currens: aliquis equus fuit omne album: (li om-
ne non effecto pte extremi) ergo omne album fuit cur
rens: ⁊ tamen eſt in datiſi: igitur: ꝙ non ſequatur patet:
Nam caſu ꝙ ſolum ſit ⁊ fuerit fauellus currens/ ⁊ ipſe
ſolus fuerit albꝰ equꝰ in mũdo / ⁊ nullus alius equꝰ/
attamen nudius tertius fuerunt multa alba alia que
nunꝙ̃ cucurrerunt: tunc veritas maioris eſt nota mi
noris autem veritas patet deſcẽdẽdo pmo ſub li equꝰ
ſecundo ſub li tempore incluſo in copula: tertio ſub p̃
dicato. ¶ Pro huius argumenti ſolutione notato
diſceptationem eſſe inter logicos circa veritatem hu-
ius ⁊ ſimiliũ/ adam fuit omnis homo. Quibuſdam ſi
quidem vera apparet vt ꝓbant eius deſcendẽtes ſub
li tempore incluſo in li fuit. Arguũt etiam ab inferio-
ri ad ſuum ſuperius ſic / adam in iſto tempore fuit
omnis homo: ergo adam fuit omnis homo: ſignato tẽ
pore in quo ſolus adam fuit/ añs eſt verum ergo ⁊ cõ
ſequens. Aliis autem apparet falſa: cuius falſitatem
dupliciter ꝓbant. ¶ Primo/ quia addendo/ adã fuit
homo: ſtat ꝓ omnibus hominibus p̃teritis: ergo ad-
ueniente/ li omnis/ ſtabit ꝓ omnibus illis: igitur ad eiꝰ
veritatem exigitur adam fuiſſe abel: ⁊ ſic de omnibus
aliis. ¶ Secundo quia bene valet/ adam fuit oïs ho
mo/ abel fuit homo: ergo abel eſt vel fuit adam / ꝯñs
eſt falſum: non minor: ergo maior. Inſup ſoluunt ra-
tiones oppoſitũ opinantiũ. Ad pmam.n. reſpondent
opinantes negando determinationem copule reſtrin
gere p̃dicatum ac p conſequens (vt dicunt) pro tot li
homo ſtat in deſcendente ſicut in deſcenſa: ⁊ ſic ſẽſus
deſcenſe erit/ adam in iſto tempore fuit omnis homo
qui aliquando fuit/ quem conſtat eſſe falſum. Ad ſecũ
dam negant ꝯñam/ eo ꝙ arguatur a minus ad magis re
ſtrictum cum diſtributione. ¶ Rationes etiam iſtoꝝ
ſoluuntur etiam ab aduerſariis. ¶ Ad primam enim
concedunt li homo diſtribui: ſed dependenter a deter
minatione copule: ideo non requiritur ad eius veritatẽ
quod ipſi affirmant: ſed ꝙ in aliquo tẽpore adã fuerit
omnis hõ. ¶ Ad ſcõm negant ꝯñam: eo ꝙ mediũ nul
libi diſtribuatur complete: nam diſtribuitur depẽdenter
a determinatione quod eſt diſtribui ſub diſiunctione
quadam. Mihi autem videtur illam eſſe falſam / ſi
communis vulgariſq3 modus attendatur. Non enim
crediderim a quouis hominum intellectu conceden-
dam hanc veram/ vna reuolutio ſolis fuit omnis re-
uolutio ſolis: nec iſtam / paſcha futurum erit omne
paſcha. Et ſic de aliis: que tamen ſunt concedende/ ſi
alia conceditur. Verum ſi logica placita attendantur
rectius dicitur eam eſſe veram. Et ratio huius (vt cre
do) eſt: quia communis hominum captus non conci-
pit illius determinationem in copula: quam dialectici
volunt ſubintelligi. Et hoc experientia didici. Inter
rogaui ſiquidem quendam non logicum de veritate
huius/ adam aliquo tempore fuit omnis homo/ qui
paululum dubitauit: ⁊ cum aſſenſiſſet illi: interroga-
ui de hac/ adam fuit omnis homo/ dubitauitq3: ſed tã
dem ſibi potius falſam ꝙ̃ veram apparuiſſe dixit: pro
poſui autem propoſitiones hiſpane/ eo quod nec lati-
nam linguam callebat: vigebat autem intellectu. De-
fendentes autem eius veritatem / non videntur re-
cte ſoluere argumenta contra ſe facta. Non primum.
Nam ſequeretur hanc propoſitionem non eſſe veram:
petrus cras non erit albus: caſu quod ſolum cras ſit
cariturus albedine quam habebit tempore reliquo fu
turo. Conſequentia tenet quia li cras (ſecũdum eos)
non reſtringit predicatum. Nec ſecundum/ eo ꝙ bñe
valeat,/ iſtius hoïs quilibet equus currit: ergo hoïs
quilibet equas currit. Debẽt ergo dicere determina-
tam illius determinationis equiualere confuſe/ ita ꝙ
predicta propoſitio equiualeat huic: adam. a. tempo-
re fuit omnis homo: alioquin non videtur mihi recte
ſolui poſſe argumentum factum. Et ſi queratur / vn-
de habet illa determinata quod confuſe equiualeat
cum in aliis non reperiatur? Dicere eos oportet ex cõ
muni hominum ſenſu: ⁊ tunc negabitur deſcenſus/ eo
quod virtualiter arguatur a confuſa ad determinatã
cum deſcendatur diſiunctiue. Et ad aliud dicitur/ non
eſſe ſimile de hac/ hominis quilibet equus currit: ⁊ de
alia: quia in prima li equus diſtribuitur incomplete: ⁊ li
homo in ſecunda ſtat complete.

¶ Iſtis intellectis diſtinguo/ talem ſillogiſmum eſ-
ſe in datiſi: quia vel preſupponitur opinio tenentium
hanc falſam / adam fuit omnis homo: ⁊ ſic concedo
minorem ⁊ nego quod non ſequatur: quia tũc minor
eſt falſa ſicut ⁊ concluſio. Si teneatur oppoſitum/ ne-
go minorem. Arguitur enim a diſtributiua incomple
ta ſiue dependenti ad completam ſiue independẽtem:
Inſuper variatur acceptio: nam li tempore in minori
tenebatur non vnice ⁊ in conſequenti non. Vel quia
nullo mõ determinatur ſubiectũ/ vel q2 (ſm alios) eſt ac-
ceptio vnica: cõcludendũ eſt ergo ſic/ quod aliquo tẽpo
re fuit albũ fuit oẽ currens: ponitur q3 illud aditum vt
termini ſtent eodem modo quod licitum eſt etiam ſi
in copula minoris premiſſe non includeretur.

Bocardo quintus modus conſtat ex
maiori particulari negatiua ⁊c. reducitur autem
ad barbara per impoſſibile: que quidem redu
ctio in ſecunda figura expoſita eſt: Debet tamen hic
attendi vt ſeruetur minor ⁊ varietur maior. Unde bo-
cardo reducitur ad barbara ſumpta contradictoria cõ
cluſionis pro minori: ⁊ inferendo contradictoriũ ma-
ioris vt patet/ quia hic ſillogiſmus/ homo non eſt ani-
mal: omnis homo eſt riſibilis: ergo riſibile nõ eſt ani-
mal: reducitur ſic ſcilicet / omne riſibile eſt animal/
omnis homo eſt riſibilis: ergo omnis homo eſt ani-
mal. ¶ Et aduerte non ſolum hunc modum: ſed ⁊
omnes tertie figure reduci poſſe ad modos prime/
Quod qualiter fiat / inſinuant dictiones iſte/ letare/
romanis. Prima enim vocalis denotat primum mo
dum tertie figure reducendum eſſe ad modum con-
cludentem. e. ideſt vniuerſalem negatiuam in prima/
qui modus eſt celarent: Sic conſequenter intelligi o
portet de aliis. ¶ Aduertendũ vltra ſemper accipien
dam eſſe contradictoriam concluſionis pro vna pre-
miſſarum non tamen ſemper inferri debet contradi-
ctoriũ p̃miſſe ſed aliqñ contrariũ: ⁊ hoc reperitur in darap
ti/ ⁊ felapton: in ceteris autẽ fiat vt dictũ eſt. ſ. vt infe-
ratur contradictorium.

¶ Contra quem vero modum arguitur: nõ
ſequitur/ a. non eſt animal: ⁊ omne. a. eſt animal ergo
animal non eſt animal/ ⁊ tamen arguitur in bocardo:
igitur: ⁊ pono caſum ꝙ li. a. tãtum valeat ſicut hoc cõ
plexũ/ hoïs leo/ ſitq3 caſus ꝙ aliquis hõ hẽat leones ⁊
aliquis non. ¶ Ad argumẽtũ negatur minor: q2 mediũ
tenetur diuerſimode quoad acceptionẽ. Nã ſumitur non
vnice in maiori: ⁊ vnice in minori/ niſi maiorem velis
huic equiualere ſcilicet/ aliquid hominis leo non eſt a

nimal. ¶ Sed contra/ bene valet/ leo hominis non ē
animal: ⁊ cuiuſlibꝫ hominis quilibet leo eſt aīal: ergo
animal nō eſt animal: ⁊ tamen mutaꝛ acceptio/ igitur
nulla ē ſolutio. ¶ Ad replicā/ ɔceſſo ɔſeꝙ̄am eē bonam
negaꝛ ɔſeꝙ̄a: nō. n. hic ē inconueniēs ſicut ī primo. Pro
quo ponitur vna regula.

¶ Sīi aliquo ſillogiſmo medium teneaꝛ diuerſimo-
de quoad acceptionē/ ſi vna ꝓmiſſa ſcōm acceptionem
terminorum pōt inferre vnā ꝓpoſitionem q̄ adiūcta
cū reſidua conſtituet premiſſas habiles: tunc talis pre
miſſa. ſ. inferens cum alia erit habilis. Et quia hoc re
pꝛ in ſcōa ɔſeꝙ̄a ⁊ non in prima: ideo eſt bona ⁊ reliqua
mala. Hec enim/ cuiuſlibet hominis quilibet leo eſt a-
nimal: infert iſtam/ quilibet leo hoīs eſt aīal. Sed de
hoc dictum eſt ſupra qualiter contingat.

FEriſon/ ſextus modus/ conſtat ex
maiori vniuerſali negatiua ⁊ minori particula
ri affirmatiua. ⁊c. ¶ Contra quem arguitur.
Non tenet/ nullus leo eſt currens: leo eſt vel fuit albꝰ
ergo albū nō eſt currens: nec ſeqꝛ ſi dicatur/ albū non
eſt vel fuit currens. Nam caſu ꝙ nullus leo ſit albus
modo/ ſed omnia animalia alba currant/ ⁊ in tempo-
re preterito leones fuerint albi qui nunc nō currunt/
ſed cucurrerint/ antecedens eſt verum ⁊ conſequens
falſum. ¶ Ad argumentum dicitur/ duplicem in eo
interuenire defectum/ nam medium pro pluribus te-
netur in affirmatiua ꝙ̄ in negatiua. Itidem vbi nō di
ſtribuitur ꝙ̄ vbi diſtribuitur: quia ī eadē affirmatiua
non diſtribuitur.

¶ Hic in fine tractatus figurarum dubita-
tur in qua figura ſit iſte ſillogiſmus: omnis homo in
quolibet inſtanti fuit animal: ⁊ hoc inſtans eſt vel fuit
aliquod inſtans: ergo omnis homo in hoc inſtāti fuit
animal? Et videtur ꝙ in nulla/ Nō in prima/ quia me
dium nullibi eſt ſubiectum nec eius pars. Nec in ſe-
cunda/ quia medium non predicatur bis. Nec in ter-
tia/ quia medium non bis ſubiicitur. Nec in quarta/
quia medium non predicatur in maiori ⁊ ſubiicitur in
minori: igitur plures ſunt figure. ¶ Ad argumētum
dꝛ ſillogiſmum hūc eſſe in prima figura. Et quādo di
citur medium nullibi eſſe ſubiectū/ diſtinguo: vꝫ ſub-
iectum enſit·ationis ɔcedo: vel diſtributionis nego:
⁊ hoc ſufficit: Eſt enim ſubiectum diſtributionis om
nis terminus diſtributus ante copulam aſſigno non
effecto parte extremi. Poſſet etiam forte dici conſe-
quētiam eſſe in ſecunda figura/ eo ꝙ illa determinatio
q̄ eſt medium pertinet ad predicatum/ ſed primum eſt
melius.

Sequitur tertius

SIllogiſmorum concludentium
particularē negatiuā indirecte
tales dantur regule. ¶ Nullus
ſillogiſmus ɔcludens ꝑticula-
rem negatiuā indirecte pōt ɔ-
cludere eā directe. Nec ɔcludēs eā directe
pōt ɔcludere ī directe. ¶ Itē ꝑma figura ɔ
cludit omnia genera propoſitionum. ſ. vni-
uerſalem ꝑticularem: affirmatiuam ⁊ nega
tiuam. ¶ Secunda figura concludit parti-
cularem negatiuam ⁊ vniuerſalem negati-
uam. ¶ Tertia figura concludit particula-
rem affirmatiuam ⁊ negatiuam. ¶ Verſus
Barbara/ celarent/ darij/ ferio/ baralip-
ton. Celantes/ dabitis/ fapeſmo/ friſeſomo
rum. Ceſare/ cameſtres/ feſtino/ baroco/
darapti. Felapton/ diſamis/ datiſi/ bocar-
do/ feriſon. In his quatuor verſibus predi
ctis ſunt decē ⁊ nouē dictiones: decem ⁊ no
uē modis deſeruientes. Ita quod per pri-
mam dictionem ītelligitur primus modus
prime figure: ⁊ per ſecundam ſecundus mo
dus ⁊c. Unde primi duo verſus deſeruiunt
omnibus modis prime figure. Tertius ve
ro verſus/ preter vltimam eius dictionem/
dſeruit modis ſecunde figure: ita quod pri-
ma dictio dſeruit primo mō: ⁊ ſecūda ſecun-
do modo: ⁊ ſic de alijs. Ultima vero dictio
tertii verſus cū aliis dictionibus quarti ver
ſus deſeruit modis tertie figure. ¶ Sciendū
ꝙ per has vocales/ a/ e/ i/ ⁊ o: intelliguntur
quatuor genera propoſitionum. Itaqꝫ per
hanc vocalem/ a. intelligitur vniuerſalis af
firmatiua: ⁊ per/ e/ vniuerſalis negatiua/ ⁊
ꝑ/ i/ particularis affirmatiua: ⁊ per/ o/ par-
ticularem negatiuam intelligimus. ¶ Et
in qualibet dictione ſunt tres ſillabe: ⁊ ali-
ud reſiduū eſt ſuperfluum/ niſi. M. vt po-
ſtea patebit. Et per primā illarum ſillaba-
rum intelligitur maior propoſitio. Et per
ſecundam minor: ⁊ per tertiam concluſio.
Verbi gratia/ prima dictio. ſ. barbara: ha-
bet tres ſillabas in quarum qualiber poni-
tur. a. Et per. a. ter poſitū/ ſignificatur ꝙ pri
mus modus prime figure conſtat ex dua-
propoſitionibus vniuerſalibus affirmatiuis
vniuerſalē affirmatiuam ɔcludētibus. Et
ita intelligitur de aliis dictiōibus ſcōm voca
les ibi poſitas. ¶ Et ſciēdū ꝙ q̄tuor dictio-
nes ꝑmi verſus incipiunt ab his ɔſonanti
bus. b. c. d. ⁊. f. ſicut oēs alie dictiones ſequē
tes. Et ꝑ hoc intelligēdū ē: ꝙ oēs modi qui
incipiūt ꝑ dictionē inchoatā ꝑ. b. debent re
duci ad primum modum prime figure. Et
omnes que incipiūt per dictionē inchoatā
per li. c ad ſecundum: ⁊ per. d. ad tertium: ⁊
per. f. ad quartum. ¶ Item vbicunqꝫ poni
tur. s. in illa dictione ſignificatur ꝙ ꝓpoſi-
tio intellecta per vocalē immediate ꝓcedē
tē debet ɔuerti ſimpliciter: Et propoſitio
intellecta ꝑ vocalē immediate ꝓcedentem
illam literam. p. debet ɔuerti ꝑ accidēs. Et
vbicunqꝫ ponitur. m. ibi dꝫ fieri trāſpoſitio.

in premiſſis. Eſt enim tranſpoſitio in pmiſ-
ſis/facere de maiori minorem: ⁊ ecōtrario.
Et vbicunq̧ ponitur .c. ſignificatur ꝙ mo-
dus intellectus per illam dictionem in qua
ponitur debet reduci ꝑ impoſſibile. ¶ Un-
de verſus. Simpliciter verti vult. S. P. ve
ro per acci. M. vult tranſponi. C. per im-
poſſibile duci. Seruat maiorem/variatq̧ ſe
cunda minorem. Tertia maiorē variat/ſer-
uatq̧ minorem.

Sequitur gloſa.

In preſenti textu. P. H. ponit q̄dam ducumenta
ſiue notabilia/pro materia ſillogiſmorum ampli⁹
reſerāda. Dicit ergo primo/ꝙ nullus ſillogiſmus cō
cludens particularem negatiuam indirecte pōt eam
concludere directe: nec concludens directe/indirecte
Que regula eſt intelligenda/quando particularis ne
gatiua cōcludit īmediate qđ nō ſit hic/nullus homo
eſt equus/omne riſibile eſt homo: ergo nullum riſi-
bile eſt equ⁹/q̄ per legem ſubalternarum infert iſtā/
quoddam riſibile non eſt equus. Et poteſt etiam illa
vniuerſalis negatiua conuerti ſimpliciter in iſtam/
nullus equus eſt riſibilis: que infert iſtam ſubalter-
natam/aliquis equus non eſt riſibilis. Et ratio huius
eſt. Quia apud antiquos pticularis negatiua nō ꝯuer
titur niſi per cōtrapoſitionem. Sed quia ſimpliciter
loquendo illa poteſt conuerti cauendo ne committa-
tur aliquis defectus: ideo regula debet intelligi niſi
ſeruentur proprietates logicales: vt bene ſequitur/
nullus leo eſt equus: ⁊ omne album eſt leo: ergo nul
lum album ē equus: ⁊ vltra: ergo equus album non
eſt: vel equus nō oē album eſt: vel non omnis equus
omne album eſt: vel omnis equus album nō ē. ¶ Sil
logiſmus concludens particularem affirmatiuam
directe poteſt eam concludere indirecte ⁊ econtra. Et
ſimiliter ſillogiſmus concludens vniuerſalem nega-
tiuam. Sed concludens vniuerſalem affirmatiuā di-
recte/non poteſt eam concludere indirecte: vel econ
tra: niſi caueatur ne arguatur a non diſtributo ad di
ſtributum: bene tamen poteſt inferre duas particula
res affirmatiuas: vnam ſcilicet directe ⁊ aliam indi-
recte. At vero concludens vniuerſalem negatiuam/
poteſt inferre quatuor concluſiones/duas directe/ ⁊
duas indirecte.

¶ Secundum documentum eſt/ꝙ prima fi
gura concludit omnia genera propoſitionum. Secū-
da ſolum propoſitionem negatiuam. Tertia ſolū pti-
cularem. Et hoc đbet intelligi cū limitationibus poſi
tis in regulis harū figurarū. Un̄ patere pōt q̄ figura-
rum perfectior eſt.

¶ Conſequenter petrus hiſpanus enume-
rat omnes modos qui ſunt decem ⁊ nouem: licet plu-
res poſſint aſſignari (vt dictum) Et ſub barbara/con-
tinetur barbari/ſub celarent celaro/ſub ceſare ceſaro
ſub cameſtres cameſtrop. ¶ Alteri⁹. p. h. exponit di-
ctiones per quas modi aſſignati intelligunt adeo lu-
cide vt expoſitione non opus ſit. Simil̄r id quod đ re
ductionibus dicit per cōuerſionē ⁊ ꝑ impl̄e ex dictis
liquidum euadit.

¶ Sciendum etiam ꝙ hic communiter lo-
gici ſolent diſputare de poteſtatibus ſillogiſmorū/eo
ꝙ vnam illarum tetigit in textu. p: h. ſed q2 in eis nul
la eſt difficultas tantum illas enumerabo ⁊ ſignatio-
nem nominum explanabo. ¶ Sunt igit̄ ſex poteſta
tes ſillogiſmorum quas philoſophus in libris priorū
enumerat q̄ ſunt he. Poſſe plura cōcludere/ex falſis
ſillogizare verum/circulariter ſillogizare/conuerſi-
ue ſillogizare/per impoſſibile ſillogizare/⁊ ſillogiza-
re ex oppoſitis. Poteſtas ſillogiſmi in propoſito idē
eſt ꝙ virtus duarum premiſſarū bene diſpoſitarum/
qua mediante infert̄ cōcluſio: Et ſumit̄ in p̄ſenti ſillo
giſmus ꝓ premiſſis tantū: nam in illis talis virt⁹ re-
peritur. Prima poteſtas pz ex dictis. Secūda ē per ſe
nota cū nō repugnet bone ꝯñe illatiue hr̄e añs verū ⁊
ꝯñs falſum. Un̄ bene valet/oīs hō ē leo: rugibile ē hō
ergo rugibile ē leo. Dr̄ illatiue: nā ſi ſit ꝯña bona ꝓba
tiua oportet ei⁹ añs eē verū: nā falſum nihil ꝓbat. Cir
culariter ſillogizare ē accipere ꝯcl̄onē alicui⁹ ſillogiſ-
mi p̄us facti ꝓ vna p̄miſſa: ⁊ ꝯuertēdo eiuſdē ſillogiſ-
mi vnā p̄miſſam accipe illā ꝓ altera/inferendo p̄miſ-
ſam nō ꝯuerſam/vt pz hic/oē rugibile ē aīal: oīs leo ē
rugibilis: ergo oīs leo ē aīal. Ecce p̄mū ſillogiſmū: ⁊ hēc
ſic arguo: oīs leo ē aīal: oē rugibile ē leo: ergo oē rugi-
bile ē aīal. Et aduerte hāc poteſtatē nō reperiri niſi i ſil-
logiſmis ꝓcedētib⁹ ex t'mis cōuertibilib⁹: ad minus re
ſpectu p̄miſſe ꝯuertēde. Cōuerſiue ſillogizare ē ex ꝯdi
ctorio vel ꝯrio ꝯcl̄onis alicui⁹ ſillogiſmi prius facti cū
altera p̄miſſa inferre opp̄m alteri⁹ p̄miſſe. Scđm quem
modū examinātur modi ſecūde ⁊ tertie figure reducē-
do eos ad p̄mam: q̄ reductio dr̄ ꝑ impl̄e: ſed hic poni-
tur talis mod⁹ ſillogizādi nō vt ꝓbent̄ modi: ſed q2 ſi
ꝯña p̄ma ē bona ſcđa erit bona. Nā in omni bona ꝯña
ex oppoſito ꝯñtis pōt inferri oppoſitū añtis. Un̄ oēs
modi prime figure hn̄t hanc poteſtatem ſicut ⁊ cetere
due ⁊ oēs bone ꝯñe. Hoc pz aſſumpto hoc ſillogiſmo
in barbara/oīs leo ē animal: oē rugibile ē leo: ergo oē
rugibile eſt animal: ⁊ arguēdo ſic/omnis leo eſt aīal:
nullum rugibile eſt animal: ergo nullum rugibile eſt
leo. Per impoſſibile vel ad impoſſibile ſillogizare (vt
nunc ſumit̄) eſt probare veritatem alicuius ꝓponis
ab aliquo negate/aſſumpta ꝯdictoria talis propoſi-
tionis cum vna manifeſte vera inferendo vnam ma-
nifeſte falſam: vt ſi aliquis negaret hominem poſſe ri-
dere poſſem ſic arguere/omne animal rationale pōt
ridere: ſed hō non poteſt ridere: ergo homo nō ē aīal
rōnale: ꝯñs ē manifeſte falſum ⁊ non maior: ergo. b. q̄
eſt cōtradictoria tue aſſertionis: ergo ꝓpoſitio quam
negaſti eſt vera. Ex his patet ꝙ non ē idem reducere
ꝑ impoſſibile ⁊ ſillogizare per impl̄e. Secūdo pz non
eē idem conuerſiue ſillogizare: ⁊ ꝑ impl̄e. Tum quia in
ſillogiſmo cōuerſiuo ſumit̄ ꝯrium vel ꝯtradictorium
concluſionis. Hic autem ſumitur ſolum contradicto-
rium. Tū q2 ſillogiſmus conuerſiuus ordinat̄ ad ma-
nifeſtandū bonitatem ꝯñe: ſed ſillogiſm⁹ ad impl̄e du
cens ordinatur ad probandum veritatem ꝓponis ne
gate ꝑ falſitatem ſue contradictorie. Ex qua differētia
ſequitur altera ⁊ eſt. Quod ſillogiſmus ad impl̄e du
cens ſemper debet habere vnam premiſſam falſā: hoc
autem non eſt neceſſe in ſillogiſmo conuerſiuo: ⁊ iſte
ſillogiſmus per impoſſibile opponitur ſillogiſmo o-
ſtenſiuo: qui fit quando probatur veritas ꝓpoſitiōis
per premiſſas veras ⁊ bene diſpoſitas. Sillogizare
ex oppoſitis eſt conſtitui ſillogiſmum ex duabus con-
trarijs vel contradictorijs. Exemplum primi/om-
nis homo eſt animal: ⁊ nullus homo eſt animal: ergo
nullus homo eſt hō. Secūdi/oīs leo rugit: leo nō ru-
git: ergo leo non eſt leo.

Sequitur textus.

SEd quia Ariſtoteles in priori
bus oſtendit coniugationes
in quibus non ſequitur cõclu
ſio ex premiſſis eſſe inutiles ꝑ
inuentionem terminorũ/ qui
bus nõ tenet huiuſmodi coniugatio: ideo
vtilis eſt inuentio talium t̃ꝛorum vbicũqꝫ
fiat iutilis cõiugatio cõtra regulas ſillogiſ-
mozum prius aſſignatas. Accipiendi igitur
ſunt duo termini diuerſi/ ſcilicet due ſpecies
ſub vno genere differẽtia/ vel proprio / vel
accidẽte: vt homo/ equus/ animal/ ⁊ tales
terminos appellat Ariſtoteles in priori-
bus t̃ſ in quibus non/ ⁊ accipe duos ter-
minos quorũ alter de altero predicetur ſi-
ue conuertibiliter ſiue non: cum extraneo
vtriuſqꝫ: vt homo/ riſibile/ lapis/ vel acci-
piẽdi ſunt duo termini quorum alter de al-
tero prediceretur ſiue conuertibiliter ſiue nõ:
cum ſuperiore ad vtrunqꝫ: vt/ homo/ riſibi
le/ ſubſtantia/ vel/ homo/ animal/ ſubſtan-
tia. Et iſti ſunt termini in quibus ſic.

Per hanc enim regulam diſiunctiuam cui
cunqꝫ generi applicetur: ſiue ſubſtantie: ſi-
ue quantitati: ſiue alicui aliorum ſemper in
ueniuntur termini per quos inutilis coniu-
gatio demõſtrabitur nõ tenere. ¶ Et nota
ꝙ inuenire terminos in quibus ſic eſt acce
ptis tribus t̃ris facere coniugationẽ in qua
ꝑmiſſe ſunt vere ⁊ cõcluſio negatiua falſa:
manente eadem qualitate ⁊ quantitate ꝓ-
poſitionum. Verbi gratia: hec eſt inutilis
coniugatio/ nullus homo eſt equus: nullus
lapis eſt hõ: ergo nullus lapis ẽ equus. Cõ
tra hanc inutilẽ coniugationẽ accipiuntur
termini in quibus ſic: per ſecundum mem-
brum regule: homo/ equus/ riſibile: ⁊ argui
tur ſic: nullus equus eſt riſibilis: nullus ho-
mo eſt equus: ergo nullus homo eſt riſibi-
bilis: vbi premiſſe ſunt vere: ⁊ concluſio eſt
falſa: ſeruata eadem qualitate ⁊ quantitate
propoſitionum in vtraqꝫ coniugatione/ ⁊
vtrobiqꝫ manente eadem figura.

Sequitur gloſa.

POſtquam. P. H. conſtituit in q̃libet figura mo-
dos vtiles ⁊ bonos: forſan videns plures alios
reperiri poſſe primo poſuit quoddam fundamentum
quo certi eſſe poſſimus/ an aliqua combinatio dua-
rum premiſſarum ſit vtilis vel inutilis ad aliquã con
cluſionem inferendam: ne fallamur circa modos/ vel
a nobis inueniendos vel ab aliis proponendos/ ẽ au
tem fundamẽtũ tale. ¶ Omnis combinatio ꝑmiſſaꝝ
in qua poſſumus dare terminos in q̃bus/ omni/ ⁊ in
quibus/ nulli/ ẽ inutilis. ¶ Dare aũt terminos in qui
bus/ omni/ vel eos reperiri ẽ inuenire tres terminos
in q̃bus vel ex q̃bus poſſint conſtitui due premiſſe cũ
quibus ſtet in veritate vna propoſitio vniuerſalis af
firmatiua conſtituta ex duobus terminis illorũ triũ/
quales ſunt duo termini conuertibiles: vel quorum
vn⁹ predicetur ꝺ alio cum ſuperiori ad illos: vt ſunt/
homo/ animal/ ſubſtantia/ vel iſti: homo/ riſibile/ ani-
mal. Ex quibus cõſtitui poſſunt iſte premiſſe/ animal
eſt homo/ riſibile eſt animal: cum q̃bus ſtat hec in ve
ritate/ omne riſibile eſt homo. ¶ Reperire aũt termi
nos in quibus nulli/ ẽ reperiri tres t̃ros: ex q̃bus con
ſtitui poſſint due premiſſe cum quibus ſtet in verita-
te vna propoſitio vniuerſalis negatiua: quales ſunt (vt
P. H. dicit) duo termini quorum nullus predicatur
de alio cum extraneo vtriuſqꝫ: vt ſunt/ homo/ leo/ la
pis. Ex q̃bus conſtituuntur he premiſſe/ null⁹ homo
eſt lapis/ nullus leo eſt homo: ergo nullus leo ẽ lapis.
¶ Dicit ergo ꝙ omnis combinatio premiſſarũ i qua
ſunt reperibiles termini in quibus omni ⁊ in quib⁹
nulli ẽ inutilis. Non tamen eſt intelligendum ꝙ i eiſ-
dem numero terminis ſint reperibiles termini in qui
bus omni ⁊ in quibus nulli: ſed in diuerſis vel in di-
uerſo caſu: dum tamen habeant eandem formã: quod
deducitur vel probat̃ ſic. Et capio combinationẽ dua
rum premiſſarum: in quarum nulla mediũ diſtribuit̃.
Et arguo ſic/ omnis illa combinatio premiſſarum eſt
mala ex qua non poteſt ſequi aliqua concluſio/ q̃n op
poſitum talis concluſionis poſſit ſtare cum añte: Sed
combinatio conſtans ex duabus particularibus pu-
ris ẽ huiuſmodi: igitur. Maior ẽ liquida: cum in om-
ni bona ꝯña oppoſitum ꝯñtis repugnet añti. Sed mi
nor ꝓbatur/ ⁊ capio verbi gratia cõbinationẽ iſtã (ex
puris particularibus cõſtantem). ſ. animal eſt homo:
riſibile eſt animal: in qua ſunt reperibiles t̃ri in qui-
bus omni ⁊ in quibus nulli. Et probo ꝙ nulla propo
ſitio ſequatur/ quia non vniuerſalis affirmatiua/ q̃a
eius ꝯria ſtat cũ añte/ cum ſint dabiles termini in q̃-
bus nulli. Nec vlis negatiua: quia eius contraria. ſci
licet vlis affirmatiua ſtat i veritate cum añte cum ibi
reperiri poſſint termini in quibus omni. Nec ꝑticula
ris affirmatiua q̃a eius contradictoria ſtat in veritate
cũ añte cum ſint dabiles ibi t̃ri in q̃bus nulli. Nec ꝑti
cularis negatiua: quia eius contradictoria ſtat cũ an-
tecedente quia ſunt dabiles termini in quibus omni.
Et ſi volueris probare idem ꝺ vniuerſali affirmatiua
⁊ negatiua ſumendo oppoſitionem contradictoriam
dicito ſic/ ex tali combinatione non ſequitur vniuerſa
lis affirmatiua: qꝛ eius contradictoria. ſ. particularis
negatiua ſtat cũ añte. Hoc p̃: q̃a vlis negatiua īfert
ꝑticularem negatiuam ꝑ legem ſubalternarum: ⁊ ta-
mẽ vniuerſalis negatiua (vt probatum ẽ) ſtare poteſt
cum añte: igitur. Nec vniuerſalis negatiua/ quia eius
contradictoria. ſ. ꝑticularis affirmatiua ſtare põt cum
añte/ illa videlicet que infert̃ ab vniuerſali affirmati-
ua per eandem legem ſubalternarum. Et attende pe
trum hiſpanũ vocare terminos in q̃bus ſic eos quos
nũc vocamus terminos in quibus omni: ⁊ terminos
in quibus non/ eos qui nũc vocantur in quib⁹ nulli.
Correxi autẽ textum eo ꝙ vicioſiſſimus reperiat̃ in om
nibus exemplaribus q̃ hucuſqꝫ videre potui.

¶ Alij aliter explanant hunc textum cuius
explanationis reſolutio tendit ad hoc quod ſciamus

iſtare ꝯñe in q̄ ꝯmittitur aliquis intrinſecus defectus in premiſſis inutilibus cum aliqua concluſione / que concluſio ſecundum aduerſarium bene ſequitur. Et pōt tunc probari ꝯñam eſſe nullam / eo ꝙ eſt dabilis cōtraria concluſionis ſtans in veritate cum premiſſis. Unde ſi aduerſarius dicat concludendum eē vl'r affirmatiue eundum ē ad terminos in quibus nulli: nam tunc dabitur vna vl'is negatiua vera ſtans cum premiſſis: ⁊ ꝑ ꝯſequēs ſi inferat vt aduerſarius dicebat / dabitur añs verum ⁊ ꝯñs falſum / At eſto / dicat aduerſarius: ex puris particularibus concludendam eē vniuerſaliter vniuerſalem affirmatiuā. Tunc accipiā ego has premiſſas / animal ē homo: equus eſt animal: ex q̄bus per aduerſarium concludendum ē: ergo omnis equus eſt homo: ſed tunc patet añs eē verum ⁊ nō cōſequens / eo ꝙ iſta / nullus equus eſt homo: ſtat in veritate cum añte / ac proinde cum ſit vera ſequitur reliquam concluſionem eē falſam. Et oportet aſpicere ꝙ ſecundum hunc ſenſum non poteſt reprobari omnis ꝯña per terminos in quibus omni ⁊ in quibus nulli / eo ꝙ primo debet inferri aliqua concluſio / ⁊ poſtea ſumi vna propoſitio vniuerſalis affirmatiua vel negatiua oppoſita prefate concluſioni / quod non reperietur in omibus: Ut patet hic. Nam hec ꝯña ē nulla / null' leo fuit currens: omne album eſt leo: ergo nullum album fuit currens / in q̄ nō dabit̄ vna vniuerſalis affirmatiua vera ſtans cum premiſſis: ſed bñ vna particularis affirmatiua: nam cū ꝑmiſſis ſtat hec; ſ. aliquod album fuit currēs. Et ī iſta / omnis homo fuit albus / oē animal ē homo: ergo omne animal fuit album: nō dabitur vna vl'is negatiua q̄ ſtet in veritate cū premiſſis ſed bene vna particularis negatiua qualis ē hec / aliquod animal non fuit album / vt patet in caſu ꝙ quilibet homo fuerit albus: ⁊ modo nullum animal ſit ꝑter hominem: ſed in preterito fuerint / alia animalia nigra. Quocirca addendum ē aliquid prefato ꝑncipio / vt dicat̄ eē inconueniens in aliqua ꝯña reperire t'os in quibus omni ⁊ in quibus nulli: vel terminos in q̄bus omni: vel alicui non / vel terminos in quib' nulli vel alicui ſic. ¶ Iſte aūt expoſitiones differunt inter ſe penes hoc ꝙ p'ma reſpicit ſolum inhabilitatem ꝑmiſſarum in q̄bus repitur aliquis defectus extrinſecus. Secunda vero reſpicit / eandem inhabilitatem ⁊ etiam malitiam ꝯñe ratione alicuius defect' intrinſeci: ita ꝙ omnis ꝯña mala ſiue hoc ſit ratione inhabilitatis premiſſarum ſolum: vel ratione male illationis ſolum: vel ratione vtriuſq; ſimul / poteſt oſtendi mala Et breuiter dicit̄ ꝙ ſecūda expoſitio nihil aliud docet niſi modū quo poſſimus alicui ꝯñe male inſtare. Prima vero expoſitio videtur conformior menti philoſophi in quarto priorum. Secunda magis accedit ad dicta. p. h. in textu. Quā ob rē q̄dā doctor dubitat totū textum prefatum eē. p. h. eo ꝙ. p. h. aſſerat ſe velle ponere principium quod ponitur a philoſopho: cum tamen non poſuerit ad mentem philoſophi: ſed hoc nō multū refert. Pōt. n. dici ꝙ cognito principio poſito ſm ꝑmā expoſitionē facil'r pōt extēdi vt itelligat̄ iuxta ſecundam expoſitionem: dum tamen addat̄ quod ſuperadditum ē: ⁊ ob hoc pōt dici petrum hiſpanū breuiter tetigiſſe vtrunq; ſenſum talis principij formaliter vel elicitiue.

¶ De combinationibus vtilibus ⁊ inutilibus.

NUnc congruum erit ponere modum quo vnuſquiſq; poſſit īuenire cōbinatiōes vtiles ⁊ reiſcere inutiles ſcdm ſupra poſitas regulas. Pro quo ſunt ꝑnotāde diuiſiones due. ¶ Prima / Propoſitionum categoricarum / alia vniuerſalis / alia ꝑticularis. Et ſub particulari intelligo indeſinitam ⁊ ſingularem. ¶ Scda diuiſio / Propoſitionum cathegoricarum / alia affirmatiua / alia negatiua. Nūc ſcdm has duas diuiſiones poſſumus combinare premiſſas in vnaquaq; figura. Et primo in prima ſic. Quia aut āmbe ſunt affirmatiue aut negatiue: aut vna affirmatiua ⁊ alia negatiua. Si ſecundum / ē inutilis combinatio. Si primū / hoc dupliciter: aut ambe ſunt vniuerſales / aut ambe ꝑticulares: aut vna vl'is: ⁊ alia ꝑticularis. Si primum / ſic eſt in barbara: Si ambe ꝑticulares eſt inutilis combinatio. Si vna particularis ⁊ alia vniuerſalis / vel prima eſt particularis ⁊ ſecunda vniuerſalis: ⁊ ſic eſt inutilis combinatio: ſi prima vniuerſalis ſecundaq; particularis ⁊ ſic ē in darij. Si vero vna ſit affirmatiua ⁊ alia negatiua: hoc dupliciter: vel ambe ſunt vniuerſales vel ambe particulares: vel vna particularis ⁊ alia vniuerſalis: ſi ambe ꝑticulares / cōbinatio ē nulla: ſi ambe vl'es / aut prima eſt affirmatiua ⁊ ſecūda negatiua vl' econtra: ſi primum / combinatio ē inutilis: ſi ſecundum / eſt celarent Si vero vna ſit vniuerſalis ⁊ alia particularis / hoc q̄druplr / vel prima ē vniuerſalis negatiua / ⁊ minor ꝑticularis affirmatiua: vel prima ē vniuerſalis affirmatiua: ⁊ ſecunda particularis negatiua: vel prima ē particularis negatiua ⁊ ſecunda vniuerſalis affirmatiua: vl' prima ē particularis affirmatiua ⁊ ſecunda vniuerſalis negatiua. In omnibus iſtis quando prima eſt ꝑticularis qualiſcunq; ē combinatio ē inutilis. Et ſimiliter quando minor eſt negatiua cuiuſcunq; quantitatis ſic erit nulla combinatio. Si vero ꝑma ſit vniuerſalis negatiua ⁊ ſecunda particularis affirmatiua erit combinatio de ferio. Et hoc intelligo de combinationibus vtilibus ad inferendum concluſionem directā in terminis communibus: ⁊ in propoſitionib' d' modo loquendi conſueto ⁊ in predicationibus directis / quibus vtebātur antiqui / ¶ Proportionabil'r poteris facere combinationes in ſecunda ⁊ tertia figura. Et aduerte ꝙ ſumendo ſillogiſmum pro ꝑmiſſis tantum non ſunt tot modi quot ponuntur a p. h. Nā ſic barbara ⁊ baralipton non differunt ſaltem eſſentialiter. Dixi eſſentialiter / quia poſſumus fingere habitudinem inter illas premiſſas ⁊ cōcluſionem directā: que differet ab habitudine que eſt inter eaſdem premiſſas ⁊ concluſionem indirectam. Si vero ſumatur ſillogiſmus pro premiſſis ⁊ concluſione etiā ſunt plures modi reperibiles ſicut ſunt barbari / celaro / ⁊ celantop: ⁊ in ſecunda figura ceſaro: ⁊ ſic de alijs vt ſupra dictum eſt. Sed hi faciliter poſſunt a quouis formari conuertendo concluſionem modorū poſitorum a magiſtro. p. h. ⁊ arguendo ab vl'i ad ꝑticularē ꝑ legē ſubalternarum.

¶ De arte iueniēdi mediū.

SOlet ab aliq̄bus i fine textus huius q̄rti exponi ars inueniēdi mediū q̄ a philoſopho ponit̄ in libris priorū / ⁊ a D. S. opuſculo. 50. Et ponuntur ſex regule deſignate ꝑ has dictiones. ſ. fecana / cageti / dafenes / hebare / gedaco / gebali: que omnes terminantur in aliqua iſtarū q̄tuor vocaliū. ſ. a / e / i / o: a ſignificat vniuerſalem affirmatiuam concludendam: e. vniuerſalem negatiuam / i. particularem affirmatiuam / o. particularem negatiuam. Incipiuntur etiam ⁊ mediantur prefate dictiones per has vocales duas e / ⁊ a. Et deſignat li. a. predicatum propoſitiōis inferende: ſiue ponatur in prima ſiue in

ſecunda ſillaba. Et li e. denotat ſubiectum eiuſdem p̄poſitionis etiam ſiue in prima ſiue in ſecunda ſillaba locet. Ponunt inſup in dictis ſex dictionibus ſex conſonantes que ſunt: b/c/d/f/g/h: quarum tres p̄me ponunt ante li. a. ⁊ tres vltime ponunt ante li. e. ſignificat q̄ li. b. conſequens ad predicatum/ ⁊ li. c. antecedens ad predicatum: ⁊ li. d. extraneum ad predicatū. Et vero li. f. deſignat ꝯñs ad ſubiectum: ⁊ li. g. añs ad ſubiectum: ⁊ li. h. extraneum ad ſubiectum: Conſonātes vero poſite in ſcd̄a ſillaba nil ſignificant. Vocat autem añs ad aliquem terminum ille terminꝰ q̄ alium infert: ⁊ illatus dr̄ ꝯñs: Et ſi mutuoſe poſſent inferre vnuſquiſq; poterit eſſe añs ⁊ ꝯñs reſpectu alterius licet non in eadem conſequētia. Exemplum p̄mi. ſ. q̄ndo ſunt termini non ſe mutuo inferentes/ reperitur in his terminis/ homo/ animal. Exemplum ſecūdi/ in li riſibile/ homo. Extraneus vero terminus dicitur ille qui nō pōt verificari d̄ alio. ¶ Reſolutorie igit̄ habetur ex dictis q̄ circa propoſitionem quam concludere volumus/ poſſumus. ſ. conſiderare. ſ. ſubiectum ⁊ p̄dicatum/ qualitatem ⁊ quātitatem/ ⁊ medium p̄ quod debet probari. Vltima vocalis cuiuſlʒ dictionis ſignificat qualitatem ⁊ quantitatem talis concluſiōis ſeu propoſitionis inferende. Li e/ ſiue ponat in p̄ma ſillaba ſiue in ſecunda ſignificat ſubiectum/ ⁊ li. a. predicatum. Due vero conſonantes quarum vna ponit̄ ante li e. ⁊ reliqua ante li. a. ſignificant medium. Vna dicit qualiter ſe debeat habere tale medium ad ſubiectū p̄poſitionis inferende: ⁊ reliqua/ qualiter ſe debet habere ad eiuſdem p̄pōnis predicatū. Deueniēdo igit̄ ad dictiones dr̄ q̄ ſi volueris concludere p̄ponem vniuerſalem affirmatiuam: Sit exempli gratia hec/ omnis leo ē ſubſtantia: debes accipere dictionem finitam in a. ⁊ eſt li fecana: ⁊ videre q̄ in ea ante. li. e. ponit̄. f. ⁊ ante li. a. li. c. ex quo denotat̄ medium debere eē ꝯñs ad ſubiectum: ⁊ añs ad predicatum: ⁊ ſic medium poterit eſſe/ li animal: ſic arguendo/ omne animal ē ſubſtantia: omnis leo eſt animal: ergo omnis leo ē ſuſtantia: vel li rugibile: ſic/ omne rugibile eſt ſubſtātia: oīs leo ē rugibilis: ergo: ⁊c. Cōſimilr̄ alie dictiones intelligēde ſunt: Et p̄ has ſex dictiōes intelligūt̄ ſex regule. Vnde eſt prima regula.

¶ Fecana denotat q̄ ad concludēdum vniuerſalem affirmatiuam opʒ accipere mediū ꝯñs ad ſubiectū: ⁊ añs ad p̄dicatū cōcluſionis p̄bāde: vñ li aīal/ valebit cōcludere hāc/ oīs leo ē ſuſtantia: vt patuit in exemplo ſupra poſito.

¶ Secunda cageti/ ſignificat q̄ ad concludendum particularem affirmatiuam in tertia figura ſumi debeat mediū añs ad ſubiectū ꝯñs ad p̄dicatum cōcluſionis: vñ li riſibile poterit eſſe mediū i p̄batiōe huius. ſ. homo eſt animal.

¶ Tertia dafenes/ ſignificat q̄ ad concludēdendam vniuerſalem negatiuam in celarent: aut i ceſare/ potes ſumere mediū q̄d ſit extraneū ad p̄dicatū ⁊ ꝯñs ad ſubiectū: vt li aīal pōt eē mediū ad p̄bandum hanc/ nullus homo eſt lapis.

¶ ¶ Quarta hebare/ denotat quod ad p̄bandum vniuerſalem negatiuam in cameſtres debet ſumi medium q̄d debet eſſe extraneum ad ſubiectū ⁊ ꝯñs ad predicatum: vt li homo ſumi valet ad probandum hanc/ nullꝰ lapis ē riſibilis. Idē mediū vlʒ ad p̄bandam eandem in celantes indirecte.

¶ Quinta/ gedaco/ q̄ d̄ſignat q̄ ad probādam particularem negatiuam in tertia figura debet ſumi medium quod ſit añs ad ſubiectum ⁊ extraneū ad predicatum. Vnde li riſibile valebit inferre hanc/ animal non ē lignum. Idem medium valebit ad inferendam eandem indirecte in prima figura.

¶ Sexta gebali/ deſignat q̄ ad inferēdam p̄ticularem affirmatiuam indirecte debet ſumi mediū q̄d ſit añs ad ſubiectum ⁊ conſequens ad predicatum vñ ad concludendam iſtam/ ſubſtātia ē homo/ pōt ſumi li aīal. ¶ Et ſi dubites quare non ponunt̄ regule pro concludēda particulari affirmatiua in darij/ aut nec pro p̄ticulari negatiua in ferio? ¶ Ad hoc reſpōdeo ideo eſſe/ quia dictio que deſeruit ad inferandam vniuerſalem affirmatiuam poteſt deſeruire ad inferēdam eius ſubalternam que eſt p̄ticularis affirmatiua. Vnde in fecana pōt intelligi/ fecani. Idem dicit̄ d̄ p̄ticulari negatiua: ⁊ ſic ſub dafenes poteſt intelligi dafeno: ⁊ pro baroco poteſt deſeruire hebaro. Non ſunt autem reperibiles plures combinationes vtiles in p̄poſitionibus rectis ⁊ veris de modo loquendi cōſueto: ideo non ponuntur plures dictiones. Hoc pōt probari: quia ſi alique eſſent maxime eſſent ille in quibꝰ vel medium eſt ꝯñs ad ſubiectum ⁊ predicatum cōcluſionis: vel quando eſt extraneum ad vtrunq;: vel quādo eſt extraneum ad ſubiectum: ⁊ añs ad predicatum. Primum denotatur p̄ li febas: ſecundum p̄ li hedas: tertium per li hecas: ſed omnis iſte tres combinationes ſunt inutiles: igitur. Nam in prima combinatione oportet ambas premiſſas eſſe affirmatiuas cum debeat eē conſequens ad ambas extremitates. Dico oportere ambas eſſe affirmatiuas/ ad hoc q̄ ſint vere/ nam d̄ iſtis loquimur (vt dictum ē) ⁊ tunc arguet̄ ex puris particularibus ac p̄ conſequens combinatio eſſet nulla. Per ſecūdam vero denotat̄ ambas premiſſas eē negatiuas ad hoc q̄ ſint vere: ⁊ iam ſimiliter cōbinatio nulla eſſet. In tertia vero denotat̄ medium d̄bere negari de minori extremitate ⁊ affirmari de maiori: quod ſi fieret in modis concludentibus directe/ combinatio nō eſt vtilis ad concludēdum illo modo ſcilicet directe. Pro indirectis vero poſita ē regula. ¶ Hec ars cōmuniter dicit̄ pōs aſinorum forſan q̄a ingenio tardi ſe habēt ad illam tanq̄ aſinus ad liram vel quia ſemiaſinus erit qui neſciuerit concludere p̄poſitionem aliquam niſi adiutꝰ per illam: quam certe non ponerem niſi ab aliquibus hic poneret̄. Videtur enim non admodum ad propoſitum conducere/ tum q̄ hic reſpicitur ſolum ſillogiſtica forma: ad quā nihil refert propoſitiōes eſſe veras/ ſeu falſas: ⁊ tamē p̄pōnes p̄ hāc artē concludende p̄ſupponunt̄ vere/ tū quia ſolum habet verum (vt dictū eſt) in p̄dicatiōibus directis ⁊ conſuetis.

¶ De ſignis incompletis.

Nunc determinādum eſt de ſignis incōpletis: p̄ quo proponit̄ q̄ſtio talis. ¶ An diſtributio proueniens a talibꝰ ſignis ſit ſufficiens ad hoc q̄ non arguat̄ ex puris p̄ticularibꝰ? Et videtur q̄ nō. Nō valet/ vterq; hō currit/ ſortes ē homo: ergo ſortes currit: ⁊ non ob aliud niſi q̄ medium incōplete diſtribuit̄: igit̄: Quod non valeat pʒ/ q̄a ſi ſint tres homines tantum quorum duo currāt ⁊ vnꝰ non qui vocetur ſortes/ antecedens eſt verum ⁊ non conſequens.

¶ Secundo nō valet/ omne animal fuit in arca noe: adam fuit animal: ergo adam fuit in arca noe: ⁊ nō ob

aliud niſi propter dictum defectum: igit. Quod non ſequatur liquidum eſt.

¶ Tertio non ſequitur/ quaſi quilibet homo ē albus petrus eſt homo: ergo petrus eſt albus eadem rōne: igit. Quod non ſequatur patet in caſu ꝙ ſint decem homines quoꝝ tantū octo ſint albi ⁊ alij non: quoꝝ vnus ſit petrus.

¶ Sed contra/ bene valet/ vterqꝫ homo ē albus: ſortes vterqꝫ homo eſt: ergo ſortes eſt albus: ⁊ ⁊ tñ mediū nullibi diſtribuit cōplete: igit: Quod bñe valeat probat: quia nunꝙ̄ repietur inſtantia.

¶ Pro huius queſtionis expeditione tres difficultates decident q̄ in argumētis tanguntur. Et prima eſt quam ingerit li vterqꝫ eiuſqꝫ cōtradictoriū. ſ. li alter. ¶ Pro quo ſciendum primo/ ꝙ quodlibet illorum ſignorum poteſt ſumi complete ⁊ incomplete. Quando li vterqꝫ ſumitur complete diſtribuit ſicut li omnis: reſtringit tamen terminum cui adiungitur taliter ꝙ facit ipſum ſtare pro quolibet pluriū. Vñ iſta eſt falſa: vterqꝫ ſol lucet: non autem iſta/ omnis ſol lucet: ⁊ hec diuerſitas eſt ſolum ratione reſtrictionis/ ſicut eſt inter has duas/ omnis ho nō currit/ null' homo currit. Quando vero ſumit incomplete tūc ad veritatem propoſitionis vbi ponitur ſufficit ⁊ requirit quātum eſt ex pte ipſius ſigni ꝙ propoſitio reddat vera pro duabus deſcendentibus in quib' demonſtrentur duo ſuppoſita tm̄ cui tale ſignum apponit/ ſcilicet li vterqꝫ. Et ad hoc ꝙ ſit falſa/ oportet omnē deſcendētem eſſe falſam vel ad minus omnem preter vnam: ita ꝙ non habeat duas deſcēdentes veras. Et hoc dilucidatur ꝑ deſcenſum clare: ⁊ etiam per vnam cathegoricam/ hoc pacto/ vterqꝫ homo currit: ergo aliquorum duorum hominum quilibet homo currit: qui modus patit calumniam (vt communiter dicitur) i caſu ꝙ ſint ſortes ⁊ cicero currētes ⁊ ꝙ ex materia ſortis ⁊ forma ciceronis fiat plato quieſcēs/ q2 eſt añs verū ⁊ ꝯñs falſum. De veritate añtis nullibi dubium eſt: falſitas vero conſequētis probatur/ bene valet/ nullam deſcendentem hēt veram ſub li hominum: igit: Antecedēs probo/ ſi aliquam haberet/ eſſet illa maxime in qua demonſtrantur ſortes ⁊ cicero: ſed iſta nō: igit. Prima ma pars añtis ꝓbatione minime indiget. Secūda ꝓbatur/ bene valet/ iſtorum duorum hominum quilibꝫ homo currit: ⁊ iſti duo homines ſunt iſti tres homines: ergo iſtorum triū hoiuꝫ quilibet homo currit: cōſequens eſt falſum: igitur ⁊ añs: non minor: ergo maior: ꝙ nō minor patet: quia iſti duo homines ſunt iſte quatuor ptes (ſignatis duab' formis ⁊ duabus materiis) ⁊ iſte quatuor ptes ſunt iſti tres homines: ergo iſti duo homines ſunt iſti tres homines: ⁊ loquor ſecūdum nominales. ¶ Propter hoc alij dicunt ſenſum eſſe explicandum ꝑ hāc propoſitionem. ſ. duorum hominum vn' homo ⁊ alius homo currit. Sed etiam cōtra hoc nō deſunt ſophiſtice iportunitates ⁊ in relatiuis reciprocis/ ⁊ i terminis iſinitis. ¶ Preterea non valet/ vterqꝫ homo eſt totalis: ergo aliquorum duoꝝ hoiuꝫ quilibet hō eſt totalis: ⁊ loquor tenēdo ptē hominis eſſe hominē. ¶ Prefatas calumnias bñ poſſet effugere aliqs dicendo ad primū ſillogiſmū/ ꝯñam eē nullam/ eo ꝙ arguat a min' amplo ad magis amplum cū diſtributione. Nam li hō in maiori ſtat tantū pro homine q̄ eſt ſortes vel cicero: ⁊ in cōſequēte ſtat pro homine qui eſt aliquis illoꝝ triū: Oporteret ergo ſic cōcludere: ergo iſtorum duorum hominum qui ſunt iſti tres quilibet homo currit/ ⁊ concluditur ſicut ſeruet reſtrictio ⁊ appellatio. ¶ Adſm dicit ꝙ li hominū nō debet dicere habitudinem ptis/ ſed habitudinē numeri binarij. In relatiuis reciprocis/ oportebit aliquod ſignum addere tali relatiuo: vt ſeruet ſenſus propoſitionis in qua ponit li vterqꝫ. In terminis infinitis oportet ſupponere ꝙ negatio iſinitās addita termino pluralis numeri non debet infinitare vnice/ ſiue vnica negatione: ſed plurib'/ plurimum enim refert hoc Nam ſi dicam/ non alba currunt/ in caſu ꝙ ſit ſortes albus ⁊ plato niger currentes: ꝓpoſitio eſt vera/ ſi vnice infinitet li non. Si vero non vnice/ erit falſa: cuius ſenſus erit/ nō albū ⁊ non albū currit: ⁊ ſub hoc ſenſu alba ⁊ non alba non ſunt termini cōtradictorij/ ⁊ ſic ꝺbet ſumi in hac ꝓpoſitione/ duoꝝ non alborum quodlibet nō album currit/ ſcōm ꝙ exponit hanc/ vtrunqꝫ non album currit: ⁊ ſic dicat de ſimilib'. Licet igitur aliquis ſic poſſet reſpondere: meli' tamē ⁊ efficati' ſenſus talium propoſitionum colligit ꝑ deſcenſum/ cognito pro quot ſuppoſitis tales propoſitiones exigūt verificari. ¶ Conſimiliter dicitur de li alter nā qñ ſumitur complete/ facit tm̄ cui adiūgit ſtare ꝓ aliquo plurium: q̄ diuerſitas eſt ratione reſtrictionis ⁊ manifeſtat in iſtis/ alter ſol non lucet/ aliquis ſol nō lucet/ quarum prima eſt vera: q2 ſubiectum non ſupponit ⁊ ſecunda eſt falſa. Quando vero ſumit incomplete facit ſenſum contradictorium reſpectu de li vterqꝫ. Unde ad eius veritatem ſufficit ⁊ requirit veritas oium ſingularium: vel ad minus oium preterꝙ̄ vnius. Unde ad veritatem huius/ alter homo currit requiritur quemlibet hominem vel quemlibet preter vnum ſolum currere/ ⁊ ad eius falſitatem/ ſufficit ⁊ requiritur dari duas ſingulares falſas. ¶ Conſimiliter pōt eius ſenſus dari ꝑ vnam contradictoriam cathegorice q̄ exponit propoſitionem de li vterqꝫ. Unde hec propoſitio alter homo currit poteſt ſic exponi/ quorumlibꝫ duoꝝ hoium aliquis hō currit: vel ſic: quorumlibet duorum hominum quilibet vn' homo vel quilibet alius currit. Et hoc intelligitur conformiter ad dicta de li vterqꝫ.

¶ Sciendum ſecundo / li alter includere maiorem vniuerſalitatē ꝙ li vterqꝫ: quamuis li vterqꝫ vocet vniuerſale ſignum ⁊ li alter pticulare: vt deduci poteſt ex requiſitis ad veritatem propoſitionū vbi talia ſigna ponunt/ quo fit vt ab inferiori ad ſuum ſuperius cum li vterqꝫ affirmatiue valeat ꝯña: ⁊ nō cū li alter. Nam bene valet/ vterque homo currit: ergo vtrunqꝫ animal currit: non tamen valet ab ſuperiori ad ſuum inferius negatiue vel affirmatiue etiam cū conſtantia. Non enim ſequitur/ vtrunqꝫ animal non currit: ergo vterqꝫ homo nō currit. Nam caſu ꝙ duo equi non currant cunctis hominibus currentibus/ añs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum. Etiam non valet/ vtrūqꝫ animal currit/ ⁊ vterqꝫ homo eſt: ergo vterqꝫ homo currit. Nam dat inſtantia in caſu quo duobus equis currentibus nullus homo currat. Econtra accidit in li alter: etenim ab inferiori ad ſuum ſuperi' non valet ſed bene a ſupiori ad ſuū inferi' negatiue ⁊ ſine cōſtātia vel affirmatiue cū illa. Exēpla ſunt facilia intellectis immediate poſitis.

¶ Sciendum tertio/ eſſe duplicem opinionem (vt ex dictis in paruis elici pōt) circa ꝓbationem propoſitionum vbi ponūtur p̄dicta ſigna. Verbi gratia in hac propoſitione/ vterqꝫ homo ⁊ vtrunqꝫ riſibile vtrunqꝫ animal ⁊ vtrunqꝫ album eſt: deſcendendū eſt ſuo ordine ſecundum quoſdam/ eo ꝙ primū ſignū

nõ confundat ꝑticularitatem incluſam in ſecundo ſi-
gno: niſi tantum reſpectu ſui. Unde cum diſtributio
remoueatur in ordine ad quam ſtabat q̄ñ deſcenditur
ſub li vterqꝫ ꝑmo/ opꝫ non remanere talē confuſam.
Alij vero oppoſitum affirmant aut ſupponunt. Sed
quamuis opinionem primā crediderim verā. Tamen
oppoſitum in preſenti (vt communiter) ſequar: quia
loquendum eſt vt plures/ ſentiendum vero vt pauci
neceſſe eſt. Et ſic ſupponere li. a. vel aliquod aliud ſi-
gnum in deſcenſu. Et ſic in prefata propoſitione ꝑmo
deſcendendum eſt ſub li homo: ſecundo ſub li album/
tertio ſub li animal: ⁊ quarto ſub li riſibile. Debet ta-
mē poni li. a. ſemꝑ ſuꝑ li vterqꝫ riſibile quandiu man-
ſerit aliqua vĺitas alterius termini.

❡ Sciendum quarto/ hec ſigna habere ſpe-
cialem difficultatem: ⁊ q̄ñ determinant ſolum mediū/
⁊ q̄ñ ſolū d̄terminā̄t extremitates: ⁊ q̄ñ d̄terminā̄t am-
bas extremitates vĺ aliquā eaꝝ ⁊ mediū ſimĺ. Et ꝑmū
poteſt eſſe multipliciter: Primo quando mediū ē ter-
minus incomplexus: Secundo quando cōplexus. Et
hoc ſecundum multipliciter. Primo quādo quelibꝫ
eius pars diſtribuitur incomplete. Secundo quādo
pars diſtribuiĺ vna complete ⁊ alia incomplete. Ter-
tio/ quando vna ꝑte nullatenus diſtributa/ alia icom-
plete diſtribuitur. Diceĺ igiĺ ꝑmo q̄ñ mediū determi-
naĺ ab iſtis ſignis: ſc̄do q̄ñ extremitates ⁊c: pro pri-
mo ſit ꝯclō prima ⁊ fundamentalis.

❡ Diſtributio proueniens a li vterqꝫ ex ꝓ-
pria natura ⁊ per ſe eſt inſufficiens ad ſillogizandum
Hoc patet/ quia in tali combinatione ꝑmiſſarum itur
contra gn̄ale fundamentum intrinſecum: quia queli-
bet ꝑmiſſa poterit verificari ꝓ diuerſis ſuppoſitis ex
ꝑte medij: Ut patet hic/ vterqꝫ homo currit: ſortes eſt
homo: ergo ſortes currit. Nam ſi ſint tres homines
quorum ſortes non currat ſed alij duo: liquet maiorē
⁊ minorem ꝓ diuerſis verificari: ac proinde non mi-
rum ſi antecedens ſit verum/ conſeq̄nte exiſtente fal-
ſo. Similiter non valet in darapti: vterqꝫ homo cur-
rit: vterqꝫ homo eſt albus: ergo album currit. Nā ca-
ſu ꝙ ſint quatuor homines duo albi ſedentes ⁊ duo ni-
gri currentes: antecedens eſt verum ⁊ non conſeq̄ns
eadem ratione. Dixi ex propria natura ⁊ ꝑ ſe/ quia ali-
quando pōt contingere non poſſe dare antecedēs ve-
rum ⁊ conſequens falſum: non ex vi connexionis ex-
tremitatum cū medio ſed aliūde: vĺ quia ē añs impĺe
⁊c. vt dictum eſt ſupra circa illam regulam. ſ. opꝫ me-
dium in vna ꝑmiſſarum diſtribui. Quam ob rem i ſil-
logiſmo poſito in contrarium in ꝑncipio q̄ſtionis nō
poteſt dari añs verum ⁊ ꝯñs falſum. Et ratio eſt/ quia
minor eſt impoſſibilis de forma acceptionis t̄minorum.
Nec in diuinis dabiĺ vera ſ ſimili: Licet eni hec ſit ve-
ra/ eſſentia diuina vtraqꝫ ꝑſona eſt: non tamē ē eiuſdē
forme: eo ꝙ minor extremitas non ē terminus ſingu-
laris ſicut li ſortes. Similiter dato hanc eſſe veram/
pater vtraqꝫ ꝑſona eſt (ſec̄dum nominales) ſumpto li
pĺ cōplete/ nō ē eiuſdē forme: licet bñ ſit q̄ñ ſtat incom-
plete. Et habebis pro regula.

❡ Quod oīs ꝓpoſitio cuius p̄dicatū totale
determinatur a li vterqꝫ ſi ſit affirmatiua in creaturis
eſt impĺis: vt iſta/ omnis homo vtrunqꝫ animal eſt:
Propoſitio vero cuius totale p̄dicatum determina-
tur a li alter ſemꝑ eſt falſa: ſi tale p̄dicatū habeat plu-
ra ſuppoſita ⁊ ſit vltimo ꝓbabile. Inſuꝑ dĺ ꝓpōnes
in quarum vna poniĺ li alter: ⁊ in altera li vterqꝫ cete-
ris paribus: ſi terminus cui addūĺ talia ſigna ſint nō
hñtia niſi tria ſuppoſita ſunt ſemꝑ eiuſdē v̄itatis/ nō
tū ſi duo tantū vel plura q̄ tria habeant.

Secunda concluſio que ſequitur ex dicta ē.
Si medium ſit terminus complexus: ⁊ vtraqꝫ ꝑs de-
terminetur a li vterqꝫ/ conſequentia non tenebit. Hoc
patet/ quia ex geminatione talis ſigni nihil aliud fit/
niſi multiplicatio defectuum. Unde nō valet/ vtrūqꝫ
animal ⁊ vtrūqꝫ animal ſunt alba: ſed vtrūqꝫ animaĺ
⁊ vtrunqꝫ aĺ ſunt nigra: ergo nigra ſunt alba. Nam ī
caſu ꝙ ſint octo aīalia: q̄tuor alba ⁊ quatuor nigra: añs
eſt verum ⁊ non ꝯñs.

❡ Tertia concluſio: Si medium ſit ſimplex
⁊ in vna determinaĺ a li vterqꝫ/ ⁊ in alia a li alter cō-
ſequentia erit bona: Et ratio eſt: quia tunc ꝑmiſſe mi-
nime poterunt verificari pro omnino diuerſis. Un-
de bene valet/ vterqꝫ homo currit/ riſibile alter homo
eſt: ergo riſibile currit.

❡ Quarta concluſio. Si medium ſit copu-
latum ⁊ in vna ꝑmiſſarum q̄libet eius ꝑs determinaĺ
a li vterqꝫ: ⁊ in alia quelibet determinaĺ a li alter/ con-
ſequentia erit bona. Unde bñe valet/ vterqꝫ homo ⁊
vterqꝫ leo ſunt animalia/ omnia alba alter homo ⁊ al-
ter leo ſunt: ergo omnia alba ſunt animalia.

❡ Quinta concluſio. Si partes determinē-
tur quocunqꝫ alio modo ꝯñā eſt nulla ni ſeruenĺ con-
ditiones ſeu limitatiōes poſite ꝓ copulatis: ſcilicet ꝙ
in affirmatiuis nulla extremitas ſtet confuſe tantum
⁊c. Uideanĺ ibi. Uñ iſte conſeq̄ntie ſunt nulle/ vterqꝫ
leo ⁊ vtrunqꝫ. b. ſunt leo: oēs leones alter leo ⁊ vtrūqꝫ
b. ſunt: ergo omnes leōes ſunt leo. Et volo ꝙ li. b. eq-
ualeat huic diſiuncto/ leo vel materia: ⁊ non ſint niſi
duo leones in mundo in materia cōmunicantes. Se-
cunda/ altera ꝑs ⁊ altera medietas leonis ſunt pars/
⁊ omnis leo vtraqꝫ ꝑs ⁊ altera medietas leonis eſt: er-
go omnis leo eſt ꝑs/ ⁊ ſit ſolus vnus leo in mundo: vt
ſit facilior ꝓbatio. Tertia/ vterqꝫ leo ⁊ alterum. b. ſunt
leo/ omnes leones alter leo ⁊ vtrūqꝫ. b. ſunt: ergo oēs
leōes ſunt leo: ⁊ ſit caſus qui fuit poſitus in ꝑma cōſe-
quētia. Quarta/ altera medietas ⁊ vtrūqꝫ: b. ſunt ꝑs:
oīs hō vtraqꝫ medietas ⁊ alterū. b. ē ergo oīs hō ē ꝑs:
⁊ volo li. b. equiualeat huic diſiuncto/ hō vĺ ꝑs: ⁊ ſolū
ſit ſortes ⁊ plato in mundo.

Sexta concluſio: Quando vna pars diſtri-
buiĺ complete/ ⁊ alia incomplete: ꝯñā non erit ſillogi-
ſtica: niſi vna ꝑs incompleta determineĺ a li vterqꝫ/ ⁊
alia a li alter ⁊ alie ꝑtes diſtribuanĺ complete: ⁊ ſerua-
ta conditione poſita ꝓ copulatis. ṡ. Unde non valet/
omnis homo ⁊ alter equus currunt: ſortes ⁊ fauellus
omnis homo ⁊ alter equus eſt: ergo ſortes ⁊ fauellus
currit. Nam dato ꝙ ſit ſortes cum duobus equis quo-
rum vnus ſit fauellus quieſcens ⁊ alter currat: ante-
cedens eſt verum/ ⁊ conſequens falſum: ⁊ multo faci-
lius dabitur/ ſi altera pars non diſtribuatur vt luci-
dum eſt.

❡ Nunc dicendum eſt de iſtis ſignis quan-
do determinant ſolum extremitates. Pro quo poniĺ
diuiſio talis: quia vel ambe extremitates determinā-
tur a li vterqꝫ: vĺ ambe a li alterum: vĺ vna a li vterqꝫ
⁊ alia a li alterū: vel vna a ſigno cōplete diſtribuente:
⁊ alia a ſigno incōplete. Hac diuiſione habita ponunĺ
concluſiones due.

❡ Prima concluſio eſt/ q̄ñ nec medium to-
tale neqꝫ aliqua eius pars determinantur ab iſtis ſi-

gnis: ſed ſolum extremitates: conſequentia erit bona ſi vna extremitatū determinetur a li vterqꝫ particularitate in eo incluſa ſtante determinate/ ⁊ altera determinetur a li alter. Unde bene valet/ quilibet leo ⁊ leo alter leo eſt: vtrunqꝫ rugibile leo ⁊ quilibet leo eſt: ergo vtrunqꝫ rugibile eſt leo: non autem valeret ſi particularitas incluſa in ly vterqꝫ ſtaret confuſe qualitercunqꝫ teneretur alia extremitas/ Unde non ſequitur quelibet pars alba ⁊ pars alba vtraqꝫ ps ſunt: alterū animal pars alba ⁊ quelibet ps alba ē: ergo alterū aīl vtraqꝫ pars eſt:

¶ Secunda concluſio/ quando ambe extremitates determinantur a li vterqꝫ vel ambe a li alterum: vel vna a ſigno diſtribuente cōplete ⁊ alia ab incomplete conſequētia nulla erit: niſi forſan ſeruentur limitatiōes poſite ꝓ copulatis. Exemplum primi: nō ſequitur/ omnis ps ⁊.c/ vtraqꝫ ps ſunt/ vtrunqꝫ.b. ps ⁊ omne.c. eſt: ergo vtrunqꝫ.b. vtraqꝫ ps eſt. Nam aīs ē verum ⁊ non conſequēs: ⁊ volo ꝙ li pars diſtribuatur ꝓ ꝑtibus integralibus hominis ⁊ ꝓ ꝑtibus materie. Et ꝙ ly.c. valeat tantum ſicut li ps materie: ⁊ li b. valeat hoc diſiunctū/ ſortes vel materia ſortis. Exemplum ſecundi/ omnis leo ⁊ leo alter leo ſunt/ altera videntia ſeinuicē ois leo ⁊ leo ſunt: ergo altera videntia ſeinuicē alter leo ſunt. Daf.n. aīs verū ⁊ ꝯñs non: in caſu ꝙ ſint duo leones vidētes ſe mutuo ⁊ duo homines vidētes ſe mutuo. Exēplum tertij/ pōt ſumi in eiſdem terminis ſumpta iſta ꝓ minori/ omnia rugibilia.a. leo ⁊ quilibet leo ſunt. Dictum eſt niſi forſan ſeruentur limitationes/ quia ſi nulla extremitatum ſupponat confuſe tunc bñ valebit niſi obſtet aliūde

¶ Nunc dicendum eſt de iſtis ſignis quando ſimul determinant medium ⁊ extremitates vl' medium: ⁊ vnam extremitatem tantum. Pro quo ponitur concluſio hec.

¶ Si extremitates ſtāt icōplete vl' aliq̄ earū ⁊ vna ps mediū diſtribuitur complete ⁊ alia incomplete ſimiliter ꝯña erit nulla. Unde non valebit/ ois ps ⁊ vtrunqꝫ.c. vtraqꝫ pars ſunt: vtrunqꝫ.b. pars ⁊ alterū c. ſunt: ergo vtrunqꝫ.b. vtraqꝫ ps eſt/ aīs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum ſignāntibus terminis ſicut in primo exēplo ſecūde concluſionis. Et hic intelligit niſi forſan ꝑticularitas incluſa in termino diſtributo incomplete ſteterit determinate formaliter vel equiualenter/ reſpectu cuiuſlibet vniuerſalitatis: vel ſaltem reſpectu alterius ꝑtis medij. Unde bñe valet/ vterqꝫ leo ⁊ leo ſunt leo: vtrunqꝫ album.b. alter leo ⁊ quilibet leo eſt: ergo vtrunqꝫ album eſt leo. Similiter ſi in minori diceret/ vtrūqꝫ album alter leo ⁊ quilibet leo eſt/ eēt bonus: quia confuſa incluſa in li alter equiualet ðterminate. Illa enim propoſitio equiualet huic/ vtrūqꝫ album.c. alter leo ⁊ quilibꝫ leo ē. Pluria alia poſſēt dici: immo in infinitū ꝓcedi/ q̄ cōſulto dimitto: eo ꝙ parui vel nullius ſint vtilitatis.

¶ Et ſi p̄dicta intelligantur a diſcipulis ⁊ calluerint qualiter ꝓpoſitiones redduntur vere in quibus predicta ſigna ponūtur intelligēt etiam qñ ꝯña tenebit ⁊ quando nō. ¶ Sed cōtra nō tenet/ oē currēs ois homo vel omnis leo non eſt: ⁊ album vterqꝫ homo non vel ois leo non ē: ergo album non eſt currens: ⁊ tamē nullus defectus committit ex p̄dictis: ⁊ ē in ceſare: igitur dicta nulla: ꝙ nō ſequatur patet: qꝛ in caſu ꝙ ſit tm̄ vn⁹ homo niger quieſcens/ ⁊ tantum vnus leo currens ⁊ albus: aīs ē verum ⁊ ꝯñs falſum. De falſitate ꝯñtis notum ē: ⁊ maioris veritas patet: Bene vlꝫ/ oē currens omnis homo non eſt: ⁊ homo eſt: ergo omne currēs omnis homo vel omnis leo nō eſt/ a parte diſiuncti ad totum diſiunctum negatiue ⁊ cum conſtantia: ⁊ aīs ē verum igitur ⁊ ꝯñs: Ueritas minoris patet: ꝑ ſue contradictorie falſitatem q̄ eſt hec: omne album alter homo vel omnis leo non eſt: cuius falſitas pꝫ: deſcendēdo ſub li album ad leonem: ⁊ eius falſitas liquet/ quia ſubiectum ⁊ p̄dicatum tantum ſupponūt ꝓ leone: ⁊ eſt negatiua: igit: hoc patet: quia p̄dicatum eſt diſiunctum cuius vna pars non ſupponit.ſ. li homo: cum tantum ſit vnus in mundo/ ⁊ ſtet ꝓ homine hominum: ergo totum diſiunctum ſolum ſupponit ꝓ leone: igitur habet intentum: ⁊ ſuppono ꝙ veritas talis ꝓpoſitionis nō debeat cognoſci ꝑ reductionē ad diſiunctiuam. ¶ Ad argumentum reſpondetur negando minorem: non enim ſeruantur conditiones cōtrariarum ex ꝑte predicatorum nec requiſite ad ꝯrietatem ſcd̄m legem ⁊ modū ſimul/ nec req̄ſite ad ꝯtrarietatem ſecundum legem tantum: non dico hoc ex ꝑte partium/ ſed ex parte totius diſiuncti. Nam in negatiua non complete diſtribuit totum/ eo ꝙ li vel ſit ꝑticularitas affirmatiua in ipſa negatiua. Et ſicꝫ nec totum diſiunctum nec aliqua eius ꝑs teneat ꝓ pluribus in premiſſa affirmatiua ꝙ̄ in negatiua: tamē totum vbi tenet ꝓ pluribus nō diſtribuitur complete/ rōne cuius ſtat mediū poſſe verificari ꝓ oīno diuerſis Nā affirmatiua verificat ꝓ leone: ⁊ negatiua ꝓ hoīe: vt ex dictis patet.

¶ Secunda difficultas quam ſecundum argumētum tangit ē de ſignis diſtribuentibus pro generibus ſingulorum: ⁊ ꝓ hac (ſuppoſitis q̄ alias dicta ſunt) ponitur concluſio ⁊ eſt.

¶ Diſtributio prouenīens a ſigno diſtribuēte ꝓ generibus ſingulorum eſt inſufficiēs ad ſillogiſmum conſtituendum: ſi ſola ponat: ſi vero in vna premiſſarum medium taliter diſtribuat ⁊ in alia ꝑticularizet a ſigno ſibi contradicenti ꝯña erit bona ⁊ ſillogiſtica. Exemplum primi: nō valet in darapti/ omne animal eſt album: ⁊ omne animal eſt nigrum: ergo nigrū eſt album. Et minus valeret ſi tantum in vna diſtribueret li animal. Nā in caſu ꝙ ð q̄libet ſpecie animalis vnum animal ſit albū ⁊ aliud nigrum/ aīs eſt verū ⁊ ꝯñs falſum. Si vero i minori diceret ſic: aliquod aīl ē nigrū/ ſumpto li aliqđ icōplete ꝯña teneret. Simil'r nō valeret ſi i vna mediū ðterminaret a ly aliqđ incōplete: ⁊ in alia nullomō diſtribueret. Unde non valet/ aliqđ aīal ē nigrū: ⁊ aīal ē albū: ergo albū ē nigrū: nā caſu ꝙ ð vna ſpē aīalis oē aīal eēt nigrū: ⁊ cetera aīalia eſſent alba/ aīs verum ⁊ ꝯñs non.

¶ Tertia difficultas eſt de li quaſiquilibet/ ꝓ qua ſit reſponſio etiam negatiua. Dico enim ei⁹ diſtributionem nō eſſe ſufficientem vt ſub ea ſubſumat talr ꝙ neceſſario iferat aliqđ. Uñ opꝫ mediū i alia p̄miſſa abſolute diſtribui. Exempla ſunt facilia.

¶ Solutiones aliāt argumētorum ex dictis eliciūtur. Et intelligo omnia dicta ſumendo li vterqꝫ taliter ꝙ ad veritatē ꝓpōnis in qua ponit ſufficiat veritas duarū ſingularium: ⁊ ly alter ſub cōtradictorio ſenſu. Si aliter ſumat in alio ſenſu opꝫ iudicare ð eis ſimil'r ſicut de ꝓpōnibus quibus equiualent.

¶ De ſignis collectiuis.

De ſignis collectiuis nunc dicendum eſt: de quibus ponit q̄ſtio talis. ¶ An ſillogiſmus cuius medium determinat a ſigno collectiuo valeat eſſe ꝯña tenens de forma acceptionis terminorum? Et vi' ꝙ non: Primo/ qꝛ non ſequit/ duo

ſtudentes erũt omnes ſtudentes: ⁊ tres ſtudẽtes erũt omnes ſtudentes: ergo tres ſtudentes erunt duo ſtudentes: igitur: Et ſupponitur nũc veritas huiꝰ/ adam fuit omnis homo.

¶ Secũdo nõ tenet/ nulli duo homines ſunt populꝰ: ⁊ decem homines omnes homines ſunt: ergo decem homines nõ ſunt populus: ⁊ volo li nulli teneatur diſtributiue/ ⁊ li omnes collectiue: ⁊ ſit caſus ꝙ ſint tm̃ decem homines in mũdo: tũc añs eſt verum ⁊ ꝯñs nõ Nam dicitur decem homines ſufficere ad conſtituendum populum ſicut duodecim fratres ad conſtituendum cõuẽtum vt ex noſtris conſtitutionibus elicitur. Si dicas mediũ teneri diuerſimode. ¶ Contra/ ꝯñ valet/ omnium duorum hominũ quilibet leo oẽ currens eſt: ⁊ decem homines omnes homines ſunt: ergo decẽ hominum quilibet leo omne currens ẽ: capto li omniũ diſtributiue in maiori/ ⁊ li omne collectiue in ꝯ.

¶ Sed in contrariũ eſt autoritas oĩum logicorum.

¶ **Pro huius queſtionis expeditione**/ primo ſciendum eſt/ duplicem eſſe opinionem circa deſcẽſum tꝛorũ determinatoꝝ a ſignis collectiuis quaꝝ differẽtia in hac propoſitione (omnes duo homines ſunt ſex) perſpici põt. Dicit vna opinio ſic eſſe deſcendendum in ea. ſ. iſti ⁊ iſti ⁊ iſti duo homines ſunt ſex/ ita ꝙ li duo homines d̃terminat copulatum: quia ſenſus erit/ iſti tres binarij q̇ ſunt duo homines ſunt ſex ⁊ ſub iſto ſenſu illa eſt falſa: etiam in caſu ꝙ ſint tantum ſex homines. Alia opinio dicit ſic eẽ deſcẽdẽdum iſti duo homines: ⁊ iſti duo homines ⁊ iſti duo homines ſunt ſex: ⁊ ſub hoc ſenſu ẽ vera. Et hec tenẽda eſt: vtpote communi modo cõcipiẽdi (vt reor) cõformior. Communiter enim ꝑ talem propoſitionem datur intelligi aggregatum ex omnibus binarijs illis conſtituere numerum ſenarium. Similiter diuerſitas reperitur circa hec ſigna/ an. ſ. efficiãtur ꝑtes extremorũ/ vel nõ. Sed quouis modo res ſe habeat nõ refert in creaturis. Non enim dabitur vera propoſitio in qua efficiũ ps/ exiſtente falſa illa in qua nõ efficiũ/ aut econtra: In creaturis inquã/ quia in diuinis hec eſt falſa/ omnes ꝑſone diuine ſunt pater (li omnes non effecto parte extremi) ipſa exiſtẽte vera (vt dicũt aliqui) ſi ps extremi efficiaũ. Primum patet/ deſcendẽdo ſic/ iſte ꝑſone ⁊ iſte ꝑſone ſunt pater ꝑ primum: li iſte oſtẽdẽdo patrem ⁊ filium/ ⁊ ꝑ ſecũdum filium ⁊ ſpiritũ ſanctum: vel dico ſic/ iſta ꝑſona/ ⁊ iſta ꝑſona/ ⁊ iſta ꝑſona ſunt pater. Nam quando ꝯ̃us eſt incomplexus etiam deſcẽdi põt ꝑ copulatum ſingularis numeri: quando vero efficiũ pars ſenſus ẽ/ aliquid quod ẽ omnes ꝑſone ẽ pater. Sed illa nõ abſolute ẽ cõcedẽda nec multe alie que paſſim cõcedũtur: vt in terminus diuinis (deo auxiliãte) dicetur. Sed quia ĩ hoc tractatu communiter loquũtur logici tenẽtes talia ſigna non effici partes extremorum: ideo in preſenti ſupponatur ⁊ teneamus deſcẽſum fieri ſecũdo modo.

¶ **Secundo ſciendum**/ **a propoſitione d̃ li** omnes collectiue ad ſuam preiacẽtem nõ eſſe neceſſariam ꝯñam ꝑ ſe. Unde nõ valet. Omnes duo homines ſunt ſex: ergo duo homines ſunt ſex. Nam totum aggregatum valet ſupponere pro aliquo pro quo ſubiectum p̃iacẽtis nõ valet ſupponere/ vt aſpicienti patet Similiter nõ valet/ omnes leones hominis ſunt quatuor: ergo leones hominis ſunt quatuor. Nam caſu ꝙ ſint ſortes ⁊ plato/ quorum quilibet habeat duos leones/ añs ẽ verum ⁊ nõ ꝯñs. Ueritas añtis patet per has deſcẽdẽtes/ iſti leones hominis ⁊ iſti leões hominis ſunt quatuor. ¶ Si autem cõtra hec arguas dicẽs mutari appellationẽ ſeu d̃terminationem d̃ li hominis: eo videlicet ꝙ in deſcẽdẽtibus determinat quãlibet ꝑtem copulati: ⁊ in deſcẽſa totum copulatum.

¶ Reſpõdeũ hoc eſſe falſum: eo ꝙ virtualiter pluries determinet etiam in deſcenſa: eo ꝙ totum illud/ leões hominis/ ſtet cõfuſe tantum collectiue. Nam ſub iſto ſenſu quem p̃tẽdis/ ſtaret li hominis determinate qđ ẽ falſum. Fateor tamẽ in hoc ſenſu ſumi poſſe in quo etiam fateor illam eſſe falſam. Et tũc dicẽdum eſt ſic/ iſti leones ⁊ iſti leones hominis ſunt quatuor: li hominis ſemel ⁊ vnica determinatione determinãte totum copulatum. Si vero caſus eſſet quod quilibꝫ homo haberet vnicũ leonẽ ꝓpriũ ſimiliũ eẽt falſa: eo. ſ. ꝙ plurale huiꝰ ſingularis/ leo hoĩs non ſit leões hoĩs/ ſed leones hominum.

¶ **Tertio ſciendum**/ **in iſtis ſignis non va**lere conſequentiam ab inferiori ad ſuum ſuperiꝰ: nec a nõ amplo ad amplum: nec a ꝑte diſiuncti ad totum diſiunctum. Unde nõ valet/ omnes homines currunt ergo omnia animalia currunt: Nec ſequitur/ omnes homines ſunt mille: ergo omnes homines poſſibiliter ſunt mille. ¶ Itẽ nec valet/ duodecim apoſtoli ſunt omnes apoſtoli: ergo duodecim ſunt omnes apoſtoli vel equi: ſi li omnis cadat ſupra totum diſiunctum Senſus enim ꝯñtis ẽ/ duodecim apoſtoli ſunt omnia entia de quibus verificaũ hoc diſiũctum apl̃i vel equi. ¶ Amplius a propoſitione d̃ li omnes collectiue ad propoſitionem de ly omnes diſtributiue conſequentia eſt nulla preſertim in affirmatiuis. Non enim valet/ omnes tres homines ſunt ſex: ergo omnes tres homines ſunt ſex: li omnes tanto in antecedente collectiue ⁊ in ꝯñte diſtributiue. Inſuper in negatiuis a termino diſtributo ad ipſum collectiue ſumptum/ cõſequẽtia erit nulla. Exemplũ patet appoſita negatione copulis p̃dictarum ꝓpoſitionum: in affirmatiuis vero bene valet. Sequitur enim bene/ omnes homines currunt/ ſumpto li omnes diſtributiue: ergo omnes homines currũt/ ſumpto li omnes collectiue. Hoc tñ duabus limitationibus reſtringẽdum ẽ. Prima ẽ/ ꝙ a ꝑte alterius extremi nõ ſit cõfuſa. Secũda ꝙ terminus ſtans collectiue nõ ſit obliqui caſus. Exemplũ primi/ nõ valet/ omnes duo homines ſunt duo (ſumpto li omnis diſtributiue) ergo omnes duo homines ſunt duo (tento aliter). Exemplum ſecundi/ non valet/ ab omnibus duobus hominibꝰ quodlibet viſum in aliquo loco eſt fauellus: ergo ab omnibus hominibus quodlibet viſum in aliquo loco ẽ fauellus: ſumpto li omnibꝰ diſtributiue in añte: ⁊ collectiue in cõſequente. Nam in caſu quod fauellus ſit in duobus locis: ⁊ in vno videatur a duobus hoĩbus/ ⁊ in alio ab alijs duobus: ⁊ in nullo ab oĩbus ſimul: añs ẽ verũ ⁊ conſequens falſum.

His prenotatis ponitur concluſio/ **omnis** ſillogiſmus cuius mediũ ſumiũ vtraqꝫ premiſſa cũ ſigno collectiuo ⁊ tẽtum vtrobiqꝫ eque ample/ ſiue ſillogiſmus ſit affirmatiuꝰ ſiue negatiuus ẽ ꝯña formalis Ut formaliter ſequitur/ omnes homines ſunt animalia: decem homines ſunt omnes homines: ergo decem homines ſunt animalia. Et tenet virtute ſillogiſmi expoſitorij nõ formaliter ſed ꝓportionabiliter: eo ꝙ terminus communis ſumptus cum ſigno collectiuo non poſſit ſimul ⁊ ſemel de pluribus collectionibus verificari. Dicitur tento vtrobiqꝫ eque ample/ quia nõ valet/ omnes homines fuerunt adam ⁊ eua/ ⁊ mille ho-

hn̄ſſnēs ſunt oēs hoīes/ ǵ mille hoīes fuerūt adam ꝛ eua/poſito nunc ſint tantum mille homines.

¶ Secunda concluſio. Si ſillogiſmus cōſtituitur ex medio ſumpto in vna ꝑmiſſa collectiue ꝛ in altera diſtributiue: tūc ſolum ē bon⁹ quādo illa ꝑmiſſa in qua tenet̄ diſtributiue valet formaliter inferre vnā aliā in qua teneat̄ collectiue/ que ſumpta cum reſidua īferat cōcluſionē recte. Ut bn̄ vʒ/ oēs hoīes ſunt iſti decē: ꝛ oēs hoīes ſunt aīalia: ergo aīalia ſunt iſti decē/ ſumpto ly omnes collectiue in maiori: ꝛ in minori diſtributiue/ quia infert vnam in qua li omnes tenet̄ collectiue. Quo fit vt in ſillogiſmis negatiuis nunꝙ̄ liceat medium teneri in ꝑmiſſa negatiua diſtributiue/ ꝛ in reliqua collectiue: nō enim negatiua valet inferre vnā aliā in qua tenet̄ diſtributiue. Un̄ nō vʒ/ oēs duo hoīes ſunt decem: ꝛ nulli duo hoīes ſunt decē/ ǵ decē non ſunt decem.

¶ Ad argumenta vero reſpondēdo dicitur ad primū ꝯn̄am eſſe nullam: eo ꝙ infringit̄ gn̄ale fundamētum. Premiſſe enim poſſunt ratione medij verificari ꝓ omnino diuerſis vt patet deſcendendo ſub tꝰe incluſo in copula. Un̄ pōt elici ꝙ ſicut in alijs ſillogiſmis expoſitorijs oportet medium ſumi pro omnino eodem ſuppoſito in vtraqꝫ premiſſarum: ita ꝛ tꝰs collectiuus debet ſtare pro eadem omnino collectiōe ſuppoſitorum ī ꝑmiſſis ambab⁹ qđ nō fit ī arǵ. Inſup ēt dr̄ ꝙ virtualr̄ ſillogiʒat̄ ſub determinabili acceptionis nō vnice: ſub quo nō licet ſicut in alijs ſignis: ſicut non valet/ clemens fuit omnis ſummus pontifex: lin⁹ fuit omnis ſummus pōtifex/ ergo linus fuit clemens tenta veritate iſtius/ adam fuit omnis hō: vt dicebat̄ inter arguendum.

¶ Ad ſcđm pʒ rn̄ſio ex dictis: nō enim maior vʒ īferre vnam de ly nulli collectiue.

¶ Ad tertium dr̄ ꝯn̄am eſſe nullam: ꝛ dabit̄ inſtantia poſito loco de li leo ly. a. qđ imponat̄ ad ſignificādum tātum ſicut hoc complexum/ poſſeſſum in aliquo loco ꝛ ponatur caſus ꝙ nullus equus poſſideatur in vno loco ab omnibus: ſed in vno loco a duobus ꝛ in alio ab alijs duobus: ꝛ poſito ꝙ ſit oē currēs: facilr̄. n. dabitur tūc an̄s verum ꝛ ꝯn̄s falſum.

¶ De ſignis ſpecialibus confuſionis.

PRo ſignis autem cōfundentibus ſpecialiter eſt q̄ſtio. An. ſ. ēt ex ipſis valeant cōſtitui ſillogiſmi boni? Et vr̄ ꝙ non.

¶ Primo/ qꝛ nō vʒ/ null⁹ equ⁹ reqrit̄ ad equitādū ꝛ requirit̄ equ⁹ ad eq̄tādū/ ǵ equ⁹ nō ē equ⁹: ꝛ tn̄ arguit̄ in feſtino: igit̄. Et ſuppono ꝙ li reqſitū ad eq̄tādum ſit ꝑdicatū in. b. ſicut ē in. a. poſtꝙ̄ de rigore ſic ē: ꝙ aūt nō ſequat̄ pʒ/ qꝛ an̄s ē verū ꝛ ꝯn̄s nō. Cōſequētis falſitas ē nota. Ueritas maioris pʒ ꝑ falſitatē ſue cōtradictorie ꝛ per deſcenſum ī q̄ volo ly equ⁹ nō ampliari: veritas minoris ē clara/ vt habetur in contradictorijs.

¶ Scđo/ nō ſequit̄/ nullā miſſam ter dicēs fuit hō: ꝛ oē riſibile ter dixit miſſam: ǵ nullū riſibile fuit homo: ꝛ tn̄ arguitur in celarēt: igit̄: ꝙ nō valeat pʒ/ qꝛ in caſu ꝙ omnis hō qui ē vel fuit ter dixerit miſſam/ an̄s ē verum ꝛ non ꝯn̄s.

¶ Tertio/ nō valet/ oīs hō appetit cibū: ꝛ panis oīs cibus ē: ergo panē appetēs oīs hō ē: ꝛ tn̄ nullus defectus committitur.

¶ Sed contra/ bene valet/ omnis hō tenet̄ opari ꝟtutē: ſortes hō: ǵ ſortes tenet̄ opari ꝟtutē/ ǵ

¶ Pro huius queſtionis enodatione ſciendū ꝑmo hec ſigna/ reqrit̄/ appeto/ ꝛ alia ſimilia poſſe ſumi dupliciter (ꝓut ꝯmuniter dicūt logici) ſ. ſincategorematice ꝛ categorematice/ ꝓut in ꝑuis dictū ē de li īcipit ꝛ dꝫſinit Si ꝑmo mō ſumāt̄ nō debem⁹ ſub eis deſcēdere: ſed ꝓpōnes vbi ponūt̄ ꝓbāde ſunt ꝑ expoſitionē factā per vnā cōditionalē: vn̄ iſta ꝓpoſitio requirit̄ equ⁹ ad equitādum exponit̄ ꝑ hāc/ ſi equitatio fit equo fit. Si aūt deſcēderetur daret̄ an̄s verū ꝛ ꝯn̄s falſum: Nō. n. valet/ requirit̄ equ⁹ ad equitādū: ergo hoc requiſitū ad equitādum ē equus: vel hoc requiſitū ꝛc. nam an̄s nō ponit exiſtētiam extremorū ſicut ꝯn̄s. Si vero ſumāt̄ ſcđo mō/ tūc ꝓpōnes vbi ponūt̄ debēt ꝓbari ꝑ aſcēſum vel deſcēſum: ꝛ tūc nullū tꝰm ampliāt vt volūt multi: Et qꝛ in deſcēdērib⁹ ꝑdictis ſic ſumit̄/ iō dictū ē ibi poni exiſtētiā extremoꝝ: Et ſi q̄ras ī quo cognoſces qn̄ ſic vel ſic ſumuntur pro hoc.

¶ Scito ſcđo ꝙ aut talia ſigna ponūt̄ in ſubiecto vel ī ꝑdicato. Si primū/ dr̄ ꝙ qn̄ nō determināt̄ ab aliquo ſincategoremate ſumūt̄ ſincategorematice: ſiue ponatur verbum ſiue participiū: vt ſi dicā/ reqritur ad equitādum equus: vel requiſitus ad equitandū ē equ⁹. Si vero ab aliquo ſincategoremate determinētur ſumūtur categorematice/ vt ſi dicā/ oē requiſitū ad equitādū ē equus/ vel aliqđ requiſitū ad eq̄tādū ꝛc. Si vero ponāt̄ talia ſigna in ꝑdicato/ tūc nil refert ſumi categorematice vel ſincategorematice: niſi forſan aliquis poneret differētiā in hoc/ ꝙ qn̄ ſumūt̄ ſincategorematice/ ſemꝑ hn̄t amplū modū ſignificādi vbicūqꝫ ponant̄. Uerum cum plura horum cōſiſtāt in bn̄e placitis logicoꝝ/ poteris ſic vel ſic dicere: dū tn̄ rn̄deas conſequenter ad id qđ primo conceſſeris.

¶ Iſtis habitis ponitur concluſio. Sub ly requirit̄ ꝛ ſub li appeto ꝛ ſimilib⁹ pōt fieri ſubſūptio ſeruatis conditionibus ſuprapoſitis.

¶ Ad primū argumētū negatur minor. Duplex. n. defect⁹ ꝯmittit̄ ī eo. Nā mediū pōt verificari de aliquo in ꝑmiſſa affirmatiua: de quo nō verificat̄ in negatiua: nā (vt ex dictis pʒ) ad ꝟitatē. b. nō exigit̄ exiſtētia extremoꝝ cū ly requirit̄ ſumat̄ ſincategorematice/ ſed bn̄ ad veritatem. a. in qua ſumit̄ categorematice. Secūdus defectus ē/ qꝛ ex ꝑte minoris extremitatis arḡ ab amplo ad nō amplū negatiue ſine diſtributiōe: talr̄ ꝙ nullo pacto requirūt̄ extrema talis minoris exiſtere. Unde ſi diceret̄ ſic/ nō requiritur equ⁹ ad equitandū ꝛ requirit̄ equ⁹ ad equitandū/ nō deberemus cōcludere: ergo equ⁹ nō ē equ⁹ qꝛ ꝯmittit̄ idē defect⁹/ ſed ponatur in ꝯditione ly. a. vel ly. b. vt denotaret̄ tꝰos teneri eodem mō ample ſicut in an̄te: ꝛ dato ꝙ cōcludē do vt cōcluſum ē nō poſſit dari an̄s verū ꝛ ꝯn̄s falſum nō ob hoc ſequit̄ ꝯn̄am eſſe ſillogiſticam: qꝛ illud eſt ꝓpter impoſſibilitatem maioris.

¶ Ad. 2. argumentū dicitur medium poſſe de aliquo verificari ſcđm acceptionē quā hēt in affirmatiua de quo nō in negatiua.

¶ Ad tertiū dr̄ defectum eē ꝙ ſillogiʒat̄ ſub ꝑte acceptionis vnice: ꝛ īſup mediū vbi nō diſtribuit̄ ſtat magis ample ꝙ̄ vbi diſtribuitur.

¶ De terminis infinitis.

POſt materiam terminorū finitorum ſupereſt de tꝰis infinitis ꝑtractare. Pro qua ponit̄ q̄ſtio. ¶ An de tꝰis īfinitis valeat cōſtitui ſillogiſm⁹ tenēs de forma acceptiōis tꝰoꝝ? Et vr̄ ꝙ nō: qꝛ nō valet/ oē nō ſubſtātia ē accn̄s/ oīs hō ē ſubā: ergo omnis homo eſt accidens: ꝛ tamen argumētamur

in barbara/ igiť. Si forſan dicas aliquid ſe tenere ex parte medii in maiori quod nõ ſe tenet ex pte minoris extremitatis in conſequente. ¶ Cõtra etiam concludendo ſic/omne nõ homo eſt accidens/conſequentia eſt nulla: igitur.

¶ Scḋo nõ ſequitur/nullus hõ ē currẽs: omnis eq' ē nõ currẽs ergo nullus equ' ē nõ hõ: ⁊ tñ ē in ceſare/ ſecunde figure: igitur.

¶ Tertio nõ tenet/cuiuſlibet hoīs nõ equ' currit: hominis equ' ē ſubſtãtia: ergo cuiuſlibȝ hoīs nõ ſubſtãtia currit: ⁊ tñ arguiť ī datiſi tertie figure/ꝙ nõ valeat pȝ: Nã caſu quo quilibȝ hõ hẽat vnũ leonẽ currẽtẽ ⁊ vnum equum/añs ē verum ⁊ non ꝯñs.

¶ Sed cõtra optime ſequitur/oē nõ hõ eſt aľ: oē riſibile ē nõ hõ: ergo oē riſibile ē aľ: ⁊ tñ arguiť ī tħs infinitis: ꝙ bñ ſequať pȝ: q2 nũꝗ inſtabiť: ⁊ hẽt ſillogiſticam diſpoſitionem: igiť.

¶ Reſpondeo dicẽdũ/ queſtionis titulũ dupliciter poſſe itelligi. Uno mõ/an valeat cõſtitui ſillogiſmus ex tħs infinitis taľr ꝙ tħs infinitus vtrobiꝗ ſumať ꝓ medio: ⁊ ſi fuerit aliqua extremitas tħs infinitus in añte ipſa eadẽ ſit in cõſequẽte. Et ſub iſto ſenſu nulla ē difficultas in q̃ſtione. Et rñdeť affirmatiue vt argumẽtum in contra ꝓbat/q2 optimus ſillogiſm' ē. Et idẽ dic de iſto/oē nõ albũ ē nõ aľ: oē nõ hõ ē nõ album: ergo omne non homo eſt non animal: ⁊ tales cõſequẽtie ſunt ꝓprie ⁊ pfecte ⁊ formaľr ⁊ ſillogiſtice: dum tñ ſeruenť conditiones ſuprapoſite: Alio modo põt intelligi cõcluſionis titulus/an valeat fieri ſillogiſmus ſumpto termino infinito ꝓ medio variando ipſum penes finitum ⁊ infinitum: Et ſub iſto ſenſu ponitur concluſio fundamentalis.

¶ Omnis cõſequẽtia cõſtituta ex tħs infinitis ē bona: ſi ex ꝓpoſitionibus ipſius cõſequẽtie tħs variatis penes finitos ⁊ infinitos poſſit cõſtarı̄ vna aliqua cõſequẽtia bona in tħs finitis: qḋ fieri põt arguẽdo a qualibȝ ꝓpoſitione vbi fuerit aliquis tħs infinitus ad aliã in qua ſtet tħs finitus/ſi fuerit affirmatiua mutãdo illã in negatiuã: ⁊ ſi fuerit negatiua/vertẽdo illã in affirmatiuã poſita cõſtãtia q̃ debet ſuppleri/vel poni ratione alicuius p̄miſſe ad hoc ꝙ talis cõſequẽtia ſit bona. An aũt talis conſequẽtia ſit pfecte ſillogiſtica dicetur poſtea. Ex hac concluſione ſequitur alie ⁊ prima eſt.

¶ Ex duabus affirmatiuis / medio variato penes finitum in infinitum ſequitur cõcluſio affirmatiua/vbi negatio q̃ ponebať cũ medio additur vni extremitati ſcḋm regulas datas ſecluſis omnibus defectibus/vt bene valet/nõ leo eſt ſubſtãtia/oē rugibile eſt leo: ergo non rugibile eſt ſubſtãtia: quod ſic probatur mutatis terminis ifinitis in finitos: ⁊ tranſpoſitis p̄miſſis conſtituiť q̃dam cõſequẽtia bona in baroco igitur cõſequẽtia prima bona. Añs pȝ: ⁊ ſumo iſtã ꝓ maiori/oē rugibile ē leo/que fuit minor/⁊ ex maiori que fuit iſta/nõ leo ē ſubſtãtia/infero iſtam/ſubſtantia ē non leo per cõuerſionem ſimplicem: ⁊ iterum ex iſta infero hanc/ſ. ſubſtantia non eſt leo. Amplius aſſumo concluſionem priorem que fuit hec/non rugibile ē ſubſtantia: ⁊ conuerto illam in iſtam/ſubſtantia eſt nõ rugibile: ex qua infero: ergo ſubſtantia non ē rugibile/ab affirmatiua ad negatiuam predicato ⁊c. ⁊ hec vltima eſt concluſio que directe ſequitur ex premiſſis deductis. Habetur igitur conſequentia hec/oē rugibile eſt leo: ſubſtãtia nõ ē leo/ǵ ſubſtãtia nõ ē rugibilis: que eſt in baroco. ¶ Nõ poſui in prefata probatione conſtantias quia ſemper argui ab affirmatiua ad negatiuam ⁊c. Dixi ſecluſis defectibus: quia non valet/non ſubſtantia eſt accidens/ens eſt ſubſtantia/ergo non ens eſt accidens. Et ratio eſt quia arguitur a non diſtributo ad diſtributum ex parte minoris extremitatis. Uñ ſi concludať ſic/ergo ens accñs nõ eſt/ bona ē ꝯña. Et ē ratio quia .a. infert hanc/accidens ē non ſubſtantia per conuerſionem: ⁊ iſta hanc/accidẽs non eſt ſubſtantia ab affirmatiua ad negatiuam ⁊c: ⁊ iſta cũ minori q̃ fuit hec/ens ē ſubſtãtia/ infert hanc/ens accidens non eſt.

¶ Scḋa concluſio/ex duab' negatiuis medio variato ſequiť concluſio negatiua compoſita ex eiſdem extremitatibus: vti valet/nullum non leo eſt ſubſtantia/nullum rugibile eſt leo/ergo nullum rugibile ē ſubſtãtia/ ꝓbatur hoc/quia ex oppoſito conſequẽtis ſumpto loco minoris ⁊ poſita .b. ꝓ .a. inferť ꝯdictoria maioris. Optime .n. tenet/nullũ rugibile ē leo: ⁊ rugibile ē ſubſtãtia: ergo ſubſtãtia nõ ē leo. ¶ Et ꝙ he p̄miſſe inferãt ꝯdictoriã maioris p̄mi ſillogiſmi ſic deduco q2 ille p̄miſſe inferũt hãc copulatiuã/ſubſtãtia nõ ē leo ⁊ ſubſtãtia ē. De prima ptē nõ ē dubiũ. Scḋa pȝ/q2 inferť ex ſola .b.: bñ .n. valet/rugibile ē ſubſtãtia: ǵ ſubſtãtia ē: Et vltra: ſubſtãtia nõ ē leo: ⁊ ſubſtãtia ē/ǵ ſubſtãtia ē nõ leo: a negatiua cũ cõſtãtia: ⁊ vltra/ſubſtãtia ē nõ leo: ǵ nõ leo ē ſubſtãtia: p cõuerſionẽ ſimplicẽ/ǵ de primo ad vltimũ nullũ rugibile ē leo rugibile ē ſubſtãtia/ǵ nõ leo ē ſubſtãtia: ⁊ iſta ē contradictoria illate mediate igitur. Ex dictis patet oportere maiorẽ eẽ vniuerſalẽ alioquin .b. ⁊ ꝯtradictoria ꝯcl'onis non inferre poſſunt contradictoriam maioris.

¶ Tertia concluſio/ex duabus p̄miſſis vna affirmatiua ⁊ alia negatiua medio variato põt ſeq cõcluſio negatiua/duobus ſeruatis. Primũ ē/ꝙ negatio infinitans in cõcluſione addať extremitati premiſſe affirmatiue. Scḋm ē/ꝙ tħs infinitat' ⁊ minor extremitas ſi ſit diſtributionis capax: ⁊ ſimiľr mediũ oportet ꝙ diſtribuantur: ad hoc ꝙ vniuerſaliter conſequẽtia teneat. Ut valet/nullum nõ leo eſt ſubſtantia/oē rugibile ois leo eſt/ergo nullũ nõ rugibile ē ſubſtantia/. ꝓpter defectũ p̄mi nõ ſequiť/nullũ nõ ens ē ſubſtãtia ens ē accidẽs/ǵ accidens nõ ē nõ ſubſtãtia: nec valet in eiſdem tħs ſi cõcludatur/ergo nõ accidẽs nõ ē ſubſtãtia: q2 ly accidẽs in añte nõ diſtribuiť: ac ꝓinde arguiť a nõ diſtributo ad diſtributũ. Nec iterũ valet ꝓpter defectum/nõ leo ē accidẽs: ois leo ē ſubſtantia/ǵ nõ ſubſtãtia nõ ē accidẽs. Nec ēt valet/nullũ nõ ens ē animal: ois homo ē ens: ergo nullum non homo ē animal. Si do .i. b. dicať/ois hõ oē ens ē: bñ valeret

¶ Nũc ponũtur alie ſpeciales ꝑ figuris. Et p̄mo ꝓ p̄ma. ¶ Si mediũ ſumiť ī .a. cũ negatiõe ifinitãte ⁊ nõ ī .b. ⁊ ſic aut ſillogiſm' ē affirmatiu' aut negatiu'. Si p̄mũ/⁊ ſic diſtributa .b. extremitate ſeqť ꝯcl'io pticularis/addẽdo negationẽ .b. extremitati. Ut bñ vlȝ: oē nõ hõ ē aľ: oē riſibile ē hõ: ǵ nõ riſibile ē aľ. Dť diſtributa .b. extremitate: q2 ſi hoc nõ fiat nõ valebit. Uti nõ vlȝ/oē nõ ſubſtãtia ē accñs: ens ē ſubſtantia: ergo nõ ens eſt accidens: quia ex parte de ly ens arguitur a non diſtributo ad diſtributum/dť ꝙ ſequiť concluſio pticularis quia non valebit cõcludendo vľr: vt nõ valet/oē non ſubſtantia ē accidens: ois hõ ē ſubſtãtia: ergo oē non hõ ē accidens: ⁊ hoc intelligo niſi minor extremitas ⁊ medium diſtribuať ī .b. q2 bñ ſeqreť ſi ī .b. diceret ſic/ois hõ ois ſubſtãtia ē. ¶ Si vero ſillogiſmus ſit negatiu' ſeqť bñ ſi mediũ diſtribuatur ī .b. vt

hic/nullum non homo currit:oē riſibile omnis homo
eſt/ergo nullum non riſibile currit. Si vero medium
ſumatur cum negatione nihil ſequitur ſiue affirmati-
uus ſiue negatiuus ſit ſillogiſmus. Exēplū primi/ nō
ſequitur/omnis homo currit/oē albū ē nō hō:ergo oē
albū ē non currēs:nā caſu ꝙ oīs hō ſit niger ⁊ currat:
⁊ equi oēs ſint albi ⁊ currētes/aūs ē verum ⁊ nō ꝯūs:
qꝛ arguitur a nō diſtributo ad diſtributū:Ān ſi dicaꝛ/
oē albū currēs nō eſt/eſt bona ꝯūa. Exēplū ſcdi/nō va
let/nullꝰ hō ē albꝰ/oīs equꝰ ē nō hō:ergo nullꝰ equꝰ ē
nō albꝰ. Nā caſu ꝙ hoīes ⁊ equi ſint nigri daꝛ aūs ve-
rū ⁊ ꝯūs nō. Et rō ē qꝛ virtualr arguiꝛ ex puris nega
tiuis/eo ꝙ minoꝛ infert vnam negatiuam variato p̄-
dicato penes infinitum ⁊c.

Secunda/ex duabus particularibus ſeu
vniuerſalibus affirmatiuis poteſt ſequi concluſio in
prima ⁊ in ſecunda figura:non tamen in tertia:cuiꝰ rō
eſt/quia in prima figura poteſt diſtribui mediū in ma-
ioꝛi:⁊ in ſecunda diſtribui in qualibet premiſſa etiam
exiſtentibus premiſſis particularibus prout in primo
tractatu:hoc attatamē nō pōt fieri in tertia figura/eo
ꝙ premiſſe ſint particulares:vt liquidum eſt. Ān non
valet/non homo eſt currens:⁊ homo eſt ens:ergo nō
ens eſt currēs. Si vero premiſſe ſint vniuerſales: vel
alique earum valebit/dummō nullꝰ ꝯmittaꝛ defectus.

Sed contra concluſionē principalē que-
ſtionis arguitur ſic/nulla ꝯūa in qua arguiꝛ in q̄tuoꝛ
terminis eſt ſillogiſtica:ſed in oī ꝯūa in qua variatur
medium penes finitum ⁊ infinitum ē huiuſmodi:ergo
nulla talis eſt ſillogiſtica; Si forſan neges.b.dicēs qꝛ
talibꝰ ꝯūtijs nō ſumiꝛ ꝑ medio aggregatū ex negatio
ne ⁊ tꝰo iſinitato ſed ſolꝰ tꝰs iſinitatus. Cōtra hoc
arguiꝛ duplr: Pꝛio/qꝛ tꝰs iſinitꝰ ē tꝰs incōplexus ſe
cūdū philoſophū:ergo tꝰs infinitatꝰ (vt ſic) nō hēt ꝑ
ſe ſignationem vt ſub eo valeat ſubſumi. Aūs pꝫ:qꝛ ſi
eēt tꝰs ꝯplexꝰ ſatis bū excluderetꝛ ꝑ pticulā illā/cuius
nulla ſepata aliq̄d ſignat:qd tū nō fit vt colligiꝛ ex p̄-
mo pier. Scdo/qꝛ ſub pte acceptionis vnice nō lꝫ
ꝺ ꝑ ſe ſillogizare:ſed tꝰs infinitꝰ (ſi teneaꝛ eē tꝰm cō-
plexū) teneꝛ vnice:igiꝛ. Rūdeꝛ ꝙ ꝓpter hoc argu-
mētū ⁊ alia q̄ formari pūt/vꝛ mihi ſolā illā ꝯūam eſſe
pfecte ſillogiſticā in tꝰis infinititis in q̄ vtrobiq; me-
diū ē tꝰs infinitꝰ/vt hic fit/ oē nō hō ē aꝛ: ſortes ē non
hō:ergo ſortes ē aꝛ: Solum enim talr accepto medio
ſeqꝛ vnio extremitatū in ꝯcłone formalr ⁊ immediate
eo ꝙ imediate ⁊ formalr vnite fuere cū medio. Si vero
mediū nō ſic ſumaꝛ dꝛ talē ꝯūam eē ſillogiſticā imper
fecte vꝛ ſcdm q̄d/vꝛ mediate:eo.ſ. ꝙ p̄miſſe ille pūt in-
ferre alias p̄miſſas i tꝰis finitis q̄ inferēt ꝯcłonē aliquā
q̄ ꝯcło pōt inferre illam eandē que inferebatur ex pre
miſſis ex terminis infinitis compoſitis. Idem ſentio
de multis conſequentijs inferius ponendis in expōſi
bilibꝰ:quas vocabo (loq̄ns vt plures) ſillogiſticas/lꝫ
tales non ſint ſimplr aut immediate.

Poſitis regulis in communi pro quali-
bet figura ponunꝛ alie deſeruientes ampliatis termi
nis ⁊ complexis. Sed ſcito primo non paruam in-
ter logicos controuerſiam eſſe/an vniuerſaliter nega
tio infinitās infiniter ſecundum exigentiam contradi
ctionis cuius q̄ſtionis q̄libꝫ ꝑs hēt nō paucos ſuffra-
gatores. Mihi autē vꝛ dicēdū/ꝙ ſi ꝯmunis modus cō
cipiendi attendaꝛ infinitat ſimpliciter:non tamē negā
dum eſt quin oppoſito mō infinitare poſſit: vꝛ ob hoc
ꝙ quicquid contingit affirmari contingit ⁊ negari in
quacunq; operatione intellectus: ſed dicendo album

pꝛ eſt nigrum/ſi album/ampliatur ad quatuoꝛ:ergo
vt ſic/ poteſt infinitari:⁊ nō poteſt infinitari vt ſic/ni-
ſi infinitet ſcdm exigētiā contradictionis.igiꝛ. Et
cōfirmari poteſt ex illo dicto. D.S. allato ī primo tra
ctatu/lect.ꝺ modalibus/vbi de hoc dictum eſt.

Sciendum ſecundo diſtributionem pro-
uenientem a li non infinitanter tento/eſſe ſufficientē
ad hoc ꝙ non arguatur ex puris particularibus qū
poniꝛ in propoſitione affirmatiua:quod ꝓbatur:quia
tunc licitum eſt ſub tali termino deſcendꝛ copulatiue.
Ān bū valet/ſortes ē non hō:ergo ſortes ē nō iſte hō.
Itē bū valet/ſortes ē nō hō:ergo ſortes non eſt homo
⁊ diſtribuiꝛ in ꝯūte:ergo ⁊ in aūte:lꝫ hoc ſit de ꝑ acci-
dens. Dꝛ quando poniꝛ in affirmatiua qꝛ ſi ponatur
in negatiua/dicūt ly non nō diſtribuere:et ſi ſupra to
tum cadat negatio. Ān in hac/non homo non currit:
ly homo nō ſtat diſtributiue ſed determinate/ vꝛ ꝯfu-
ſe:non formalr ſed equiualenter:

Sciendum tertio propoſitionem negati
uam vbi ponitur negatio infinitās equiualere affir-
matiue:⁊ affirmatiuam negatiue addita conſtātia. Et
horum ratio ex dictis eſt clara. Et horum exempla in
telligenda ſunt:tenēdo negationē infinitare ſecūdum
exigentiam contradictionis ⁊ nō: vt negatio infinitet
ſimpliciter tantum.

Iſtis intellectis dicitur/ꝙ opꝫ vt mediū
teneatur vniformiter ad hoc ꝙ ꝯūa valeat in affirma-
tiuis vbi concludendum eſt vniuerſaliter. Si vero cō
cludere velis particulariter:poteſt medium teneri ma
gis ample vbi eſt cum negatione infinitante q̄ vbi ē
ſine illa. Et ratio eſt:quia ſi oppoſitum fieret medium
virtualiter ſtaret ꝑ pluribus in premiſſa affirmatiua
q̄ in negatiua:eo ꝙ vbi eſt negatio infert negatiuam.
Et qū dico medium vel aggregatum ex medio:⁊c. In-
tellige cū negatione. Nam in regulis vꝛibus ſic intel-
ligitur mediū nō debere ſtare ꝑ pro pluribꝰ.i. mediū.l.
aggregatū ex medio ⁊ negatiōe. Et ꝺ hoc dictū ē. Exē-
plū primi:nō valet/oē non album fuit currēs:ſortes ē
vel fuit albū quod eſt:ergo oē non ſortes fuit currēs.
Nam caſu ꝙ ſit vnus equus in mundo q̄ fuit currēs
⁊ niger ⁊ modo ſit etiam niger:⁊ ſint ſolum ſortes ⁊
plato albi ⁊ non currant/aūs eſt verum ⁊ ꝯūs falſum.
qꝛ concludiꝛ vniuerſalr. Si vero concludaꝛ ergo nō
ſortes fuit currēs ꝯūa eēt bona. Exēplū ſcdi/qū nō vꝫ/
eſt hoc/oē nō aꝛ quod ē fuit albū:ſortes ē vꝛ fuit oē aꝛ/
(volo ly oē non effici ptem extremi:⁊ ꝙ ly quod eſt re
ſtringat ly animal) ergo oē non album fuit album. Nā
caſu quo ſolꝰ ſortes fuerit/⁊ fuerit albꝰ ⁊ mō nō viuat
ſed ſint nūc aīalia nigra q̄ nūq̄ fuerūt:aūs ē verū ⁊ ꝯūs
falſum:et ſi concludatur pticulariter. Si vero ſil-
logiſmus ſit negatiuus:hoc pōt eē duplr:aut iſinita-
tio eſt in premiſſa negatiua:aut in affirmatiua: Si ī ne
gatiua:tunc licitū erit mediū teneri magis ample vbi
nō infinitatur. Et rō ē:qꝛ mediū vbi infinitaꝛ virtualr
non diſtribuitur. Et (vt dictum eſt) inconuenit mediū
teneri pro pluribus vbi non diſtribuitur. Ānde bene
valet/nullū non album eſt currēs/ſortes omne albū
eſt vel fuit:ergo non ſortes qui eſt vel fuit non eſt cur
rēs. Iſte tū ſillogiſmus eſt nullus/nullū nō albū fuit
currēs:ſortes oē nō albū ē:ḡ ſortes nō fuit nō currēs.
Nā poſito caſu ꝙ nec ſit nec fuerit aliquod album:⁊ ſo
lus ſortes ſit modo niger ⁊ ſedens: ⁊ fuerit ſedens/
antecedens eſt verum ⁊ ꝯūs falſum. Nō autem poteſt
teneri magis ample vbi infinitatur:hec eſt in premiſſa
negatiua. Quapropter non ſequiꝛ/ nullū non album

fuit currens: ſortes oē albū ē: ergo nō ſortes non fuit currēs. Nā caſu quo ſoli ſortes ⁊ plato fuiſſent ⁊ fuiſſent albi ⁊ cucurriſſent: nūc vero ſolus ſortes ſit alb⁹/ añs eſt verū ⁊ non ꝯñs. Et hoc niſi forſan infinitar eē aggregatū ex ſigno vlī ⁊ termino cathegorēm̄. Ut bñ valet/ nullū non oē albū fuit currēs: ſortes oē album ē: ergo non ſortes non fuit currēs: ¶ Si vero infinitatio ſit in ꝑmiſſa affirmatiua/ oportet mediū vniformiter manere. Quare nō ſequit/ nullū albū fuit currēs/ ſortes oē nō albū eſt: ꝙ ſortes nō fuit nō currēs. Nam caſu ꝙ nec ſit nec fuerit aliqḋ albū ⁊ ſol⁹ ſortes ſit hō niger ⁊ nec currat nec cucurrerit/ antecedēs ē verum ⁊ non conſequens.

¶ Nūc ad aggregatum ex recto ⁊ obliquo

deueniendo notandū eſt/ poſſe aggregatū tale quadrupliciter infinitari: quia vel infinitatur totum aggregatum/ vel rectus ſolum/ vel obliquus ſolum: vel rectus ꝓpria negatione: ⁊ obliquus etiam ꝓpria negatione. Si totum aggregatum infinitatur: idē ē iudiciū ſicut de aliȷs t̄mis ſimplicibus/ q2 capit totū aggregatum vnice. Un̄ iſte ſillogiſmus ē bonus/ oē non hominis equus currit/ ⁊ oē riſibile cuiuſlibꝫ hoīs quilibꝫ equus ē: ergo oē non riſibile currit. Si vero ſolum rectus infinitetur eſt tunc aduertendū/ ꝙ nunꝙ poteſt totum aggregatum eē medium. Et ratio eſt: q2 tunc in vna ꝑmiſſa obliquus non reſtringit rectū qui ponitur in alia: ſed aggregatum ex negatione ⁊ recto ⁊ communiter tenet medium magis reſtricte vbi non infinitatur/ quam vbi infinitatur quod eſt inconueniens: niſi concludatur particulariter ⁊ affirmatiue. Unde iſte ſillogiſmus eſt nullus/ cuiuſlibet hominis nō omnis equ⁹ currit/ ⁊ omne album cuiuſlibet hominis omnis equus eſt: ergo omne non album currit. Si vero concludatur ꝑticulariter valeret. Si vero ſolum obliqu⁹ infinitetur ⁊ ſolus obliquus ſit medium: tunc eſt iudicium de illo ſicut ꝺ alio termino ſimplici. Si vero ſub toto aggregato ſillogizetur/ ꝑmiſſe erunt inhabiles. Ut ſunt iſte premiſſe/ cuiuſlibet nō hominis equ⁹ currit: ⁊ cuiuſlibet leonis quilibet equ⁹ cuiuſlibet hominis quilibet equus eſt/ quia rectus tenetur equiuoce cum a diuerſis determinationibus determinetur. Si vero ambe partes infinitentur proprȷ̄s negationib⁹ ſimiliter ꝑmiſſe ſunt inhabiles: ideo iſte ſunt inhabiles: ſcilicet/ cuiuſlibet non hominis omne non equus currit: ⁊ brunellus cuiuſlibet hominis quilibet equ⁹ eſt: ergo omne non brunellus currit. Nam caſu quo ſolus ſortes ſit homo in mūdo habēs ꝑciſe brunellū currētē: ⁊ ſint aliq̄ res poſſeſſe a leonibus vel ab aliquo alio currētes: ⁊ alie poſſeſſe non currētes/ añs eſt verū ⁊ ꝯñs falſum.

¶ Pro ſillogizatione in copulatis/ ſciendum

eſt/ quod copulatum totum poteſt infinitari vnica negatione/ vel ſolum vna pars/ vel quelibet pars ꝓpria negatione. Si primum cūtale copulatū ſumatur vnice idem eſt iudicium de illo ſicut ꝺ termino ſimplici. Si ſecundum/ vel ſumitur cōplexiue vel diuiſiue. Si ſcd̄m/ opꝫ q̄ li/ ⁊/ ponat in vtraqꝫ premiſſa: ⁊ negatio in ꝯclūone debet addi toti extremitati ⁊ nō ſolū vni pti. Si extremitas ſit t̄ms cōplexus ꝑſertim vnice ſumptus. Si vero extremitas cui addēda ē negatio ſit copulatū diuiſiue ſumptū: tūc ſufficit ꝙ addat pti vel ꝙ cuilibꝫ pti addat negatio ꝓpa: nō tñ vnica negatio dꝫ addi toti copulato. Et rō ē/ q2 iā copulatū i ꝯclūōe nō ſumeret diuiſiue ſicut i añte/ ſed vnice. Exēplū primi/ bñ valet/ oē nō hō ⁊ oīs equ⁹ currit: ⁊ oē al' oīs homo ⁊ oīs equ⁹ eſt: ergo nō al' currit. Exēplū ſcd̄e ptīs: nō valet/ oē nō equ⁹ ⁊ hō currit: oīs hō oīs equ⁹ vl' oīs hō eſt/ ergo oē nō hō currit. Nā caſu ꝙ in mūdo ſit ſolus vnus equ⁹ quieſcēs ⁊ ſortes currēs ⁊ null⁹ ali⁹ hō ſit añs ē verum ⁊ ꝯñs falſum. Exēplū tertȷ̄: iſte eſt bon⁹/ oē nō hō ⁊ oīs equus curit/ ⁊ oē albū ⁊ oē nigrū oīs hō ⁊ oīs equus ē: ergo oē non albū ⁊ oē nigrū currit/ vbi vna negatio additur pti. Uel ſic/ oē nō albū ⁊ oē nō nigrū currit: vbi cuilibet parti attribuit ſua negatio. ¶ Si vero copulatū ſumat cōplexiue ⁊ vna ps ſola infinitaur/ ꝯñ nihil valet: vt non valet/ omnis forma ⁊ non materia ē leo: ⁊ omne rugibile omnis forma ⁊ omnis materia eſt: ergo nō rugibile eſt leo. Nam i caſu ꝙ nullum corporeū ſit in mundo preter vnū leonē inſtatur: Eſt enim maior vera vt patet: deſcendendo primo ſub li forma/ ⁊ poſtea ſub li non materia ad ipſum leonem pro quo ſupponit ſicut ⁊ pro forma: De veritate autem minoris/ ⁊ de conſequētis falſitate notum eſt: ⁊ hoc intelligo quando terminus infinitatus nullibi eſt totale extremum. Nam ſi in aliqua ꝑmiſſarum totale extremum fuerit bene valebit: vt bene valet/ omne non leo ⁊ homo currūt: omne album eſt leo: ergo non album ⁊ homo currunt. Si vero quelibꝫ ps infinitetur ꝓpria negatione/ ꝯñ erit bona diſtribuendo medium ⁊ ēt vbi nō infinitantur ptes: vt bene valet/ oē nō hō ⁊ oē non equus currūt: ⁊ oīa alba oīs homo ⁊ omnis equus ſunt: ergo omnia non alba currūt. Et ſolet poni vna regula a logicis ꝓ copulatis ⁊ aliȷs terminis que talis eſt.

¶ Nunquam aliquis terminus debet infinitari i cōcluſione de quo medium infinitatum non predicetur in recto in antecedente.

¶ Pro modo ſillogizandi in diſiunctis ſciē

dum/ ꝙ in quacunqꝫ premiſſa infinitetur medium: cōſequentia erit nulla/ quia premiſſe ſunt inhabiles: vt non valet/ omne non homo vel omnis homo currit/ ⁊ omne riſibile eſt hō. ł. hō/ ergo omne non riſibile currit. Nam poſito ꝙ ſoli homines currant/ añs ē verum ⁊ conſequens falſum. Et ſimiliter eēt ſi ꝯclūo eēt particularis. Et hoc intelligo qñ totum diſiūctū nō infinitat vnica negatiōe: q2 tūc de illo iudiciū erit ſicut ꝺ aliȷs terminis ſimplicibus.

¶ Ultimo pro conditionatis notandū eſt

ꝙ vel totum infinitatur: ⁊ ſic cū iā ſumatur vnice idē eſt iudicium de illo ⁊ de aliȷs terminis ſimplicibus/ vel infinitatur vna pars ⁊ ſic conſequentia non erit ſillogiſtica/ quia premiſſe ſunt inhabiles: vt ex dictis in terminis finitis patet.

¶ Nunc ad argumenta reſpōdendum eſt/

Unde ad primū dr̄ ꝙ reſpōſio ibi data bona ē/ ⁊ ad replicā dr̄ ꝙ ꝯmittit ali⁹ defect⁹. ſ. ꝙ ꝯcludit vlr̄ ⁊ mediū nō diſtribuit in. b/ opꝫ ergo ꝙ mediū diſtribuat in. b. vel ꝙ concluſio ſit particularis.

¶ Ad ſcd̄m dr̄ ꝙ nō vꝫ: q2 virtualr̄ arguit ex puris negatiuis. Nā. b. ꝑmiſſa infert hanc/ null⁹ equ⁹ ē currēs: ⁊. a. ⁊ iſta/ null⁹ hō ē currēs: ⁊ ſic ābe ſunt negatiue

¶ Et ſi ꝯ hoc iſurgas: q2 ſeq̄ret ꝙ iſte ſillogiſm⁹ eēt null⁹. ſ. nullū nō hō ē riſibile: ⁊ null⁹ eq⁹ ē hō: ergo nullus equ⁹ ē riſibilis. Ad hoc negat ꝯñ: q2 v̄tualr̄. a. ē affirmatiua: ⁊ arguēdo ex duab⁹ negatiuis ꝓut i iſto vltimo ſillogiſmo/ nō ponēdo negationē infinitātē in ꝯclūone/ bene valet: vt ex dictis patet.

¶ Ad tertium dr̄ ꝙ arguitur a nō diſtributo ad diſtributū ex pte illius termini ſubſtantis. Et hec de t̄mis infinitis dicta ſufficiant.

¶ De ſillogiſmis in modalibus.

In hac parte de ſillogizatione ex propoſitionibus modalibus agendum ē. Et ponitur queſtio talis.

¶ An ex propoſitionibus modalibus valeat fieri ſillogiſmus tenens de forma acceptionis terminorum: Et probatur ꝙ non.

¶ Primo/ nō valet/ omnis homo currit: omne riſibile neceſſario ē homo: ergo omne riſibile neceſſario currit: ¶ Si forte dicas ꝙ ex ſola minori modali nō ſeqꝛ ꝯcluſio modalis. ¶ Cōtra/ nō ſequitur/ omnis homo poſſibiliter eſt animal: omne album ē hō: ergo oē albū pl̄r ē aīal: ⁊ tū maior ē modalis: ⁊ arguiꝛ ī barbara: igitur: ꝙ nō ſequatur patet clare.

¶ Secūdo nō valet/ oīs leo poſſibiliter nō ē currēs: ⁊ omne rugibile poſſibiliter ē currēs: ergo omne rugibile poſſibiliter nō ē leo: ⁊ tamē arguiꝛ in ceſare: ꝙ non valeat patet: quia antecedens eſt verum ⁊ ꝯſequens falſum: tenendo copulam abſolut a tempore inde ineſſe conſequentis.

¶ Tertio nō ſequiꝛ/ omnis homo impl̄r eſt equus: ⁊ omnis homo omne album eſt: ergo omne albū impoſſibiliter eſt equus: attamē arguiꝛ in tertia figura: igitur: Quod nō ſequaꝛ patet: quia caſu ꝙ ſit tantū vnū albū in mundo qđ ſit homo: aīs ē verum ⁊ ꝯñs falſum Ueritas premiſſarum patet ꝑ falſitatem ſuarum contradictoriarum: ⁊ falſitas ꝯñtis probatur per veritatem ſue contradictorie que eſt iſta: aliquod albū poſſibiliter eſt equus.

¶ Sed in contrarium arguitur/ bene ſequitur/ oīs hō neceſſario ē aľ: oē riſibile neceſſario ē hō: ergo oē riſibile neceſſatio eſt animal

¶ Pro huius qōnis expeditione ponitur talis ꝯcluſio. ¶ Ex duabus propoſitionibus modalibꝰ vel ex vna modali ⁊ alia de ineſſe poteſt fieri combinatio vtilis ad inferēdum ꝯcluſionem: ſecluſis defectibus omnibus tam illationis ꝙ connexionis.

¶ Pro quo ſciēdum ꝙ in modalibꝰ (ſicut in aliis ꝓpoſitionibus) poteſt cōtingere defectus in ſillogiſmis dupliciter. Uno modo in diſpoſitione extremitatum cum medio in añte. Alio modo in ꝯcludēdo: qꝛ ꝯcluditur modus qui nō debet ꝯcludi: vel quia variatur appellatio vel aliquid huiuſmodi. Ex parte vero medii vel diſpoſitionis extremitatum cū illo/ poteſt multipliciter contingere defectus. Ideo oportet medium nō teneri magis ample vbi nō diſtribuitur ꝙ vbi diſtribuitur. ¶ Similiter requiritur ꝙ medium verificari nō poſſit de aliquo ſecūdū acceptionē quā habet in premiſſa affirmatiua de quo minime in negatiua poſſit. Et ſeruetur appellatio ſemꝑ nō ſolū formalis/ ſed etiam virtualis.

¶ Eſt etiam hic ſumme notādū ꝓ defectibus ꝓuenientibus ex parte ampliationis aut reſtrictionis/ tā ratiōe medii ꝙ extremitatū in concluſione/ eos ipſos defectus dupliciter ꝓuenire poſſe vel ex pte ampliationis cauſate a modo: vel ex parte abſolutionis a tēpore. Uñ nō valet/ omne quod eſt poſſibiliter nō ē leo: aliquis leo poſſibiliter eſt omne quod eſt: ergo leo poſſibil̄r nō ē leo: ſi copule nō abſoluātur in añte: ſed bene li eſt ī ꝯñte. Nā daꝛ añs verū ⁊ ꝯñs falſum clariſſime ⁊ defectus eſt: quia arguitur a minus ad magis amplum ex parte de ineſſe illarum propoſitionum. Et final̄r oēs cōditiones q̄ in aliis ſillogiſmis requiruntur oportet ſeruari ī iſtis. Et licet hoc cum his que alias dicta ſunt ſufficeret: vt tamē facilior ſit doctria/ ꝓ hac materia/ ponūtur alique regule. Et primo pro ſillogiſmis affirmatiuis.

¶ Prima regula. Omnes premiſſe valētes inferre vnam propoſitionem modalem de neceſſario/ aut cōtingenter/ affirmatis/ aut vnam de ineſſe affirmatiuam poſſunt inferre vnam de poſſibiliter: ⁊ oēs potētes inferre vnā de ipſe poſſunt inferre vnā de li poſſibiliter non: Et intelligiꝛ nullo ꝺfectu ꝯmiſſo.

¶ Secunda regula. Ex quibuſcūqꝫ premiſſis licet inferre vnam propoſitionem cuius modus ſit ſinonimus (modo poſito in maiori: accipiēdo maiorē non pro prima premiſſa preciſe ſed vt ſupra dictū eſt) vt bene ſequitur/ homo cōtingenter eſt currens: omnis homo neceſſario eſt albus/ ergo album currēs neceſſario eſt: in quo ſillogiſmo ſecunda propoſitio eſt maior.

¶ Tertia regula. Ex ambabus de neceſſario ſequitur concluſio de neceſſario: ⁊ ex ambabus ꝺ poſſibil̄r ſequitur ꝯcluſio de pl̄r. Et idē dico ꝺ li contīgēter. Et itelligo hec ſeruatis ſeruādis. Sed ex ambabus de impoſſibiliter nō ſequitur concluſio de impoſſibiliter: quia arguetur ex puris negatiuis virtualiter. Unde non valet/ omnis homo impoſſibiliter eſt equus/ omne hinnibile impoſſibl̄r ē homo: ergo oē hinnibile impl̄r eſt equus. Cōſimiliter ex ambabus de poſſibiliter nō/ nō ſequitur: vt nō valet/ omnis homo poſſibl̄r nō currit: omne riſibile poſſibiliter non currit ergo omne riſibile poſſibiliter nō eſt homo ſecūdum reales. Ratio eſt/ quia li impoſſ̄r eſt modꝰ negatiuus cum cōtradicat li pl̄r: ⁊ ſic arguiꝛ ex puris negatiuis/ vel ex ambabus negatiuis (vt dictū eſt) ⁊ idē dico de li poſſibiliter non.

¶ Quarta regula. Ex maiori de poſſibili/ ⁊ minori de neceſſario: ſequitur concluſio de neceſſario de modo loquendi inconſueto: nō tamen de ꝯſueto: vt bū ſequitur/ omnis homo pl̄r eſt currēs: omnē riſibile neceſſario eſt homo: ergo oē riſibile currēs neceſſario ē. Nō tū ſeqꝛ iſta/ oē riſibile neceſſario eſt currens: qꝛ variatur appellatio.

¶ In oībus iſtis ⁊ aliis in quibus dicitur concludendam eſſe propoſitionem de īconſueto modo loquendi/ ratio eſt vt ſeruetur eadē appellatio: vel vt ꝑ nō arguatur a non diſtributo ad diſtributum formaliter aut virtualiter.

¶ Pro ſillogiſmis negatiuis ponūtur aliq̄ regule quarum prima talis eſt:

¶ In ſillogiſmis negatiuis ex duabus propoſitionibus modalibus oportet ꝙ concluſio ſequaꝛ copulam premiſſe negatiue: hoc eſt ꝙ modus ꝯcluſionis ſit ſinonimus modo negatiue: que ē maior in talibus ſillogiſmis: vt ex dictis patet. Unde bū valet in bocardo/ homo pl̄r non eſt animal: ⁊ omnis homo ꝯtingenter eſt rationale: ergo rationale pl̄r nō eſt aľ.

¶ Secunda regula. Ex maiori de impoſſibil̄r ⁊ minori de neceſſario: ſequitur ꝯcluſio de impoſſibil̄r vel de neceſſario negato. Si vero minor de poſſibil̄r ſit/ ſequiꝛ ꝯcluſio de impoſſibil̄r. Exemplum primi/ omnis homo impl̄r ē equus: omne riſibile neceſſario eſt hō: ergo oē riſibile impoſſibiliter eſt equus: vel oē hinnibile nō neceſſario ē equꝰ. Exemplum ſcđi ex eiſdē t̄ſis poteſt fieri/ mutatis modis. Iſte dicte regule cōpetūt oībus figuris: nec ē neceſſe addere regulas peculiares pro prima/ nec pro tertia figura.

¶ Tertia regula / in ſecunda figura ex duabus p̄miſſis quarū vna eſt de poſſibiliter ⁊ alia de pſr īnō: formaliter vel equiualēter nihil ſequitur. Ut non valet / omnis homo pſr nō currit: ⁊ omne ratōale pſr currit: ergo omne rationale pſr nō eſt hō. Et ſimiliter nō ſequit̄ / omnis homo nō neceſſario currit / ⁊ oē riſibile pſr ē currēs: ergo oē riſibile nō neceſſario eſt homo: Et ratio eſt / quia medium de aliquo poterit verificari in p̄miſſa affirmatiua: de quo nō poterit in negatiua ſeruata apellatione virtuali q̄ poterit cognoſci aſpiciēdo appellationē formalē que ē in affirmatiua ei contradicenti.

¶ Quarta regula / in propoſitionibus modalibus habentibus plures modos qualis eſt iſta / omnis homo neceſſario poſſibilr̄ currit / ⁊ ſimiles / iudicium debet ſumi a primo mō / quia ille modus modificat aggregatum ex modo ſecundo ⁊ copula verbali: ⁊ ab illo ex rigore vocatur modalis. Et ab illo debet denominari: ita quod ſi prim⁹ modus fuerit ly neceſſario / vocabitur ꝓpoſitio de neceſſario: ⁊ ſic de alijs. Et ſi aliquis velit ꝙ ſecūdus modus ſumat̄ tanꝗ̄ principalis: ⁊ ꝙ ab illo habeat propoſitio ꝙ ſit modalis nō debet admitti in rigore ſeruata proprietate locutionis: Si vero admittatur tunc iudicium eſſet de illo modo: ac ſi eſſet primus modus ; ⁊ de primo modo ac ſi eſſet ſecundus.

¶ Poſitis regulis pro premiſſis quarū quelibet ē modalis ponuntur alie ꝓ premiſſis quarum vna eſt modalis ⁊ alia de ineſſe: ¶ Sed ſciendum ē prius ꝙ propoſitio de ineſſe vt in propoſito eſt duplex: quedam eſt de ineſſe ſimpl̄r ⁊ eſt illa que ē in materia naturali neceſſaria: vt hō ē aīl. Nō vero illa q̄ ē in materia remota licet ſit negatiua: vt homo nō ē equus: ī quibus li eſt abſoluitur a tempore. Alia ē de ineē vt nūc / ⁊ ē illa que in materia cōtingenti: vt / homo ē albus / homo eſt currēs. Et hec diſtinctio ponit̄ communiter a doctoribus antiquis ⁊ a doctore ſancto opuſculo. 47. de natura ſillogiſmorum ꝙ inter ei⁹ opuſcula indubitata computatur. ¶ Premiſſa hac diſtinctio ne ponuntur regule. Quarum prima eſt.

¶ Ex maiori de neceſſario ⁊ minori de ineſſe ſimpl̄r ſequitur cōcluſio de neceſſario. Ut bene valet / omne album neceſſario ē ſubſtātia: omne riſibile ē animal: ergo omne riſibile neceſſario eſt ſubſtātia. Si vero minor ſit de ineſſe vt nūc / nō valet: vt nō ſequit̄ / omnis homo neceſſario eſt animal / ⁊ omne album ē hō: ergo oē albū neceſſario ē aīl / q2 ex p̄telli⁹ t̄ ī album arguitur a non amplo ad amplum.

¶ Scd̄a regula / ex maiori de ineſſe vt nūc ⁊ minori de neceſſario nō ſequitur cōcluſio de neceſſario. Ut non valet / omnis homo eſt currens: omne riſibile neceſſario eſt homo: ergo omne riſibile neceſſario eſt currens: bene tamē ſequitur / omnis homo eſt currēs: omne album neceſſario eſt homo: ergo oē albū quod pſr ē album ē currēs : ⁊ li quod refert medium vbi nō ſtat ample: ⁊ facit ſinonimitatem intrinſecā cū illo. Et ſic debet intelligi philoſophus primo ꝑorum quando loquitur ꝺ de ineſſe. Uolo dicere quod in prima regula loquitur ꝺ de ineſſe ſimpliciter ⁊ in ſecūda ꝺ de ineſſe vt nunc / alias ſuum dictum minime verum eſſet.

¶ Tertia regula / in modis particularibus p̄me figure / ſi vniuerſalis fuerit de neceſſario ſiue illa fuerit affirmatiua ſiue negatiua: ⁊ particularis ꝺ ineē ſimpliciter: ſequitur concluſio de neceſſario. Exempla patent.

¶ Pro ſecunda figura in ſillogiſmis vniuerſalibus: ſi vniuerſalis negatiua fuerit de nc̄cio ⁊ vniuerſalis affirmatiua ꝺ ineē ſimpl̄r ſequit̄ concluſio de nc̄ario negato. Ut bn̄ valet / omnis homo nc̄rio eſt animal / omne riſibile eſt homo: ergo omne riſibile nō nc̄ario eſt animal. ¶ In modis autem particularibus ſcd̄e figure ex vl̄i ꝺ nc̄cio ⁊ minori de ineſſe: ſimpl̄r ſequit̄ cōcluſio de neceſſario: ⁊ de hoc ſi vl̄is ſit negatiua: alias nō oportet.

¶ Pro tertia figura p̄ma regula in ſillogiſmis affirmatiuis vbi quelibet premiſſa ē vniuerſalis: quecūꝗ̄ illarum pōt eē de neceſſario / ⁊ ſeruatis conditionibus ſequitur cōcluſio de nc̄cio. In negatiuis vero / vbi āb̄e p̄miſſe ſūt vl̄es / ſi premiſſa affirmatiua fuerit de nc̄cio ⁊ negatiua de ineē ſimpliciter ſequit̄ concluſio de nc̄cio negato. Et breuiter in ſecunda figura ⁊ in tertia illa poteſt eē de nc̄cio q̄ ſumit̄ ꝓ maiori q̄ñ reducitur ad primam figuram.

¶ Secunda regula / in ſillogiſmis affirmatiuis vbi vna premiſſe eſt vniuerſalis ⁊ alia particularis. Si premiſſa vl̄is fuerit de nc̄cio ⁊ minor de ineſſe ſimpliciter ſequitur cōcluſio particularis de nc̄ario. In negatiuis ſimiliter ad hoc ꝙ valeat oportet ꝙ in p̄miſſa negatiua ſit vniuerſalis: ⁊ de neceſſario ad hoc ꝙ ſequat̄ cōcluſio de neceſſario negato / nō tn̄ negat̄ quin aliquando poſſit eē p̄miſſa de ineē vt nūc ſeruatis ſeruandis. Et memēto ſemp hic in ꝓpōnibus ſimpliciter de ineē copulam abſolui a tp̄e q̄d debet ſeruari in ſimili forma.

¶ Nunc vltra dicta peculiariter dicendum eſt de li cōtingēter. Pro quo ſciēdum primo ꝙ diſtributio ſequēs li cōtingenter nō ē ſufficiēs ad hoc ꝙ nō arguatur ex puris particularibus: niſi ꝓueniat a negatione cadēte ſupra li cōtingēter: ita ꝙ in vna premiſſa li cōtingēter negetur ⁊ in alia affirmet̄. Un̄ iſta conſequētia nō valet / oīs homo cōtingēter nō eſt animal ⁊ oē riſibile cōtingēter eſt animal: ergo omne riſibile cōtingēter eſt homo: nec in ceſare: quia maior non eſt negatiua vt in ꝓpoſito. Si tamē maior eēt iſta / oīs homo nō cōtingēter eſt animal / bene valeret / ⁊ ꝙ prima q̄ñ nihil valeat patet / ponēdo loco de ly animal: li album: loquor ſcd̄m reales: Et ꝙ maior nō ſit negatiua patet ex dictis.

¶ Diſtributio vero precedēs ly contingēter eſt ſufficiēs ad ſillogizandū. Ut bn̄ valet / omnis homo cōtingēter eſt currēs: omne riſibile contingēter eſt homo: ergo omne riſibile cōtingenter eſt currēs: ⁊ ſimiliter ſequitur / omnis homo omne animal cōtingēter ē / oē animal cōtingenter ē riſibile : ergo omnis homo contingenter eſt riſibilis. Unde infertur ꝙ ex parte mediū nō incōuenit variare appellationē reſpectu de ly contingenter. Nā dato ꝙ in vna p̄miſſa mediū p̄cedat ly cōtingēter ⁊ ī alia ſequat̄ nō incōuenit. ¶ Hoc notato ponitur prima regula.

¶ Ex ambabus de contingenter affirmato ſeq̄t̄ ↄclō de cōtingēter affirmato ſeruata appellatiōe terminorum ↄditis. Ut bene valet / ſortes cōtingēter eſt albus / ⁊ ſortes omne album cōtingenter eſt / ergo ſortes ſortes cōtingenter eſt. Simil̄r ex duab⁹ negatiuis de cōtingenter ſequitur cōcluſio negatiua ꝺ cōtingēter ſeruata appellatione. Ut bene valet / omnis homo nō cōtingēter ē albus: omne riſibile nō contin-

gen ter eſt album: ergo omne riſibile homo nõ cõtingenter eſt. Et ꝙ iſte ↄñe ſint bone patet ꝑ exponẽtes. Similiter ex vna de cõtingenter negato ⁊ alia de contingẽter affirmato ſequitur ↄcluſio de li contingẽter negato ⁊ nõ affirmato nec vna de neceſſario niſi in ꝑmiſſa de ly cõtingẽter affirmato tam medium ꝙ extremitas precedãt copulam/ quia tũc bene poterit inferri (licet nõ ſillogiſtice) quecunqꝫ cõcluſio: quia talis ꝑmiſſa erit impꝓꝛis ꝺ̃ forma acceptionis terminorum: vt puta ſi dicamus/ ſortes omne album cõtingẽter eſt: ꝙ eſt impꝓꝛis cũ ſua ↄdictoria ſit neceſſaria. Et hoc intelligo ſcõm verã realiũ opinionẽ. Et ꝙ talis ↄña nõ mereat dici ſillogiſtica ex ſupra dictis pꝫ.

¶ Secunda regula/ ex maiori vniuerſali negatiua de ly cõtingẽter/ ⁊ minori vniuerſali affirmati de ineẽ ſequitur in celarent vniuerſalis negatiua ꝺ̃ ly contingenter.

¶ Tertia/ ex maiori vniuerſali affirmatiua vel vniuerſali negatiua de li cõtingẽter: ⁊ ex minori ꝑticulari affirmatiua vel negatiua/ ſequitur cõcluſio ꝑticularis negatiua vel particularis affirmatiua in darij vel in ferio. In quibus omnibus ⁊ precipue in modis indirecte cõcludẽtibus oportet aſpicere ad appellationem ne varietur: ⁊ alias cõditiones: ⁊ tunc queſcũqꝫ premiſſa fuerit de cõtingẽti poteſt ſequi cõcluſio de contingenti.

¶ In ſecunda figura ex vna de ineſſe ⁊ alia de cõtingẽti valet ſillogiſmus/ dum tamẽ ſeruetur appellatio cum alijs conditionibus. Ut bene valet/ omnis hõ nõ contingẽter currit/ ⁊ omne album ẽ homo/ ergo omne album quod eſt non contingenter currit: Similiter in baroco/ omnis homo currit/ album non contingenter currit: ergo album homo non contingenter eſt.

¶ In tertia figura ex vna de ineſſe ⁊ alia de cõtingẽter ſi minor nõ ſit negatiua ꝺ̃ ineẽ: ⁊ altera ꝑmiſſarũ ſit vlis/ ẽ bonꝰ ſillogiſmꝰ: vt bñ valet/ ols hõ cõtingenter currit/ ⁊ omnis hõ eſt albus: ergo albũ contingenter currit.

¶ Nunc ponuntur regule pro mixtiõe modalium quarum vna ẽ de cõtingẽti. ¶ Ex maiori ꝺ̃ contingẽti ⁊ minori de neceſſario ſequitur cõcluſio de cõtingenter in prima figura ſi nullꝰ aliꝰ defectus committatur. Ex maiori de neceſſario ⁊ minori de contingẽti ſequitur cõcluſio de poſſibiliter in quocunqꝫ modo prime figure: vel de neceſſario: nõ tamẽ de cõtingẽti: quia nõ valet/ omne album neceſſario eſt corpus/ ⁊ omnis homo cõtingẽter ẽ albus: ergo omnis hõ contingẽter eſt corpus. Et loquor ſecũdum reales ſecũdũ quos hec eſt neceſſaria/ omnis homo eſt corpus/ ſumpto ly corpꝰ ꝓut ẽ de ꝑdicamẽto ſubſtãtie Sed dices hoc eẽ cõtra philoſophum primo priorum dicentem. Ex maiori de neceſſario ⁊ minori de contingẽti poſſe ſequi cõcluſionem de contingẽti. Ad hoc dicitur hoc eẽ verum ſumẽdo li cõtingenter pro li pꝪr: alias certe eſt inſtantia contra philoſophum. ¶ In ſecũda figura ſimiliter valet predicta mixtio: dum tamen non varietur appellatio. Ut bene valet/ nullus homo cõtingenter eſt animal/ ⁊ omne riſibile neceſſario ẽ animal: ergo oẽ riſibile hõ nõ cõtingẽter eſt. ¶ In tertia figura eodem pacto valet/ dum tamẽ altera premiſſarũ ſit vniuerſalis/ ⁊ minor non ſit negatiua de neceſſario. Ut bene valet in datiſi/ omnis homo cõtingenter currit/ ⁊ homo neceſſario eſt riſibilis: ergo riſibile contingenter currit. Ex maiori de cõtingenti ⁊ minori ꝺ̃ poſſibili: ſequitur concluſio de cõtingenti vel de poſſibili indifferẽter nullo defectu ↄmiſſo: ſed ex maiori ꝺ̃ poſſibili ⁊ minori de cõtingẽti nõ ſeqꝛ ↄclo de ↄtingẽti bñ tamen de poſſibili.

¶ Dicto de modalibus diuiſis/ reſtat breuiter dicere de modalibus compoſitis. ¶ Et ponuntur due regule quarum prima eſt.

¶ Subſumendo ſub toto dicto quando totale dictum diſtribuitur/ bene valet ſubſumptio/ vt bñ valet/ omne ly hominẽ currere eſt poſſibile: ſed animal currere eſt ly hominem currere: ergo animal currere eſt poſſibile. Similiter/ nullũ ly hominem eẽ aĩal ẽ impꝓꝛe: ſed iſta oꝛo/ hõ ẽ aĩl/ ẽ li hominẽ eẽ aĩal: ergo iſta oratio/ hõ eſt animal/ ẽ impꝓꝛis. ¶ Et ſi contra hoc arguas ꝙ dictum nõ poteſt diſtribui qꝛ ꝓpoſitio modalis compoſita ſecũdum ſanctum thomam ẽ ſingularis: ac ꝑ ↄñs erit ſillogiſmus expoſitoꝛius ⁊ nõ de terminis ↄmunibus. ¶ Ad hoc dicit/ ꝙ dupliciter ꝓpoſitio dicit ſingularis. Uno modo qñ ſubiectum eiꝰ ſupponit diſcrete/ ⁊ ſic iſta eſt ſinglꝛis/ ſortes currit. Alio modo qñ ſubiectum eius non ſupponit diſcrete/ ſed tñ ꝑdicatum nõ ſtat cõuenire alicui ſuppoſito ſubiecti quin cõueniat omni ſimili/ tẽto ſubiecto materialꝛ Et ſic iſta ẽ ſingularis/ hominem currere eſt pꝓꝛe: quia idem eſt iuditium de illo/ hominem currere: ⁊ de alio/ hoĩeꝫ currere/ ⁊c. Et dictũ. S. T. intelligi dꝫ ꝺ̃ ſingulari ſcdo modo ⁊ non primo.

¶ Secunda regula/ ſub partibus dicti ſubſumẽdo nõ valet fieri ↄña ſillogiſtica vt nõ valet/ omne ens eẽ deum ẽ pꝓꝛe: equinitas ẽ ens: ergo eqnitatẽ eſſe deum eſt pꝓꝛe. Ratio huius ẽ quia ſemꝑ medium tenebitur diuerſimode.

¶ Hic aduerte doctorem quendam dicere dicta in modalibus compoſitis ſumi ſignificatiue ⁊ nõ materialiter: ꝓbat hoc per communem modum cõcipiendi hominum. Qui enim dicit/ bonum eſt hõieꝫ ieiunare/ nõ intelligit/ hanc ꝓpõneꝫ hõ eſt ieiunãs eẽ bonam/ ſed rẽ ꝙ̃ eſt hoĩem ieiunare: Hoc autẽ liceat aliquotiẽs ſic eẽ exiſtimẽ/ nõ tñ negãdum ẽ talia dicta ſumi multotiẽs malr/ ꝑſertim reſpectu horum modorũ/ ſcilicet pꝓꝛe/ ⁊c. ¶ Et ꝓbatur hoc autoritate. S. D. in p. d. 38. q. vnica. ar. 5. vbi ꝗrit/ an ſcientia dei ſit cõtingẽtiũ: in ſolutione quarti argumẽti. Dicit enim ſic/ qñ autem aliquod dictum ponit vt materia alicuiꝰ actus vt dictum/ oportet ꝙ materialiter ſumat: ⁊ nõ ſecũdũ quod ad ſignificatiõem rei refert: vt cum dicitur/ ſcio iſtum currere. ¶ Secũdo ꝓbat ex ↄmuni vſu. Sicũ quis dicat/ moyſes ſcripſit deum in principio creauiſſe celum ⁊ terram: cõſtat ſenſum eẽ moyſen ſcripſiſſe hãc ꝓpõnem/ in principio creauit deꝰ celum ⁊ terrã/ ¶ Preterea cõmunis modꝰ cõcipiẽdi ↄcedit iſtas ꝓpoſitiones/ oẽ ens eẽ deum ẽ pꝓꝛe: omnem creaturam eſſe ſortem ẽ pꝓꝛe. ¶ Tertio rõne/ nam ꝗro: qñ dicit/ hominem eẽ equum ẽ verum: quo modo ſumit ly verum vel ꝓ ente vero vel ꝓ propoſitione vera. Si ſecundũ ergo tale dictum ſtat materialiter vt notum eſt: Si primum/ ergo illa propoſitio eſt vera ꝙ̃ eſt impꝓꝛe ↄña tenet/ qꝛ omne ens in quãtum ens (ſiue ſit ens realle ſiue rationis) eſt verum. ¶ Sed dices cõtra. D. S. dicit omne ens rationis eſſe vel relationẽ/ vꝛ negationẽ: ſed neutrũ iſtoꝝ ẽ li hõeꝫ/ eẽ equũ. ¶ Rñdetur ad hoc D. S. loqui de ente ratiõis habẽte ꝓximũ fundamentum in re: quale nõ eſt hominem eſſe equum. Et

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

ſimile eſt de chimera: nam chimera formaliter ⁊ principaliter nõ importat negationē nec relationē: tamen chimera dr̃ ens rõnis ¶ Preterea ſi dictum eēt verū ſequeretur hanc eē falſam/ omne ens eē deum eſt p̄ſe/ ꝯñs eſt cõtra oppoſitam opinionem tenētes: vt patet in ſuis ſcriptis igitur. Cõſequētia ꝓbatur ex doctrina eorum. Nam ipſi dicūt ꝙ illi modi ampliant vſque ad imaginabilia. ſ. omne ens imaginabile eē deum eſt p̄ſe: igit̃. ¶ Si dicas illos velle dicere totū id quod ſignificat dictum ampliari ſed nõ partes dicti. Cõtra igit̃ hec ē falſa/ chimerā eē ē impoſſibile: p̄z hoc: q̄a cū chimera nõ ſit/ pars dicti nõ eſt: ⁊ hoc requirit̃ ꝓ te igit̃: Uerumq̃ aliquis arguēs poteſt ſupponere talia dicta teneri ſignificatiue/ vel prout accipiſitur pro complexe ſignificabilibus (vt gregorius d̃ ariſmino opinatur) ideo ponitur.

¶ **Tertia regula ſub ꝑtibus dicti tenti ſignificatiue/** ſi nõ ſumat̃ ſicut in modalib⁹ diuiſis vel taliter ꝙ poſſimus ſub eis deſcēdere nõ valet ſub eis fieri ſubſumptio cõſtituēs ꝯñam ſillogiſticam. Uñ nõ valet omne ens eē diuinitatem ē p̄ſe: humanitas ē ens: ergo humanitatem eē diuinitatem ē poſſibile. Nõ valet inquam niſi taliter ſumat̃ li ens ꝙ ſtet ſolum pro oībus entibus nūc exiſtētibus: ⁊ ꝙ ad illa poſſim⁹ deſcēdere ⁊ tunc conſequens eſt falſum ſicut ⁊ maior.

¶ Quidam dicunt ꝙ ſub terminis precedētibus modum in modalibus compoſitis licet ſubſumere nõ tamen ſub ſequētibus modum. Uñ ſi dicas/ omnem hominem p̄ſe eſt eē animal: dicunt poſſe ſubſumi ſub ly hominem/ ſed non ſub li animal: ſed hoc dictū falſum credo/ ſi talis ꝓpoſitio ſumatur in vero ſenſu cõpoſito: tūc enim nõ refert dicere illo mõ vel iſto. ſ. hominē eē animal eſt p̄ſe: ⁊ ſi refert/ iam ſenſus eſt aliquo modo diuiſus.

¶ **Aduerte hic tū primo õēs cõſequētias nõ ſillogiſticas** ſecūdum regulas poſitas habere vnum vel plures defectus ex p̄dictis. Et committuntur illi q̄ reſpiciūt ampliationem vel appellationem tā ex ꝑte medij in añte ꝙ̃ ex parte extremitatum in añte ⁊ ꝯñte.

¶ Aduerte ſcd̃o circa appellationē formalē ⁊ virtualē neſallaris. ¶ Aduerte tertio/ ne extremitates verificari poſſint ꝓ õnino diuerſis in añte ⁊ ꝯñte: ſicut hic/ omnis homo ē ens: ſortes eſt homo: ergo ſortes neceſſario eſt ens. Nam ly ens verificari põt ꝓ ente ꝯtingēti ĩ antecedēte: ⁊ in conſequēti ſolum pro ente neceſſario. Unde arguit̃ ab ampla appellatione ad minus amplam ex parte ſuppoſitorum/ eo ꝙ li ens in antecēde ſtet ꝓ entibus q̄ ſunt ſiue illa neceſſaria/ ſiue cõtingētia ſint: in ꝯñte vero ꝓ entibus neceſſarijs. Hoc idem aduerte circa medium ſecūdum regulas datas.

¶ Aduerte quarto q̄ ſit ꝓpoſitio affirmatiua ⁊ q̄ negatiua in propoſito.

¶ **Reſtat nunc ad argumenta reſpondere.**

Ad primum reſponſio patet ex ſecūda regula p̄dicta ꝓ ſillogiſmis conſtitutis ex vna modali talia d̃ ineē. ¶ Ad replicam dicit̃ ꝙ defectus eſt quia arguit̃ a nõ amplo ad amplum cum diſtributione ex parte minoris extremitatis. ¶ Ad ſcd̃m negatur ꝙ arguatur in ceſare: q̄ medīū ꝓ aliquo põt verificari in primiſſa affirmatiua de quo nõ poteſt verificari in negatiua/ ſeruata appellatione virtuali q̄ cognoſcenda ē per appellationē ſue cõtradictorie. Similiter ex ꝑte maioris extremitatis eſt defectus: virtualiter enim arguitur a magis amplo ad minus amplum: ſi enim leo in añte ſtat ꝓ eo quod p̄ſe eſt leo: ⁊ in ꝯñte ꝓ eo ꝙ neceſſario eſt leo. ¶ Ad tertium dicitur ſicut ad replicā ꝙ ex ꝑte minoris extremitatis arguitur a non amplo ad amplum cum diſtributione.

¶ De ſillogiſmis in relatiuis.

Nunc queritur conſequenter/ An in relatiuis valeat ſillogiſmus? Et ꝓbatur ꝙ nõ quia nõ valet/ omnis homo ē ipſemet/ ſortes ē homo: ergo ſortes ē ipſemet (ſuppoſito ꝙ li ipſemet referat li homo in maiori) ⁊ tamē eſt in darij: igitur: ꝙ nõ valeat patet/ quia ſenſus ꝯñtis eſt/ ſortes ē ipſemet omnis homo. Si dicas ꝙ non debet referre ly homo ſed minorem extremitatem. Cõtra/ ſequeret̃ quod illa ꝯña nõ eēt ſillogiſtica ꝯñs eſt falſum ergo ⁊ añs: cõſequētia patet: quia iam ly ipſemet ſumeretur equiuoce: ⁊ ſic argumentaremur in quatuor terminis.

¶ Secūdo ſic/ nõ valet/ omnis homo eſt ipſemet/ omnis equus ē ipſemet: ergo omnis equus omnis homo eſt: ⁊ tamē arguit̃ in ſecūda figura nullo exiſtente defectu: igitur: ꝙ nõ valeat ex ſe eſt notum: ꝙ nullus defectus committatur patet: quia ſi aliquis committeretur eēt quia arguitur ex puris affirmatiuis in ſecūda figura: ⁊ hoc nõ eſt verum: igitur: ꝯña ē nota/ ⁊ minor patet: quia medium diſtribuit̃/ quo exiſtēte defectus ille nõ impedit: igit̃. ¶ Tertio nõ valet/ nullus homo vt homo nõ eſt ipſemet/ ⁊ omnis homo nõ eſt ipſemet: ergo nullus homo eſt homo vel homo: tamen arguitur in cameſtres: igit̃: ꝙ nõ valeat patet/ ſuppoſito ꝙ li ipſemet in p̄ma ꝓpõne referat ſcd̃am p̄tē diſiūcti añs ē verum ⁊ non ꝯñs: vt patet per deſcendentes.

¶ **Pro huius queſtionis deciſione ſciendū** ꝙ in modo ſillogizandi in relatiuis: tot ſunt ſentētie quot capita: ⁊ non ſolum plures/ ſed etiam in ſe valde oppoſite. Unde ſub breuibus ponā quaſdam regulas inſequendo illa que ſunt conformiora communi modo concipiendi.

¶ **Sciendum igitur ꝙ relatiua poſſunt eē** maior extremitas/ vel minor extremitas/ vel medium ⁊ põt eē ĩ ſillogiſmis affirmatiuis/ ⁊ ĩ negatiuis: ⁊ põt referre eundē t̃m ⁊ diuerſum. Ponitur ergo regula generalis que talis eſt.

¶ **Si relatiuum referat ſemper eundem terminum** tam in affirmatiuis ꝙ̃ in negatiuis: tam quando eſt medium ꝙ̃ qñ eſt extremitas / ex tali relatiuo poterit fieri bonus ſillogiſmus ſeruatis conditionib⁹ ſuprapoſitis.

¶ **Secunda/ ſi relatiuum capiatur ꝓ medio** tam in affirmatiuis ꝙ̃ in negatiuis: oportet ꝙ referat ſemp eundem terminū numero: ⁊ nõ licet aliū ⁊ alium terminum referre in quocunq̃ relatiuorū genere: q̄a alias deſtrueret̃ totū fundamenū ſillogiſmorū. ſ. ꝙ aliq̄ ꝯña eēt bonus ſillogiſmus in qua null⁹ t̃s eēt bis ſumptus/ ⁊ relatiuū eēt mediū ſecundū vocē ⁊ non ſecundū rem: ⁊ neceſſario ſumeretur equiuoce: cum relatiuum habeat ſignificationē dependentē ab añte vt in p̄uis dictū eſt. Fateor tñ ꝙ ſi relatiuum fuerit ly ipſemet vel aliud ſimile: tunc tale relatiuū non eē reciprocū ꝓprie vt in p̄uis dictū eſt. ¶ Sed dices contra ad hoc ꝙ non ſit equiuocatio ſufficit relatiuū referre eūdē terminū ſpecie: igit̃ regula nulla: ꝯña ē nota ⁊ añs patet: quia idem termini ſecundum ſpeciē rep̄ntant eādem rem nūero: vt ſunt/ hõ/ homo. Unde videt̃ ꝙ illi t̃ri poſſint ſumi ꝓ extremitatibus. ¶ Ad hoc rñdetur negando ꝯñam. Nã dato ꝙ in ſillogiſmo vbi ponuntur illi termini relatiuum ſignificaret eandē rem

numero dabitur alius ſillogiſmus eiuſdem forme/ in
quo hoc non fieret / eo quod ſinonimitas extremita-
tum inter ſe non ſit intrinſeca.

¶ Tertia regula. Si relatiuum ſit maior ex
tremitas vel minor extremitas ſimiliter oportet ꝙ re
ferat eundē t̄rm nūero / ⁊ dato ꝙ aliq̄ dicāt hoc eſſe ne
ceſſariū ī ſillogiſmis negatiuis nō t̄n ī affirmatiuis: me
li⁹ t̄n eſt ꝙ ī vtriſꝗ ſeruet̄ ꝓpter rationem dictam ī ſe
cunda regula. Hoc patet in hoc ſillogiſmo/ homo riſi
bile nō eſt/ omnis homo eſt ipſemet/ ergo ipſemet riſi
bile non eſt. Nam ſi ly ipſemet referat diuerſa ibi cō-
ſequentia eſt nulla/ vt patet deſcendēdo. Et ſimiliter
hic/ omnis homo habens equum non equitat illum/
⁊ homo habens leonem eſt homo habens equum/ er-
go homo habens leonem non equitat illum. Etiā ali-
qui dicunt ꝙ hoc non oportet obſeruari in ſillogiſmis
negatiuis quando relatiuum eſt vna extremitas ⁊ ne
gatio ponit̄ in illa p̄miſſa vbi eſt relatiuum: ⁊ exempli
ficant in his ſillogiſmis/ oīs homo nō eſt ipſemet: ri-
ſibile eſt homo: ergo riſibile non eſt ipſemet. Et ſimili
ter/ quilibet equus hominis ipſiuſmet quodlibet al-
bum non eſt: ⁊ quilibet equus leonis equus hominis
eſt: ergo quilibet equus leonis ipſius met album non
eſt. Et etiam ſi diſtribuatur extremitas dicēdo/ quod
libet album nō eſt. Si vero negatio eſſet in minori/ ſil
logiſmus eſſet nullus. Ut patet hic/ quilibet equ⁹ ho-
minis ipſius met quilibet equus eſt/ ⁊ quodlibꝫ albū
leonis quilibet equus hominis non eſt: ergo quodli-
bet album leonis ipſiuſmet quilibet equus non eſt.
Nam caſu quo leo haberet vnum equum album ⁊ ho
mo vnum equum nigrum / antecedens eſt verum ⁊
conſequens falſum.

¶ Dic tamē ſcito plures logicos dicere relatiuū
reciprocum ſupponere ſicut ſuū āns vbicunꝗ ponat̄:
licet dicāt differentiā eē in hoc: ꝙ quando ponitur re
latiuum reciprocum in eadem categorica: cum ſuo an
tecedenti: ſi ſuum āns ſupponat diſtributiue/ relatiuū
ſupponit diſtributiue ſigillatim: Si vero in alia ca-
tegorica ſupponit ſimiliter diſtributiue ſed nō ſigilla-
tim. Unde in iſto ſillogiſmo/ omnis homo eſt ipſemet
ſortes ē homo: ergo ſortes ē ipſemet. Si relatiuum il-
lud in concluſione referat medium/ arguitur a non di
ſtributo ad diſtributū abſolute. Et propterea debem⁹
ſic concludere/ ſortes eſt ipſemet homo. Nam nō p̄ot
referre li ſortes dato ꝙ referendo eſſet bona ꝯn̄a: quia
non eēt ſillogiſtica. Et ratio eſt quia argueret̄ in qua
tuor terminis: vt ſupra dictum eſt. Et ſi volueris opti
me concludere quando āns relatiui eſt medium/ pone
ſemp̄ tale medium in concluſione iuxta relatiuum: vt
ſeruetur relatio. Et hoc poteſt fieri ſi fuerit relatiuum
reciprocum explicite vel implicite vt accidit in relati
uis alietatis. ¶ Sed cōtra hoc argues/ quia illa cō-
ſequentia p̄ te eſt bona: ⁊ nō tenet niſi ſillogiſtice: ergo
Maior eſt nota: ⁊ minor probatur: q2 nō tenet niſi vir
tute medii vniti cum extremitatibus. ¶ Preterea il
la conſequentia non eſt inductio nec exemplum nec
enthimema: ergo ſillogiſmus a ſufficiente diuiſione.
¶ Ad hoc reſpondet̄ ꝙ illa ꝯn̄a non tenet virtute me
dii quando relatiuum refert diuerſa: ſed ſequitur ex
vna premiſſa/ aut ex vna premiſſarum aliquo addito:
Nam iſta ꝯn̄a eſt bona/ ſortes eſt homo: ergo ſortes ē
ipſemet: ⁊ t̄n āns eſt vna p̄miſſa ſillogiſmi p̄dicti: vt pa
tet. Similiter iſta cōſequētia eſt bona / omnis homo
eſt ipſemet ⁊ rationale: ſortes eſt homo: ergo ſortes ē
ipſemet ⁊ rationale: quamuis concluſio non ſequatur

ex minori: ſequitur tamen ex minori addito aliquo q̄d
includitur in p̄miſſis: ex hac videlicet ꝓpoſitione/ ſor
tes ē homo ⁊ rationale: Formalit̄ enim ſequitur / ſor-
tes ē hō ⁊ rōnale/ ergo ſortes ē ipſemet ⁊ rationale/ ⁊
hec ꝓpoſitio/ ſortes eſt homo ⁊ rationale includit̄
in p̄miſſis: ꝙ includatur in premiſſis patet/ quia īfert̄
ex illis. Nā formalit̄ ſequit̄/ q̄libꝫ hō ē ipſemet ⁊ rōna
le: ergo q̄libꝫ hō ē hō ⁊ rōnale: ⁊ vltra/ ſortes ē hō: er-
go ſortes eſt homo ⁊ rationale.
¶ Ex predictis ergo collige ꝙ tā ſub āte relatiui q̄
ſub ipſomet relatiuo licet ſubſumere: dum t̄n non va-
rietur relatio / nec alius defectus ex p̄dictis com-
mittatur.

¶ Nunc de relatiuis alietatis dicēdum eſt:
q2 q̄ dicta ſunt ītelligēda ſunt p̄cipue d̄ relatiuis idēti
tatis/ ⁊ maxīe d̄ reciprocis. ¶ Sed p̄ relatiuis alieta
tis eſt primo notandum ⁊ ſupponendum: ꝙ eſt ſeruā-
da ſinonimitas inter āns ⁊ relatiuum ei⁹/ quia ꝯmunī
ter ſic tenet̄. Uolo dicere/ ꝙ oportet ad inſtandum in
ſimili acceptione terminorum ſeruare ſinonimitatem in
ter āns ⁊ relatiuū. Quā iſte nō ſūt eiuſdē acceptiōis ter
minorum. ſ. omnis homo ⁊ alius homo ſunt currētia:
omnis homo ⁊ alius equus ſunt currentia: licet non
deſint qui op̄p̄m teneant. Et ideo ſi hoc non velimus
tenere poſſumus: ⁊ ſi ſupponeretur/ eēt admittēdum
ſed tunc multe regule logicorum patientur inſtātias:
⁊ ad tales op̄ꝫ dicere ꝙ ille ꝯn̄e ītelligūt̄ eē bone/ tenē
do ꝙ non ſit ſeruanda ſinonimitas p̄dicta.

¶ Sciendum vltra ſubſumptionem in iſtis
relatiuis poſſe fieri q̄ntupliciter. ſ. aut ſub āte tantū/
aut ſub relatiuo tantū / aut ſub āte ⁊ relatiuo ſimul/
aut ſub āte ⁊ alio t̄ro qui nec ſit antecedens nec rela-
tiuū ipſum/ aut ſub relatiuo ⁊ t̄ro qui nec eſt relatiuū
nec antecedens eius.

¶ His premiſſis ponuntur regule: ⁊ primo
ponitur generalis regula que hec eſt.

¶ Quandocunqꝫ relatiuum in conſequē-
te refert aliquem terminum poſitum in eodem conſe
quente ſinonimum cum ānti talis relatiui poſito in p̄
miſſis: ꝯn̄a erit bona excluſis defectibus. Ut bene va-
let/ cuiuſlibet leonis omnis leo eſt alius leo: fauellus
ē leonis leo: ergo fauellus ē a leōe ali⁹ leo. Aduerte t̄n
ꝙ non dr̄ hoc requiri ad ꝯn̄e bonitatē: ſed ꝙ ſi hoc fiat
ꝙ ꝯn̄a erit bona.

Secunda/ ſi ſubſumptio fit ſub vno antece-
dente tantum/ oportet relatiuum in ꝯn̄te non referre
ſuum antecedens poſitum in maiori ſi ſit diſtributū/
ſed poteſt referre minorem extremitatem. Unde b̄n̄e
valet/ omnis leo ⁊ alius leo ſunt alba: fauellus eſt leo
ergo fauellus ⁊ alius leo ſunt alba/ ſi tamē ly alius re
ferat li fauellus/ non tamen valeret ſi referret ly leo.
Nam in caſu ꝙ tantum ſint duo leones quorum vnus
vocetur fauellus: āns eſt verum ⁊ non ꝯn̄s. Nam ly
alius includit relatiuū reciprocū diſtributū abſolute
equiualenter/ eo ꝙ referat antecedēs diſtributū extra
ſuam categoricam. Nec curo an ſeq̄t̄ ſillogiſtice ꝓp̄e

¶ Tertia/ ſi ſubſumptio fiat ſub plurib⁹ an
tecedentibus/ tunc cauendum eſt ne illa relatiua refe
rant ſua āntia diſtributa/ ſed poſſunt referre illa nō
diſtributa. Unde nō valet/ oē: a. ⁊ oē. b. aliud. a. ⁊ aliud. b.
ſunt: ſortes ⁊ plato ſūt. a. ⁊. b/ ergo ſortes ⁊ plato / aliud
a. ⁊ aliud. b. ſunt. Nā ſi ly. a. ⁊ ly. b. conuertantur cum
hoc diſiūcto/ hō vl̄ p̄s hoīs: vl̄ p̄tes hoīs minores hō-
mine: ⁊ ſolum ſint ſortes ⁊ plato inſtabitur.

¶ Pro ſecundo ponitur regula hec / quando ſubſumptio fit ſub relatiuo tãtum/ tunc oportet relatiuum referre eundem terminum numero diſtributum/ put in reciprocis dictũ ẽ: vt ꝯña mereatur dici ſillogiſtica. Añ bñ vꝫ in feſtino/ nullus leo ẽ aliꝰ leo: ſauellꝰ ẽ aliꝰ leo: ğ ſauellus nõ ẽ leo. Si relatiuum referat vtrobiq ly leo quod eſt ſubiectum maioris. Nõ tamẽ valet/ omnis alius homo ⁊ plato homo ⁊ ſortes ſunt: plato eſt alius homo: ergo plato ⁊ plato homo ⁊ ſortes ſunt: ⁊ volo relatiuum referre ly homo non diſtributum/ quod eſt pars maioris extremitatis. Et aduerte ſubſtãtiuum relatiui nõ excludi per ly tantum/ quando dicitur ſubſumi tantum ſub relatiuo/ ſed excluditur añs eius.

¶ Pro tertio ponitur hec regula / quando ſubſumitᷣ ſub añte ⁊ relatiuo/ ſimiliter ꝯña eſt bona/ ſi relatiuum refert ſuum añs in ꝓpoſitione in qua ponitur ſeruatis condiotinibus. Añ non valet/ omnis homo ⁊ alius homo ſunt. a. omnia riſibilia omnis homo ⁊ alius homo ſunt: ergo omnia riſibilia ſunt. a. Nam ſi ly. a. valeat tãtum / ſicut cõſtituẽtia vnum: ⁊ ſint tãtũ duo homines in mũdo communicantes in materia: ⁊ ly homo ſtet ꝓ hominibus totalibus ⁊ ꝑtialibus gr̃a diſputationis inſtabitᷣ: Et ratio ẽ: quia. a. extremitate exiſtente confuſe/ ꝑtes mediũ nõ diſtribute ſtant confuſe. Añ ponitᷣ regula. ¶ Si nulla extremitas ſtat cõfuſe: ⁊ añs relatiui ſtat cõplete diſtributiue ꝯña erit bona/ qualitercunq ſupponat relatiuum.

¶ Pro q̃rto ponitur regula iſta / ſi ſubſumptio fiat ſub ãtecedẽte ⁊ ſub alio termino qui non eſt añs nec relatiuum/ oportet vt relatiuum ĩ cõſequẽte referat ſuum añs non diſtributum. Ande nõ valet/ cuiuſlibet hominis omnis homo ẽ alius homo: ſortes ẽ hominis homo: ergo ſortes eſt alius homo / ſed bene hec/ ſortes eſt ab homine alius homo. Si relatiuũ referat in antecedẽte/ ⁊ in conſequẽte ly hominis diſtributum. Et ſimiliter ſi in ꝯñte referat ly ſortes. Nã in caſu ꝙ ſint infiniti hoĩes verſus orientẽ incipiẽtes ab iſto loco: ⁊ primus poſſideret ſcðm ⁊ ſcðs tertium: ⁊ ſic in infinitum: añs eſt verum ⁊ non ꝯñs.

¶ Pro quinto autem dicitur / ꝙ ſi ſeruentur q̃ dicta ſunt ex ꝑte añtis ⁊ relatiui ⁊ alius error nõ cõmittatur ex ꝑte alioꝝ tᷣmĩoꝝ/ cõſeq̃ntia erit bona. Exempla facilia ſunt aſſumẽdo copulatũ cõpoſitũ: ex tribꝰ vel quatuor terminis.

¶ Ultimo dicendum eſt / qualiter ſubſumi debeat qñ añs ðterminatur a ſignis ĩcõpletis. Pro quo dᷣ/ ꝙ ſi añs ðterminetᷣ ab hoc ſigno alteꝝ/ ⁊ relatiuũ ab hoc ſigno vterq in vtraq ꝑmiſſa ⁊ ſubſumatᷣ ſub añte ⁊ relatiuo/ cõſequẽtia bñ valebit: Ati bñe valet/ alter leo ⁊ vterq alius leo omnia alba ſunt: oĩa rugibilia alter leo ⁊ vterq alius leo ſunt: ergo omnia rugibilia omnia alba ſunt: Nõ tamẽ valeret ſi ecõtrario ponerentur illa ſigna. Ande nõ valet (vtrun. q3 a. ⁊ alterum aliud. a. omne. b. ſunt: plato vtrũq. a. ⁊ alterum a. eſt: ergo plato omne. b. eſt. Nam ſi ly. a. tantum valeat ſicut hoc diſiunctum medietas inferior materie platonis vel materia tota platonis: ⁊ ly. b. valeat tm̃ ſicut li materia platonis inſtabitur.

¶ Dicitur vltra / quod ſi antecedens relatiui determinetur a ly aliquod ſtante incomplete: ⁊ relatiuum a ly omne eius oppoſito bñ valebit. Exemplũ eſt facile. Et conſimiliter dicendum de iſtis ſignis/ aliqualis/ qualiſlibet/ aliquantum/ quantumlibet.

¶ Hic tamen aduerte ſuper omnia. Primo ꝙ ſi in relatiuis reciprocis ſiue primitiue ſpeciei ſiue deriuatiue: ⁊ in omnibus includentibus illa qualia ſunt relatiua alietatis/ ſi velis bene ſubſumere ⁊ concludere debes ſemꝑ repetere añs talis relatiui. Exemplum in ſubſumptione/ omnis hõ eſt ipſemet/ ⁊ plato eſt omnis ipſemet homo/ ergo plato omnis homo ẽ. Dixi in minori omnis ipſemet homo/ vt ſit ꝑfecta diſtributio. Nam diſtributio ſigillata non eſt completa: ideo non ſufficit ſi ſolum ponatur in vna ꝑmiſſarum. Exẽplũ in cõcludẽdo/ omnis homo eſt ipſemet/ ſortes eſt hõ: ergo ſortes ẽ ipſemet hõ: nõ tamẽ debes dicere/ ſortes oĩs ipſemet hõ ẽ/ qr argueres a diſtributiõe ſigillata ad abſolutã. Si vero arguẽs nõ vult admittere te ſillogizare iſto modo/ debes ſemper hᷣc pre oculis/ ꝙ diſtributio relatiui reciproci non exiſtentis in eadem categorica cũ ſuo antecedẽte equiualet diſtributioni abſolute/ ⁊ hoc debet ſeruari in ſubſumẽdo/ vt ſit diſtributio completa/ nõ aũt in cõcludẽdo/ ne arguatur a diſtributiõe incompleta ad completã: ſed opꝫ apponere aliqð ſignũ relatiuo in cõſequẽte: vt denotetur referre ſuum añs non diſtributum.

¶ Aduerte ſcðo ꝙ multotiens in iſtis relatiuis preſertim relatiuis alietatis nõ poſſe inſtari cõſeq̃ntiis/ eo ꝙ aliqua premiſſarum ẽ impoſſibilis/ vel ambe incopoſſibiles.

¶ Aduerte tertio ꝙ relatiuũ nõ ẽ in ordine ad ſuũ antecedens nece3: ideo cõfuſa relatiui equiualet ðterminate reſpectu ſui añtis.

¶ De ſillogiſmis ex exponibilibus.

In hac ꝑte / de ſillogiſmis ex exponibilibus cõflatis agẽdũ ẽ. Quocirca ꝓponitᷣ q̃ſtio. Utrum ex ꝓpoſitionibus excluſiuis fieri valeãt ſillogiſmi tenẽtes de forma acceptionis terminorum? Et videtur ꝙ non:

¶ Primo/ quia nõ valet/ tãtum leo eſt animal/ tantum rugibile eſt leo: ergo tantum rugibile ẽ animal: igitᷣ ⁊c. Quod nõ valeat pꝫ/ qr ẽ cõbinatio inutilis: q̃ppe in qua arguitur ex puris particularibus.

¶ Secundo/ nõ valet/ tãtum leo nõ eſt lapis: tantum album nõ eſt leo: ergo tantum album non eſt lapis/ igitur: quod non teneat patet/ quia arguitur ex puris negatiuis.

¶ Tertio/ nõ tenet/ nõ tm̃ lapis ẽ hõ: nõ tãtũ aĩ eſt lapis: ergo nõ tãtum animal ẽ hõ: ⁊ tamen nullꝰ defectꝰ committitur: igitur.

¶ Quarto non valet. Non tantum albedo nõ ẽ accidens: nõ tãtum ſubſtãtia nõ eſt albedo: ğ nõ tãtũ ſubſtantia non eſt accidens.

¶ Sed in cõtrarium eſt omnium logicorũ autoritas tam iuniorum q̃ antiquorum.

¶ Pro huius queſtionis enodatione quedam premittenda ſunt quorum notitia in preſenti neceſſaria eſt.

¶ Primum eſt / quod omnes premiſſe exponibiles copulatiue/ ſic ſe habentes/ ꝙ earum nulle exponẽtes cõſtituũt combinationem vtilem ſimpliciᷣ ſunt inutiles ad inferẽdam aliquam concluſionem ſillogiſtice. Dicitᷣ ſillogiſtice/ quia aliunde non obſtabit cõſequẽtie nõ poſſe inſtari: vel quia cõſequẽs erit neceſſarium: vel añs impoſſibile: vel quia cõcluſio ſequitᷣ ex ſola vna premiſſarum: ⁊c. Et per oppoſitum/ ſi taliũ exponibilium exponẽtes alique habiles ſint ad inferẽdam aliquam concluſionem: ſimiliter ⁊ erunt tales

exponibiles. ¶ Idem intelligēdum ē quādo vna premiſſa ē exponibilis ⁊ altera nō. Itaq̧ volo dicere/ ꝙ ſi facta quauis combinatione exponētium/ ſi nunquam cōſtituātur ex eis premiſſe habiles/ tales exponibiles ſimpl'r ſunt inhabiles/ niſi ex cōuertētibus taliū exponibiliū cōſtitui valeant premiſſe habiles vt dicit. 5. notabile. ¶ Combinatiōes autem quatuor poſſunt combinari modis/ quādo exponibiles habent duas exponētes: cōiūgēdo. ſ. primā exponētē a. cum prima minoris vel primam maioris cū ſecūda minoris: vel ſcdam maioris cum prima minoris: vel ſecūdā maioris cū ſecunda minoris. Si vero exponibilis habuerit tres vl' quatuor plures poterūt eē ꝯbinatiēs: vt ꝯbināti exponentes eaꝝ p3/ ſeruato ordine predicto.

¶ Secundum/ Omnes premiſſe exponibiles diſiūctiue. Quarum omnes exponētes ſunt habiles ad aliquam cōcluſionē inferēdā/ ſunt et ipe habiles ad eandē ꝯcl'onē cōcludēdam: nō tñ ſi aliq̄ exponētes ⁊ non omnes.

¶ Tertium eſt / Nulla concluſio exponibilis copulatiue ſequit' ſillogiſtice: ex aliquib' p̄miſſis/ niſi vtraq̧ eius exponēs ex eiſdem premiſſis ſequat'/ alioquin enim faciliter daret' añs verum ⁊ ꝯñs falſum ratiōne exponētis q̄ ex premiſſis non ſequit'. Uirtualiter etiam arguit' a parte copulatiue ad totam copulatiuam/ eo ꝙ in premiſſis nō cōtinet' virtual'r: niſi vna exponēs: ⁊ in ꝯñte inferatur ipſa ⁊ alia copulatiue.

¶ Quartum eſt. Omnis concluſio exponibilis diſiūctiue/ cuius vna exponens infertur ex aliquibus premiſſis/ ipſa concluſio ex ipſiſmet infertur premiſſis quia virtualiter arguitur a p̄te diſiunctiue ad totam diſiunctiuam.

¶ Quintum eſt. Omnes premiſſe exponibiles quarum cōuertētes (cōuerſione mutua) inferūt aliquam cōcluſionem poſſunt eādem cōcluſionem inferre. Itidē ⁊ oīs ꝯcl'o exponibilis cui' cōuertēs (conuerſiōe mutua) ſequit' ex aliquib' p̄miſſis pōt ex eiſdē premiſſis inferri.

¶ Sextum/ Ad hoc quod aliquis defectus īpediat ꝯñam in iſtis exponibilibus/ op3 ipſum ꝯmitti ex parte exponētium/ ex quibus denotat' talem cōcluſionem ſequi. Nō enim erit incōueniēs ſi aliunde impediat'. Uñ hec cōſequētia eſt bona/ tātum homo ē currēs: tātum rōnale eſt homo: ergo tātum rationale ē currēs: licet arguat' a nō diſtributo ad diſtributum/ ex p̄te de li currēs: ſi cōſideretur prima exponēs maioris ⁊ ſecūda expon ēs cōcluſiōis. Et ratio ē q2 ſecunda exponens concluſionis nō denotatur ſequi nec ſequit' ex prima exponēte maioris ⁊ ſecūda minoris: vt ex dicendis patebit.

¶ Septimum eſt. Oportet meminiſſe omniū eoꝝ q̄ in exponibilibus dicta ſunt. Et qualiter ꝓpoſitio affirmatiua ⁊ negatiua ſumat' in propoſito/ quod dictum fuit in principio huius q̄rti. Oīa notanda hec ꝑtinēt cōmuniter ad oēs ſillogiſmos ex qb' vis exponibilibus conſtitutis.

¶ Nunc ſpecialiter deſcendendo ad excluſiuas/ ponſitur quedam cōcluſiones: ⁊ p̄mo ꝑ excluſiuis excludētibus ab oppoſito toti'/ ⁊ iter has ꝑ excluſiuis p̄mi ordinis: Sit igit' concluſio prima.

¶ Ex ambabus excluſiuis ſequitur concluſio excluſiua. Unde bñ valet/ tātum homo eſt animal: tātum riſibile ē homo: ergo tātum riſibile eſt animal

Hec cōcluſio ꝓbat' acceptis tribus ꝓpoſitionib' vniuerſalibus de terminis tranſpoſitis correſpodentib' p̄fatibus tribus ꝓpoſitionibus/ fit barbara in quarta figura: ⁊ talis cōſequētia ē eque bona: ſicut barbara p̄me figure igit'. Añs probo ⁊ dico ſic/ omne animal eſt homo: ⁊ omnis homo ē riſibilis: ergo omne aīal ē riſibile. Nūc liquidum ē hāc ꝯñam eſſe optimam ⁊ cōſtare ex tribus vniuerſalibus p̄dictis excluſiuis correſpondētibus: igit' h' intētum. Et huius probatiōis meminit beatus vincētius predicator celeberrim' noſtri ordinis in tractatu ſuppoſitionum/ quem manuſcriptum perlegi. Ex qua cōcluſione ſequit' diſtributionem prouenientem a ly tātum eſſe ſufficientem ad hoc ꝙ nō arguat' ex puris particularibus. Deducit' autem hoc/ quia medium primi ſillogiſmi ſolum diſtribuitur in minori.

¶ Secunda concluſio. Ex maiori excluſiua ⁊ minori nō excluſiua nō ſequit' cōcluſio excluſiua. Et ratio ē/ quia cōmuniter in prima figura argueret' ex puris particularibus. Unde nō valet/ tātum animal ē homo: leo ē animal: ergo tātum leo eſt homo. Ex hoc ſequit'/ q3 ſi mediū diſtribuatur/ valebit vt valeret ſi maior eſſet hec/ tātum omne a' ē hō. Et valeret ſimiliter ſi minor extremitas ⁊ medium diſtribuerent' in minori/ vt ſi minor eſſet hec/ omnis leo omne animal eſt. Et intelligit' hoc excluſis defectibus. Unde nō valet/ tātum omnis homo ē riſibilis: ⁊ omnis leo eſt homo vel ens: ergo tantum leo ē riſibile vel ens: tum q2 ex parte de ly ens arguitur a non diſtributo ad diſtributum/ tum quia medium cum ſibi adiūcto poteſt de aliquo verificari in premiſſa vbi nulla ponitur negatio de quo non poteſt vbi negatio ponitur virtual'r/ ideſt in maiori.

¶ Tertia cōcluſio. Ex minori excluſiua primi ordinis ⁊ maiori nō excluſiua nō ſequitur excluſiua primi ordinis: niſi caueatur ne arguatur a non diſtributo ad diſtributum ⁊ aliīs defectus: bene tamē poteſt ſequi vna nō excluſiua. Exemplum primi/ non ſequit'/ omnis homo eſt animal: tātum rationale ē homo: ergo tātum rationale ē animal. Exemplum ſecundi bñ valet/ omnis hō omne a' eſt/ tātum rationale eſt homo: ergo tātum rationale eſt a'. Exemplum tertiī reperit' in eiſdem premiſſis inferēdo iſtam/ rationale eſt animal. ¶ Ex hac infert'/ ꝙ exiſtēte maiōre extremitate diſtributiue/ aut collectiue/ aut diſcrete/ concluſio poterit eſſe excluſiua primi ordinis. Exempla ſunt facilia:

¶ Quarta concluſio. Ex maiori vniuerſali ⁊ minori excluſiua cuius ſubiectum diſtribuitur/ aut tenetur diſcrete/ aut collectiue/ ſequit' ꝯcl'o. 4. ordinis Uti bñ valet/ oīs leo ē ſubſtātia: tantum omne rugibile eſt leo: ergo non tantum omne rugibile non eſt ſubſtantia.

¶ Quinta concluſio. Ex maiori vniuerſali ⁊ minori excluſiua indefinita nō ſequit' cōcluſio q̄rti ordinis. Ut nō ſequit'/ omne nigrum ē videns/ tātum leo ē niger: ergo nō tātum leo nō ē vidēs. Nam caſu q' ſit vnus homo albus ⁊ vidēs/ ⁊ ſint duo leones/ vn' niger ⁊ vidēs alius albus ⁊ cecus ⁊ nil aliō/ antecedēs verum ⁊ nō ꝯñs: Et ratio eſt/ quia ex parte minoris extremitatis arguitur a nō diſtributo ad diſtributum. ¶ Et intelliguntur cōcluſiōnes he quando ambe premiſſe ſunt affirmatiue. Nam ex maiori vniuerſali negatiua ⁊ minori excluſiua non ſequitur excluſiua primi

ordinis/immo nec ſecũdi/ſed bñ tertij. Unde non valet/nullus homo eſt albus/tantum omne riſibile eſt homo/ergo tantum riſibile eſt album/nec ſic/ergo tãtum nullum riſibile ẽ album: ſed bñ hec/nõ tãtum omne ribile eſt album.

¶ Pro excluſiuis in quibus fit excluſio ab oppoſito partis/ſiue hoc ſit in copulatis/vel diſiunctis/ponũt due cõcluſiones: quarum prima eſt.

¶ Conſequentia communiter in talibus eſt nulla/niſi omnes termini ſaltem vni⁹ premiſſe diſtribuãt a ſignis ſpecialibus.i.ab alijs q̃ a ly tm̃/⁊ q᷒ mediũ ſit vtrobiq̃ totale extremum: Unde bñ valet/tãtũ cuiuſlibet angeli quilibet leo eſt oẽ animal: ⁊ tantum cuiuſlibet hominis omne rugibile ẽ angeli leo: ergo tãtum cuiuſlibet hominis omne rugibile omne aĩal ẽ. Nõ autem valet/tãtum cuiuſlibet angeli leo ẽ animal tãtum rugibile ẽ angeli leo: ergo tãtum rugibile ẽ animal. Nam poſito caſu quo nullum ens poſſideat leones preter angelos poſſidentes omnes leones mundi: ⁊ tamen ſint multa animalia/aña ẽ verum ⁊ cõſeq̃ns falſum. ¶ Idem dicito quãdo omnes termini determinãt̃ a ſigno collectiuo/aut ſtãt diſcrete.ſ. ꝯñam eẽ bonam: Et intelligitur cõcluſio hec ſiue vna tãtum ꝑmiſſa fuerit excluſiua/ſiue ambe. Dixi communiter ꝯñam eſſe nullam/quãdo cõditiones prefate nõ ſeruãtur/quia iſtis ſeruatis plurimum acceditur ad ſillogiſticam diſpoſitionem a qua recederet ſi oppoſitum interueniat. Nõ tamẽ negãdum ẽ quin aliter poſſit bona ꝯña reperiri. Nam hec eſt bona ꝯña/cuiuſlibet angeli leo omne album eſt: ⁊ tãtum hominis rugibile eſt angeli quilibet leo: ergo tãtum hominis rugibile angeli omne album ẽ: ⁊ tamẽ in maiori nõ omnes termini diſtribuũtur. ¶ Quãdo autem valeat ⁊ quando nõ per exponẽtes dignoſces aſpiciẽdo cap ꝯbinationem vt in principio dictum eſt.

¶ Secunda concluſio eſt. Ex maiori vniuerſali negatiua ⁊ minori excluſiua/nõ ſequitur concluſio excluſiua. Ut nõ valet/nullus hõ ⁊ aſinus portãt nauim: ⁊ tãtum homo ⁊ aſinus ſunt homo ⁊ aſin⁹: ergo tãtum homo ⁊ aſinus nõ portãt nauim. Nam ſi ſint vnus hõ ⁊ vn⁹ aſin⁹ ⁊ vn⁹ equ⁹ ſimul nauim portãtes: aña eſt verum ⁊ ꝯña falſum.

¶ Pro excluſiuis mixtis.ſ. quando vna excluſiua excludit ⁊ oppoſito partis/⁊ alia ab oppoſito totius ponuntur due concluſiones.

¶ Prima. Quãdo in maiori fit excluſio ab oppoſito toti⁹ ⁊ i.b. ab oppoſito ptis/põt idifferẽter ĩferri ꝯcluſio: q̃ ſic vel ſic fiat excluſio: ſi tm̃ medium vtrobiq̃ fuerit totale extremũ ⁊ fuerit diſtributũ in maiori ad min⁹. Uñ bñ valet/tãtũ cuiuſlibet angeli oĩs leo ẽ aĩal: tãtum materia ⁊ forma ſunt angeli leo/g̃ tm̃ materia ⁊ forma ſunt animal.

¶ Secunda concluſio. Si in maiori fiat excluſio ab oppoſito ptis ⁊ in minori ab oppoſito toti⁹/valebit: dum tamẽ tota maior diſtribuatur/aut ſingulariʒet̃ aut cõfundat̃ collectiue. Uñ q̃ñ valet/tãtum angeli equus omne animal ẽ: ⁊ tãtum currẽs ⁊ fauellus ſunt angeli equus: g̃ tãtum currẽs ⁊ fauellus omne animal ẽ: ſi ly tãtum in ꝯñte excludat ab oppoſito totius: Nam ſi ſolum excluſio fiat ab oppoſito ptis/aña ẽ ver ⁊ ꝯña falſũ: ĩ caſu q̊ ſolũ fauell⁹ poſſeſſus ab ãgelo ſit in mundo ⁊ currat. Ueritas aãtis nota eſt: falſitas ꝯñtis patet/quia ſecũda expones ẽ falſa.ſ. nullũ nõ currẽs ⁊ fauellus omne animal ẽ: Et q̊ hec ſit falſa patet ꝑ veritatem ſue contradictorie.ſ. nõ currẽs ⁊ fauellus omne animal eſt. Et q̊ iſta ſit vera patet/quia bene valet/anima fauelli ⁊ fauellus omne animal eſt: ⁊ aĩa fauelli ẽ nõ currẽs: ergo nõ currẽs ⁊ fauell⁹ omne animal eſt.

¶ Pro excluſiuis ſecundi ordinis/quarum materia tangitur in ſecundo argumẽto ponũt̃ ꝯcluſiones. Quarum prima eſt.

¶ Ex duabus excluſiuis ſecũdi ordinis/nõ põt ſequi vna excluſiua ſecũdi ordinis: ſed bñ vna nõ excluſiua affirmatiua vel vna negatiua de vno extremo infinitato. Nõ enim valet/tãtum deus nõ ẽ creatura/⁊ tãtum creatura nõ ẽ deus: ergo tãtum creatura nõ ẽ creatura: valeret tamẽ ſi cõcluderet̃: ergo creatura ẽ creatura: vel ſic/creatura nõ ẽ nõ creatura. Et ꝯſequẽt̃ prima cõcluſio patet: quia bñ valet/omne non deus ẽ creatura/⁊ omne nõ creatura ẽ deus: g̃ creatura ẽ creatura. Secũda cõcluſio etiam põt ſequi: quia ab affirmatiua ad negatiuam: ⁊c. ẽ bona ꝯña. Et hoc ĩtelligitur ĩ prima figura: ſed in ſecũda ſequit̃ vna non excluſiua negatiua de vno extremo infinitato. Ut bñ valet/tãtum chimera nõ ẽ ens: ⁊ tãtum impoſſibile nõ eſt ens: ergo impſe nõ ẽ nõ chimera: non autem ſequeretur/impſe ẽ chimera: ⁊ loquor non abſoluendo ly ẽ a tempore.

¶ Secunda concluſio. Ex maiori excluſiua ſecũdi ordinis ĩ qua diſtribuitur medium: ⁊ ex minori vniuerſali nõ excluſiua ſequit̃ vna excluſiua eiuſdem ordinis ⁊ etiam tertij. Ut bene ſequit̃/tãtum omnis leo non ẽ aĩ: ⁊ oẽ rugibile ẽ leo: ergo tãtum omne rugibile non ẽ animal: ⁊ ẽt: ergo nõ tãtum omne rugibile eſt animal.

¶ Tertia. Ex maiori excluſiua ſecundi ordinis ⁊ miori excluſiua primi ordinis ſequit̃ cõcluſio ſecũdi ordinis. Si tamẽ minor extremitas tota diſtribuat̃/vt bñ vł/tãtũ nõ hõ ẽ aĩ: ⁊ tãtũ oẽ riſibile ẽ hõ/g̃ tantum omne riſibile non eſt animal.

¶ Pro excluſiuis in quib⁹ fit excluſio ab oppoſito partis ponuntur etiam concluſiones.

¶ Prima eſt. Ex maiori excluſiua ⁊ minori vniuerſali ſequit̃ vna excluſiua tertij ordinis ⁊ nõ ſecũdi. Et hoc ſi medium diſtribuat̃ in maiori: vt bñ valet/tãtum omnis leo ⁊ omnis aſinus nõ ſunt.a. ⁊ oĩs aſin⁹ ⁊ omnis leo ſunt leo ⁊ aſinus: ergo nõ tãtũ oĩs aſin⁹ ⁊ omnis leo ſunt.a. nõ tamẽ valeret ſi cõcluderetur/ergo tãtũ omnis aſin⁹ ⁊ omnis leo nõ ſunt.a. Nã aña dabit̃ verum ⁊ ꝯña falſum: in caſu q̊ ſint tantum tria animalia in mũdo.ſ. vnus leo ⁊ vn⁹ aſinus/⁊ vn⁹ homo/⁊ homo ⁊ aſinus portẽt lapidem: inſup ipſe aſinus per ſe portet alium lapidem: ſed leo nec cum homine nec equo portet lapidem: ⁊ ly.a. valeat tm̃ ſicut hoc diſſictum/portãs vel portãtia lapidẽ: ⁊ volo tꝫos ĩfinitos ponẽdos ĩ exponentib⁹ accipi ſolũ ꝓ illis tribus aĩalibus ſimul vel ſigillatim.

¶ Secunda. Ex maiori excluſiua ſecundi ordinis ⁊.b. primi non ſequit̃ excluſiua niſi.3. ordinis. Exemplum põt haberi in ſillogiſmo ĩmediate dicto: ⁊ in eodem caſu addito ly tãtum in minori ꝓpõne.

¶ Pro mixtis pono etiam cõcluſiones. Et erit prima.

¶ Ex maiori excludente ab oppoſito totius ⁊ minore ab oppoſito partis ſequitur excluſiua ſecũ ordinis ſolum excludẽte ab oppoſito totius ⁊ excluſi-

na tertij ordinis quouis mō excludēs: diſtū mediū diſtribuat i.a. Et nō valet/tm̄ oēs hoīes nō ſunt. b. ⁊ tm̄ omnis binarius hominum ⁊ oīs hō ſunt hoīes/ergo tm̄ omnis binarius hominū ⁊ oīs homo non ſunt. b. aās eſt verum ⁊ ꝯñs falſum: in caſu ꝙ ſint duo homines cū vno equo ⁊ ꝙ ternarius iſtorum animalium ⁊ q̄libet binarius portet vnam nauim excepto binario duorū hominū: ⁊ ſimiliter ꝙ quodlibet animal per ſe portet vnam nauim: ⁊ volo ꝙ li. b. equiualeat huic diſiuncto portās vel portātia nauim/⁊ quod negatio infinitās ponēda i exponētib⁹ infinitet pluraliter ⁊ ſingulariter.

Secunda concluſio. Ex maiori excludente ab oppoſito ptis: ⁊ minori ab oppoſito totius nō ſequit̄ ꝯclūſio ſcd̄i ordinis quouis modo excludat. Vñ nō valet/tm̄ oīs ſol ⁊ oīs luna nō ſunt. a. ⁊ tātū oīs luna ⁊ omnis ſol ſunt ſol ⁊ luna: ergo tātū oīs luna ⁊ oīs ſol nō ſunt. a. Nam aās eſt verum ⁊ ꝯñs falſum: in caſu ꝙ ſit cū his duobus planetis venus/⁊ ꝙ ſol nō ꝑducat nec per ſe nec cum alio planeta aliquem effectum/ſed luna producat per ſe vnum effectum/⁊ cum venere alium/⁊ ꝙ ly. a. valeat tātū ſicut hoc diſiunctū producēs vel ꝑducētia effectum: ⁊ negatio infinitās dꝫ ſingulariter infinitare.

Tertia concluſio. Ex maiori excluſiua ſecundi ordinis cuius medium diſtribuitur ſigno qualitercunqꝫ excludēte ⁊ minori excluſiua primi ordinis: ⁊ ſigno quouiſmodo excludente/pōt ſequi cōcluſio excluſiua tertij ordinis: vt bñ valet/tātum omnis leo ⁊ omnis equ⁹ currūt: ⁊ tātū oīa alba ſūt leo ⁊ equ⁹/ergo nō tantum omnia alba currunt.

Pro excluſiuis tertij ⁊ quarti ordinis quarum materie tāgitur in reſiduis duob⁹ argumētis ponitur concluſio vnica communis.

Ex nullis duabus excluſiuis tertij ordinis: nec ex duab⁹ quarti ordinis pōt ſequi cōcluſio ſillogiſtice. Hāc cōcluſionem ꝓbāt argumēta i principio q̄ſtionis poſita. Rō vero hui⁹ ē/q̄a tales ꝓpōnes ſunt negatiue: vt in p̄ſenti: ac ꝓinde ſillogiſmus talis ꝓcedit ex ambabus negatiuis. Quando autem vna ſola p̄miſſa fuerit excluſiua tertij ordinis pōt ſequi vna alia excluſiua eiuſdem ordinis/que ſit contradictoria alterius premiſſe/alias nō. Nolo autem ponere concluſiones ne repetātur ſupra dicta. Idem dicēdum ē q̄ndo vna ſola p̄miſſa eſt excluſiua quarti ordinis/q̄a talis p̄miſſa pōt iferre vnā ꝯclūſionē exponibilē eiuſdem vel alterius ordinis/vel vnā nō exponibilem ſi arguēdo ex oppoſito ꝯñtis ⁊c. poterit cōſtitui vn⁹ bonus ſillogiſmus in ſcd̄o ordine. Inſup nota diſtributiōes reptas in exponibilib⁹ tertij ⁊ quarti ordinis eē inſufficiētes ad ſillogizādū. Volo dicere/ꝙ ſi medium non diſtribuatur/niſi in p̄miſſa excluſiua aliquorū iſtorū ordinū/ꝙ tūc ꝯña nō erit ſillogiſtica: eo ꝙ mediū nullibi ſufficiēter diſtribuat̄: Cui⁹ rō eſt: q̄a tales ꝓpōnes exponūtur diſiunctiue: ⁊ nō ē p̄te ꝙ q̄libet exponēs cū altera premiſſa cōſtituat combinationē vtilē: vt vnuſquiſque poterit per ſe experiri: ⁊ tamen hoc requirit̄ (vt in principio dictū ē) dixi ꝯñam nō eē ſillogiſticā: q̄a ſi detur aliqua ꝯña: cui nō repiat̄ inſtātia/hoc erit nō ex vi vnionis extremitatū cū medio/ſed aliunde.

Ad argumenta vero reſpondeo ⁊ quidē ad primū negatur maior: ⁊ ad probationem negat̄ antecedēs. Falſum enim eſt ibi argui ex puris particularibus cum medium diſtribuatur in minori. Sed ꝯ ergo iſte erit bonus ſillogiſmus/omnis homo eſt animal: tātum riſibile eſt hō/ergo tātū riſibile ē animal/ꝯñs eſt falſum: ergo ſolutio nulla. Si forſan ꝯñam negaueris: eo ꝙ arguit̄ a nō diſtributo ad diſtributū. Contra ergo inferēdo hāc cōcluſionē/nō tātū rōnale nō ē aīal/erit ꝯña bona/ꝯñs ē falſum: ergo ſolutio nulla: cōſequētia tenet/q̄a tolleret̄ defectus p̄dictus. Cōſeq̄ntis vero falſitas probatur/quia nō valet in ſimili: omnis leo ē ſubſtātia: tātum creatura ē leo: ergo nō tātū creatura nō ē ſubſtātia. Quod nō valeat ꝓbo: q2 aās ē verū ⁊ ꝯñs falſum. De aātis veritate notum eſt. Falſitas aūt ꝯñtis patet. Nam hec eſt falſa/omnis creatura ē ſubſtātia/q̄ ē prima exponens: ⁊ iſta: aliquid non creatura non eſt ſubſtātia/que eſt ſecunda. Si forſan conceſſo quod remoueatur predictus defectus negeſ conſequentiam/eo ꝙ ex parte minoris extremitatis committitur idem defectus: ſcilicet a nō diſtributo ad diſtributum.

Cōtra bene valet/tātum homo eſt aīal: tātum riſibile ē homo: ergo non tātū riſibile eſt aīal: ⁊ tamē ex parte minoris extremitatis arguit̄ eodē mō. Itē p̄me p̄miſſe inferūt optime hāc. ſ. nō tātū oē riſibile nō ē aīal: ⁊ tamē ex parte de ly animal arguit̄ a nō diſtributo ad diſtributum ergo.

Pro huius replice ſolutione elucidāde ſunt due difficultates. Prima ē/an i iſtis exponibilibus ſit ſemp incōueniēs argumētari a nō diſtributo ad diſtributū. Scd̄a: an ſemp ex vna vel duabus premiſſis de ly tātum affirmato liceat inferre vnā excluſiuā de quarto ordine.

Pro prima difficultate ſciendū/ꝙ arguere a nō diſtributo ad diſtributum in exponibilib⁹ ſtat dupliciter. Poteſt enim terminus diſtributus poni ī cōcluſione exponibili copulatiue: ⁊ in exponibili diſiūctiue. Si primum cōtingat/ē incōueniēs aliquam diſtributionem eſſe in ꝯñte in quauis exponēte illius: ſi nullo modo fuit in aāte. Cuius ratio eſt quia ꝯñs exigit ad ſui veritatem veritatem omnium exponētium. Si vero ſecūdum accidat/eſt diſtinguendum: quia vel terminus diſtributus in cōſequēte eſt in exponente illa q̄ inferēda erat ſi aliqua debebat inferri: vel alia q̄ nec infert̄ exiſtēter nec apparēter/aut i vtraqꝫ. Si primum ſillogiſmus erit null⁹. Si ſcd̄m nō erit defectus: cui⁹ rō pōt ꝑcipi in hac bona ꝯña/ſortes ē aīal/ergo ſortes eſt aīal: vel ſortes oē aīal ē. Nam diſtributio de ly aīal in ſecūda parte nō impedit bonitatem ꝯñe: eo ꝙ rōne p̄me ptis verificatur ꝯñs. Ex his infero hanc ꝯñam eē nullam/omnis homo ē animal: tantum riſibile ē hō/ergo tātum riſibile eſt aīal: quia concluſio exponit̄ copulatiue: ⁊ in ſecūda exponēti diſtribuit̄ ly aīal. Infero ſcd̄o etiam ꝯñam eſſe nullam cōcludēdo ſic: ergo nō tātū riſibile nō ē aīal: quia nulla exponens illius infertur ex p̄miſſis. Non prima/quia ex parte de ly riſibile/arguit̄ a nō diſtributo ad diſtributum. Nō ſecūda/q2 ex pte de ly animal cōmittit̄ idem defect⁹. Quo fit/vt ſi i aliqua tollatur diſtributio/illa ꝯña erit bona. Quod ſic percipi pōt/capta iſta maiori/omnis homo eſt animal ⁊ prima exponente minoris/que eſt iſta/riſibile eſt homo: ſequitur iſta/riſibile eſt animal/⁊ q2 iſta īfert hāc/non tantum omne riſibile eſt animal/ideo inferendo eam/ꝯña ē valida: ⁊ per appoſitionem de ly omne/remouetur diſtributio de ly riſibile. Similiter eadē maior cum hac/nullum non riſibile ē homo: pōt inferre iſtam/aliquid non riſibile animal non eſt/ac per ꝯñs hanc/nō tantum riſibile oē aīal ē/aſſignando ei pro ſecunda exponente cōcluſionē p̄dictā. Si vero tertium

acciderit. ſ. ꝙ tūs in vtraq; diſtribuat etiam non valebit. Et ſic patet qualiter eſt inconueniens arguere a non diſtributo ad diſtributum: ꝛ qualiter non. Et itelligo hoc quando arguitur a non diſtributo ad diſtributum eodem modo ſcilicet vel a nō diſtributo ad diſtributum formaliter / vel a non diſtributo virtualiter ad diſtributum virtualiter. Non enim ſemper eſt inconueniens arguere a non diſtributo formaliter ad diſtributum virtualirer / vel econtra. Et voco diſtributum virtualiter (vt alij dicunt) diſtributionem cauſatam a ſigno exponibili / formalem vero cauſatam a ly omnis / vel ab alio ſigno diſtribuente ſimili mō. Exemplum primi habet in hac / tātum homo eſt animal / rōne predicati. Scdi habet in eadē apponēdo pdicato li omne. Et ſi queras quando hoc licitū eſt ꝛ quando non? Reſpondetur / eſſe licitum quādo excluſiua hēt vniuerſalem de terminis tranſpoſitis taliter ꝙ excluſiua inferenda habeat pro prima exponēte conuertentē vniuerſalis totius aītis. Hoc explanatur ſic / bñe valet / tantum animal ē homo: ergo tātū. a. al' omnis homo eſt. Nam prima exponēs ɔ̄ntis ē hec / a. animal oīs homo eſt / ꝛ iſta ē conuertens huius vniuerſalis / oīs homo ē animal. Et hec vniuerſalis ē conuertēs ſeu vniuerſalis de terminis tranſpoſitis huius / tantum animal ē homo. Dicitur ſecūdo / licitum eſſe arguere a diſtributione formali ad virtualem: quando totale predicatum vel eius quelibet pars diſtribuitur in aīte: ꝛ quando in prima exponēte ɔ̄ntis ſubiectum ꝛ quelibꝫ pars ſtat determinate: vt bene valet / tantū al' omnis homo ē: ergo tantum. b. animal eſt homo: tenendo primam exponentem aītis eſſe iſtam / animal omnis homo eſt: ꝛ ꝙ in ɔ̄nte prius ſit deſcendēdum ſub ly aīal. Immo tūc iſte equiualent / tantū animal omnis hō ē / ꝛ animal omnis homo ē. Et hoc mō nō erit incōueniēs arguere in ſillogiſmis:

¶ Pro ſecunda difficultate dicitur / ꝙ quādo premiſſe que poſſunt inferre vnam excluſiuam de primo ordine: aut vnam vniuerſalem affirmatiuam / poſſūt inferre vnam de quarto ordine. Prima ps pꝫ / q2 ſcda exponens primi ordinis infert ſecūdā quarti ordinis per legem ſubalternarū. Et ſcda exponēs q̄rti ordinis infert totam exponibilem: eo ꝙ a parte diſiunctiue ad totā valet ɔ̄ña: ꝛ talis exponibilis exponit diſiunctiue: ergo de primo ad vltimum / premiſſe inferentes vnam de primo ordine poſſunt inferre vnā de quarto. Quo fit vt nō omnis de quarto ordine poſſit inferri: ſed / ſolum illa q̄ ſequit ex primo ordine. Uñ he p̄miſſe / tantū ſubſtantia neceſſario ē. b. ꝛ tantū ſubſtantia pīr ē ſubſtantia / optime inferūt hanc de primo ordine / tm̄ ſubſtātia neceſſario ē. b. vt ly. b. equipolleat huic diſiūcto / ſubſtātia vel fili' dei: nō tñ inferūt hanc ꝺ quarto / nō tātū ſubſtātia neceſſario nō ē. b. Et ē rō: q2 illa de primo nō infert alterā de quarto: eo ꝙ ex parte prime exponentis arguitur a non diſtributo ad diſtributum: ꝛ ex parte ſcde exponētis a ly pīr nō ad ly nō poſſibiliter: vt patet p exponētes aītis ꝛ ɔ̄ntis in quibus videbis defectum p̄dictum. ¶ Hic tamen aduertito concluſiones prefatas omnes precipue eſſe intelligendas in prima figura: que tamē ad alias poſſunt extēdi / cōſiderata reductiōe harū ad primā. Et vltra / ꝙ oēs p̄miſſe inferētes vnā ꝑticularē / pñt inferre vnā de quarto ordine: in cuius prima exponēte ſubiectū non diſtribuat: vl' in cui' ſcda p̄dicatū nōn diſtribuat. Hec patent ex dictis: quia quicquid ſeqt ad ɔ̄ns bone ɔ̄ñe / ſequitur ad antecedens.

¶ Ad ſcdm cōceſſo ɔ̄ñam eſſe nullam negatur aīs ꝓbationis / nō enim in ꝓpoſito p̄miſſe ille ſūt negatiue: vt ex dictis pꝫ. ¶ Reliqua vero argumenta ex dictis manent ſoluta.

¶ Hic tamen aduertito in iſtis excluſiuis ꝛ in alijs exponibilib' ſequētibus / me vocare ɔ̄ñas aliquas ſillogiſticas q2 eas alij ſic nominant: que tamen non ſunt proprie vel imediate tales ſed inperfecte / vel ſecundum quid vel mediate: prout in terminis infinitis dictum eſt.

Sed vt dicta melius intelligi valeant / arguitur cōtra p̄fatas concluſiones ſic: non ſequit / tātū. b. neceſſario eſt homo: ꝛ tātū equ' neceſſario ē. b. ꝫ tātū equ' neceſſario ē hō: ꝛ tñ ambe p̄miſſe ſunt excluſiue: ꝛ ē ſillogiſmus ī barbara: igit. Et ꝙ nō valeat pꝫ / ſit ꝙ li. b. valeat tātū ſicut hoc diſiūctum / equus vel albū. Et loquor ſcdm realiū opinionē: ſecūdum quam hec ē cōcedēda / albū neceſſario ē hō / cuius ſubiecti ſenſus eſt / quod poſſibiliter ē albū / neceſſario eſt hō: in cuius de ineſſe ly eſt debet abſolui a tempore.

¶ Ad argumētum rūdetur negādo minorem: nō. n. eſt in barbara: eo ꝙ medium pōt ꝓ pluribꝰ verificari vbi nō diſtribuit. ſ. i maiori: q̄ vbi diſtribuit / ſcilicet ī minori: in qua ſtat pro illo quod neceſſario eſt. b. rōne appellationis ꝛ in maiori pro illo quod poſſibiliter eſt b. quod eluceſcet cōuertendo illas tres ꝓpoſitiones ꝛ conſtituēdo vnum ſillogiſmū ī quarta figura: quod qualiter fiat in ꝓbatione prime cōcluſionis hꝫ. Eodē defectu laborat hic ſillogiſmus. ſ. tātū leo pīr ē currēs tātū rugibile neceſſario ē leo: ergo tātū rugibile pīr ē currēs. Et ſi cōcluderet cū ly neceſſario eēt defectus illationis ex parte maioris extremitatis: nam argueret ab amplo ad non amplum ratione appellatiōis variate. Si vero ly neceſſario poneretur in maiori dicendo ſic / tantum leo neceſſario eſt currēs / tātū rugibile pīr eſt leo: ergo tantum rugibile poſſibiliter eſt currēs: argueretur a minus amplo ad magis negatiue virtualiter: ꝛ a particularitate ad vniuerſalitatem etiam negatiue. Hoc patet: nam in ſecūda exponēte aītis / negat ly neceſſario: ac ꝓinde equiualet ly pīr nō: ꝛ ī ɔ̄nte negatur ly pīr in ſcda / ꝛ equiualet ly nō pīr / vel impoſſibiliter / quod idem eſt.

¶ Secundo nō valet / omnis leo alterū animal ꝛ alterum al' ē: ꝛ tantum omne rugibile ē leo: ergo tātū rugibile alterum aīal ꝛ alterū animal ē: ꝛ tñ eſt in barbara / igitur.

¶ Ad argumētū negat. b. argt. n. a nō diſtributo ad diſtributū ex pte particularitatis incluſe in ly alterum.

¶ Sed ɔ̄ bñe vlꝫ / vterq; leo alterū rugibile ē: ꝛ tm̄ albū ē leo: ꝫ tātū albū alterū rugibile ē: ꝛ tñ cōmittit idē ꝺfect' / ꝫ ſolu. nulla. ¶ Ad hāc replicā diſtinguit illū defectū cōmitti vl' formalr / ꝛ ſic cōcedit: vl' virtualr / ꝛ ſic negat. Et. n. hāc ꝓpōnē / vterq; leo alterū rugibile ē / inferre hāc / a. leo vtriuſq; rugibile ē / ſumpto: li vtriuſq; ī ſcda cōplete. ſ. nō vt opponit ad li alterū / ſed tm̄ ꝙ valeat ſicut q̄libet plurium / ꝺ quo dictū ē ſupra in ꝓ ctiōe de ſignis incomplete diſtribuētibus: ꝛ ɔ̄ña dicta ſupra tenet de forma acceptionis trorū. ¶ Et ex hoc infert ꝙ in hac ɔ̄ña. ſ. tantum alter leo alterū aīal ē: ꝛ fauellus alter leo eſt: ergo tātū fauell' tātū alterū animal ē / nō arguitur ex puris particularibus virtualiter: quia illa maior infert iſtam / vterq; leo alterum al' ē: ſumpto ly vterq; cōplete in ſcda. Immo etiam iſtam / oīs leo alterum al' eſt. Unde nō obſtat medium formalr non

diſtribui cõplete/eo q̄ritur cõtra generale fundamentum intrinſecum.

¶ Tertio non valet/alicuius angeli leo eſt currẽs/tantum brunellꝰ cuiuſlibet angeli leo eſt:ergo brunellus eſt currẽs:⁊ tamẽ nullꝰ defectus committitur:igitur:ꝙ nõ ſequatur patet:quia caſu quod quilibet angelus copulatiue poſſideat vnum leonem quieſcentẽ q̄ vocetur brunellꝰ ita vt omnium ſit communis. Et inſuper q̄libet angelus poſſideat vnũ aliũ leonẽ currẽtẽ ꝓpriũ:an̄s verum ⁊ ꝯñs falſum.

¶ Pro huius argumẽti ſolutione elucidãda eſt vna difficultas peculiaris in hac materia ⁊ eſt. An diſtributio ꝓueniẽs a ly tãtũ/quãdo oẽs partes extremi ab eo non diſtribuuntur: nec ab alio ſigno: ſed vna a ly tantum:⁊ alia vel alie ab aliis ſignis ſit ſufficiẽs ad hoc ꝙ non arguatur ex puris particularibus?

¶ Pro hoc meminiſſe oportet prime vniuerſalis cõcluſionis in principio q̄ſtiõis poſite. Nam ſcd̃m eam eũdum ẽ ad exponẽtes:⁊ reſpiciẽdũ/an alique earum ſint bene diſpoſite:quod ſi fiat in prefato ſillogimo/inuenietur ꝙ non:vt facile eſt videre exponendo minorem/⁊ conferendo illius quamlibet exponentem cum maiori:arguitur enim ex puris ꝑticularibus. ¶ Sed contra ergo dicendo ſic in maiori/cuiuſlibꝫ angeli leo eſt currens/eſſet bona ꝯñ/conſequens eſt falſum:ergo. Et cõſequẽtia tenet:quia ſi ſumatur iſta maior/cũ ſecunda exponente iſta/ſcilicet/nullum non brunellꝰ cuiuſlibet angeli leo eſt/ſunt habiles/eo quod ꝑs medii non diſtributa in maiori diſtribuitur in minori. Cõſequentis falſitas patet in eodem caſu. ¶ Ad argumẽtum reſpondetur concludi poſſe ex illis premiſſis/hanc cõcluſionem/omne non brunellus currens non eſt/⁊ nullo modo primam. Si autem velis combinare maiorem:⁊ conuertentem minoris/dicitur premiſſas eẽ inhabiles/eo quod medium in maiore ſumatur non vnice/in minori vero vnice/conuertitur enim minor in iſtam/omne quod eſt cuiuſlibet angeli leo eſt brunellꝰ.

¶ Sed contra bene valet/omne coloratũ eſt leo:⁊ tantum equꝰ omne coloratum eſt:ergo equus ẽ leo:ſumpto ly coloratum incomplete:⁊ tamen committitur idẽ defectus/ergo ſolutio nulla. ¶ Ad hoc argumẽtum quidam negant maiorem/dicunt ſiquidem conſequẽtiam non valere::ſicut nec precedens valuit:dant ꝙ antecedens verum ⁊ conſequens falſum/in caſu ꝙ ſint tantum vnus leo ⁊ vnus equꝰ qui ſint eiuſdẽ coloris Sed in iſto caſu non poteſt dari an̄s verum ⁊ conſequẽs falſum:niſi in ſecũda exponẽte minoris ꝑdicatũ ſtet diſtributiue incõplete ſicut i maiori/ita tñ vt ſecũda exponẽs ſit hec/omne non equus de qualibet ſpẽ coloris aliquod coloratũ nõ eſt:qđ tñ falſum ẽ:cum in ſecunda exponente predicati debeat ſtare contradictorio modo reſpectu predicati prime exponẽtis. Unde ſecunda exponens erit hec/omne non equus de aliqua ſpecie coloris nullum coloratum eſt/q̄ manifeſte ẽ falſa in caſu dicto. ¶ Eſt tamen alius doctor cõcedẽs maiorem ⁊ negans minorem. Pro quo dicit eſſe notandum quod prima exponens minoris ſcilicet/equꝰ omne coloratum eſt/non poteſt eſſe vera niſi vnico exiſtente ſuppoſito determinatiõis predicati ſcilicet ſpecie colorati(in q̄ caſu id ẽ erit dicere in ſubiecto maioris de qualibet ſpecie coloris aliquod coloratum ẽ leo vbi eſt acceptio non vnica/⁊ dicere aliquid quod eſt de qualibet ſpecie coloris coloratum eſt leo/vbi eſt vnica:ac proinde conuertens maioris q̄ eſt hec/omne quod eſt de qualibet ſpecie coloris coloratum ẽ equꝰ/cum maiore inferunt in diſamis prefatam concluſionem. Hec ſolutio nõ põt ſtare/nam in caſu ꝙ ſint duo leones quorum vnus ſit albus ⁊ alius niger:⁊ ſit vnꝰ equus in duobus locis:in vno albus ⁊ in alio niger:⁊ non ſint alii colores in mundo/dabitur clariſſime antecedens verum ⁊ conſequens falſum: tam in ſillogiſmo dicto/q̄ in illo qui poteſt ex conuertente minoris cum maiori/fieri in diſamis. Patet etiam hinc illam minorem poſſe eſſe veram etiam exiſtentibus pluribus coloris ſpeciebus:cuius oppoſitum dicebat ꝑfatus doctor. Nec valet fugere dicendo caſum eſſe impoſſibilem:tum quia impoſſibiliores caſus paſſim ponuntur in hac materia:tum quia ſi li coloratum imponatur ad ſignãdũ tm̃ ſicut hoc.ſ. đ q̄libet ſpecie coloris aliquid coloris habens: ſiue ſufficiens denominare totum ſiue non/dabitur an̄s verum ⁊ ꝯñs falſum:leonibus exiſtentibus vt dictum eſt:⁊ equo exiſtente partim albo ⁊ partim nigro. Dicendum ergo ſicut ad precedentem ſillogiſmum.ſ. ꝙ nullo modo ſequitur illa cõcluſio:rõne defectus aſſignati/q2 vł illa ꝯclõ denotatur inferri ex maiori ⁊ ex prima exponẽte minoris:⁊ tũc arguitur ex ꝑticularibꝰ:vel ex.a.⁊ cõuertente minoris ⁊ tũc variatur acceptio:vel ex.a.⁊ ſecũda exponente minoris:⁊ tũc non infertur illa/ſed iſta/ergo omne nõ equus leo non eſt.

¶ Sed cõtra hoc replicatur/bñ valet/tantum cuiuſlibꝫ angeli leo eſt a:⁊ tantũ fauellus cuiuſlibet angeli leo ẽ:ergo tãtũ fauellus ẽ a:⁊ tñ mediũ tenetur diuerſimode quoad acceptionẽ:igitur. Forſan dices ſubiectũ i maiori virtualr̃ ſtare vnice:cũ fiat excluſio a toto ſubiecto qđ in ſcđa exponẽte infinitatur vnica infinitatiõe:ac ꝓinde ſumitur vnice ſaltẽ equiualẽter in exponibili:eo ꝙ requirat veritatẽ illiꝰ exponẽtis vbi ſumitur vnice. ¶ Sed cõtra/nõ valet/tãtũ cuiuſlibꝫ hoïs leo cuiuſlibꝫ angeli leo ẽ:tãtũ fauellꝰ cuiuſlibꝫ hoïs leo ẽ:ergo tãtũ fauellus cuiuſlibꝫ angeli leo ẽ:⁊ tñ nõ põt aſſignari aliꝰ defectus:niſi q2 ſubiectũ maioris ſumitur nõ vnice: ⁊ non eſt potior rõ đ iſto q̄ đ illo:igitur:ꝙ aũt nõ valeat ꝑꝫ:in caſu ꝙ ſint duo hoïes poſſidẽtes copłatiue fauellũ/ita ꝙ a nullo alio hoïe nec ãgelo poſſideatur. Inſuper pono ꝙ illi duo homines habeãt ſingulos leones nõ communes inter ſe:ſed quilibet illorum communicet ſuũ leonem gabrieli:qui ſolus ſit angelus in mundo tũc/an̄s eſt verum ⁊ ꝯñs falſum:vt notum ẽ. ¶ Ad hanc replicam cõceſſo ꝯñam eſſe nullam/negatur non eẽ diſcrimẽ inter hanc ⁊ aliam/in hac enim ſubiectum ſumitur nõ vnice ⁊ nõ in prima. Et ſi petas quando cognoſcere valebis ſubiectum excluſiue ſumi vnice vł nõ vnice/reſpondetur per hanc regulam.

¶ Omnis excluſiua in qua fit excluſio a toto non potẽs habere vlẽm de terminis trãſpoſitis hñt ſubiectum ſumptum vnice/niſi forſan in predicato vel in aliqua eius parte ponatur aliqua confuſa quia tũc non ſtabit vnice:licet nõ poſſit habere vniuerſalem dictã/⁊ quando dico vnice:intelligo formaliter vł equalẽter ⁊ equiualẽtia eſt quia vna acceptio infert aliam de forma acceptiõis terminorũ:⁊ ideo ſubiectũ huiꝰ/tm̃ cuiuſlibꝫ angeli leo.b.hoïs q̄libꝫ leo ẽ:equiualẽter ſtat vnice. Et idem dico de ſubiecto ſillogiſmi penultimi. Iſta.n.ẽ bona ꝯñ/tm̃ cuiuſlibꝫ ãgeli leo ẽ a:ergo tm̃ aliq̄đ qđ cuiuſlibꝫ ãgeli leo ẽ/ẽ a:⁊ an̄s fuit maior ſillogiſmi dicti. Nõ aũt poteris ꝓportionabilr̃ arguere ex maiore iſtiꝰ vltimi ſillogiſmi ad aliã i q̄ ſubiectũ ſumatur vnice.

¶ Et ſi q̄ras q̄ mõ cognoſces excluſiuã hr̃e vlẽz.ſ.nõ? Reſpõdeo ꝙ hoc poteſt haberi ex dictis i exponibili=

bus. ¶ Sed prīūnc p̄rio dr̄/ꝙ nulla ꝓpositio exclusiua i cuiꝰ prima exponēte ſubiectū vl̄ ps ſubiecti ſtat cōfuſe pōt hr̄e vl̄em / ſi in eius p̄dicato vna ps diſtribuitur ⁊ alia non / vl̄ ſi diſtribuit̄ nō tamen complete/nulla in ꝓ talis pōt habere vl̄em. ¶ Dr̄ ſc̄do ꝙnulla ꝓpo in qua ſit excluſio a pte niſi fuerit diſiūctū pōt habere vl̄em. Dr̄ niſi fuerit diſiūctū: qꝛ bn̄ ſequit̄: tm̄ leo vl̄ angelus eſt al̄. ergo oē al̄ ē leo vel angelus. Et d̄ his dictum ē in paruis. ¶ Sed dices contra/qꝛ in paruis dictū ē hāc non poſſe habere vl̄em/tātū deus cōtingenter ē creās/qđ falſum ē ſi hec vera ſint/cum hic nō excipiat̄. Et inſuper eſſe falſum cōprobatur: eo quod habeat iſtam/omne qđ contingenter eſt creās pīr ē deus ¶ Ad hoc dicitur/me ibi locutum eſſe de conuerſione excluſiue ꝓprie dicta: ⁊ ſic verū eſt p̄ſatam ꝓpōnē nō poſſe cōuerti: eo ꝙ extrema non ſunt ſolum trāſmutata: ſed inſuper aliquid addatur. Et de hoc dictum fuit in primo.

¶ Sed contra hec etiam ad huc arguo/bene valet/cuiuſlibet angeli alter leo cuiuſlibꝫ hominis al̄ ē: ⁊ tm̄ fauellꝰ cuiuſlibet āgeli alter leo ē: ergo fauellus ē hominis al̄: ⁊ tn̄ mediū in maiori tenet̄ nō vnice vt ex dictis patet: ⁊ in. b. vnice: igit̄. Et ſi dicas non eē inconueniens/eo quod non concluditur excluſiua. Cōtra ſi d. catur ſic/fauellus/cuiuſlibet hominis al̄ ē: non valet: ergo non eſt ratio hec.

¶ Ad argumentū dr̄/ꝯñam primam eē bonā: ⁊ nō ſecūdā. Tales. n. p̄miſſe ⁊ ſimiles pñt inferre vnā ī q̄ ps predicati nō diſtribuit̄. Et ſi queras quo modo cognoſcet̄ hoc. Rñdetur/ꝙ qñ li alter d̄terminat ptē mediū poſitam in recto (aliis partibus complete diſtributis) licet inferre vnam in qua nulla pars predicati diſtribuitur. Et ratio eſt in aperto. Nam tunc vel predicatum habet vnum ſuppoſitum tantum / ⁊ tunc maior erit falſa. Si habuerit vero plura/cōcluſio erit vera: qꝛ nō ponitur diſtributio.

¶ Aduertes etiam ſi aliqñ vnica equipolleat nō vnice/qꝛ tūc nō impedit̄ ꝯñe bonitas: vnde iſta conſequētia eſt bona/tātum homo ⁊. a. leo quilibet homo ⁊ leo ſunt: ⁊ tantum omnia alba homo ⁊ leo ſunt: ergo tantum omnia alba quilibet homo ⁊ leo ſunt: eo ꝙ minor equipolleat vni in qua copulatum ſumitur nō vnice: ſicut ſumitur in maiori. Et ſi q̄ras qñ equiualeat vnica non vnice? Dicitur quod quando licet d̄ſcendere ⁊ aſcendere indifferenter ſub toto ⁊ ſub qualibet parte: vel quando infert vnam in qua quelibet diſtribuitur a ſignis ſpecialibꝰ/nō effectibꝰ partis extremi. Vñ bn̄ valet/tātū oīa alba ſunt hō ⁊ leo: ergo oīs hō ⁊ oīs leo omnia alba ſunt

¶ Difficultas etiam eſt. An iſte argumētandi modus valeat in ſecunda figura? Ad quam reſpondetur per has concluſiones.

¶ Prima concluſio. Omnes premiſſe exponibiles quarum medium eſt terminus complexus/ſi ipſius medium vna pars diſtribuatur in prima exponente vnius premiſſe: ⁊ alia in prima exponente alterius/ſunt habiles ad inferendam vnam nō excluſiuā affirmatiuā: dū tn̄ ambe extremitates minime cōfundantur: nec vtriuſqꝫ aliqua pars.

¶ Secunda concluſio. Omnes premiſſe habentes medium diſtributum vt dictum eſt: etiam ſi extremitates vel earum partes ſtent/confuſe poſſunt inferre vnam negatiuam de ſubiecto vel predicato infinitato. Et ſi queras quare non ſequitur tunc vna affirmatiua cū ex negatiua poſſimus inferre vnam affirmatiuam? Reſpondetur rationem eſſe/quia negatiua non infert affirmatiuam ēt adhibita conſtantia quādo terminus infinitatus ſtat confuſe. Non enim valet/a. homo non eſt animal: ⁊ homo eſt: ergo homo eſt non animal. Et quia quando extremitates ſtāt confuſe vel earum partes/conſequentia predicta non tenet: iō lꝫ poſſit inferri vna negatiua/non tamen vna affirmatiua. Hoc patet ſic exemplariter. Nam he premiſſe/tantum cuiuſlibet hominis leo cuiuſlibet angeli animal eſt: ⁊ tantum cuiuſlibet hominis equus cuiuſlibet angeli animal eſt/inferunt hanc/cuiuſlibꝫ hominis equus non eſt hominis leo. Et ꝙ iſta inferatur ex premiſſis patet: quia infertur ex prima exponente minoris ⁊ ſecunda maioris: que tamen nō valent inferre hanc affirmatiuam/cuiuſlibet hominis equꝰ cuiuſlibet hominis leo eſt: etiam poſita hac conſtantia/cuiuſlibet hominis equus eſt/que includitur in p̄miſſis: eo ꝙ terminus infinitatus ſtat confuſe: vt dictum eſt. In tertia autem figura talis modus arguendi inualidus erit: eo ꝙ ſemper ex parte exponētiū q̄liter cūꝙ cōbinētur arguetur ex puris particularibꝰ: vt vnuſquiſqꝫ experiri poteſt.

¶ Quarto arguitur. Non valet/tantū aīa ⁊ omnis materia vtrunqꝫ ens ⁊ omnis homo ſunt/tātum materia ⁊ omnis anima anima ⁊ oīs materia ſūt: ergo tantum materia ⁊ omnis anima vtrunqꝫ ens ⁊ omnis homo ſunt: ⁊ tamen nullus defectus committitur: igit̄. Quod nō valeat pꝫ. Nam in caſu ꝙ ſint tātū due anime ⁊ vna materia cui vna anima eſt coniuncta ⁊ alia ab ea ſeparata/añs ē verū ⁊ nō cōſeqñs: vt pꝫ exponendo p̄miſſas ⁊ concluſionem.

¶ Pro huius argumēti ⁊ aliorum ſimilium enodatione/oportet declarare qualiter habeat verum regula ſillogizandi in copularis complexiue captis. Pro quo ponit̄ regula gñalis ꝓ oī figura q̄ ex dictis haberi poterat.

¶ Omnes premiſſe excluſiue quarum prime exponentes habentes copulatum pro medio diſpoſito ſecundum tenorem regule ſupra poſite/ſunt habiles ad inferendam concluſionem regule ſupra poſite ē cōditionibus ſpecialibus: etiam ſeruatis fundamentis generalibus/ſeu conditionibus ſupra poſitis/vt bn̄ valet/tantum oīs leo ⁊ oīs ⁊ equus oē animal ē ⁊ tātū vtrunqꝫ currēs oīs leo ⁊ equus eſt: ergo tātum vtrunqꝫ currens oē animal eſt.

¶ Secūda concluſio. In prima figura tenebit ſillogiſmꝰ: medio exiſtēte copulato: dūm̄. a. totale p̄dicatū: aut q̄libet eiꝰ ps diſtribuat̄ complete in vna ⁊ eadē exponēte: ſiue illa ſit prima ſiue ſc̄da: ⁊ ēt dummodo minor extremitas nō cōfundat̄. Vñ nō valet/tantū omnis hō ⁊ hō vterqꝫ hō ſunt: ⁊ tantū omnis hō totalis/hō ⁊ omnis homo eſt: ergo tātū hō totalis vterqꝫ hō eſt. Nā añs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum: in caſu ꝙ ſolꝰ ſortes ſit hō ⁊ li homo ſtet ꝓ partialibus hominibus niſi quando determinatur a ly totalis. Et ratio eſt/qꝛ ſemper ē aliq̄ particularitas ſtās confuſe in aliqua exponēte: tam in prima quam in ſecunda/ratione d̄ ly vl̄. Si vero predicatū determinetur a ly alter/bene poſſet ſequi vna nō excluſiua: vbi ēt remoueat̄ ly alter ſi: vt bn̄ valet / tm̄ oīs leo ⁊ leo alterum al̄ ſunt: ⁊ tm̄ oīa alba ſunt leo ⁊ leo: ergo omnia alba ſunt animal. Et hoc etiam habet verum in tertia figura: ſed nō in ſecūda. Similiter ꝯña erit bona/quando p̄dicatū maioris eſt complexum: ſi quelibet pars determinet̄ a ly alter

vel vna pars diſtribuatur complete ⁊/altera a ly alter ⁊ nõ aliter. Unde non valet/tantum omne.a. ⁊.a. vtrũq3.a.⁊ alterum.b.ſunt: ⁊ tãtum omnis homo oẽ a.⁊.a.ẽ:ergo homo.a.⁊.b.ẽ. Nam in caſu ꝙ ſit tãtũ ſortes ⁊ vna anima ſeparata a materia/⁊ poſito ꝙ ly.a.tãtum valeat ſicut li pars integralis/⁊ ly.b.ſicut ly forma/añs eſt verum ⁊ non ↄñs.

¶ Tertia concluſio. Si pars medii in maiori non diſtributa ſupponat mixtim/etiam ↄña erit bona:qualitercunq3 ſupponat maior extremitas/dũmodo minor extremitas nõ cõfundatur: Unde bene vʒ/tãtum omnis homo ⁊.c.homo omne album ⁊ omne nigrum ſunt/tãtum omnia animalia homo ⁊ quilibet homo ſunt: ergo tãtũ omnia animalia omne album ⁊ nigrũ ſunt. Et ratio eſt/quia illa maior equiualet vni ĩ qua totale predicatum diſtribuitur:infert.n.hãc/tãtum omnis homo ⁊.c.homo omnia q̃ quodlibet albũ ⁊ nigrum ſunt/ſunt.

¶ Circa copulatum in prima figura quando fit excluſio ex parte vltra ea que dicta ſunt/ponitur concluſio hec.

¶ Quando fit excluſio ab oppoſito partis tis diſtribute/ↄña eſt bona. Et ſimiliter ſi nulla extremitas nec eius pars ſupponeret in maiore confuſe tãtum valet ↄña:nõ autem ſi oppoſitum accidat. Unde minime vʒ/tãtũ.a.homo ⁊ quilibet homo ſunt hõ ⁊ omnia riſibilia omnis homo ⁊ homo ſunt/ergo oĩa riſibilia ſunt homo.

¶ Pro ſecunda figura alie concluſiones ponuntur. Quarum prima eſt.

¶ Quando fit excluſio a toto: ⁊ ſi ſumatur pro medio copulatum ⁊ altera extremitas vel eius ps ſtat confuſe/ſit extremitas quam volueris vel eiꝰ ps/ↄña erit nulla. Non enim valet/tãtũ.a.leo/leo ⁊ oĩs leo ẽ:⁊ tãtum omnia rugibilia leo ⁊ oĩs leo ſunt/ergo tantum omnia rugibilia leo ſunt.

¶ Secunda pro conſequentia vbi fit excluſio a parte ẽ. Si excluſio fiat ab oppoſito partis diſtribute: ⁊ ibidem ponatur extremitas vel eius pars ſtãs determinate/ↄña erit bona. Unde bene valet/tantum omnis leo et.b.equus omnia alba ſunt: ⁊ tantum omnia currentia omnia alba ſunt:ergo omnia currentia omnia alba ſunt.

¶ Pro tertia figura ponitur prima concluſio. ¶ Quãdo in tertia figura fit excluſio a toto valet omnibus modis/quibus valere dictum eſt in prima figura/ſcilicet quando nec predicatum nec pars eius aliqua ſtat confuſe tantũ/infallibiliter: ⁊ valebit quando predicatum vel omnes eius partes ſtant diſtributiue/aut collectiue/aut determinate exẽpla ex p̃dictis haberi poſſunt.

¶ Secunda concluſio ponitur pro copulatis in quibus fit excluſio a parte: ⁊ etiam dicit ↄñam eſſe bonam ſi fit excluſio ab oppoſito prime partis in vtraq3: vel in ea in qua pars prima diſtribuitur. Exẽplum eſt facile. Ratio huius cõcluſionis eſt/quia cõfuſa ſecũde partis/in talibus equiualet determinate: vñ ſi dicatur/tãtum omnis homo ⁊ homo ſunt homo: vł ſic/tantum omnis homo ⁊.b.homo ſunt homo (ly tãtum excludente ab oppoſito prime partis) non refert quoad veritatem vel falſitatem. Et ob hoc partes copulati indiſtribute non ſtabunt cõfuſe ſed determinate ſaltem virtualiter. Unde quãdo hoc nõ fuerit/ↄña nulla erit. Et in hac figura aſpiciẽde ſunt prime exponẽtes:quia ex illis habetur diſpoſitio/vel indiſpoſitio exponibilium quando fit excluſio a parte. His habitis colligitur ſolutio ꝓ argumento. Liquidũ ẽ enim capi copulatum pro medio/cuius partes indiſtribute/ſtãt confuſe tãtum in exponibili vel in aliqua exponentiũ: ⁊ maioris extremitatis vna ps ſtat ↄfuſe rõne particularitatis incluſe in li vtrunq3.

¶ Quinto arguitur. Non ſequitur/tãtum angelꝰ amatus a deo nõ fuit deꝰ: ⁊ tãtũ creatura ſpũalis nõ fuit deꝰ:ergo creatura ſpiritualis nõ fuit nõ angelꝰ amatus a deo/⁊ tñ in caſu ꝙ deus nũc amet angelos: ⁊ antea nunq̃ amauerit/inſtatur.

¶ Ad argumẽtum breuiter dicitur in eo arguiſ ex pte illius aggregati.ſ.angelꝰ amatus a deo: ab amplo ad nõ amplũ: ⁊ ex parte totius tñi infinitati ab inferiori ad ſuperius negatiue virtualr. Et patet hoc ĩ ly animal ⁊ ly homo. Nam liquidum eſt/non animal eẽ inferius ad ly non homo. Et proportionabiliter pro pluribus ſtat ly homo/in iſta/homo fuit vel erit albꝰ: quam in iſta/homo erit albus/tamen ſi vtriq3 ſubiecto addatur negatio infinitans: ꝓ pluribus ſtabit aggregatum in ſcđa q̃ in prima/infinitãte negatione ſcđm contradictionis exigentiam.

¶ Sexto non ſequitur/tantum omnis angelus nõ eſt deus/⁊ omnis angelus eſt ens:ergo tantum ens non eſt deus:tamen nullus defectus committitur igiſ. Et quod nõ ſequatur patet/quia vnico exiſtente angelo cum deo/añs eſt verum ⁊ nõ ↄñs. Forte dices cõſequẽtiam eſſe nullam/eo ꝙ minor extremitas ẽ terminus communis non diſtributus/quo ſtante/ſiue talis minor premiſſa ſit excluſiua ſiue non/non ſequitur excluſiua. ¶ Sed cõtra/vñ valet cõcludendo ſic/ergo non tantum ens eſt deus. Et volo ꝙ ly non/impediat diſtributionem de ly ens ita vt ſtet determinate/tamen committitur idem defectus/igitur ſolutio nulla.

¶ Ad argumentum bene reſpõſum eſt vſq3 ad hanc replicam. Ad quam diciſ verum eſſe conſequentiam eſſe bonam quando talis extremitas cõcludiſ ſtans determinate/dum tamẽ non exponaſ immediate: vel ſi exponiſ/debet addi relatiuũ identitatis/alioquin cõſequẽtia nõ eſſet neceſſaria. Sed contra in prefata conſequentia arguiſ a confuſa ad determinatam ex pte minoris extremitatis:ergo conſequentia eſt nulla. Negaſ ↄña. Nam hoc minime incõuenit (medio ſtante diſtributiue vtrobiq3) nec ẽ reſpectu eiuſdẽ diſtributionis:de quo dictum eſt ſupra.

¶ Septimo non valet/tantum cuiuslibet hoĩs oĩs leo currit: ⁊ tm̃ cuiuſlibet hoĩs oẽ alꝛ ẽ hoĩs leo/ꝗ tm̃ cuiuſlibʒ hoĩs oẽ alꝛ currit (ly tm̃ excludẽte a pte) ⁊ tñ arguiſ in barbara:igiſ. Quod non valeat ꝓbo. Nam poſito ꝙ ſolus ſortes ſit poſſidens vnicũ leonẽ currẽtem: ⁊ ſit vnꝰ angelꝰ poſſidẽs equũ currẽtem/añs eſt verum ⁊ ↄñs falſum.

¶ Ad argumẽtũ diciſ/argui a nõ diſtributo ad diſtributũ. Nã in prima exponẽte.a.nõ diſtribuitur ly currẽs ſed bene in ſecunda exponẽte concluſionis. ¶ Sed cõtra/quia etiam diſtribuiſ in ſecunda exponẽte maioris. ¶ Ñdeo hoc nihil iuuare in propoſito/eo ꝙ illa ſecunda exponens maioris nihil valeat ad cõcluſionem illam inferendam. Uñ ex hoc ⁊ ex ſupradictis patet/ſi non velit aliquis cecutire in defectibus aſſignãdis/oportet ſemꝑ reſpicere exponentes antecedẽtis ⁊ ↄñtis ⁊ defectꝰ quos repererit explicitos in eis/

debet aſſignare exponibilibus tanquam ibidem im
plicitos.

Nunc ponuntur pauca argumenta in
quibus ponitur multiplex tantum.

¶ Primo/ non tenet / tantum leo vel tātū
equ⁹ currit: tantum rugibile eſt leo: ergo tantum ru-
gibile vel equ⁹ currit/ ⁊ tn̄ null⁹ defectus interuenit/
igit. ꝙ nō ſequat pꝫ. Nam in caſu ꝗ oīs leo ⁊ oīs equ⁹
currat: an̄s eſt verum ⁊ non ꝯn̄s.
¶ Ad argumentum negat minor/ arguit enim a non
diſtributo ad diſtributum ex parte maioris extremita
tis. Nam in ſecunda exponēte maioris ꝑdicatum nō
diſtribuitur ⁊ in ſecūda conſequentis diſtribuit: vt pꝫ
exponenti illas. Et ſi dicas cōtra/ quia diſtribuit i pri-
ma exponente. Reſpondetur hoc nihil referre in pro-
poſito/ eo ꝙ ſecūda exponēs cōcluſionis nō denotatur
inferri ex prima maioris: ſed ex ſecūda in qua non di-
ſtribuitur. Valeret autem conſequētia ſi maior eēt iſta
tantum leo vel tantum equus omne currens ē: vel di
catur ſic in ꝯn̄te/ tantum rugibile vel tantum equ⁹ cur
rit. Et hec ſolutio ſortit verum/ tenēdo illas ꝓpoſitio-
nes ꝓbandas eſſe immediate ꝑ expoſitionem ⁊ non ꝑ
reductionem ad diſiunctiuas. Nam tunc non eſſet ali
qua difficultas preter eam que reperitur qn̄ eſt vnum
ſimplex tantum.

¶ Secundo nō ſequitur / omnis anima eter
na ⁊ tantum omnis equus ſunt animalia: ⁊ oīs equus
tātum omnis equus ē: ergo tātum omnis anima eter
na ⁊ omnis equus ſunt animalia: ⁊ nullus cōmittitur
defectus in eo: igitur. Et quod non valeat/ patet / qa
in caſu ꝙ tantum ſint ſortes ⁊ vnus equus cōmunicā
tes in materia/ inſtabitur:
¶ Ad argumētum reſpondet negādo minorem: nam
ly tātum tenēs ſe in an̄te cū medio in maiore/ debꝫ ſe
tenere ex parte minoris extremitatis in cōcluſione: vn̄
ſic eſt cōcludendum: ergo omnis anima eterna ⁊ tan-
tum omnis equus ſunt animalia. Et ſi queras qđ in-
conueniēs erit ſi ponatur vt antea? Dicit inconueniēs
eſſe/ quia arguit a termino finito ad ipſum met infini
tum/ vt patet ꝑ exponētes. Ob hoc enim nō valet/ ho
mo eſt ſortes: ergo tantum homo eſt ſortes. Et ꝓpter
ea ſimiliter cōſequētia nō valeret: ſi in ſillogiſmo pre-
cedenti concluderetur ſic/ ergo tantum equus ⁊ tan-
tum rugibile currit: argueretur enim a termino non
infinitato ad ipſum infinitatum ratiōe dicta: Et inſuꝑ
a ly tātū affirmato ad ipſūmet negatū: eo ꝙ ꝑpoſtero
ordine ꝑtes ſituāt. debent enim ordinari ſic/ tm̄ rugi
bile vel tātum equ⁹ currit. ¶ Sed contra dicēdo ſic/
tantum leo vel tantum equus currit/ ⁊ tantum ens ē
equus: ergo tantum leo vel tantum ens currit: null⁹
committitur defectus/ ⁊ n̄ ꝯn̄a eſt nulla: igit. ¶ Ad hoc
negat prima ꝑs an̄tis / arguit enim a non diſtributo
ad diſtributum/ rōne de li ens. Et aduerte expoſitio-
nes deberi exerceri ſecūdum ordinem quē ſigna hn̄t:
nam plurimum refert inchoare expoſitionem a ly tā-
tum in ſcđo loco prius ꝙ̄ a ly tātum primo poſito: im
mo ſi inchoetur prius expoſitio a ſecunda parte: ly tā
tum in primo loco cōſtituet excluſiuam ſecundi ordi
nis: vt patet in ſecūda exponente prime partis / que
erit hec/ tantum leo vel nullum nō equus currit. Ad
uerte inſuꝑ diſtributionem ꝓuenientem a duplici ly
tantum non eſſe ſufficientem ad hoc ꝙ non arguatur
ex puris particularibus: He enim ꝑmiſſe ſunt inhabi-
les/ tātum ens eſt angelus/ ⁊ tantum anima ⁊ anima ē
ens: ergo/ dabit an̄s verum ⁊ ꝯn̄s falſum: in caſu ꝙ nul
la anima ſit cōiuncta materie/ ſed ſit aliqua anima ſe-
parata. Siue concludat cum ſignis excluſiuis ſiue ſi-
ne illis. Et ſumo ly ens vt ſtet tantum ſingulariter: ita
vt binarius entium non dicat ens ſedentia.

¶ Hic poteſt queri ꝓ clauſura excluſiua-
rum. An hec ꝯn̄a ſit ſillogiſtica/ omnis leo ⁊ hō cur-
runt/ omnia alba leo ⁊ omnis homo ſunt/ ergo nō tan
tum alba currētia nō ſunt? Et videt ꝙ nō/ quia error ī
trinſecus ē in ꝑmiſſis: eo ꝙ copulatum habet partes
indiſtributas ſtātes confuſe tātum. ¶ Sed in cōtra-
rium pugnat ꝙ eſt impoſſibilis reperire inſtantiā. Si
forſan dicas ꝯn̄am eſſe bonā ſed nō ſillogiſticā. ¶ Cō-
tra ē bona: ⁊ non exemplū/ nec inductio/ nec enthime
ma: ergo ſillogiſmus.
¶ Ad argumentū reſpondetur tripl'r. Primo dr/ cō
ſequentiā eſſe ſillogiſticam ſecundum quid: ⁊ non ſim
pliciter / ⁊ premiſſas eſſe diſpoſitas ſcđm quid ⁊ non
ſimpliciter. Et ratio eſt quia ꝑmiſſe vniunt cū medio
affirmatiue: ⁊ in ꝯn̄te affirmatiue ⁊ negatiue virtuali
ter ⁊ ſub diſiunctione. Et idem poteſt dici ſi aliqua cō
ſequētia reperiatur tenens de forma acceptiōis termi
norum habens aliquem defectum intrinſecum.
¶ Secūdo dicit/ ꝯn̄am teneri ēthimematice (hoc ter
mino enthimematice ſumpto large) ſcilicet ꝓ oī con-
ſequentia que nō eſt ſillogiſm⁹/ inductio/ vl' exēplum.
¶ Tertio dr/ ꝯn̄am illam reduci ad ſillogiſmū hypo
theticum/ ſicut ⁊ hoc/ animal eſt equus: ⁊ homo ē ani
mal: ergo homo eſt equus: vel homo equus nō eſt: in
qua illa diſiūctiua infert ex duabus ꝑticularib⁹: nam
ꝯn̄a ē bona nō virtute mediū vniri cum extremitatib⁹
nec poſſibile eſt ſtante veritate an̄tis falſificare conſe-
quens. Tene tādem ꝯſeq̄ntiam non eſſe ſillogiſticam
cathegoricam / quia hec eſt veritas. Et ſic ſatis de
excluſiuis.

¶ De ſillogiſmis in exceptiuis.

Conſequenter ad exceptiuas deſcen-
dendo ponitur queſtio. An ex eis valeat fieri
ſillogiſmus tenens de forma acceptionis ter
minorum? Et videtur ꝙ non. Nam nō valet/ omne a-
nimal ꝑter equum currit/ omne album eſt animal: er-
go omne album preter equum currit: ⁊ tamen eſt in
barbara: igitur.
¶ Scđo nō ſequit/ omne nigrum preter equū non ē
animal/ aliquod animal omne nigrum eſt: ergo aliqđ
animal preter equum non eſt animal/ tamē arguitur
in ferio: igit. Quod nō valeat pꝫ: in caſu ꝙ ſolus vnus
equ⁹ ſit niger: ⁊ ſint cetera animalia in mūdo. Falſitas
cōſequentis ē nota: ſed veritas an̄tis pꝫ quoad primā
exponētem/ ꝗ eſt iſta/ omne nigrum non equus nō eſt
animal: que vera eſt/ eo quod ſubiectum nō ſupponat
Veritas aliarum exponentium ⁊ minoris ex ſe liqui-
da eſt.
¶ Tertio non ſequitur/ omne animal non preter e-
quum ē album: ⁊ omnis leo omne animal non equus
eſt: ergo omnis leo non eſt albus/ ⁊ tamen arguitur ī
celarent igitur: ⁊ ꝙ nō valeat ꝓbo in caſu ꝙ ſint tātum
duo aīalia alba. ſ. vnus leo ⁊ vnus equus: an̄s ē verū
⁊ ꝯn̄s falſum.
¶ Quarto nō valet/ omnis leo eſt animal/ non omne
nigrum preter ſortem nō ē leo: ergo omne nō nigrum
ꝑter ſortem non ē animal: ⁊ tamen arguit in darij/ cū
minor ſit affirmatiua in hac materia ⁊ particularis: g.
ꝙ nō valeat probo. Nā in caſu ꝙ ſint tria entia in mū-
do. ſ. vnus lapis ⁊ vnus leo ⁊ ſortes: ⁊ lapis ⁊ ſortes

ſint nigri ⁊ leo albus/antecedens eſt verum ⁊ conſequens falſum.

¶Sed contra/ bene valet/ omnis ſubſtantia p̄ter hominem currit:oē aīl oīs ſubſtātia ē: ergo oē animal preter hominem currit: ⁊ tamē maior eſt ꝓpō exceptiua:igitur.

¶Pro huius queſtionis enodatione p̄habitis notabilib⁹ communib⁹ q̄ſtionis ſupradicte/ſciē dum ſpecialiter nunc eſt/q̄ in hac materia communiter nō obſeruātur due ꝓprietates de quib⁹ dictum eſt in paruis. Nam iſta hic reputat̄ ꝓpria/omnis hō preter equum currit:cum nec equus cōtineat̄ ſub ly homo quoad ſignificationem nec quoad ſuppoſitionem Item ⁊ hec admittit̄ tāquam propria / animal preter hominem currit/in qua nullum ponitur ſignum vniuerſale. Et hec duo ſi preſupponant̄ poſſunt admitti licet ſecūdum grammaticam ſint incongrue: quemadmodum admittit̄ deſcēſus ad eūdem hominem ſub li homo ſecundo in hac/omnis homo ⁊ homo currunt in qua ſcđm communem concipiendi modum/ly homo in prima parte ⁊ in ſecūda nō debet verificari pro eodem. Sic enim eſſet nugatoria locutio. Vn̄ quando dr̄ in eſaya/fecit foſſas ⁊ foſſas/ ſenſus ē/fecit foſſas ⁊ alias foſſas. Sed quicquid verū ſit/ q̄r loquēdū eſt vt plures:de hoc non eſt habenda cura.

¶Sciendum vltra ſubſumptionem poſſe fieri in ꝓpōnibus exceptiuis quatuor modis ſcđm q̄tuor terminos in illis repertos qui ſunt/ Ille a quo fit exceptio/ille qui excipit̄/⁊ille reſpectu cuius fit exceptio ſcilicet predicatum / Nam reſpectu illius fit exceptio/⁊ totum aggregatum:ſ. ex termino a quo fit exceptio/⁊ ex t̄ro qui excipit̄. Et pōt hoc reperiri in vno quoq̧ ordine exceptiuarum. Sint ergo ꝓ primo ordīe concluſiones.

¶Prima Sub t̄ro a quo fit exceptio vꝫ ſubſumptio/dum tamen medium vtrobiq̧ ſtet ꝓ eiſdem: aut diſtribuat̄ vbi ſtat ꝓ plurib⁹/valet inquam ſubſumptio/ſed nō ſemꝑ ad inferēdam cōcluſionem eiuſdem ordinis. Si enim medium diſtribuatur vbi ſtat ꝓ plurib⁹ ſequit̄ exceptiua primi ordinis. Recte enim tenet/omne animal p̄ter hominem currit: omne albū omne animal eſt:ergo oē album preter hominem currit. Si vero nō diſtribuat̄ vtrobiq̧ ſed ſtet pro eiſdē/ſequit̄ vna de quarto ordine: vel vna non exceptiua. Vn̄ bene valet/omnis equus preter fauellum currit/ omne nigrum eſt equus non fauellus/ergo omne nigrum currit:Hoc patet/q̄r p̄ma exponēs maioris ⁊ p̄ma minoris inferunt illam cōcluſionem / vt exponēti patet. Similiter ſequit̄:ergo nō omne nigrum preter fauellum nō currit:Hoc patet/nam ex p̄miſſis illis ſeq̄tur prima exponens concluſionis: ⁊ exponitur diſiunctiue:igitur ⁊ tota infertur. Et pōt vr̄ ꝓ regl̄a haberi q̧ omnes p̄miſſe valētes inferre vnā de primo ordine pn̄t inferre vnam de quarto. Si autem neutrum iſtorum interueniat/ꝯña nō ſillogiſtica reputabit̄. Vnde non valet / omne animal p̄ter rationale eſt irrationale: ⁊ omnis hō eſt animal :ergo omnis hō p̄ter rationale eſt irrationale.

¶Secunda cōcluſio. Subſumptio ſub parte extra capta eſt valida/dum tamē inferatur cōcluſio ꝑticularis de primo ordine aut vna de quarto. Vnde bn̄e valet/omne animal p̄ter hominem currit : omne album ē homo:ergo animal preter album currit:vel ſic nō omne animal p̄ter album nō currit. Poteſt etiam ſequi vna in qua ps a qua fit exceptio p̄dicet̄ de minori extremitate. Vn̄ ex p̄dictis premiſſis pōt ſequi iſta/ album ē animal:ſed ſic cōcludēdo nō fit ſimplicit̄ ſillogiſtica ꝯña. ¶Et aduerte diligenter ſi aliquādo minor extremitas fuerit termin⁹ nō diſtributus: ne diſtribuatur in cōcluſione. Vnde ſi in minore predicte ꝯñe dixiſſes/album eſt homo/ nō dicturus eras in cōcluſione/animal preter album currit: alioquin argueres a nō diſtributo ad diſtributum. Poſſes vero dicere / animal preter. b. album currit: vt ly. b. impediret diſtributionem illius termini.

¶Tertia concluſio. Subſumptio facta ſub p̄dicato ē valida:dum tamē alicubi complete diſtribuat̄ Nō.n. diſtributio ꝓueniēs a ly p̄ter ē ſufficiens vt nō arguat̄ ex puris ꝑticularib⁹: Vn̄ nō valet/currēs ē petr⁹: ⁊ oīs hō p̄ter ſortē currit: ergo oīs hō p̄ter ſortem eſt petrus/valeret tamen ſi maior eſſet hec/omne currens eſt petrus. Cauendum ſimiliter eſt hic/ne arguatur a non diſtributo ad diſtributū:qđ cōtingere pōt ſi loco de ly petrus/poneret̄ ly aīal.

¶Quarta concluſio. Quando ſubſumitur ſub toto aggregato ꝯña eſt valida:ſi recte ſubſumat̄/ ⁊ pōt ſequi cōcluſio vniuerſalis/aut ꝑticularis ſecundum exigētiam minoris extremitatis. Vt bene valet/ omne animal p̄ter equum currit:omne album animal p̄ter equum eſt:ergo omne album currit: ⁊ etiam ſeq̄retur dicēdo in minori/omne album ē animal nō equ⁹ ſi alia teneatur incongrua / ⁊ ſi iſta ponitur/ aduerte eē ſinonimitatem intrinſecam īter mediū ſ.b. ⁊ i maiori. Non autem poteſt eſſe cōcluſio exceptiua quia ſignum efficitur pars medij.

¶Quinta concluſio. Quando ambe p̄miſſe ſunt exceptiue/pōt ſequi vna cōcluſio quarti ordinis:vt bene valet:omnis homo preter ioannem eſt currens: ⁊ omne currens preter album eſt homo p̄ter ioannem:ergo nō omne currēs p̄ter album nō eſt currens. Nō autem ſequeretur hec/omne currēs preter album eſt currens . Nam in caſu q̧ tantum ſint ſortes ⁊ ioannes ⁊ brunellus: ⁊ brunellus ſit omne albū ⁊ ipſe ſortes currat/ioannes autē nō/aн̄s eſt verum ⁊ nō ꝯñs. Hic autem aduerte/ q̧ ambabus p̄miſſis exiſtentibus exceptiuis:nō pōt fieri ſubſumptio ſub parte extra capta tātum/nec ſub termino a quo fit exceptio tm̄/ſed ſub toto aggregato vt factum eſt. Vn̄ iſte premiſſe.ſ.omne ens p̄ter finitum eſt deus : omne bonum preter increatū eſt finitū/nō ſunt habiles ad inferēdū cōcluſionē aliquā i q̄ ponat̄ ly p̄ter bis ſicut fuit poſitum in an̄te.

¶Sexta ꝯcluſio. Ex maiori vl̄i negatiua nō exponibili ⁊ minori exceptiua:pōt ſequi vna concluſio negatiua in qua loco de ly preter ponatur negatio infinitans. Et etiam vna exceptiua tertij ordinis:vt bene valet/nullus leo ē currēs:omne rugibile preter album eſt leo: ergo omne rugibile nō album nō eſt currens. Quod autem ſequat̄ vna tertij ordinis pꝫ/quia iſta infert̄ ex predicta cōcluſione. ſ. omne rugibile nō preter album ē currēs/q̄ ē tertij ordinis/q̄ ꝺ primo ad vltimum ex p̄miſſis p̄mis infert̄. Quod autem nō ſe q̄l vna ſecūdi ordinis patet/quia nō tenet/nullum riſibile eſt album:omne animal preter brutum eſt riſibile: ergo omne animal preter brutum eſt album . Nam in caſu quod nullum animal ſit album/aн̄s eſt verum ⁊ ꝯñs falſum.

Pro exceptiuis autem ſecundi ordinis ſit prima concluſio.

¶ Si ſubſumptio fiat ſub toto aggregato pñia eſt valida nullo interueniēte defectu. Ut bene ſequitur / omne animal preter leonē non eſt album: ⁊ oē nigrum eſt animal nō leo / ſeu pter leonem (nam ꝓ eodem vtrunqꝫ recipio in ꝓpoſito) ergo nullum nigrū eſt album. Et ſi minor eſſet particularis ſequeretur cōcluſio eiuſdem quantitatis.

¶ Secunda concluſio. Subſumēdo ſub termino a quo fit exceptio / pñia erit valida: ⁊ poteſt inferri vna exceptiua eiuſdem ordinis ſi medium ⁊ minor extremitas diſtribuantur: aut ſi medio diſtributo minor extremitas diſcrete ſteterit / vel collectiue. Ut bñ valet / omne animal pter hominem nō currit: ⁊ omnis ſubſtātia omne animal eſt: ergo omnis ſubſtātia pter hominem nō currit. Si autem minor extremitas ſteterit particulariter nō ſequitur cōcluſio exceptiua eiuſdem ordinis / ſed tertij: aut vna non exceptiua. Añ nō valet / omne nigrum preter leonē nō currit: ⁊ animal omne nigrum eſt: ergo animal pter leonem non currit. Nam poſito quod ſit vnus leo currēs qui ſit omne nigrum: ⁊ ſint cetera animalia currētia / añs eſt verum ⁊ pñs falſum. Ueritas añtis patet quoad minorem ⁊ duas vltimas exponētes maioris: ſed quoad primam pꝫ / quia ē negatiua de ſubiecto nō ſupponēte. Cōſeqñtis vero falſitas liquet / deſcēdendo ſub ly animal ad omnia animalia preter leonem pro quibus ſupponit / ſequeret autem hec / nō ois ſubſtātia pter leonē currit: aut hec / ſubſtantia non currit.

¶ Tertia concluſio. Si ſubſumptio fiat ſub parte extracapta / pñia eſt bona inferēdo vnam exceptiuam eiuſdem ordinis: dum tamē medium ⁊ minor extremitas diſtribuatur in. b. Exēplū ē facile. Si vo hoc nō ſeruet nō oportet pñiam valere. Unde nō valet / oē animal pter leonem nō ē rugibile: ⁊ fauellus ē leo: ergo omne animal pter fauellum non eſt rugibile. Nam caſu ꝙ ſint plures leões in mūdo / quoꝝ vnus ſit fauellus / datur inſtātia. Ualeret autem ſi mediū vtrobiqꝫ diſtribueret / et minore extremitate ſtāte diſcrete aut collectiue / nullo errore commiſſo.

¶ Quarta cōcluſio. Sub termino reſpectu cuius fit exceptio (aut quod idē eſt) ſub predicato exceptiue valet ſubſumptio / ſi nullus accidat defectus vt ſequit / ois ſubſtātia pter leonem nō eſt animal / ⁊ omne riſibile eſt animal: ergo omne riſibile nō omnis ſubſtātia pter leonem eſt. Non autem pōt ſequi exceptiua eiuſdem ordinis: niſi mediū vtrobiqꝫ diſtribuatur. Unde ſi in minori diceret / omne riſibile omne animal eſt: bene ſequeretur hec / omnis ſubſtātia preter leonem nō eſt riſibile. Ratio eſt: quia ſi medium nō diſtribuat / ex puris particularibus rōne ꝓpoſitionū: ex quibus cōcluſio hec vltima ferri dnotat: ille añt ſunt vltima exponens maioris ⁊ propoſitio minor.

Pro exceptiuis tertij ⁊ quarti ordinis ponitur concluſio communis.

¶ Ex nullis duabꝰ exceptiuis tertij / aut qrti ordinis pōt ſequi ɔclo ſilogiſtice / eo ꝙ tales ſint ꝓpoſitiones negatiue in ꝓpoſito. Exemplū primi non valet / nō omne animal pter hominem eſt ens: ⁊ nō oē animal preter hominem eſt ſubſtantia: ergo ſuſtantia nō ē ens. Exemplum ſcđi / nō omne animal pter brutum nō eſt rōnale: ⁊ non omne animal preter brutum non eſt rationale / ergo rationale non eſt rōnale.

¶ Pro exceptiuis tertij ordinis / ſit prima concluſio ſpecialis.

¶ Sub toto aggregato nō valet ſubſumptio: Ut nō valet / oē albū nō pter leões currit: ⁊ ois homo oē album pter leonē eſt / ergo nullus homo currit. Nam caſu ꝙ ſit ſolus ſortes ⁊ ſit albus ⁊ currat / añs ē verum ⁊ pñs falſum. Hoc patet: quia nō quelibꝫ exponens maioris infert cum minore cōcluſionē / quod oportet: vt ſupra dictum eſt.

¶ Secunda concluſio. Sub dictione a qua fit exceptio vꝫ ſubſūptio: ⁊ ſub tꝰo reſpectu cuiꝰ fit exceptio nullo defectu cōmiſſo. Exēplū primi: bñ ſequit / oē animal nō pter leonem currit: ⁊ oē rugibile oē aīal eſt: ergo omne rugibile nō preter leonem currit. Secundi / oē nigrū nō pter hoīeꝫ ē aīal: ⁊ oē aīal omne currēs eſt: ergo oē nigrum non pter hoiem eſt currēs: arguitur in quarta figura.

¶ Tertia concluſio. Sub dictione extracaptā ſvꝫ ſubſumptio: niſi mediū ⁊ maior extremitas diſtribuāt vł ſtēt diſcrete. Añ nō ſequit / oē aīal nō pter equum currit: fauellus ē equꝰ: ergo oē animal preter fauellum currit. Nam caſu quo omnis equus curat / fauello quieſcēte ⁊ cetera animalia ſimiliter quieſcātia: añs ē verum ⁊ nō pñs. Si vero. d. eēt hec / fauellꝰ omnis equus eſt: pña eſſet bona.

¶ Pro exceptiuis quarti ordinis / ſit vnica concluſio ſpecialis.

¶ Ex vna non exceptiua affirmatiua ⁊ alia exceptiua huius ordinis pōt ſequi vna eiuſdem ordinis nullo cōcurrēte dfectu. Ut bñ valet / omnis leo oē currens ē: ⁊ non oē albū pter bibēs nō eſt leo: ergo nō omne albū pter bibens non eſt currens. Si vero diceretur in maiori / omnis leo ē currēs / daret antecedēs verum ⁊ pñs falſum: in caſu ꝙ tāntū ſint tria animalia alba. ſ. vnus leo ⁊ vnus equus currētes p riuulum ⁊ bibētes: ⁊ vnus ceruus nec bibens nec currēs. Et ratio eſt / quia arguitur a non diſtributo ad diſtributū ex parte maioris extremitatis: nō autē refert ꝙ in prima exponēte pñtis ly currēs nō diſtribuat / eo ꝙ diſtribuitur in tertia / que denotat inferri ex maiori ⁊ ex vltima exponēte minoris. ¶ Solutiones argumentorum patent ex dictis.

Contra iſtas autem conditiones arguitur primo ſic. Non valet / omne album pter irrationale. b. medietas animalis vel homo ⁊ omnis medietas materie eſt: ⁊ omne irrationale aliqđ irrationale eſt: ergo omne album preter irrationale. a. medietas animalis vel homo ⁊ omnis medietas materie eſt: ⁊ nullus dfectus interuenit: igitur. Quod autem nō valeat patet: caſu ꝙ ſolū ſit plato cū multis irrōnabilibus ⁊ nō ſit niſi vnica materia / in qua cōmunicent iſta oīa animalia ⁊ oīa ſint alba / dabitur añs verum ⁊ cōſequens falſum.

¶ Ad argumētum dicit pñam nō valere / eo ꝙ arguat a cōfuſa ad determinatam ex pte vltimarum exponētium quod hic eſt inconueniens / eo quod confuſa habeat ſuam vim.

¶ Secundo ſic arguitur. Non valet / omne ens pter creaturam eſt deus: ⁊ omnis leo eſt creatura ergo oē ens pter leonē eſt deus: ⁊ tamē in eo nullꝰ interuenit defectus: igitur.

¶ Ad argumētū negatur minor / arguit enim ab inferiori ad ſuū ſuperius cū diſtributione: in plus enim

ſe habet ens preter leonē: ꝙ ens ꝑter creaturā. Ex pre
miſſis autem prefatis poſſunt inferri he concluſiões
ſ. nõ oē ens nõ preter leonem ē deꝰ: ⁊ iſta / oīs leo ē ens:
⁊ iſta / nullus leo eſt deus.

Tertio non valet / omne animal ꝑter ho
minem eſt rationale: ⁊ omne ſenſibile eſt animal: er-
go omne ſenſibile eſt rationale: tñ nullus defectꝰ com
mittitur: igitur. Cõſequētis falſitas ē nota: ⁊ veritas
minoris. Sed maioris veritas patet ꝑ ſuam contradi
ctoriam / q̄ ē iſta / non oē animal ꝑter hominem nõ ē ra
tionale. Et ꝙ iſta ſit ſua cõtradictoria pꝫ: quia exponit
diſiunctiue: ⁊ ſcđa exponens cõtradicit ſcđe exponēti
maioris: igit ē ſua cõtradictoria: ꝯña tenet ꝑ regulam
poſitam in exponibilibus: in qua dicit oēs ꝓpoſitio-
nes ſic ſe habētes / ꝙ vna exponitur copulatiue ⁊ alia
diſiūctiue: ſi alique exponētes eax participant legem
contradictoriarum / ⁊ ipſe exponibiles eandem legem
participant.

Ad argumētum negat minor: mediū enim tenet ꝓ
pluribus in minori q̄ in maiori: ⁊ nõ diſtribuitur in
ea. Et ſi ꝯña ſit nulla / negat tñ añs eē verū. Nã maior
ē falſa: ⁊ ad rationem dicit / regulā illā intelligendā eē
de exponētibus habētibus extrema cõſtituta ex termi
nis quorum vnus ponit in ſubiecto exponibilis ⁊ al-
ter in predicato. Itaqꝫ volo dicere ꝙ nõ ſufficit aliq̄s
exponētes ꝑticipare legem cõtradictoriarū: ſi cõponā-
tur ex terminis poſitis in vno extremo exponibilis /
hoc patet in ꝑfatis ꝓpoſitionibus: quarum ſecūde ex
ponētes ſunt cõtradictorie: q̄ ſunt iſte / omnis homo ē
animal / ⁊ hõ nõ ē animal: qꝛ tñ hax extrema ponunt ī
ſubiectis exponibiliū: vt notū eſt: nõ põt inferri expo-
nibiles contradicere inter ſe.

Quarto non valet / cuiuſlibet hominis ꝑ
terquam petri quilibet leo currit: oē rugibile ꝑter fa-
uellū ē hominis nõ petri leo: ergo oē rugibile ꝑter fa-
uellum currit: ⁊ tamē nullus defectus eſt in eo: igitur
ꝙ nõ valeat patet / in caſu ꝙ petrus nõ habeat leonem
ſed omnis alius homo poſſideat vnū leonē currētem
⁊ ſit fauellꝰ leo nõ poſſeſſus ⁊ currēs: tūc. n. añs ē verū
⁊ ꝯñs falſum.

Ad argumētum dicitur ꝙ nõ debꝫ cõcludi excepti
ua qñ ambe ſunt exceptiue primi ordinis: ſed bñ hec /
.ſ. oē rugibile non fauellus currit: vel ſi concludit ex
ceptiua / ðbet eē quarti ordinis. Unde põt inferri hec /
non oē rugibile preter fauellū non currit. Et de hoc di
xi in concluſione quinta. Et hactenus de exceptiuis.

De ſillogiſmis in reduplicatiuis.

Poſt hec mouenda eſt queſtio de re
duplicatiuis. Quo circa queritur / an in eis
teneat ſillogiſmus? Et videtur ꝙ non / qꝛ non
valet / omnis homo inquantum rationalis eſt riſibi-
lis: ⁊ omne riſibile eſt album / ergo omnis homo in-
quantum rationalis eſt albus: ⁊ tamē argr in barbara
quarte figure: igitur.

Secundo nõ valet / nullus hõ ē lapis / ⁊ omne riſi-
bile inquātū homo nõ eſt lapis: ergo nullum riſibile
inquātum homo eſt homo: nec ſequitur hec / oē riſibi
le inquantum hõ non eſt homo.

Tertio: nõ tenet / oē ſenſibile eſt animal: ⁊ nõ omne
coloratum inquantum coloratum eſt animal: ergo nõ
omne coloratum inquantum coloratum eſt ſenſibi-
le: igitur.

Quarto nõ ſequitur / nõ oīs homo inquātum ho-
mo mouetur: ⁊ non omnis homo inquantum homo
currit: ergo nullum currens mouetur: ⁊ nullus com-
mittitur defectus: igitur:

Sed contra / optime valet / omne animal
inquātū al' ē ſenſibile: oīs hõ ē al': ergo oīs hõ inquātū
animal eſt ſenſibilis.

Ad queſtionē (ꝑmiſſo ſubſumptionē poſ-
ſe fieri quadrupliciter ſicut in exceptiuis) reſpõdetur
per concluſiones.

Prima concluſio vniuerſalis eſt. Quan
do ſubſumptio fit ſub toto aggregato. ſ. ex terminis
ꝑcedēte ⁊ ſequēte immediate ly inquātum / bñ inferri
poteſt vna vniuerſalis vel ꝑticularis nõ tñ reduplica
tiua / quia ſillogizatur ſub toto ⁊ ly inquātum ꝑtinet
ad mediū. Unde bñ valet / oē album inquātum albū diſ-
gregat viſum: oīs cignus eſt albus inquātum albus:
ergo omnis cignus diſgregat viſum: ⁊ ſumit ly inquā
tum cõcomitāter. Minor enim eēt falſa ſi diceret cau-
ſalitatem: in quo ſenſu philoſophus dixit ꝓpõnem af
firmatiuam de reduplicato predicato eſſe inītelligibi
lem / eo quod non poſſit intelligi aliquid eſſe cauſam
ſui ipſius.

Secunda vniuerſalis eſt. Sub termino
ꝑcedēti ly inquātum / bñ valet ſubſumi inferēdo vnā
propoſitionem eiuſdem ordinis cum premiſſa: vt fit in
argumento in contra.

Tertia vniuerſalis. Sub dictione ſequē-
te ly inquātum / nõ valet ſubſumptio / ad minus ſecū
dum quā poſſit vna reduplicatiua eiuſdem ordinis cū
ꝑmiſſis inferri. Unde nõ valet / oīs hõ inquātum rõnale
ē riſibilis / ⁊ oē currēs oē rationale ē: ergo omnis ho-
mo inquātum currēs ē riſibilis. Et ratio eſt quia vir-
tualiter ſubſumit ſub cõditionali in ordine ad totā cõ-
tionalem: quod nõ licet: vt ſupra dictū ē. Dicit ad mi-
nus ſcđm quā: ⁊c. quia aliquādo põt ſequi vna de ter
tio ordine: vt bñ valet / oē album ē leo / oē rugibile in-
quātum album nõ eſt leo: ergo non oē rugibile inquā
tum leo nõ eſt leo. Et ſi inſurgas dicēs ſic concluden
do etiā ſubſumi ſub cõditionali / ſicut aliter concludē
do: igit ratio aſſignata ē nulla. Ad hoc rñdet nõ eē ſi-
mile / quia quādo cõcluſio ē de tertio ordine põt veri-
ficari ꝓ alijs exponētibus a conditionali: ac proinde
virtus illatiua non innitetur tali ſupſumptioni / ſed ꝓ
vt fit ſubſumptio reſpectu aliarum exponentium a
conditionali.

Quarta concluſio vniuerſalis. Sub predi-
cato reduplicatiue nõ valet ſubſumptio duplici rõne:
⁊ quia eiꝰ diſtributio ē incompleta: ⁊ quia virtualiter
ſubſumit ſub conditionali. Unde nõ ſequit / ſubſtātia eſt
equus: ⁊ oīs bos inquātum animal ē ſubſtātia: ergo
omnis bos inquātum animal ē equus. Nec refert di
cere nõ valere / eo ꝙ ex ꝑte de ly equus arguit a nõ di
ſtributo ad diſtributum. Nam poſito ly. b. vt non di-
ſtribuatur: vel dicēdo in maiori / omnis equus / et ꝯña
erit nulla. Si vero medium diſtribuat cõplete ⁊ nõ in
feratur vna reduplicatiua / ꝯña erit bona: quia vtrūqꝫ
incõueniēs tollit. Unde ſi in maiori diceret / omnis ſub-
ſtātia ē equus / ſequeret hec cõcluſio / omnis bos eſt
equus: ⁊ hoc ratiõe prime exponētis minoris cum ma
iori: ⁊ ēt ſequeret hec / oē animal eſt equus: ⁊ hoc rõne
exponentis tertie.

Quinta concluſio ſpecialis. Ex ambabꝰ
reduplicatiuis ſumpto ꝓ medio termino precedēti re
duplicationem nõ põt fieri ſubſumptio / ob ineptitudi
nem concluſionis q̄ deberet inferri / oporteret. n. vnā

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

reduplicatiōem immediate ſequi aliam: vt hic / omne aīal inquātū albū ē coloratū: ⁊ oē corpꝰ ſenſibile inquātū ſenſibile ē aīal: ergo oē corpꝰ inquātū ſenſibile inquātum album eſt coloratum.

¶ Sexta concluſio. Ex ambabus premiſſis reduplicatiuis tertij / aut quarti ordinis nō valet fieri ſillogiſmus: eoq̄ arguaꝉ ex puris negatiuis.

¶ Septima concluſio. Ex maiori non reduplicatiua / nō ſequiꝉ cōcluſio reduplicatiua: vti nō ſeqtur / omnis leo eſt niger: ⁊ oē rugibile inquātum rugibile ē leo: ergo oē rugibile inquātū rugibile ē nigrū. Nec ſequeretur ſi apponeretur ly. b. vt nō diſtribuaꝉ ly nigrum. Ratio eſt / quia quarta exponēs cōcluſiōis ex nullis exponētibus minoris cum maiori infertur Et variaꝉ appellatio de ly inquātum: eo q̄ variaꝉ illatio de ly ſi / quod ibidem claudiꝉ. Si vero cōcluſio p̄fata ſumereꝉ in ſenſu reduplicato / ꝯña eſſet bona: dum tamē equiualeret huic / oē rugibile eſt leo. Ex hac cōcluſione colligiꝉ ſolutio ꝓ primo argumento / ꝯña enim nō valet rōne nūc dicta. Nam idem ē iudiciū de illo ſillogiſmo ⁊ de iſto: eo q̄ quarta figura reduciꝉ ad p̄mā: trāſpoſitis p̄miſſis. Ex hoc eodem etiam ſumiꝉ ſolutio ſecundi argumēti. Aliorū vero duoꝝ ſolutiōes habentur ex dictis.

¶ Contra hec autem dicta / arguitur vnico argumēto. Nō valet / homo inquātum rationalis eſt riſibilis / ſortes ē homo inquātum rationalis / ģ ſortes inquantum rationalis eſt riſibilis: tamen arguiꝉ per regulas / igiꝉ: quod nō valeat pꝫ: quia arguiꝉ ex puris particularibus.

¶ Ad argumētum negaꝉ maior: ⁊ ob eius ꝓbationē oportet meminiſſe fundamēti generalis. Dictū eſt. n. nō eſſe incōueniēs aliquē defectū particularem cōmitti / ſi generale fundamētum ſalueꝉ: immo tūc nō debet dici defectum aliquē interuenire. Eſt autem inconueniēs arguere ex puris ꝑticularibus qn̄ medium pōt verificari ꝓ diuerſis / qđ in ꝓpoſito nō accidit: ⁊ ideo ꝯña ē bona. ¶ Aduerte aūt ꝓpōnem in qua reduplicatio poniꝉ in predicato duplicem hr̄e ſenſum: Unus ē / quādo ꝑ intellectum reduplicatio referꝉ ad ſubiectū ⁊ ſic ſenſus huius / ſortes ē homo inquātum rationalis / eſt iſte / ſortes inquātum rationalis ē homo / ⁊ ſic ꝓpoſitio p̄fata ē vera. Alius ē / qn̄ determinat aliū terminum poſitum in predicato / ⁊ ſic illa equiualet huic cōuertēti / homo inquātum rationalis ē ſortes: ⁊ ſic ē falſa / ⁊ patet exponēdo illam facto deſcēſu ſub ly hō / ⁊ demoſtrato ſorte: ⁊ q̄ ſit falſa patet / quia exponiꝉ ſic / iſte homo ē ſortes / ⁊ iſte homo ē rationalis / ⁊ oē rationale eſt ſortes: ⁊ ſi aliquid ē rationale illud eſt ſortes. Ex quo inferꝉ / nullam ꝓpoſitionē affirmatiuam eē veram in qua reduplicatio poniꝉ a ꝑte p̄dicati: ſi terminus reduplicatus habeat plura ſuppoſita / ſiue ſubiectum ſtet diſcrete / diſtributiue / vel determinate / qđ liquebit ſi deſcēdaꝉ ſub ſubiecto / ⁊ deſcēdētes cōuertāꝉ ⁊ poſtea exponāꝉ. ¶ Et ſi q̄ras qui ſenſus ſit ꝓprior / qn̄ ly inquātum poniꝉ a ꝑte p̄dicati: Reſpōdeꝉ / q̄ ille in quo referꝉ ad ſubiectum: licet aliꝰ ſit poſſibilis: ſed nō eque bn̄ intelligibilis niſi cōuertaꝉ: ⁊ ob hoc dixit philoſophus / propoſitionem vbi poniꝉ reduplicatio ī p̄dicato nō eſſe intelligibilem p̄ſertim ſi dicat cauſalitatem: vt dictum eſt ſupra.

Nunc ponuntur aliquot concluſiones / ꝓ ſillogiſmis mixtis ex multis exponibilibꝰ: ⁊ hoc breuiter ⁊ ſine argumētis. Et primo ꝓ cōflatis ſillogiſmis ex excluſiuis ⁊ exceptiuis.

¶ Prima concluſio. Ex maiori excluſiua excludēte ab oppoſito ꝑtis ⁊ minori exceptiua nō ſequiꝉ exceptiua. Ut nō vꝫ / tm̄ oīs leo ⁊ oīs eqꝰ trahūt nauē oīa aīalia p̄ter ceruos ſūt leo ⁊ equꝰ / ģ aīalia p̄ter ceruos trahūt nauē. Nā caſu q̄ plures cerui trahāt nauē vnā: ⁊ vnus leo ⁊ vnus equꝰ p̄ciſe ⁊ ſimul trahant vnā aliam / ⁊ nō ſint alia aīalia / añs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum Et ratio eſt / quia tertia exponēs cōcluſiōis ex nullis exponētibus p̄miſſarum inferꝉ: immo nec ſecūda exponēs ſillogiſtice. Si vero fiat cōtra. ſ. vt maior ſit exceptiua ⁊ minor excluſiua: ꝯña erit bona / ſi ſubſumaꝉ ſub toto aggregato in exceptiua: vt bn̄ ſequiꝉ / oīa animalia preter ceruos ſunt ſortes ⁊ plato / tm̄ albū ⁊ nigrū ſunt aīalia p̄ter ceruos: ergo tātū albū ⁊ nigrum ſunt ſortes ⁊ plato.

¶ Secunda concluſio. Ex maiori excluſiua excludēte ab oppoſito totius: ⁊ minori exceptiua non pōt cōſtare ꝯña bona: vt nō valet / tātum nigrum ē leo oē aīal p̄ter fauellum eſt nigrum / ergo oē aīal preter fauellum ē leo. Nam caſu q̄ tātum ſit vnꝰ leo ⁊ niger / ⁊ ſint inſuꝑ tres equi quorum duo ſint etiā nigri ſed fauellus qui eſt vnꝰ illorum ſit albus: añs ē verum ⁊ ꝯñs falſum. Ratio quare nō valet / ē / quia arguiꝉ communiter ex medio indiſtributo. Unde ſi in maiori diceretur ſic / tantum omne nigrum eſt leo / conſequentia eſſet bona.

Tertia concluſio. Quando maior eſt exceptiua ⁊ fit ſubſumptio ſub toto aggregato ⁊ minor eſt excluſiua / ꝯña erit nulla: vt non valet / omnis equus p̄ter fauellum ē albus: ⁊ tantum oē hinnibile ē equus p̄ter fauellum: ergo tātum hinnibile eſt album. Ratio vero ē quia ex ꝑte maioris extremitatis arguitur a nō diſtributo ad diſtributum. Unde ſi in maiori dicaꝉ ſic / omnis equꝰ p̄ter fauellum omne album eſt: conſequētia valeret. Si vero ſubſumptio fiat ſub dictione a qua fit exceptio ſolū / ꝯña erit bona / exiſtente minori excluſiua: vt bn̄ ſequiꝉ / omnis leo preter fauellum oē nigrum ē: ⁊ tātum currēs ē leo / ergo tātum currens p̄ter fauellū omne nigrum eſt. Si autē ſubſumptio fiat ſub dictione extracapta / ꝯña erit bona cōcludēdo vnā exceptiuam: vt valet / omnis equus p̄ter fauellum oē animal eſt / tantum omne album eſt fauellus: ergo oīs equus p̄ter album omne animal eſt. Diciꝉ cōcludēdo exceptiuam: q2 iſta videꝉ inepta / omnis equꝰ p̄ter tātum album omne animal eſt: vel ſi eſt apta efficiꝉ pars extremi ly tantum / qđ nō fiebat in prima. Et fac q̄ ſic ſubſumēdo minor extremitas ſtet aut diſcrete aut collectiue / aut diſtributiue / vt nō arguaꝉ a nō diſtributo ad diſtributum.

¶ Quarta concluſio. Quando pars ſubiecti excluſiue ſumiꝉ ꝓ medio / nō debet inferri vna exceptiua / ſed pōt ſequi vna in qua loco ſigni exceptiui ponaꝉ negatio / q̄ ſolum infinitet illud qđ ē pars extracapta. Unde nō valet / tantum omnis ꝑs ⁊ ꝑs ſunt animal: omne album p̄ter ſortem eſt ꝑs: ergo omne album p̄ter ſortem ⁊ ꝑtem ē animal. Nam caſu quo ſolus ſortes ſit res corporea ⁊ ſit albꝰ: ⁊ ſtet ly album ꝓ albo totali ⁊ partiali / añs verum ⁊ conſequens falſum ſequeretur tamen ſi diceret / omne album nō ſortes ⁊ pars ſunt animal.

Pro ſillogiſmis conflatis ex excluſiuis ⁊ reduplicatiuis ſint he concluſiones.

¶ Prima/ qn̄ maior ē excluſiua ⁊ minor reduplicatiua/ non poteſt ſequi reduplicatiua. Unde nō valet/ tātum omnis homo ē legens/ ⁊ omne rationale inquātum rationale ē homo: ergo omne rationale inquantum rationale ē legens: bn̄ tn̄ pōt ſeq̄ hec excluſiua/ tantum omne rationale eſt legens.

¶ Secunda concluſio. Si maior fuerit reduplicatiua cuius p̄dicatum non diſtribuitur ⁊ minor excluſiua: ſub toto aggregato ſubſumēdo non poteſt ſequi vna excluſiua. Unde minime valet/ omnis ſol inquantum ſol eſt ſubſtantia/ ⁊ tantum quartus planeta eſt ſol inquantum ſol: ergo tantum quartus planeta eſt ſubſtantia: valeret autem ſi predicatum diſtribueretur.

¶ Tertia concluſio. Si fiat ſubſumptio ſub termino p̄cedente ly inquantū: quando maior ē reduplicatiua ⁊ minor excluſiua pōt ſequi vna in q̄ vtrūq; ſignum ponatur: dum tamen fiat ab eodem excluſio ī aīte ⁊ ꝯn̄te: vt bn̄ valet/ omnis leo inquātū rugibilis omne animal ē: ⁊ tantū currens ē leo: ergo tantū currens inquantum rugibile omne animal eſt. Diſtributa ē maior extremitas/ ne argueretur a non diſtributo ad diſtributum. Si vero fiat ſubſumptio ſub dictione reduplicata/ ꝯn̄a erit nulla: q2 ſi vtrūq; ſignum ponaꝛ in ꝯn̄te/ talis propoſitio videtur inepta: vt hic videre licet/ omnis leo inquantum albus ē coloratꝰ: tantum currens ē album: ergo omnis leo inquantum tantum currens eſt album. Niſi velimus ſumere ly tantū/ vt efficiatur pars extremi/ ſecundum tenentes dictionē reduplicatiuam eē ſubiectum partiale/ vel in ſenſu excluſo ſecundum alios: ſed hoc nō refert. Si autem inferatur vna ſolum reduplicatiua/ etiam ꝯn̄a nequaq̄ valebit: vt nō valet/ oīs leo inquātū albꝰ ē viſibilis: ⁊ tantū oē rugibile ē albū: ergo omnis leo inquātū rugibilis eſt viſibilis.

PRo ſillogiſmis vero ex reduplicatiuis ⁊ exceptiuis ſint concluſiones.

¶ Prima. Si exceptiua ſit propoſitio maior ⁊ minor reduplicatiua ⁊ ſubſumatur ſub toto ag gregato non ſequitur concluſio reduplicatiua. Ut nō valet/ omne animal preter rationale eſt album: ⁊ oē brutum inquantum brutum ē animal preter rationale/ ergo omne brutum inquantum brutum eſt album Si vero terminus a quo fit exceptio ſit medium/ etiā nō ſequitur concluſio reduplicatiua nec exceptiua copulatim/ vt patet mutando in prefato ſillogiſmo minorem in iſtam/ omne brutum inquantum brutum eſt animal non rationale. Nec ſequeretur iſta concluſio/ omne brutum inquantum brutum p̄ter rationale eſt album: cū videatur inepta ꝓpoſitio. Si vero concludatur vt p̄cedat ly p̄ter ſic. ſ. omne brutum preter rationale inquantum brutum ē album: ꝓpoſitio ē apta ſed non ſeruatur rectus concludendi modus. Nec cōſequentia valeret ſimiliter/ ſi ſubſumptio fiat ſub parte extracapta. Non enim valet/ omne album p̄ter brutum ſpirat: ⁊ omne irrationale inquantum irrationale ē brutū/ g̊ oē albū p̄ter irrationale īquātum irrationale ſpirat/ que cōcluſio non pōt eſſe apta: niſi totum aggregatum hoc. ſ. irrationale inquantū irrōnale/ ſumatur pro parte extracapta/ ſed etiam ſic conſequentia eſt nulla. Nam in caſu quo ſoli homines ſpirent/ ⁊ omnia animalia ſint alba/ antecedens eſt verū ⁊ cōſequens falſum.

¶ Secunda concluſio. Quando maior eſt reduplicatiua vniuerſalis: ⁊ minor exceptiua ſubſumendo ſub toto aggregato/ poteſt ſequi cōcluſio exceptiua: dum tamen maior extremitas diſtribuatur. Bene enim ſequitur/ omne nigrum inquantum petrus omnis ſubſtantia eſt: ⁊ omne rationale preter ioannē eſt nigrum inquantum petrꝰ: ergo omne rationale p̄ter ioannem eſt ſubſtantia. Si vero maior extremitas non diſtribueretur/ cōſequētia eſſet nulla: quia argueretur a non diſtributo ad diſtributum ex parte ipſius: Et pro ſenſu minoris cognoſcendo/ aduerte ly inquātum petrus/ debere referre ad ly nigrū/ ⁊ non ad ſubiectum: alioquin determinatio non ſumeretur ſicut ī maiori: ⁊ ꝑ ꝯn̄s variareꝛ reſtrictio vel appellatio ⁊ eq̄uoce tenereꝛ: ⁊ rōne illiꝰ/ mediū varificari poſſet ꝓ diuerſis. Un̄ ſenſus in quo debet ſumi percipi poteſt tranſponendo terminos ſic/ nigrum inquantum petrꝰ omne rationale preter ioannem eſt. Nolui confundere ly nigrum licet in prima confunderetur/ quia non habet niſi vnicum ſuppoſitum in caſu. Nec volui facere bonam conſequentiam abſolute: ſed tantum explicare qualiter ſenſum illiꝰ debeamꝰ venari/ q̄ ſi cognoſcaꝛ/ ſtante ly nigrum determinate/ poterit etiam cognoſci ſtante confuſe. Poteſt ⁊ aliter tolli defectus ſi concludaꝛ vna in qua loco de ly p̄ter ponaꝛ negatio īfinitans. Exemplum eſt facile.

¶ Tertia concluſio. Quando maior eſt reduplicatiua ⁊ minor exceptiua/ ſubſumēdo ſub termino precedenti ly inquantum ſequi poteſt dictio reduplicatiua ⁊ exceptiua copulatim/ vt ſi valet/ omne nigrum inquantum petrꝰ omne animal eſt/ ⁊ omne rationale preter ioannem eſt nigrum: ergo omne rationale preter ioannem inquantum petrus eſt aīal. Non aūt valeret/ niſi maior extremitas diſtribueretur/ eo q̄ argnereꝛ a nō diſtributo ad diſtributū. Poſſet tn̄ cōcludi vna ꝓpō in q̄ loco d̄ ly p̄ter ponereꝛ negatio q̄ ſolum infinitaret dictionem extracaptam.

¶ Quarta concluſio. Quando maior eſt reduplicatiua ⁊ minor exceptiua/ ſubſumēdo ſub termino ſequente immediate ſignum reduplicatiuum: non ſequiꝛ concluſio q̄ ſit copulatim reduplicatiua ⁊ exceptiua. Unde non valet/ omne nigrum inquantū rationale eſt riſibile: ⁊ omne coloratum preter brutum ē rationale: ergo omne nigrum inquantum coloratum preter brutum eſt riſibile: ⁊ etiam nihil valeret ſi poneretur loco de ly preter/ ly non infinitanter. Nam caſu q̄ ſoli homines ſint nigri ⁊ bruta ſint alba: ⁊ nullū aliud coloratum in mundo/ aīs verum ⁊ conſequens falſum: vt exponentes probant. Iſte concluſiones intelligende ſunt de exponibilibꝰ primi ordinis. De exponibilibꝰ 2o aliorū ordinū iudiciū ſumi pōt ex his ⁊ ex illis q̄ ſuperius dicta ſunt.

¶ De ſillogiſmis de incipit ⁊ deſinit ⁊ immediate.

COnſequenter queritur/ An ex propoſitionibus de ly incipit/ ⁊ de ly deſinit/ ⁊ de ly immediate valeat conſtitui ſillogiſmus bonus? Et probaꝛ q̄ nō. Primo/ non ſequiꝛ/ oē incipiēs eſſe eſt deſinens eſſe: ⁊ omne deſinens eſſe ē incipiens eſſe: ergo omne deſinens eſſe ē deſinens eē: ⁊ tamen arguitur in barbara: igi. Quod non ſequaꝛ patet: in caſu q̄ ſolus ſortes nunc ſit ꝑ primum inſtans ſui eſſe/ ⁊ diuiſa hora ſequēte ꝑ partes ꝓportionales minoribꝰ terminatis verſus hoc iſtās ī quolibet inſtāti inchoatiuo partis ꝓportionalis nō ſit: ⁊ in terminatiuis ſit: ⁊ niſi aliud ſit nec fuerit nec erit incipiens/ aut deſinēs

eſſe. Quod tūc añs ſit verū ꝑʒ expoſitorie ſic: ſortes ē ⁊ vl' imediate poſt hoc erit oē dſinēs eē: ⁊ ſortes eſt oē incipiens vel immediate ante hoc fuit omne incipiēs eſſe: ergo omne incipiens eſſe eſt deſinens eſſe. Conſimiliter probatur minor bene valet / ſortes eſt omne incipiens eſſe : et ſortes eſt vel immediate poſt hoc erit omne deſinens eē: ergo omne deſinens eē eſt incipiens eſſe. Conſequentis falſitas patet: q̄a extrema nullo pacto valent accipi ꝓ ſorte: non enim ſignato ſorte / verum ē dicere / hoc nūc eſt deſinens vel immediate ante hoc fuit deſinēs eē: ⁊ tñ ſubiectum ſic debet verificari: igit̃ ⁊c. Et aduerte / me ponere caſum vt poſui / vt in inſtanti primo eſſe ſortis (quod verbi gratia vocet̃. a) hec ſit vera / ſortes in. a. icipit eē: ⁊ hec ſit falſa / ſortes in. a. dſinit eſſe: ſed hec ſit vera / ſortes immediate poſt. a. deſinit eſſe. Nā hoc ingerit difficultatem in argumento / vt in ſolutione patebit.

¶ Scđo non valet / omnis leo incipit nō eſſe / ⁊ omne album eſt: vel immediate poſt hoc erit leo: ergo oē album incipit nō eſſe: ⁊ tamē eſt in celarēt: igit̃: ꝙ nō valeat patet. Nam in caſu ꝙ nūc omnis leo deſinat eſſe ꝑ primum nō eſſe: ⁊ immediate poſt hoc naſcat̃ vnꝰ leo albꝰ: ⁊ nullū aliud ſit nec ſit futurū albū: añs eſt verum ⁊ non ꝯñs.

¶ Tertio nō valet / incipit omne albū eē equꝰ: ⁊ fauellus ē albus: ergo incipit fauellꝰ eē equus: ⁊ tamen arguit̃ in darij: ergo. ꝙ nō valeat ꝑʒ / q̄a in caſu ꝙ multi leōes fuerint albi cū fauello equo: ⁊ tūc oēs deſināt eē per primum nō eſſe / fauello remanēte viuo ⁊ albo / antecedens eſt verum ⁊ ꝯſequens falſum: vt patet per exponentes.

¶ Quarto nō ſequit̃ / nulli homines immediate poſt hoc erunt homines : ⁊ iſta entia immediate poſt hoc erunt homines : ergo iſta entia non immediate poſt hoc erunt homines. Et tamen arguitur in ferio igit̃.

¶ **Sed contra bene valet / omnis homo in**cipit eē al̃: ⁊ oē riſibile ē vl' imediate poſt hoc erit hō / ḡ riſibile incipit eē al̃: ⁊ tñ arg̃ ſcđm tenorem tituli q̄ſtionis: igit̃.

¶ **Pro queſtionis huius enodatione ꝑmit**to primo / ly incipit ampliare ad ea que ſunt vel immediate poſt hoc erūt: ⁊ ly dſinit ad ea q̄ ſunt vl' imediate ante hoc fuerunt.

¶ Secūdo ꝑmitto ly deſinit / ⁊ ly incipit poſſe ſumi categorematice / ⁊ ſincategorematice: vt in ꝑuis viſum ē. Dicitur autem ſumi ſincategorematice nō ſimpliciter (ſemꝑ enim ſignificāt aliquid) ſed ſecūdum quid / vel quo admodum. Nam ſincategoremata nō valent ſupponere tēta ſignificatiue: ⁊ ob hoc omnes termini categorematici ſimpliciter quādo nō probātur ꝑ extremorum ſuppoſitionem aut ꝑ dſcēſum / ꝑnt dici teneri ſincategorematice ſcđm quid.

¶ Tertio ꝑmitto diſtributionem ſequētem prefatos terminos nō eē diſtributiōem completam. Vñ in hac ꝓpoſitiōe / icipit omne album eſſe homo / ly album nō complete diſtribuit̃. Inſuꝑ ⁊ ly oē nō efficit̃ ꝑs extremi ſcđm communem modum loquēdi logicorū etiam ſi ſequatur copulam.

¶ **Iſtis premiſſis dicitur ī propoſitionibus** vbi ponit̃ ly incipit / ⁊ ly deſinit / tripliciter poſſe fieri ſubſumptionem. Aut. n. fit ſub terminis ꝑcedentibus ly incipit / aut ſub ly incipit vel (quod idem ē) ſub ly īcipiens ibidem incluſo: aut ſub terminis ſequentibus talia verba. Si primum hoc poteſt eſſe dupliciter / q̄a vel incipit ponit̃ in vna ꝑmiſſa tantum: aut in ambabꝰ

Si ſcđm / hoc tripliciter aut in ambabus mediū precedit ly incipit: aut in vna medium precedit / ⁊ in alia ſequitur / aut in ambabus ſequitur. Et ſic enim ſunt quatuor membra pro quibꝰ ponuntur ꝯcluſiones / ⁊ prima pro primo ſit.

¶ **Prima concluſio. Sub terminis precedē**tibꝰ talia v̾ba recte fit ſubſūptio: dū tñ ꝑ oculis habeat̃ ne medium teneri poſſit ꝓ omnino diuerſis ſuppoſitis ratiōe ampliationis / vel reſtrictionis vel appellationis. Unde nō ſequitur / cuiuſlibet angeli omnis leo incipit eſſe leo: ⁊ rugibile album eſt vl' immediate poſt hoc erit angeli leo: ergo rugibile album incipit eē leo: Nam in caſu ꝙ ſolus ſit vnus angelus nunc poſſidēs vnum leonem nigrum: qui in iſto inſtanti ꝑ primū eē incipit eſſe. Et ſic vnus alius leo albus non poſſeſſus ab angelo: ſed diuiſa hora ſequēti ꝑ ꝑtes ꝓportionabiles verſus hoc iſtās initiatiuum in qualibet ꝑte hora ſit poſſidendus ab aliquo alio angelo: añs ē verū ⁊ ꝯñs nō. Et ratio ē: quia ly angeli leo ī minori ſtat pro leone albo: ꝓ quo nō ſtat medium in maiori: licet quelibet ꝑs mediȷ in minori ſtet ꝓ eodē ꝓ q̄ in. a / ⁊ hoc ꝓuenit ratiōe appellatiōis / qđ colligit̃ ex iſtis ꝓpoſitionibus q̄ nō ſunt eiuſdem veritatis. ſ. hoīs equus ē vel immediate poſt hoc erit brunellus: ⁊ brunellus eſt vel immediate poſt hoc erit hominis equus: Nam caſu ꝙ nūc ſortes poſſideat brunellum: ⁊ immediate poſt hoc nō ſit poſſeſſurus / remanēte tamē brunellio viuo: prima ē vera ſcđa exiſtente falſa. Et econtra dabit̃ prima falſa ⁊ ſcđa vera ſi brunellus a nullo hominum nunc poſſideat̃ / ſed diuiſa hora ſequēte (vt dictum eſt) poſſideatur ī alia ⁊ alia parte ab alio ⁊ alio homine: ⁊c. Nō autem dico medium teneri ꝓ pluribus vbi non diſtribuitur: ⁊c. q2 ⁊ ſi medium diſtribueretur in minori ſic ſcilicet: rugibile albū eſt vel immediate poſt hoc erit cuiuſlibet āgeli q̄libʒ leo (ſignis non effectis partibꝰ) etiam conſequentia eēt nulla: nam in eodem caſu antecedens ē verum ⁊ nō ꝯñs. Dicendum eſt ergo in minori ſic: rugibile album angeli leo eſt vel immediate poſt hoc erit. Et hoc notabis pro omnibus ſillogiſmis tam affirmatiuis ꝙ negatiuis. Unde etiam nō tenet / nullū legens ⁊ dormiens incipient eſſe: hec entia ſunt vel immediate poſt hoc erunt legens ⁊ dormiēs: ergo hec entia non incipiūt eſſe. Nam poſito ꝙ tantū ſint plato legēs ⁊ ſortes dormiens qui non incipiant eſſe: ⁊ ad intellectum ſignentur due materie que nūc non ſunt ſed immediate poſt hoc erunt ⁊ immediate component duos ꝑ / ciceronem. ſ. legentem ⁊ guillermum dormientem / añs ē verum ⁊ ꝯñs falſum. Proportionabiliter dicat̃ de ly deſinit. Et loquor ſemꝑ tenendo totſicē ſuas partes ſicut enim exēpla ita ⁊ plures caſus ponūtur nō vt ita ſint / ſed vt diſcipuli itelligāt. ¶ Eſt tñ quidam doctiſſimus logicus qui dicit nō eē neceſſe mediū ꝑcedere illud diſiunctū / eſt vel immediate poſt hoc erit: quando mediū ē t̃ꝯs ſingularis numeri incomplexꝰ: ⁊ ēt q̄n eſt complexus ſi ſumat̃ vnice. Ratio eius ē: quia tūc nō ſtat medium verificari pro aliquo vbi ſequitur ly immediate: quin ꝓ illo ſtet medium precedens ly incipit. Unde concedit hunc ſillogiſmum eſſe bonum / oē album incipit eſſe homo: petrus eſt vel immediate poſt hoc erit albus: ergo petrus incipit eē hō. ¶ Cōtra quod arguit̃ ab aliis ꝓbātibus añs eē verū ⁊ ꝯñs falſum caſu quo ſolꝰ plato incipiat nūc eē ꝑ primum eē: ⁊ ſic oē albū: petrꝰ autē qui nō incipit eē ſit nūc niger: ⁊ diuiſa hora ſequēti ꝑ ꝑtes proportionales verſus hoc inſtans initiatiuū: in qua

libet parte ꝓportionali habeat aliam ⁊ aliā albedinē/
ita quod in nulla pte habeat eādem albedinem nume
ro: in hoc caſu manifeſta eſt veritas minoris/ ⁊ conſe-
quentis falſitas. Sed probatur veritas maioris: qa
ſubiectum non ſupponit ꝓ petro pro quo deberet eē
falſa ſi falſa eſſet: ⁊ quod pro petro non ſupponat pꝫ/
quia ſic debet verificari hoc (ſignato petro) album ē
vl' immediate poſt hoc erit. Et quod iſta ſit falſa pꝫ: be
ne valet/ hoc/ album eſt vel immediate poſt hoc erit/
ergo hoc/ res habens albedinem eſt vel imediate poſt
hoc erit/ conſequens eſt falſum: ergo antecedens. Cō-
ſequentis falſitas patet. Nam ex illa ſequitur iſta fal-
ſa ſcilicet/ hoc/ albedinem res habens eſt vel immedia
te poſt hoc erit/ ab vnica ad non vnicam acceptionem
ſine diſtributione. Huius autem vltime falſitas patet
per deſcenſum. Nulla enim deſcendens dabitur vera
qꝛ ſi aliqua eſſet/ illa eſſet in qua prima albedo d̄mon
ſtrat' quā petr⁹ habebit immediate poſt hoc/ ⁊ illa nō
ē dabilis ꝑ caſum. ¶ Ad hāc autem ꝓbationē rn̄det
tenēs oppoſitum negando veritatem maioris: Et ad
ꝓbationem negat ſubiectum illius nō ſupponere pro
petro: ⁊ ad huius ꝯn̄e prime ꝓbationem negat ꝯn̄am
illam/ qua arguitur ab vnica ad non vnicā. Dicitq̄ ſo-
lum reſpectu de ly immediate/ cōſequētiā ab vnica ad
nō vnicam nō tenere/ eo q̄ vbi ſumit' vnice ampliatur
vnica ampliatione: ac ꝓinde ꝑs non ē reſolubilis per
ſe/ non autem ſic ampliatur non vnica/ ratione cuius
ꝑtes poſſunt reſolui. Conſimiliter reſpondet ad hoc
argumentum/ omnis equus hominis incipit eē: equ⁹
fauellus ē vel immediate poſt hoc erit equus hoīs/ g̊
fauellus incipit eſſe equus: Dicit enim illum eē forma
lem/ cuius oppoſitum poteſt ꝓbari. Nam in caſu q̄
oēs equi preter fauellum nūc incipiant eē ꝑ primū eſſe
⁊ poſſideatur ab hominibus/ ſit tamen fauellus ſilue
ſter/ qui immediate poſt hoc diuiſa hora ſequēti ꝑ par
tes ꝓportionales ⁊c. poſſideatur in qualibet parte ab
alio ⁊ alio hoīe/ datur añs verū ⁊ nō ꝯn̄s. ¶ Et ꝓbat'
veritas maioris/ vbi ſolum ē difficultas/ bn̄ e valet/ cu
iuſlibet hominis quilibet equus incipit eſſe equus/ g̊
quilibet equus hominis incipit eē equus. ¶ Secūdo
qꝛ ſi maior eēt falſa/ eſſet quia eius ſubiectū ſtat ꝓ fa-
uello/ ſed hoc nō/ g̊. Quod non ſtet patet/ quia iſta eſt
falſa/ fauellus equus hominis ē vel imediate poſt hoc
erit. Et falſitas huius liquet arguēdo a non vnica ad
vnicam ex ꝑte de ly equ⁹ hoīs. ¶ Ad iſtam ꝓbatiōeꝫ
reſpondetur ab oppoſitum defendēte negando in p̄-
ma ꝓbatione cōſequētiā a non vnica ad vnicam cum
diſtributione. Et ad ſcd̄am ꝓbationem negat q̄ ſubie
ctum maioris non ſtet ꝓ fauello: negans tandē conſe
quentiam ab vnica ad non vnicam.

¶ Sed limitatio p̄dicte ꝯclōis ⁊ d̄fenſio voluntaria mi
hi videtur. Non enim ſufficit vera dicentem/ enuntia
re/ ſed etiam rationem reddere. Nō autem apparet ra-
tio quare ab vnica ad non vnicam non valeat ſolū re-
ſpectu de ly immediate quando non eſt diſtributio ac
ceptionis/ nec a non vnica ad vnicam cum diſtributio
ne. Si dicas rationem eſſe poſitam a doctore/ eo q̄ vni
ca ampliatur vnica ampliatione ⁊ non vnica diuerſis
hoc non ſatiat. Reperitur enim hoc in multis propoſi
tionibus vbi non ponitur ly immediate. Quod ſi di-
cas ibi etiam non valere/ ergo non ſolum eſt inſtantia
reſpectu de ly immediate. Inſuper per prefatum do-
ctorē/ minores dictorum ſillogiſmorum ſunt falſe vt
patet per deſcenſum. Inſuper abſq̄ mutatione acce-
ptionis vnice in nō vnicam poteſt probari ſubiectum
ſecundi ſillogiſmi non ſupponere pro fauello. Nā hec
eſt falſa/ fauellus/ equus hominis eſt vel immediate
poſt hoc erit. Et quod hec ſit falſa patet d̄ſcendēdo ſub
ly hominis: quia nullam deſcēdendentem habebit ve
ram. Si dicas nō licere deſcendere: ¶ Contra/ ly ho-
minis ſtat determinate/ ergo accipitur ab intellectu
diſiunctiue pro aliquo. Si ergo ſic ab intellectu accipi
tur quare nō licebit voce proferre ⁊ illum cōceptū ex-
plicare/ dico hoc ſcd̄m p̄dictum doctorem tenentē ſub
determinatione vnica poſſe fieri deſcenſum in aliis ꝓ
poſitionibus? Nec hoc ē contra me: nam concedo mul
totiēs ꝑ accidens poſſe deſcenſum fieri ſub partibus
acceptis vnice licet non de ꝑ ſe: quod ex hoc etiam pro
bari pōt ad hominē .ſ. ad hunc doctorem. Nam ſi ſola
variatio acceptionis variat veritatem ꝓpoſitiōis ce-
teris manentibus eodem modo/ iam vnica de ꝑ ſe non
infert non vnicam/ nec econtra. Et ſi aliqn̄ infert erit
ꝑ alterum. Inſuꝑ ſi ſub ꝑte deſcendatur dabitur mul
totiēs ꝓpō falſa q̄ antea erat vera/ g̊ non licet de ꝑ ſe
deſcendere. ¶ Sed contra limitationē directe ſic ar-
guitur ꝓbando eam eē nullā/ non valet/ omne. a. incī
pit eē legēs: ⁊ ſortes ē. t'. imediate poſt hoc erit. a/ g̊ ſor
tes icipit eē legēs. Et pono ly. a. ad ſignandū tm̄ ſicut
hoc diſiunctū album/ vel nigrum/ vel rubeum: ⁊c. in
infinitum vt ſtatim dicam: ⁊ ſint nunc petrus ⁊ ſortes
⁊ petrus ſit albus qui incipiat legere/ ⁊ ſortes nec le-
gat nec leget nec habeat nunc colorem/ ſed hora ſequē
ti diuiſa per partes proportionales minorib⁹ termina
tis verſus hoc inſtans initiatiuum in vna ꝑte ſit alb⁹/
⁊ in alia niger/ in alia rube⁹: ita q̄ in nullis duab⁹ par
tibus habeat eundē colorē (deo infinitos colores creā
te) tunc medium tenetur cōplexiue vnice: ⁊ conſequē
tia eſt nulla: nam añs ē verum ⁊ conſequens falſum:
igitur. Probatur veritas maioris de qua eſt difficul
tas: quia ſi illa eſſet falſa/ eſſet quia ſubiectum ſuppo-
neret ꝓ ſorte/ ſed hoc eſt falſum igit'. Probatur hoc/
quia hec eſt falſa cui equiualet .ſ. ſortes albus vl' niger
vel rubeus ⁊c. immediate poſt hoc erit: nā pro nulla ꝑ
te diſiuncti poteſt verificari/ cum quelibet ſtet deter-
minate ſicut totum diſiunctum. Nec valet dici non re
quiri verificationem pro aliqua parte: nam iſto modo
virtualiter facis illud diſiunctum ſtare confuſe quod
eſt dicere/ licet precedat ſitualiter ly immediate/ volo
quod virtualiter ſequatur. Et ſic nō defendit' dictam
ꝯn̄am vt iacet eſſe bonam. Teneo igit' limitationē illā
non eſſe ponendam.

¶ Secunda cōcluſio. Si ſubſumptio fiat me
dio precedente in vtraq̄ premiſſa ly incipit/ cōſequen
tia erit bona: vt bene ſequitur/ omnis hō incipit ſcire:
ſortes hō incipit eſſe: ergo ſortes icipit ſcire. Idem di
cito de ly deſinit.

¶ Tertia concluſio. Si medium precedat ly
incipit/ ⁊ in minori ſequatur/ conſequentia non erit
ſillogiſtica. Hoc vero deberet limitari ſecundum ali-
quos ſicut limitant primam concluſionem/ ſi limita-
tio talis eſſet bona/ ſcilicet hoc eſſe verum extra ter-
minos ſingularis numeri incomplexos/ ⁊ extra acce-
ptionem vnicam. Sed contra hoc poteſt argui vt ſu-
pra/ ponendo loco illius diſiuncti/ ſcilicet/ eſt vel im
mediate poſt hoc erit/ ly incipit. Et facta illa ea-
dem mutatione habebis exemplum quando non va-
leat in ſillogiſmis ⁊ in caſibus ſuprapoſitis. Idem di-
cito de ly deſinit.

¶ Quarta ꝯclū. Sub ꝑticipiis incluſis i ly
incipit/ ⁊ in ly deſinit valet ſuſumptio: dū mō vtrobiq̄

teneatur eodem modo.ſ. vtrobiq̄ʒ categorematice vel ſincategorematice/alias non. Non enim valet/omne incipiens eſſe eſt album: ⁊ incipiēs eſſe eſt ſortes: ergo ſortes eſt albus. Nam ſi in minori ly incipiens teneatur ſincategorematice/vt ꝯmuniter ſumitur/eo ꝙ nō determinetur a ſigno: antecedens eſt verum ⁊ conſequens falſum: in caſu ꝙ ſoli ſortes ⁊ plato incipiant eſſe/⁊ ſortes per primum eſſe in quo etiam ſit albus/⁊ plato per vltimum non eſſe: ⁊ oriatur niger ⁊ nunquā ſit futurus albus. Veritas maioris patet/quia ſubiectum ⁊ predicatum ſupponunt pro eodem. Nec valeret ſi concluderes/ſortes eſt vel immediate poſt hoc erit albus: nec ſic/ſortes eſt vel erit albus. Nec ſic/ſortes eſt vel erit album quod eſt: vt non dicas defectum eſſe intrinſecum ſolum/quod etiam fateor in talibus communiter incidere. Et.n. ly album in maiori ſtat ꝓ p̄ſentibus: ⁊ ly ſortes in.b. ampliaꝛ. Sed oībꝰ iſtis ſeruatis ꝯña non retificabitur.

¶ Quinta concluſio. Si li incipit in vna ſequitur medium ⁊ in alia precedit omnes terminos alios a ſe/conſequentia etiam non erit ſillogiſtica. Idē intellige de ly deſinit. Unde non valet/omnis homo incipit currere: incipit eſſe album homo: ergo incipit album currere. Nam in caſu quod omnes homines q̄ nunc ſunt incipiant currere/⁊ diuiſa hora ſequēti per partes proportionabiles verſus hoc inſtans initiatiuum in qualibet parte ſit alius ⁊ alius homo albus non currens nec curſurus: añs eſt verum ⁊ conſeq̄ns falſum. Similiter in negatiuis non tenet vt patet hic/nullus homo incipit eſſe riſibilis: incipit eſſe hō: ergo non incipit eſſe riſibile. Nec valeret ſi dixiſſes/ergo incipit non eſſe riſibile. Nec ſic/incipiens eſſe non eſt riſibile. Nam caſu quo nullus homo incipiat eē per primum eſſe/ſed diuiſa hora ſequenti vt immediate ſupra in qualibet ꝑte ſit alius ⁊ alius homo/antecedens eſt verum ⁊ non conſequens. Ratio huius eſt/quia ſtat medium verificari pro omnino diuerſis: contra generale fundamentum/⁊ contra ſextam conditionē ꝑticularem vt patet.

¶ Sexta concluſio. Sub terminis ſequentibus ly incipit/valet ſubſumptio/dummodo nullꝰ cōmittatur defectus/communiter tamen committitur defectus contrarius conditioni intrinſece ex ꝑte añtis: ⁊ ex parte cōſequentis variaꝛ appellatio. ¶ Pro quo eſt aduertendū ꝙ ly incipit quando immediate exponitur reſoluitur per vnam diſiunctiuam compoſitam ex duabus copulatiuis vt in paruis in materia de incipit viſum eſt/ac proinde ratione vnius copulatiue facit teneri terminos ſequentes pro his que ſunt vꝉ immediate poſt hoc erunt/⁊ ratione alterius copulatiue pro hiſque ſunt vel immediate ante hoc fuerunt.

¶ Inſuper aduertendum eſt ly incipit includere negationem q̄ tñ negatio nō diſtribuit t'mos ſequentes ly incipit complete: Unde eius diſtributio non impediet quin arguatur ex puris particularibꝰ/⁊ ſic mediū poterit verificari pro omnino diuerſis. Ex quibus pʒ in hac conſequentia/incipit omne currens eſſe albū/equus eſt vel immediate poſt hoc erit currens/ergo incipit equꝰ eſſe albus: defectū eē ꝙ arguitur ex puris ꝑticularibus. Et tunc dabitur antecedens verum ⁊ conſequens falſum in caſu ꝙ tantum ſit vnus equus qui eſt ⁊ fuit ⁊ erit albus/ſed nunc incipiat currere/⁊ nullū aliud animal currat ſed cucurrerit. ¶ Ampliꝰ dicitur ꝙ etiam medio diſtributo in.b. conſeq̄ntia erit nulla. Unde non valet hec ꝯña/incipit omne nigrum eſſe equus/fauellus oē nigrū ē vꝉ immediate poſt hoc erit/ergo incipit fauellus eſſe equus. Nā caſu ꝙ fauellus fuerit niger cū multis alijs animalibus ēt nigris ⁊ nunc omnia animalia preter fauellum deſinant eſſe ꝑ primū nō eē/antecedens ē verū ⁊ nō ꝯñs. Nec valeret ſic cōcludēdo/ḡ nigrū qđ ē vꝉ immediate poſt hoc erit fauellus incipit eſſe equus: nam in eodem caſu inſtatur. Ponitur medium in concluſione vt ſeruetur appellatio: ſed nō ob hoc ꝯña ē bona vt ꝓbatū eſt. Et eſt defectus in hac ſcđa ꝯña ꝙ mediū ꝓ pluribus verificari pōt vbi diſtribuiꝛ incomplete.ſ. in.a. q̄ in.b. eo ꝙ in minori ſtet ſolū ꝓ his q̄ ſunt vꝉ imediate poſt hoc erūt ⁊ in maiori pro eiſdem: ⁊ ꝓ his q̄ ſunt vel immediate ante hoc fuerunt.

¶ Septima concluſio. Si medium i vtraq̄ʒ p̄miſſa ſequiꝛ ly incipit/cōſequētia nō valet: vt nō ſeq̄tur/incipit oīs hō eē albꝰ: incipit ſortes eē hō/ḡ icipit ſortes eſſe albꝰ. Nec valeret ſic concludendo/incipiēs eē ſortes incipit eē albū. Nam caſu ꝙ oīs hō qui nūc ē/ſit albus/⁊ nunq̄ antea: ſortes vero non ſit nūc: ſed ſit futurus immediate poſt hoc ⁊ niger/añs eſt verū ⁊ nō conſequens. Et defectus eſt quia p̄miſſe verificari poſſunt ꝓ oīo diuerſis ex parte medij vt pʒ exponendo p̄miſſas. Nam cum quelibet earum exponatur ꝑ vnam diſiunctiuā cōpoſitam ex duabꝰ copulatiuis/vna pōt verificari ꝓ vna copulatiua: ⁊ altera ꝓ altera. Quo fit vt hec cōſequētia/oīs leo ē alꝛ/⁊ oē nigrū alꝛ incipit eſſe ergo oē nigrū leo nō eſt vꝉ immediate ante hoc fuit/ly non negante tñ primam copulam licet ſit formalis: nō tñ ē ſillogiſtica cū mediū nullibi diſtribuaꝛ/ſed ſola.b. infert cōcluſionē ꝑ illas duas regulas ſuprapoſitas.

¶ His prenotatis reſpondetur ad argumēta: ⁊ quidem ad primum negatur.b. quia non ſeruatur ſeptima cōditio illatiōis: minor.n. extremitas in añte ⁊ conſequēte pōt verificari ꝓ omnino diuerſis ratiōe diuerſe ampliatiōis. Nam ly deſinēs in añte ampliaꝛ ad id quod eſt vel immediate poſt hoc erit deſinens eſſe ratione predicati quod eſt ly incipiens: ⁊ in conſequente tenetur pro eo quod eſt vel immediate ante hoc fuit deſinens eſſe/ratione predicati quod eſt ly deſinens.

¶ Ad ſcđm negatur minor duplici rōne: Prima/qꝛ maior ē affirmatiua i ꝓpoſito. Dictū ē.n. in paruis capite de ly incipit ꝓpōnem in qua poniꝛ ly incipit negatiōe ſequēte eē exponēdam ſicut exponiꝛ ꝓpoſitio affirmatiua de deſinit/quocirca ſi eēt bonus eēt in barbara: Secunda rō eſt qꝛ mediū pōt ꝓ diuerſis verificari/eſſet aūt bonus ſi.b. eēt hec/oē albū leo ē vel immediate ante hoc fuit.

¶ Ad tertiū dꝛ/ꝯñam eē nullā ob eūdē defectū medij ſiquidem ꝓ diuerſis ſuppoſitis verificari pōt. Uolo dicere/p̄miſſas poſſe reddi veras ꝓ diuerſis oīno ſuppoſitis medij. Et ſic volo intelligi ſemper.

¶ Sequitur de ly immediate.

Nunc dicendum eſt de ly immediate/cuius difficultas tangitur in q̄rto argumēto Pro q̄ poniꝛ cōcluſio hec. ¶ Si mediū vtrobiq̄ʒ p̄cedat tale ſignū/ꝯña erit ſillogiſtica: vt bn̄ valet oīs leo immediate poſt hoc erit albꝰ: ⁊ oīs leo oē rugibile immediate poſt hoc erit: ergo oē rugibile imediate poſt hoc erit albū. Si vero in vna mediū p̄cedat ⁊ in alia ſequaꝛ nō erit ꝯña ſillogiſtica. Vñ nō vʒ/oīs leo immediate poſt hoc erit currēs: ⁊ immediate poſt hoc albū erit leo/ḡ immediate poſt hoc albū erit currens Nā in caſu ꝙ oēs leones q̄ ſunt currāt ab inſtanti in

choatiuo hore ſeq̄ ētis ī q̄ iſtātiſum⁹: ⁊ imediate poſt hoc iſtās diuiſa hora dicta p̄ ptes ꝓportiōales: ī quali bet parte ſit alius ⁊ alius leo albus nunquam curſurus: an̄s ē verum ⁊ nō ꝯn̄s. Si vero mediū vtrobiq̧ ſequat̄/ ꝯn̄a erit ſillogiſtica: vt bn̄e valet/ immediate poſt hoc oē album erit homo: immediate poſt hoc ſortes erit albus: ergo immediate poſt hoc ſortes erit homo: vel ſic/ immediate poſt hoc q̄d erit ſortes erit hō. Et ex his patet ſolutio quarti argumenti.

¶ De ſillogiſmis in ly differt/ aliud ab etc. in aliis ſignis.

Amplius queritur/ an ex exponibilib⁹ ꝺ ly differt/ ⁊ aliud ab/ ita ſicut ⁊ ex aliis valeant fieri ſillogiſmi boni? Et ꝓbatur ꝙ nō.

¶ Primo/ quia nō valet/ nullum differēs ab albo erit album: ſortes differt ab albo: ergo ſortes nō erit albus: ⁊ tamē argr̄ in ferio igit̄: ꝙ autem nō valeat pʒ. Nā poſito ꝙ ſortes nūc ſit niger: ⁊ craſtina die ſit futurus albus/ an̄s ē verum ⁊ nō ꝯn̄s. De falſitate ꝯn̄tis notum ē/ ⁊ ēt de veritate minoris. Sed veritas maioris patet: bn̄ valet/ nullum nō album erit album: ergo nullū differēs ab albo erit albū: ꝯn̄a tenet a couertibilib⁹: Nam nō albu m ⁊ aliud ab albo cōuertūt vt notū ē: ⁊ an̄s ē neceſſarium: igit̄ ꝯn̄s verum.

¶ Scḋo bn̄ ſequit̄/ oē nigrum ē aliud ab albo: oīs leo ē niger: ergo null⁹ leo ē alb⁹: ⁊ tn̄ p̄miſſe ſunt affirmatiue: ⁊ ꝯcluſio negatiua: ⁊ ꝯn̄a ē ſillogiſtica: cū nō teneat per alium locum: igit̄ cōditiones ſupraпoſite hic non ſortiuntur veritatem.

¶ Tertio nō valet/ omnis hō ē ita alb⁹ ſicut leo: ⁊ oīs leo ē aīal: ergo omnis homo ē ita alb⁹ ſicut animal: ⁊ tn̄ arguitur in barbara quarte figure: igit̄. ꝙ non valeat patet in caſu ꝙ ſoli homines ⁊ leones ſint albi: ⁊ cetera animalia nigra.

¶ Quarto non valet/ nullus hō eſt equus/ oīs leo ē fortior homine: ergo null⁹ leo ē fortior equo: ⁊ tn̄ arguitur in celarent: igit̄.

¶ Quinto nō ſequitur/ omnis leo ē fortiſſimus beſtiarum: fauellus ē leo: ergo fauellus ē fortiſſimus beſtiarum/ ⁊ tn̄ ē in dariī: igit̄: Quod nō valeat patet poſito oē animal habere aliquid fortitudinis/ ⁊ exponendo an̄s ⁊ conſequens immediate

¶ Sexto nō tenet/ infiniti homines currūt: aliqua alba ſunt infiniti homines: ergo aliqua alba currūt: ⁊ tn̄ nullus defectus committitur: igit̄ ꝙ nō valeat pʒ/ poſto ꝙ deus creet duas multitudines hominū ⁊ vtrāq̧ infinitam/ ⁊ vna multitudo currat: ⁊ ſint omnes homines nigri in illa/ ⁊ oēs ſint albi in alia ⁊ quieſcant. Si dicas medium nullibi diſtribui. Cōtra q: in vna exponente diſtribuitur: igitur.

¶ Septimo nō valet/ totus mūdus ē maior ſua pte/ terra ē pars mūdi: ergo terra ē maior ſua pte: ⁊ tamen ē in dariī: igit̄: ꝙ non valeat patet: ſi ly ſua habeat pro an̄te ly mundus in cōcluſione ſicut in an̄te/ ꝙ autem tūc cōſequens ſit falſum/ patet: q̄a facit hūc ſenſum terra qualibet pte mūdi maior ē. Q̄ aliq̄t eē falſum: aliqd̄ n eſſet maior ſeipſa. Ueritas an̄tis patet/ ſumpto ly totum categorematice.

¶ Octauo nō ſequit̄/ ab eterno null⁹ homo fuit alb⁹: ⁊ omne riſibile eſt vel fuit homo: ergo nullum riſibile fuit album: ⁊ tn̄ arguit̄ in ferio: igit̄. Quod nō ſequat̄ pʒ. Nam caſu ꝙ deus creauerit mūdum ab eterno cū hominibus ⁊ quilibet homo vna die fuiſſet albus/ ⁊ alia niger/ an̄s ē verum ⁊ nō cōſequens. Ueritas minoris ⁊ falſitas cōſequētis ex ſe liquēt. Et veritas maioris patet: bene valet/ ab eterno omnis homo fuit nō albus: ergo ab eterno null⁹ homo fuit albus: ab affirmatiua ad negatiuā. Ueritas an̄tis patet p̄ expoſitionem ⁊ illius exponēt ſ veritas p̄ deſcenſum.

¶ Nono non ſequitur/ oē ens eſſentialiter ⁊ intrinſece ē a deo: oē peccatū eſſentialiter ⁊ intrinſece ē ens/ ḡ oē peccatum eſſentialr̄ ⁊ intrinſece ē a deo/ ⁊ tn̄ arguit̄ in barbara: igitur.

¶ Sed cōtra bene valet/ omnis homo differt ab equo: omne riſibile eſt hō: ergo omne riſibile differt ab equo: igitur.

¶ Pro huius queſtionis elucidatione/ quo ad primam partem opʒ meminiſſe ei⁹ quod dictum ē in principio exponibilium in hoc quarto. Dictum ē. n. ꝙ cōcluſio q̄ ſequit̄ bene ex duab⁹ exponētibus ꝓpoſitionum exponibilium copulatiue: ſequit̄ ēt ex eiſdē exponibilibus. ¶ Amplius dr̄ in talibus ꝓpoſitionib⁹ poſſe fieri ſubſumptionem ſub terminis p̄cedentibus ⁊ ſub ſequentib⁹ p̄dicta ſigna: ⁊ ſub aliquib⁹ ſignis eorum. ¶ Ultra etiam ē ſciēdum ly differt affirmatum includere tertiam exponentem negatiuam ⁊ illam inferre vnam affirmatiuam p̄dicato variato ⁊c. nec ē neceſſe ponere aliam cōſtantiam vltra eā/ q̄ ponit̄ in prima ⁊ ſecūda exponentibus. Unde bene valet/ ſortes differt ab albo: ergo ſortes ē nō albus: ⁊ ſicut ly nō/ poteſt infinitare dupliciter/ ſimpliciter. ſ. ⁊ ſecūdum exigētiā contradictionis ſic poſſumus diſtinguere de ly differt ratione negationis incluſe. Et ſi queratur qualiter ſumendum eſt ly non incluſum in ly differt in rigore? Crediderim ego ꝙ ſimpliciter. Non enim videt̄ hec neganda in communi ſenſu hominum/ nullū differēs a currente curret.

¶ Iſtis habitis/ ſit prima ꝯclō. ¶ Sub terminis p̄cedētibus omnia hec ſigna. ſ. differt/ aliud ab/ ita ſicut/ ⁊ nomina comparatiua/ ⁊ ſuperlatiua/ ⁊ ly in infinitum/ totus/ ab eterno/ eſſentialr̄ (ſiue ſumātur categorematice ſiue ſincategorematice/ vlʒ ſubſumptio: niſi aliunde committatur defectus. Omnium horum exempla patent. Primi ſic/ omnis homo differt ab equo: ſortes eſt homo: ergo ſortes differt ab equo. Secūdi/ omnis homo ē aliud a leone: ſortes ē homo: ergo ſortes ē aliud a leone. Tertij/ omnis homo ē ita doct⁹ ſicut angelus: ſortes ē homo: ergo ſortes ē ita doctus ſicut angelus. Quarti/ omnis homo ē fortior muſca: ſortes ē homo: ergo ſortes eſt fortior muſca. Quinti/ omnis homo ē fortiſſimus animalium: ſortes ē homo ergo ſortes ē fortiſſimus animalium. Sexti/ omnis infinita linea caret terminis/ a. linea ē infinita linea: ergo. a. linea caret terminis. Septimi/ omnis totus homo ē maior ſua pte: ſortes ē totus homo: ergo ſortes ē maior ſua parte. Octaui/ omnis homo fuit ab eterno: ſortes ē homo: ergo ſortes fuit ab eterno. Noni/ omnis homo eſſentialiter ⁊ intrinſece eſt animal: ſortes ē hō: ergo ſortes eſſentialr̄ ⁊ intrinſece ē animal.

¶ Sub terminis vero ſequētib⁹ ly differt/ ⁊ aliud ab ⁊ comparatiua/ ⁊ ſuperlatiua nomina/ debēt ſeruari q̄ ſupradicta ſunt circa aggregata vnice ſumpta: valebit enim ſillogiſmus ſi null⁹ defectus committatur. Unde nō valet/ omnis leo ē fortior homine: animal ē homo: ergo omnis leo ē fortior animali: nec enim valeret ſi diceres in minori: animal omnis hō ē. Nam caſu quo tātum vnus homo eēt cū vno leone dat̄ inſtātia. Et rō ē: q̄a argr̄ a nō diſtributo ad diſtributum ex parte de ly animal.

¶ Oportet aduertere diſtributionē eē accōmodā in ſi

perlatiuis: licet non in comparatiuis: ac ꝓinde vt cō
ſequētia ſit bona/ oportet eodem modo teneri in ꝯñti.
Unde nō valet iſte ſillogiſmus/ omnis homo ē fortiſſi
mus animalium: ſortes ē homo: ergo ſortes ē fortiſſi=
mus animalium: ſi in ꝯñti ly animalium ſtet pro alijs
a ſorte/ cum in añti non ita ſit/ quia tunc argueret ab
inferiori ad ſuum ſuperius cum diſtributione ſuperio
ris negatiue virtualiter: vt patet per exponētes. Un
oportet ponere ly. a. vel ly. b. ſup ly aialiū vt teneatur
ſicut in antecedente.

¶ Sub tr̄is ſequētib⁹/ ſi ita ſicut/ poſſumus ſubſume
re ſicut ī alijs nullo errore cōmiſſo: op3 tñ aiaduertere
nō ſemp diſtribuere vt in puis dictum eſt.

¶ Sub terminis vero ſequentibus ly ab eterno va=
let ſicut in acceptione nō vnica/ cū ita ſit. Unde bñ va
let/ ab eterno fuit hō: ſortes ois hō fuit: ergo ab eter=
no ſortes fuit.

¶ Sub terminis ſequentibus/ ly eſſentialiter/ dicēdū
eſt ſicut de terminis ſequētibus ly neceſſario. Ualebit
.n. ſeruata appellatione ⁊ alijs conditionib⁹: vt bñ vl3
currēs eſſentialiter eſt homo: ſortes ois hō ē/ ḡ ſortes
currens eſſentialr̄ eſt.

¶ Secunda concluſio. Sub ly differt ⁊ aliū
ab/ ⁊ ſub comparatiuis ⁊ ſuplatiuis valet ſubſumptio
ſicut ſub alijs adiectiuis nominibus. Unde ſicut bñe
valet/ omne album currit/ ſortes eſt alb⁹: ergo ſortes
currit. Jta bene valet/ omne differens ab homine ē la
pis: petra ē differens ab homine: ergo petra ē lapis/ ⁊
ſic d̄ alijs. ¶ At tñ ſub ly eternū/ totum/ infinitū/ cate
gorematice ſūptis ⁊ ſubſtātiue/ pōt fieri totalis ſubſū
ptio: ⁊ quando ſumit adiectiue ſub ipſis ⁊ ſuis ſubſtā=
tiuis ſimul. Quando aūt ſincategorematice ſumunt/
non poteſt ſub eis totaliter fieri ſubſumptio: niſi ali=
quis vellet dicere hanc ꝓpoſitionem/ totus homo ē
albus/ equiualere in ſignificando huic/ quelib3 pars
hominis ē alba: nam tūc iſta ꝯña eſſet bona: totus ho=
mo ē albus: pes ſortis eſt pars hominis: ergo pes ſor
tis eſt alb⁹. Sed q2 hoc nō credo verū: eo ꝙ vna ſit ex
ponibilis ⁊ non alia/ immo eius exponēs/ ideo non il=
lud teneo. ¶ At vo nec ſub ly ita ſicut nec ſub/ eēntia
liter/ pōt fieri ſubſumptio niſi ponat ſic. ſ. omne ita al
bum ſicut ſortes currit: plato ē aliquid ita album ſi=
cut ſortes: ergo plato currit/ omne eſſentialiter albū
eſt coloratum: ſortes eſt aliquid eſſentialiter album:
ergo ſortes eſt coloratus: vel alio conſimili mō: q2 tūc
poterit bene valere:

¶ Nunc ad argumentorum ſolutionem de
ueniendo/ ad primum diſtinguitur maior: quia vl ly
non incluſum in ly differens infinitat ſimplr̄: vel ſe=
cundum exigentiam contradictionis. Si primum/ ne
gat quod nō valeat. Et ad probationem diſtinguit ly
differens ab albo/ ⁊ nō albū eſſe terminos conuertibi
les/ ſi negatio implicita in ly differēs infinitet eodem
modo ſicut negatio explicita in ly nō album ⁊ ſic con=
cedo: ſi diuerſimode/ ⁊ ſic nego. Si vero negatio im=
plicita in ly differens infinitet ſecundum exigentiam
contradictionis concedo maiorem ⁊ nego minorem/
medium ſiquidem tenet pro aliquo in premiſſa vbi nō
diſtribuit: que etiam ē affirmatiua pro quo nō tenetur
vbi diſtribuit: q̄ tñ ē virtualr̄ negatiua: ꝯñ duplex de
fectus intrinſecus ibi reperitur.

¶ Ad ſecūdum argumentum p3 ſolutio ex dictis: cō=
cluſio enim illa negatiua ſequitur ex tertia exponente
maioris cum minore. Bene enim vl3/ nullum nigrum
eſt album: omnis leo eſt niger: ergo nullus leo ē alb⁹.

Unde poteſt dici maiorem illam prout eſt illatiua illi⁹
concluſionis non eſſe affirmatiuam ſed negatiuā. Nō
enim infert concluſionem illam (vt dictum eſt) niſi ra=
tione tertie exponentis. Uel dico cōſequētiam illā eſſe
bonā mediate ⁊ nō immediate. Concluſio enim imme
diata q̄ ſeqt virtute medij ē hec/ ḡ ois leo ē aliud ab al
bo: ⁊ iſta infert illam negatiuam: vt p3.

¶ Ad tertium dr̄/ ꝯñam non valere: eo ꝙ arguat a nō
diſtributo ad diſtributum rōne de ly animal: ⁊ hoc te
nendo ly ita ſicut diſtribuere ibi ly animal. Nam op=
poſitum pōt cōtingere: vt dictum ē ī paruis. Et ſi po
natur aliquod ſignum in ly aial vt non diſtribuat cō=
ſequentia tenebit.

¶ Ad quartum/ negat minor: mediū .n. cū ſibi adiū=
cto pōt d̄ aliquo verificari in affirmatiua/ d̄ q̄ nō verifi
catur in maiori q̄ eſt negatiua.

¶ Ad quintum admiſſo ꝙ liceat immediate ꝓpōnes
illas exponere/ negatur ꝯñam valere: quia arguit ab
inferiori ad ſuperius negatiue virtualr̄: q2 ly fortiſſi=
mus includit negationē/ ⁊ ly beſtiarum in añti ſtat ꝓ
beſtijs alijs ab equo: ⁊ ī ꝯñti ꝓ beſtijs alijs a fauello/
nūc aūt ly beſtia alia ab equo inferius eſt ad ly beſtie
alia a fauello.

¶ Ad ſextum dicitur/ diſtributionem virtualr̄ ibi po
ſitam nō eē ſufficiētem ad ſillogizandum/ eo ꝙ non ē
omnino completa.

¶ Ad ſeptimum dr̄/ conſequētiam eē nullam: nam ſi
ly totus ſumat categorematice medium nullibi diſtri
buitur/ ſi vero in maiori diceretur ſic/ omnis tot⁹ mū
dus eſt maior ſua parte: ⁊ in minori ſic/ terra ē ps to=
tius mundi/ premiſſe eſſent diſpoſite ⁊ inferunt: ergo
terra eſt pars maioris ſua parte. Si vero ly totus ſu=
matur ſincategorematice dr̄/ ꝙ ſi teneamus totū hoc
aggregatum/ totus mundus equiualere in ſignificā
do huic/ quelib3 pars mūdi/ ꝯñam eſſe bonam/ quia
tunc eſſet ſynonimitas inter ly pars in. b. ⁊ ly pars
in. a. ſed hoc teneo falſum (vt dixi) ideo inſtatur ſic in
ſimili/ totus homo eſt minor ſua parte: fauellus eſt
equus hominis: ergo fauellus eſt minor ſua pte: nā ca
ſu quo fauell⁹ ſit ſortis/ añs ē verū ⁊ nō ꝯñs: ly ſua re
ferente idem in añte ⁊ ꝯñte.

¶ Ad octauum cōcedit. a. nō. n. illud qd̄ ſe tenuit in
maiori ex pte medij ſe tenet in cōcluſione ex parte mi=
noris extremitatis: nec tamē ibi dat añs verum ⁊ ꝯñs
falſum. Nam falſa eſt maior/ ⁊ ad ꝓbationem diſtin=
guitur añs: vel ly non infinitat ſimplr̄: ⁊ ſic nego cō=
ſequētiam: q2 virtualiter arguitur a nō diſtributo ad
diſtributum ex pte temporis incluſi in ly fuit. Unde
oportet ſic inferre: ergo omnis homo aliquo tempore
vel inſtāti nō fuit albus. Si vero ly non infinitet ſecū
dum exigentiam cōtradictionis cōcedo cōſequentiam
ſed añs eſt falſum ſicut ⁊ ꝯſeqñs: Et ſi dicat non dat
añs verum ⁊ ꝯñs falſum nec in ſe nec in ſimili forma
ergo erit ſillogiſmus. Poſſit aliquis diſtinguere cōſe
quēs vel mediate: ⁊ ſic cōcedo: vel immediate/ ⁊ ſic ne
go. Nā cōcluſio q̄ immediate ſeqt ē hec/ ab eterno nul
lum riſibile fuit album: ⁊ iſta infert hāc/ nullus homo
fuit albus. Sed melius ē dicere ꝯñam nō eſſe ſillogi=
cā: ⁊ dabit añs verū ⁊ ꝯñs falſum/ poſito ῗmple/ nul
lū tēpus eē pre nec inſtās verum nec imaginariū. Si
dicas nō eē intelligibile hoc: eo ꝙ ſi hō fuit in aliquo tē
pore vel inſtāti fuit vero vel imaginario. Pono tūc
ꝙ ly/ ab. a. valeat tm̄ ſicut ly ante quemlib3 locū verū
vel imaginarium: eo modo quo ly ab eterno valeat tā
tum ſicut ly ante quodlib3 inſtās: ⁊ dico ſic ab. a. nul=
lus angelus fuit intelligēs: ⁊ omnis angelus ē vel fuit

angelus: ergo nullus angelus fuit intelligēs: ⁊ pono angelum nō fuiſſe ante aliquem locū nec verū nec imaginarium quod ē poſſibile. Nam intelligo de eē in loco vel ante locum/ eo modo quo corporalia dicunt ſic eſſe. Et tunc liquet dari antecedens verum ⁊ conſequens falſum.

¶ Pro ſolutione noni argumenti eſt magnopere ſciendum/ de ly peccatum ⁊ de aliis ſimilibus noib⁹ ſignãtib⁹/ poſſe nos loq̄ dupl'r. Uno mō tenēdo tales t'os eē conotatiuos. Alio mō: tenēdo illos t'os eē abſolutos. Uolo dicere/ ꝙ poſſum⁹ tenēre ly peccatū d' formali ſignificare d'formitatē ⁊ d' materiali entitatē/ q̄ peccatū denominat. Poſſumus ſimil'r tenere (quod ego teneo) eē ſcōm mētem. D. S. ly peccatum eſſe terminum abſolutum ⁊ de formali ſignificari actum ⁊ deformitatem. Et ſecūdum primam opinionem cōſequētia ē cōcedēda: ⁊ ſicut añs ē verum ita ⁊ cōſequēs. Scōm autem aliam/ cōcedo cōſequētiā bonam eē: ⁊ nego veritatem minoris: ⁊ nego ꝙ exponentes ſint vere: immo quelibȝ ē falſa. Prima ē/ oē peccatum ē ens: ⁊ hec ē falſa. ¶ Sed cōtra/ oē dictum vl' factum vel concupitum contra deum ē ens: ſed oē peccatum huiuſmodi: igit' omne peccatum ē ens: Maior ꝓbat': oē dictum vel factum vel cōcupitum ē aliqs act⁹: omnis actus eſt a deo: ergo oē factum vel cōcupitū vl' dictum ē a deo: h. eſt beati auguſtini. ¶ Ad hoc argumētum diſtinguitur minor: quia vel ē predicatio formalis v' cauſalis. Si primum/ ego nego illā: nec illa fuit mens beati auguſtini in via. D. S. Si ſecūdū/ cōcedo illam: ſed nō habes inde ꝓbatum intētū. Uolo dicere ꝙ ſcōm mentem. D. S. peccatum nō ē actus ꝓprie nec deordinatio: ſed eſt aggregatum ex vtroq̄: ſicut eſſentia dom⁹ ꝓprie nec ē lapides nec ē figura: ſed aggregatū ex lapidib⁹ ⁊ figura. ¶ Si dicas cōtra: q' illud ē ens ꝑ accidēs ⁊ ꝑ cōſequēs nō pōt habere eſſentiam. Diſtinguo añs: in genere nature verum ē: in genere artificij nego. Ita actus ⁊ deordinatio non ſunt vnū in genere nature: ſed bñ e in genere moris. Hec diſtinctio colligit' ex alia ſimili quam ponit. D. S. 4. diſtin. 1. q. 1. art. 3. Dico ꝙ reſolutorie/ ꝙ ſi. h. ſit ꝑdicatio formalis illa ē falſa/ q' ꝑma exponēs ē falſa vt dictū ē: ⁊ de ſecūda pȝ ꝑ ſuam ꝯdictoriam. Si vero ꝑdicatio ſit cauſalis non bñ cōcludis: ſed ſic cōcludēdum eſt/ ergo ens qđ peccatū eſſential'r ⁊ intrinſece eſt/ eſt a deo. vt ſenſus ſit/ deū eē cauſam entitatis ⁊ nō d'formitatis: ponitur q̄ medium in concluſione ob appellationem ſeruādam. Pro hoc vide noſtrum tractatum appellationum prima ⁊ ſecūda parte. Inſuꝑ aduerte omnes difficultates q̄ pñt fieri ⁊ tangi circa ly neceſſario poſſe tangi circa ly eēntial'r ⁊ ꝓportionabil'r debent ſolui.

¶ Sed contra hoc reſtat dubiolum/ quia ſequeret' ꝯñam hāc eē bonam/ omne ens infinitum eſſential'r ē deus: homo deus eſſential'r ē ens infinitū: ergo homo deus eſſential'r eſt deus: i qua tñ añs eſt verum ⁊ cōſequēs falſum. Ueritas añtis pȝ per exponentes. Cōſequētis vero falſitas pȝ ex dictis in tractatu exponibilium de ly eſſential'r. Dictū ē. n. ibi i tertio argumēto ꝯ opinionē aſſerētem ly eēntial'r appellare codē modo ante ⁊ poſt ſe/ illam eē falſam. Argumentum. n. fuit hoc: ſequeretur hāc eſſe veram/ hō deus eēntial'r ē de⁹: conſequens eſt falſum: igit'.

¶ Ad hoc d' illud eſſe ad hominem: volui. n. ꝓbare qđ ex illa opinione ſequeret' illam eē veram ⁊ falſam ⁊ ꝓbaui illam eē veram: eo ꝙ ſuppoſitum importatū ꝑ ſubiectum ſubſiſtit in natura importata ꝑ ꝑdicatū/ quod ſufficit ſcōm tenētem illam opinionem. Iterum ſcōm illum ꝓbaui illam falſam/ q' eius cōuertēs ē falſa: vt intuenti clariſſime patet: etiam ſecūdum ipſum/ eo quod exponentes q̄ debent dari ſcōm ipſum ſunt falſe. Abſolute autem loquendo/ vt manifeſtum eſt/ ipſa eſt vera.

¶ Tādem pro clauſura huius tractatus ponit' regl'a qua vnuſquiſq̄ poſſit cognoſcere ſit ne ſillogiſmus ex exponibilibus conflatus bonus vel malus. ¶ D' ergo ꝙ quando volueris hoc cognoſcere d'bes exponere omnes ꝓpoſitiones exponibiles tam añtis q̄ ꝯñtis: ⁊ videre an aliqua exponēs vel alique: vel oēs ꝯñtis ſequant' ex aliquib⁹ vel ex oibus exponētib⁹ antecedentis: ſecūdum regulas ſupra poſitas in principio huius tractatus: ⁊ ſi cōſequētia facta ex exponentibus fuerit bona talis erit ꝯña ex exponibilib⁹ cōſtituta/ ſin aūt nō. Et ſic ſi d'cipi nolis ſemꝑ cū argueris vel reſponderis finge aciem intellectus circa exponētes vt poſſis recte ⁊ arguere ⁊ reſpondere. Et per hāc eandem regulam/ pñt omnes concluſiōes quas ſupra poſui ⁊ alias quas breuitatis amore omitto examinari. Quod ſi aliqua apparuerit nō recte poſita cuiuſq̄ lectoris erit corrigere. Unum tamē ingenue fateor me nō magnam diligētiam aut ſollicitudinem/ ſed plurimum incurie in hoc ⁊ in aliis omnibus id generis habuiſſe. Aiaduerti. n. in talibus ⁊ ſimilibus plus laboris q̄ vtilitatis reperiri. Quocirca a benignis lectoribus veniam expoſtulo. Primo tamē ⁊ maxime a deo optimo maximoq̄. Qui eſt in ſecula ſeculorum benedictus. Amen.

¶ De ſillogiſmo expoſitorio.

ABſoluto iam ⁊ terminato tractatu ſillogiſmorum ex terminis communibus ꝓcedētium/ reſtat quidditatem ⁊ ꝓprietates ſillogiſmi expoſitorij enucleare. Quocirca mouetur talis queſtio. An ſillogiſmus expoſitorius teneat in omni figura? Et ꝓbat' ꝙ non.

¶ Primo non valet/ hec anima eſt in pectore: ⁊ gratia ē in hac anima: ergo gr͞a eſt in pectore: tñ arguit' in prima figura: igit'.

¶ Scđo nō valet: nullū al' ē ſortis fauell⁹: ⁊ hinnibile ē fauell⁹/ ergo ſortis hinnibile nō ē al': ⁊ tñ arg' in ſcđa figura: igit': ꝙ nō valeat pȝ in caſu ꝙ fauell⁹ ſit equ⁹ ſilueſter ⁊ ſortes habeat alios equos.

¶ Tertio nō valet/ xp̄s incipit eē: ⁊ xp̄s ē vl' immediate poſt hoc erit de⁹/ ꝗ deus incipit eē: ⁊ tñ ē in tertia figura: igit': ꝙ nō ſequat' pȝ. Nā in ꝑmo inſtāti icarnatiōis xp̄i/ añs fuit verū ⁊ nō ꝯñs. Falſitas cōſequētis lucida ē/ ⁊ minoris. Ueritas. a. pōt ꝓbari exponendo eam immediate.

¶ Quarto nō valet/ diligo petrū: ⁊ petr⁹ ꝑcutit me/ ꝗ diligo ꝑcutiētē me: tñ arg' i q'rta figura: igit': ꝙ nō ſequat' pȝ: i caſu q̄ petr⁹ amic⁹ me⁹ veniat mutato habitu ⁊ ꝑcutiat me: ⁊ ego arbitrer eſſe alium.

¶ Sed contra bene valet/ iſte leo eſt albus: ⁊ iſte leo ē currēs/ ꝗ currēs ē albū: ⁊ tñ arg' expoſitorie igitur: ꝙ bñ valeat patet: quia nō iſtabit': ꝙ teneat ſillogiſtice pȝ: q' nō cōtinet' ſub alia ſpē argumētatiōis/ ꝙ expoſitorie liquet: q' eius mediū nō ē t'& communis.

¶ Pro huius queſtionis expeditione/ tria fient. Primo ponetur diffinitio ſillogiſmi expoſitorij ⁊ eius principia cum quibuſdam notabilibus. Se

cundo ponetur concluſio reſponſiua. Tertio/ſoluentur argumenta poſita ⁊ alia que contra cõcluſionem ponen iam formabuntur. Et ideo diffinitio ſillogiſmi expoſitorij ſit hec.

Sillogiſmus expoſitorius eſt ꝯña ſillogiſtica bona de forma acceptiõis trorum tenẽs v tu remedij ſingularis vl ſingulariter tẽti: Hoc dr ad differẽtiã ſillogiſmi ex medio cõmuni d ꝗ ſupra dictũ eſt: cetere particule ex ſupradictis patent.

¶ Ulterius ſciẽdũ eſt/ ꝙ ſillogiſmi expoſitorij poſſunt formari ĩ quolibʒ figura: lʒ nõ ſint ĩ aliquo mõ: qꝛ hoc nõ opʒ ẽt in alijs ſillogiſmis. Vñ tales ſillogiſmi vere ſunt ſillogiſmi. Et ſi cõtra hoc inſurgas qꝛ D. S. dicit ꝙ ſillogiſmus expoſitorius nõ eſt vere ſillogiſmus ſed ꝗdam ſenſibilis demonſtratio.

¶ Ad hoc rñdet ꝙ ibi. S. T. ſumpſit ſillogiſmum nõ in tota ſua cõmunitate. Nam ſic liquidum ẽ demõſtrationes eẽ ſillogiſmos: nam philoſophus dicit ꝙ demonſtratio eſt ſillogiſmus apodyticõ. i. faciẽs ſcire verũ/ ſequit ergo ꝙ ſit ſillogiſmus: Sed ſumpſit ibi ſillogiſmũ ꝓ ꝯña ꝓcedẽti ex ꝓpõnibus ꝓbabilibꝰ/ ⁊ nõ ꝑ ſe notis: ⁊ qꝛ ſillogiſmus expoſitorius ꝓcedit ex his ꝗ patent ad ſenſum cõmuniter: iõ dr ꝙ nõ ẽ ſillogiſmꝰ vere predicto ſecundo modo.

¶ Sciendum amplius ꝙ duplex eſt ſillogiſmus expoſitorꝰ: Quidã ẽ affirmatiuꝰ/ aliꝰ negatiuꝰ: ꝗ diffiniẽdi ſũt cõformiter ad alios ſillogiſmos ex trĩs cõibꝰ. Et ſillogiſmi affirmatiui regulãt ꝑ iſtã maxiaʒ. Quecunqʒ cõueniunt vni tertio cõueniunt inter ſe: ſiue quecunqʒ cõueniunt vni tertio ſingulari in actu/ nõ in potẽtia conueniũt inter ſe. Ut pʒ hic/ iſtud al ẽ currẽs: ⁊ iſtud al eſt album: ergo album ẽ currẽs. Nã ꝗa album ⁊ ly currẽs cõueniunt huic animali: iõ cõueniũt inter ſe. Dr ſingulari qꝛ ſi ſit cõe non oportet: quia ꝓpterea ex puris ꝑticularibus arguẽdo in trĩs communibus/ nihil ſequit: vt nõ valet/ al ẽ hõ: ⁊ equus ẽ aial: ergo equus eſt hõ. Dr in actu/ qꝛ bñ duo cõtraria pñt cõuenire eidem/ tñ in potẽtia/ qꝛ ſortes põt eẽ albus: ⁊ põt eſſe niger: nõ tñ ex hoc ſeqt ꝙ albũ ſit nigrũ/ vel ꝙ albedo ſit nigredo. ¶ Sillogiſmi vero negatiui fundantur in iſto principio. Quecunqʒ ſic ſe hñt ꝙ vnum affirmat de aliquo ſingulari ⁊ reliquũ de eodem remouetur/ illud qd negat d illo quod affirmatur/ remouetur vt patet hic/ ſortes non eſt animal: ſortes eſt albꝰ: ergo album non eſt animal.

¶ Iſtis prehabitis ponitur cõcluſio vniuerſalis que talis eſt:

¶ In omni figura valet fieri ſillogiſmus expoſitorius tam affirmatiuus ꝗ negatiuꝰ: ſi oẽs cõditiones ſeruent pro alijs ſillogiſmis poſite/ exceptis his ꝗ neceſſario vẽdicant mediũ eẽ commune nec poſſunt ꝓportionabilr adaptari trõ ſingulari. Vñ hec regula ꝙ medium diſtribuat in vna ꝓmiſſar ũ nõ ẽ ſeruãda in ꝓpoſito. Hec autem ꝙ medium nõ ſtet ꝓ pluribꝰ in affirmatiua ꝗ in negatiua põt ꝓportionabilr in ꝓpoſito deſeruire ſic/ ꝙ non ſtet medium verificari poſſe ĩ affirmatiua de aliqua re/ non verificato ipõ medio d eadẽ re in negatiua. Et ſic dicat de oibꝰ alijs ſimilibꝰ.

¶ Ad argumẽta aũt deueniẽdo. Ad primũ negat. b. nõ. n. cõcludit tota. a. extremitas d tota. b. vt pʒ explicãdo extrema ꝓpõnũ: opʒ ergo ſic cõcludere: ergo gr̃a eſt exiſtens in exiſtente in pectore.

¶ Ad ſcd̃m argumentũ dr ꝯñam eẽ nullam: eo ꝙ ſtat mediũ ſupponere in ꝓmiſſa affirmatiua: ipõ nõ ſupponente in negatiua: vt pʒ.

¶ Ad tertiũ negat. a. ⁊ nego ꝙ añs ſit verũ. a. enim ẽ falſa/ ⁊ debet prius reſolui ꝗ exponat/ ſic. ſ. hoc incipit eſſe ſignato ſuppoſito diuino: ⁊ hoc ẽ vl immediate poſt hoc erit xp̃s: igit: ⁊c. vel remoueat ꝯnotatio: qd ſit remoto ly xp̃us/ ⁊ apponẽdo ly hoc: qꝛ ꝓpter hoc reſoluitur. ¶ Sed cõtra etiam ſi exponat immediate non datur añs verum ⁊ ꝯñs falſum: igit ſolutio nulla. Antecedẽs pʒ/ qꝛ ſic debet exponi/ chriſtus nũc eſt: ⁊ xp̃s non immediate ante hoc fuit: quarũ ſcd̃a ẽ falſa: qd ꝓbatur per eius cõtradictoriam veram: cuius veritas pʒ ſic/ hoc immediate ante hoc fuit (ſignata ꝑ primũ pronomen ꝑſona filij dei: ⁊ ꝑ ſcd̃m hoc inſtans incarnatiõis) ⁊ hoc ẽ. x. fuit xp̃s: ꝗ xp̃s imediate ãte hoc fuit. Ad hoc dr/ ꝙ nõ ponũtur oẽs ꝗtuor exponẽtes eiꝰ: vt pʒ ex dictis in paruis. Vñ ſi addant iſte due. ſ. vel xp̃s nũc non ẽ ⁊ immediate poſt hoc erit/ poterit dari añs verum ⁊ ꝯñs falſum/ arguendo ab exponẽtibus ad exponibilem de ly incipit/ in caſu ꝙ in. a. inſtanti non ſit aſſumpta humanitas/ ſed immediate poſt. a. aſſumat: ⁊ hic caſus fuit omiſſus ĩ ꝑma parte puerorũ: ꝓ quo videat ſcd̃a ps. q. de expoſitione de ly incipit.

¶ Ad quartum/ negatur minor: mutat enim appellatio ex parte illius termini diligo: ſed oportet concludere: ergo percutientem me diligo.

At vero vt predicta argumẽtis examinata eluceſcant/ arguitur ſic contra dicta.

¶ Primo non valet/ angeli ſortes nõ ẽ hõ: ⁊ angeli ſortes eſt hõ: ergo homo non ẽ homo: ⁊ tamẽ arguitur expoſitorie: igit ꝙ nõ valeat pʒ: qꝛ caſu quo ſortes poſſideatur ab vno angelo ⁊ ab altero nõ: añs ẽ verum ⁊ ꝯñs falſum.

¶ Ad argumẽtum rñdetur diſtinguẽdo: qꝛ vl ſolum ly ſortes ẽ mediũ/ vel totum illud/ angeli ſortes. Si ꝑmum/ nõ bene concludit: eo ꝙ aliquid ſe tenet ĩ vtraqʒ ꝓmiſſa ex ꝑte medij quod nõ ponit in concluſiõe. Inſup medium nullibi ẽ totale extremum. Si vero totũ illd aggregatum/ angeli ſortes: ſit mediũ/ dr ꝙ mediũ non ẽ ꝑfecte ſingulare. Vñ opʒ vtrobiqʒ ſingularizari li angeli: aut vtrobiqʒ diſtribui: alioqn ꝓpõnes verificabuntur ꝓ diuerſis angelis: ⁊ ſic ibitur cõtra fundamẽtum gñale: ⁊ hoc/ qꝛ acceptio eſt non vnica ⁊ lʒ deſcendere ſub ly angeli ad oẽs angelos. ¶ Sed contra ad minus iſte ſillogiſmus erit bonus/ ſortes ipſiꝰ met non eſt homo: ⁊ ſortes ipſius met ẽ hõ: ergo hõ non ẽ hõ: ꝯñs ẽ falſum: ergo ſolutio nulla. Falſitas ꝯñtis pʒ: nã poſito ꝙ ly ipſiuſmet vtrobiqʒ referat ly angelus in hac ꝓpõne/ aliquis angelus ẽ: dabit añs verum ⁊ ꝯñs falſũ: in caſu quo dabat iſtãtia ĩ p̃mo argumẽto: vt pʒ deſcendendo ſub ly angelꝰ: cõſequẽtia vero tenet: qꝛ ly ipſiuſmet ẽ acceptio vnica cũ precedat rectꝰ ¶ Ad hãc replicã negat ꝯña/ eo ꝙ ſit acceptio nõ vnica vt pʒ ex dictis in p̃mo tractatu: caplo de oppoſitionibꝰ. Nec refert rectum precedere/ vt ibidem dictum eſt.

¶ Secundo non valet/ ſortes ante hoc inſtans erit albus: ⁊ hoc inſtans erit ante qdlibʒ inſtãs poſt hoc: ergo ſortes ante quodlibʒ inſtans poſt hoc erit albꝰ: ⁊ tñ arguit expoſitorie: igit ꝙ nõ valeat pʒ: in caſu ꝙ ſimꝰ in inſtãti inchoatiuo hore ſequẽtis: in cuiꝰ p̃ria medietate ſortes erit albꝰ ⁊ in ſcd̃a medietate erit niger: ⁊ inſtans cõtinuans illas duas medietates vocetur. a. ⁊ volo ꝙ ad intellectum monſtretur ꝑ ly hoc illud inſtans. a. Tũc añs ẽ verum vt notũ ẽ/ ſed falſitas cõſequẽtis ꝓbatur. Bene valet/ ſortes ante quodlibet inſtans poſt hoc erit albus/ ꝗ ſortes immediate

poſt hoc erit albus/cōſequens aūt eſt falſum:vt notū
eſt:q2 ſenſus ē ꝙ ſortes immediate poſt.a.erit albus/
quod eſt falſum igit̄. Cōſequētia vero ꝓbat̄: q2 arḡ
ab exponente ad exponibilem:vt patet ex dictis in pri
ma parte paruorum.
Ad argumētum negat̄.a. Et ad eius ꝓbatiōes negat̄
ꝙ in illo caſu detur an̄s verum ⁊ ꝯn̄s falſum:⁊ conceſ
ſa veritate aīntis negatur falſitas ꝯn̄tis:⁊ ad ꝓbatio-
nem dr̄ ꝙ illud ꝯn̄s non ſumit̄ in ſenſu in quo eſt expo
nens propoſitionis de ly immediate. Nam quando
eſt exponēs hec.ſ.ſortes ante q̄libet inſtās poſt hoc
erit albus:op3 ꝙ ſumat̄ in ſenſu in quo ly poſt hoc(l3
ſequatur)reſtringat etiam ſubiectū: ita vt ſenſus ſit/
poſt hoc ſic erit vt ante quodlibet inſtans futurū poſt
hoc inſtans ſortes erit albus:in quo ſenſu p3 ꝓpōne3
eſſe falſam/ſed in ſenſu in quo infertur ex illis p̄miſſis
vera eſt. Eſt enim ſenſus/ſortes erit albus in aliquo
tempore vel in inſtanti p̄cedenti oē inſtans futurum
poſt hoc:⁊ ſic patet quod ly poſt hoc nō reſtringit eo-
dem modo in vtroq3 ſenſu. Unde ſi in p̄dicto ſillogiſ-
mo ꝯn̄s ſumatur in primo ſenſu ꝯn̄a eſt nulla:quia va
riatur reſtrictio. Si vero in ſcd̄o/bona eſt ꝯn̄a ⁊ ꝯn̄s ē
verū ſicut an̄s:ſed ſic nō ſumit̄ qn̄ ē exponēs ꝓpōnis d̄
ly immediate vt dictum eſt.

Tertio non valet/quod ego cognoſco tu
non cognoſcis:ſed ego cognoſco deum/ğ tu nō cogno
ſcis deum:⁊ t̄n arguitur expoſitorie:igit̄. Si forſan di
cas ibi argui a non diſtributo ad diſtributum ex par-
te de ly deū/ ſicut ſit ēt in argumento cuius meminit
beatus auguſtinus in lib. de doctrina chriſtiana. ſ.q̄d
ego ſum tu non es/ſed ego ſum homo:ergo tu nō es
homo:vbi ly hō diſtribuit̄ in ꝯn̄te ⁊ non in anteceden
te. Cōtra ſi ſolutio eēt vera/ſequeret̄ hanc ꝯn̄am eē
bonā.ſ.quod ego video tu nō vides /ſed ego video ce
lum/ergo tu celum nō vides:ꝯn̄s falſum:ergo ſolutio
nulla Conſequentia autem ptet/quia tollitur ille defe
ctus. Cōſequentis vero falſitas liquet/in caſu quo tu
⁊ ego videamus idē celū:ſit t̄n vnꝰ equus quē ego ſo
lus video. Si forſan dicas ad huc argui a non diſtri-
buto ad diſtributum ex pte de ly videns. Cōtra er
go ſic cōcludendo.ſ.ergo tu celum vidēs non es/ꝯn̄a
erit bona/ꝯn̄s ē falſum ergo ſolutio nulla. Conſequē
tia tenet/q2 iam tollitur ille defectus. Cōſequētis falſi
tas p3:quia pari ratione hec ꝯn̄a eſſet bona/quod ego
video ego nō poſſideo:ſed ego poſſideo equum/ğ poſ
ſidens equum ego non ſum:⁊ tamē hoc eſt falſum/ ğ:
ꝙ ſit par ratio patet / q2 tollitur ille defectus p̄dictus:
⁊ nō ponitur alius:ꝙ aūt hoc ſit falſum patet: in caſu
quod ego ſolum habeam equos ⁊ nō videam illos/ſit
tamen vnus leo ſilueſter a me viſus:antecedēs eſt ve
rum ⁊ ꝯn̄s falſum.

Dicitur ergo ad argumētum ꝙ nūlla p̄dictarū con
cluſionū infertur ex illis premiſſis:quia ſemper rema
net aliquid cū medio in aīnti quod nō ponit̄ in ꝯn̄ti:vt
patet reſoluendo premiſſas in ſum/es/fui:⁊ ſuum par
ticipium. Unde op3 ſic concludere/ quod cognoſcēs
deum cognoſcit tu nō cognoſcis:in hoc autem vltimo
op3 ſi concludere/quod poſſidens equum videt/ ego
nō poſſideo:vel ſic/quod ego poſſidens equum video
non poſſideo:⁊ ponitur medium in concluſione vt ſer
uetur correſpondentia verborum in perſonis in aīnti
⁊ conſequenti.

Quarto arguitur/ nō tenet / hoc ē aliud
q̄ equum te genuiſſe:⁊ hoc eſt impoſſibile:ergo impl̄e
ē aliud q̄ equū te genuiſſe:⁊ t̄n arguitur expoſitorie:ğ
ꝙ non valeat patet:q2 demonſtrando per ly hoc hāc
ꝓpoſitionem/homo eſt chimera/an̄s eſt verum ⁊ cōſe
quens falſum vt videt̄:igit̄.

Ad argumentum dicitur ꝙ ſi ly aliud q̄ equum tē
genuiſſe ⁊ ly impoſſibile ſumant̄ eodem mō in aīnti ⁊
conſequēti ſillogiſmus eſt bonus:ſin autem non.

Pro quo ſciēdum ꝙ totum hoc aggregatū poteſt
primo ſumi materialr̄:⁊ tunc ſēſus maioris eſt: hoc ē
iſtud aggregatū aliud q̄ equū te genuiſſe: ⁊ ſic maior
eſt falſa ⁊ concluſio vera/ſed nō inconuenit hoc:vt no
tū ē. Pōt ſcd̄o/ſumi ſolum ly aliud ſignificatiue ⁊
reſiduum materialr̄ ⁊ tūc ſenſus maioris ē/hoc ē aliō
ens ab iſto aggregato equum te genuiſſe:⁊ tunc ma-
ior eſt vera ⁊ concluſio:nam ſenſus cōcluſiōis erit/ ali
quod impl̄e eſt aliud ens ab iſto aggregato /equū te
genuiſſe. Poteſt tertio/illud aggregatum ſumi ꝓ
ꝓpōne cuius ē dictum:⁊ tūc ſenſus ē/ hoc ē aliud ens
ab iſta ꝓpōne/equus te genuit:⁊ tunc maior ē vera ſi
cut concluſio/cuius ſenſus eſt/aliquod impl̄e ē aliud
ab iſta ꝓpoſitione/equus te genuit. Quarto pōt
ſumi tale aggregatū ſignificatiue:⁊ tunc ſenſus ē/hoc
eſt aliud ens ab equo qui te genuit/⁊ tunc maior ē fal
falſa ſicut ⁊ concluſio:vt p3 exponēti maiorem ⁊ cōclu
ſionem/⁊ per philoſophum dicentem ei quod nihil ē:
nihil eſt idem vl̄ diuerſum/modo autem equus qui te
genuit nihil eſt. Et etiam ly impoſſibile pōt ſumi
dupliciter. Uno modo vt dicit paſſionē ꝓpōnis. Alio
modo vt dicit paſſionē entis:⁊ ſic relinquit̄ ꝙ tentis
terminis eodem mō in aīnti ⁊ ꝯn̄ti/ꝯn̄a ē bona:ſin au-
tem erit nulla:vt patet.

Quinto arguitur/ non ſequitur ſortes in
inſtanti iſto erit non albus: ⁊ iſtud inſtans erit aliq̄d
inſtans/ğ ſortes in aliquo inſtanti erit non albꝰ: ⁊ t̄n
arguitur expoſitorie igit̄:ꝙ non valeat p3:q2 an̄s ē ve
rum ⁊ ꝯſeq̄ns falſum/in caſu ꝙ ſortes ī aliquo inſtāti
erit albus ⁊ in aliquo niger/ ⁊ in maiori demonſtret̄
inſtans in quo eſt futurus niger. Et ꝙ maior ſit vera
in iſto caſu patet / quia ſenſus illius eſt iſte/ſortes in
iſto inſtanti erit aliquid quod non erit in iſto inſtanti
album. Falſitas vero conſequentis patet/ quia facit
iſtum ſenſum/ſortes in aliquo inſtanti erit aliquid q̄d
in nullo inſtanti erit album/ ⁊ hoc eſt falſum per ca-
ſum:igitur.

Pro huius argumēti ſolutiōe/meminiſſe op3 illiꝰ
dicti circa modales.ſ.ꝙ ly non infinitanter ſumptum
pōt dupl̄r infinitare. Uno mō ſimpliciter. Alio modo
ſcd̄m exigentiam contradictionis. Si infinitet ſcd̄m
exigētiam cōtradictionis p̄dicte ꝓpōnes faciunt pre-
dictos ſenſus:vt ex loco p̄alegato patere pōt:⁊ tūc di-
co ꝙ ſillogiſmus eſt nullus. Et rō eſt: q2 virtualr̄ arḡ
ab inferiori ad ſuum ſupius negatiue ⁊ cū diſtributio
ne/ex pte illius t̄ri nō album: vt p3 ſenſus predictos in
tuenti. Si aūt ly nō infinitet ſimpl̄r/bonus eſt ſillogiſ
mus. Proportionalr̄ dici pōt d̄ iſto ſillogiſmo/ſortes
in iſto inſtanti erit omnis hō: ⁊ iſtud inſtans erit aliq̄d
inſtans:ğ ſortes in aliquo inſtanti erit oīs hō: nā ma
ior pōt facere hunc ſenſum.ſ.ſortes ī iſto inſtanti erit
oīs hō qui in iſto inſtanti erit:⁊ cōcluſio iſtū.ſ.ſortes ī
aliquo iſtāti erit omnis hō qui in aliquo inſtāti erit/
⁊ in iſto ſenſu ꝯn̄a nihil valet. Nam poſito quod in ali
quo inſtanti ſolus ſortes ſit futurus:t̄n in aliis inſtan
tibus alii hoīes multi ſint futuri/ an̄s ē verum ⁊ ꝯn̄s
falſum. Et rō eſt/q2 arḡ ex pte de ly oīs hō ab inferio
ri ad ſuum ſuperius cū diſtributiōe ſuperioris / vt ex
ſenſibus datis p3. Si autem alio mō accipiatur/ē bo-

nus:⁊ ſicut maioꝛ eſt vera/ita ⁊ concluſio.

Sexto non ſequitur/incipit iſtius hominis equus eſſe hominis equus:⁊ iſtius hominis iſte equus ẽ hominis equus/ergo incipit hominis equus eſſe hoīs equus/⁊ tñ arguiť expoſitorie:igiť. Quod nõ valeat pꝫ:in caſu quo ſoꝛtes ſit hõ demonſtratus q̃ nũc incipit habere fauellum:qui ſit equus demonſtratus q̃ nunq̃ antea fuerat:⁊ incipit ſoꝛtes illũ poſſidere per primũ eẽ:⁊ imediate ante hoc fuit vnꝰ hõ aliꝰ a ſoꝛte habẽs vnũ equũ/añs ẽ verũ ⁊ ꝯñs falſum:vt pꝫ ꝑ exponẽtes maioris ⁊ concluſionis.

Ad hoc argumẽtum cõceditur.a.⁊ negať.b.Et rõ eſt/quia virtualiter ex ꝑte minoꝛis extremitatis argť a non diſtributo ad diſtributum.Nam cõcluſio exponitur ſic/nunc hominis equus ẽ hominis equꝰ:⁊ non immediate ante hoc hominis equus fuit hoīs equꝰ. Ubi pꝫ q̃ in ſcđa exponẽte ly hoīs equꝰ diſtribuiť:q̃đ nullo mõ i.b.ſit.Et ꝓpter eãdẽ rationẽ nõ ſequiť hic/incipit iſte homo currere:⁊ iſte homo ẽ homo/ergo incipit homo currere.Nam caſu quo ſoꝛtes incipiat modo currere/ꝑ primũ eſſe/añs eſt verũ ⁊ ꝯñs falſum.Si dicas q̃ hoc nõ põt eẽ/pone loco ꝯ̃li currere alꝰ vł albũ ⁊ ſoꝛtes nunc incipiat eẽ alꝰ:⁊ q̃ ante hoc inſtans plures homines fuerũt albi:añs ẽ verũ ⁊ ꝯñs falſum.Et ſic dicendũ de aliꝭ ſillogiſmis ſimilibꝰ vt pꝫ.

Septimo non ſequitur/hoc erit ſoꝛtes:⁊ hoc ẽ vł erit ꝑs ſoꝛtis:ergo ꝑs ſoꝛtis erit ſoꝛtes:⁊ tamẽ arguitur expoſitorie:igitur. Quod nõ valeat pꝫ:quia añs ẽ verũ ⁊ ꝯñs falſum:poſito q̃ ly hoc demonſtret totum ſoꝛtẽ ꝑter materiã q̃ ẽ in vno eius digito quẽ mõ hẽt ⁊ qui craſtina die abſcindi debet.

Pro huius argumẽti ſolutione ſciendũ/q̃ (vt communiter dť) triplex ẽ modus identitatis. Primus ẽ:q̃ñ res penitus manet inuariata ſcđm ſuam eſſentiã ⁊ ꝑtem eſſentie:vt deus ⁊ angelus ⁊ anima. Alius ẽ/q̃ñ ꝑs principalis eſſentie manet eodẽ mõ/ſed pars minus principalis variať:vt accidit in homine cuius materia non ẽ omnino eadem a principio natiuitatis vſq̃ ad moꝛtẽ.Nã aliquidum ẽ/oẽm hominem plus habere materie q̃ñ ẽ ꝑfectus etate q̃ q̃ñ ẽ infans. Tertius ẽ/quando eſſentia tota materialiter mutať remanet tñ formaľr id vñ ꝯ̃nominať:vt bethy ſcđ ſemꝑ dicitur idem licet nunq̃ ſit eadem numero aqua:ſed quia ẽ idem alueus/diciť idem bethys/vel quia ẽ eadem aqua ſucceſſiue vel continuatione quadam.Tunc diciť primo/q̃ nomina diſcreta ſignificantia res ſecundi ⁊ tertij generis/ratione foꝛmalis dicuntur ſemꝑ vniuoce de rebꝰ q̃s ſignificãt:ſed ẽt aliq̃ mõ diciť equiuoce ſcilicet ratione illius quod in re ſignificata ẽ materiale:quia non ſemꝑ ẽ omnino idem. Dť ſecũdo q̃ ad hoc q̃ ꝯſequentia ſit ſillogiſtica/opꝫ tres terminos oīo teneri vniuoce/ita vt ſtent pro eodem foꝛmali ⁊ omnino eodẽ materiali:alias nõ opꝫ ꝯſequentiam eẽ bonam.Ex his pꝫ ſolutio:nã ſi ly ſoꝛtes teneatur ꝓ oīo/eodẽ in añti ⁊ ꝯſequẽti bona ẽ ꝯſequẽtia:Nã maioꝛ verificatur ꝓ ſoꝛte ſine digito ⁊ minoꝛ ꝓ ſoꝛte cũ digito:⁊ tũc cõcluſio erit vera:quia virtualiter facit hũc ſenſum/quod eſt vel erit pars ſoꝛtis habẽtis digitum erit ſoꝛtes ſine digito. Sed contra/in iſto ſenſu cõcluſio ẽ falſa:igitur ſolutio nulla.Conſequẽtia ẽ nota:añs ꝓbať:illa nunquã habebit vnam de inee veram/q̃ eſt falſa.Añs patet:quia iſta ẽ falſa/quod ẽ pars ſoꝛtis habentis digitum ẽ ſoꝛtes ſine digito. Ad hoc breuiter dť q̃ ſua ꝺ inee nõ ẽ illa ſed hec/hoc ẽ ſoꝛtes ſine digito:vt ex dictis in paruis haberi poteſt. Sed contra non valet/hec aqua amplius nõ erit hic:⁊ hec aqua ẽ bethys:ergo bethys amplius nõ erit hic:⁊ tñ non committitur hic defectus nec aliꝰ:igitur. Ad hãc replicam diſtinguo minoꝛem:quia vel hec ꝓpõ/hec aqua ẽ bethys:ſumitur identice vel foꝛmalr.Si ſecundum/concedo ſillogiſmum:⁊ ſicut concluſio ẽ falſa ita ⁊ minoꝛ.Si vero ſit identica/nego ſillogiſmum quia variatur appellatio:ſed debes concludere/ergo hec aqua que eſt bethys amplius nõ erit hic. Ubi ponitur medium vt ſeruet appellatio:vel dic.a.bethys amplius non erit hic:vt ly.a.faciat ſolum ly bethys ſtare ꝓ aqua deſignata ꝑ ly hec. Et hoc ampliꝰ ꝺclarabitur in terminis diuinis.

Hec pauca de ſillogiſmis dicta/benignis lectoꝛibꝰ faciãt ſatis.Nõ aũt me fugit oīa q̃ dicta ſunt minimã eſſe ꝑtem eoꝛum q̃ dici poterãt. Intẽtio tñ mea fuit tm̃ ſolidioꝛa ⁊ vtilioꝛa proponere.Quod ẽt vereoꝛ an ob eoꝛũ multitudinem ex parte conſequutus fuerim.

Finis quarti tractatus.

¶ Incipit opuſculum terminorum diuinorum editum a fratre Auguſtino Sbarroya in ſacra theologia preſentato.

Oſtquam ſummo deo auxiliante aliq̄t materias (in quibus t̄ri elucidant creaturas ſignantes) ꝑtractaui/reſtat ad materiā t̄rō diuinorū accedere. Quā mihi ꝛ cuiuis aliꝭ ingredi volēti/crebius ꝛ affectuoſi⁹ deus glorioſus orand⁹ eſt. Quū teſte platone/in quis negocio diuinū eſt implorādū auxiliū: ac ꝑinde in re difficili/ſolliciti⁹ hoc ipſum agēdū ē. Preſētis aūt negocij arduitatē ac magnitudinē inſinuat btūs auguſtin⁹ idens. Nullibi piculoſius errari/nec laborioſius aliq̄d q̄ri/nec fructuoſi⁹ inueniri q̄ hic Suꝑta igit̄ ex diuina pietate fiducia. ſ. q̄ſtiones in p̄ſenti enucleare decretū mihi fuit. Quarū p̄ma ē/An diffinitiōes ꝛ diuiſiōes aliorū t̄rō ꝛ eorūq̄ ꝓprietates/i diuinis t̄ris: repiri valeāt. Scda/an leges oppōnum in ꝓpōnib⁹ ex p̄dictis t̄ris ꝯſtitutis ſeruēt. Tertia/an p̄ncipia ſillogiſmorū/quorū mediū eſt t̄rs cōis ſuū robur ſortiāt i his t̄ris ſicut ꝛ in aliꝭ. Quarta. An ēt p̄ncipia q̄b⁹ ſillogiſmi expoſitorij regulātur huic materie valeāt applicari. Quinta/an ceteris ꝯñarū regulis. ſ. ab affirmatiua ad negatiuā: ꝛ a ꝯuerſa ad conuertentem ꝛc. etiam in preſenti vti poſſimus.

Quoad primū igitur queritur/ An diffinitiōes ꝛ diuiſiōes t̄rorū aliorū i p̄ſenti materia repiāt? Et ꝓbat̄ q̄ nō. Prio/null⁹ t̄rs ē diuin⁹: igit̄ ꝛc. añs pꝫ null⁹ ꝯcept⁹ vltimat⁹ ē t̄rs diuinus/ ḡ nec ꝯcept⁹ nō vltimat⁹: nec t̄rs vocalis nec ſcriptus: ꝯña ē euidēs cū iſti tres t̄ri ꝺpēdeant penes eē t̄ros diuinos. ſ. nō/a ꝯceptu vltimato. Añs vero ꝓbat̄/q2 dei null⁹ pōt eē ꝯcept⁹ vltimat⁹/ḡ null⁹ talis ē terminus diuinus/ꝯña ē nota/ꝛ añs pꝫ: ois cōceptus ē ratio: ſed dei nō eſt rō/ḡ dei nō ē cōcept⁹: ꝯña ꝛ veritas. a. ex ſe patēt. Minor ꝟo h̄r ex beato dyoniſio ca. i. de diuinis nōib⁹ vbi dicit. Neceſenſus ē ei⁹ (ſ. dei) nec phantaſia/nec opinio/nec rō/nec ſciētia.

¶ Scdo ly de⁹ ē t̄rs ſignificatiu⁹: ꝛ t̄n nō rep̄ſētat aliq̄d nec aliq̄: ꝛc/ḡ diffinitio termini ſignificatiui in p̄ſenti ē nulla. Pria ps añtis ē nota: ꝛ ſcda ꝓbat̄/q2 ſi aliq̄d rep̄ſentaret/maxime illō eēt de⁹: ſed hoc nō/ḡ nihil. a. ē nota. b. ꝓbat̄: ly de⁹ ē creatura/ḡ nō rep̄ſentat deū Añs ē notū cū nō ſit creator (ſumit̄. n. creatura large) ꝯña vero tenet: eo q̄ nulla creatura pōt rep̄ſentare deū vt ꝓbat. d. ſ. p̄. p. q. 12. ar. 2.

¶ Tertio/ly de⁹ nō ē t̄rs cōis nec ſingularis/ḡ in iſtis t̄ris nō repit̄ hec diuiſio. Añs pꝫ: nō cōis: q2 natura diuina q̄ p ly de⁹ ſignāt formal̄r/nō cōicat̄ p multiplicationē in plurib⁹ ſicut natura creata: ſed p idētitatem realē vt ponit fides. Nec ē t̄rs ſingularis/q2 eadē natura formal̄r ſignata p illū t̄rm nō ē icōicabilis ſic ſorteitas vl̄ petreitas/vt ſic loq̄r: imo ſic ē ſingl̄aris vt ſit cōicabilis: ꝛ ſic cōicabilis vt ſit ſingularis ſeu idiuibilis.

¶ Quarto dicēdo/de⁹ ē pr̄ ꝛ fili⁹ ē ſpūs ſctūs: ly de⁹ ſtat ſimpl̄r: t̄n p̄dicatū nō ē t̄rs ſcde intētiōis/ ḡ regule ſuppoſitiōis nulle. Añs pꝫ: q2 ſtat ꝓ ſuo ſigñto vltimato p̄mario: Añs pꝫ: q2 ſtat ꝓ natura diuina in ꝯcreto vt ſic: igit̄: Añs ꝓbo: q2 ſi ſtaret ꝓ ꝑſonis ꝓpō eēt falſa: p̄ſertim ſumpto ly ꝛ ꝯplexiue ꝛ diuiſiue ſimiliter ſumpto illo t̄rō ꝺterminate ꝓ vna ꝑſona. Et ꝯfirmat̄ a minori: dicēdo hō ē ſpēs/ly hō ſtat ſimpl̄r/q2 ſtat ꝓ natura vna ſcdm rōnē/ḡ multo magis ly de⁹ cū ſtat pro natura vna real̄r exiſtēte in plurib⁹ ſuppoſitis.

¶ Quinto dicēdo/ois eēntia diuina ē pr̄: ly eēntia diſtribuit̄: ꝛ t̄n nō accipit̄ ꝓ ſuis inferiorib⁹ copl̄atiue/ ḡ Añs pꝫ ex ſe ꝓ pria pte. Scda vero probat̄: q2 ly eſſentia non h̄ēt inferiora: cum non ſit vl̄e.

¶ Sexto/dicēdo de⁹ fuit/de⁹ erit/de⁹ pl̄r creat: li de⁹ nō ampliat̄: cui⁹ opp̄m aſſerūt regule ampliationū. igit̄ regule nulle ſunt in propoſito: ꝯña ē nota: ꝛ añs ꝓbo: dicēdo de⁹ ē: ly de⁹ nō ampliat̄/ḡ nec in aliꝭ. Añs eſt notū ꝛ ꝯña tenet/q2 ly de⁹ nō ſtat pro plurib⁹ in iſta q̄ in aliꝭ cū ſit t̄m vn⁹ de⁹. ¶ Et cōfirmat̄: q2 in deo nō differūt eē/fuiſſe/ꝛ fore: ꝛ pl̄r eē/vt aſſerūt nō ſolū theologi/ ſed ēt phi. ethnici: vt pꝫ in thimeo platōis: ꝛ ex philoſopho dicēte i eternis nō differre eē ꝛ poſſe: ꝛ p̄ rōne/nec eſſe/fuiſſe/ꝛ fore.

¶ Septimo/hec ē falſa/eēntia diuina gñrat: et ſi regl̄a p̄ma appellationū eēt vera/nō eēt falſa/ḡ regula nulla p̄ma ps añtis pꝫ/extra ꝺ ſūma trinitate: Scda ꝟo ps pꝫ: q2 tūc ſubiectū ſtaret mat̄r. i. pro ſuppoſito: ſed tēto ſubiecto pro ſuppoſito eēt vera ſicut hec/de⁹ gñrat: igitur habetur propoſitum.

¶ Sed cōtra/multe ꝓpōnes cōcedūtur i diuinis vere ꝛ alie falſe: quarū veritas ꝛ falſitas variāt variatis proprietatib⁹ t̄rorū ꝛ eorū ſignificatis: ḡ ois hec repluntur in diuinis t̄ris. Añs pꝫ: de iſta q̄ negat̄ i diuinis/deitas generat/iſta ꝯceſſa de⁹ gñrat: vbi variat̄ modus ſignādi in abſtracto ꝛ ꝯcreto. Itē hec cōceditur/de⁹ cōtingenter creat: hac negata de⁹ creat cōtigenter eſt/ſumpto ly ꝯtingēter pro pl̄r ꝛ pl̄r nō: ꝛ nō vt dicit indeterminationē: igitur h̄r intentum.

¶ Pro huius. q. enodatione duo ꝑagentur Primo ponēt̄ q̄dā gñalia fūdamēta ꝛ cōia oib⁹. ſ. queſtionib⁹. Scdo rñdebitur q̄ſito/iactis aliq̄t fūdamētis

¶ Primum fundamentum eſt primus articulus trinitatis fruſtratim collect⁹ (prout in propoſito ſufficit) ex duob⁹ capitib⁹ habitis extra ꝺ ſumma trinitate ꝛ fide catholica. Vbi d̄r ſic/Firmiter credim⁹ ꝛ ſimpl̄r cōfitem̄r q̄ vn⁹ ē ſolus ver⁹ de⁹/pr̄/fili⁹/ꝛ ſpūs ſctūs/tres q̄dē ꝑſone/ſed vna eēntia ſubſtantia ſeu natura ſimpl̄r oio: pr̄ a nullo/filius a pr̄e: ſpūs ſantus pariter ab vtroq̄/pr̄ gñerans/filius naſcēs/ ſpūs ſctūs procedēs. Et infra cap. 2. Vna q̄dā ſūma res ē q̄ veraciter ē pr̄ ꝛ filius ꝛ ſpūs ſctūs/tres ſimul ꝑſone ꝛ ſigillatim quelibet earum: ꝛ ideo in deo ſolummodo eſt trinitas ꝛ nō quaternitas: quia quelibet perſonarum eſt illa res/videlicet ſubſtātia/eēntia ſeu natura diuina ꝛ illa res nō eſt generans nec genita: nec procedens/ ſed ē pr̄ q̄ gñrat: ꝛ fili⁹ q̄ gignit̄: ſpūs ſctūs q̄ procedit/ vt diſtinctiones ſint in ꝑſonis ꝛ vnitas i natura. Licet igitur alius ſit pater alius filius/alius ſpūs ſctūs/non t̄n aliud: ſed id q̄d ē pr̄ eſt filius ꝛ ſpiritus ſctūs idē oio vt ſecdm orthodoxam ꝛ catholicā fidē cōſubſtātiales eſſe credantur.

¶ Secundum eſt. Et ſi ea quorum eſt fides ſint veriſſima: ⁊ quoad ſe euidentiſſima: non tamen ſunt euidentia nobis: alioquin de eis non eſſet fides/ ſed ſcientia.

¶ Tertium eſt. Ea quorum proprie ⁊ reſpectu cuiuſuis intellectus creati ē fides/ excedunt omnē cognitionem naturalem creatam. Dicitur quorum ꝓprie ē fides: quia de his ꝓpoſitionibus/ deus eſt/ deꝰ eſt vnus/ deus ē bonus/ ⁊ de aliis ſimilibus non habetur abſolute fides ⁊ ꝓprie/ quia poſſunt cognoſci demoſtratiue. Unde magis ꝑtinent ad p̄ambulum fidei. Uerum tamen eſt/ ꝙ non habentes demoſtrationem talium ꝓpoſitionum tenentur credere illas eē veras. Hec ex. D. S. d. c. p̄ma pte. q. 1. ar. p̄mo ad p̄mum Dicitur reſpectu intellectus creati/ q2 deꝰ de nullo habet fidem ſed ſcientiam.

¶ Quartum. Ea quorum ē fides ēt ſi quodlibet naturale lumen creatum excedant: non tamē tali lumini repugnāt. Uolo dicere/ ꝙ ad ſaluādum ea q̄ fides ponit/ nō neceſſe ē cōcedere duas ꝯdictorias veras aut falſas: aut ꝯñam bonam formalr in diuinis pati inſtantiam/ aut negare aliquod p̄ncipium ꝑ ſe notū in lumine natl̄i creato. Et hoc examinabit̄ in ſequētibus queſtionibus. Inſuꝑ dicit̄/ ꝙ l3 fides inclinet ad aſſētiendū eis q̄ nullo mō valēt attingi ſeu cognoſci a lumine naturali creato: nō tñ inclinat ad aſſentiēdū eis q̄ ſcdm̄ lumē naturale creatū ſunt ſimplr̄ impoſſibilia/ aut (qđ idem eſt) q̄ implicant cōtradictionem.

¶ Quintum quod ex precedenti ſequitur/ eſt: erroneum eē affirmare aliquid eē verum ſcdm̄ fidē aut ſcdm̄ theologiam: ⁊ falſum ſcdm̄ lumen naturale creatū aut ſcdm̄ philoſophiā. Rō huꝰ ē/ q2 l3 duorū luminū vnum excedat aliud: ſicut lux ſolis lucē lune/ nō tñ vnū repugnat alteri aut ei opponit̄/ ſicut tenebra ⁊ lux: ſic ſimilr̄ due veritates non poſſunt adinuicem cōtrariari ſicut due falſitates: aut ſicut veritas ⁊ falſitas. ſicut nec due veritates/ licet bene virtus ⁊ vitiū ⁊ duo vitia. Unde ea que ſunt fidei/ nec debent affirmari nec negari/ innitendo ſolum naturali creato lumini. Rō ē q2 tale lumen non ſe extendit ad illa. Cum ergo ſcdm̄ hoc lumen illa non poſſimus cognoſcere nō poterimꝰ de eis ſententiam inferre: cum omne verum iudicium cognitionem cauſe p̄requirat. Unde nec poterimꝰ affirmatiue aut negatiue iudicare. Quocirca ſi ab aliq̄ puro ⁊ vero philoſopho q̄reretur de huius veritate/ mulier poteſt parere manens virgo/ poterit illam negare/ ſi ly poteſt dicat potentiam phiſicam: eo ꝙ talis virtus non eſt data nature. Unde ſcdm̄ quādā gloſam ſenſus illius textus: vtinam dirumperes celos ⁊ deſcenderes/ poteſt eſſe: vtinam dirumperes leges celorum ſecundum quas virgo non poteſt parere manēs virgo. Si vero queratur ab eo quid de veritate illius ſentiat/ ly poteſt dicente potentiam abſolutam/ debet ſuſpendere aſſenſum: eo ꝙ excedat limites ſui habitus ¶ Sed forſan dices hoc eſſe falſum: eo ꝙ philoſophus purus tenetur concedere primam cauſam poſſe facere omnia q̄ non implicant contradictionem: quale ē virginem parere. ¶ Ad hoc reſpōdet̄ ꝙ l3 hoc ſit verū non tamen poſſunt naturaliter a nobis cognoſci oīa q̄ non implicant contradictionē: aut omnia que eam implicant. Crediderim enim ꝙ ſi fides nō diceret/ accñs eſſe poſſe abſq3 ſubiecto non defore qui dicerent illud contradictionem implicare. Fateor etiam poſſe dici hoc ſolum haberi ex fide quod virgo peperit: ⁊ quod ex lumine naturali poteſt haberi quod deus pōt illud facere. Similiter poteſt afferri exemplum de articulo trinitatis cui ſecundum lumen naturale philoſophus nec debet aſſentiri nec diſſentiri. Idem dico d' quouis alio articulo fidei. Uideatur ꝓ hoc. D. S. de potentia q. pri. art. 4. ¶ Hec fundamenta colliguntur ex octaua ſeſſione concilii lateranenſis/ vbi dicitur ſic. Cum itaq3 diebus noſtris (quod dolēter referimus) zizanie ſeminator humani generis hoſtis/ nonnullos ꝑnicioſiſſimos errores/ a fidelibꝰ ſemꝑ exploſos: in agro dñi ſuꝑſeminare ⁊ augere ſit auſus: de natura p̄ſertim rationalis/ ꝙ mortalis ſit aut vnica in cunctis hoīb9: ⁊ nonnulli temere philoſophātes/ ſcdm̄ ſaltem philoſophiam verā eē aſſeuerant. Contra huius peſtē. ⁊c. Et īfra. Cūq3 verum vero minime contradicat: oē3 aſſertionem veritati illuminate fidei contrariā oīo falſam eē diffiniuimus: ⁊ vt aliter dogmatizare non liceat diſtinctius inhibemus. Aduerte tamen hanc ꝓpoſitionē/ virgo manens virgo (ſcdm̄ philoſophiā) nō pōt ꝑere/ 2. poſſe hēre ſenſum. Unus ē/ virgo manēs virgo ſcdm̄ principia nature nō poteſt ꝑere. Scd's ē/ ꝙ habitꝰ phiſicus diſſentiat illi propoſitioni tanquam falſe. Primus eſt verus ⁊ catholicus. Secundus falſiſſimus ⁊ damnandus.

¶ Sextum/ ꝙ omnia argumenta facta contra fidem. i. quorum cōcluſiones aduerſant̄ fidei: vel aſſumunt falſa vel male cōcludunt: ac ꝓinde ſemꝑ ī materia vel in forma peccabunt: vel ī vtroq3 ſimul. Et ꝓ hoc videri pōt. d. s. p̄. p. q. 1. ar. 8. ⁊ ēt reuerendiſſimus caye. cardinalis. S. ſixti: ibidem.

¶ His generaliter prenotatis ad. q. propopoſitam accedendo fiēt tria. Primo dicet̄ quotuplex ſit t'ſ diuinꝰ ⁊ mēbra eiꝰ diffinient̄: Scd'o ponet̄ ꝯclo reſponſiua. Tertio ſoluent̄ argumenta. Dr̄ ergo ꝙ t'ſ diuinus dupliciter ſumi poteſt. Uno modo large. Alio modo ſtricte. Large ē terminus ſignificans deū ⁊ creaturam/ ratione analogie/ vel methaphore/ vl' aſſumptionis creature. Exemplum primi/ ly bonus/ ſapiēs Scd'i/ ly ignis/ ſol/ lux/ vt dicitur deuteronomii ca. quarto. Deus tuꝰ ignis conſumens eſt. Tertii/ ly homo dictum de chriſto. Ex qua diffinitione habes terminum diuinum large/ eſſe triplicem vel in triplici differentia. Et terminus diuinus ratione aſſumptionis poteſt diuidi in terminum diuinū actualiter ⁊ potentialiter. Terminus diuinus actualiter/ eſt terminꝰ valens ſupponere pro deo ratione actualis aſſumptiōis vt ly hō. Potētialiter t'ſ diuinus ē q̄ vl3 ꝓ deo ſupponere rōne aſſumptiōis poſſibilis: vt ly lapis/ celū/ Et ſecundum opinionē tenentē/ poſſe deum aſſumere quamlib3 creaturam/ omnis t'ſ ſignās creaturā eēt diuinus potentialiter. Sed hoc nō eſt preſentis inſtituti determinare.

¶ Sciendum vltra/ quod in terminis ſignificantibus creaturas duo poſſumus conſiderare/ ſcilicet rem ſignificatam ⁊ terminum ſignificātē: vt videri pōt ī ly hō: nā res ſigñata ꝑ ipſum ē res q̄ ē hō: ⁊ ly homo eſt terminus ſignificans.

¶ Iſtis dictis ſit concluſio reſponſiua hec. ¶ Omnes diffinitiones ⁊ diuiſiones/ ⁊ proprietates terminorum non diuinorum que in re ſignificata non ſignificant: ſeu denotant imperfectionem aliquā/ poſſunt reperiri pariter in diuinis terminis: eſto ex parte terminorum ſic ſignificantium reperiatur aliqua

imperfectio. Prima pars eſt ꝑ ſe nota. Liquet enim deum eſſe ſumme ꝑfectionis: ac ꝓinde terminus imperfectionem in re ſignificata denotās vt ſic deum ſignificare nō poſſe. Secunda vero ps faciľr ꝓbaẗ. Nā cum tꝫ omnis etiam diuinus creatura ſit: non incōueniri eo aliquid impꝑfectionis repiri poſſe. Loquor enim (vt dictū eſt) dꝫ creatura large: ⁊ nō teneo deū glorioſum eſſe terminum.

Ad argumenta deueniendo ad primum negaẗ duo ei⁹ añtia: ⁊ diſtiguiẗ .ſ. ꝙ dei null⁹ ſit cōceptus vel ꝑfecte repñſentans ipſum deum: ⁊ ſic cōcedo/ vel impꝑfecte: ⁊ ſic nego: ⁊ hic loquor de cōceptu creato. An autem beati formentcōceptum de deo clare viſo queſtio eſt in preſenti nō terminanda: Uideatur tñ ſi placet reuerendiſſimus archiepiſcopus hiſpaleñ. ꝓ. diſtin. 27. q. 2. nota. 4.

Sed contra hanc ſolutionem ſi replicatur/ nihil ē in intellectu qđ prius nō fuerit in ſenſu: ſed deus non poteſt eſſe cognitus ſenſu: igitur: nec intellectu. a. eſt philoſophi in multis locis. b. eſt beati dyoniſij: vt pꝫ per autoritatem ſupra inductam: igitur. Ad hanc maximam dicitur/ ſic eē intelligēdum nihil eē in intellectu quin prius fuerit in ſenſu. ſ. vel ſecundum totū vel ſecundum ſuas partes: vel ſecundum ſimile/ vľ diſſimile: vel ſecundum ſuum fundamentū ꝓximum: vel remotum. Exemplum ꝓmi/ hec albedo q̄ intelligi pōt ⁊ ſi reflexe que ſcđm ſe totam fuit in ſenſu. Exemplum ſecundi/ dom⁹/ quam poteſt cognoſcere hōſi viderit eius ptes. Exemplum tertij/ poſſum cognoſcere vnū leonem cognito alio. Dicitur quarto/ quod poſſum cognoſcere tenebras viſa luce. Dicitur quinto/ ꝙ poſſumus intelligere ſpeciem cognitis indiuiduis. Diciẗ ſexto/ ꝙ poſſumus intelligere chimeram non poſitiue ſed abnegatiue/ cognitis ꝑtib⁹ q̄ nō pñt cōiungi. Dicitur ſimiliter ſecundum fundamentū remotū: ꝓpter illud qđ intellectus intelligit/ đducens ſua viuacitate ex reſenſata illud qđ nullo pacto poteſt ſub ſenſu cadere/ arguitiue ⁊ ꝑ plures medias ꝯñas/ quemadmodum philoſophus in octano phiſicorū ⁊ in. 12. methaphiſice: ex iſtis rebus ſenſatis plures deducens cōcluſiones: concluſit vnicum eſſe primum motorem. Unde ⁊ apoſtol⁹ ad romanos primo dicit/ Inuiſibilia. n. ipſius. ſ. dei ꝑ ea q̄ facta ſunt intellecta cōſpiciuntur: ⁊ i libro ſapientie/ cap. 13. a magnitudine enim ſpeciei ⁊ creatoris poterat cognoſcibiliter horū creator videri. Et ſi queras quomodo igitur formamus conceptū dei reſpondetur ſecundum mentem beati dyoniſij ꝙ potius negatiue q̄ poſitiue/ ſic. ſ. Primo formamus conceptum entis: quod ſecundum auicenam ē ꝑmum quod in apꝑhenſione noſtri intellectus cadit. Poſt hoc remouemus ab eo omnem conditionem materialem/ ⁊ omnem finitatem/ ⁊ omnem impꝑfectionem: ⁊ ſic de alijs proprietatibus creatis: ⁊ tunc reſultat conceptus quidam ſoli deo cōueniēs: licet eum non ꝑfecte ⁊ diſtincte repñſentet. Sed eo modo quo debilitas noſtri intellectus patitur: attribuimus tamen illi rei repñſentate ꝑ talē conceptū oēꝫ ꝑfectiōeꝫ q̄ ſimpľr ē ꝑfectio/ ⁊ alia ꝑdicata q̄ ſoli creatori conueniunt.

Ad ſcđm negatur añtis ꝑma ps: ⁊ ad ꝓbationē negaẗ añs: ⁊ ad ꝓbationem negaẗ .b. ⁊ ad eius ꝓbationem negaẗ ꝯña: ⁊ ad eius ꝓbationem diſtinguitur añs. ſ. ꝙ nulla creatura poſſit deum repñſentare vel perfecte ⁊ clare ſicut ipſe eſt ⁊ ſic concedo: ⁊ ſic loquitur doctor ſanctus: vel impꝑfecte ⁊ ſic negaẗ: ⁊ ſic loquimur in preſenti.

Pro tertij ſolutione ſciendum/ ꝙ terminus tam cōmunis q̄ ſingularis in rebus creatis exigit in reb⁹ de quibus dẗ ꝑfectionem ⁊ impꝑfectionem. Uerbi gratia/ ly homo dicit cōmunitatē nature ꝑ eū ſignificate ⁊ hoc ꝑfectio ē/ q2 oē bonum ē communicabile. Sed hec cōitas ē cum diuiſione vľ multiplicatione nature ⁊ hoc eſt impꝑfectio: cuius ſignum ē ꝙ q̄libet res naturaľr repugnat ſue diuiſioni ſed nō ſui cōmunicationi. Primū pꝫ ꝑ beatū dyoniſium dicētem/ oē bonum eē ſui cōicatiuum. Scđm pꝫ ꝑ boetiū dicētē oē quod ē intantū ē inquantum vnum eſt. Unde ſicut omne ens repugnat ſue corruptioni/ repugnat ſui diuiſioni: ly ſortes autem dicit ſimiľr ꝑfectionē inquantum dicit indiuiſionem. Nam ob hoc dicitur ſortes indiuiduum quia in ſe indiuiſum: ⁊ ab alijs diuiſum: ſed quia hec diuiſio eſt cum incommunicabilitate dicit etiam imperfectionem/ quia talis incōmunicabilitas imperfectio quedam eſt. Et loquor de incōmunicabilitate nature nō ſuppoſiti: Uolo dicere ꝙ indiuiduū ꝑfectum omnino talis debet eē nature vt illa natura vna que eſt in illo ſuppoſito/ ſit communicabilis: lꝫ ipſum ſuppoſitum vt ſic/ ſit incommunicabile. Ex quibus elicitur illum terminum deus/ non eſſe omnibus modis terminum diſcretum nec terminum communem: ſed amplectitur vtriuſqꝫ ꝑfectionem excludens vtriuſqꝫ imperfectionē. Nam ſic dicit quandam naturam indiuiduam vt ſit etiam communicabilis pluribus ſuppoſitis non per diuiſionem ſed ꝑ identitatem. Et ſic dicit naturam pluribus communicatam realiter ⁊ idētice: vt ipſamet natura indiuiſa ſit in vnoquoqꝫ ſuppoſitorum ſuorum. Et ſic pꝫ ꝙ communicabilitas que erat ꝑfectio in termino communi ⁊ indiuiſio q̄ erat in termino ſingulari reperiuntur in ly deus. Sed diuiſio vel multiplicatio nature que erat impꝑfectio in termino communi ⁊ incommunicabilitas q̄ erat impꝑfectio in termino ſingulari excluduñẗ ab eo. Nec ex his ſequitur ly pater/ vel ly filius in diuinis dicere impꝑfectionem licet dicat incommunicabilitatē/ quia illa ſolum eſt ratione ꝑſonalitatis aut ſuppoſiti: non ratiōe nature numerice exiſtētis in ſuppoſito: quia illa communicabilis eſt: qđ nō reperitur in ly ſortes/ vľ ly plato. Et videaẗ ꝓ hoc: D. S. ꝓ. ſen. d. 4. q. 1. ar. 4. ad. 3. Et ꝑ hec patet ſolutio ad argumentum: conceditur. n. ly deus non eē omnibus modis terminum cōmunē aut ſingularē formaliter. Sed eminēter cōtinere vtriuſqꝫ perfectionem.

Pro ſolutione quarti ⁊ pro tota hac materia diligenter aduertēdū eſt Primo iter deū ⁊ alias creatas ſubſtantias eſſe diſcrimen maximum penes naturam ⁊ ſuppoſitum. Nam in creaturis non poſſumus cōſiderare naturam ⁊ ſuppoſitū niſi ſtricte. In diuinis autem poſſumus conſiderare naturam ⁊ ſuppoſitum large ⁊ ſtricte. Pro quo ſciendum: quod ſuppoſitum large eſt ſubſtantia indiuidua exiſtēs. Suppoſitum ſtricte eſt ſubſtantia indiuidua exiſtens incommunicabiliter. Primo modo deitas in concreto deſignata poteſt dici ſuppoſitum: quia eſt ſubſtantia ⁊ exiſtens ⁊ indiuidua: non tamen incommunicabilis: ⁊ tale ſuppoſitum aliquando dicitur abſolutum/ aliquando indiſtinctum. Non tamen ex hoc ſequitur quatuor eſſe ſuppoſita in diuinis: Nam hoc ſuppoſitū identificatur cum qualibet perſona/ ⁊ proinde nō conſtituit ſuppoſitum diſtinctum numero. Sicut deitas nō ponit in diuinis diſtinctā quartā entitatē a patre

⁊ filio ⁊ ſpiritu ſancto. Sed vna illa numero entitas eſt illa tria ſuppoſita: ⁊ hoc ideo eſt/ quia ly deus ⁊ ly deitas idem ſunt realiter/ differunt tamen ratione: eo ꝙ ly deitas ſignificat naturam diuinã prout habet: ⁊ ly de⁹ ſignat hñs naturã: ⁊ ḋ rõne ſuppoſiti ē ꝙ habeat aliquã naturã. In creaturis igit̃ nõ reperit̃ aliqd hñs naturam realiter: quin realr̃ ſit incõmunicabile. Hoc ſic pȝ: ⁊ ſumo iſta tria q̄ ſūt/ humanitas/ hõ/ ſortes. Humanitas eſt natura habita: homo hñs humanitatẽ: ⁊ ſi loquimur de habente humanitatem realiter nõ poteſt inueniri habens vnam humanitatem: vnam inquam realiter: quin ſit incommunicabile. Pȝ/ quia hoc nõ erit niſi ſortes vel plato: ⁊ ſi apphendat̃ humanitas vt communicabilis hoc erit ſcdm̃ rationẽ/ In diuinis vero inuenit̃ hñs naturam quod eſt communicabile: ⁊ illud ē hic deus (ſignata natura diuina in concreto) ⁊ hoc hñs naturam nõ ē pciſe aliqua pſona/ ſed idẽtice ē illarũ quelibȝ copulatim ⁊ copulatiue: ⁊ aliqñ dicit̃ tale ſuppoſitum/ ſingulare large vel indiuiduũ indiſtinctum vt dictum eſt. Et quia tale ſuppoſitum large/ eſt idem realiter cum natura diuina aliqñ ly deus dr̃ ſtare ꝓ natura in cõcreto: vt hic/ tres pſone ſunt vnus deus: ſumpto pdicato determinate. Et quia natura realiter ē idē cũ tribus pſonis ſimul: iõ aliqñ dicit̃ ſtare ibi ly deus pro pſonis indiſtincte vel confuſe/ ⁊ pro ipſis pſonis prout identificant̃ cum hoc deo/ ſignata natura diuina in cõcreto. Et quia etiam identificatur cum qualibȝ perſona diuiſiue ⁊ ſigillatim: aliqñ dr̃ ſtare pro vna pſona tantum: vt ibi/ deus generat: aliqñ pro duabus: vt deus ſpirat: ⁊c.

¶ **Sciendum ſecũdo./ quod li deus diuerſi**mode ſe habet ad ſtãdum pro natura vel ſuppoſitis: ⁊ alii termini creaturarum: Nam terminus ſignificans naturam in creaturis nunquam ſtat ſimpliciter (loquor de ſimplici ſuppoſitione in primo gradu) niſi aliud extremum ſit terminus ſcḋe intẽtionis: ⁊ ex ſe hẽt q̄liter ꝓ ſuppoſitis pmo ⁊ principalr̃: volo dicere ꝙ ly homo accipit̃ pmo ab intellectu in communi itellectione pro ſingularibus: Et ſi debet accipi pro homine in communi: oportet vt apponat̃ aliquod extremum illud denotãs. At vero ly de⁹ pmo ſtat pro hoc deo. i. pro natura/ diuina in concreto: ⁊ ſi debet accipi pro vna pſona vel pro alia/ opȝ vt apponatur aliud extremum ad hoc cogens: Nec obſtat huic quod. D. S dicit: p. pte. q. 39. art. 4. ꝙ ly deus ex mõ ſuo ſignificãdi hẽt quod poſſit ſupponere pro natura vel pſona: hoc enim verum eſt: quia loquitur de poſſe ſupponere que potentia poteſt reduci ad actum diuerſimode: ita vt pmo pro natura/ ⁊ ſecundario pro perſonis ſupponat.

¶ Et ſi dicas hoc idem eſſe in ſuppoſitione terminoꝝ creaturarum. Nam dicitur ſuppoſitionem ſimplicem eſſe acceptionem termini communis pro ſuo ſignificato vltimato pmario. ¶ Ad hoc dicitur non eſſe inconueniens id quod in vno ordine ē prius in alio ſit poſterius: Dicitur ergo ꝙ ly homo in ordine ſignificationis prius ſignificat hominem in communi ꝙ̄ homines ſingulares: ſed ordine ſuppoſitiõis prius ſupponit pro homine indiuiduo ꝙ̄ pro hoie in cõi. Et ratio eſt/ quia ſignificatio reſpicit rem vt intellecta eſt. ſuppoſitio vero prout eſt a parte rei/ quia vtimur tunc termino ꝓ re. Unde ſi dico/ homo currit: nolo dicere hominem vt intellectum a me currere: ſed prout eſt a parte rei. Et quia nullus homo eſt communis a parte rei: ideo ſtat primo pro ſingularibus: Sed in deo reperitur: hic deus communis realiter identice tribus perſonis/ qui eſt ipſa natura diuina in concreto: ideo pꝛimo ſtat pro hoc deo ꝙ̄ pro patre vel filio/ vel ſpiritu ſanto.

¶ Ex quibus colligitur ly deus in hac propoſitione pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus ſunt vnus deus (vt patet) ſtare proprie ſimpliciter. Nam redditur vera ratione vnitatis nature non ratione vnitatis perſone: ⁊ hoc ſiue ſumatur ly ⁊ complexiue ſiue diuiſiue. Non tamen nego illam eſſe veram ſumpto ly ⁊ diuiſiue/ etiam in ſuppoſitione perſonali. Et hinc oritur doctorem ſanctum dixiſſe pria. parte. q. 36. artic. quarto ad quintum ly principium in hac propoſitione confundi/ pater ⁊ filius ſunt vnum principium ſpiritus ſancti. Ex quo elici poteſt quod in alia ly deus ſtaret etiam confuſe tantum. Nam ibi ſuppoſitio confuſa ſumitur pro ſimplici: eo quod antiq quoſdam gradus ſuppoſitionis confuſe/ identificabant cum ſimplici: prout in paruis viſum fuit. Et loquor ſumpto ly ⁊ complexiue. Nam ſumpto diuiſiue poteſt ſtare confuſe: prout confuſa diſtinguitur a ſimplici. Nec refert quod totum copulatum precedat/ vel ſequatur quando ſtat pro natura: nam ſemper ſtat tunc ſimpliciter. Hinc etiam patet quare dixit beatus bonauentura ly deus ſtare determinate quando ſtat pro natura: eo ſcilicet/ quia pro vnica natura numero ⁊ realiter verificatur/ non quia ſtet pro vno ſuppoſito ſtricte ſumpto. ¶ Perſuadetur aũt hoc corolarium ſic. Nam ſic dicendo/ homo eſt ſpecies/ ly homo ſtat ſimpliciter/ eo quod verificatur non pro vno homine ſingulari ſed pro natura vna: vna inquam ſecundum rationem/ multo ꝗ fortiori ratione dicendo/ pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus ſunt deus/ ly deus ſtabit ſimpliciter: eo quod pro vnica natura numero realiter verificetur/ ſumpto ly ⁊ complexiue. Thomiſte autem vnum hic aduertant vt doctiſſimum capreolum (vt fas eſt) defendant illum ſumpſiſſe propoſitionem illã/ ſcilicet/ pater ⁊ filius ſunt vnum principium ſpiritus ſancti: in ſenſu ꝙ ly ⁊ ſumitur diuiſiue/ quando aſſerit ſub predicato poſſe fieri deſcenſum diſiunctum ad perſonas: Et ad argumentum gregorii probantis li principium/ non ſtare confuſe: eo quod non licet deſcendere patet ſolutio ex capreolo ſi ſumatur diuiſiue/ poſſumus enim deſcendere diſiunctim ad patrem ⁊ filiũ/ ⁊ erit vera ſicut hec/ Petrus ⁊ paulus eſt apoſtolus deſcendendendo diſiunctim/ cuius veritas patet/ reducendo eam poſtea ad copulatiuam in cuius qualibet categorica debet poni totum diſiunctum. Si vero ſumatur ly ⁊ complexiue (in quo ſenſu etiam ē vera) patet ſolutio ex dictis. Nam illa confuſa identificat̃ cum ſimplici: ideoq̧ nullo pacto deſcendendum ē: ſtat enim ly pncipium indiſtincte pro natura diuina: non autem abſolute pro natura vbicunq̧ ſit. Nam ⁊ ſic ſpiritus ſanctus etiam ſpiraret/ ſed pro natura diuina ꝓ vt eſt quedam virtus ſpiratiua indiſtincte in patre ⁊ filio: ⁊ ſic ſtat ſimpliciter pro illa virtute que eſt idem cum eſſentia realr̃. Pro oibus his videat̃. d. ſ. a. q. 36. prime partis vſq̧ ad. 39.

¶ Ad quintum reſpondetur/ diſtinguendo antecedens/ quia vel ly eſſentia ſumitur pro ſuo ſignificato formali. ſ. ꝓ natura: vel ꝓ identico ſignificato: ſcilicet pro ſuppoſitis. Si primum/ nego ly eẽntia diſtribui: immo aſſero eſſe propoſitionem ineptam/ ⁊ incongruam ⁊ male ſonantem. Et ratio eſt/ quia cum ſumatur pciſe ꝓ natura (intelligo pciſe. ſ. ſecũdum ꝙ ſcdm̃ rationẽ pcindit a ſuppoſitis) ⁊ illa natura ſit vnica numero inepte valde additur ſibi ſignum vniuerſale/ ſi-

eut inepte diceretur/omnis ſortes currit/aut omnis homo eſt ſpecies:ſuppoſito ly oīs non impedire ſimplicem ſuppoſitionem. Si vero ſtet ꝓ ſuppoſitis ⁊ cōcedatur (vt communiter fit) talis loquēdi modus/admittetur ly eſſentia ſtare diſtributiue: ⁊ diffinitio ſuppoſitionis ſic gloſanda eſt. Suppoſitio diſtributiua eſt acceptio termini pro ſuis inferioribus/aut ſuis ſuppoſitis copulatiue. An autem taliter loqui debeamus/dicetur infra.

¶ Ad ſextum negatur añs/⁊ ad eius ꝓbationem negat̃ ꝯña/⁊ ad ꝯñe ꝓbationē. Diſtiguo añs/ vel ex parte rei ſignātē ⁊ ſic concedo: vł ex pte termini ſignificātis ⁊ ſic nego. Nam ſi aliquis imaginaret̃ (licet falſe ⁊ peſſime) plures deos quorum vnus fuit qui nunc nō ſit/⁊ aliꝰ modo ſit/ly deus ſtaret ꝓ diuerſis ⁊ hoc ſufficit. ¶ Scd̄o dicitur ibi repiri ampliationem temporum ⁊ nō ſuppoſitorum. Tēporum inquā nō in quibꝰ deus exiſtat tanquā in menſura: ſed quibus coexiſtat quia deus coexiſtit omni tempore.

¶ Ad cōfirmationem/diſtinguo idem eē in deo/fore fuiſſe/⁊ eſſe/⁊ poſſibiliter eſſe: vel ſecundum rem: ⁊ ſic concedo: vel ſecundum rationem ⁊ ſic nego. Nam dicitur deum fuiſſe/quia coeſtitit tempori p̄terito. Dicit̃ fore quia coexiſtet. Dicitur eē/quia coexiſtit. Dicit̃ poſſibiliter eē/quia ptr coexiſtet. Nam ſi tempus eēt eternum deus illi coextiterat ⁊ coextitiſſet ab eterno: ſi ab eterno fuiſſet. ¶ Sed contra dicet aliquis/ergo ſi tēpus non eſſet aut fuiſſet aut foret/non diceretur deū eſſe/fore vel fuiſſe. ¶ Reſpondetur quia vel eſſe/fore/fuiſſe/dicit tempus noſtrum: vel reſpectum ad tēpus noſtrum p coexiſtentiam ⁊ ſic concedo: vel dicit eternitatem ⁊ ſic nego. Nam deus ſemper ē/licet nulla creatura ſit/ſed tūc non ꝓprie dicet̃/deus fuit/deus erit/ſed ſolum deus ē: quia tota eternitatis duratio ē ſimul.

¶ Ad dictum aūt philoſophi dicentis in ꝑpetuis nō differre eē ⁊ poſſe dr̃/illud intelligēdū ꝺ eē ⁊ poſſe ſecūdum potentiam paſſiuam ſubiunctiuam non actiuam. Nam liquidum ē hāc eſſe veram ſecundū thomiſtas/mundus potuit eſſe ab eterno: non tamen ſequitur illum fuiſſe ab eterno: eo ꝙ ly potuit dicit potētiam actiuam dei/nō paſſiuam aut ſubiectiuam ipſius mundi/q̄ eſt materia vł aliquid ei ꝓportionabile. Nam anteꝗ̄ res ſit/nullam habet potentiam paſſiuam: aut actiuā exiſtentem realiter in ea. ¶ Scd̄o dr̃/ſenſum illius dicti eē iſtum/non differunt eſſe ⁊ poſſe/id eſt non ſeparantur in perpetuis eſſe ⁊ poſſe eē. Nam ſi res eterna aliquando poſſet eſſe ⁊ tunc non eſſet/iam non eſſet eterna: ⁊ ſic eſſet eterna ⁊ non eterna/quod contradictionem implicat. Non autē vult dicere omnino non differre. Nam poſito mūdum fuiſſe ab eterno/nō ē idē fuiſſe ⁊ fore/alias mundus non haberet aliquas mutationes ⁊ eēt immutabilis ſicut deus: qđ ēt ſecundū philoſophum conſtat eſſe falſiſſimum. Et loquit̃ philoſophus de ꝑpetuis a parte ante ⁊ a pte poſt: in quo ſenſu vera eſt ſua propoſitio:

¶ Ad ſeptimum/negat̃ ſecunda ꝑ añtis. Nam in exceptionibus regule illius ponit̃: niſi ſubiectū ſit terminus abſtractus: nam tunc ſtat ꝓ natura ꝓut ibi ſtat. Et de hoc dicetur amplius infra.

SEcūdo queritur. An leges oppoſitionū i p̄ſenti habeāt verū? Et videt̃ ꝙ nō/qꝛ iſte ſunt contradictorie. ſ. omnis eēntia diuina ē pater: eēntia diuina nō ē pater: ⁊ tñ ambe ſunt vere/ꝗ. Maior patet/quia eis nulla deeſt conditio. Minor vero ꝓbatur: ⁊ primo de prima: bñe valet/eēntia diuina ē pater: ⁊ nō eſt niſi vnica eēntia diuina/ergo omnis eſſentia diuina ē pater. Secunda probat̃ p deſcenſum diſiunctiuū ſub eius ſubiecto ad tres ꝑſonas: ſignatis enim ꝑſona filij ⁊ ſpūs ſancti due deſcendentes erunt vere.

¶ Sed in cōtrarium eſt/ quia ſi ratiōe fidei concedende eſſent due contradictorie vere: pari ratione iſte concederentur/aliquid quod fides dicit eſt verum/omne quod fides dicit non ē verum: hoc ē maniſeſtiſſime hereticū/ꝗ. Cōſequentia autem tenet/qꝛ non eſt potior ratio ꝺ iſtis ꝙ̄ de illis. Nō.n. repugnātia cōtradictoriarum inſurgit ex materia ſed ex forma talis oppoſitionis.

¶ Pro huius queſtionis elucidatione/quatuor fient. Primo ponent̃ opiniones varie loquētiū in hac materia. Secundo ponent̃ quedam fundamēta cuilibet intellectui (ni fallor) conformia. Tertio/quod in hac materia tenendum ſit (ſub catholicoꝝ doctorū cenſura) ꝓponam. Quarto reſpondebitur ad argumenta propoſita.

¶ Primo igitur ſciendum/quoſdam doctores tenere; quamlibet ſciētiam exigere ⁊ habere ſuam logicam/ita ꝙ ſcientia moralis habeat ſuam ꝓpriam logicam/⁊ naturalis ſuam: ⁊ mathematica ſuam ⁊c: ⁊ iſti (licet nō eēnt fideles ad minus qui primo dixerunt inter quos fuit auerroys) tenerēt̃ dicere ſi materiam trinitatis crederent: ibi aliam diſtinctiſſimam logicā eſſe ponendam/ex quo ſecundum eos poni debeat in methaphiſica q̄ ē ſcientia de deo quoad ea que naturaliter cognoſci poſſunt. Que poſitio irratinabilior ē ꝙ̄ reprobari merear̃: cū opinio talis aperte ponat logicā nō formā/ſed materiā reſpicere ſeu docere. Stultitie enim arguendus eſſet qui vellet ⁊ tempus ⁊ operam in eius impugnatiōe ꝑdere: philoſopho aſſerente/de quolibet ꝓferente contraria opinionibus ſapientum ſollicitum eē/ſtultum ē. Poſſet tamē aliquis pie interpretari eorum dictum dicens illud eē intelligendum ꝺ logica materie applicata/non abſolute cōſiderata: vł ſumendo logicam ꝓ modo ꝓcedendi in ꝓbandis concluſionibꝰ: nā nō in q̄uis materia ē eque efficax probatio/vt philoſophus aſſerit in ethicis dicens. Nō vbiꝗ̄ ē expetenda ratio mathematica/ſed diſciplinati hoīs ē afferre rationes iuxta materiam ſubiectam. Sed qualitercunꝗ̄ ſenſerint/nō bñ loquuti ſunt: vł nō bñ expſſere ſuos conceptus.

¶ Alij autem ſunt qui dicunt nullum diſcurſum ſillogiſticum in creaturis eſſe formalem: eo ꝙ in diuinis poſſit ei in ſimili inſtari: vt pꝫ p magiſtrum holcot ordinis noſtri p̄mo ſenten. q. 4. vel. 5. Et magiſter ockā ordinis minorum ponit hanc concluſionem. ſ. nullus diſcurſus quē ariſtoteles poſuit ē formalis. Probat̃/(dicit ipſe) quia tali diſcurſui poteſt inſtari in ſimili ī diuinis vt dicit ſe feciſſe in p̄cedentibus: ⁊ eſt concluſio ſui centilogi. 56. Sed ſi hoc eēt verum/ſequeret̃ nil nos poſſe ꝓbare ex creaturis in diuinis: eo ꝙ ſemꝑ dicē poſſet: ꝯñam nō tenere in diuinis lꝫ teneat ī ceaturis niſi forte velis dicere dictum horum debere intelligi/niſi tr̄i in diuinis diſtribuendi/diſtribuant̃ complete ⁊ ꝑticularizent̃ cōplete/qꝛ tūc diſcurſus factꝰ in diuinis bñ ē eiuſdē forme cū diſcurſu facto in creaturis: ⁊ ſi ille q̄ i diuinis ē formalis erit ēt in creaturis: ⁊ econuerſo. Et hoc quod dicunt de diſcurſibus/etiā tenent in oppoſitionibus.

¶ Pro huius autem dicti enodatione / ſcito duplicem eē diſtributionem (put in pñti de ea loquimur.ſ. completam ꝛ incompletam. Completa ſecūdum aliquos ē quando terminus diſtribuit (vt eorū verbis vtar) in termino ꝛ extra terminum ꝛ extra numerum. Vñ dicendo / oīs eēntia ē pr̄ / ad hoc ꝙ ly eſſentia diſtribuat complete modo dicto / oportet ſic deſcēdere / omnis eēntia diuina ē pater / ſignata natura diuina / ergo hec res que ē eēntia ē pater / ſignato patre per ſubiectum: ꝛ hec res que ē eēntia ē pater: ſignato filio ꝛ hec res que ē eēntia ē pater: ſignato ſpiritu ſancto / ꝛ iſte res que ſunt eēntia ſunt pater / ſignatis patre ꝛ filio: ꝛ hec res que ſunt eēntia ſunt pater / ſignatis patre ꝛ filio ꝛ ſpiritu ſancto: ꝛ quia in pma deſcēdēte ſolum poſuimus ly eēntia ē diſtributio in termino quia ſeruauimus terminum deſcenſe: ꝛ quia in aliis trib⁹ aſſumpſimus traſcendētem terminum numeri ſingularis / dicitur diſtributio extra terminum. Sed nō dicitur extra numerum: eo ꝙ ſeruauim⁹ ſemp numerum ſingularem. Verum quia in duabus vltimis deſcēdētibus poſuimus li res pluralis numeri / dicit diſtributio extra numerum. Diſtributio vero incompleta ſecundum eoſdem erit quando non deſcendimus omnibus illis tribus modis: ſed in tīo tm̄: vel in tīo / ꝛ extra terminum tantum.

¶ Particularizatio vero ſimiliter ē duplex.ſ. cōpleta ꝛ incompleta. Completa eſt / quando terminus particularizatur in termino / ꝛ extra terminū / ꝛ extra numerum: ita ꝙ deſcendimus ad omnia ſuppoſita ſumpta vt ſupra dictum ē / diſiunctiue tm̄. Incōpleta vero qñ deſcendimus non oīb⁹ illis modis / ſed p tīm tm̄ aut p terminum ꝛ extra tīm: ſed non extra numerum diſiunctiue.

¶ Alij eandem diffinitionem ſub aliis nominib⁹ tradunt. Dicunt enim diſtributionem tunc eē completā quando terminus diſtribuit p omnibus ſuis ſuppoſitis immediatis ꝛ mediatis. Incompletam vero / qñ do tantum p mediatis. Conſimiliter dicendum eſt de pticularizatione.ſ. duplicem eē.ſ. completam ꝛ incompletam. Incompleta ē / quando ſtat diſiunctiue p ſuis ſuppoſitis immediatis tantum. Completa vero ē qñ do p omnib⁹ mediatis ꝛ immediatis. ¶ Significatū autem immediatum vocant illud p quo termin⁹ ſupponere pōt / poſito p ipſe: ꝙ eēntia ꝛ ſuppoſitū diſtinguerentur realiter. ¶ Mediatū vero illud p quo terminus ſupponere poteſt ſolum modo ob hoc ꝙ eēntia eſt idem cum ſuppoſito. Et ſic ſignificatum immediatum de ly eſſentia ē natura diuina / mediatum vero tres pſone: Significatum vero immediatum de ly pater ē pſona patris. Mediatū vero natura diuina. Et ſic dicatur de aliis terminis ſimilibus.

¶ Alius dicit illa ſigna / omnis ꝛ nullus / non ſufficere ad conſtituendam diſtributionem completam: ideo dicunt oportere accipere alia. Et ſic dicunt ꝙ hec completa / omnis res que ē / nulla res que ē / eē ſigna diſtributiua complete. Imaginant tm̄ illud aggregatum.ſ. omnis res que ē habere vim vnius ſincategorematis complete diſtribuentis. Unde ſi volumus diſtribuere ſubiectum huius ppoſitionis / eēntia diuina eſt pater / non ſufficit dicere / omnis eēntia diuina eſt pater: ſed dicere / oīs res que eſt eſſentia diuina eſt pr̄. Ubi debemus imaginari ly eēntia diſtribui a toto illo cōplexo / omnis res que ē / ꝛ non totum hoc / res q̄ ē eſſentia a ly omnis. Sed hoc dictum nō videt ſufficiens / quia ſecundum iſtum doctorē cōceditur hec / omnis res q̄ ē pr̄ / ē pater: vbi ly pater diſtribuitur a toto illo aggregato omnis res que ē / que tamen eſt falſa: vel diſtributio ē inſufficiens. Quod autem concedat pater (ni fallor) p doctorem cuius ē hec doctrina: qui ē dñs petr⁹ de aliaco cardinalis in primo.q.5. vbi arguens contra ſe dicit ſic: non valet / omnis res que ē pr̄ ē pater / ſed filius eſt res q̄ ē pater: ergo filius ē pater: ꝛ tamē añs ē verum ꝛ ꝯñs falſum / in cuius conſequentie ſolutiōe dicit / peccatum eē: eo ꝙ male ſubſumitur quia ſubſumit ſub ſigno ꝛ non ſub termino diſtributo. Nam ſignum ē totum illud / omnis res que eſt: ꝛ medium eſt tantum ly pater. Unde (vt dicit) in minori dicendum ē / filius ē pater / vbi videt concedere veritatem maioris. Quod autem talis ppoſitio ſit falſa vel diſtributio inſufficiens / ſic patet: ꝛ formo hunc ſillogiſmum / omnis res que ē pater nō ē filius: eēntia diuina eſt pater: ergo eſſentia diuina non non eſt filius / ſumpto ly eſſentia incomplete: quod ſecundum omnes poteſt fieri cum non ſit mediū. Tunc ſic arguo / ꝯclo ē falſa / vel ergo maior ē vera vel non. Si primum / ergo añs verū ꝛ cōſequens falſum: ergo ob aliquem defectum ꝛ non ob alium niſi quia diſtributio ē iſufficiēs: igitur. Vel maior ē falſa: ſi falſa / ergo p aliqua eius deſcendente: nō pro illa in qua oſtenditur pater: ergo p illa in qua oſtenditur filius: ergo ſub ly pater poſſum deſcendere ad filium: ergo iſta ē falſa / omnis res que eſt pater ē pater / eadē ratione. Conſequentia tenet / q2 ſubiecta illarū ſunt ſinonima / ac p inde poſſum⁹ in vtraqꝫ ad eadem ſuppoſita deſcendere.

¶ Alij dicunt / tale diſtributionem debere fieri p alia circumloquia.ſ. vt dicamus / omne idem patri ē filius vel omne idem deitati ē filius. Sed hi non omnino fugiunt calumniam.

¶ Alij (admiſſis deſcriptionib⁹ pdictis diſtributionis) ꝛ pticularizatiōis complete / aliter dicunt de diſtributione ꝛ pticularizatione incompletis. Dicunt ſiquidem ly eēntia tunc diſtribui incomplete / quādo deſcenditur copulatiue ſub diſiunctione: taliter ſcilicet ꝙ deſcendamus ad eſſentiam ita quod ſemp teneatur copulatiue cum qualibet pſona: ꝛ pcedendo ab eſſentia ꝛ vna pſona ad eandem eēntiam cum alia pſona pcedatur diſiunctiue vt patet hic / omnis eſſentia diuina ē pater: ergo hec eēntia ē pater: ꝛ hec eēntia ē pater / demonſtrando p primum pnomen eēntiam: ꝛ per ſecundum pſonam patris: vel hec eſſentia eſt pater / ꝛ hec eēntia ē pater: oſtenſa eēntia p primum pnomen ꝛ pſonam filij p ſecundum / vel hec eēntia ē pr̄ / ꝛ hec eēntia ē pater: p primum oſtendendo eēntiam / ꝛ p ſecundum pnomen pſonam ſpiritus ſancti. In termino autem particularizato incomplete modo contradictorio / pcedendum ē / ſic vꝫ / aliqua eſſentia ē pater: ergo hec eēntia ē pater / vel hec eēntia ē pater: ꝛ hec eēntia eſt pater / vel hec eſſentia eſt pater: ꝛ hec eſſentia ē pater / vel hec eēntia ē pater / p nominibus demōſtrātibus ſicut prius.

¶ Eſt aūt quidā doctor egregie doct⁹ qui iter alia q̄ in hac materia dicit / aſſerit quatuor.

¶ Primū ē / ꝙ non admittit ly eſſentia / nec ly deitas poſſe ſupponere aliquo modo p pſonis vel perſona. nec ly pr̄ nec aliud nomen pſonale poſſe ſupponere p eſſentia / ducens ad plura inconueniētia ſi oppoſitum admittatur. ¶ Sequeret enim (vt dicit) omnes ſequētes ppoſitiōes eē veras. Prima ē / eēntia diuina generat: Scđa / aliqua eēntia nō ē pater. Tertia / eſſentia diuina differt a parte; Quarta / pater eſt filius, Om=

nes iſte poſſunt ꝓbari/deſcendendo ſub earum ſub-
iectis ad ſuppoſita mediata: Quinta/pater eſt nō pa-
ter. Hoc ꝓbatur/quia ſub ly non pater pōt demōſtra
ri eēntia diuina: ꝛ tunc erit vera ſicut hec/pater ē eſſen
tia: Quod autem ſub ly non pater poſſit eēntia dmon
ſtrari pꝫ: quia ly non pater ſupponit ꝓ filio: ꝛ ly filius
ꝓ eēntia: tanquam ꝓ ſuo ſignificato mediato: igit. Et
multe alie faciliter poſſunt addaci: ꝙ omnes videntur
eſſe falſiſſime/ꝛ alique earum expſſe damnate: extra de
ſumma trinitate/capitulo firmiter.

¶ Secūdū ē/ꝙ ad hoc ꝙ aliquis terminus ſupponat ꝓ
aliqua re non ſufficit ꝙ in pdicatione identica verifice
tur de illa re: ſed oportet verificationem fieri in predi
catione formali. Unde infert ly eſſentia non poſſe ſup-
ponere ꝓ pſona: licet hec ſit vera/eēntia ē pater: quia
non ē vera formaliter ſed identice. Unde nullatenus ē
concedenda. ſ. eēntia diuina generat. Et ꝓbatur hoc
p. D. S. autoritatem ꝛ ex re ipſa. Conſimili ratione
aſſerit ly ſubſtantia in creaturis/non poſſe ſupponere
ꝓ relatione (etiam tento ſubſtantiam realiter non di-
ſtingui a relatione) quia iſta ē vera. ſ. ſubſtantia eſt re
latio identice nō formal'r. Unde finaliter infert modū
ſignificandi obſtare ne vnus terminus ſupponat ꝓ
aliqua re ꝓ qua alius terminus ſupponit: ſicut patet
in ly relatio ꝛ ſubſtātia vt dictū ē: Et addidit inſup ꝙ
licet admittatur ly eēntia ſupponere ꝓ pſona vel eō
tra: non tamen eſt admittēdum/vnum diſtribui ꝓ ſi-
gnificato alterius: ne concedantur propoſitiones
abſurde.

¶ Tertium ē: quod in omni ꝓpoſitiōe affirmatiua cu-
ius vnum extremum ē nomē pſonale diſcretum/nun-
quam redditur ſenſus de omni: etiam appoſito ſigno
vniuerſali. Unde iſte ambe ſunt vere. ſ. eēntia diuina ē
pater/ꝛ omnis eēntia diuina ē pater: econtra autem ſit
in negatiuis. ſ. ꝙ ſemp redditur ſenſus de omni. Un-
de iſte ſunt eiuſdem veritatis/eēntia diuina nō ē pa-
ter: ꝛ nulla eēntia diuina ē pater. Unde prima negati
ua equiualet huic/nulla res que ē eēntia diuina eſt pa-
ter. Et hoc intelligit' reſpectu cuiuſcūqꝫ pdicati. Pre
fata autem affirmatiua vbi ponit' ly omnis non equi-
ualet huic/omnis res q̄ ē eēntia diuina ē pr̄/ſed alteri
vbi nō ponitur tale ſignum vniuerſale vt dictum eſt.
Dictum ē autem in affirmatiuis quando predicatum
ē nomen pſonale diſcretum: quia ſi ſit commune/etiā
equiualet vni de omni. Unde hec/eēntia diuina ē pſo-
na/equiualet huic/omnis res que ē eēntia diuina ē p
ſona. Et hoc intelligitur niſi talis terminus commu-
nis ſtet determinate vt hic/omnis eēntia diuina ē. b.
perſona. Conſimil'r hec propoſitio/pater eſt filius/eq-
ualꝫ huic/omnis res que ē pater ē filius: ꝛ iſta pater
non eſt filius/huic/aliq̄ res q̄ ē pr̄ nō ē fili'. Itē intel
ligēdum ē vtrūqꝫ dictum de nomine pſonali abſoluto
(vt dicit pfatus doctor) nam hec/eēntia diuine nō ge
nerat non equiualet huic/nulla res que ē eēntia diui-
na generat: qꝛ pdicatū ē t'rs notionalis.

¶ Quartum ē/ꝙ ꝓpoſitio vbi ē diſtributio incōple-
ta/non eſt eiuſdem forme cum ꝓpoſitione vbi eſt di-
ſtributio in creaturis. Cōſimiliter ſi terminus ſtet de
terminate equiualēter tamē diſtributiue in diuinis/
nō erit ꝓpō vbi talis t'rs ſic ſtat eiuſdem forme cum
alia ꝓpōne vbi terminus ſtat determinate in creatu-
ris. Unde iſte nō ſunt eiuſdem forme/omnis homo ē
ſortes/omnis eētia diuina ē pater: Nec iſte/homo nō
ē ſortes: ꝛ eēntia diuina nō ē pater. ¶ Hec quatuor ſunt
inter alia que ex eius doctrina ſuccincte colligi pñt:
Quorum primum ꝓ omnia mihi placet: nullam enim
earum cēſeo catholico' fo. ꝛc cōcedēdā. ¶ Sed in ſcdō
dicto videt' eē difficultas: ꝛ ſi ſubtiliter dictum ſit quic
quid ibi dictum ē. Videt' enim illud eē neceſſarium di
cere: niſi aliquis vellet ꝓpoſitiones reprobatas cōce-
dere vel concedēdas negare: ꝛ ſaltem dicere logicam
non eſſe in omni materia formalem.

¶ Difficultas autem ē circa fundamētum cui innitur
doctor aſſerens ly eēntia non poſſe ſupponere ꝓ pſo-
na: nec ly pſona ꝓ eēntia: eo videlicet ꝙ nō ſufficiat ad
hoc ꝙ aliquis terminus ſupponat ꝓ aliqua re ꝙ d ea
verificet' in quauis pdicatione. Sed oportet hoc fieri
in pdicatione formali. Uocatqꝫ formalem pdicationē
illam in qua predicatum ē de ratiōe ſubiecti: vt homo
pdicat' de dominico: ꝛ deus ꝛ de ly pater. Videt' enim
hoc nō eē oīo verum quod aſſumit. ſ. ꝙ ad hoc ꝙ aliqs
t'rs ſupponat ꝓ aliqua re/opꝫ illū d illa re formal'r ve
rificari: ꝛ quod nō ſufficit ad hoc pdicatio identica vt'
.n. hoc nō poſſe defendi. Seq̄ret' nāqꝫ in nulla ꝓpōne ī
q̄ pdicatum ē t'rs connotatiu' extrinſece pdicatum ꝛ
ſubiectum ſupponere ꝓ eodem/ſi ſubiectum ſuppo-
neret ꝓ re ſubſtātiali. Hoc pꝫ: quia dicēdo/homo eſt
currēs/ly currens nō pōt verificari de ſubiecto forma
liter. Patet hoc/quia pdicatum nō ē d rōne ſubiecti/
ꝛ hoc ipſe aſſerit requiri in pdicatiōe formali. Item ſe
queretur pdicatum in hac ꝓpoſitione/deus actualiter
gubernat mundum/nō ſupponere ꝓ deo: ꝛ p pñs eaꝫ
eē falſam Pꝫ ſequela/quia nō dicit' de deo formaliter
ſecūdum illam doctrinam. Amplius/Illud quod dicit
infra nō videtur etiam verum. ſ. ꝙ ſi velimus tenere
ly eēntia ſupponere poſſe ꝓ pſona/nō tamē debemus
admittere diſtribui ꝓ pſona. Mirum enim apparet a-
liquem terminum poſſe ſupponere ꝓ aliquibus ſup-
poſitis diſiunctiue ꝓ quibus nō poſſit diſtribui. An
autem verum ſit abſolute ly eēntia nō poſſe ſuppone-
re ꝓ pſona ſtatim dicet': ꝛ exponent' verba. D. S. pma
pte. q. 39. art. 5. ad quartum.

¶ Tertium dictū ꝛ quartū vera ſunt. Et quo ad illud
quod dicit' de ꝓpoſitiōe negatiua. ſ. ꝙ licet nō diſtri-
buat equiualet diſtributioni habet' ex. D. S. in primo
diſtin. 4. Et iterum ī pmo ad annibaldum epiſcopū ea
dem diſtin. Et a ſancto bonauētura ibidē. Et a capreo
lo doctiſſimo. Et a reuerēdiſſimo hiſp. archiepiſcopo
ibidē. Et a gabriele ibidem. Et hoc maxime habet ve
rum in ly deus ſignificante eēntiam in concreto: cui
termino competit ex modo ſuo ſignificandi vt poſſit
ſtare ꝓ natura ꝛ ꝓ ſuppoſitis. Quandoquidem na-
tura vt ſic ſignificata. ſ. in concreto reſpicit ſuppoſi-
ta: ꝛ cū ſit vnica nūero ſi negat' aliqd d illa ex pñti ne-
gabitur a ſuppoſitis.

AD ſecūdum principale deueniendo/po
nitur primum fundamentum: id autem tale eſt.

¶ Et ſi omnia nomina vocalia ꝛ ſcripta ſi-
gnificent ad placitum: nō ob hoc inſequi debemus in
differenter cuiuſcunqꝫ beneplacitum in rebus nomi-
nādis/aut ꝓpoſitionibus concedēdis/vel negandis
Hoc pꝫ/quia nominibus vti debemus vt plures vtū
tur: ꝛ put communis vſus communitatis voluerit.
Unde poeta.

Multa renaſcentur que iam cecidere cadentqꝫ/
Que ſunt nunc in honore vocabula ſi volet vſus.

¶ Secundum. In rebus parui aut nullius
momenti ꝛ quarum intellectio facilis ē/etiam apud in
doctiſſimos quoſqꝫ/poſſumus libere (vt omnes cōmu
niter loquitur) pariter ꝛ nos loqui. In rebus tamen
difficilioris intellectionis/ꝛ quarum materia grauis

eſt/oportet nos viros ſanctitate ⁊ ſapiētia p̄ditos imi
tari. Hoc patet ex autoritate beati auguſtini dicētis/li
beris verbis loquunt̄ ph̄i ⁊ in rebus ad intelligendū
difficillimis piarum aurium offenſionem/non perti
meſcunt: nobis aūt ad certam regulā loq̄ fas eſt.

Tertium eſt/in his que fidei ſunt neceſſe ē
vt captiuantes intellectum in obſequium xp̄i cū omni
timore ⁊ reuerentia cōcedamus omnes ꝓpoſitiones
quas fore cōcedendas ſacroſancta mater eccleſia diui
na luce ꝑfuſa ſtatuit ⁊ determinauit: ⁊ rōne equa illas
quas damnauit totis conatibus negare.

¶ Quartum eſt/attentius ⁊ exactius debe
mus vti ꝓpoſitionibus: ex quarum affirmatione aut
negatiōe/pōt ſequi aliquid aut erroris aut hereſis (ēt
ſi in aliq̄ ſenſu vere ſint/ſaltem ratiōe ſcādali) q̄ aliis
ꝓpoſitionibus ex quarum aut aſſertiōe aut negatio
ne nullum periculum nec dicēti nec audienti suboriri
pōt: eo q̄ vterq̄ bene ſentiat circa id quod vnꝰ loquit̄
⁊ alter audit. Et a ſimili deduci pōt ex diuo paulo dicē
te. Multa licent que nō expediunt. Item ſi comede
re carnes ſcandalizat ꝓximum meū/nō comedā eas ī
eternum. Hinc factum eſt/q̄ multe ꝓpoſitiones agra
uiſſimis doctoribus fuerūt cōceſſe/antequam aliquid
erroris aut hereſis exortum circa illas eſſet: que tamē
poſt hereſis ortum fuerūt/negate: vt videre lz ī dictis
beati auguſtini ⁊ aliorum ſanctorum.

¶ Quintum/licitum eſt gloſare determina
tiones eccleſie ⁊ eius dicta p̄ſertim gloſa ex aliis eiuſ
dem eccleſie d̄terminationibꝰ aſſumpta: aut qn̄ apte
conſtat de ſancte matris eccl'ie intētione in talibus de
terminationibus. Huius ꝓbatio d̄duci pōt ex hoc q̄
ſacra ſcriptura licite exponi pōt/immo neceſſario de
bet: quum tamē ſacram ſcripturam ex determinatiōe
eccleſie credere debemus firmiter: vt pʒ ex d̄cret. cap.
Sancta mater eccleſia. Prima ps pʒ. ſ. q̄ licite poſſit/
q̄ quamplurimi ſancti hoc fecere/quorū vita ⁊ actio
ꝓ regula nobis p̄fixa ē. Scd̄a pʒ. ſ. q̄ neceſſario expo
ni debeat/pʒ: quia alias eēt cōtradictio ſi verba ſumen
da eēnt vt prima fronte ſonant/quod omnino ē impl'e:
alioquin teneremur credere duo contradictoria eē ve
ra. Hoc pʒ: quia ezechielis. 18. dicit̄ filius nō portabit
iniquitatem patris/nec pater iniquitatem filii. Cum
tamen exodi. 20. dictum fuerit. Ego deus zelotes vin
dicās peccata patrum vſq̄ in tertiam ⁊ quartam ge
rationem. Si ergo deus viſitat peccata patrum. ⁊c. er
go filius portabit iniquitatem patris: igit̄. Sed non
eſt cōtradictio: quia ſcd̄a autoritas intelligit̄ quo ad
penam temporalem mūdi huius: ⁊ p̄ſertim quando fi
lii ſunt imitatores patrum in peccatis. Prima vero ī
telligitur quo ad animam poſt hanc vitam/quod col
ligitur ex eiſdem verbis dei dicētis ſic/omnes anime
mee ſunt/ſicut anima patris ita ⁊ anima filii. Et ſtatim
ſubiungit/filius. ⁊c. Unde colligitur/primam autori
tatem loqui d̄ pena d̄bita animabus poſt hanc vitam
nō d̄ pena temporali ⁊ corporali in p̄ſenti vita/d̄ qua
loquebatur autoritas alia. Hinc ēt pʒ (nil mea ſi ad ꝓ
poſitum conducat necne) cecitas quorundam hereti
corum nūc inſurgentium aſſerentium q̄ eē ſtultiſſimū
⁊ p̄ſumptuoſiſſimū gloſare verba formalia dei. Nec
huic repugnat q̄ dicit̄ in apocalypſi. Quicunq̄ appo
ſuerit aliquid vltra ea que ibi ſcripta ſunt. ⁊c. Non. n.
apponit q̄ poſita exponit: dū tn̄ recte: ſed ille qui extra
nea ⁊ falſa illis adiūgit. Alie plures ꝓbatiōes ad hoc
addi valebant: quas breuitatis amore dimitto.

¶ Sextum ē/in propoſitionibus veris aut
falſis cognoſcendis/debet attendi formalitas ⁊ pro
prietas. Nam multe ꝓpoſitiones formaliter ſumpte
ſunt falſe/que identice ſunt vere.

¶ Pro q̄ ſciēdū q̄ p̄dicatio ē. 3. ſ. idētica/d̄nominati
ua ⁊ q̄dditatiua. Identica ē/quando p̄dicatum dicit
illā rem quam ſubiectum/ſiue dicat eam ſub eadem
ratione ſiue non: ⁊ d̄notat ꝓ re ſolum verificationem
fieri: ⁊ ſic iſta eēt vera/actio ē paſſio. Predicatio deno
minatiua proprie ē quādo p̄dicatum ē terminus cono
tatiuus ⁊ concretus dicens formaliter aliquam for
mam: ſiue illa forma ſit intrinſeca ſiue extrinſeca: vt ſi
dicā/homo ē albus/homo ē animatus: medicina eſt ſa
na. Quidditatiua p̄dicatio ē/quādo conceptus p̄dica
ti claudit̄ in cōceptu ſubiecti: vt hic/homo ē aīal/ ſor
tes ē homo. Et iſta p̄dicatio quidditatiua vocatur ab
aliis formalis. Sed meliꝰ dicit̄ q̄ formalis predicatio
amplectitur ſub ſe denominatiuam ⁊ quidditatiuam.
Unde poteſt diuidi p̄dicatio/p̄mo in identicam ⁊ for
malem. Et formalis in quidditatiuam ⁊ denominati
uam. Pro hoc videatur. D. S. in. 3. diſtin. 5. in expoſi
tione textus. Videatur ſimiliter noſter tractatus de
appellationibus in paruis.

¶ Dicit̄ ergo q̄ vna met numero ꝓpō poteſt eſſe ve
ra ⁊ falſa in diuerſis ſenſibus. Et ſic iſta/animal ē ho
mo eſt vera identice ⁊ falſa formaliter. Idem dico de
hac. ſ. eēntia diuina ē pater: ſcilicet q̄ in ſenſu identico
ē vera ⁊ ī formali falſa. Volo dicere/q̄ ſi ſenſus ſit q̄ pa
ternitas ſit forma eēntie diuine ſicut ē ꝑſone patris/ē
falſa. Si vero ſit ſenſus eēntiam eē idem quod eſt pa
ter eſt vera. Nec obſtat huic dicto quod in decretalib.
ca. firmiter: ⁊ capitulo Damnamus/affirmatur abſq̄
diſtinatione hāc eſſe veram/eſſentia diuina eſt pater.
Nam ex relucente intentione matris eccleſie conſtat
illum eē ſenſum. Nam intēdit d̄ſtruere aſſertionem ab
batis ioachim nolentis admittere vnam eē naturam q̄
realr̄ eēt pater ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus. Et ad hoc re
probandum ſufficit hanc eſſe veram/ſcilicet eſſentia
diuina (idētice) ē pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus. Nō
autem poteſt ſumi formaliter. Si enim eēntia formalr̄
eſſet pater/vt quid non generaret? Certe non vide
tur aſſignabilis ratio/q̄ autem liceat ſic gloſare decre
talem/pʒ ex quinto fundamento: nec pono iſtam glo
ſam tāquam meam/quia ex. D. S. elicit̄ p̄ma pte ⁊ ex
tertio ſent. vt ſupra. Ubi dicit hanc eſſe veram/eſſentia
diuina eſt homo: identice: vt patet. An autem predi
catio identica habeat aliū ſenſum ab iſto hic dicto. Di
cetur infra. q. 4.

¶ Amplius dicit̄ duplicem eſſe p̄dicationem. ſ. pro
priam ⁊ impropriam. Propria (vt in propoſito) ē quan
do neutrum extremorum excludit aliquid in ſua ſigni
ficatione quod alterum includit. Volo dicere q̄ non
ſufficit extrema ſignificare eandem rem: ſed opʒ conce
ptum vnius extremi non excludere conceptum alte
rius ex mō ſuo ſignificandi. Unde hec propoſitio/mi
ſericordia ē iuſtitia: ē vera in deo ſed impropria/eo q̄
conceptus iuſtitie non includit conceptum miſericor
die. Et aduerte me ſemꝑ loqui in hac materia ſcd̄m cō
ceptus quos formamus nos de deo. Et ſic licet deitas nō
includit conceptum paternitatis: licet cōceptus vel ra
tio deitatis ſcd̄m ſe includat omne quod ē in diuinis.
Volo dicere/q̄ ſicut impoſſibile eſt eſſe eēntiam diui
nam quin ipſamet ſint tres ꝑſone realiter: ita impl'e ē
ꝑfecte intelligere eſſentiam diuinam/quin etiam itel
ligantur perſone ⁊ omnia attributa.

¶ Impropria aũt ꝑdicatio ē/ qñ vnũ extremorũ excludit reliquũ ex mõ ſignãdi: vt hic/ hõ ē humanitas: nã ly humanitas excludit ly hõ ex mõ ſuo ſignificandi Simil'r in illa/ miſericordia ē iuſtitia/ q̃libꝫ extremũ excludit alterũ lꝫ vtrũq; realiter includat alterum. Dixi ꝙ vnũ excludere alium ex modo ſignificandi / quia poteſt cõtingere iſta excluſio dupl'r. Uno modo ex pte modi ſignificãdi. Alio modo ex pte rei ſignificate. Exemplũ p̃mi/ homo ē humanitas/ actio ē paſſio. Nã dato ſiue verum ſit ſiue non ꝙ natura ⁊ ſuppoſitũ ſit vna res: ⁊ actio ⁊ paſſio ſit vnus ⁊ idem motus: ambe ſunt falſe ſi ꝓprie ſumant'. Nam licet res ꝓ quibus accipiuntur earum extrema ſint eedem: tamen ex modo ſignificandi/ ſignificãtur ac ſi eſſent diuerſe. Exemplũ aliud/ album eſt currens/ in caſu ꝙ nullum albũ currat. Nam mutato caſu erit vera ⁊ ꝓpria remanente eodem modo ſignificandi extremorum. Diuerſus modus in p̃ſenti intelligit' maxime ſcd̃m abſtractionem ⁊ concretionem. Hec colligunt' ex. D. S. prima. p. q. 39. artic. quarto: in. c. ⁊ inde ente ⁊ eēntia. Hec autem ꝓpoſitio actio eſt paſſio/ erit falſa ⁊ im ꝓpria ſcd̃m philoſophũ ⁊. D. S. Contra/ illa ē vera/ licet impropria. ſ. miſericordia ē iuſtitia: ergo ⁊ iſta. Conſequentia tenet/ quia ſicut miſericordia ⁊ iuſtitia ſunt vna res ⁊ differunt ratione/ ita actio ⁊ paſſio. Ad hoc negatur conſequētia/ ⁊ ad ꝓbationem negatur ſimilitudo: Et ratio ē/ quia ly miſericordia ⁊ iuſtitia nullo pacto important duas res diſtinctas realiter. At vero ly actio ⁊ ly paſſio licet ſignificent vnum motum important tamen vltra duas relationes real'r diſtinctas. Nã ly actio importat reſpectum ad agens/ ⁊ ly paſſio ad patiens

¶ Septimum eſt / quod ly res in diuinis ſumitur dupliciter. Uno modo eēntialiter. Alio modo ꝑſonaliter. Si p̃mo modo ſumatur/ hec ē heretica/ pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus ſunt tres res. Scd̃o modo ē catholica Hec diſtinctio ꝓbari poteſt ex beato auguſtino li. p° de doc. chri. capitu. 5. dicente/ res quibus frui debemus ſunt pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanct'. Ecce ſumitur ly res ꝑſonal'r. Dicitur autem capitulo de ſumma trinitate/ vna ſumma res ē pr̃ ⁊ fili' ⁊ ſpũs ſanctus. Ecce ſumit' ly res eſſential'r.

¶ Octauum eſt / quod licet fides ponat vnã rem eſſe tres res/ non intelligi debet adeo repugnãter vt ſonat: ſed ſic. ſ. ꝙ vna res ē tres relatiue/ nõ vna abſoluta tres abſolute / aut vna relatiua/ tres relatiue. Que quidem veritas licet excedat omnem creatũ intellectum/ non tamen includit contradictoriam repugnantiam conceptuum. Loquor tamē ſcd̃m noſtrum modum intelligendi. Nam ly eēntia diuina vel ly de' ſcd̃m rem eminenter cõtinet oēm cõceptũ diuinũ: vide caye. p̃ma. p. p. q. 36.

¶ Nonum eſt / quod licet eēntia identificetur realiter cum qualibꝫ ꝑſona: differt tamen ab ea ratione. Et hoc habet' ex doctore ſancto ⁊ alijs theologis in mille locis. Simil'r attributa oīa in deo ſunt idem real'r ⁊ differunt ratione.

¶ Decimũ eſt / quod termini diuini habent duplex ſignificatum. ſ. formale ⁊ identicum. Formale voco naturam vel ꝑſonã: ꝓut ſignificat' ꝑ aliquem terminum ſub conceptu ſub quo terminus impoſitus eſt ad ſignificandum ipſam eandem naturam vel ꝑſonã. Identicum vero voco illud quod ſignificat' ꝑ terminũ ratiõe identitatis cum ſignificato formali. Verbi gratia/ ly eſſentia ſignificat diuinam naturam que real'r eſt idem cum patre: non tamen talis terminus eſt impoſitus ad ſignificãdũ ipſam naturam diuinam/ ꝓut ſic ē identificata cum pr̃e: ſed ꝓut eſt ab eo diſtincta ſecundum rationem. Unde ſi aliquo modo dicat ſignificare patrem non ē hoc formale ſignificatum ſed identicum: quia eo patrem ſignificat quod eſt vnum cum eſſentia. Cuius argumentum eſt: ꝙ ſi in diuinis natura ⁊ ꝑſona diſtinguerentur real'r: nullo pacto vnum ſignificaret aliud.

¶ Undecimum eſt / quod ſi velimus deſcendere ſub iſto termino eſſentia diuina ꝓprio deſcenſu/ opꝫ ꝙ deſcendamus ad eam ſub conceptu eēntie: ⁊ nõ ſub conceptu ꝑſone. Unde deſcendēdo ad patrē/ iſta erit falſa/ hec eſſentia generat: quia demonſtratur pater non ꝓut pater eſt/ ſed ꝓut eēntia diuina eſt. Nũc autem pater non generat inquantum eſt eēntia diuina/ alioquin filius etiam generaret cum ſit eſſentia diuina. Et hoc ē ſumme in hac materia notandum/ ꝙ ad ꝓprie deſcendendum ſemꝑ demonſtretur ſignificatũ termini ſub conceptu ſub quo terminus eſt impoſit' ad ſignificandum illud. Item ſi deſcenſus ſub ly pater deberet ꝑmitti (quod non credo) põt demonſtrari eſſentia/ nõ tñ ſub conceptu eēntie/ ſed ſub cõceptu relatiuo ſeu paternitatis.

¶ Duodecimum eſt / quod ſuppoſitio ī iſtis terminis diuinis ē duplex/ ſcilicet ꝓpria ⁊ impropria. Propria in p̃ſenti ē/ quando terminus accipitur pro ſuo ſignificato ſub conceptu ſub quo terminus eſt impoſitus ad illud ſignificãdum. Impropria (etiam in ꝓpoſito) eſt quando terminus accipit' ꝓ re identificata cum ꝓprio ſignificato: a quo ſecundum rationem differt. Unde hec eſt vera/ eſſentia diuina eſt pater. Sed impropria vt ex ante ⁊ nunc dictis pꝫ. Et oportet illi' vnum extremum ſtare improprie. Et ſic ly pater põt ſtare ꝓ eſſentia. Idem etiam poſſet dici de ly eſſentia.

¶ Contra quod tamē videt' eē doctor S. p. q. 39. arti. quinto ad quartum: vbi expꝛ̃ſſe dicit eēntiam diuinam non poſſe ſupponere ꝓ patre. Sed non contrariatur hoc iſtis nunc dictis: eo ꝙ loquitur doctor ſanctus de ſuppoſitione ꝓpria. Nam liquidum eſt hanc eſſe veram ſecundum ipſum / pater eſt eēntia diuina: ergo eodem modo quo eſt vera extrema ſupponũt ꝓ eodē: ſed eſt vera ſi ſit ꝑdicatio identica: ergo tũc ꝑdicatum ſupponit idētice vl' improꝑe ꝓ pr̃e/ ꝯña tenet elicitiue ꝑ ipſum. D. S. p̃ma. p. q. 17. ar. vltimo.

¶ Tertiumdecimum eſt / ꝙ licet in diuinis res ſignificata ꝑ abſtractum terminum ⁊ concretũ ſit eadem res: tamen ꝓpter diuerſum modum ſignificãdi non conſtituuntur ex eis ꝓpoſitiones ſemꝑ eiuſdē veritatis ⁊ falſitatis. Unde iſta ē vera/ ens diuinũ generat: ⁊ hec ē falſa/ eēntia diuina generat: ſicut ⁊ hac exiſtēte falſa/ deitas generat: hec ē vera / de' generat.

¶ Quartumdecimum / ſecundum vſum catholicorum doctorum antiquorum: ⁊ ſecundum vſum ꝓprium quo vti debemus non cõgrue dicimus/ oīs eſſentia diuina eſt pater: nec/ omnis deus creat: q: cum vnica ſit eſſentia que eſt deitas / inepte addit' ſignum vniuerſale.

¶ Quintumdecimum / ſi aliquis velit vt ly eēntia ſtet ꝓ ꝑſonis vel ad minus ly deus ⁊ diſtributiue/ opꝫ apponat aliquod ſignum illud denotans: ita vt dicat ſic/ omnis. b. eſſentia eſt pater: omnis. b. deus eſt ꝑſona: vt ly. b. ſit ſignum ꝙ illi termini ſumunt' ꝓ ꝑſonis. Nam ſicut quando volumus attribuere vnũ

animal certum cuilibet homini/dicim⁹/omnis homo
eſt.b.al:eo ꝙ communis vſus alr intelliget: niſi appo
natur ly.b. Ita ſimilr quia vſus antiquoꝝ ⁊ ſctã ma-
ter eccleſia quando determinauit ea q̃ ſunt fidei nõ ha
buit iſtum modum loquendi.ſ. vt diceret/omnis de⁹/
op; addere aliquod ſignum vt audiens vel legens ta-
les ꝓpoſitiones intelligat ſenſum eas legentis vl'ſcri
bentis/⁊ tũc hec poſſet concedi vera/b.eẽntia diuina
generat:ſi ly.b.faciat ſtare non ꝓ natura vt ſic:ſed ꝓ
patre:vt ſic. Nec contra concedentem talem ꝓpoſitio
nem poſſet fieri tale argumẽtum ex capitulo firmiter
vel damnamus:eo quod ibi non ē poſita talis propoſi
tio/ſcilicet cum ly.b. Similiter poteſt concedi iſta.ſ.b.
filius eſt pater:vt ly.b. faciat illũ terminum ſtare ꝓ ꝑ
ſonis ⁊ pro eſſentia diſiunctiue.

Sextumdecimum/ꝙ perſona diuina du-
pliciter poteſt ſignificari ⁊ d̃moſtrari. Uno modo ſub
ꝓprio conceptu ⁊ diſtincto ipſius ꝑſone q̃ demonſtra
tur:⁊ talis conceptus ſemꝑ ē relatiuus. Alio mõ/ſub
conceptu abſoluto ⁊ communi ſibi ⁊ alteri. Uerbi gra
tia/oſtenſo patre dico/iſte pater ē omnipotens/tunc ſi
gnificat̃ ⁊ demoſtratur ꝑſona patris ſub conceptu ꝓ-
prio:ſi dicã/iſte de⁹ me⁹ ⁊ glorificabo eũ vt dixit moy
ſes/ibi oſtendunt̃ ꝑſone ſub conceptu communi ⁊ ab
ſoluto dei. Similiter ſi dicam/iſta eẽntia diuina ē pa-
ter/dupliciter poteſt fieri demoſtratio:quia poteſt de-
monſtrari abſolute vt ſic:⁊ iſto modo id quod demon
ſtras ē commune tribus ꝑſonis/quia ē natura diuina
Et licet demonſtres illam in patre non obſtat quin ſit
communis:quia non demonſtras illam ꝓut eſt in pa
tre:ſed abſolute ⁊ vt ſic:⁊ illa met numero que eſt in pa
tre eſt in tribus ꝑſonis realiter. Si vero demõſtrares
eẽntiã nõ ſub cõceptu abſoluto:ſed relatiuo patris rõ
ne identitatis realis eẽntie cũ ꝑſonis:tũc illud ꝓnomē
faceret vt ly eſſentia ſtaret ſolũ ꝓ ꝑſona patris ratiõe
demoſtrationis.

Iſtis habitis ponitur concluſio que talis
eſt. Omnes ꝓpoſitiones compoſite ex terminis di
uinis/ſi hñt oẽs cõditiones reqſitas ad oppoſitiones
in aliis t'is.ſ.creaturarũ/ſeruabũt eaſdē leges q̃s alie
propoſitiones ſeruant.

Ad argumentum in oppoſitum/põt tri-
pliciter reſponderi. Primo vt quidã dicunt diſtin
guendo maiorem:quia vel ſubiecta illarum ꝓpoſitio
num ſumunt̃ complete:ita vt vnius ſubiectum ſtet di
ſtributiue complete ⁊ alterius particulariter comple-
te:⁊ ſic conceditur maior ⁊ negatur minor: nam tunc
prima eſt falſa.ſ. vniuerſalis ⁊ alia vera. Si autem nõ
accipiantur ſubiecta iſto modo/negatur maior ⁊ con-
ceditur minor. Secundo (vt alii dicunt) dicit̃ abſq;
diſtinctione eas eē contradictorias ⁊ primam eſſe ve-
ram ⁊ ſecundam falſam:quia prima equiualet huic/a-
liqua eẽntia eſt pater/etiam appoſito ſigno:⁊ ſecunda
huic/nulla eẽntia/vel nulla res que ē eẽntia eſt pater.
Unde dicit̃ illas eſſe contradictorias de forma ⁊ has
de materia.ſ.eſſentia diuina ē pater:vl'eſſentia diuina
non ē pater. Tertio videtur mihi poſſe dici eas nõ
eſſe contradictorias:eo quod prima non ſit magis pro
poſitio q̃ hec/omnis ſortes currit:vl'ad minus q̃ hec/
omnis ꝑ ſe homo eſt homo/in caſu quo vera eſſet opi-
nio platonis de ideis dicentis eē quandam ideam que
erat ꝑ ſe homo/cuius participatione omnes alii ho-
mines erant ſingulares homines. Unde aſſero has eē
de forma contradictorias/ſcilicet/eſſentia diuina ē pa
ter/eẽntia diuina non ē pater. Et ſi arguas contra/q2

in ſimili dantur iſte/homo ē ſortes: homo non eſt ſor-
tes que ſunt vere. Nego tibi eas eſſe eiuſdem forme/te
neo enim ly eẽntia qñ ſtat ꝓ natura diuina vt ſic vel ꝓ
ut diſtinguitur rõne a ꝑſonis ſimpl'r ſupponere/eo ꝙ
ſtet pro natura cõmuni real'r pluribꝰ cõicata. Unde il
le ſunt contradictorie de forma ſicut iſte/homo eſt ſpe
cies:homo non ē ſpecies:⁊ ſi ſumãtur in ſenſu forma
li affirmatiua eſt falſa/⁊ negatiua vera. Si vero in ſen
ſu idẽtico/affirmatiua ē vera ⁊ negatiua falſa/vt p;.

De aliis autem oppoſitionibus non ē ne
ceſſe ꝓponere argumenta:quia ex dictis omnia argu
menta clareſcunt que cõtra illas poſſunt formari:

Sed difficultas ē d̃ iſtis/oīs de⁹ generat/aliqs de⁹
non generat. Nam ly deus ibi non ſtat ꝓ natura/ſed
ꝓ ſuppoſito. Nam vt ex.D.S.habetur/ly deus in cõ
creto ex modo ſuo ſignificandi habet ꝙ poſſit ꝓ perſo
nis ſtare quod non habet ly eẽntia. Et hoc prima.p.q.
39:art.4. Sed dico etiam eas ambas eſſe improprias ⁊
ex modo ſignificandi perquam male ſonantes. Cuius
ratio ē/quia ly omnis ⁊ ly aliquis cum denotent mul
titudinem ſuppoſitorum ſimul etiam denotant multi
plicationem naturarum:ſaltem in terminis ſubſtanti-
uis. Unde quando dicitur/omnis vel aliquis hõ cur-
rit denotatur ⁊ eē plures homines ⁊ eē plures huma
nitates:cuius efficax ſignum eſt:quod ly omnis ⁊ ly
aliqs impediunt ſimplicẽ ſuppoſitionẽ. Non aũt repu
gnat ſuppoſitioni ſimplici ſuppoſitorum pluralitas/
ſed pluralitas nature. Unde concedit̃ a philoſophis
ꝙ ꝑticipatione ſpeciei plures homines ſunt vnus ho
mo:vbi ponitur pluralitas in ſuppoſitis ⁊ vnitas in
natura. Terminus autẽ indiffinite ſumptus põt apte
ſtare ſimpliciter ⁊ ꝑſonaliter:vt patet in iſtis/homo ē
ſpecies/homo eſt ſortes. Et ſic iſta ē ꝓpria/de⁹ ē tres
ꝑſone:vbi ly deus ſtat ꝓ natura diuina in concreto/
⁊ iſta/deus generat/ vbi ly deus ſtat ꝓ ꝑſona patris.
Si autem velis ⁊ ly omnis ⁊ ly nullus/aut ly ali-
quis non denotare niſi ſolum pluralitatem ſuppoſito
rum appone ly.b. vel aliud ſignum ad hoc denotãdũ:
⁊ tunc admittã illas. Sed contra hoc eſt replica/
quia ſequeretur has eē cõtradictorias/deus generat/
deus nõ generat/q̃ tñ ambe ſunt vere: p̃ma ſiqdem ꝓ
patre:ſecunda ꝓ filio verificari poteſt.

Pro huius replice ſolutione ſciẽdum/re-
pugnantiam eſſe inter ſcholas aliorum theologorum
⁊ ſcholã doctoris ſancti. Et in ſchola.D.S.repugnã
tia videtur ēē in dictis ipſius.D.S. Et iterũ inter tho
miſtas aliquot ⁊ D.S. Et inter thomiſtas ad inuicē.
In aliis ſiquidem ſcholis negatur p̃fatas ꝓpoſitiões
eſſe contradictorias:immo aſſerunt de ſermonis rigo-
re eas eē ſubcõtrarias ⁊ ambas veras:licet (vt aliq eo
rum dicunt) negatiua non ſit concedenda ob periculũ
audientium ⁊ ob reuerentiam ſanctorum eam negan-
tium. Dicunt enim illam negatiuam ad ſanctorũ men
tem facere hunc ſenſum/nihil quod eſt deus generat
quem ſenſum non tantum falſum ſed hereticum eſſe
ꝓbant ex multis doctoribus/⁊ ex ſancto bonauentu-
ra in p̃mo diſt.4. Pro q̃ opiniõe videat̃ dñs durãdus
⁊ gabriel ⁊ ſcotus in p̃mo.d.4.

Inter dicta doctoris.S.videtur eē repugnãtia du
plex. Nam prima.p.q.39.art.4.ad tertium/dicit ſubie
ctum in affirmatiua reſtringi ad ſtandum ꝓ patre ra-
tione p̃dicati notiõalis.in negatiua autem dicit ſubie
ctum non debere ſtare ꝓ filio aut ſpiritu ſancto:ſed ꝓ
deo vel ꝓ natura diuina in concreto:⁊ tamen ipſemet
D.S.in eodem articulo ad vltimum argumentum di

est quod termini tenentur vel possunt teneri eodẽ modo in ꝓpositione affirmatiua ⁊ in negatiua.

¶ Secūda repugnātia ē: nā si subiectū i vtrisq̧ nō tenet ꝓ eodē/quo pacto potest sustineri eas eē contradictorias: cū contradictio sit affirmatio eiusdem de eodē ad idem secundum idem?

¶ Tertia repugnātia ē. Nā vr dicere. D. S. q̄ in scđa ponitur p̄dicatum notionale/quia ponitur ly nō generat/quod non videtur eē notionale: ⁊ sic intelligunt fere omnes thomiste: Hoc autem videtur eē falsum: Nam p̄dicatum ibi est tantum ly generans quod est quid notionale: alioquin non haberēt idem p̄dicatū.

¶ Insup repugnātia est: quia aliqui thomiste vident D. S. aliquo pacto aduersari penes hoc q̄ dicunt subiectum vtriusq̧ ꝓpositionis tam affirmatiue q̄ negatiue stare discrete/quod tamen videtur non eē d̄ mente doctoris sancti cum dicat subiectū in negatiua stare ꝓ nā diuina in cōcreto. ⁊ in affirmatiua ꝓ psona pr̄is.

¶ Est ēt ꝯtrouersia inter thomistas/q: vident defendere dicta. D. S. in sensu in quo subiectū affirmatiue stet ꝓ patre/⁊ negatiue ꝓ natura diuina in concreto Alij volūt subiectū vnius stare distributiue.

¶ Sed quo ad hāc repugnantiam non contrariantur thomiste aliis penes hoc q̄ dicunt illam negatiuā facere sensum vniuersalem vel equipollere vniuersali negatiue Nam illud aperte ponit a capreolo doctissimo: ⁊ reuerendissimo hispalen. in primo distin. 4. sed dicit illū sensum eē ꝓpum ⁊ theologicū: ⁊ nō solū exoriri ex alicuius beneplacito.

¶ Quo ad repugnātias in dictis doctoris S. Primo dicit ad secundā q̄. d. s. in prima. p. q. 39. ⁊ primo sentent. distin. 4. in argumētis vbi cōcedit eas eē contradictorias/nō dicit subiectum earum stare diuersimode: sed hoc dicit prima pte vbi supra: volēs soluere quod non sequeretur eē deum qui generat: ac ꝓinde eē plures deos: ⁊ ibi non concedit eas contradictorias. ¶ Dicitur secūdo: q̄ si videatur dicere eas eē contradictorias stante subiecto diuersimode/deb; intelligi eas eē cōtradictorias de lege non de modo enūtiandi. Hoc p;/nam bn̄ valet/ deus nō generat/ergo nec natura diuina in cōcreto nec aliqua persona: ergo nec pater: ⁊ alia dicebat quod pater generat quia stabat ꝓ illo igit. ¶ Dicit tertio/quod vtrobiq̧ stat subiectum ꝓ natura diuina in concreto/⁊ sic prima est vera ⁊ scđa falsa/quia cum natura diuina sit vnica/nō refert p̄ponere vel postponere negationem. Nec valet si dicas cōtra/quia. D. S. dicit subiectum in affirmatiua stare ꝓ pr̄e. Nō inquam valet quia intelligit quo ad verificationem/nō quoad suppositionem: vel si intelligatur quoad suppositionem/non debet intelligi q̄ tātum stet ꝓ patre/quia etiam stat ꝓ natura diuina i cōcreto/cum sit idem realr cum patre Et hac ratione intelligo hanc eē veram ꝓ natura in cōcreto. s. de⁹ generat/nō tamen ꝓ natura vt natura ē Et hoc tertium videtur sentire peritissimus cay. cardinalis. s. sixti. p. pte: vbi supra in responsiōe ad scđm dubiū dicit ex responsione ad tertium.

¶ Ad primā repugnantiam dicitur non esse veram licet sit apparens. Nam in responsione ad vltimam loquitur de ly qui/cuius significatio ⁊ acceptio depēdet ab an̄te: ac ꝓinde eius restrictio ⁊ ampliatio p̄supponit eius significationem ⁊ acceptionem. Unde non potest ampliari aut restringi relatiuum/nisi ꝓ significatis ⁊ ꝓ his ꝓ quibus accipitur suum an̄s: licet possit aliquando relatiuum ampliari ampliatione temporum/suo an̄te existēte restricto: non sic a sit ē in aliis Uide dicta. D. S. vt hanc concordiam capias.

¶ Ad tertiā repugnātiam dicitur/q̄ licet formaliter p̄dicatum sit notionale: virtualiter tamen nō est/eo q̄ inferat vnum p̄dicatum non notionale. Ualet. n. bene deus non generat/ergo deus est non generans/a negatiua ad affirmatiuā. ⁊c.

¶ Ad repugnātiam que videtur esse inter D. S. ⁊ thomistas potest dici/ꝓpositiones illas eē singulares scđm modum nō tamen scđm rem: vel q̄ hn̄t vtriusq̧ oppositiones/scilicet singularis ⁊ cōmunis/ scđm pfectionem. Et p hoc p; ad tertiam principalē repugnātiam. Non enim videtur mihi eē de mēte. D. S. q̄ vtrobiq̧ subiectum stet oībus modis discrete/ sed q̄ in negatiua stat ꝓ natura in concreto. Unde ad hoc inferēdum ponit hec verba/ q̄ ē differentia inter ly homo ⁊ ly deus penes hoc quod ē supponere ꝓ natura vel supposito. Nam ly homo p se supponit ꝓ psona/etsi debet stare ꝓ natura/oportet q̄ ponat i alio extremo terminus faciens ipsum stare ꝓ natura. E contra autem ē in ly deus. Nam p se stat ꝓ natura diuina in cōcreto: et si debet stare ꝓ psona / op; vt ponatur terminus determinans ipsum ꝓ psona. Et ratio discriminis est/quia vnitas nature create repte i pluribus suppositis ē vnitas rationis/sed vnitas nature diuine est vnitas realis. Unde si dicat/homo currit vl dormit/ly homo stat ꝓ psona. Si autem dicatur/homo ē spēs stat ꝓ natura Si x° dicatur de⁹ creat/vel deus est bon⁹ stat ꝓ natura in cōcreto: si autem dicat deus generat/stat ꝓ psona. Ex his infert. D. S. dicēs: Unde cum dicitur/deus nō generat/nihil ponitur determinans ly deus ad psonam filij. Unde datur intelligi quod generatio repugnat nature diuine: vnde p; intentionem eius eē in negatiua ly deus stare ꝓ natura in concreto. Et licet posset dici hanc repugnantiam denotari ex hoc scilicet q̄ quando aliqua actio non reperitur nisi in vno supposito vnius nature si vero negatur ab illo supposito/negat a tota natura ex consequenti: ⁊ sic cum generare nō cōueniat in natura diuina/nisi soli patri si ab eo negatur/negatur a tota natura diuina: ac ꝓinde dicta. D. S. vera sunt stāte subiecto vtriusq̧ discrete/licet inquam posset dici ⁊ in se sit verum/nō tamē videtur mihi fuisse illam intentionem. D. S. alioquin ad quod ꝓpositum attulit differentiam inter ly homo ⁊ ly deus penes hoc quod est stare ꝓ supposito: vel ꝓ natura cum illum nō ꝓdesset solutioni argumenti?

¶ Circa alias oppositiones nō formo argumenta/q: vt dixi omnium eorum solutio ex dictis faciliter haberi possit. Et pro his omnib⁹ videatur. D. S. prima. p. vbi supra: p̄mo sen. di. 4. ⁊ in scriptis ad hānibaldū. p. eadem d. q. p̄ri. art. 2.

Tertio queritur/an principia sillogismorum. s. dici de omni ⁊ dici d̄ nullo/que p has ꝓpositiones lucidius notificātur/scilicet/Quicquid dicitur d̄ aliquo termino distributo/dicitur de quolibet contento sub eo. Et quicq̄d negatur de aliquo termino distributo/negat itidem d̄ quolibet contēto sub eo/sortiāt verū in diuinis? Et videtur quod non.

¶ Primo/quia nō sequitur/omnis essentia diuina ē pater: filius ē eēntia diuina: ergo filius ē pater: ⁊ tamē regulatur per dici de omni: igitur Quod non sequat patet/quia an̄s est falsum: vt ex fide liquet/ ⁊ an̄s verū

Quod ſic probaꝛ/quia cōtradictoria maioris ē falſa. ſ. aliqua eēntia diuina nō ē pater/ergo ipſa eſt vera:q̄ſit iſta falſa: pꝫ ex fundamēto ſupra poſito/ ⁊ ex eodem ēt liquet veritas minoris.

¶ Scd̄o/nō valet/nulla eēntia diuina generat: pater ē eēntia diuina:ergo pater non generat:⁊ tamen regulatur ꝑ dici de nullo:igiꝛ:ꝙ nō ſequaꝛ pꝫ. Nā añs ē manifeſte verū ⁊ ꝯñs falſum:vt ex dictis ſup̄ ex cap. firmiter patet:igitur.

¶ Sed contra/ quia ſi predicta principia in diuinis infringerētur nulla eēt via ad ꝓbandum aliquid de deo ſillogiſtice:ꝓſertim in materia trinitatis/ cum ſemꝑ ꝯña eēt negāda reſpectu cuiuſcūqꝫ ꝯñtis:qd̄ nefas eſt dicere:cum teneamur rationem reddere eorum que credimus/vt dicit beatus iacobus. Et beat⁹ paulus/dicit omnem doctrinam diuinitus reuelatam vtilē eē ad arguēdum. 2. ad thimotheū. 3. capit. Et ad thitum dicit/ep̄m ꝺbere eē doctū vt potēs ſit in doctrina ſana/eos qui contradicūt fidei arguere.

¶ Pro huius queſtionis enodatione ſciendum/ꝙ in hac materia tres differētie terminorum ponuntur. ſ. eſſentiales/ꝑſonales/⁊ notionales. ¶ Eſſentialis/ē terminus ſignificās primo abſolutum in diuinis:aut relationem cōuenientem deo quoad tres ꝑſonas. Exēplū primi/vt ly bonitas/ſapientia/⁊ ly potētia/miſericors ⁊c. Secūdi/ly dñs/⁊ alij huiuſmodi: ⁊c. ⁊ tres iſtorum aliquando ſumūꝛ vt ſunt eſſentiales ⁊ ſic dicūtur de omnibus tribus ꝑſonis. Aliquando a ꝓprietate/⁊ ſic potentia attribuiꝛ patri/ſapiētia filio bonitas ſpiritui ſancto. ¶ Perſonalis/ eſt terminus ſignificās immediate ſuppoſitum diuinum incommunicabile:vt ly pater. Et talis terminus ē duplex. Ali⁹ communis ⁊ alius ſingularis. Communis ē termin⁹ dicibilis de omnibus vel pluribus ꝑſonis vere ⁊ affirmatiue: ⁊c. vt ly ꝑſona. Singularis ē qui tātum vere ⁊ vniuoce. ⁊c. pōt dici de vnica ꝑſona: vt ly filius.

¶ Notionalis ē terminus ſignificās aliquam ꝓpriā rationem ꝑ quam aliqua ꝑſona vel due tātum/nobis innoteſcunt:vt ly innaſcibilitas/paternitas. ⁊c. Diciꝛ. ſ. due tātum ꝓpter communem ſpirationem actiuā q̄ ē in patre ⁊ filio.

¶ Sciendum vltra / ſubſumptionem poſſe fieri ſub omnibus iſtis terminis in ſillogiſmis de medio: communi exceptis terminis ꝑſonalibus ſingularibus ſumptis pro ſuis formalib⁹ ſignificatis: que ab alijs vocātur ſignificata immediata: pñt tamen tales termini eē extremitates in ſillogiſmis de quibus nūc agitur. At vero ſub ly ꝑſona poſſumus ſubſumere ſicut ſub alijs terminis creaturarum. Unde bñe valet/ omnis ꝑſona diuina ē infinita:patris ꝑſona ē ꝑſona/ḡ patris ꝑſona ē infinita. Sub terminis vero ſignātib⁹ eēntiam diuinam in abſtracto ſumptis in ſua formali ⁊ ꝓpria ſignificatione non pōt fieri ſubſumptio. Et ra eſt/quia ratione ſingularitatis nature ſignāte non pōt cōgrue diſtribui/⁊ ratione ſue communitatis: quia talis natura eſt communis pluribus ſuppoſitis:ꝑ identitatem poterūt p̄miſſe verificari ꝓ omnino diuerſis ⁊ ſic nulla p̄miſſa erit ꝺ oī:ēt ſi ei addaꝛ ſignū vle: ac ꝓinde argueretur ex puris ꝑticularib⁹:vt pꝫ hic/oīs eēntia diuina ē pr̄: fili⁹ ē eēntia diuina:ergo fili⁹ eſt pater.

¶ Dicitur ſcd̄o / ꝙ ſub ly eſſentia licet ſubſumere:etiam ſi talis terminus diſtribuaꝛ/ſed virtualr̄ tenebit expoſitorie ⁊ non tanquam ſillogiſmus de medio communi. Unde iſte p̄miſſe ſunt diſpoſite. ſ. eſſentia diuina eſt pater:filius ē eēntia diuina. Et ſi queras que cōcluſio inferēda ſit: Dicitur/ꝙ ſi p̄miſſe ſumanꝛ in ſenſu ꝓprio ⁊ formali infertur hec/filius ē pater: ⁊ tūc ſicut concluſio eſt falſa/ita ⁊ maior in illo ſenſu/ſcilicet formali. Nam eēntia nō informatur/paternitate/ ſed ſola ꝑſona patris/alioquin omnes tres ꝑſone eſſent pr̄. Si vero p̄miſſe ſint identice p̄dicationes diciꝛ ſic eē cōcludendum/filius eſt. b. pater/vel ſic/filius eſt eēntia que ē pr̄. Nō aūt cōcludas ſic/filius eſt res que ē pater:nam tūc nō erit formalis:eo ꝙ loco illi⁹ termini res poſſit poni alius terminus cum non faciat ſinonimitatem cū aliquo termino poſito in añte:ſecus eſt ponēdo ly eēntia vt ego poſui:vt liquet intuēti. In p̄ma poniꝛ ly. b. vt ly pater ſumaꝛ ꝓ eēntia ⁊ non ꝓ perſona. In ſcd̄a poniꝛ ly eēntia quod ē medium vt ſeruetur eadem appellatio ⁊ ſenſus/quemadmodum logici paſſim faciūt in ſilllogiſmis aliorum terminorum. Et hic dicēdi modus ē valde notādus. Nam nō ſolū in trinitatis materia/ſed in alijs terminis creaturarū neceſſarius eſt:vt pꝫ in hoc ſillogiſmo/omnis motus ē actio/⁊ omnis paſſio eſt motus/ḡ oīs paſſio eſt actio: in quo ſcd̄m philoſophum datur añs verum ⁊ ꝯñs falſum. Hoc pꝫ:nam ipſe dicit in. 3. phiſicorum:lec. 4. ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt vnus motus:ergo añs verum. Etiā ē in poſterioribus dicit ꝙ ꝓpoſitio in qua negatur vnū generaliſſimū ꝺ alio/eſt immediata ⁊ veriſſima ḡ iſta ē vera/nulla paſſio ē actio/q̄ eēi⁹ ꝯ̄ria/⁊ ſic alia falſa: ⁊ ī alijs multis poteſt dari exemplum. Dicēdum ḡ ꝙ aut in p̄dicto ſillogiſmo p̄miſſe ſumunꝛ formalr̄:aut idēticē. Si primum/ſaltem minor eſt falſa:quia cum li paſſio ſit abſtractum licet ponaꝛ in ſubiecto ſtat formalr̄ (vt ex appellationibus pꝫ) ⁊ ideo ſenſus eſt ꝙ mot⁹ ſit forma paſſionis vel cōueniat paſſioni vt paſſio ē: ꝙ tamen ē falſum. Si vero p̄dicationes ſint identice/ tunc dꝫ cōcludi ſic/ergo. b. paſſio ē actio: vt ly. b. faciat ſtare li paſſio ꝓ materiali. ſ. ꝓ motu. Ut dicaꝛ ſic/motus qui ē paſſio ē actio:⁊ talis variatio predicationis ē idē defectus cū variatione appellationis. Et idem dico qn̄ variatur p̄dicatio ꝓpria in improprīam. ſ. ꝙ ē variatio appellationis.

¶ Dicitur tertio/ quod admiſſo ly nullus ⁊ ly omnis poſſe addi illi termino eſſentia/ex rigore nō fit diſtributio niſi ꝓ natura diuina. Et ꝓpterea non ē ſufficiens diſtributio ad hoc ꝙ teneat ꝑ regulas ſillogiſmi ex termino communi vt dictum ē. Sed ſi aliqs velit diſtributionem fieri ꝓ natura ⁊ ſuppoſitis/tunc erit ſufficiēs. Sed oportet apponere aliquod ſignū id denotās. ſ. ꝙ accipiatur ꝓ ꝑſonis vt dicaꝛ ſic / omnis b. eēntia diuina ē pater. Nam ſi volentes nos habere ſenſum alium ab eo quem communiter cōcipiunt homines ꝑ hāc ꝓpoſitionem/omnis homo ē animal/dicimus/omnis homo ē. b. animal. Multo amplius hoc faciēdum eſt/ne aliter loquēdo aut cōcedamus ꝓpoſitiones a ſanctis negatas:aut negemus ab eis conceſſas/⁊ tunc loqui poterimus abſqꝫ veritatis ac ſanctorum p̄iuditio. Unde libere poteris cōcedere tūc hanc/ b. eēntia diuina generat/appoſito ly. b. vt ſtet ꝓ perſona / ⁊ pro ea verificetur. Nec talis propoſitio in qua apponitur ly. b. eſt cōdemnata:nec alicui ex hoc occaſio errādi tribuiꝛ:cum omnis audiens talem ꝓpoſitionem/teneaꝛ querere quid ibi denotet ly. b. At vero dices hoc nō eē neceſſarium. Nam cum nomina ad placitum ſignificent ſufficit vt velimus ly omnis diſtribuere complete. Sed ad hoc reſpondeo querēs a te cū nomina ad placitū ſignificēt/q̄re dicis / omnis hō ē. b. animal:ſi vis ly animal non confundi. Sufficit enim

tibi ut velis ly omnis nil agere in predicatū. Liquido
m. ꝯſtat nihil aliud quod reſpōdeas habere: niſi necō-
trauenias communi mōloquendi ⁊ intelligendi homi
num. Hoc igitur accipe in preſenti pro hac materia. ſ.
debere fieri quod dictum eſt/ ne aduerſemur eccleſie ⁊
ſanctis quibus deus glorioſus non ſolum veritatē re
uelauit: ſed ⁊ modum loquēdi quo vterētur eorū men
tibus impreſſit.

¶ Dicitur quarto/ ꝙ ſub terminis eſſentiali
bus in concreto ſumptis/ non valet ſubſumptio: vt nō
valet/ quelibet perſona diuina ē deus: deus ē trinitas:
ergo quelibet perſona diuina eſt trinitas. Et ratio eſt:
quia ly deus in concreto ⁊ alij termini eſſentiales ex
modo ſuo ſignificandi habent quod proprie ⁊ formalr
poſſint ſupponere tam pro natura ꝙ pro perſonis. Un
de ſi nullibi complete diſtributio ponatur premiſſe po
terunt verificari diuerſimode. Oportet ergo appone
re aliquod ſignum vt denotetur diſtributionem fieri
ꝓ ſuppoſitis abſq; multiplicatione nature: vt ſi dicat
ſic/ omnis. a. deus ē filius/ vel aliquid huiuſmodi/ nec
poterit tenere virtualiter expoſitorie q2 non ſingulari
zat (vt ꝯmuniter dr) complete vt opꝫ.

¶ Dicitur quinto/ ꝙ ſub terminis omnibus pſonali
bus non formaliter ſed identice ſumptis. ſ. prout ſu-
mūtur ꝓ eēntia cū qua idētificāt pōt fieri ſubſumptio
ſicut ſub ly de⁹ vel ſicut ſub ly eēntia idētice ſumptis.

¶ Reſolutorie tandem dicitur/ quod circa
ſillogiſmos in hac materia formatos/ duo poſſumus
conſiderare/ ſcilicet formam ⁊ materiam. Pro primo
aduertendum ē ſumme/ an medium accipiatur tātum
ꝓ natura vt ſic/ ſcilicet prout diſtinguitur a perſonis
ratione ⁊ non realiter: ⁊ tūc ſillogiſtica conſequentia
bona/ tenebit expoſitorie magis ꝙ per medium com-
mune. Si vero medium ſtet pro natura ⁊ perſonis/ o-
portet ipſum ibi complete pro omnibus illis/ ſcilicet
natura ⁊ perſonis copulatiue accipi/ alioquin non re
gulabitur per dici de oī vel dici de nullo. ¶ Eſt ſecun
do aduertendum an varietur appellatio nec ne/ quod
paſſim in hac materia accidit. ¶ Tertio/ an varietur
ſuppoſitio ſimplex in perſonalem: ita vt in aīte ſtet ly
eſſentia pro natura vt natura eſt: ⁊ in conſequente pro
eſſentia: prout cum ſuppoſitis identificatur. ¶ Quar
to etiam oportet aduertere/ vt omnes alij defectus ex
cludātur/ licet in hac materia non ita frequenter repe
periantur. ¶ Pro materia autem. ſ. pro cognoſcēdis
propoſitionibus/ an videlicet falſe vel vere ſint/ opꝫ aſ
picere an predicationes ſit identice vel formales/ ꝓꝑe
ne vel improprie: an ſumatur abſtractum pro concre-
to vel econtra/ quod accidit aliquotiens in ſanctorū
dictis: vt affert magiſter ſententiarum in p̄mo. diſt. 4.
⁊ omnes theologi ibidem.

¶ Hic etiam aduerte non idem eſſe terminos teneri
formaliter in propoſitionibus ſecundum. D. S. ⁊ con
ſtare incomplete ſecūdum nominales: licet vnum plu
ries concommittetur vel exigat aliud. Primū patet/
nam hec ꝓpoſitio/ eſſentia diuina eſt pater ē falſa ſecū-
dum doctorem. S. ſi ſit p̄dicatio formalis: q̄ tn̄ eſt vera
ſecundum nominales: ſiue ly pater ſtet complete ſiue
incomplete. Secundum pꝫ/ quia ly pater ſi ſumat for-
maliter neceſſario debet teneri incomplete/ eo ꝙ ſtet ꝓ
patre vt ſic. Conſimiliter dr nō eē idem terminos te-
neri identice ſecūdum D. S. ⁊ complete ſcd̄m nomina
nales: licet etiam multoties vnum requirat aliū. Pri
mum pꝫ: quia hec ꝓpoſitio/ eēntia diuina eſt ſpirās ē
falſa ſi p̄dicatio ſit formalis: quamuis ly ſpirās ſumat
complete. ſ. pro re ſpirāte: vel pro rebus quarum que-
libet ē ſpirans. ſ. pro patre ⁊ filio/ quorum quilibet ſpi
rat. Si vero p̄dicatio ſit identica illa eſt vera. Secūdū
liquet/ quia ſi terminus ſumitur identice/ ſumitur ꝓ
omni re identificata cum re quam formalr ſignat: ⁊ ꝑ
ꝯn̄s complete.

¶ Iſtis intellectis dr primo ad primū argu
mentū illud aggregatum qd̄ ponitur ꝓ maiori eſſe in
eptum vt ex dictis pꝫ. ¶ Secundo dr/ admiſſo illō eē
congruum/ non eſſe ſillogiſmum ex medio cōi: eo ꝙ nō
regulatur per dici de omni: quod vt debeat fieri opor
tet dicere/ omnis. a. eēntia diuina ē pater. ¶ Tertio di
citur quod ſi velimus vt teneat virtualiter expoſito-
rie/ oportet ſic concludere: ergo filius ē. b. pr: vel. b. fi-
filius ē. b. pr/ vt ſenſus ſit vltimat⁹: ⁊ in quo dꝫ ſumi/ eſ
ſentia q̄ ē filius ē eēntia q̄ eſt pater.

¶ Ad ſecundum negatur minor eadem rōne: vl opꝫ di
cere in maiori/ nulla. a. eēntia diuina gn̄rat: ⁊ tunc ma
ior erit falſa. Et inſuꝑ variat appellatio. Un̄ ſic cōclu-
dendum ē/ ergo pater non eſt eēntia diuina generās. Ubi
ponitur medium non ſub ratione medij. Et hoc etiam
ſeruari debet in terminis creaturarum. Unde ex iſtis
premiſſis/ omnis homo ē albus: ſortes eſt homo/ debꝫ
concluſio hec inferri/ ſortes ē hō albus: licet hoc nō cō
muniter fiat/ ſed non aſpicitur hoc/ vel quia raro dat
inſtātia in creaturis: vl quia nō ibi ponitur pond⁹ dif-
ficultatis: vl q2 concluſio in qua nō ponit ly hō ſumit
vice illius in qua ponitur.

SEd cōtra ea que dicta ſunt/ ſic arguitur.
Primo ſic/ bene valet: null⁹ pr ē fili⁹/ eēntia diui-
na ē pr/ ergo eēntia diuina nō ē fili⁹ (ſumpto ly pr incōple
te qd̄ ē mediū: ⁊ ly fili⁹ qd̄ ē maior extremitas ꝯplete) ⁊
tamē medium nullibi complete diſtribuit/ ergo dicta nul
la. Quod bn̄ valeat pꝫ: quia nō dabit antecedēs verū
⁊ ꝯn̄s falſum.

¶ Ad hoc dr/ p̄mo duas hic eē ꝓprietates. Prima
ꝙ addit ſignū vle tꝰo ſingulari quale eſt ly pater. Ex
quo ſumitur tantum pro perſona patris. Niſi forſan
ſumatur pro omni illo quod dicitur pater in diuinis
⁊ humanis. Secunda eſt ꝙ ly fili⁹ ſtat ꝓ alijs pſonis
diuinis a filio nō appoſito aliquo ſigno id denotante.

¶ Dicit ſcd̄o ꝙ admiſſis incongruitatibus. ⁊ ad eas
non aſpiciendo negari poteſt aīs: ⁊ ad eius ꝓbationē
diſtinguitur: ꝙ nō detur antecedēs verū ⁊ ꝯn̄s falſum
vel ratione medij vniti cum extremitatibus: ⁊ ſic nego
vel propter maioris impoſſibilitatem in qua ly pater
diſtribuitur complete: ⁊ ſic concedo: ſed non ſufficit/
vt ſupra dictum eſt. Abſolute tamen dico tales propo
ſitiones non eſſe admittēdas/ niſi ponat ly. a. vel aliud
ſignum vt dictum eſt.

¶ Secundo arguitur/ non valet/ omnis ho
mo eſt in predicamēto: ſed deus ē homo/ ergo de⁹ ē in p̄di
camēto: ⁊ tn̄ arguit in darij: igitur: ꝙ nō valeat pꝫ: quia
aīs eſt verum: vt videtur ⁊ ꝯn̄s falſum: vt pꝫ ex. D. S.
p̄ma. p. q. 3. ar. 5. igitur.

¶ Ad argumētū dr (quo ad id qd̄ ꝑtinet ad hāc mate
riā) ꝯn̄am eē bonā: ſi mediū ꝯplete diſtribuat: ⁊ ly hō
ſtet vtrobiq; eodē modo/ ⁊ ſeruet appellatio. Unde di
cit quod maior pōt habere duplicē ſenſum. Unus ē/ ꝙ
oē ſuppoſitū ſpēi hūane rōe ſuppoſiti ſit i p̄dicamēto: ⁊
ſic ē falſa. Ali⁹ ē/ ꝙ oē tale ſuppoſitū rōe forme hūane/
ſit in predicamento: ⁊ ſic eſt vera.

¶ Sed contra in eo ſenſu quo maior eſt vera/ etiam

minor eſt vera ⁊ conſequens falſum / ergo ſolutio inſufficiens. ¶ Ad hoc dicitur / quod tunc conſequentia eſt nulla: eo quod varietur appellatio. Nam ly eſſe in predicamento appellat ſupra ly homo tunc formaliter in antecēdēte ⁊ in ꝯſequente ſupra ly deus etiam formaliter ⁊ ſic variatur appellatio / ⁊ per conſequens oportet concludere: ergo deus homo eſt in predicamento. Dictum eſt ergo quo ad id quod pertinet. ⁊c. Nam non oportet hic diſputare an ſit verum deum eſſe in predicamento / necne. Videat qui voluerit doctorem ſanctum prima parte: vbi ſupra: ⁊ ibidem doctiſſimum cardinalem cayetanum: ⁊ petrum de bergamo in ꝯcordātijs. Si vero q̄ras quis illorū ſenſum ſit ꝓprior Dicitur ꝙ primus / vt patet in paruis.

¶ Tertio arguitur / non valet / nulla eēntia diuina ē differens a patre: omnis filius ē differēs a patre: ergo filius non ē eſſentia diuina: ⁊ tn̄ argr̄ i ceſare: igit. Et volo oēs t̄mīos tā ꝑſonales q̄ eēntiales ſumi in cōplete: ſed totale mediū. ſ. totū hoc differēs a patre volo teneri complete.

¶ Pro huius argumenti ſolutione ſciendū (prout dictum alibi ē) nomen adiectiuum poſitum in predicato poſſe teneri adiectiue ⁊ ſubſtantiue. Et quādo ſumitur adiectiue tunc ſemper appellat formaliter ⁊ conſtituit predicationem formalem. Quando vero ſumitur ſubſtantiue / pōt materialiter appellare ⁊ conſtituere predicationem identicam Tunc dicitur: ꝙ ſi in maiori dicti ſillogiſmi ſumat̄ ly differens primo modo. a. eſſe veram: eo ꝙ ly differēs appellat ſupra ly eēntia: cui⁹ vitas pꝫ p exponētes / ⁊ ſimilr̄. b. q2 ly differēs appellat ſupra li fili⁹. ⁊ ꝯclo falſa: ⁊ ſic ſillogiſm⁹ ē nullus. Cuius ratio ē / quia itur contra generale fundamētum. Nam premiſſe verificātur pro diuerſis ⁊ diuerſimode ratione diuerſe appellationis ipſius medij: q̄ appellationis mutatio eſt defectus particularis: qui etiā impedit ſi mutetur in premiſſis ſolum / ſi ratione ipſi⁹ mutationis premiſſe valeāt verificari pro diuerſis. Et aduertemꝰ ſumere ly diuerſis large. Nam in diuinis non poſſumus dicere vnam perſonam eſſe ab alia diuerſam nec ab eēntia / proprie ſumēdo ly diuerſam. Sumitur ergo hic large prout dicit diſtinctionem rationis: vel aliquid aliud ſufficiens ad variandum veritatem vel falſitatem propoſitionum. Nam hec eſt vera / pater generat / ⁊ hec ē falſa / deitas generat. Si vero ly differens teneat̄ ſubſtātiue ⁊ identice / ita vt ſenſus ſit / eſſentia diuina eſt aliquid differens a patre / ſumpto ly aliquid ꝑſonaliter / ⁊ ſi hoc fiat in ambabus premiſſis / tunc. a. eſt falſa ſicut ⁊ concluſio: ſed hic ſenſus non fit ex rigore locutionis: ideo bonum eſſet apponere aliquod ſignum (vt ſupra dixi: Unde doctor ſanctus dicit iſtam eſſe falſam / eſſentia diuina eſt generans / licet gloſa ſupra illam decretalem de ſumma trinitate ⁊ fide catholica / dicat illam eſſe veram / ſi ly generans teneatur ſuſtātiue / falſa vero ſi adiectiue: quia doctor ſanctus loquutus eſt in rigore ſermonis / ac proinde non contradicit gloſe conditionaliter loquenti. Poſſet etiam dici vt ait quidam doctor / ſillogiſmū ſimpliciter eſſe nullum / ſumptis terminis vt inter arguendum dictū eſt: eo ꝙ partes medij non diſtribuūt̄ complete licet medium ſic diſtribuatur.

¶ Sed contra hoc replicat ipſemet ⁊ bn̄ ſic. Mediū accipitur vnice igitur non ad partes ſed ad totum aſpiciēdum ē / q̄quouis modo capiant̄ ꝑtes nō impedit: ſi tamen totum perfecte diſtribuatur.

¶ Ad hanc replicam reſpondet ipſe hoc eſſe verum quando determinabile eſt terminus poſitiuus / non autē ſi negatiuus: aut negationem includēs. Unde dicit hunc ſillogiſmum nil valere / nulla eſſentia diuina eſt non pater / omnis filius eſt non pater: ergo filius eſt eſſentia diuina / ſi ly pater ſumatur incomplete / quamuis totum illud / non pater ſtet complete / eſſet autem bonus ſi / ly pater / ſtetiſſet complete. Hec autem ſolutio mihi ſatis voluntaria apparet. Quid enim refert determinabile eſſe negatiuum aut negationem includere: vl' poſitiuum ad hoc vt modo partes reſpiciamus modo non? preſertim cum de ratione acceptionis vnice ſit vt ſolum ad totum reſpiciatur ⁊ non ad partes. Ideo aliter mihi videtur dicendum. Unde diſtinguo de ly pater / quia aut ſumitur formaliter vel identice. Si formaliter / maior eſt falſa / quod patet. Bene enim valet / nulla eſſentia diuina eſt non pater: ergo omnis eſſentia diuina eſt pater. Conſequens eſt falſum ſi predicatio ſit formalis / ergo ⁊ antecedens. Quod conſequens ſit / vt ſic / falſum patet / quia ſenſus eſt / quod natura diuina vt ſic informetur paternitate: ⁊ ſic patet quod falſum eſt. Si vero ly pater ſumatur identice / minor eſt falſa. Nam ly pater ſumpto identice / idem ſonat quod res que eſt pater: ⁊ tunc ſenſus minoris eſt / omnis filius eſt non res que eſt pater: immo eſt res que eſt pater / ſcilicet / eſſentia diuina. In preſenti non curaui adnotare / an proprie vel improprie diceretur / omnis filius / omnis eſſentia / quia difficultas circa hoc / tacta eſt ſupra.

¶ Aliam ſolutionem dat prefatus doctor argumento / ſcilicet / quod ſi reducatur ad ferio perimpoſſibile / medium non diſtribueretur complete: quia erit tunc medium quod nunc ē maior extremitas. Sed ipſemet in alio ſillogiſmo / ⁊ alij logici dicunt / hoc non eſſe inconueniens / dum tamen mediū teneatur complete in ſillogiſmo reducendo.

¶ Quarto arguitur / non valet / omnis eſſentia diuina eſt perſona / a. perſona non eſt perſona: ergo. a. ꝑſona non eſt eſſentia diuina: ⁊ tamen argr̄ in baroco: ⁊c. ꝙ nō valeat pꝫ: quia aīs ē verū ⁊ ꝯn̄s falſum: vt oēs logici confitentur.

¶ Ad argumentum quidam reſpondent aſſerentes in hoc ſillogiſmo non poſſe aſſignari defectum / ſed bene in illo ad quem reducitur in barbara. Reducitur enim ad hunc / omnis eſſentia diuina eſt perſona: omnis perſona eſt. b. eſſentia diuina: ergo omnis perſona eſt. b. perſona. In quo liquet argui a confuſa ad determinatam. Nam ly perſona in maiori ſtat confuſe: ⁊ in conſequente determinate. ¶ Sed contra / dicet aliquis / quia hoc eſt cum connexione medij ſtantis determinate: igitur non obſtat. ¶ Ad hanc replicam tenentes terminos diuinos nullo pacto eſſe eiuſdem forme cum t̄mis creaturarum dicunt / illud eſſe verum in terminis creaturarum / non autem in diuinis. Sed hoc communiter non tenetur de quo dictum eſt ſupra. Ideo alij dicunt / non licere in creaturis arguere a confuſa ad determinatam / etiam medio ſtante determinate. Et ratio eos mouens ſolum ē hec / ſcilicet quia ſic arguitur in illo ſillogiſmo facto in barbara / qui tamen (vt viſum eſt) non valet ⁊ cum talis ſit eiuſdem forme cum terminis creaturarum / ſequitur in creaturis talem conſequentiam ſolum eſſe materialem bonam / ⁊ nullatenus formalē. Alij tenentes ꝓfatum ſillogiſmū factū in barbara eē nullum: ea

dem ratione ſcilicet/quia arguitur a confuſa ad deter-
natam/aſſignāt etiam in ſillogiſmo facto in baroco ſic
dicentes. Sicut eſt peculiaris defectus in diuinis ar-
guere a confuſa ad determinatam/medio vbi non di
ſtribuitur determinate ſupponente quando nomen
eſt eſſentiale/ita eſt peculiaris defectus quod medium
perſonale in premiſſa negatiua diſtributum in ordi-
ne ad extremitatē ſit. Item confuſe/ſtet confuſe in affir
matiua quando eius extremitas eſt nomen eſſentiale
¶ Sed he ſolutiones mihi videntur voluntarie ⁊
inſufficientes. Mirū enim videtur poſſe inſtari/quā-
do arguitur a confuſa ad determinatam medio ſtan-
te determinate/qualiter ſtat in ſillogiſmo facto ī bar-
bara. Nā ſi minor extremitas diſtributiue ſumpta/ve
rificatur de vno ſuppoſito determinato medij/⁊ eadē
ſunt ſuppoſita medij ⁊ maioris extremitatis: cum ma-
ior propoſitio ſit vera: vt quid minor extremitas non
verificabitur de vno ſuppoſito maioris extremitatis ī
conſequente? Teneo igitur non eſſe inconueniens ta-
liter arguere. Ex quo etiam ſequitur non eſſe inconue
niens arguere in baroco vt arguebatur. Conſequen-
tia patet/quia iſte defectus poſitus/eſt intrinſecus in
baroco/quia ſibi correſpondet predictus intrinſecus
in barbara/ſcilicet a confuſa. ⁊c.
¶ Ideo ad argumentum reſpondeo diſtinguēdo ma
iorem/quia vel termini in antecedēte ⁊ cōſequēte ſu-
muntur eodem modo: vel diuerſimode. Si ſecundum
conceditur maior ⁊ negatur minor. ſ. quod ſit in baro
co. Nam variatur appellatio: vt ſtatim dicetur. Si pri
mum negatur maior: ⁊ quando dicis antecedens eē ve
rum ⁊ conſequens falſum/nego antecedēs. Et ratio ē
nam vel maior propoſitio ſumitur prout eſt predica-
tio formalis: ⁊ tunc nego illam: Nam habet vnam de
cendentem falſam ſub ly eēntia ſumpto cōplete/debe
mus. n. deſcendendo plures deſcendentes formare/
quarum alique ſunt falſe. Primo/eſt falſa illa in qua
demonſtratur eēntia diuina ſub conceptu abſoluto.
Secundo/eſt falſa illa in qua demoſtrantur due pſone
ſic dicendo/he res que ſunt eēntia ſunt pſona. Tertio
eſt falſa illa in qua demonſtrantur tres pſone. Dicitur
ergo quod ille in quibus dmonſtrantur plures perſo
ne ſunt falſe/⁊ illa deſcendens in qua demonſtratur
eēntia vt ſic. Nam eēntia vt ſic/non eſt perſona/quia
ſi vt ſic eēntia eſſet perſona: vnica tantum eēt pſona in
diuinis ⁊ abſoluta vt ponunt iudei ⁊ alij infideles qđ
eſt hereticum. Conſequentia tenet/quia tantum vni-
ca eſt eſſentia ⁊ abſoluta. Unde diſtinctio rationis que
eſt inter eſſentiam ⁊ perſonas ſufficit ad hoc quod ali
quid negetur de perſonis/quod non negatur de eſſen
tia: ⁊ econtra. Unde tam pre oculis habenda eſt in di
uinis diſtinctio rationis: ꝙ in creaturis realis: ⁊ ſic pa
tet qualiter ſic/non datur antecedens verum ⁊ conſe
quens falſum. Si vero in maiori ſit identica: ita vt ſit
ſenſus/omnis eſſentia ē ens quod eſt perſona: ſub eo
dem ſenſu concluſio erit vera. Nam ſenſus erit/om-
nis perſona eſt. b. ens quod eſt perſona: vbi ſub ly ens
dabitur vna deſcendens vera illa. ſ. vbi eſſentia demō
ſtrabitur. Nec etiam dabitur inſtātia ſi in. a. dicas/om
nis eſſentia eſt perſona vel pſone: qꝛ eadē diſtinctio-
ne ſolui poteſt.

¶ Et ſciendū vltra/ ꝙ proprie ſenſus pre-
fatarum propoſitionum ſunt ſenſus quod faciliſit ſum-
ptis predicationibus formaliter ⁊ non identice: ideo
bonum eēt apponere aliquod ſignum illud denotās:
nec refert plures ſanctos vſos fuiſſe propoſitionibus
identicis abſqꝫ talium ſignorum dictorum appoſitio-
ne. Nam eorum dicta non carpere ſed reuerenter ex-
ponere debemus. Aliorum autem non ſic/non enim
eque tenemur reuereri eos de quorum ſanctitate ⁊ ſa
pientia liquido conſtat: ⁊ eos quibus aut vnum aut
alterum nec dicam vtrumqꝫ deeſt. Conſimiliter dica-
tur de hoc paralogiſmo in bocardo/ſcilicet/a. perſo-
na non eſt perſona: omnis perſona eſt. b. eſſentia/ergo
eēntia non eſt perſona: Nam ſumpta concluſione for-
maliter vera eſt. Inſuper minor propoſitio non ē ve-
ra/niſi improprie. Ad hoc enim quod predicatio pro
prie ſit vera/oportet non ſolum quod predicatum ⁊
ſubiectum idem ſignificent: ſed quod predicatum ex
modo ſuo ſignificandi non excludat aliquid quod ſub
iectum includit: vel econtra ſecundum modum ſigni-
ficandi vt ſupra dictum eſt. Unde oportet extrema di-
cere eandem rem ⁊ eodem modo ſignificatam. Pro
quo videatur. D. S. prima pte. queſtione. 39. articulo
quinto. Et ratio eſt/quia hec eſt condemnata/eſſentia
generat/iſta exiſtente vera/deus generat: ⁊ tamen ſub
iectum vtriuſqꝫ important eandem rem licet diuerſi-
mode ſignificatam. Si autem predicatio in conſequē-
te ſit identica variatur appellatio: cum in antecedēte
ſtet ly perſona formaliter: ⁊ ſi vis vt ſtet identice/appo-
ne ſignum/⁊ tunc erit falſa/quia eius contradictoria
erit vera.
¶ Contra hoc replicatur: non valet/a perſona non ē
perſona/omnis perſona eſt. b. deus: ergo deus nō eſt
perſona: ⁊ tamen nullus defectus committitur: igitur.
¶ Ad hanc replicam reſpondetur hic argui a non di
ſtributo ad diſtributū ex pte de ly deus virtualiter: ſecun
dum mentem doctoris: S. vt patet ex ſupradictis/niſi
velis cōſequēs facere hunc ſenſum/aliqua res que eſt
deus non eſt perſona: vt poſſit eſſe vera ꝓ eēntia ſub
conceptu abſoluto abſtrahente a perſonis: ⁊ tunc o-
portet ponere ly. a. vel aliud ſignum vt dicatur ſic/ꝙ
a. deus non eſt perſona: vt non confundatur ſed vt fa
ciat quod dictum eſt. Et hec ſolutio (vt liquet) poteſt
etiam dari alteri ſillogiſmo contra quē ē hec replica.
¶ Sed acriter replicatur contra hoc. Non valet/oīs
deus eſt perſona vel perſone: ⁊ omnis pſona eſt. b. deꝰ
ergo omnis pſona eſt. b. perſona vel perſone: ⁊ volo ꝙ
b. faciat totum diſiunctum cathegorematice ſtare de-
terminate: ⁊ tamen ſi predicta vera ſunt/nullus com-
mittitur defectus: igitur ⁊c. ¶ Ad hanc replicem que
certe magis vrget dicitur etiam/quod ſi maior com-
plete diſtribuatur eſt falſa. Ad cuius veritatem requi
ritur quod omnis res que eſt deus ſub quocunqꝫ con
ceptu/ſit perſona vel perſone: ⁊ ſimiliter quod omnes
res que ſunt deus etiam ſub quocunqꝫ conceptu ſint
perſona vel perſone: ⁊ hoc eſt falſum. Nam ly res ſu-
mitur ꝯmuniſſime. Unde ſtat pro re que eſt deus: ſiue
ſub conceptu abſoluto: ſiue ſub cōceptu relatiuo: ⁊ ſic
ly res verificatur de eſſentia/etiam in abſtracto: qꝛ iſta
eſt vera/eſſentia vt eſſentia eſt res: ⁊ tamen eſſentia (vt
dictum eſt) non eſt perſona/⁊ eadem ratione nec perſo
ne/ſumpta predicatione formaliter. Similiter bene va-
let/omnis res que eſt deus eſt perſona vel perſone/eſ
ſentia ē res que eſt deus: ergo eēntia eſt perſona vel p-
ſone: conſequens eſt falſum: ergo ⁊ antecedens: nō mi
nor ergo maior: ⁊ illa maior eſt ſenſus illius. ſ. omnis
deus eſt perſona vel perſone: ſi complete ſtat prout de
bet: igitur. Unde maxime reſpiciendū eſt ad quas res
⁊ ſub quibus conceptibus deſcendamus. Si vero pdi

cationes ſunt identice ſolutio pʒ ex dictis.

¶ Quinto arguitur / non valet / omnis homo eſt pſona: pater ꝛ filius non ſunt pſona: ergo pater ꝛ filius non ſunt homo: ꝛ tamen arguit in baroco: igitur ꝙ non ſequatur pʒ: in caſu quod pater ꝛ filius ſiml' aſſumant eandē numero humanitatem. De veritate an tecedētis conſtat: ſed ꝯñtis falſitas pʒ p. D. S. 3. par. in q. 3. art. ſexto. vbi dicit hāc propoſitionem / eſſe verā pater ꝛ filius ſunt vnus homo in illo caſu: qd pʒ quia ſunt hō: ꝛ ſi ſunt hō / ſunt vnꝰ homo. Nam ſecundum philoſophum idem ſunt homo ꝛ vnus homo.

¶ Pro huius argumēti ſolutione ꝛ aliorum in quibus termini formaliter ſignificātes creaturas ſupponunt ꝓ deo / habenda ē p̄re oculis cautela hec / ꝙ ſi illa natura creata quam ſignificat talis terminus ponatur aſſumpta tātum ab vnica pſona diuina / idem erit iudicium de ſillogiſmo vbi talis terminus ponitur / ꝛ de illo vbi ponitur terminus diuinus ſignās perſonam que talem creaturam aſſumpſit. Si vero ponat talem naturam vnam numero eē aſſumptam a duabꝰ vel ab omnibus tribus pſonis vel a natura diuina vt natura ē ꝛ non ab aliqua pſona (quorum ſecūdum an poſſibile ſit nec ne / nō eſt p̄ſentis inſtituti determinare) tūc idem iuditium ē habendum de tali termino ꝛ de termino eſſentiali diuino. Et intelligo idem eē iudicādum non omnino / ſed quoad bonitatem vel malitiā cōſequentie cognoſcendam. Et intelligo de terminis ſignificantibus naturam quādo valent ſupponere pro deo: vt dictum ē: quod dico / quia ly humanitas nō ſupponit pro filio dei / ſed bene ly homo. Si igitur velis videre an p̄fatus ſillogiſmus ſit bonus / loco illius termini homo pone ly deus: dicens ſic / omnis deus eſt pſona: pater ꝛ filius non ſunt pſona: ergo pater ꝛ filius nō ſunt deus: qui ē bonus: ſi ly deus teneatur vniformiter in añte ꝛ ꝯñte. Nam ſi in maiori diſtribuatur ꝓ ſuppoſito ſtricte ſumpto ꝛ pro ſuppoſito large. ſ. pro natura diuina: vt ſic / in cōcreto maior ē falſa ſicut concluſio. Nā deus / vt deus ē vnus numero nō ē pſona. Vnde ſi deꝰ vt ſic eēt pſona ſequeret tātum vnam eſſe perſonam numero in diuinis / quod eſt hereticum: ꝛ iſte ſenſus exigitur hic. Si autem aliquis velit vt ſtet tātum pro pſona vel ſuppoſito ſtricte quod eſt de nouo imponere vocabula / apponat aliquod ſignum i antecedēte ꝛ ꝯñte: ꝛ tūc ꝯñs erit verum / quia ſenſus erit ꝙ pater ꝛ filius non ſunt vna pſona diuina. Et hoc dicitur pro aliis ſillogiſmis: ſed pro p̄mo dicit ampliꝰ ꝙ ſignatis duabus pſonis ſimul hec ē falſa / iſte res q̄ ſunt deus ē perſona. Nam ly deus ſupponit pro qualibet pſona diuiſim: ꝛ pro omnibus ſimul. Dicitur ergo ꝙ maior prefati ſillogiſmi ē falſa in caſu dicto. Nā ſignatis patre ꝛ filio hec ē falſa / iſte res q̄ ſunt homo ſunt perſona.

¶ Sexto non valet / omnis perſona diuina eſt deus: ſed deus eſt trinitas: ergo omnis perſona diuina eſt trinitas: ꝛ tamen arguitur in quarta figura / nullo errore commiſſo: ergo. Forte dices medium nullibi diſtribui. ¶ Sed cōtra / volo ꝙ ly deus ſtet tantū pro natura diuina in cōcreto / tunc ſecundum dicta nō dʒ diſtribui / ſed tenebit virtualr expoſitorie: ꝛ tñ dat añs verum ꝛ ꝯñs falſum / ergo.

¶ Ad hoc bene reſpōſum ē vſqꝫ ad replicam: ad quā dr / nō eē negatum nō debere diſtribui: ſed ꝙ ſi debʒ diſtribui debet apponi ſignum denotās ipſum accipi ꝓ pluribus ſuppoſitis abſqꝫ multiplicatione. Dicit amplius ꝙ ly deus non poteſt eē medium ſillogiſmi expoſitorii nec formalr: nec virtualr: niſi addatur ſibi aliquid. Et ratio eſt / quia ex modo ſuo ſignādi pōt ſtare ꝓ natura ꝛ ſuppoſitis proprie. Non ſic aūt eſt in ly eſſentia diuina: eo ꝙ ly eētia ex modo ſignificādi habet quod tantum ſtet pro natura vt ſic / que ſingulariſſima eſt.

¶ Septimo nō valet / nulla perſona eſt trinitas: ꝛ omnis deus eſt trinitas / ergo nulle pſona eſt deus: ꝛ tamen arguitur in prima figura indirecte. ſ. in celātes: igit. Quod non valeat pʒ: q2 añs ē verū ꝛ conſequēs falſum / ſumpto ly deus incomplete. Si forſan dicas tūc minorem eē ineptam: quia tūc non ſtat niſi ꝓ natura in concreto que vnica eſt. ¶ Cōtra remoto ly omnis a minore nullus reſtat defectus: ꝛ adhuc nō valet. Si forte dicas argui a nō diſtributo ad diſtributū ex p̄te de ly deus. Cōtra / quia in ꝯñte nō diſtribuitur virtualiter. Amplius quādo ſic ſumitur terminus in rigore nō refert preponere aut poſtponere negationē vt ſupra dictū ē. igit ſolutio nulla.

¶ Ad hoc argumētum dicitur / ſillogiſmum eſſe nullum / niſi minor extremitas diſtribuatur complete addito aliquo ſigno id denotāte. Et ratio eſt / quia arguitur a non diſtributo ad diſtributum. In rigore enim ly deus in ꝯñte denotat negari de pſonis ꝓ quibus ſignificatis p̄mo vt ex ꝯñti: eo ꝙ negata natura diuina p̄ſertim in concreto negant ſuppoſita.

Quarto queritur / An ſillogiſmi expoſitorii valeāt conſtitui ex t'ris diuinis: ꝛ probat ꝙ non.

¶ Primo / nō ſequitur / pater generat: ꝛ p̄r eſt eſſentia diuina: ergo eētia diuina generat: igitur.

¶ Secundo / non valet / hec eētia non generat: ꝛ pater generat: ergo pater nō ē hec eētia.

¶ Tertio / nō valet / hec eētia eſt pater: ꝛ hec eētia ē filius: ergo filius ē pater: ꝛ tamen in omnibus iſtis arguitur expoſitorie igitur.

¶ Sed cōtra / termini diuini perſonales diſcreti ſicut ly pater / ly filius / ſunt eiuſdem forme cum t'ris creaturarum. Si igitur talibus ſumptis pro medio nihil ſequitur ſillogiſtice: ergo nec ſequetur ſi termini creaturarum pro modo ſumantur: quod eſt contra logicos.

¶ Pro huius queſtionis elucidatione neceſſarium eſt enodare robur illius dicti philoſophi. Quecunqꝫ ſunt eadem vni tertio / ſunt eadem inter ſe / qd eſt principium regulatiuum ſillogiſmi expoſitorii affirmatiui. Sunt autem tot limitationes ꝛ gloſe circa illud vt nunquam finem habeant. Limitāt enim illi quidam ſic. Quecunqꝫ ſunt eadem vni tertio ſingulari ꝛ actu / ſunt eadem inter ſe. Dicitur ſingulari / quia homo ꝛ equus ſunt eadem animali ꝛ non inter ſe. Dr actu / q2 duo cōtraria ſunt in potētia i vno ſubiecto: q̄ tñ non ſunt eadem inter ſe.

¶ Alii dicunt illud principium eē verum: ſi reddat ſenſum equiualentem vni de omni / ſin autem non. Senſus autem vni de oī equiualēs ē iſte. Quecunqꝫ ſunt eadem vni tertio ꝛ cuicūqꝫ rei q̄ ē illō tertiū talia ſunt eadem inter ſe.

¶ Alii dicunt / ꝙ ſi ly vni tertio ſumatur talr ꝙ equiualeat vni diſtributiōni complete / maxima eſt vera

ſin aũt non. Voluit itaqȝ dicere illam maxima eẽ veram in hoc ſenſu. Quecunqȝ ſunt eadem omni rei q̃ ẽ aliquod tertium ſunt eadem inter ſe: alias principium eſt falſum: ⁊ hic ſenſus ⁊ immediate p̄cedens nõ differunt niſi vocaliter.

¶ Tres vero limitationes ponuntur a. D. S: Prima eſt. Quecunqȝ ſunt eadem vni tertio ſunt eadẽ inter ſe/ quantum ad id in quo ſunt eadem cum tertio. ¶ Secunda eſt. Quecũqȝ ſunt eadem vni tertio ſunt eadem inter ſe: vel ſaltem id quod eſt idem vni eorum eſt reliquum. ¶ Tertia ẽ. Quecunqȝ ſunt eadem vni tertio/ re ⁊ ratione ſunt eadem inter ſe: nõ autem ſi ſunt eadem vni tertio re tantum. Prima ponitur: p. ſent. d. 33. q. 5. articulo primo ad ſecundum. Secunda ponitur de poten. q. 8. articulo ſecũdo ad decimum. Tertia ponit̃ prima. p. q. 28. ar. 3. ad primum. Alia eſt limitatio quam ponit capreolus: ⁊ ponitur ab eo ſic. Quecunqȝ ſunt eadem vni tertio adequate/ ſunt eadem etiã inter ſe: non autẽ ſi ſunt eadem vni tertio inadequate. Nunc autem pater ⁊ filius non ſunt idem adequate quod eſſentia diuina. Nam eſſentia ſic eſt filius vt non ſit tãtum filius/ ſed etiam pater. Et idem põt dici ꝺ patre ⁊ filio ⁊. ſ. ſ. diuiſiue ſumpto ly ⁊ in copulato ſicut debȝ ſumi. Et hoc voluit dare intelligere D. ſ. in expoſitionib⁹ p̄dictis. Põt ẽt ⁊ al̃r iſinuari mens S. per hec verba. ſ. Quecunqȝ ſunt eadem vni tertio incommunicabili per identitatẽ/ ſunt eadẽ inter ſe. Etiam iſto modo ſaluatur principium in lumine naturali abſqȝ preiuditio fidei. Et ſimiliter mens philoſophi. Nam cum ip̄ nuſquam vidiſſet vnicam naturam real̃r ⁊ numerice eſſe in diuerſis ſuppoſitis protulit illud principium/ propterea quod vt expoſitum eſt/ eſt veriſſimum. ¶ Et confirmatur hanc fuiſſe eius intẽtionem/ eo quod dixerit in prioribus medio exiſtente hoc aliquid neceſſe eſt extrema ꝯiungi. Hoc aliqd vocãs id quod omnimode eſt ſingulare. i. incommunicabile. Nam ſi ſit cõicabile: non ſolum eſt hoc ſed ẽt hec ſumpto ly hec perſonal̃r.

¶ Iſtis habitis dicitur primo/ ꝙ nullus terminus eſſentialis preſertim in concreto ſumptus valet eẽ medium ſillogiſmi expoſitoꝛij. Ratio eſt quia talis terminus ex modo ſignificandi habet quod ſupponere poſſit pro natura ⁊ pro perſona in concreto proprie ⁊ formal̃r. Nam hec predicatio eſt ꝓpria ⁊ formalis/ pater eſt deus: ⁊ iſta/ deus eſt bonus: ⁊ prima verificatur pro perſona: ⁊ ſecunda pro natura ⁊ pro perſonis. Dictum eſt preſertim in concreto ſumptus/ quia ex abſtracto formal̃r ſumpto valet fieri ſillogiſmus tenens virtualiter expoſitorie: vt ex ſupradictis patet. Fere autem omnes dicunt oportere medium ſingularizari complete ad hoc ꝙ ſillogiſmus teneat expoſitorie. Unde dicunt hunc eſſe bonum ſillogiſmum. ſ. hec eſſentia ẽ pater: ⁊ hec eſſentia ẽ filius: ergo filius eſt pater/ ſi ly eẽntia ſtet complete. ſ. vt ſenſus maioris ſit/ quicquid eſt eſſentia eſt pater: ⁊ minoris/ quicquid eſt hec eẽntia eſt filius. Sed in hoc ſenſu nõ video quare magis talis cõſequẽtia ſit ſillogiſmus expoſitorius: q̃ ex terminis communibus. Non enim refert dicere/ q̃cquid eſt eſſentia vel quicquid eſt hec eſſentia: cum eẽntia talis ſit vnica. Amplius ſi ly eẽntia habet aliq̃d termini communis illud eſt ratione ꝑſonarum/ que ĩ p̄fato ſenſu ſumũtur diſtributiue: ac proinde non ſillogizatur ſub ly eſſentia/ ſecũdum quod habet aliquid termini ſingularis: ſed vt ẽt hẽt aliquid t̃i communis.

¶ Alius doctor dicit/ ꝙ nõ poſſumus ſillogizare ſub ly eſſentia/ ſed bene ſub iſto aggregato/ res que eſt eſſentia/ ſic dicendo/ hec res que eſt eſſentia eſt pater: ⁊ hec res que eſt eſſentia eſt filius: ergo filius eſt pater. Nam ſi demonſtres vtrobiqȝ patrem minor eſt falſa: ſi filium maior erit falſa: ac ꝓinde non dabitur antecedens verum ⁊ cõſequens falſum. Hoc dictum verum eſt: addendo tamen quod ly res ſumatur ꝑſonaliter/ quia ly res cum ſit tranſcendens poteſt dici de eẽntia ⁊ de perſonis. Sed quicquid ſit de hoc videtur mihi ꝙ etiam ſub ly eſſentia poteſt ſillogizari expoſitorie ⁊ nõ dabitur añs verum ⁊ ꝯñs falſum/ ſi predicationes in añte ⁊ ꝯñte ſint eedem. ſ. aut vtrobiqȝ formales/ aut vtrobiqȝ identice/ aut proprie vel improprie: vt ex dictis patet. Unde ſi p̄miſſe ſupradicti ſillogiſmi ſumãt̃ formaliter ambe ſunt falſe/ ſi vero identice vere ſunt. ſed tunc nõ bñ cõcluditur (vt ſupra dictum eſt) ſed dȝ concludi. b. filius eſt. b. pater: vel ſic: eſſentia que eſt filius eſt pater. Nec poteſt aliquis dicere/ hoc eſſe refugium in hac materia. Nam peto ab hoc dicente ſolutionem huius paralogiſmi/ hec eſſentia eſt actio ⁊ hec eſſentia eſt paſſio: ergo actio eſt paſſio/ demonſtrando eſſentiam caloris fluentis ab eſſe imperfecto ad perfectum: in quo añs eſt verum ſecundum philoſophum ⁊ oẽs peripateticos ⁊ ꝯñs falſum. Eſt ergo danda eadẽ ſolutio vt ſupra dictum eſt.

¶ Sed contra arguitur/ etiam ſi premiſſe ſumantur identice/ non debet ſic concludi igitur ſolutio nulla. Hoc patet/ quia dictum eſt ſic eſſe concludendum: eo ꝙ hec propõ. b. filius eſt. b. p̄r/ facit hunc ſenſum/ res que eſt filius: eſt res que eſt pater: vbi ly res ſtat pro eſſentia vt ex dictis patet: ſed hoc non videtur verum/ quia tunc decretalis dicẽs eſſentiam diuinam eẽ patrem ⁊ filium identice nihil aliud diceret/ q̃ ꝙ eſſentia diuina eſt eſſentia diuina.

¶ Ad hoc dicitur ꝙ cõſequẽtia eſt nulla. Primo/ qȝ in hoc dicto/ eſſentia diuina eſt eſſentia diuina/ dicitur idem de ſeipſo ſub eodem conceptu: quod non fit in alia propoſitione. Secundo/ quia decretalis vult exprimere ꝙ non eſt ponenda quaternitas in diuinis: qꝺ ſatis exprimitur per hoc quod dicitur quod res que ẽ eſſentia non eſt quid diſtinctum realiter a tribus perſonis: Tertio dicitur/ amplius alium ſenſum poſſe dari/ ita vt non ſit ſenſus huius/ eẽntia eſt pater/ ꝙ eſſentia vt ſic/ informet̃ paternitate/ nec iſte/ eſſentia diuina eſt res que eſt pater/ ſumpto ly res eſſential̃r. Sed eẽt vnus alius in quo ly res ſumeretur ꝑſonaliter vel in qua ly pater ſumatur non ꝑ modum adiectiui/ ſed ſubſtantiui. Et finaliter qualitercunqȝ aliter ſumatur ſemper erit diuerſus modus predicationis in antecedente ⁊ cõſequẽte: ⁊ per conſequens aliquid debet poni in antecedente/ quando predicationes non fuerint formales/ ⁊ hoc idem etiam debet dici (vt ex dictis patet) etiam in creaturis: vt patet in argumento ꝺ actione ⁊ paſſione ⁊ motu ⁊ tenendo relationem non diſtingui a fundamento. Patet idem in hoc ſillogiſmo/ hec quantitas eſt equalitas: ⁊ hec quantitas eſt inequalitas: ergo inequalitas eſt equalitas: cuius antecedẽtis veritas patet: quia vna numero quantitas ẽ equalis: ⁊ inequalis reſpectu diuerſoꝝ/ opȝ ḡ cõcludere. b. inequalitas eſt inequalitas: vt ly. b. faciat ſtare terminũ pro quantitate ipſa/ vel ſic/ ergo hec quantitas que eſt inequalitas eſt equalitas.

¶ Item ſecundum opinionẽ platonis non valet/ iſte

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

homo eſt ſortes: ⁊ iſte homo eſt plato: ergo plato ē ſortes/ ſignata per ly iſte homo idea hominis: que dicebatur eſſe homo ꝑ ſe ⁊ predicari poſſe de quolibet indiuiduo vere. Multi dicunt ſenſiſſe platonem ideas eē in deo: ⁊ non eſſe quid creatum/ quod tamen an ſit verum ſic ſcilicet platonem ſenſiſſe impertinens eſt in ꝓpoſito. Concludendum ergo ē ſic/ iſte homo ꝙ eſt ſortes eſt plato. ¶ Dicitur ſecūdo/ ꝙ ſub terminis perſonalibus communibus ſicut ē ly perſona ly ſuppoſitum (ſumpto ly ſuppoſitum) ſtricte ſingulariʒando eos/ valebit ꝯñ a ſicut ſub aliis terminis communib⁹ ſingulariʒatis. ¶ Dr̄ tertio/ ꝙ ſub terminis ꝑſonalib⁹ diſcretis ſicut ly pater/ filius ſpiritus ſctūs valebit expoſitorie ſillogiʒari/ ſumptis tīs ꝓ ſuis ſignītis formalibus vt patere poteſt ex dictis.

¶ Sed cōtra predicta arguitur. Primo/ nō valet/ pater generat: eſſentia diuina eſt pater: ergo eſſentia diuina generat: ⁊ tñ arguit in prima figura ſine defectu igitur.

¶ Ad argumentum multi dicunt/ cōſequētiam eē bonam/ ſi ly pater ſtet complete ſingulariter ſcilicet/ vt illa maior equiualeat huic/ quicquid eſt pater generat: ⁊ conſimiliter dicunt de minori: ⁊ tunc ſicut ꝯſequēs ē falſum/ ita ⁊ concluſio. Sed hoc non eſt neceſſe: quia tunc potius eēt virtualiter ſillogiſmus ex terminis cōmunibus/ ꝙ͂ de medio ſingulari vt dictum eſt. dicitur ergo quod ſumpto ly pater formaliter ꝓ ſola perſona patris/ ſillogiſmus non habet defectum intrinſecum/ ſed extrinſecum: mutatur enim appellatio ex parte de ly generans. Añ dicēdū ē: ergo eſſentia ē pr̄ generans vt ſit p̄dicatio identica ſicut oportet eſſe ī minori: alioquin minor eſſet falſa.

¶ Secundo arguitur/ non ſequitur. hic pater non eſt filius: eēntia diuina eſt pater: ergo eēntia diuina non eſt filius: ⁊ tamen arguitur expoſitorie: igitur. Quod non ſequatur patet/ quia antecedens ē verum ⁊ ꝯſequens falſum: poſito ꝙ ly pater in maiori ſtet incomplete: ⁊ in minori complete: ⁊ ly eſſentia ſemper incomplete. ¶ Eſt quidā doctor cui hoc argumētum adeo magnam ingeſſit difficultatem/ vt ingenue fateatur ſe neſcire illud radicaliter ſoluere/ verum tamen laborans vt illud ſoluat/ dicit defectum ibi exiſtētem non poſſe in eo immediate videri. Unde neceſſe eſt vt eius. b. ſimplr̄ ꝯuerſa/ fiat vnus alius expoſitorius in tertia figura: ſic. ſ. hic pater non eſt filius: ⁊ hic pr̄ ē eēntia diuina: ergo eēntia diuina nō ē fili⁹/ hic añt nullus ē: eo ꝙ ſi reducatur ad darii per impoſſibile arguetur in darii ex puris ꝑticularibus: vt patet reducendo eum ſic/ omnis eſſentia diuina ē filius: hic pater ē eſſentia diuina: ergo hic pater ē filius. Sed hec ſolutio tam laborioſe data/ non videtur ſufficiens ſecūdum ipſum met doctorem/ qui in hoc ſillogiſmo/ ſcilicet/ omnis eſſentia diuina ē pater/ nullus filius ē pater: ergo null⁹ filius ē eēntia diuina (ſi medium ⁊ maior extremitas ſumantur incomplete) dicit duplicem eē defectum. Primus ē: quia medium nullibi equiualet vni de oī. Secūdus/ quia reducendo ad darii ꝑ impoſſibile etiam medium tunc nullibi diſtribuitur complete. Dicit amplius. Sed primus defectus melior ē: nam illo ſecluſo etiam ſecundo remanente cōſequētia eēt formalis.

¶ Aliter igitur videtur eē dicendum Et dico/ primo defectum eē/ q2 medium ſtat pro pluribus in premiſſa affirmatiua ꝙ͂ in negatiua. Nam maior ē negatiua/ ⁊ ly pater tantum ſtat pro perſona patris/ ideo negatur filius de eo: in minori autem affirmatiua ſtat ly pater pro re que ē pater. Unde ſtat pro eēntia diuina ⁊ ꝓ ꝑſona. Nec refert ꝙ eſſentia diuina ⁊ pater ſint idem realiter: nam ad hoc ſufficit ꝙ differant ratione. Unde eſſentia diuina ⁊ pater licet non ſint duo ſuppoſita phiſice/ poſſunt dici duo ſuppoſita grammatice ſeu logice ad quod ſufficit diuerſitas ſecundum modum ſignificandi. Et iſto etiam modo natura quelibet poteſt dici ſuppoſitum: vnde res que ē albedo/ ē ſuppoſitum illius termini albedo. Op3 ꝗ ſi medium nō ꝯplete ſtet ī vtraq͂/ quod ſaltem ſtet ꝯplete in negatiua. ¶ Secūdo dicitur/ ꝙ concluſio ē diſtinguēda: nā aut predicatio ē identica vel formalis. Si formalis/ vera ē concluſio ſicut ⁊ antecedēs. Si identica tunc variatur appellatio: eo ꝙ in maiori erat predicatio formalis. Unde ſi predicatio identica eēt vt faceret hunc ſenſum. ſ. hic pater non ē ens quod ē filius/ falſa eēt: nam pater ē eſſentia que ē filius: ſumo añt ly ens cōmuniſſime. ¶ Poteſt tertio dici ibi argui a non diſtributo ad diſtributū virtualiter: cum (vt dictum ē) de mēte. D. S. ⁊ capreoli ⁊ reuerendiſſimi hiſp. noſtri ſit/ ꝙ negatio poſtpoſita termino eēntiali/ eundem ſenſum reddit quem ſi ꝑponeretur vt eēt vniuerſalis diſtributio. Sed primus defectus abſolute facit conſequentiam non ſillogiſticam. Añ ſi iſte non remoueatur quantumcunq͂ nō poſſit dari antecedens verum ⁊ conſequēs falſum/ hoc non erit ex vi ſillogiſtice forme/ ſed aliunde. Non autē videtur mihi eſſe neceſſarium plura his argumenta proponere: eo quod ex dictis omnia que poſſunt fieri/ ſolui valeant.

Queritur quinto/ an conſequētia a conuertente ad ſuā ꝯuerſam: ⁊ ab affirmatiua ad negatiuam aut econtra Et etiam alie ꝯñe logice teneāt in diuinis. Et probatur ꝙ non.

¶ Primo/ quia non valet/ nulla eēntia diuina ē generans: ergo nullum generans eſt eſſentia diuina: ⁊ tamen ē ꝯuerſio ſimplex: igitur talis ꝯña nō tenet in diuinis: ꝙ nō valeat p3: q2 añs eſt verum ⁊ non conſequens.

¶ Secundo non ſequitur/ eēntia diuina ē pater: ergo eēntia diuina non ē non pater: ⁊ tamen arguitur ab affirmatiua ad negatiuam/ predicato variato ⁊c. igitur. Quod non valeat patet: quia antecedens ē verum ⁊ ꝯñs falſum. De antecedentis veritate notum ē. Falſitas ꝯñtis patet/ eēntia nō ē non pr̄: ergo eēntia non eſt filius: cōſequens ē falſum: ergo añs. Cōſequētis falſitas ē nota: ſed ꝯña ꝓbat: q2 arḡ a ſuꝑiori ad ſuum inferius negatiue. Nam non pater dicitur de filio ⁊ ſpiritu ſancto.

¶ Reſpondeo dicendum/ quod ſicut dictū fuit in principio/ non ē neceſſe ad ſaluandam fidē negare eas propoſitiones que ſunt in lumine intellectus naturali per ſe note: ⁊ quarum oppoſite implicant contradictionē: nec ſimiliter ꝯñas quarū bonitas ⁊ habitudo nitur primo principio logico ſeu methaphiſico/ ſcilicet qḋ due contradictorie nō poſſunt ſimul eē vere. Si. n. aliqua conſequentia bona abſolute ⁊ euidenter in lumine naturali eēt neganda ſcdm̄ fidem/ teneremur cōcedere duas contradictorias veras aut falſas in diuinis: quod blaſfemum ⁊ hereticum eſt. Dicitur ergo/ ꝙ conuerſiones ⁊ alie conſequētie ſi obſeruentur conditiones quib⁹ ſua habitudo innititur in creaturis exiſt

et iam bone in diuinis: licet aliſ oppoſitum opinētur in multis ꝯñtiis. ¶ Dicitur ſcdo/ ꝙ ſi arguēdo ab affirmatiua ad negatiuā taliter infinitetur pdicatū ī vna ꝙ ſumat̄ i vero ſenſu ī quo ē trs ꝯtradictorı⁹ alteri⁹/ ꝯña erit bona: ſin autem non oportet.

¶ Ad argumentum igitur primum in rigore reſpōdendo negatur ꝯña/ quia variatur appellatio. Nam ly generās in añte appellat formaliter ⁊ in conſequēte materialr̄: vt patet ex prima regula appellationum. Oportet ergo illam ſic conuertere/ nulla eēntia diuina generās ē eēntia diuina/ que vera ē: quia negatiua de ſubiecto nō ſupponēte. Cōſequēs autem dictū habebit hāc pro conuerſa. ſ. nulla eēntia diuina eſt aliquod generās. Cardinalis vero cameracenſis diſtinguit añs dicēs illam ppoſitionem/ nulla eſſentia diuina ē generās / dupliciter exponi poſſe: Uno modo ſic/ aliqua eēntia diuina nō generat: ⁊ nulla res ē eēntia diuina que generet: ⁊ ſic ē complete vniuerſalis: ⁊ poteſt ꝯuerti: ⁊ ſub ei⁹ ſubiecto ſubſumi ⁊ ſic ꝯñs eſt falſum: ita ⁊ añs: vt patet. Alio modo pōt ſic exponi: aliq̄ eēntia diuina nō generat: nec ē aliqua eēntia diuina q̄ generet: ⁊ ſi nō ē vniuerſalis completa: nec pōt conuerti/ nec ſub eius ſubiecto valet ſubſumptio. Proportionabiliter dicit de hac/ omnis eſſentia diuina generat/ ad hoc ꝙ poſſit conuerti per accidēs. Uerum licet hoc poſſit defendi/ tamē quia nō rationabile videt̄/ poſſe dari aliquam propoſitiōem mere cathegoricam ex ſimplicibus extremis q̄ non valet cōuerti/ pſertim ōn do oēs proprietates ſeruari poſſunt/ ſtādū eē vr̄ in pria ſolutione.

¶ Ad ſecūdum diſtinguitur de ly pater: quia vel capitur p ſuo ſignificato formali tantum. ſ. pro ſola perſona patris: ⁊ tunc nego/ añs eē verum/ immo falſum ē: vt ex ſupradictis patere pōt. Uel ſumitur pro re q̄ ē pater: ⁊ ſic cōcedo añs: ⁊ nego ꝯñtis falſitatem. Nam ꝯñtis ſenſus eſt: eſſentia diuina non eſt non res que eſt pater: qui verus ē: vt patet per ſuam contradictoriam falſam que eſt / eſſentia diuina eſt non res que eſt pater/ quia ſi hoc eſſet verum ſequeretur (vt liquet) eēntiam diuinam non eſſe eēntiam diuinam. Nam eſſentia ē res q̄ eſt pater: ⁊ ſi neges illam eē cōtradictoriam eius permitto tibi dicere/ omnis eēntia diuina ē nō res que ē pater: q̄ etiam falſa eſt.

¶ Alij dicunt non eē inconueniēs duos terminos cōtradictorios verificari de ly eēntia diuina: eo quod habeat aliquid termini communis: vt ex dictis poteſt clareſcere. Siquidem in terminis creaturarum hoc etiā non inconuenit in terminis communib⁹: vt patet/ q2 iſte ambe ſunt vere: ſ. homo ē ſortes hō eſt nō ſortes: tenendo ly eſſentia pprie poſſe ſtare ⁊ formaliter pro perſonis: quod non admitto: admitterem tamen in ly deus/ cui ex modo ſignificandi non repugnat ⁊ pro natura/ ⁊ ſuppoſitis verificari ⁊ tūc nō valeret ꝯña ab affirmatiua ad negatiuam: niſi forſan in ſubiecto conſequētis poneretur aliquod additum ratiōe cuius denotaretur terminum infinitatum negari de ſubiecto pro eodem omnino ſuppoſito vel pro eadem re ſub eodem conceptu: de quo vel qua affirmatus fuit ſu⁹ terminus finitus in añte. Et idem dicere pōt qui admiſerit ly eſſentia ſtare pro natura ⁊ pro perſonis ſi ab arguente preſupponatur. Et tunc poterimus arguere ſic/ eſſentia diuina eſt pater: ergo. h. eſſentia diuina non eſt nō pater. Nam añs eſt verū: non ſub hoc ſenſu ꝙ eēntia diuina vt eſſentia diuina ⁊ ſub cōceptu abſoluto ſit pater: ſed res que ē eēntia ſub cōceptu relatiuo: ⁊ ſic conceditur ꝙ eēntia prout ē pater ⁊ ſub conceptu patris: nō ē nō pater. Et ratio huius ē: quia hec ꝯña tenet. ſ. ab affirmatiua. ⁊c: ⁊ per hoc principium. ſ. de quolibet dicitur vnum contradictorium ⁊ negatur reliquum: alioquin darentur due cōtradictorie vere aut falſe. Ad hoc autem ꝙ ſit contradictio/ oportet eē affirmationem ⁊ negationem eiuſdem de eodem/ ſecundum idem ⁊c. Nam iſte nō cōtradicunt/ eſſentia nō generat: ⁊ deus gn̄rat: licet ſubiectum vtriuſq; ſignificet ⁊ ſupponat pro eodē realr̄: ⁊ hoc ſolū pp̄ter diuerſum modum ſignificandi.

Amplius arguitur contra alias regulas ꝯñales. Non valet/ pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſctūs ſunt tria entia quibus maiora excogitari nō poſſunt/ g̃ pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus ſunt tres dij: ⁊ tamē arguitur a diffinitione ad diffinitum: igitur: ⁊c: ꝙ nō valeat p3: quia antecedēs ē verum ⁊ ꝯñs falſum: ⁊ quidē de falſitate ꝯñtis notum ē. Añtis vero veritas ſic p3: bene valet/ pater ē ens quo maius excogitari nō pōt/ ⁊ filius ē ens quo maius excogitari nō pōt: ⁊ ſic de ſpiritu ſancto: ergo tria ſunt entia quibus maiora excogitari nō pn̄t: ⁊ añs ē verum: ergo ⁊ ꝯñs. Quod bene valeat p3: quia arguit̄ virtualr̄ a diuiſis ad cōiunctam: ſicut hic/ ſortes ē animal rationale ⁊ plato ē animal rōnale: ⁊ ſimilr̄ ⁊ cicero: ergo ſortes ⁊ plato ⁊ cicero ſunt tria animalia rationalia: ꝙ autem añs ſit verum p3: q2 ſi pater nō eſt ens quo maius excogitari nō pōt: g̃ pr̄ nō ē deus: ⁊ eodem modo pōt dici de filio ⁊ ſpiritu ſancto. Quod aūt in prima ꝯña arguat̄ a diffinitiōe ad diffinitū p3/ q2 illa diffinitio ponit̄ a btō anſelmo ⁊ cōiter ab omnibus theologis.

¶ Pro huius argumēti ſolutione dicit̄ Primo: qḋ deus nō pōt habere diffinitionem / ſi diffinitio pprie ſumat̄/ eo ꝙ omnis diffinitio cōſtet ex genere ⁊ differētiis/ deus autem nō ē in gn̄re: vt pbat. D. S: pma. p. q. 13. ar. 5. ¶ Dicitur ſecundo / quod pōt habere diffinitionem: vocādo diffinitionem orationem notificatiuam ipſius dei ⁊ ſibi ſoli cōuenientem.

¶ Ad argumētum igit̄ negat̄ veritas añtis: ⁊ ad pbationem negat̄ ꝯña. Et ad pbationem diſtinguo: qḋ arguat̄ a diuiſis ad coniūctam/ debite ⁊ ſic nego: indebite ⁊ ſic cōcedo. Dicitur ergo ꝙ es dicturus ſic/ pater ē ens quo maius excogitari nō pōt: ⁊ filius ē aliḋ ens quo maius. ⁊c. ⁊ ſimiliter dici oportet de ſpiritu ſctō: ⁊ ad ſimile quod adducit̄ de ſorte ⁊ platone ⁊ cicerone dicitur/ ꝙ ibi tenet/ eo ꝙ in creaturis nō reperit̄ multitudo numeralis ſuppoſitorum: quin etiam nature cōſtituētes ſuppoſita illa multiplicāt̄ numero. Cuius oppoſitum reperit̄ in diuinis: vel ſi mauis/ ꝯceſſa illa ppoſitione/ pater ē ens quo maius. ⁊c. diſtingue iſtam/ filius ē ens ⁊c. Aliḋ ⁊ ſic nego: idem ⁊ ſic cōcedo/ ergo ſunt tria entia/ nego cōſequētiā: Et ly ens ſumit̄ eēntialiter ⁊ non perſonaliter.

¶ Secundo arguitur / non valet / pater eſt ens quod eſt filius: ergo pater ē filius: ⁊ tamē arguit̄ a cōuertibilibus: igit̄ locus ille nō tenet hic. Quod nō valeat p3: quia añs ē verum ⁊ ꝯñs falſum: vt p3 ex ca. firmiter: ꝙ autem arguatur a cōuertibilibus p3: quia ſortes/ ⁊ ens qḋ ē ſortes ꝯuertūt̄/ ergo a ſimili filius: ⁊ ens quod eſt filius.

¶ Ad hoc argumētū negat̄ ꝯña: Et ad pbationē negatur ſimilitudo: ⁊ ratio habetur ex dictis. Dictum ē. n. ꝙ i creaturis/ multiplicatis ſuppoſitis multiplicāt̄ nature. Quo fit vt ens quod ē ſortes/ adequate ſit ſortes: ⁊ ob hoc reperitur inter illos terminos conuerti

bilitas. In diuinis autem reperit/ens quod ē filiꝰ: ſed
nõ adequate ē filiꝰ; quia etiam illud ens ē pr̃ ⁊ ſpũs ſctũs:
⁊ illud ē eſſentia diuina: iõ nõ cõuertunt ens qḋ ē filiꝰ
⁊ filiꝰ. Põt etiam ſm mẽtem. D. S. negari illos t̃mos/
ſ. ens qḋ ē ſortes ⁊ ſortes eē cõuertibiles. Hec. n. eſt ve
ra/ſorteitas ē res q̃ ē ſortes: ⁊ hec falſa/ſorteitas ē ſor
tes. Et hr̃ hoc ex. D. S. in ſimili: Dicit. n. ꝙ res q̃ ē hõ
ē humanitas: ⁊ tñ pluries dicit ꝙ humanitas nõ ē hõ.
Pro hoc videat nr̃ quartꝰ. Amplius ſm philoſophũ
actio/⁊ ens qḋ ē actio nõ ꝯuertũt. Paſſio. n. ē ens qḋ ē
actio: ⁊ tamen paſſio non eſt actio.

¶ Tertio arguitur/non valet/eẽntia diui-
na ē res generãs: ğ eẽntia diuina ē generãs: ⁊ tñ argr̃
ſicut hic/hõ ē aľ albũ/ğ hõ ē albꝰ. ſ. a pte in mõ ad ſuũ
totum/ğ: ꝙ nõ valeat pꝫ: qꝛ ꝯñs reprobat in cap. firmi
ter: ⁊ añs pꝫ: qꝛ eẽntia ē pr̃ qui gñrat/ğ ē res gñrans:
¶ Ad argumẽtũ negat ſimilitudo. Et rõ ē/qꝛ in añte
ē p̃dicatio idẽtica: qꝛ ob hoc ponit ly res. In ꝯñte vero
ē formalis: ⁊ ſic variat appellatio. In alia vero ſiue ly
albus ſumatur identice ſiue formaľr poterit eē vera: ⁊
iõ variatio appellatiõis nõ impedit eius bonitatem q̃
ſolum eſt materialis. Et ideo nõ mirũ eſſe debet ſi vna
ꝯña ſit bona ⁊ non reliqua/cum materie in quibus ar
guitur ſint diuerſe.

¶ Quarto non ſequitur/petrus põt moue-
re ſeipſum/ğ deus põt mouere ſeipſum: ⁊ tñ arguit a
minori ad maius affirmatiue: igit. ꝙ nõ ſequat pꝫ/q̃a
añs ē verum vt notũ ē/⁊ ꝯñs nõ: vt pꝫ ex. 3. cap. mala-
chie: vbi dr̃: ego deꝰ ⁊ nõ mutor: ꝙ arguat a minori. pꝫ
qꝛ petrus ē finite potẽtie: ⁊ deus infinite: igit.
¶ Pro huius argumẽti ſolutiõe nota duo. Primũ/
ꝙ potẽtia ē duplex/Una q̃ neccẽrio exigit imꝑfectionẽ
ſeu defectũ in ſubiecto in quo ē. Alia q̃ talẽ defectũ ſeu
imꝑfectionem in eodem ſubiecto nõ exigit: ſiue circa
obiectũ exigat ſiue nõ. Et talis potẽtia ſolũ reperitur in
deo ⁊ non prima. Dicitur ſiue exigat circa obiectum ſi
ue nõ: qꝛ potẽtia generatiua dei pr̃is nõ exigit d̃fectũ
reſpectu filij/bene tamen potẽtia creatiua: eo ꝙ nõ põt
eē creatura quin ad minus habeat hoc. ſ. ꝙ ē producta
ex nihilo: ⁊ ſic negatur ꝙ in dicta ꝯña arguat a mino-
ri ad maius: prout ſumitur in illa regula topica immo
econtra. ſ. a maiori ad minus/quia magis videt ꝙ po
tentia exigens imperfectionem in ſubiecto in quo ē/
conueniat ſorti q̃ deo/immo nullo modo videtur cõ-
uenire deo. ¶ Secundo dicitur/quicquid ſit de hoc
quod non bene concludis/quia committitur fallatia
equiuocationis. Debes enim ſic dicere/ſortes põt mo
uere ſeipſum/ergo deus poteſt mouere illum/ſcilicet
ſortem: ⁊ hoc eſt verum: immo deus plus mouet ſor-
tem q̃ ſortes ſeipſum/iuxta illud dictum in principio
libri de cauſis: ſcilicet cauſa prima plus influit in cau-
ſatum cauſe ſecunde/q̃ ipſa cauſa ſecunda. ¶ Sed cõ
tra/ergo deus põt dici pater leonis: ꝯñs ē falſum/ğ ſo
lutio nulla: ꝯña tenet/quia vnus leo dicitur pater alte
rius: eo ꝙ produxit illum. Sed deus ꝑte efficatius ꝓ
ducit omne ꝓductum a cauſa ſcḋa q̃ ipſamet: igitur
Conſequẽtis vero falſitas liquet: quia deus non gene
rauit leonem: ergo nõ eſt pater illius (ſumo enim ly pa
ter proprie pro re que aliam ꝓprie generat) ⁊ ꝙ deus
non generauerit pꝫ/quia gñatio proprie dicta eſt ori
go viuentis a principio viuẽte in ſimilitudine ſpeciei:
ſed deus ⁊ leo non ſunt eiuſdem ſpeciei: igitur. ¶ Ad
hanc replicam negat ꝯña: ⁊ ad ꝓbationem negat ꝯña:
⁊ ratio ē data inter arguẽdum. Non enim ſufficit pro
ductio ad hoc ꝙ aliquis ſit pater/ſed productio talis
ſcilicet in ſimilitudine ſpeciei. ¶ Sed contra/quicq̃d
deus põt ꝓducere cõcurrẽte cauſa ſcḋa põt ſe ſolo: ſed
cõcurrẽte leone põt ꝓducere paternitatẽ/ğ põt ſe ſolo
⁊ ꝑ ꝯñs dicet pr̃. ¶ Ad hãc replicam diſtinguit. a. q̃a
vel ly q̃cquid diſtribuit ꝓ ente relatiuo: ⁊ ſic nego: vel ꝓ
abſoluto: ⁊ ſic ſubdiſtinguo/vel in gñe cauſe efficiẽtis
vel finalis: ⁊ ſic cõcedo: vel materialis ſeu formalis ⁊ ſic
nego. Nũc aũt ꝑ̃nitas ē qḋ relatiuũ: iõ nõ cõcluditar
gumẽtũ. Nec ex hoc ꝯcludet/me male expoſuiſſe p̃fatã
maximã in. 4. lib: eo vꝫ ꝙ primã limitationem ibi non
poſuerim. Tũ qꝛ nõ tenebar ponere oẽs limitatiões ſi
mul: tũ qꝛ põt dici ꝙ ſufficit me excluſiſſe genus cauſe
materialis ⁊ formalis: prout ibi factũ ē: eo ꝙ relatio ex
igat vnũ extremũ tãq̃ ſubiectũ vel materiã i q̃ ſit: ⁊ aliũ
ſ. correlatiuum ſe habeat tãquam forma a qua relatio
ſpecificatur:

¶ Sed contra omnia que dicta ſunt argui
tur ſic vnico argumẽto/quia ſi eẽnt vera ⁊ ſic ſoluẽdi
eẽnt paralogiſmi facti in materia trinitatis/ſequeret
oẽs antiquos theologos neſciuiſſe ſoluere tales para
logiſmos/conſequẽs nõ ē dicẽdũ/ğ nec q̃ dicta ſũt/ſũt
vera: vel ad minus ſuperflua.
¶ Ad hoc breuiter dicit/ꝙ principia dicta ⁊ notata
circa ſolutiones talium argumẽtorum ex doctoribus
ſumpta ſunt ⁊ eadem ſub alijs verbis dixerunt: vt pꝫ
quia antiqui ſoluebant omnia argumẽta primo dicta
ꝑ fallatias/quas nunc vocamus in ſillogiſmis defe-
tus: vt patet ex dictis ſupra in reductione defectuum
ad fallatias. Fateor tamen plures ꝓpoſitiones paſſim
cõcedi a neotericis: ac ſi eẽnt ꝓprie ⁊ vere q̃a ſanctis
doctoribus nullatenꝰ cõcederẽtur: q̃s ego certe ſcḋm
veram logicam teneo nõ eē concedẽdas/vt ſupra dixi
niſi aliquo ſigno appoſito/cum ſenſus nouiter detur.
Malo autem in his q̃ rationem naturalem excedunt
a doctiſſimis ſanctis dirigi: q̃ cum nouitatum inuẽto
ribus a veritatis tramite deuiare.
¶ Quapropter hic in fine accipe duo fundamẽta ſ hoc
tractatu vtiliſſima poſita a beato anſelmo.
¶ Primum ē. Unitas eẽntie tenet ſuum ꝯñs: vbi nõ
obuiat relationis oppoſitio.
¶ Secũdum ē. Relatiua oppoſitio tenet ſuũ ꝯñs/vbi
nõ obuiat eẽntie vnitas. Et ſenſus ē/ꝙ ex vnitate eẽn-
tie nõ licet inferre vnitatem ꝑſonarum: Nec ex plura
litate ꝑſonarum pluralitatem eẽntiarum: eo ꝙ eẽntia
ē quid abſolutum formaľr ⁊ ꝑſone diuine ſunt forma-
liter relatiue: eo ꝙ cõſtituãtur ꝑ relationes: ⁊ ꝑ earun
dem oppoſitionem diſtinguãt: verba autem eiꝰ ſunt
hec. Sic huius vnitatis ⁊ huius relationis ꝯñe ſe con
temperãt: vt nec pluralitas que ſequitur relationem/
trãſcat ad ea in quibus p̃dicte vnitatis ſimplicitas ſo
nat. Nec vnitas cohibeat pluralitatem vbi eadem re-
latio ſignat: quatenus nec vnitas amittat aliquando
ſuam ꝯñam: vbi nõ obuiat aliqua relationis oppoſitio
nec relatio ꝑdat quod ſuum eſt niſi vbi obſiſtat vnitas
inſeparabilis.
¶ Stat ergo icõcuſſa fides eiuſq; ſolidiſſima veritas
eminẽs ſup oẽs ſciẽtias lumine naturali inuentas/cui
oẽs tales ſcientie optimo iure ancillant/ſicuti ⁊ nos
ſemp ⁊ vbiq; terrarũ ⁊ gẽtiũ inſeruire ⁊ obtẽpare d̃be
mus ſummo optimo atq; maximo deo vni ⁊ trino: cui
ſit laus/honor ⁊ gloria ⁊ beatiſſime virgini matri ꝑ in
finita ſeculorum ſecula. Amen.

¶ Finitur opuſculum terminorum diuinorum.